

FLORILÉGIU DE EXPRESII, REFLECTII, MAXIME

*(adunate..., comentate ... și înapoi la lume
date...)*

Contents

FLORILÉGIU DE EXPRESII, REFLECȚII, MAXIME	1
<i>(adunate..., comentate ... și înapoi la lume date...)</i>	1
A.....	3
B.....	41
C.....	49
D	116
E.....	162
F.....	191
H	213
I.....	227
Î.....	274
J	282
K.....	285
L.....	287
M.....	337
N.....	365
O	430
P.....	458
Q	486
R.....	517
S.....	525
Ș.....	564
T.....	567
Ț.....	616
U	616
V.....	632
W	645
Y.....	667
Z.....	669

A

A bad cause will ever be supported by bad means and bad people. *Paine Thomas, The American Crisis No. 11, 1777.* O cauză rea va fi întotdeauna susținută prin mijloace rele de către oameni răi. (Cauza)

A best-seller is the gilded tomb of a mediocre talent. *Smith L. Pearsal, Afterthoughts.* O carte cu succes de public este mormântul poleit al unui talent mediocru. (Cărți)

A bleak society, that eats down some tasteless food, then sits down in a T – shirt, empty-minded, upon some rocking-chair, full of ridiculous ornaments, in order to listen to mechanical music, saying mechanically phrases about the excellence of Ford cars, and all this, while considering themselves the greatest nation in the world. *Lewis Sinclair, Main Street, p. XII.* America este o societate posomorâtă, care înfulecă o mâncare fadă și apoi se așază în cămașă, cu capul golit de gânduri, pe unul din scaunele balansoar încărcate cu ornamente ridicole, pentru a asculta muzică mecanică, pronunțând în mod mecanic fraze despre excelentele mașini Ford, și toate acestea în timp ce se consideră primul popor al lumii. (Americani)

A book is the only immortality. *Choate Rufus, Selected Works.* O carte este singura nemurire. (Nemurire)

A certain symbolical significance is to be found in all things, else all things have little meaning. *Melville Herman, Moby Dick.* O oarecare semnificație simbolică zace în toate lucrurile, altfel toate lucrurile ar însemna puțin. (Simbol)

A citizen, first in war, first in peace I and first in the hearts of his countrymen. *Lee Henry, Resolution in Congress, 1799.* Un cetățean, primul la război, primul la pace și primul în inima concetățenilor lui. (Oameni celebri – Washington)

A classic is something that everyone wants to have read and no one wants to read. *Mark Twain, Pudd'nhead Wilson's Calendar.* Un clasic este un autor pe care toată lumea vrea să îl fi citit, dar pe care nimeni nu vrea să îl citească. (Literatura)

A colui che tutto rifiuta tutto vien dato. *Papini, Storia di Cristo 1, 283* Celui care refuză totul, i se dă totul. (Renunțarea)

A conservative is a man who is too cowardly to fight and too fat to run. *Hubbard Elbert, Epigrams.* Un conservator este un om prea laș ca să lupte și prea gras ca să fugă. (Conservator)

A conservative is a man with two perfectly good legs who however has never learned to walk. *Roosevelt Franklin Delano, Speech,*

¹ Muntele de aur: *Meru*

1939. Un conservator este un om care are două picioare în perfectă stare și care totuși nu a învățat să meargă. (Conservator)

A couple of specifically anguished days make me distrust sorrow, simple sorrow especially like sorrow over death. *O'Hara Frank, Ode to Michael Goldberg.* Câteva zile de durere extrem de adâncă mă fac acum să nu mai am încredere în tristețe, în simpla tristețe, mai ales în tristețea din cauza morții ! (Moartea)

A crește copii e un lucru riscat; căci reușita depinde de multă trudă și grijă, iar nereușita întrece orice altă durere. *Democritus, ap. Diels, Fr. 27.* (Copiii)

A fi în slujba unui rege, a înghiți otravă, a iubi o femeie frumoasă: numai cine-i foarte iscusit poate să se încumete la aceasta. *Tantrakhayika, I, 27.* (Domnitorul)

A fi înțelept este cu mult partea cea mai însemnată a fericirii. *Sophocles, Antigona 1348 sq.* (Înțelepciune)

A fi priceput în a da povețe altora e un lucru ușor pentru oricine; dar a face singur fapte bune, aceasta aparține numai câtorva aleși. *Hitopadeșca 1, 98 Böhrlingk, Indische Sprüche 1735* (Sfatul)

A flag represents the experience of a great people, it was built with blood. The flag is not a symbol of a sentiment, but of a history. *Wilson Woodrow, Address 14. 07. 1915.* Ceea ce reprezintă un drapel a fost creat de experiența unui mare popor, a fost clădit cu sânge. Drapelul nu este simbolul unui sentiment, ci al unei istorii. (Simbol)

A fool can sometimes put his clothes on better than a wise man can put them on for him. *Downing Jack, The Downing Letters.* Câte o dată un prost se îmbracă mai bine singur decât l-ar îmbrăca un înțelept. (Proști)

A friend may will be reckoned the masterpiece of nature. *Emerson Ralph Waldo, Lectures.* Un prieten poate foarte bine să fie considerat cea mai importantă operă a naturii. (Natura)

A găsi în prosperitate un prieten este lucrul cel mai ușor; dar în răstriește este lucrul cel mai greu din lume. *Epictetus, ap. Ant. 1, 2, 4 p. 29* (Prietenia)

A giudicar per induzione, e senza la necessaria cognizione de' fatti, si fa alle volte gran torto anche ai birbanti. *Manzoni, I Promessi sposi 18.* Când judecăm prin inducție și fără cunoașterea necesară a faptelor, facem uneori o mare nedreptate chiar și unor ticăloși. (Judecata)

A good folly is worth what you pay for it. *Ade George, Fables in Slang.* O adevărată nebunie merită prețul pe care îl vei plăti pentru ea. (Nebunie)

A goose flies by a chart which the Royal Geographical Society

could not impose. Holmes Oliver Wendell Jr., *The Autocrat at the Breakfast Table*. O găscă zboară după o hartă pe care Societatea Regală de Geografie nu ar putea să o impună. (Natura)

A great man's memory may outlive his life half a year. Shakespeare, *Hamlet* 3, 2. Amintirea unui om mare poate să-i supraviețuiască o jumătate de an. (Oameni mari)

A horse, a horse, my kingdom for a horse! Shakespeare, *King Richard III*, act. V, scena 4. Un cal, un cal (dau) regatul meu pentru un cal. Cuvinte rostite de Richard al III-lea înfrânt și incolțit, în bătălia de la Bosworth (1485). Ele subliniază rolul hotăritor, în anumite momente, ale unui lucru căruia de obicei nu i s-a acordat importanță. (Importanța)

A iubi în mod inoportun este egal cu a urâ. Fragm. anon. fr. 110, ap. Wagner, *Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta*. (Iubire)

A izbândi în toate nu le este de ajuns muritorilor, ei caută mereu să prindă ceea ce fuge. Bacchylides 1, 174, sq. (Izbânda)

A just fear of an imminent danger is a lawful cause of a war. Bacon Francis, *Essays* 19. Teama justă de o primejdie iminentă este o pricină legală de război. (Război)

A knavish speech sleeps in a foolish ear. Shakespeare, *Hamlet* 4, 2. O vorbă iscusită doarme într-o ureche neghioabă. (Vorba)

A lady is a woman so incompetent as to hate taken refuge in a secluded class, like kings and idiots, who have to be treated with special kindness because they can't take it.² Lewis Sinclair, *Debate*. O *domnă* este o femeie atât de incompetentă încât se refugiază într-o clasă închisă, ca regii și idioții, care trebuie să fie tratați cu grijă specială pentru că altceva nu pot suporta. (Femeie)

A learned fool is one who has read everything and simply remembered it. Billings Josh, *Speech*. Un prost învățat este cel care a citit totul și apoi pur și simplu și-a amintit. (Învățătură)

A little love is like a little wine... Too much of the one or the other make a man ill. Steinbeck John, *Tortilla Flat*, XV. Puțină dragoste seamănă cu puțin vin... Prea mult și dintr-unul și din celălalt, îl îmbolnăvesc pe om. (Dragoste)

A little strip of an island with a row of well-fed folk up and down the middle, and a lot of hungry folks on each side. Wilson Harry Leon, *The Spenders*. O insulă ca o limbă de pământ, cu un șir de oameni bine hrăniți pe mijlocul ei și o mulțime de oameni flămânzi pe margini. (Metropole – New York)

² Sinclair Lewis a emis această cugetare la o masă rotundă condusă de Lewis Brown, intitulată *A reușit oare ceva femeia modernă?*, care a avut loc în New York în anul 1941.

A malis mors abducit, non a bonis. Cicero, *Tusculanae disputationes* 1, 83. Moartea ne îndepărtează de la rău, nu de la bine. (Moartea)

A man convinc'd against his will/ Is of the same opinion still. Butler Samuel, *Hudibras*. Un om convins împotriva voinței sale continuă să aibă aceeași părere. (Convingerea)

A man has no better friend, and no worse enemy that himself. Lubbock, *On Peace and Happiness* 9. Omul nu are prieten mai bun și dușman mai rău decât pe sine. (Prietenia)

A man said to the Universe:/ Sir, I exist !/ However, replied the universe,/ The fact has not created in me/ A sense of obligation. Crane Stephen, *War is Kind*, IV. Un om vorbi către univers:/ Domnule, eu exist!/ Cu toate acestea, răspunse Universul,/ Faptul nu a creat pentru mine/ Vreo obligație. (Om)

A man should learn to detect and watch the gleam of light which flashes across his mind from within, more than the lustre of the firmament of bards and sages. Yet he dismisses without notice his thought, because it is his. In every work of genius we recognise our own rejected thoughts: they come back to us with a certain alienated majesty. Great works of art have no more affecting lesson for us than this. They teach us to abide by our spontaneous impression with good-humoured inflexibility then most when the whole cry of voices is on the other side. Else, tomorrow a stranger will say with masterly good sense precisely what we have thought and felt all the time, and we shall be forced to take with shame our own opinion from another. Emerson Ralph Waldo, *Essays, Self-Reliance* p. 35. Un om ar trebui să învețe să descopere și să observe licărirea de lumină ce-i străfulgeră mintea (venind) dinlăuntru, mai mult decât strălucirea firmamentului de cântăreți și înțelepți. Totuși el renunță la gândul său fără să-i dea atenție, fiindcă-i al său. În orice operă de geniu noi recunoaștem propriile noastre gânduri, pe care le-am lepădat: ele se întorc la noi cu o anumită măreție înstrăinată. Marile opere de artă nu ne oferă o lecție mai impresionantă decât aceasta. Ele ne învață să rămânem la impresiile noastre spontane cu inflexibilă bună dispoziție mai ales atunci când întregul cor de strigăte este de partea cealaltă. Altfel, mâine un străin va spune cu un bun simț magistral tocmai ceea ce noi am gândit și simțit tot timpul și vom fi siliți să primim cu rușine propria noastră părere de la altul. (Gândul)

A man's nature run either to herbs or weeds; the erefore let him seasonably water the one and destroy the other. Bacon Francis, *Essays* 38. Natura omenească aleargă sau spre ierburi (folositoare) sau spre buruieni; de aceea omul să ude la timp pe cele dintâi și să stârpească pe celelalte. (Character)

À mesure que la faveur et les grands biens se retirent d'un homme, ils laissent voir en lui les ridicules qu'ils couvraient et qui y

étaient sans que personne s'en aperçût. *La Bruyère, Les Caractères, Des biens de fortune, 4.* Pe măsură ce favoarea și bunurile mari se retrag de la cineva, ele lasă să se vadă la el cusururile pe care le acopereau și care se găseau la dânsul fără ca nimeni să le observe. (Defecte)

A noble craft, but somehow a most melancholy ! All noble things are touched with that. *Melville Herman, Moby Dick, p. 75.* O navă nobilă, dar atinsă cumva de melancolie ! Tot ce e nobil e atins de asta. (Noblețe)

A nu greși de loc și a izbândi în toate este privilegiul zeilor. *Simonides, 76.* (Izbânda)

A nu se naște (cineva) întrece tot ce s-ar putea spune; mult mai puțin însemnat este faptul că cineva, după ce a apărut (pe lume), pleacă cât mai repede acolo de unde a venit. *Sophocles, Oedipus Coloneus 1 220 sqq.* (Nașterea)

A place showeth the man; and it showeth some to the better, and some to the worse. *Bacon Francis, Essays 11.* Rangul îl arată pe om; și pe unii îi arată mai bine, iar pe alții mai rău. (Postul)

A poem should not mean/ But be. *MacLeish Archibald, Ars Poetical.* O poezie nu ar trebui să însemne ceva,/ Ci să fie. (Poezie)

A point which yesterday was unseen, is its goal to-day, and will be its starting-point tomorrow. *Macaulay, ap. Lubbock, On Peace and Happiness 4.* Un punct, care ieri era nevăzut, este ținta ajunsă azi și va fi punctul de plecare mâine. (Progres)

A prejudice is a vagrant opinion with no visible means of support. *Bierce Ambrose, The Devil's Dictionary.* O prejudecată este o părere vagabondă fără vreun suport material vizibil. (Prejudecată)

A pune o povară pe un bolnav și a da noroc unor (oameni) needucați, este același lucru. *Socrates, ap. Stobaeus, Florilegium 4, 64.* (Noroc)

A putea face bine prietenilor este avantajul prosperității. *Dandin, Kavyadarca 2, 349; Böhlingk, Indische Sprüche 3784.* (Prosperitatea)

A quelques-uns l'arrogance tient lieu de grandeur; l'inhumanité de fermeté; et la fourberie d'esprit. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme, 25.* La unii aroganța ține loc de măreție, neomenia de fermitate și viclenia de spirit. (Aroganța)

A quoi servent les richesses quand on se borne à leur simple possession ? La dépense en fait tout le mérite. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, II, 199.* La ce servesc bogățiile, dacă se mărginește cineva la simpla lor posedare ? Întregul lor merit stă în cheltuirea lor. (Bogăția)

A rule that applies to state governments as well as to hydraulics is that the source must be higher up than the outlet. Emerson Ralph Waldo, *Essays: The Destiny of the Republic*. O regulă care se aplică guvernelor statale precum și hidraulicii este că izvorul trebuie să se găsească mai sus decât vărsarea apei. (Guvernarea)

A serious writer is not to be confounded with a solemn writer. A serious writer may be a hawk or a buzzard or even a poppinjay, but a solemn writer is always a bloody owl. Hemingway Ernest, *Death in the Afternoon*. Un scriitor serios nu trebuie să fie confundat cu un scriitor solemn. Un scriitor serios poate fi un șoim, un vultur sau chiar un papagal, dar un scriitor solemn e întotdeauna o bufniță a dracului. (Literatura)

A sharp tongue is the only edge tool that grows keener with constant use. Irving Washington, *Rip Van Winckle*. O limbă ascuțită este singura unealtă cu lamă care se ascute pe cât o folosești mai mult. (Limba)

A sitting hen never grows fat. Proverbia. O găină care șade, nu se îngrașă. (Hârnicie)

A sufficient measure of civilization is the influence of good women. Emerson Ralph Waldo, *Lectures*. O bună măsură a civilizației o constituie influența femeilor cumsecade. (Civilizație)

A teacher affects eternity; he can never tell where his influence stops. Adams Henry Brooks, *The Education of Henry Adams*. Un învățător are efect asupra eternității; nu se poate spune niciodată unde se oprește influența sa. (Învățătura)

A thing moderately good is not as good as it ought to be. Moderation in temper is always a virtue; but moderation in principle is always a vice. Paine Thomas, *Prospects on the Rubicon*. Un lucru moderat de bun nu este pe cât de bun ar trebui să fie. Moderarea nervilor este întotdeauna o virtute. Moderarea principiilor este întotdeauna un viciu. (Moderație)

A trăi și a muri nu e tot una; căci pe când una nu e nimic, în cealaltă sunt speranțe. Euripides, *Troades* 634 sq. (Viața)

A vaincre sans péril, on triomphe sans gloire. Corneille, *Le Cid* II, 2 A învinge fără primejdie înseamnă a triumfa fără glorie. (Victoria)

A very common infirmity of human nature, inclining be more curious and conceited in matters where we have least concern, and for which we are least adapted, either by study or Nature. Swift J., *Voyages of Gulliver* 3, 2. O infirmitate a naturii umane, foarte comună, ne înclină să fim mai curioși și mai încrezuți în chestiuni care ne privesc cel mai puțin și pentru care suntem cel mai puțin capabili, fie prin studiu, fie din natură. (Independența)

À voir ce que l'on fut sur terre et ce qu'on laisse,/ Seul le

silence est grand; tout le reste est faiblesse. *Vigny, La mort du loup.* Când vedem ce am fost pe pământ și ce lăsăm, singură tăcerea este mare, restul nu e decât slăbiciune. (Tăcere)

A wise man will make more opportunities than he finds. *Bacon Francis, Essays 52.* Omul înțelept își va procura (singur) mai multe prilejuri decât găsește. (Prilejul)

A wise skepticism is the first attribute of a good critic. *Lowell James Russell, Selected Writings.* Un scepticism înțelept este primul atribut al unui critic bun. (Critic)

A woman who is known only through a man, is known wrong. *Adams Henry Brooks, The Education of Henry Adams.* O femeie cunoscută prin intermediul unui bărbat este o femeie prost cunoscută. (Femeie)

A woman's whole life is a history of the affections. *Irving Washington, The Broken Heart.* Viața întreagă a unei femei este o istorie a sentimentelor. (Femeie)

A young man who has not cried is a savage; and an old man who does not laugh is a fool. *Santayana George, Dialogue.* Un tânăr care nu a plâns e un sălbatic și un bătrân care nu râde e un nebun. (Vârste)

Aș prefera mai degrabă să fiu întâiul la aceștia decât al doilea la Roma. *Plutarchus, Caesar 11.* (Întâietatea)

Aș prefera să trăiesc pe pământ și să fiu argat la un om sărac, care să nu aibă multă hrană, decât să domnesc peste toți morții³. *Homerus, Odyssea 11, 189 sqq.* (Moartea)

Așadar (tot) natura este cea mai tare; căci oricât de bine ai crește pe un rău, niciodată nu-l vei face bun. *Euripides, Phoenix, ap. Stobaeus, Florilegium 90, 6.* (Natura)

Așadar învățătorii sunt răi; știința nu e vinovată nici rea din pricina aceasta, ci acei care n-o întrebuințează bine. *Plato, Gorgias 11* (Știința)

Așadar nici asta nu știi, că nimeni nu invidiază pe cei care nu sunt nimic ? Totdeauna își atrag invidia cei care se disting. Orice inteligență superioară e privită rău. *Dionysius Areopagita, ap. Stobaeus, Florilegium 38, 2.* (Invidia)

Ab alio exspectes, alteri quod feceris. *Syrus Publilius, Sententiae 2 = Seneca L. A., Epistulae 94, 43.* Să te aștepți din partea altuia la ceea ce faci altuia. (Fapta)

Ab inope ne avertas oculos tuos; et non relinquo quaerentibus tibi retro maledicere. *Septuaginta, Siracides 4, 5.* Nu-ți întoarce ochii de

³ Cuvintele lui Achile către Ulise, în Infern.

la cel ce este în nevoie și nu da prilej omului să te blesteme. (Nevoia)

Ab Iove principium, Musse, Iovis omnia plena: / Ille colit terras illi mea carmina curae Vergilius, *Bucolica* III, 60. Muze, să începem cu Jupiter, toate sunt pline de Jupiter: El veghează câmpiile, în grija lui las cîntecele mele. *Să începem cu Jupiter*, adică cu persoana sau lucrul cel mai important. Cu aceste cuvinte începe păstorul Dameta întrecerea în versuri alterne cu pastorul Menalca. A începe cu ce este mai important. (Important)

Ab uno disce omnes. Vergilius, *Aeneis* (II, 65-66). După unul îi poți judeca pe toți. După un singur om pot fi judecați toți ceilalți (în general de o manieră negativă). Enea descrie pe Sinon care, viclean ca toți aheii, încearcă prin cuvinte meșteșugite să-i convingă pe troieni să primească calul de lemn în care se ascundeau Odiseu și tovarășii săi de arme. (Cunoaștere)

Abseits vom Markte und Ruhme begibt sich alles Grosse: abseits vom Markte und Ruhme wohnten von je die Erfinder neuer Werte. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 1. 74 Tot ce-i mare se depărtează de piață și de glorie: totdeauna inventatorii de valori noi au locuit departe de piață și de glorie. (Singurătate)

Absentem qui rodit amicum,/ Qui non defendit alio culpante, solutos/ Qui captat risus hominum famamque dicacis,/ Fingere qui non visa potest, commissa tacere/ Qui nequit: hic niger est, hunc tu. ... caveto. Horatius, *Satirae* 1, 4, 81 sqq. Cine defăimează pe prietenul absent, cine nu-l apără atunci când îl învinuiește cineva, cine umblă după hohotele de răs ale oamenilor și după reputația de om de spirit, cine e capabil să născocească ce nu există, cine nu poate să facă ceea ce i s-a încredințat: acela-i negru, de acela să te ferești. (Răutatea)

Absolutum illud humanae naturae bonum corporis et animi pace contentum est. Seneca L. A., *Epistulae*, 66, 46. Binele absolut al naturii omenești e cuprins în pacea corpului și a sufletului. (Bine)

Abstrahunt a recto divitiae, honores, potentiae et cetera, quae opinione nostra care sunt, pretio suo vilia. Seneca L. A., *Epistulae*, 81, 28. Bogăția, onorurile, puterea și celelalte abat de la calea cea dreaptă; aceste lucruri, pe care le socotim scumpe sunt în realitate de puțină valoare. (Bogăția)

Abyssus abyssum invocat. Psalmi (43, 8). Prăpastia cheamă prăpastie. În sens uzual: o greșeală atrage după sine o altă greșeală. (Greșeala)

Acabada la dependencia acaba la correspondencia y con ella la estimación. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia*, 5. Odată ce atârănarea a luat sfârșit, buna înțelegere va apuca în curând același drum, și împreună cu ea și considerația. (Atârănarea)

Accidit in puncto quod non speratur in anno. Ap. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales* I. 70. Se întâmplă într-o clipă, ce

nu se speră într-un an⁴. (Întăietatea)

Accipias praestat quam inferas iniuriam. *Syrus Publilius, Sententiae* 5. Mai bine să suferi nedreptatea decât să o comiți.⁵ (Nedreptatea)

Această (substanță primordială) este un corp veșnic și nemuritor; celelalte lucruri, unele se nasc, altele dispar. *Diogenes Apolloniates, ap. Diels, Fr. 7.* (Materia)

Această lume triplă ar fi în întregime învăluită într-un întuneric orb, dacă n-ar străluci din veșnicie lumina numelui: cuvânt. *Dand, Kavitanrtakupa, 1, 4; Böhlingk, Indische Sprüche, 3 743.* (Cuvântul)

Aceasta înseamnă a se îndrepta sau a fi condus de alții cum trebuie spre cele ale iubirii, începând de la aceste lucruri frumoase a se urca mereu în vederea aceluia frumos, folosindu-se (de ele) ca de niște trepte, de la un (corp frumos) la două, și de la două la toate corpurile frumoase și de la corpurile frumoase la îndeletnicirile frumoase și de la îndeletnicirile frumoase la învățăturile frumoase, până când, în cele din urmă, ajunge de la acestea la cea învățătură, care nu e altceva decât învățătura frumosului însuși, și cunoaște, în sfârșit, ce este frumosul în sine. *Plato, Convivium 29.* (Frumosul)

Aceasta înseamnă a trăi, să nu trăiești numai pentru tine. *Euripides, ap. Stobaeus, Florilegium 122, 5* (Viața)

Aceasta a fost, este și va fi natura universului ; și nu e cu putință ca lucrurile să se-ntimple altfel de cum sunt acum. La această schimbare și transformare participă nu numai oamenii și celelalte ființe de pe pământ, ci și divinitățile; ba chiar și cele patru elemente se schimbă și se transformă cu desăvârșire. *Epictetus, ap. Stobaeus, Florilegium, 108, 60.* (Schimbare)

Aceasta este boala celor mai multe state, când un om de treabă și plin de bunăvoință nu primește nimic mai mult decât cei care-i sunt inferiori. *Euripides, Hecuba 306 sqq.* (Răsplata)

Aceasta este boala tiraniei, că nu se încrede în prieteni. *Aeschylus, Prometheus 223 sq.* (Tirania)

Aceasta este perla mea, aceasta e averea mea, aceasta este tot ce am, aceasta este viața mea. *Ramayana, I, 53, 23.* (Averea)

Aceasta s-a întâmplat în niște împrejurări în care oamenii, pornind împotriva dușmanilor lor, nu țin seamă de nimic decât de victorie. Atunci ei consideră ca prieten pe acela care-i ajută, chiar dacă mai înainte era dușman, și ca dușman pe acela care le stă împotriva chiar dacă se întâmplă să fie prieten; pentru că și propriile

⁴ Cf. rom: *Nu aduce anul, ce aduce ceasul.*

⁵ Cf. Plato, Gorgias 64.

lor treburi ei și le pun la cale rău, din cauza ambiției prezente de a fi învingători. *Thucydides, Bell. Pel., 1, 41, 3.* (Alesul)

Aceasta se poate spune despre el: se ivește ca lumina fulgerului și dispare într-o clipă. *Kena – Upanișad 4, 4.* (Brahma)

Aceasta-i măreția celor cu suflet mare..., că ei nu se lasă de ceea ce au început, nici când se ivește nenorocirea în calea lor. *Pañcatantra (B) 3, 176.* (Perseverența)

Aceasta-i o durere excesivă, mai mare decât oricare alta: că rudele și prietenii îl disprețuiesc pe acela care și-a pierdut averea. *Ramayana, 6619; Böhrlingk, Indische Sprüche, 4237.* (Averea)

Aceea este adevărata cunoaștere, care constă în a se cunoaște pe sine și pe alții. *Kamandaki, Nitisara, 11, 41; Böhrlingk, Indische Sprüche, 329.* (Cunoaștere)

Aceea la care mă gândesc mereu mă urăște; în schimb ea iubește pe altul, iar acela e îndrăgostit de alta, și din pricina mea suferă alta. S-o ia naiba și pe aceea și pe acela și dragostea și pe asta și pe mine. *Bhartrhari, Nitisara 2.* (Iubire)

Aceea-i fericire, unde-i mulțumire. *Mahabharata 12, 4114; Böhrlingk, Indische Sprüche 1768.* (Mulțumirea)

Aceea-i soție, care vorbește cu iubire; acela-i-fiu, de care te bucuri; acela-i prieten, în care ai încredere; aceea-i țara unde se poate trăi. *Mahabharata 12, 5229 Böhrlingk, Indische Sprüche 3238.* (Soție)

Aceia sunt cei mai destoinici în orice îndeletnicire, care, renunțând de a se ocupa de multe lucruri, se îndreaptă (numai) spre unul. *Xenophon, Cyrus, 2, 1, 21.* (Destoinicia)

Acel plan se împlinește, acel gând, acea idee, și așa fel sunt tovarășii, cum e hotărât să fie de către destin. *Pañcatantra (B.) 3, 169.* (Destin)

Acela în a cărui casă nu se află o mamă sau o soție, care să-i vorbească cu iubire, să se ducă în pustietate; casa aceluia este asemenea unui pustiu. *Pañcatantra B 4, 83* (Soție)

Acela a cărui fire năzuiește spre mai mult nu gândește și nu vrea nimic just; el evită prietenii și întreaga cetate. *Euripides, Ixion ap. Stobaeus, Florilegium, 10, 7.* (Ambiția)

Acela al cărui suflet a fost jignit de oameni răi, nu (mai) are încredere nici în cei de treabă. Copilul care s-a fript cu lapte, suflă și când manâncă iaurt.⁶ *Hitopadeșca 4, 101; Böhrlingk, Indische Sprüche*

⁶ Cf. proverbul românesc.

1184. (Neîncrederea)

Acela căruia îi surâde norocul este deștept. *Pañcatantra (B.)*, 3, p. 70. r. 20. (Inteligența)

Acela care pretinde că-i pasă de legi și de treburile țării, e dator să aibă aceleași dureri și aceleași bucurii ca și poporul. *Demosthenes, De corona 292.* (Patriotismul)

Acela despre care mulți nu pot auzi, pe care mulți, chiar când aud despre el, nu-l pot înțelege, – minunat e cel care vorbește despre el, iscusit e cel care ascultă; minunat e cel care știe, învățat de unul iscusit. *Katha – Upanișad 2, 7.* (Sufletul)

Acela pe care stau cerul, pământul și văzduhul, mintea împreună cu toate organele (simțurilor) – pe acela să-l cunoașteți ca sufletul unic... El e puntea nemuririi. *Mundaka – Upanișad 5.* (Brahma)

Acela pe care-l pătează sărăcia devine un vas al mizeriei, un loc suprem al umilirii, un lăcaș perpetuu al nenorocirii. *Pañcatantra B. 2, 105 Böhrlingk, Indische Sprüche 1 249* (Sărăcia)

Acela, al cărui ogor se află pe malul unui râu, a cărui soție iubește pe un altul și-n a cărui casă s-au cuibărit șerpi, cum ar putea să aibă liniște ? *Pañcatantra 1, 234; Böhrlingk, Indische Sprüche 2426.* (Liniștea)

Același om nu poate să știe totul; fiecare e înzestrat cu alt dar. *Euripides, Rhesus 106 sq.* (Știința)

Același pământ, aceeași apă; (și totuși) privește: datorită deosebirii dintre cei care le folosesc, ele devin dulceată în (copacul) mango și amărăciune în (copacul) nimba. *Böhrlingk, Sanskrit-Chrestomathie 215, 27 sq.* (Mediul)

Acela-i bărbatul cel mai vrednic care se teme când se chibzuiește, gândindu-se că i s-ar putea întâmpla orice, dar în acțiune e îndrăzneț. *Herodotus, 7, 49.* (Chibzuința)

Acela-i cel mai fericit, căruia nu i se întâmplă nimic rău zi cu zi. *Euripides, Cretenses ap. Stobaeus, Florilegium 623 sq.* (Fericire)

Acela-i fericit, care se bucură de un bun renume. *Pindarus, Olympia 7, 17 sq.* (Renunțarea)

Acela-i prieten, care-i în stare să scoată din nenorocire pe cei căzuți în ea; iar nu cel care știe numai să dojenească, atunci când împrejurarea cere ocrotirea celui îngrozit. *Hitopadeșca 1, 30* (Prietenia)

Acela-i prieten, care-i prieten în nenorocire, chiar dacă aparține altei caste; în prosperitate oricine este prietenul oricui. *Pañcatantra 382 – Böhrlingk, Indische Sprüche 3222* (Prietenia)

Acesta ești tu (sufletul universal). *Chandogya – Upanișad 6, 8, 7*
(Sufletul universal)

Acesta-i adevărul: După cum din flăcările focului ies mii de scânteii asemănătoare, tot așa purced din (Brahma) Cel Nepieritor și se întorc în el toate ființele. *Mundaka – Upanișad 2, 1, 1.* (Brahma)

Acesta-i leacul durerii: să nu te gândești la ea. Căci ea nu dispare gândindu-te la ea, ci, dimpotrivă, crește. *Mahabharata 11, 72 sq.* (Durerea)

Acesta-i rudă sau străin: așa gândesc cei cu minte puțină, pentru cei generoși pământul întreg e familia lor. *Hitopadeșă, 1, 3.* (Generozitatea)

Ach ! unsre Taten selbst, so gut als unsre Leiden, / Sie hemmen unsres Lebens Gang. *Goethe, Faust 632 sq.* Ah ! înseși faptele noastre, la fel ca suferințele, împiedică mersul vieții noastre. (Fapta)

Ach, das ist meine Trauer: in den Grund der Dinge hat man Lohn und Strafe hineingelogen – und nun auch noch in den Grund eurer Seelen, ihr Tugendhaften! *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 135* Ah!, aceasta este jalea mea: s-a mințit că ar exista răsplata și pedeapsa în fundul lucrurilor – ba încă și în fundul sufletelor voastre, voi virtușilor! (Răsplata)

Ach, des Geistes wurde ich oft müde, als ich auch das Gesindel geistlich fand. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 2, 141.* Ah, adesea am fost sătul de spirit, când am găsit că și canaliile au spirit! (Spiritul)

Acolo unde o femeie frumoasă și bine făcută nu așteaptă privind în drum, – care-i prostul care intră într-o astfel de închisoare fără lanțuri, care poartă numai numele de casă. *Somadeva, Kathasaritsagara 93, 32.* (Femeia)

Acolo unde sunt în cinste cei care nu merită, iar cei care merită sunt disprețuiți, se ivesc trei (rele): foamete, moarte, primejdii. *Pañcatantra 3, 202 Böhlingk, Indische Sprüche 159.* (Stima)

Acolo unde virtutea primește cea mai mare răsplată sunt și cetățenii cei mai buni. *Thucydides, Bell. Pel. 2, 46, 1* (Răsplata)

Acolo unde-i hărnicie și hotărârea de a începe, unde lenea-i înfrânată, unde înțelepciunea se unește cu puterea, acolo e sigur că și norocul e statornic. *Pañcatantra (B) 2, 139.* (Noroc)

Acolo unde-i prea multă stimă, fără vreun motiv lămurit, trebuie să avem bănuiala, care în cele din urmă ne va prinde bine. *Pañcatantra (K)1, 413* (Stima)

Acomodează-ți caracterul, variindu-l după fiecare prieten (și) primind ceva din firea fiecăruia. Acum urmează-l pe acesta, alta dată

fii altul, căci e mai bună abilitatea decât multă virtute. *Theognis, Sententiae, 1071 sq.* (Caracter)

Ad angusta per angusta.⁷ *Hugo Victor, Hernani* (act. IV). Pe poteci strâmte (și abrupte se ajunge) la fapte mari. **La rezultate strălucite se ajunge pe căi înguste, trudnice. Parola conjurațiilor.** (Străduință)

Ad mercedem pii sumus, ad mercedem impii, et honesta, quamdiu aliqua illis spes inest, sequimur, in contrarium transituri, si plus scelera promittent. Admirationem nobis parentes auri argentique fecerunt et teneris infusa cupiditas altius sedit crevitque nobiscut. *Seneca L. A., Epistulae 115, 10 sq.* Pentru răsplată suntem cu frică de Dumnezeu, pentru răsplată suntem nelegiuți; și respectăm principiile morale atâta timp cât se află în ele vreo speranță, gata să trecem de partea opusă, dacă nelegiuirile promet mai mult. Părinții (noștri) ne-au deprins să admirăm aurul și argintul, și pofta care a pătruns în noi de tineri s-a încuibat adânc și a crescut odată cu noi. (Răsplata)

Ad neminem ante bona mens venit quam mala. Omnes praeoccupati sumus. *Seneca L. A., 50, 7.* La nimeni nu vine mintea cea bună înaintea celei rele. Toți suntem luați în stăpânire (de aceasta) de mai înainte. (Mintea)

Ad un principe è necessario saper ben usare la bestia e l'uomo. *Machiavelli, Il Principe, 18.* E necesar ca un principe să știe bine să fie și bestie și om. (Domnitorul)

Ad utilitatem vitae omnia consilia factaque nostra dirigenda sunt. *Tacitus, Dialogus de oratoribus 5* Toate gândurile și faptele noastre trebuie îndreptate spre folosul vieții. (Viața)

Adam was but human – this explaining it all. He didn't want the apple for the apple's sake, he wanted it only because it was forbidden. *Mark Twain, Pudd'nhead Wilson's Calendar.* Adam era și el doar un om – asta explică tot. Nu a vrut mărul din cauza mărului, l-a vrut pentru că era oprit. (Om)

Adde, quod idem/ Non horam tecum esse potes, non otia recte/ Ponere, teque ipsum vitas fugitivus et erro,/ Iam vino quaerens, iam somno fallere curam:/ Frustra; nam comes atra premit sequiturque fugacem. *Horatius, Satirae 2, 7, 111 sq.* Mai adaugă că nu poți sta o clipă singur cu tine, că nu știi să întrebunțezi cum trebuie timpul liber, că fugi de tine însuși ca un fugar și vagabond, căutând să-ți înșeli grija când cu vin când cu somn: în zadar; căci însoțitoarea cea neagră urmărește de-aproape pe fugar. (Grija)

Adeo pavor etiam auxilia formidat. *Curtius Quintus Rufus, 3, 11.* Așa se sperie fricosul chiar de ce ar putea să-i vină în ajutor. (Frica)

⁷ Vezi [i] *Per aspera ad astra.*

Adesea și prostul spune o vorbă potrivită. *Aeschylus, Phryges, ap. Stobaeus, Florilegium 4, 21 a.* (Prostia)

Adesea întreaga cetate suferă din pricina unui om rău. *Hesiodus, Opera et dies, 240* (Răutatea)

Adesea cei din preajma mea vor spune vorbe deșarte despre tine, iar cei din preajma ta despre mine; acestora însă nu le dai atenție. *Theognis, Sententiae, 1239 sqq.* (Defăimarea)

Adesea forțe mici înclină puternic balanța. *Isocrates, Panegyricus, §139.* (Cauza)

Adesea judecata e înșelată de închipuiri. *Theognis 128.* (Judecata)

Adesea mi-a trecut prin minte gândul: ce conduce viața omenească: destinul sau vreo divinitate ? *Euripides, ap. Athenagoras p. 28 (ed. Col.)* (Destin)

Adesea mor împreună cu cei răi cei care sunt cu ei. *Phocylides, Sententiae 127.* (Însotirea)

Adesea o armată mai mică, dar prudentă, rezistă mai bine uneia mai mari, fiindcă aceasta, disprețuind-o pe cealaltă, stă nepregătită. *Thucydides, Bell. Pel., 2, 11, 4.* (Armata)

Adesea speranța de câștig pierde pe oameni. *Sophocles, Antigona, 221 sq.* (Câștigul)

Adesea zeul umilește pe cei mai mari și-i coboară din nou. *Euripides, Telephus, ap. Stobaeus, Florilegium 22, 32* (Umilința)

Adevărul biruie, nu minciuna. Adevărul deschide drumul care duce la zei. *Mundaka – Upanișad, 3, 1, 6.* (Adevăr)

Adhuc sub iudice lis est. *Horatius, Ars poetica (78).* Procesul este încă la jurați, adică nu s-a clarificat. Referire la originea controversii distihului elegiac. Indică, în genere, o chestiune neelucidată. (Neclaritate)

Aditum nocendi perfido praestat fides. *Seneca L. A., Oedip, 3.* Să dai crezare unui perfid este a-i da mijlocul de a face un rău. (Perfid)

Adiuvare nos possunt non tantum qui sunt, sed qui fuerunt. *Seneca L. A., Epistulae, 7.* Pe noi ne pot ajuta nu numai cei care sunt, dar și cei care au fost. (Ajutorul)

Admiration – our polite recognition of another's resemblance to ourselves. *Bierce Ambrose, The Devil's Dictionary.* Admirație – recunoașterea politicoasă a asemănării altuia cu noi. (Egoism)

Admitte ad te alienigenam,/ et subvertet te in turbine,/ et abalienabit te a tuis propriis. *Septuaginta, Siracides, 34* Primește în casa

ta pe cel străin, și el te va distruge prin tulburări și te va înstrăina de ai tăi. (Străin)

Adu-ți aminte că ești muritor. *Phocylides, Sententiae 104.* (Moartea)

Adu-ți aminte că ești un actor într-o dramă, care-i așa cum vrea cel care te instruiește în ea: scurtă sau lungă. Dacă el vrea ca tu să joci rolul unui cerșetor, caută să-l joci bine și pe acesta; tot astfel dacă el vrea ca să fii în rolul unui infirm, al unui dregător sau al unui (simplu) particular. Căci datoria ta este aceasta: să joci bine rolul ce ți s-a dat; alegerea rolului aparține altuia. *Epictetus, Manuale 17* (Rodul)

Adu-ți aminte cum trebuie să te porți la un ospăț. Dacă vine în dreptul tău ceva din ceea ce se servește, întinde mîna și ia și tu modest. Trece pe dinaintea ta ? Nu-l opri. Dacă încă n-a sosit, nu-ți spori și mai mult dorința, ci așteaptă până va veni lângă tine. Tot așa să te porți și când e vorba de copiii tăi, de soția ta, de demnități, de avere; și (în felul acesta) vei fi odată un vrednic comesean al zeilor. Iar dacă nu vei lua nimic din ceea ce ți se pune dinainte, ci îți vei întoarce privirea, atunci nu numai că vei fi un comesean al zeilor, dar vei participa și la domnia lor. *Epictetus, Manuale, 15.* (Dorința)

Adu-ți aminte să cedezi. *Aeschylus, Supplices, 202.* (Cedarea)

Adu-ți aminte statornic de nestatornicia (lucrurilor). *Hitopadeșă 85, 11; Böhrlingk, Indische Sprüche 1063.* (Nestatornicia)

Adu-ți aminte, când ești tânăr, că vei fi (și tu) odată bătrân. *Menander, Monosticha, 354.* (Bătrânețea)

Adulation ever follows the ambitious; for such alone receive most pleasure from flattery. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 3.* Lingușirea însoțește totdeauna pe cei ambițioși; pentru că numai aceștia capătă cea mai mare plăcere din măgulire. (Lingușirea)

Adversarii invidiază pe cei care trăiesc; dar ceea ce nu mai stă în cale e cinstit cu bunăvoință fără rivalitate. *Thucydides, Bell. Pel. 2, 45, 1.* (Invidia)

Advertisements contains the only truths to be relied on in a newspaper. Jefferson Thomas, *Letter.* Reclame conțin singurele adevăruri pe care poți conta într-un ziar. (Reclamă)

Advice: the smallest coin in current use. *Bierce Ambrose, The Devil's Dictionary.* Sfat: cea mai mică monedă în circulație. (Bani)

Aequam memento rebus in arduis/ Servare mentem, non secus in bonis/ Ab insolenti temperatam/ Laetitia moriture Delli ! *Horatius, Odae 2, 3, 1-2.* Amintește-și să-ți păstrezi (întotdeauna) un cuget cumpătat/ În împrejurările grele, și deopotrivă ferit de o bucurie prea

mare/ În împrejurări prielnice,/ (Amintește-ți,) Dellius, că vei muri! ⁸
Adagiul de nuanță stoică, recomandând stăpînire de sine în toate împrejurările.
(Echilibrul)

Aequo animo audienda sunt imperitorum convicia et ad honesta vadenti contemnendus est ipse contemptus. Seneca L. A., *Epistulae* 76, 4. Trebuie ascultată cu sufletul liniștit ocară nepricepuților; și cel care se îndreaptă spre virtute trebuie să disprețuiască însuși disprețul. (Ocară)

Aequo animo debet rediturus exire. Seneca L. A., *Epistulae* 36, 11. Cel care-i menit să se reîntoarcă trebuie să iasă (din viață) cu sufletul împăcat. (Moartea)

Aequo animo excipe necessaria. Seneca L. A., *Epistulae* 99, 22. Primește cu resemnare inevitabilul. (Resemnarea)

Aequum est/ Peccatis veniam pascentem reddere rursus. Horatius, *Satirae* 1, 3, 74 sq. Este just ca cel care cere îngăduință pentru greșelile sale s-o acorde la rândul său. (Indulgența)

Aestimemus singula fama remota et quaeramus, quid sint, non quid vocentur. Seneca L. A., *Epistulae*, 95, 54. Să apreciem fiecare lucru, îndepărtând ce se spune despre el, și să cercetăm ce este, nu ce e numit. (Aprecierea)

Afară de cazul când cineva se ferește de nedreptate fiindcă n-o poate suferi, datorită unei naturi divine sau fiindcă posedă cunoașterea (ei), nimeni dintre ceilalți nu e drept de bună voie, ci fie din lașitate, fie din cauza bătrâneții sau a vreunei slăbiciuni, el dezaprobă nedreptatea, fiindcă n-o poate săvârși. Plato, *Res publica* 9. (Nedreptatea)

Affecter des qualités et des talents qu'on n'a pas, c'est vouloir obliger les autres à remarquer le ridicule et les défauts qu'on peut avoir. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales* 62. A afecta calități și talente pe care nu le avem înseamnă a obliga pe ceilalți să observe ridicolul și defectele pe care le putem avea. (Calitate)

Află că sufletul este cel care stă pe car, corpul este carul, intelectul e vizitiul, mintea frîul. Simțurile sunt cai, obiectul lor e drumul. Cel care se folosește este (sufletul), înzestrat cu corp, simțuri și minte. Așa spun înțelepții. Cine nu e înțelept și-i cu mintea veșnic neconcentrată, aceluia simțurile nu-i sunt supuse, ca niște cai răi ai unui vizitiu. Cine însă e înțelept și cu mintea totdeauna concentrată, aceluia simțurile îi sunt supuse, ca niște cai buni ai unui vizitiu. Katha – Upanișad 1, 3, 3–6 (Sufletul)

Afraid ? Of whom am I afraid ?/ Not Death for who is He ?/ The Porter of lily Juther's lodge/ As much abashed me. Dickinson Emily,

⁸ Vezi [i *Mens aequa in arduis* (Judecata cumpânitl `n clipe grele).

Time and Eternity. Mă tem ? De cine să mă tem ?/ De Moarte nici de fel./
Portarul casei tatălui meu/ Mă sperie la fel. (Moartea)

Afroditei nu-i plac bătrânii. Euripides, *Aeolus*, ap. Stobaeus, 116,
38. (Iubire)

**Agathon spunea că invidioșii nu se bucură atât de propria lor
fericire cât mai ales de nenorocirea altora.** Agathon, ap. Wagner,
Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta, fr. 28. (Invidia)

Age quod agis. *Plautus, Persa* (650). Fă ceea ce faci (fii atent la
ceea ce faci).⁹ (Atenție)

Age, libertate Decembri utere. *Horatius, Satirae* (II, 7, 4-5). Hai,
folosește-te de libertatea din decembrie! Îndemn la folosirea unei libertăți
temporare de acțiune. În timpul Saturnaliilor, sărbătoare ce cade la mijlocul lunii
decembrie, la Roma sclavii aveau, prin tradiție, dreptul de a-și critica stăpânii și chiar
de a fi serviți de către aceștia. (Libertate)

Agli uomini il bene bisogna, le più volte, farlo per forza.
Manzoni, I Promessi sposi, 27. De cele mai adeseori trebuie să li se facă
oamenilor binele cu sila. (Binefacerea)

Ah! Ce chin să vezi adevărul și să nu-l poți arăta celorlalți !
Psichari, Chamena logia, ap. Thumb A., *Handbuch der neugriechischen
Volkssprache*, 174, 5 sqq. (Adevăr)

**Ah! Ce păcat că lucrurile nu au glas, pentru ca vorbele
meșteșugite să nu aibă nici o putere. Pe când așa prin elocvența lor,
ei ascund lucrurile cele mai învederate, astfel încât nu credem ce
trebuie de crezut.** *Euripides, Hippolytus*, ap. Stobaeus, *Florilegium* 82, 1.
(Elocvența)

**Ah! such alas! the hero's amplest fate!/ When granite moulders
and when records fail,/ A peasant's plaint prolongs his dubious
date./ Pride! bend thine eye from heaven to thine estate./ See how
the Mighty shrink into a song!/ Can Volume, Pillar, Pride, preserve
the great ?/ Or must thou trust Tradition's simple tongue,/ When
Flattery sleeps with thee, and History does thee wrong.** *Byron, Childe
Harold's Pilgrimage* 1, 36. Vai ! aceasta-i soarta cea mai de seamă a
eroului ! Când granitul se fărâmițează și când cronicile tac, cântecul de
jale al unui țaran îi prelungește durata nesigură. Mândrie ! coboară-ți
privirea din cer spre condiția ta, vezi cum cel puternic se reduce la un
cântec ! Poate mărimea, coloana, mândria să-l păstreze pe cel mare ? Sau
trebuie să te bizui (numai) pe graiul simplu al tradiției atunci când
lingușirea doarme împreună cu tine și când istoria te nedreptățește ?
(Eroul)

**Ah, ce grozav e să aibă cineva înțelepciune acolo unde (ea) nu-i
folosește (la nimic).** *Sophocles, Oedipus Rex* 316 sq. (Înțelepciune)

⁹ Vezi [i *Quidquid agis, prudenter agas et respice finem.*

Ah, dear father, graybeard, lonely old courage-teacher, what America did you have when Charon quit polling his ferry and you got out on a smoking bank and stood watching the boat disappear on the black waters of Lethe ? Ginsberg Allen, *A Supermarket in California*, p. 182. Ah, dragă tată, barbă-colilie, singuratic bătrân învățător în ale curajului, ce Americă ai avut când Charon n-a mai împins ferryboat-ul și ai coborât pe malul încețoșat și ai privit cum dispare barca pe apele negre ale lui Lethe ? (Oameni celebri – Whitman)

Ah, fill the Cup:-what boots it to repeat/ How Time is slipping underneath our Feet:/ Unborn To-Morrow and dead Yesterday/ Why fret about them if To-Day be sweet! Fitzgerald Francis Scott, *Rubaiyat of Omar Khayyam* 37. Ah!, umple cupa; ce folos să tot repeți că timpul lunecă sub picioarele noastre ? Miine, oare încă nu s-a născut și ieri care a murit, la ce să ne chinuim cu acestea, dacă azi e dulce ? (Prezentul)

Ah, nemulțumirea cu ceea ce este; ah, atașarea de ceea ce nu-i ! Somadeva, *Kathasaritsagara* 21, 49. (Nemulțumire)

Ah, wie ist der Mensch zerbrechlich,/ Ah, wie die flüchtig unaussprechlich/ Eilt die Zeit und nimmt ihn mit ! Rückert, *Jugendlieder* 6. Cât de șubred este omul, ce negrăit de iute aleargă timpul și-l ia cu el ! (Om)

Ahi quanto canti li uomini esser denno/ Presso a color, che non veggono pur la opra,/ Ma perentro i pensier miran col senno! Dante, *La Divina Commedia - Il Inferno* 16, 118 sqq. Cât de prudenți trebuie să fie oamenii față de aceia care nu văd numai fapta, ci pătrund cu mintea gândurile! (Prudența)

Ai dobândit o fericire care-ți satisface toate dorințele: și după aceea ? Ai pus piciorul pe capul dușmanilor; și după aceea ? Ai onorat pe favoriții tăi cu bogății: și după aceea ? Ai stat întrupat o mie de epoci ale lumii: și după aceea ? Bhartrhari, *Vairagyaçataka* 71. (Fericire)

Aici este boala cea mai gravă pentru oameni, când vor să vindece răul prin rău. Sophocles, *Aleadae*, ap. Stobaeus, *Florilegium* 4, 37. (Remediul)

Ainsi s'écoule toute la vie. On cherche le repos en combattant quelques obstacles; et si on les a surmontés, le repos devient insupportable; car, on l'on pense aux misères qu'on a, ou à celles qui nous menacent. Et quand on se verrait même assez à l'abri de toutes parts, l'ennui, de son autorité privée, ne lais serait pas de sortir au fond du coeur, où il a des racines naturelles, et de remplir l'esprit de son venin. Pascal, *Pensées* 139 (209). Așa se scurge toată viața. Căutăm liniștea luptând împotriva câtorva obstacole; și, dacă le-am înlăturat, liniștea devine insuportabilă; căci, sau ne gândim la mizeriile pe care le avem sau la acele care ne amenință. Și chiar când ne-am vedea destul de fericiți din toate părțile, plictiseala, cu de la sine putere, nu ar întârzia să

apară din fundul inimii, unde are rădăcini naturale, și să umple sufletul cu otrava ei. (Liniștea)

Ajutorul (dat pe) ascuns, cinstirea oaspei străin, tăcerea binelui făcut, povestirea în public a binelui primit, modestia în fericire, vorbirea fără dispreț despre alții, – cine oare a arătat celor aleși lucrul acesta greu, ca juruința tăișului de sabie ? *Bhartrhari, Nitiçataka, 64.* (Alesul)

Al desdichado parece que se conciertan en olvidarles la suerte y la muerte. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 190.* Celui nenorocit i se pare că norocul și moartea s-au jurat împreună să-l uite. (Nenorocirea)

Al doilea gând este (de obicei) mai înțelept. *Euripides, Hippolytus 436.* (Gândul)

Al mal de quien la causa no se sabe,/ Milagro es acertar la medicina. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha 1, 23* Este o minune să se nimerească leacul pentru un rău a cărui cauză nu se cunoaște. (Remediul)

Al poseedor de las riquezas no le hace dichoso el tenerlas, sino el gastarlas. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha, 2, 6.* Pe posesorul bogăției nu-l face fericit faptul că o are, ci risipirea ei. (Bogăția)

Al varón sabio más le aprovechan sus enemigos que al necio sus amigos. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 84.* Mai de folos îi sunt înțeleptului dușmanii decât prostului prietenii. (Dușmănia)

Alas, poor Yorick! *Shakespeare, Hamlet (act V, sc. 1).* Vai, sărmane Yorick! Cuvinte rostite de Hamlet la vederea craniului bufonului Yorick. Expresie a regretului pentru ce a fost, pentru ce însemnat cândva un om, comparativ cu ce a ajuns să fie. (Regret)

Alas: the joys that fortune brings,/ Are trifling and decay;/ And those who prize the paltry things,/ More trifling still than they. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 8.* Vai, bucuriile pe care le aduce norocul sunt neînsemnate și trecătoare; iar cei care prețuiesc lucruri de nimic sunt încă și mai neînsemnate. (Noroc)

Alea iacta est! *Suetonius, De vita duodecim Caesarum, (cap. 32).* Zarurile fost aruncate! Cuvintele lui Cezar la trecerea Rubiconului. Potrivit legilor Republicii nici un general roman, venind din nordul Italiei spre Roma, nu avea voie să treacă acest râu în fruntea armatei pe care o comanda. Indică o decizie irevocabilă, luată după îndelungi ezitări. (Hotărâre)

Alienum nobis, nostrum plus aliis placet. *Syrus Publilius, Sententiae 16.* Nouă ne place mai mult ceea ce-i a altuia, iar altora ce-i al nostru. (Plăcerea)

Aliquando naturae tibi arcana reteguntur, discutietur ista caligo et lux undique clara percutiet. *Seneca L. A., Epistulae, 102, 28.*

Odată tainele naturii ne vor fi revelate, întunericul acesta va fi împrăștiat și din toate părțile ne va lovi lumina strălucitoare. (Descoperirea)

Aliquis vir bonus nobis eligendus est, ac semper ante oculos habendus, ut sic tamquam illo spectante vivamus, et omnia tamquam illo vidente faciamus. Seneca L. A., *Epistulae* 11, 8. Trebuie să ne alegem un om superior și să-l avem veșnic înaintea ochilor, pentru ca să trăim astfel, ca și cum acela ne-ar privi, și să facem totul, ca și cum acela ne-ar vedea. (Exemplul)

Alius est qui seminat, et alius est qui metit. *Novum Testamentum, Iohannes* 4, 37 Unul este sămănătorul și altul secerătorul. (Semănătorul)

Alius ill aliis rebus est praestantior. *Syrus Publilius, Sententiae* 17 Fiecare se distinge în altceva. (Superioritatea)

All cats are gray in the dark. *Proverbia.* Toate pisicile sunt cenușii pe întuneric. (Pisica)

All deformed persons are extreme bold. *Bacon Francis, Essays* 44 Toate persoanele diforme sunt foarte îndrăznețe. (Urâtenia)

All educated Americans, first or last, go to Europe. *Emerson Ralph Waldo, Essays: Culture.* Toți americanii cu școală merg mai devreme sau mai târziu în Europa. (Călătoria)

All experience is an arch to build upon. *Adams Henry Brooks, The Education of Henry Adams.* Toată experiența este o boltă pe care să îți sprijini construcția. (Experiența)

All exultation is a dangerous thing. *Roetke Theodore, The Dying Man.* Exaltarea e lucru primejdios. (Exaltarea)

All Fame is Patronage; let me then be infamous ! *Melville Herman, Letter to N. Hawthorne.* Gloria e un patron; să fiu deci fără glorie! (Glorie)

All good things which exist are the fruits of originality. *Mill J. St. , Liberty,* Introd. Toate lucrurile bune câte există sunt roadele originalității. Efortul creator al omului este cel care conferă valoare lucrurilor. (Creativitate)

All his life, the American gets on and gets off trains that go by; he never misses them and never breaks a leg. *Santayana George, Character and Opinion in the United States.* Toată viața, americanul urcă și coboară din trenuri care merg; niciodată nu le pierde și niciodată nu își rupe vreun picior. (Americani)

All history, indeed, put to terrestrial use is mere history; but put to a celestial use, is mythology. *Thoreau Henry David, Walden.* Toată istoria, dacă i se dă o utilizare terestră, este numai istorie; dacă i se dă o utilizare cerească, este mitologie. (Istorie)

All I know is what I read in the papers. *Will Rogers, Speech.* Tot ce știu este ceea ce citesc în ziare. (Presa)

All live by seeming.../ All admit it,/ All practice it, and he who is content/ With shewing what he is, shall have small credit/ In church, or camp, or state. *Old Play, ap. Scott Walter, Ivanhoe, 36.* Toți trăiesc din aparență... toți o admit, toți o practică; iar acela care se mulțumește să se arate ceea ce este va avea puțină trecere în biserică, în lagăr, sau în stat. (Aparența)

All mankind love a lover. *Emerson Ralph Waldo, Essays: Spiritual Laws.* Un îndrăgostit este iubit de toată omenirea. (Dragoste)

All Nature is but Art, unknown to thee;/ All Chance, Direction, which thou canst not see. *Pope, God and Man 23 sq.* Toată natura e numai artă, necunoscută de tine; orice întâmplare (e numai) conducere, pe care n-o poți vedea. (Natura)

All of us – who might have probed space, or cured cancer, or built industries –were, instead, black victims of the white man’s American social system. *Malcolm X, The Autobiography of Malcolm X.* Noi toți – care am fi putut explora cosmosul, sau vindeca bolile de cancer, sau construi industrii – eram victimele negre ale sistemului social al americanului alb. (Rasă)

All our political disasters come logically from our past attempts to escape justice, just as the crumbling of part of our house comes from a weak point at the foundations. *Emerson Ralph Waldo, Essays: External forces.* Toate dezastrelor noastre politice vin în mod logic de la încercările trecute de a scăpa de justiție, așa cum prăbușirea unei părți din casa noastră, se datorează unui defect la fundație. (Politica)

All over Harlem, Negro boys and girls are growing into stunted maturity, trying desperately to find a place to stand; and the wonder is not that so many are ruined, but that so many survive. *Baldwin James, Notes of a Native Son, p. 59.* În Harlem, negrii, băieți și fete, cresc până la maturitate oropsiți, încercând cu disperare să-și găsească un loc al lor; minunea este nu că atâția s-au ruinat, ci că atâția au reușit să supraviețuiască. (Copilarie)

All rising to great place is by a winding stair. *Bacon Francis, Essays 11* Orice ridicare la o situație înaltă se face pe o scară în spirală. (Situația)

All the world’s a stage,/ And all the men and women merely players. *Shakespeare, As You Like It, 2, 7.* Toată lumea e o scenă și toți oamenii sunt simpli actori. (Întreaga lume este o scenă, iar toți bărbații și toate femeile simpli actori.) (Lumea)

All things are but one whole.. No custom is strange, no creed is absurd. *Emerson Ralph Waldo, Essays.* Toate lucrurile sunt un tot... Nici

un obicei nu e ciudat; nici un crez nu e absurd. (Totalitate)

All things contain the seed/ of their own completion./ All things contain the seed/ of their own destruction. Perkoff Stuart Z., *Four*, p. 306. Toate lucrurile conțin sămânța propriei totalități. Toate lucrurile conțin sămânța propriei distrugerii. (Totalitate)

All's well that ends well. *Shakespeare, All's well that ends well* (Titlul unei comedii) Tout est bien qui finis bien. (Prov. Fr.) Ende gut, alles gut. (Prov. Ger.) Totul e bine, când sfârșește bine. (Sfârșitul)

Alle Gesetze sind Versuche, sich den Absichten der moralischen Weltordnung im Welt – und Lebenslauf zu nähern. *Goethe, Maximen und Reflexionen* 831. Toate legile sunt încercări de a se apropia de intențiile orânduirii morale a lumii, în cursul lumii și al vieții. (Legea)

Alles bezieht sich auf wenige grosse Gesetze, die sich überall manifestiren. *Goethe, Maximen und Reflexionen* 557. Totul se reduce la câteva legi mari, care se manifestă pretutindeni. (Legea)

Alles geht, alles kommt zurück; ewig rollt das Rad des Seins. Alles stirbt, alles blüht wieder auf, ewig läuft das Jahr des Seins. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra* 317. Totul pleacă, totul se întoarce; veșnic se-nvârtește roata existenței. Totul moare, totul înflorește din nou; veșnic aleargă anul existenței. (Existența)

Alles was entsteht, sucht sich Raum und will Dauer; deswegen verdrängt es ein anderes vom Platz und verkürzt seine Dauer. *Goethe, Maximen und Reflexionen* 1252 Tot ce se naște caută spațiu și durată; de aceea scoate altceva din loc și-i scurtează durata. (Spațiul)

Alles was geschieht, vom Grössten bis zum Kleinsten, geschieht notwendig. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit* 5, 51. Tot ce se întâmplă, de la lucrul cel mai mare până la cel mai mic, se întâmplă în mod necesar. (Determinismul)

Alles, was den Menschen innerlich in seinem Dünkel bestärkt, seiner heimlichen Eitelkeit schmeichelt, ist ihm dergestalt höchlich erwünscht, dass er nicht weiter fragt, ob es ihm sonst auf irgend eine Weise zur Ehre oder zur Schmach gereichen könne. *Goethe, Dichtung und Wahrheit* 1, 2 Tot ce întărește lăuntric pe om în iluzia sa, tot ce măgulește vanitatea sa secretă îi este atât de scump, încât el nu se mai întreabă, dacă i-ar putea fi în vreun fel oarecare spre cinste sau spre ocară. (Vanitatea)

Allzuklein der Grösste ! – Das war mein Überdruss am Menschen ! *Nietzsche, Also sprach Zarathustra* 1, 320. Cu mult prea mic (e) cel mai mare ! – Acesta a fost dezgustul meu pentru om ! (Om)

Als ie diu liebe leide zaller jungeste gît. *Der Nibelunge nôt* 39, 2378. Totdeauna iubirea dă în cele din urmă suferință. (Iubire)

Alt wird man wohl, wer aber klug ? Goethe, *Faust* 7712. Noi devenim bătrâni într-adevăr, dar cine devine înțelept ? (Înțelepciune)

Alta este ceea ce-i bun, alta este ceea ce-i plăcut. Obiectul lor e diferit și amândouă îl încâtușează pe om. Ferice de acela, care alege ceea ce-i bun; însă cine preferă ceea ce-i plăcut, acela nu atinge ținta (supremă). *Katha – Upanișad* 2, 1. (Plăcerea)

Alter post mortem quoque est, alter ante mortem periiit. Seneca L. A., *Epistulae* 93, 4. Unul mai există și după moarte, altul piere înainte de moarte. (Moartea)

Alterius damnum gaudium haud facias tuum. *Syrus Publilius, Sententiae* 18. Să nu faci din paguba altuia bucuria ta. (Paguba)

Alterius peccatum ibi relinquendum. Greșeala altuia trebuie părăsită acolo unde a fost săvârșită. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum* 9, 19. (Greșeala)

Alterum intueri, ne laedaris, alterum ne laedas. Seneca L. A., *Epistulae* 103, 3. Uită-te la unul, ca să nu-ți faci rău; la altul, ca să nu-i faci tu. (Fapta rea)

Altfel sunt gândite lucrurile de către înțelepți și altfel se întâmplă ele datorită destinului. *Mahabharata*, 7, 431. (Destin)

Altfel sunt plănuite lucrurile de cei înțelepți, care cunosc realitatea (și) altfel ies ele, ca și suflarea vânturilor. *Mahabharata* 3, 1149. (Neprevăzutul)

Altiora te ne quaesieris, / et fortiora te ne scrutatus fueris. *Septuaginta, Siracides*, 3, 21. Ceea ce covârșește mintea ta, nu căuta, și ceea ce este mai presus de puterile tale, nu iscodi. (Căutarea)

Altul se bucură de averea celui decedat, păsările și focul îi devorează corpul; (numai) cu două lucruri pleacă el înfășurat pe lumea cealaltă: cu faptele sale bune și cu cele rele. *Mahabharata* 5, 1548. (Fapta)

Am Baume des Schweigens hängt seine Frucht, der Friede. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit* 5, 43 De copacul tăcerii atârnă fructul său, pacea. (Tăcere)

Am cutreierat cu gândul numai la cerșit; am rostit cuvântul: «dă-mi»; am mâncat în casă străină fără cinste și fără sfială, ca o cioară, și am văzut fața disprețuitoare și încruntată, cu priviri piezișe, a celor răi. O, zeiță a dorinței ! Dacă mai ai de gând și altceva, suntem gata și pentru asta ! *Çaragadharapaddhati; Trsnaninda*, 3. (Dorința)

Am săpat pământul în speranța (de a găsi) o comoară, am topit minereurile muntelui, am străbătut oceanul, m-am silit să-i

mulțumesc pe regi, și n-am dobândit măcar o mică scoică găurită. O, dorință, liberează-mă acum ! *Bhartrhari, Vairagyaçataka, 4.* (Dorința)

Am văzut și apărători buni ai dreptății învinși de mizerabila invidie. *Pindarus, Pythia 19.* (Invidia)

Am văzut oameni de nimic din părinți nobili și copii buni din părinți răi. *Euripides, Electra 369 sq.* (Ereditatea)

Ama rationem! huius te amor contra durissima armabit. *Seneca L. A., Epistulae 74, 21.* Iubește rațiunea! Dragostea pentru că te va înarma contra celor mai aspre (încercări). (Rațiunea)

Amantes, amantes. *Terentius, Andria (I, 3, 13).* Îndrăgostiți, smintiți. Oricând îndrăgostiții, prin manifestările lor, confirmă părerea lui *Terentius.* (Dragoste)

Amantium irae amoris integratiost. *Terentius, Andria 555.* Supărarea celor îndrăgostiți este reînceperea iubirii. (Iubire)

Ambiția e un lucru rău. *Herodotus, 3, 53.* (Ambiția)

Ambitio multos mortalis falsos fieri subegit, aliud clausum in pectore, aliud in lingua promptum habere, amicitias inimicitiasque non ex re, sed ex commodo aestumare magisque voltum quam ingenium bonum habere. *Sallustius, De coniuratione Catilinae, 10, 5.* Ambiția silește pe mulți muritori să devină falși, să aibă altceva ascuns în suflet, altceva pe limbă, să prețuiască prietenii și dușmăniile nu în sine ci după avantajele (pe care le oferă) și să aibă mai degrabă o înfățișare bună decât un caracter bun. (Ambiția)

Ambitious men, if they find the way open for their rising, and still get forward, they are rather busy than dangerous; but if they be checked in their desires they become secretly discontent, and look upon men and matters with an evil eye, and are best pleased when things go backward; which is the worst property in a servant of a prince or state. *Bacon Francis, Essays, 36.* Cei ambițioși, dacă găsesc calea deschisă pentru ascensiunea lor și înaintează mereu, sunt mai degrabă activi decât primejdioși; dar dacă sunt împiedicați în dorințele lor, ei devin nemulțumiți în taină, privesc cu ochi răi oamenii și treburile și sunt cei mai satisfăcuți când lucrurile dau înapoi; ceea ce-i însușirea cea mai rea la servitorul¹⁰ unui prinț sau al unui stat. (Ambiția)

Ambrozie este focul când e frig; ambrozie, aspectul celui drag; ambrozie, cinstea dată de regi; ambrozie, însoțirea dintre cei buni. *Pañcatantra 1, 144; Böhrling, Indische Sprüche, 198.* (Ambrozia)

America was promisses. *MacLeish Archibald, America was Promisses.* America înseamnă promisiuni. (Promisiune)

¹⁰ Servitorul = ministrul; Cf. lat. *minister* = servitor.

American professors like their literature clear, cold, pure and very dead. *Lewis Sinclair, Nobel Prize Speech*, 1930. Profesorilor americani le place literatura clară, rece, pură și foarte moartă. (Învățătură)

American writers do not have a fixed society to describe. *Baldwin James, Nobody Knows my Name*. Scriitorii americani nu au o societate fixă pe care să o descrie. (Literatura)

Americans are scarcely Americans at all but discontented Europeans. *Proverbia*. Americanii sunt prea puțin americani, ci mai ales europeni nemulțumiți. (Americani)

Amicum salutare non confundar,/ a facie illius non me abscondam;/ et si mala mihi evenerint per illum, sustinebo. *Septuaginta, Siracides 22, 25*. Nu mă voi sfii să-mi apăr prietenul și nu mă voi ascunde de el, chiar de mi s-ar întâmpla vreun rău datorită lui. (Prietenia)

Amicus certus in re incerta cernitur. *Ennius Quintus, Scenica 296*. Pe prietenul sigur îl cunoști într-o împrejurare nesigură. (Prietenia)

Amicus est tanquam alter ego. *Cicero, De amicitia (21, 80)*. Prietenul este ca un alt eu. Trebuie să-ți iubești prietenul ca pe tine însuși altfel niciodată un prieten adevărat nu va fi de găsit; căci acesta (adică prietenul) este într-adevăr ca un alt eu: *est enim is, qui est tanquam alter ego*. (Prieten)

Amicus Plato, sed magis amica veritas. *Cicero. Ammonios Saccas, Viața lui Aristotel*. Prieten mi-e Platon, dar mai prieten mi-e adevărul. Filozoful alexandrin parafrazează astfel un text din *Etica nicomahică (I)* al lui Aristotel (chiar dacă și prietenia și adevărul ne sunt dragi, se cuvine să dăm precădere adevărului). A pune adevărul mai presus de prietenia sau stima pentru un maestru. (Adevăr)

Amintirea faptelor din trecut devine un exemplu pentru buna chibzuială cu privire la cele din viitor. *Plutarchus, De educatione puerorum 13*. (Trecutul)

Amissio nihil aliud est, nisi mutatio. Hac autem gaudet universi natura, secundum quam omnia bene fiunt, ab aeterno eadem ratione facta sunt et in infinitum alia ejusdem generis erunt. Quid igitur dicis? Omnia facta esse, omniaque semper futura esse male, et nullam in tot diis unquam facultatem ease repertam, quae ea corrigeret, sed mundum ejus infelicitatis damnatum esse, ut perpetuis malis affligatur? Pierderea nu este nimic altceva decât transformare. Datorită acestei transformări se bucură natura universului, potrivit cu voința căreia toate lucrurile, produse de la începutul veacurilor în același chip, precum și celelalte care se vor naște în același fel, pînă-n veșnicie, au fost bine făcute. Așadar, de ce spui că toate lucrurile au fost și vor fi rele, că nici un fel de putere nu s-a găsit între atîția zei, care să fie în stare să îndrepte aceste stări de lucruri în vreun fel și că universul a fost condamnat să fie copleșit de nenorociri

neîntrerupte? *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 9, 35.* (Pierdere)

Amissum quod nescitur, non amittetur. *Syrus Publilius, Sententiae 38.* Pierdere ignorată nu mai este pierdere. (Pierdere)

Amorem conatum esse amicitiae faciendae ex pulchritudinis specie. *Cicero, Tusculanae disputationes, 4, 34.* Iubirea este dorința de a obține prietenia unei persoane care ne atrage prin frumusețea sa. (Iubire)

An empty stomach is not a good political adviser. *Einstein Albert, Interview.* Un stomac gol nu este un bun sfătuitor politic. (Frumusețe)

An expert is one who knows more and more about less and less. *Butler Nicholas M., Commencement Address.* Un expert este un om care știe din ce în ce mai mult despre din ce în ce mai puțin. (Expert)

An ignores eos etiam, qui morituris auxilium salutare denegarint, quad contra mores id ipsum fecerint, solere puniri ? *Apuleius, Metamorphoses, 7, 27.* Nu știi oare că chiar și aceia care refuză să dea ajutor celor muribunzi sunt pedepsiți, fiindcă prin aceasta ei calcă morala ? (Ajutorul)

An old man is twice a child. *Shakespeare, Hamlet 2, 2.* Un om bătrân e de două ori copil. (Bătrânețea)

An tibicines iique qui fidibus utuntur, suo, non multitudinis arbitrio, cantus numerosque moderantur, vir sapiens, multo arte maiore praeditus, non quid verissimum sit, sed quid velit vulgus, exquiret ? *Cicero, Tusculanae disputationes, 5, 104.* Dacă cei care cântă din flaut sau din chitară, își regulează ritmul muzicii după placul lor, și nu al mulțimii, oare înțeleptul, care-i înzestrat cu o artă mult mai însemnată, va întreba el ce vrea vulgul și nu care-i lucrul cel mai apropiat de adevăr ? (Adevăr)

An ugly fact kills a beautiful hypothesis. *Huxley, ap. Lubbock, On Peace and Happiness IV.* Un fapt urât ucide o ipoteză frumoasă. (Ipoteza)

An utterly fearless man is a far more dangerous comrade than a coward. *Melville Herman, Moby Dick, p. 119.* Un om fără nici cea mai mică urmă de teamă este un tovarăș mai periculos decât un laș. (Curaj)

Anaxagora spune că toate fiind (amestecate) laolaltă, mintea le-a imprimat mișcare și le-a despărțit. *Anaxagoras, ap. Aristoteles, Physica 8, 1.* (Mișcarea)

Anaximandru a spus că originea celor existente este infintul... Și de unde își au cele existente nașterea, tot acolo își au, în mod necesar, și moartea. *Anaximander, ap. Diels, Fr. 1.* (Nașterea)

Anch' io sono pittore. *Correggio.* Sunt și eu pictor. Expresie

atribuită lui Corregio în fața tabloului Sfinta Cecilia a lui Rafael. Are un dublu sens: admirativ și stimulat. ([Admirație](#))

Anche nelle povere case piovano dal cielo de'divini spiriti, comme nelle reali di quegli che sarien più degni di guardar porci che d'avere sopra uomini signoria. *Boccaccio, Il Decamerone, 10, 10.* Și în casele sărace cad din cer spirite divine, după cum în cele regești se ivesc dintre acele care ar fi mai potrivite să păzească porcii decât să domnească peste oameni. ([Alesul](#))

And I can see the ferry leave the shore/ With a load of commuters like refugees from a land/ Where faces have no face, and bodies only exist/ If you put your arms around them. *Field Edward, A View of Jersey, p. 225.* Pot să văd ferryboat-ul părăsind țărmul/ Cu o încărcătură de navetiști, ca niște refugiați dintr-un țărm/ Unde chipurile nu au chipuri, și trupurile există numai/ Dacă îți pui brațele în jurul lor. ([Navetist](#))

And if the Wine you drink, the Lip you press,/ End in the Nothing all Things end in – Yes –/ Then fancy while Thou art, Thou art but what/ Thou shalt be – Nothing – Thou shalt not be less. *Fitzgerald Francis Scott, Rubaiyat of Omar Khayyam 47.* Și dacă vinul pe care-l bei și buzele pe care le săruți sfârșesc în neantul în care toate sfârșesc, – Gândește-te cât timp ești, că ești doar ceea ce vei fi: – Nimic –; mai puțin tu nu vei fi. ([Sfârșitul](#))

And so, my fellow Americans: ask not what your country can do for you – ask what you can do for your country. *Kennedy John F., Speech.* Așadar, concetățenii mei, nu întrebați ce poate face țara voastră pentru voi – întrebați ce puteți face voi pentru țara voastră. ([Patria](#))

And some yet live, treading the thorny road,/ Which leads, through toil and hate, to Fame's serene abode. *Shelley, Adonais, 5.* Și mai trăiesc unii, care calcă pe drumul spinos ce duce, prin trudă și ură, spre lăcașul senin al Gloriei. ([Gloria](#))

And still deeper the meaning of that story of Narcissus, who, because he could not grasp the tormenting mild image he saw in the fountain, plunged into it and drowned. But the same image, we ourselves see in all rivers and oceans. It is the image of the ungraspable phantom of life; and this is the key to it all. *Melville Herman, Moby Dick, p. 57, 3.* Și mai profund este sensul povestirii lui Narcis, care pentru că nu putea cuprinde dulcea imagine chinuitoare pe care o vedea în fântână, s-a aruncat în ea și s-a înecat. Este aceeași imagine pe care noi înșine o vedem în toate râurile și oceanele. Este imaginea de necuprins a fantomei vieții; și aceasta este cheia a tot. ([Identitate](#))

And that inverted Bowl we call The Sky./ Whereunder crawling coop't we live and die/ Lift not thy hands to It for help – for it/ Rolls impotently on as Thou or I. *Fitzgerald Francis Scott, Rubaiyat of Omar*

Khayyam, 52. Și această cupă întoarsă, pe care o numim cer,/ Sub care ne târâm închiși, trăim și murim,/ – Nu ridică mâinile spre el, cerând ajutor,/ Căci el se învârtește înainte, neputincios ca și tine și mine. (Cerul)

And the guy you're shooting at, who's he ? In his country he's just as much of a nobody as I am, as Sam is, a man who wants to have a girl like you and wants to be left alone with the sun tanning his face. *Odets Clifford, Waiting for Lefty, 3. Și tipul în care tragi cine e ? În țara lui nu-i decât tot un prăpădit, ca și mine, ca și Sam, un om care vrea să aibă o iubită, ca tine, și să lase soarele să îi bronzeze fața. (Egalitate)*

And what is friendship but a name,/ A charm that bells to sleep;/ A shade that follows wealth or fame,/ but baves the wretch to weep? *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 8 Ce-i prietenia, decât un nume, o vrajă ce te adoarme? o umbră care însoțește bogăția sau gloria, dar lasă pe cel nefericit să plîngă? (Prietenia)*

Anger does not like to be reminded of fits. *Kerouac Jack, Mexico City Blues: 113 Chorus, p. 167. Furei nu-i place să i se amintească de accesesele ei. (Furie)*

Anger is certainly a kind of baseness, as it appears well in the weakness of those subjects in whom it reigns: children, women, old folks, sick foaks. *Bacon Francis, Essays 57. Mânia este, fără îndoială, un fel de înjosire, după cum pare limpede în slăbiciunea acelor la care domină: copii, femei, bătrâni, bolnavi. (Mânia)*

Anima viri sancti enuntiat aliquando vera/ quam septem circumspectores sedentes in excelso ad speculandum. *Septuaginta, Siracides 37, 14. Sufletul omului obișnuiește să-i vestească uneori mai bine decât șapte iscoade care stau sus pe turn, puse ca să ia seama. (Presimțirea)*

Animi remedia inventa sunt ab antiquis. Quo modo autem admoveantur aut quando, nostri operis est quaerere. *Seneca L. A., Epistulae 64, 8 Remediile sufletului au fost descoperite de cei vechi. (Dar) cum să fie întrebuințate și când, aceasta este sarcina noastră de a căuta. (Remediul)*

Animo cupienti nihil satis festinatur. *Sallustius, De bello Iugurthino, 64, 6. Pentru sufletul care dorește (cu nerăbdare), nimic nu se face destul de repede. (Dorința)*

Animus aeger semper errat, neque pati neque perpeti potest, cupere numquam desinit. *Ennius Quintus, Fragmenta, ap. Diehl, Poetarum Romanorum veterum reliquiae, 368. Un suflet bolnav veșnic greșește; el nu poate nici să sufere nici să rabde până la capăt, și niciodată nu încetează de a dori. (Dorința)*

Animus meminisse horret.¹¹ *Vergilius, Aeneis* (II, 12). Îi e groază sufletului meu să-și amintească. Astfel începe Enea relatarea războiului troian. (Groaza)

Ante hominem vita et mors, bonum et malum;/ quod placuerit ei dabitur illi. *Septuaginta, Siracides* 15, 17 Înaintea oamenilor stau viața și moartea, și pe care omul va dori-o, aceea i se va da. (Viața)

Antes loco con todos que cuerdo a solas: dicen politicos. Que si todos lo son, con ninguno perderá. Y si es sola la cordura, será tenida por locura. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 133. Mai bine prost împreună cu toți decât singur deștept, spun capete politice. Căci, dacă sunt toți (proști), nimeni nu e mai prejos; iar dacă cel deștept e singur, el trece drept prost. (Prostia)

Anthropos on tut isthi cai memnes aei. *Philemon.* Nu uita niciodată că ești om! Constituie un apel pentru păstrarea unei condiții umane superioare în orice împrejurare. (Omenie)

Anthropos on tut isthi cai memnes aei. *Philemon.* Nu uita niciodată că ești om! Constituie un apel pentru păstrarea unei condiții umane superioare în orice împrejurare. (Om)

Anthropos panton metron. *Protagoras, Fragm.* 1. Omul e măsura tuturor lucrurilor. Formula care rezumă relativismul și subiectivismul antropocentric al filozofiei lui Protagoras. (Om)

Anthropos physei zoon politikon. *Aristoteles, Politica*, I, 9. Omul este prin natura lui o ființă socială. (Om)

Antisthene spunea că statele pier atunci când nu sunt în stare să deosebească pe cei răi de cei buni. *Antisthenes, ap. Diogenes Laertius*, 6, 1, 4. (Aprecierea)

Antisthenes spunea că, după cum fierul e ros de rugină, astfel e ros invidiosul de propriul său caracter. *Antisthenes, ap. Diogenes Laertius* 6,1, 4. (Invidia)

Anumite idei și sentimente nu sunt în puterea noastră, precum și anumite acțiuni, care se bazează pe astfel de idei și de judecăți; ci, după cum spunea Philolau, există anumite motive mai tari decât noi. *Philolaus, ap. Diels. Fr.* 16. (Liberul arbitru)

Any government, like any family can, for a year, spend a little more than it earns. But you and I know that a continuance of that habit means the poorhouse. *Roosevelt Franklin Delano, Speech, 1932.* Orice guvern, ca orice familie, poate, timp de un an, să cheltuiască mai mult decât câștigă. Dar tu și cu mine, noi știm că o continuare a acestui obicei duce la azilul de săraci. (Guvernarea)

¹¹ Vezi [i *Horresco referens*.

Any history must be written with a wisdom that looks upon facts as symbols. *Emerson Ralph Waldo, Essays: History.* Orice istorie trebuie scrisă cu o înțelepciune care privește faptele ca simboluri. (Simbol)

Any man more right than his neighbor constitutes a majority of one. *Thoreau Henry David, Duty of Civil Disobedience.* Orice om care are mai multă dreptate decât vecinul lui, constituie o majoritate de un om. (Dreptatea)

Apa mării nu se poate bea, cel învățat e sărac, minte multă are (abia) cel bătrân: fără minte e creatorul ! *Astaratna, 6; Böhrlingh, Indische Sprüche, 2 971.* (Absurdul)

Apele râurilor, florile copacilor, fazele lunii descresc și revin; nu însă și tinerețea muritorilor. *Somadeva, Kathasaritsagara 55, 110.* (Tinerețea)

Apes debemus imitari et quaecumque ex diversa lectione congressimus, separare. *Seneca L. A., Epistulae, 84, 5.* Trebuie să imităm albinile și să separăm tot ce am adunat din lectura (noastră) variată. (Cititul)

Aplicación y minerva. No hay eminencia sin entrambas, y si concurren, exceso. Más consigue ma mediania eon aplicación que una superioridad sin ella. Cómprase la reputación a precio de trabajo. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 18* Silință și talent: fără amîndouă niciodată nu va excela cineva; însă în gradul cel mai înalt, dacă le va avea reunite în el. Cu silință, o minte mijlocie ajunge mai departe decât una superioară fără silință. Munca este prețul cu care se cumpără gloria. (Silința)

Apology is only egotism wrong side out. *Holmes Oliver Wendell Jr., The Autocrat at the Breakfast Table.* Scuza este doar egotism întors de-a-ndoaselea. (Egalitate)

Apud alios loqui didicerunt, non ipsi secum. *Cicero, Tusculanae disputationes, 5, 36.* I-au învățat pe alții să vorbească, dar nu pe ei înșiși. (Înțelepciune)

Apud Epicurnm duo bona sunt, ex quibus summum illud beatumque componitur, «ut corpus sine dolore sit animus sine perturbatione». *Seneca L. A., Epistulae 66. 45.* După Epicur, două sunt bunurile din care-i alcătuită fericirea supremă: « un corp lipsit de durere și un suflet netulburat ». (Fericire)

Apud nos veritas argumentum est aliquid omnibus videri. *Seneca L. A., Epistulae, 117, 6.* Pentru noi e un argument al adevărului atunci când toți au aceeași părere despre un lucru. (Adevăr)

Aqua frigida animae sitiendi, / et nuntius bonus de terra longinqua. *Septuaginta, Proverbia 25, 25.* Cum este apa rece pentru sufletul însetat, așa este o veste bună dintr-o țară îndepărtată. (Vestea)

Arcesilau spunea: « După cum unde sunt leacuri multe și medici mulți, acolo sunt și bolile cele mai numeroase: tot așa, unde sunt legile cele mai numeroase, acolo este și nedreptatea cea mai mare ». *Arcesilaus, ap. Stobaeus, Florilegium 43, 91.* (Legea)

Ardua per praeceps gloria vadit iter. *Ovidius, Tristia 4, 374.* Gloria pășește mândră pe un drum prăpăstios. (Gloria)

Ares obișnuiește totdeauna să secere floarea armatei. *Aeschylus, Cares, ap. Stobaeus, Florilegium 51, 26.* (Război)

Aristotel spunea că acei care caută să demonstreze lucruri evidente fac la fel ca acei care vor numaidecât să arate soarele cu lampa. *Aristoteles, ap. Stobaeus, Florilegium, 4, 87.* (Evident)

Aristotel spunea că rădăcinile învățaturii sunt amare, dar roadele dulci. *Aristoteles, ap. Diogenes Laertius 5, 1, 11.* (Învățătura)

Aristoteles ait, omnes ingeniosos melancholicos esse. *Cicero, Tusculanae disputationes 1, 33.* (Tristețe)

Arma et gladii in via perversi; custos autem animae suae longe recedit ab eis. *Septuaginta, Proverbia 22, 5.* În calea celui viclean sunt mărăcini și lațuri, și cel ce vrea să rămână teafar se ferește de ele. (Viclenia)

Arma tenenti/ Omnia dat, qui insta negat. *Lucanus, Pharsalia 1, 348 sq.* Cine refuză celui înarmat ceea ce-i drept, îi dă totul. (Puterea)

Armis arma irritantur. *Plinius Caecilius Secundus, Caius, Panegyricus, 49.* Armele stârnesc armele. (Arma)

Around, around the sun we go:/ The moon goes round the earth./ We do not die of death:/ We die of vertigo. *MacLeish Archibald, Mother Goose's Garland.* Noi ne învîrtim în jurul soarelui:/ Luna în jurul pământului./ Nici nu murim de moarte,/ Murim de amețeală. (Moartea)

Arouse the tiger of Hyrcanian deserts,/ Strive with the half-starved lion for his prey:/ Lesser the risk, than rouse the slumbering fire/ Of wild fanaticism. *Scott Walter, Ivanhoe 35.* Stârnește tigru din pustiiurile Hircaniei, luptă-te cu leul pe jumătate mort de foame, ca să-i iei prada; riscul e mai mic decât dacă stârnești focul mocnit al fanatismului sălbatic. (Fanatismul)

Arrogance, pedantry and dogmatism are the occupational diseases of those who spend their lives directing the intellects of the young. *Canby Henry Seidel, Alma Mater.* Aroganța, pedanteria și dogmatismul sunt bolile profesionale ale celor care își petrec viața dirijind intelectul tinerilor. (Învățătură)

Ars non habet osorem nisi ignorantem. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 217* Știința nu e urîtă decât de ignoranți.

(Știința)

Art is long and time is fleeting. Longfellow Henry Wadsworth, *A Psalm of Life*. Arta e lungă și timpul fuge. (Arta)

Art is the stored honey of the human soul, gathered on wings of misery and travail. Dreiser Theodore, *Life, Art and America*. Arta este mierea agonisită a sufletului omenesc, culeasă pe aripile mizeriei și trudei. (Arta)

Art thou poor, yet hast thou golden slumbers ?/ Oh sweet content !/ Art thou rich, yet is thy mind perplexed ?/ Oh punishment ! Dekker, ap. Lubbock, *On Peace and Happiness* 17 Ești sărac, și totuși ai vise de aur ? Ce dulce mulțumire ! Ești bogat, și totuși mintea ți-i preocupată ? O, ce pedeapsă ! (Sărăcia)

Arta își găsește existența pretutindeni. Suetonius, *Nero*, 40. Το τρηνιον πασα γαια τρεπηει. (Arta)

Arta învățătorului atinge un grad și mai înalt atunci când e incredințată unui discipol eminent.¹² Malavikagnimitra 6; Böhrlingk, *Indische Sprüche* 1758. (Discipolul)

Arte para ser dichoso. Reglas hay de ventura, que no toda est acasos para el sabio... No hay más dicha ni más desdicha que prudencia o imprudencia. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia* 21. Arta de-a avea noroc. Sunt reguli pentru noroc: căci pentru cel înțelept nu e totul întâmplare... Fiecare are atâta noroc și atâta nenoroc câtă înțelepciune sau nechibzuință. (Noroc)

Arzt, hilf dir selber: so hilfst du auch deinem Kranken noch. Das ist deine beste Hilfe, dass er den mit Augen sehe, der sich selber heil macht. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 1, 112. Doctore, ajută-te singur¹³: astfel vei mai putea ajuta și pe bolnavul tău. Acesta-i cel mai bun ajutor al tău, că el vede cu ochii pe acela care se face singur sănătos. (Medicul)

As he died to make men holy, let us die to make men free... Howe Julia Ward, *The Battle Hymn of the Republic*. Așa cum a murit el pentru a-i face pe oameni sfinți, noi să murim pentru a-i face liberi... (Sacrificiu)

As if you could kill time without injuring eternity. Thoreau Henry David, *Walden, I, Economy*. Ca și cum ai putea omorî timpul fără a răni eternitatea. (Eternitate)

As in landlessness alone resides the highest truth, shoreless, infinite – so better it is to perish in the howling infinite, than be

¹² Cf. Socrate [i Platon.

¹³ Cf.: Medicule, vindec-te singur. *Medice, cura te ipsum*. (Despre acei care dau sfaturi pe care ar trebui să le aplice ei mai întâi).

ungloriously upon the lee, even if that were safety ! *Melville Herman, Moby Dick, p. 112* În distanțele fără pământuri se află cel mai înalt și nețărnut adevăr și e mai bine să pieri în infinitul agitat, decât să fii strivit de mal, chiar dacă malul înseamnă și siguranță ! (Adevăr)

As scarce as truth is, the supply has always been in excess of the demand. *Billings Josh, The Kicker.* Pe cât de rar este adevărul, oferta a fost întotdeauna mai mare decât cererea. (Adevăr)

As ten millions of circles can never make a square, so the united voice of myriads cannot lend the smallest foundation to falsehood. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 27.* După cum zece milioane de cercuri nu pot face niciodată un pătrat, tot astfel glasul unit a miriade (de oameni) nu poate da nici cea mai mică bază minciunii. (Minciuna)

As the births of living creatures at first are ill-shapen, so are all innovations, which are the births of time. *Bacon Francis, Essays 24.* După cum progenitura animalelor la început e diformă, tot astfel sunt și toate inovațiile, care sunt progenitura timpului. (Inovația)

As the Greek said: many men know how to flatter, few men know how to praise. *Phillips Wendell, Speech.* Cum a spus și grecul: mulți știu să flateze, dar puțini știu să laude. (Lauda)

As the reputation of books is raised not by their freedom from defect, but the greatness of their beauties, so should that of men be prized not for their exemption from fault, but the size of those virtues they are possessed of. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 15* După cum reputația cărților crește nu prin lipsa de defecte, ci prin mărimea frumuseților lor, tot astfel aceea a oamenilor ar trebui prețuită nu după lipsa lor de greșeli, ci după mărimea virtuților pe care le posedă. (Renunțarea)

As though a white man were anything more dignified than a whitewashed Negro ! *Melville Herman, Moby Dick, p. 63.* Ca și cum un alb ar fi ceva mai demn decât un negru văruit! (Rasă)

Ascunde-ți nefericirea, ca să nu bucuri pe dușmani. *Periandrus, ap. Stobaeus, Florilegium 3, 79 sq.* (Nefericirea)

Ascunde-ți viața. *Epicurus.* (Viața)

Ask counsel of both times: of the ancient time what is best, and of the latter time what is fittest. *Bacon Francis, Essays 11* Cere sfat de la ambele timpuri: de la timpul vechi (ia) ce e mai bun, iar de la timpul mai nou, ce e mai potrivit. (Sfatul)

Aspru e poporul, când scapă de nenorocire. *Aeschylus, Septem adversus Thebas 1044.* (Politica)

Associate yourself with men of good quality if you esteem your own reputation, for 'tis better to be alone than in bad company.

Washington George, *Rules of Civility*. Asociază-te numai cu oameni de calitate, dacă ai respect pentru propria ta reputație, căci e mai bine să fii singur, decât în companie proastă. (Prieten)

Asta s-a făcut, asta rămâne de făcut, asta iarași s-a făcut pe jumătate: în timp ce omul este preocupat astfel, vine moartea și îl ia. *Mahabharata* 12, 9946 sq. (Preocuparea)

Astucia de indignos, oponerse a grandes hombres para ser celebrados por indirecta, cuando no lo merecian de derecho; que no conociéramos a muchos si no hubieran hecho caso dellos los excelente contrarios. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia, 205.* Este un truc al celor nedemni să se prezinte ca adversari ai unor oameni mari, pentru a ajunge, pe o cale indirectă, la celebritate, pe care n-ar fi dobândit-o niciodată pe calea directă a meritului; și despre mulți n-am fi aflat niciodată nimic, dacă adversarilor lor eminenți nu le-ar fi păsat de ei. (Celebritate)

Astutus videns malum, absconditus est; parvuli transeuntes sustinuerunt dispendia. *Septuaginta, Proverbia 27, 12.* Cel iscusit se ascunde când se apropie nenorocirea; pe când cei proști nimeresc în ea și suferă pagubă. (Nenorocirea)

At manes incolumis mundus, suaque omnia servat,/ Quae nec longa dies auget minuitve senectus;/ ... Idem semper erit, quoniam semper fuit idem. *Manilius, Astronomicon 1, 518–519, 521.* Universul rămâne neatins și păstrează tot ce-i aparține. Timpul îndelungat nu-l mărește și bătrînețea nu-l micșorează... Veșnic va fi același, pentru că veșnic a fost același. (Universul)

At mihi quod vivo detraxerit invida turba/ Post obitum duplici fenore reddit honos. *Propertius, Elegiae 3, 1, 21.* Ceea ce gloata invidioasă îmi va refuza în timpul vieții, după moarte gloria îmi va da cu dobândă sporită. (Invidia)

At nos corpus tam putere sortiti nihilo minus aeterna proponimus et in quantum potest aetas humana protendi, tantum spe occupamus, nulla contenti pecunia, nulla potentia. *Seneca L. A., Epistulae 120,17.* Noi, deși sortiți să avem un corp atât de trecător, ne propunem lucruri eterne, și până unde-i în stare să se extindă viața omenească, până acolo mergem cu speranța, nemulțumiți cu oricâți bani, cu oricâtă putere. (Nemulțumire)

At nos non imperium divitias petimus, quarum rerum causa belle atque certamina, omnia inter mortalis sunt, sed libertatem, quam nemo bonus nisi cum anima simul amittit. *Sallustius, De coniuratione Catilinae 33, 4.* Noi însă nu căutăm puterea nici bogăția, cărora li se datoresc toate războaiele și rivalitățile dintre oameni, ci libertatea, pe care nici un om ales n-o pierde decât o dată cu viața. (Libertate)

At the center of nonviolence stands the principle of love... To

retaliate in kind would do nothing but intensify the existance of hate in the universe. *King Martin Luther, Stride towards Freedom, p. 72.* În centrul luptei nonviolente se află dragostea. A răspunde cu violență ar însemna intensificarea urei în univers. (Lupta)

At twenty a man is full of fight and hope. He wants to reform the world; when a man is seventy, he still wants to reform the world, but he knows he can't. *Darrow Clarence, Speech at Monkey-trial.* La douăzeci de ani, omul este plin de dorința de luptă și speranță. El vrea să transforme lumea. Când are șaptezeci, mai vrea încă să transforme lumea, dar știe că nu poate. (Vârste)

At twenty years of age the will reigns; at thirty, the wit: and at fourty, the judgement. *Franklin Benjamin, Poor Richard's Almanach.* La douăzeci de ani, e lege voința; la treizeci, spiritul; la patruzeci, judecata. (Vârste)

Atât de puțin presimt muritorii mersul soartei lor, că ei salută ca pe o zi de fericire ziua în care viața lor ia o întorsătură spre rău. *Gjellerup K., Pelerinul Kamanita 143.* (Destin)

Atâta timp cât omul nu cutreieră pamântul dintr-o țară în alta, el nu dobândește temeinic nici învățătură, nici avere, nici vreo meserie. *Pañcatantra (K.) 1.* (Călătoria)

Atenție la dușmani: ei sunt cei dintâi care (ne) observă greșelile. *Antisthenes, ap. Diogenes Laertius 6,1, 5.* (Greșeala)

Atque vivere, Lucilli, militare est. *Seneca L. A., Epistulae (96).* Căci a trăi, Lucillius, înseamnă a lupta. (Cutezanță)

Atunci zeul acesta (mintea) își arată în vis puterea sa. El vede din nou tot ce a fost văzut, el aude din nou tot ce a fost auzit, el simte din nou tot ce a simțit în alte locuri și-n alte țări. Ceea ce-i vizibil (în existența actuală) și invizibil (din altă existență), ceea ce se aude și nu se aude, ceea ce se simte și nu se simte, ceea ce este și ceea ce nu-i, – totul e văzut de cel care-i totul. *Praçna – Upanișad 4, 5.* (Visul)

Au fond ce que nous craignons dans la mort, c'est encore la vie ou plutôt la survie. *Maeterlinck, Avant le grand silence, p. 92.* În fond cauza pentru care ne temem de moarte este tot viața, sau mai degrabă supraviețuirea. (Moartea)

Auch das schönen muss sterben. *Schiller, Nänie.* Și ceea ce-i frumos trebuie să moară. **Nimic nu e nepieritor.** (Fatalitate)

Auch geben sie sich dir oft als Liebenswürdige. Aber das war immer die Klugheit der Feigen. Ja, die Feigen sind klug. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 76.* Ei adesea ți se dau drept amabili. Dar aceasta a fost totdeauna istețimea celor lași. Da, lașii sunt isteți. (Lașitate)

Auch ohne Not hat Vorsicht wohl gegolten. Goethe, *Faust* 10 424. Prudența are valoare chiar și atunci când nu e necesară. (Prudența)

Auch so das Glück/ Tappt unter die Menge,/ Fasst bald des Knaben/ Lockige Unschuld,/ Bald auch den kahlen/ Schuldigen Scheitel. Goethe, *Das Göttliche* 5. Norocul băjbăie prin mulțime, apucă uneori cărlionții nevinovați ai copilului, alteori capul pleșuv și vinovat. (Noroc)

Audaces (Audentes) fortuna iuvat. Vergilius, *Aeneis* (X, 284). Norocul (soarta) îi ajută pe cei îndrăzneți. (Noroc)

Audax Iapeti genus. Horatius, *Odae* (I, 3, 27). Cutezătorul neam al lui Iapet. Aluzie la Prometeu, fiul lui Iapet. Epitet dat cutezătorilor. (Vitejie)

Audentes fortuna iuvat. Vergilius, *Aeneis* 10, 284. Norocul ajută pe cei îndrăzneți. (Îndrăzneala)

Audiatur et altera pars (Audi alteram partem). *Corpus iuris*, ap. Seneca L. A., *Medea*, 2, 2, 199 sq. Să fie ascultată și cealaltă parte (Să se asculte și partea adversă). O judecată dreaptă cere ascultarea argumentelor tuturor părților. (Dreptatea)

Auf dem Gipfel der Zustände hält man sich nicht lange. Goethe, *Dichtung und Wahrheit* 16 Nu se poate menține cineva mult timp în culmea situației. (Situația)

Auf welcher Brücke geht zum Dereinst das Jetzt ? Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 3, 276. Pe care punte merge spre viitor prezentul ? (Viitorul)

Aufrichtig zu sein kann ich versprechen, unparteiisch zu sein aber nicht. Goethe, *Maximen und Reflexionen*. Pot făgădui că voi fi sincer, nu însă și imparțial. (Sinceritate)

Aura popularis. Vergilius, *Aeneis*, VI, 816; Horatius, *Odae* (III, 2, 20). (A avea) trecere la mulțime. Popularitate ieftină. (Popularitate)

Aurea mediocritas. Horatius, *Odae* (II, 10, 5). Mediocritate aurită/ aurita cale de mijloc. Îndemn la modestie și la cumpătate. Astăzi, persiflare a mediocrității. (Modestie)

Auri sacra fames! Vergilius, *Aeneis* (III, 57). Blestemata foame de aur. Mobilul pentru care regele Traciei, Polimnestor, l-a ucis pe Polidor, fiul lui Priam, ce-i fusese încredințat împreună cu aurul Troiei. Setea de avere, care împinge la ticăloșii. (Lăcomie)

Auro suadente nil potest oratio. Syrus Publilius, *Sententiae*, 66. Când vorbește aurul, orice cuvântare să înceteze. (Aurul)

Aurul înțelepciunii încălzit la focul celor răi capătă puritate. De aceea să ascultăm cu atenție vorbele celor răi. *Çaragadharapaddhati, Kavyapraçansa* 9 Böhthingk, *Sanskrit-Chrestomathie* 205, 23 (Răutatea)

Aurum per medios ire satellites,/ Et perrumpere amat saxa potentius/ Ictu fulmineo. *Horatius, Odae, 3, 16, 9-12.* Aurul obișnuiește să treacă prin mijlocul santinelor și să sfarme stâncile cetății mai tare decât trăznetul. (Aurul)

Aus dem Tiefsten muss das Höchste zu seiner Höhe kommen. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 3, 226.* Din adâncimea cea mai adâncă trebuie să se ridice cel mai înalt la înălțimea sa. (Înălțarea)

Aut consilio dispositus mundus, aut cinnus, fortuito congestus, at mundus tamen; an vero fieri potest, ut in te mundus consistat, in universitate rerum autem mera confusio? praesertim omnibus sic discretis et diffusis et tamen consentientibus! Universul este sau un întreg bine plămădit sau o masă de materie lipsită de orice rînduială, dar totuși univers. E posibil, însă, ca în tine să existe o ordine bine stabilită și în întregul Tot să domnească anarhia ? Și se poate întâmpla astfel, cînd toate sînt așa de distincte, așa de bine repartizate și toluși într-o conexiune atît de armonioasă ? *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 4, 27.* (Universul)

Autorität: ohne sie kann der Mensch nicht existiren, und doch bringt sie eben soviel Irrtum als Wahrheit mit sich. Sie verewigt im Einzelnen, was einzeln vorbergehen sollte, lehnt ab und lässt vorübergehen, was festgehalten werden sollte, und ist hauptsächlich Ursache, dass die Menschheit nicht vom Flecke kommt. *Goethe, Maximen und Reflexionen, 174.* Autoritate: omul nu poate exista fără ea, și totuși ea aduce cu sine tot atîta eroare cît și adevăr. Ea eternizează unele lucruri, care ar trebui să dispară; respinge și lasă să dispară ceea ce ar trebui să fie reținut; ea este cauza principală pentru care omenirea nu se urnește din loc. (Autoritatea)

Aux âmes bien nées/ La valeur n'attend pas le nombre des anées. *Corneille, Le Cid 2, 2 .* La sufletele nobile vitejia nu așteaptă numărul anilor. (Vitejie)

Aux grands périls tel a pu se soustraire/ Qui périt pour la moindre affaire. *La Fontaine, Fables 2, 9.* Unii scapă din primejdii mari, pentru a pieri dintr-o pricină neînsemnată. (Primejdia)

Avant d'attaquer un abus, il faut voir si on peut ruiner ses fondements. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 25.* Înainte de a ataca un abuz, trebuie de văzut dacă i se pot ruina temelile. (Abuzul)

Ave Caesar (imperator), morituri te salutant! *Suetonius, De vita duodecim Caesarum.* Slavă ție Cezar, cei ce merg la moarte te salută! Omagiu rostit de gladiatori în fața lojii imperiale, la Roma, înainte de începerea luptelor în arenă. (Omagiu)

Avec de la vertu, de la capacité et une bonne conduite, l'on peut être insupportable; les manières que l'on néglige comme de petite choses sont souvent ce qui fait que les hommes décident de vous en bien ou en mal. *La Bruyère, Les Caractères, De la société 31.*

Cineva poate fi insuportabil, cu toată virtutea, capacitatea și buna sa purtare; adesea manierele pe care le neglijăm ca pe niște lucruri mici sunt acele care fac ca oamenii să decidă despre noi în bine sau în rău. (Maniera)

Avec un grand mérite et une plus grande modestie l'on peut être longtemps ignoré. *La Bruyère, Les Caractères, Du mérite personnel* 5. Cu un merit mare și cu o modestie și mai mare poți rămâne mult timp ignorat. (Meritul)

Averea adunată cu nedreptate se împuținează, iar cel ce o adună cu frica lui Dumnezeu o înmulțește. *Septuaginta, Proverbia 13, 11.* (Averea)

Averea care crește zi cu zi nu potolește setea de îmbogățire, după cum nici lemnele puse pe foc nu-l potolesc. *Eusebius, ap. Stobaeus, Florilegium, 10, 29.* (Averea)

Averea ce i-a fost scrisă pe frunte de destin, mare sau mică, aceea o dobândește omul, fie în pustiu fie pe Muntele de aur¹⁴ nu mai mult. Curaj, deci; nu te arăta nenorocit în zadar, în mijlocul celor bogați. Vasul ia tot atâta apă fie din fântână fie din mare. *Bhartrhari, Nitiçatakā, 49.* (Averea)

Averea dobândită prin vicleșug și-n chip nedrept nu e durabilă. *Sophocles, Oedipus Coloneus, 1026 sq.* (Averea)

Averea este pentru domnie ceea ce-i rădăcina pentru copac. *Kathasaritsagara, 19, 51.* (Averea)

Averea nu aduce noroc nici chiar celui care o dorește în vederea faptelor bune. E mult mai bine să nu fie atins cineva de noroi, decât să se spele de el. *Pañcatantra (K.), 156.* (Averea)

Averea pricinuieste suferință la dobândirea ei, întristare în restriște și amețește în prosperitate; cum poate averea să aducă bucurie ? *Hitopadeça, 172; Böhrlingk, Indische Sprüche, 933.* (Averea)

Averea prietenilor este comună. *Pythagoras, ap. Euripides, Orestes 727 și la Plato, Phaedrus 279 C* (Prietenia)

Averea vine într-acoace ca roțile carului, îndreptându-se mereu către altul. *Rig-Veda, 10, 117, 5.* (Averea)

Averea, chiar când există, trebuie socotită ca și cum n-ar exista, dacă nu e folosită. *Pañcatantra (K.), 2, 32, 16.* (Averea)

Avida est periculi virtus. *Seneca L. A., De providentia, 4.* Virtuții îi este sete de primejdii. (Virtute)

¹⁴ Muntele de aur: *Meru*

Avoid not only the fault, but the suspicion. Bacon Francis, *Essays*, XI. Evită nu numai greșeala, dar și bănuiala. (Banuiala)

B

Bărbăția micșorează loviturile soartei. Democritus, ap. Diels, fr. 213. (Curaj)

Bărbatul care se potrivește vorbelor unei femei crede că poate face ceea ce nu trebuie de făcut, că poate merge acolo, unde nu e cu putință, și că poate mânca ceea ce nu e de mâncat. Pañcatantra (B.), 2,144. (Femeia)

Bărbatul care-i cel mai de seamă într-o familie trebuie apărat din toate puterile. O dată cu pieirea lui piere și familia; căci spițele nu mai merg după ce s-a rupt butucul roții. Pañcatantra (K.), 1, 291. (Alesul)

Bătrânețea este o mutilare a corpului, care rămâne întreg: toate le are și la toate lipsește ceva. Democritus, ap. Diels, *Die Fragmente der Vorsokratiker*, 296. (Bătrânețea)

Bătrânețea stă amenințătoare ca o tigroaică, bolile se năpustesc asupra corpului ca niște dușmani, viața se scurge ca apa dintr-un ulcior spart; și totuși lumea săvârșește fapte rele; iată ceva ciudat ! Bhartrhari, *Vairagyaçataka* 108. (Fapta rea)

Bagă de seamă, când faci un bine, ca nu cumva cel care-l primește să fie un (om) fals și să-ți răsplătească binele cu rău. Democritus, ap. Diels, *Die Fragmente der Vorsokratiker*, 93. (Binefacerea)

Bald ist ein grosses Gut zerronnen,/ Es rauscht im Lebensstrom hinab. Goethe, *Faust*, 10 340 sq. Repede se risipește o avere mare; ea e târâtă tumultuos de curentul vieții. (Averea)

Banii găesc prieteni. Sophocles, ap. Stobaeus, *Florilegium* 94, 8 (Prietenia)

Banii sunt pentru oameni sânge și suflet. Cine nu posedă asta, acela se plimbă ca un mort printre cei vii. Timocles, ap. Stobaeus, *Florilegium*, 91, 15. (Bani)

Banii sunt suflet pentru sărmanii muritori. Hesiodus, *Opera et dies*, 686. (Bani)

Be ashamed to die until you have won some victory for humanity. Mann Horace, *Address at Antioch College*, 1859. Să îți fie rușine să mori înainte de a fi câștigat o bătălie pentru umanitate. (Moartea)

Be not afraid of life. Believe that life is worth living, and your belief will help create that fact. James Henry, *The Will to believe*. Nu-ți fie teamă de viață. Să crezi că viața merită să fie trăită și convingerea ta

va crea acest fapt. (Viața)

Be not first by whom the new is tried, / Nor yet the last to lay the old aside. *Pope, Essay on Criticism 2, 135.* Nu fi primul care încearcă ceea ce-i nou, dar nici ultimul care leapădă ceea ce-i vechi. (Noutatea)

Be sure you are right, then go ahead. *Crockett David, Motto.* Asigură-te că ai dreptate și apoi dă-i drumul înainte. (Dreptatea)

Be true to your own highest convictions. *Channing William Ellery, Sermons.* Fii credincios celor mai înalte principii ale tale. (Principii)

Beția domniei este cea mai rea; căci cel îmbătat de (beția) domniei nu se trezește până ce cade. *Mahabharata 5, 1147; Böhrling, Indische Sprüche 3854.* (Domnia)

Beati erimus, cum corporibus relictis et cupiditatum et aemulationem erimus expertes. *Cicero, Tusculanae disputationes, 1, 44.* Noi vom fi fericiți când, părăsind corpul, vom fi lipsiți și de dorințe și de rivalități. (Dorința)

Beati pauperes spiritu. *Matthaeus V, 3.* Fericiți cei săraci cu duhul! (Înțelepciune)

Beatitudo non est virtutis praemium, sed ipsa virtus. *Spinoza, Ethica, Prop. 42* Fericirea nu e răsplata virtuții, ci însăși virtutea. (Virtute)

Beatos puto, quibus deorum munere datum est aut facere scribenda, aut scribere legenda; beatissimos vero quibus utrumque. *Plinius Caecilius Secundus, Caius, Epistulae 6,16.* Eu îi socotesc fericiți pe aceia cărora le-a fost dat de către zei fie să săvârșească fapte vrednice de a fi scrise, fie să scrie lucruri demne de a fi citite; însă cei mai fericiți sunt aceia cărora (le-a fost dat) și una și alta. (Fapta)

Beatus homo qui invenit sapientiam, / et qui affluit prudentia. / Melior est acquisitio eius negotiatione argenti, / et auri primi et purissimi fructus eius. / Pretiosior est cunctis opibus, / et omnia quae desiderantur huic non valent comparari. *Septuaginta, Proverbia 13-15.* Fericit este omul care a aflat înțelepciune și pământeanul care a dobândit iscusință. / Deoarece agonisirea ei este mai de folos decât a argintului și câștigarea ei mai de preț decât a aurului celui mai curat. / Ea este mai scumpă decât pietrele nestemate și nici o comoară n-o poate ajunge în preț. (Înțelepciune)

Beauty fables so quickly that is does not matter. Belief, pride – remain. *McClure Michael, Hymn to St. Geryon, I, p. 337.* Frumusețea se stinge atât de repede încât nu contează. Credința, mândria – rămân. (Frumusețe)

Beauty is pleasure regarded as the quality of a thing. *Santayana George, The Sense of Beauty.* Frumusețea este plăcerea privită drept caracteristică a unui lucru. (Frumusețe)

Beauty is the only legitimate domain of poetry. *Poe Edgar Allan, Birth of a Poem.* Frumusețea este singurul domeniu legitim al poeziei. (Frumusețe)

Beauty without grace is the hook without the bait. *Emerson Ralph Waldo, Essays: Beauty.* Frumusețea fără grație este ca un cârlig de undiță fără momeală. (Frumusețe)

Because the American Negro is conflict with the power structure which defines the national values, he is more sensitive than the average white to the falsity of these values. *Harper Howard M. Jr., Desperate Faith.* Pentru că negrul american se află în conflict cu sistemul instituțional care definește valorile naționale, el își dă mai bine seama decât albul de rând de falsitatea acestor valori. (Societate)

Begegnet uns jemand, der uns Dank schuldig ist, gleich fällt es uns ein. Wie oft können wir jemand begegnen, dem wir Dank schuldig sind ohne daran zu denken ! *Goethe, Maximen und Reflexionen 4* Când întâlnim pe cineva care ne datorează recunoștință, îndată ne aducem aminte. Cât de des putem întâlni pe cineva căruia îi datorăm recunoștință, fără să ne gândim la aceasta ! (Recunoștința)

Begnügt euch doch ein Mensch zu sein! *Lessing, Nathan der Weise (act. III, sc. 9).* Mulțumește-te să fii om! (Om)

Bella matribus detestata. *Horatius, Odae 1, 1, 24-25.* Războaiele (sunt) urâte/ detestate de mame. (Război)

Bellum ita suscipiatus, ut nihil aliud nisi pax quaesita videatur. *Cicero, De officiis 23.* Un război trebuie întreprins așa fel, încât să se vadă că nu s-a urmărit nimic altceva decât pacea. (Război)

Bellum omnium contra omnes. *Thomas Hobbes, Leviathan (I, cap. XIII-XIV).* Războiul tuturor contra tuturor. În concepția autorului, stare caracteristică omenirii pe treptele primitive. (Război)

Bene cogitate saepe ceciderunt male. *Syrus Publilius, Sententiae 77.* Adesea lucruri bine chibzuite ies rău. (Rezultatul)

Bene ferre magnam/ Disce fortunam. *Horatius, Odae 3, 27, 74 sq.* Învață a suporta cum trebuie un noroc mare. (Noroc)

Bene mori est effugere male vivendi periculum. *Seneca L. A., Epistulae 70, 6.* A muri bine înseamnă a evita primejdia de a trăi rău. (Moartea)

Bene perdis gaudium, ubi dolor pariter perit. *Syrus Publilius, Sententiae, 80.* Bine pierzi bucuria acolo unde piere în același timp și durerea. (Bucurie)

Bene praecipunt qui vetant quidquam agere, quod dubites aequum sit an iniquum. *Cicero, De officiis 1. 9.* Au dreptate aceia care recomandă să nu facem un lucru despre care nu suntem siguri, dacă-i

drept sau nedrept. (Fapta)

Bene qui latuit, bene vixit. Ovidius, *Tristia* 3, 4, 25. Cine se ascunde bine, trăiește bine. (Viața)

Benedictio patris firmat domos filiorum;/ maledictio autem matris eradicat fundamenta. *Septuaginta, Siracides* 3, 9. Binecuvântarea tatălui întărește casele fiilor, iar blestemul mamei le dărâmă până în temelie. (Părinții)

Benefacta male locatae malefacta arbitrator. *Ennius Quintus, ap. Cicero, De officiis*, 2, 18. Binefacerile rău plasate eu le socot fapte rele. (Binefacerea)

Besonders überwiegt die Gesundheit alle äussern Güter so sehr, dass wahrlich ein gesunder Bettler glücklicher ist, als ein kranker König. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit* 1 Mai ales sănătatea întrece atât de mult toate bunurile exterioare, încât, într-adevar, un cerșetor sănătos este mai fericit decât un rege bolnav. (Sănătate)

Better a witty fool, than a foolish wit. *Shakespeare, Twelfth Night* (act. I, sc. 5). Mai bine un isteț nebun, decât un nebun isteț. **Decât un nebun care face pe deșteptul, mai bine un deștept care face pe nebunul.** (Nebun)

Beware of desperate steps! the darkest day,/ Live till tomorrow, will have passed away. *Couper, ap. Lubbock, On Peace and Happiness* 6. Ferește-te de a face un pas desperat ! (și) ziua cea mai întunecată va trece; (e de ajuns) să trăiești pînă mîine. (Răbdare)

Bien se hallará quien quiera ceder en la dicha y en el genio pero en el ingenio ninguno, cuanto menos una soberania. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 7. Se poate întâmpla ca cineva să se împace cu faptul că e mai prejos de noi în ceea ce privește norocul sau chiar însușirile sufletești; dar nici unul nu va recunoaște inferioritatea sa în privința inteligenței; cu atât mai puțin un principe. (Inteligența)

Bien souvent nous appelons bonheur ou malheur ce qui n'est que le déroulement naturel et inévitable de la vie. *Maeterlinck, Le Sablier* p. 132. Foarte adesea noi numim fericire sau nenorocire ceea ce nu-i decât desfășurarea naturală și inevitabilă a vieții. (Fericire)

Bien vengas, mal, si vienes solo. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha* 2, 55. Bine ai venit, pacoste, dacă ai venit singură ! (Nenorocirea)

Bine ar fi ... dacă știința ar fi de așa natură, încît să curgă din cel care-i mai plin în cel care-i mai deșert dintre noi, când am venit în contact unii cu alții. *Plato, Convivium* 3. (Știința)

Bine au făcut privighetorile că au tăcut la venirea ploilor. Unde grăiesc broaștele, tăcerea e o podoabă. *Vairagyaçataka Nitisara* 11 (Tăcere)

Bine pui la cale totul cu vorba, dar prost cu fapta. *Epicharmus,*

ap. Diels, fr. 39 (Vorba)

Binele (făcut cuiva) nu (-i) poate schimba natura. *Anthologia Palatina*, 9, 47. (Binefacerea)

Binele (făcut) celor recunoscători este răsplătit cu alt bine. *Ramayana*, 4, 21, 20; *Böhtlingk, Indische Sprüche*, 3798. (Binefacerea)

Bion (înțeleptul) spunea că patima îmbogățirii este obârșia tuturor viciilor. *Bion*, ap. *Stobaeus, Florilegium*, 1038). (Bogăția)

Bion (înțeleptul), văzând pe un invidios foarte abătut, zise: « Sau i s-a întâmplat o mare nenorocire acestuia sau o mare fericire altuia ». *Bion*, ap. *Stobaeus, Florilegium* 38, 50. (Invidia)

Biruie pe avar prin dărnicie, pe cel mincinos prin bunătate pe cel crud prin îngăduință, pe cel rău prin adevăr. *Mahabharata*, 3, 13253; *Böhtlingk, Indische Sprüche*, 942. (Biruința)

Bis dat qui cito dat. *Syrus Publilius, Sententiae* (8). Cine dă la timp, dă îndoit.¹⁵ Cine dă iute, dă de două ori.¹⁶ (Dărnicie)

Bis ille miser est ante qui felix fuit. *Syrus Publilius, Sententiae* 100. Cine a fost mai înainte fericit, acela e de două ori nenorocit. (Nenorocirea)

Bisogna essere volpe a conoscere i lacci, e liona a sbigottire i lupi. *Machiavelli, Il Principe* 18 Trebuie să fii vulpe, ca să cunoști cursele, și leu, ca să înspăimînti lupii. (Viclenia)

Bisweilen glauben wir, uns nach einem fernen. Orte zurückzusehnen, während wir eigentlich uns nur nach der Zeit zurücksehnen, die wir dort verlebt haben, da wir jünger und frischer waren. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit* 6. Uneori noi credem că ne e dor de un loc îndepărtat; în realitate noi dorim numai să se întoarcă timpul pe care l-am trăit acolo, când eram mai tineri și mai proaspeți. (Nostalgia)

Boala face placută și bună sănătatea, foamea saturarea, oboseala odihna. *Heraclitus*, ap. *Diels*, fr. 111 (Răul)

Boala, întristarea, suferința, robia și nenorocirea sunt roadele păcatelor (săvârșite de) muritori. *Hitopadeșca* 1, 40. (Păcatul)

Bogăția și înțelepciunea sunt irezistibile pentru muritori. Căci nu poți să-ți sature sufletul de bogăție; tot astfel și cel mai înțelept nu fuge de înțelepciune, ci o iubește și nu-și poate îndestula sufletul.

¹⁵ V. [i] *La façon de donner vaut mieux que ce qu'on donne.*

¹⁶ *Iute*: la timp; *adic*: *Cine d'ruiește atunci când e mai mare nevoie, acela d'îndoit mai mult.* Cf. *Inopi beneficium bis dat, qui dat celeriter* (Publilius Syrus, *Sententiae*).

Theognis, Sententiae, 1 157 sq. (Bogăția)

Bogăția îl face pe acela care o posedă să capete alt caracter, nu acela pe care-l avea mai înainte. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium, 93, 22. (Bogăția)*

Bogăția acopera multe rele. *Menander, Boeotia, ap. Stobaeus, Florilegium, 91, 19. (Bogăția)*

Bogăția bazată pe nedreptate și însoțită de prostie nu durează mult și zboară din casă.¹⁷ *Euripides, Electra, 941 sq. (Bogăția)*

Bogăția este o slabă ancoră, gloria una și mai slabă; la fel corpul, dregătorile, onorurile; toate acestea sunt slabe și fără putere. *Pythagoras ap. Stobaeus, Florilegium, 1, 29. (Bogăția)*

Bogățiile îngrămădite și păzite ca viața, dar nefolosite, nu însoțesc, vai, crude ce sunt, nici cinci pași, pe stăpânul lor în drumul spre lăcașul Morții. *Pañcatantra (B.), 115. (Bogăția)*

Bolden went to church and that's where he got his idea of jazz music. *Scott Budd, Citat de Marshall Stearns în The Story of Jazz. Bolden s-a dus la biserică și acolo i-a venit ideea cu muzica de jazz. (Jazz)*

Bona illa sunt vera, quae ratio dat, solida ac sempiterna, quae cadere non possunt, ne decrescere quidem aut minui. *Seneca L. A., Epistulae 74, 16. Acele bunuri sunt adevărate, pe care le dă rațiunea, acela sunt solide și eterne care nu pot cădea, nici măcar să scadă sau să se împruțineze. (Bunul)*

Bona praeterita non neminerunt, praesentibus non fruuntur, future modo exspectant. *Cicero, De finibus bonorum et malorum, I 60. Nu-și amintesc de bunurile din trecut și nu se folosesc de cele prezente; ei așteaptă numai pe cele viitoare. (Bunul)*

Bonaparte was the idol of ordinary men because he had in the highest degree possible the qualities and the forces of the ordinary man. *Emerson Ralph Waldo, Essays: Napoleon or the Man of the Universe. Bonaparte a fost idolul oamenilor obișnuiți pentru că a avut calitățile și forțele omului obișnuit împinse la maximum. (Oameni celebri – Napoleon)*

Bonis nocet, quisquis pepercerit malis. *Syrus Publilius, Sententiae, 116. Cine cruță pe cei răi, acela vatămă celor buni. (Cruțarea)*

Bonos corrumpunt mores congressus mali. *Tertulianus, Ad uxorem 1, 8. Acumulările de rele (exemple) corup bunele moravuri. (Corupere)*

Bonum est fugienda aspicere in alieno malo. *Syrus Publilius, Sententiae 123. E bine să vezi în pățania altuia ce trebuie să eviți. (Evitarea)*

¹⁷ Vezi contextul piesei lui Euripide.

Bonum exemplum circuitu ad facientem revertitur, sicut male exempla recidunt in auctores, nec ulla miseratio contingit iis, qui patiuntur iniurias, quas posse fieri faciendo docuerunt. Seneca L. A., *Epistulae* 81, 19. Exemplul bun se întoarce printr-un ocol la cel care-l dă, după cum exemplele rele cad asupra autorilor, și nici o compătimire nu există pentru aceia care suferă nedreptăți, pe care făcându-le, au arătat că se pot întâmpla. (Exemplul)

Bonus animus in male re dimidiumst mali. Plato, *Pseodolus* 454. O dispoziție sufletească bună într-o situație rea face ca răul să fie numai pe jumătate. (Dispoziția)

Bonus vir sine deo nemo est: an potest aliquis supra fortunam nisi ab illo adiutus exsurgere ? Seneca L. A., *Epistulae*, 41, 2. Nimeni nu este (om) bun fără (ajutorul lui) Dumnezeu; poate (oare) cineva să se ridice deasupra soartei, dacă nu e ajutat de el ? (Bunătatea)

Books are weapons was marshalled to the defense of democracy as a world force. Nevins Allan, *Literary History of the United States* p. 1262. Dictonul cărțile sunt arme a fost îndreptat în apărarea democrației, ca forță mondială. (Apărare)

Bore: A person who talks when you wish him to listen. Adams Henry Brooks, *The Education of Henry Adams*. Persoană plictisitoare: Cineva care vorbește când vrei să te asculte. (Egoism)

Borné dans sa nature, infini dans ses voeux, / L'homme est un dieu tombé qui se souvient des cieux. Lamartine, *Méditations, L'homme* 70 sq. Mărginit prin natura sa, infinit în dorințe, Omul este un zeu căzut care-și amintește de cer. (Om)

Both the man of science and the man of action live always at the edge of mistery, surrounded by it. Oppenheimer Robert J., *Interview*. Și omul de știință și omul de acțiune trăiesc la marginea misterului, înconjurați de el. (Mister)

Brahma cel nemuritor se întinde înainte și înapoi, la dreapta și la stânga, în sus și-n jos. El e universul acesta infinit. *Mundaka – Upanișad* 11. (Brahma)

Brahma se manifestă, e aproape; el sălășuiește în cavitatea (inimii); el e ținta cea mare; pe dânsul se reazimă tot ce se mișcă, respiră și închide ochii. Pe acesta să-l cunoașteți ca Ființă și Neființă, care-i vrednic de dorit, mai presus de (puterea de) cunoaștere a *creaturilor*¹⁸, – cel mai de sus. *Mundaka – Upanișad* 2, 2, 1. (Brahma)

Brahma, creatorul universului, ocrotitorul lumii, s-a ivit cel dintâi dintre zei. *Mundaka – Upanișad* 1, 1, 1. (Brahma)

¹⁸ a *creaturilor*: a creaturilor de rând.

Breve tempus aetatis satis est longum ad bene honesteque vivendum. Cicero, *De senectute* 19 Scurta durată a vieții este destul de lungă pentru a trăi cum trebuie și fericiți. (Viața)

Brevi neque ipse ullus usquam eris, nec quidquam eorum, quae vides, neque eorum, qui nunc vivunt, quisquam. Omnia enim ita nata sunt, ut mutantur, vertantur, intereant, ut inde alia sua quaeque serie orientur. Consideră că nu peste mult timp, nu vei mai fi decât nimeni și nicăieri, că nu va mai exista nici ceva din acestea pe care le vezi acum, nici vreunul din viețuitorii prezentului. Fiindcă este în natura tuturor lucrurilor ca să-și schimbe starea și poziția, să fie nimicite pentru ca astfel să se nască altele și să le urmeze. Marcus Aurelius 12, 21 (Schimbare)

Brevibus momentis summa verti. Tacitus, *Annales*, 5, 4. Cauze mici răstoarnă lucrurile cele mai mari. (Cauza)

Brevis est vita et ejus, qui laudat, et ejus, qui laudatur, ejus, qui mentionem facit, et ejus, cujus mentio fit. Viața vremelnică are, deopotrivă, cel care laudă și cel lăudat, cel care pomenește amintirea cuiva și acela a cărui amintire se păstrează. Marcus Aurelius, 8, 21 (Viața)

Brevitas autem temporis communis est omnibus; tu vero omnia perinde atque aeterna forent, fugis et sectaris. Așadar, vremelnicia este comună tuturor. Tu însă te ferește de ele sau le urmărește cu stăruință pe toate, de parc-ar fi veșnice. Marcus Aurelius, *Ad se ipsum* 10, 34. (Durata)

Brevis esse laboro, obscurus fio. Horatius, *Ars poetica*, 25. Mă străduiesc să fiu scurt și devin obscur. O exprimare prea concisă devine uneori neclară. (Neclar)

Brevis ipsa vita est, sed malis fit longior. Syrus Publilius, *Sententiae* 127 Viața în sine este scurtă, dar devine mai lungă datorită nenorocirilor. (Viața)

Bucură-te de fericire și suportă suferința care dă peste tine. Așteaptă ceea ce vine cu timpul, cum așteaptă plugarul recolta. Mahabharata 3, 15 384 sq. (Suportarea)

Bucuria și durerea, prosperitatea și restriștea, dobândirea și pierderea, moartea și viața dau, rând pe rând, peste fiecare; de aceea cel înțelept să nu se bucure și să nu se întristeze. Mahabharata, 1306; Böhlingk, *Indische Sprüche* 5238. (Bucurie)

Bucuria provenită din ceva nesperat este mai mare decât (aceea care rezultă din realizarea) unui lucru așteptat. Euripides, *Oedipus*, ap. Stobaeus, *Florilegium* 111, 5. (Neprevăzutul)

Bufnița nu vede ziua, corbul nu vede noaptea. Ciudat orb e amorul, că nu vede nici ziua nici noaptea. Böhlingk, *Sanskrit-Chrestomathie* 32, 205,15. (Iubire)

Bunăvoința nepotrivită nu se deosebește de dușmănie. Euripides, Hippolytus, fr. 8, ap. Wagner, Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta. (Bunăvoința)

But that which matters, that which insistis, that which will last where shall you find it, my people... Olson Charles I, *Maximus of Gloucester, to You*, p. 8. Dar ceea ce are importanță, ceea ce persistă, ceea ce rămâne, unde să îl afli, poporul meu... (Important)

By process of giving or withholding economic assistance, the U.S. is actively intervening in the internal affairs of foreign countries and infringing upon their natural independence. Foster William Z., *The Meaning of the 9-party Communist Conference*, p. 9. Prin procesul de acordare sau neacordare a ajutorului economic, Statele Unite intervin în mod activ în afacerile interne ale altor țări și încalcă independența lor naturală. (Politica)

C

Că e onorat și cel care nu merită onoare, că e vizitat și cel care nu trebuie vizitat și că-i salutat și cel care nu trebuie salutat: aceasta e puterea banilor. Pañcatantra (K.), 1, 7. (Bani)

Căile destinului sunt greu de înțeles. Harșadeva, Ratnavali, 6, ap. Böhtlingk, Sanskrit-Chrestomathie, 364, 28. (Destin)

Căsătoria între egali e fără teamă. Aeschylus, *Prometheus*, 901 sq. (Căsătorie)

Căsătoria la sfârșitul tinereții, construirea unui dig după ce s-a scurs apa, gândul la momentul prielnic după ce ai plecat la drum: toate acestea sunt zadarnice, întrucât timpul nimerit pentru fiecare din aceste acțiuni a trecut. Vetlabhatta, *Nitiprad* 14; Böhtlingk, *Indische Sprüche* 2989 (Prilejul)

Căsătoria trebuie să se facă între cei de-o seamă. Cleobulus ap. Stobaeus, *Florilegium*, 3, 79 a. (Căsătorie)

C'est beaucoup tirer de notre ami si, ayant monté à une grande faveur, il est encore un homme de notre connaissance. La Bruyère, *Les Caractères, De la cour* 25. Este mult din partea prietenului nostru, dacă înălțându-se la o mare favoare, el mai rămîne o cunoștință a noastră. (Prietenia)

C'est faute de jugement qu'on se jette entre les bras du hasard, et c'est l'effet d'une folie consommée que de se reposer sur un «peut-être». Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales* 2, 115. (Numai) din lipsă de judecată se aruncă cineva în brațele hazardului (întâmplării), și este efectul unei totale nebunii să te bizui pe un «poate». (Hazardul)

C'est la peur plus que le courage qui enfante les héros. France

Anatole, *Les Dieux ont soif*, 9 (p. 134). Frica dă naștere la eroi mai mult încă decât curajul. (Eroul)

C'est la prospérité qui donne les amis, mais c'est l'adversité qui les éprouve. *Proverb francez, ap. Lubbock, On Peace and Happiness* 6. Prosperitatea dă prietenii, iar răstřiștea îi pune la încercare. (Prietenia)

C'est plus souvent par orgueil que par défaut de lumières qu'on s'oppose avec tant d'opiniâtreté aux opinions les plus suivies; on trouve les premières places prises dans le bon parti, et on ne veut point les dernières. *La Rochefoucauld, Maximes* 235. Noi ne opunem cu atâta încâpățănare părerilor celor mai acceptate mai adesea datorită orgoliului decât din lipsă de cunoștinți; noi găsim primele locuri ocupate de cei care au dreptate și nu le vrem pe cele din urmă. (Părererea)

C'est un malheur pour un homme de laisser derrière lui de la nuit qui a sa forme. *Hugo Victor, Les Misérables* 2, 1, 4. Este o nenorocire pentru un om să lase în urma lui noapte care să aibă forma sa. (Noaptea)

C'est un malheur que les hommes ne puissent, d'ordinaire, posséder aucun talent, sans avoir quelque envie d'abaisser les autres. S'ils ont la finesse, ils décrient la force; s'ils sont géomètres ou physicians, ils écrivent contre la poésie et l'éloquence. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 281 Este o nenorocire că, de obicei, oamenii nu pot să posedeze vreun talent, fără a avea oarecare dorință de a coborî pe ceilalți. Dacă au finețe, ei depreciază forța; dacă sunt geometri sau fizicieni, ei scriu contra poeziei și a elocvenței. (Talentul)

C'est une chose assez hideuse que le succès. La fausse ressemblance avec le mérite trompe les hommes. *Hugo Victor, Les Misérables* 1, 1, 12. Succesul este un lucru destul de hidos. Falsa lui asemănare cu meritul înșeală pe oameni. (Izbânda)

C'est une des plus profondes tristesses humaines, que d'avoir dans son passé des injustices dont toutes les routes sont, pour ainsi dire, barrées derrière nous, dont il n'est plus possible de retrouver, de rejoindre, de relever ou de consoler les victimes. *Maeterlinck, Le Temple enseveli* 212 sq. Este una din tristețile umane cele mai adânci să avem în trecutul nostru nedreptăți, ale căror drumuri sunt, pentru a spune adevărul, toate barate în urma noastră, pe ale căror victime nu mai este cu puțință să le regăsim, să le ajutăm, să le ridicăm sau să le consolăm. (Nedreptatea)

C'est une grande folie de vouloir être sage tout seul. *La Rochefoucauld, Maximes* 231. Este o mare nebunie a voi să fii înțelept numai tu singur. (Înțelepciune)

C'est une maxime inventée par l'envie, et trop légèrement adoptée par les philosophes, qu'il ne faut point louer les hommes avant leur mort. Je dis, au contraire, que c'est pendant leur vie

qu'ils doivent être loués, lorsqu'ils ont mérité de l'être, c'est pendant que la jalousie et la calomnie, animées contre leur vertu ou leurs talents, s'efforcent de les dégrader, qu'il faut oser leur rendre témoignage. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 283.* Este o maximă inventată de invidie și prea ușor adoptată de filozofi, că nu trebuie lăudați oamenii înainte de moarte. Eu spun, dimpotrivă, că ei trebuie lăudați tocmai în timpul vieții dacă au meritat aceasta; trebuie să îndrăznim să depunem mărturie în favoarea lor, atunci când invidia și calomnia, ațâțate contra virtuții sau contra talentelor lor, se silesc să-i înjosească. (Lauda)

C'est une plaisante chose à considérer, de ce qu'il y a des gens dans le monde qui, ayant renoncé à toutes les lois de Dieu et de la nature, s'en sont fait eux-mêmes auxquelles ils obéissent exactement, comme par exemple les soldats de Mahomet, les voleurs, les hérétiques, etc. Et ainsi les logiciens. *Pascal, Pensées 393 (157).* Este un lucru curios de considerat că există pe lume oameni care, după ce au renunțat la toate legile lui Dumnezeu și ale naturii, și-au făcut singuri legi, cărora li se supun întocmai, ca, de pildă, soldații lui Mahomet, hoții, ereticii etc. Tot astfel logicienii. (Legea)

C'est une vieille ruse du vice de se cacher sous les apparences de la vertu. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II, 86* Este un vechi șiretlic al viciului să se ascundă sub aparența virtuții. (Viciul)

Ca și învățătura, o fată încredințată din greșală unui om nevrednic nu aduce reputație nici merit moral, ci remușcări. *Kathasaritsagara, 24, 26. (Căsătorie)*

Ca și cum cineva ar sta în drum și ar grăi către o caravană în trecere: «Și eu am să vă ajung din urmă»; tot astfel este sigur (pentru noi) drumul pe care au mers înaintea noastră părinții și strămoșii nostri. Cum ar putea să jălească cineva că-l urmează, de vreme ce nu poate fi evitat ? *Ramayana 2,105, 27 sq.; Böhrlingk, Indische Sprüche 4798 sq. (Moartea)*

Ca și norii ce se ivesc la vreme nepotrivită, averea vine și se duce pe neașteptate. *Kathasaritsagara, 33, 141. (Averea)*

Ca grâul se coace omul, ca grâul se naște din nou. *Katha – Upanișad 1, 6. (Om)*

Ca într-o casă unde se ascund șerpi, ca într-o pădure bântuită de fiare, ca într-un lac plin de lotuși fermecători, dar în care mișună crocodilii: astfel pătrunde cu greu lumea înspăimântată, ca pe un ocean, în casa unui rege, plină de tot felul de oameni răi, mincinoși, nemernici și josnici. *Pañcatantra (K.), 375. (Domnitorul)*

Ca o cioară care ciupește de viu pe cel căzut într-o groapă, așa îl roade o soție rea și crudă pe bărbatul copleșit de nenorocire. *Somadeva, Kathasaritsagara 23, 27 (Soție)*

Ca o pasăre ce nu-și poate mișca aripile, ca un copac uscat, ca un lac fără apă și ca un șarpe căruia i s-au smuls dinții: astfel e cel sărac pe lumea aceasta. *Çudraka, Mrechakatika 90 Böhrlingk, Indische Sprüche 1662* (Sărăcia)

Ca o turmă fără pastor, ca o armată fără comandant, ca noaptea fără lună, ca o cireadă fără taur, astfel devine un regat unde nu se vede domnitorul. *Ramayana 2, 15, 54 sqq.* (Domnitorul)

Ca o vacă nebună, zeița cea oarbă a norocului se oprește unde se nimerește. *Mahabharata 5, 1510; Böhrlingk, Indische Sprüche 3421.* (Noroc)

Ca oameni trebuie să ne așteptăm la orice întâmplare; căci nimic nu durează. *Menander, Androgynus, ap. Stobaeus, Florilegium 108, 38.* (Întâietatea)

Ca un copac care ajunge până la cer stă spiritul acesta singur. Nu există ceva mai mare decât el, nici mai subtil, nici mai străvechi. De el e pătruns acest univers. *Çvetaçvatara – Upanișad 3, 9.* (Brahma)

Ca valurile râurilor se scurg neconținut și nu se mai întorc nopți și zile, luând cu ele viața muritorilor. *Mahabharata 12, 12 516 Böhrlingk, Indische Sprüche 5332* (Viața)

Câștigurile morale dau o satisfacție mică (deocamdată), dar mai târziu mari supărări. *Antiphanes, ap. Stobaeus, Florilegium, 10, 22.* (Câștigul)

Câțiva oameni deștepți sunt mai de temut decât o mulțime de proști. *Plato, Convivium 17.* (Inteligența)

Cada uno es artifice de su ventura. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha 2, 66.* Fiecare își făurește norocul său. (Noroc)

Caeci sunt oculi, quum animus alias res agit. *Syrus Publilius, Sententiae 129.* Ochii sunt orbi, când sufletul e ocupat cu altceva. (Ochiul)

Caelum et terra transibunt, verba autem mea non praeteribunt. *Novum Testamentum, Matthaeus, 24, 35.* Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece. (Cuvântul)

Caelum, non animum mutant, qui trans mare currunt. *Horatius, Epistulae 1, 11, 27.* Cei care străbat în fugă marea schimbă climatul, dar nu sufletul. (Caracter)

Calamitatum habere socios miseris est solatio. *Syrus Publilius, Sententiae 1012.* Este o mângâiere pentru cei nenorociți să aibă tovarăși de suferință. (Însoțirea)

Calamitosus est animus futuri anxius. *Seneca L. A., Epistulae, 98.* Orice spirit îngrijorat de viitor este nenorocit. (Teama)

Calea cea mai scurtă, cea mai sigură și cea mai frumoasă este ca, în orice lucru vei voi să pari destoinic, să cauți să și devii. *Xenophon, Memorabilia, 2, 6, 39.* (Destoinicia)

Calea nedreptății trebuie închisă de cum se ivește; căci o dată ce s-a înrădăcinat răul și s-a învechit, ca o boală cronică, e greu să-l înlături. *Hyperides, ap. Stobaeus, Florilegium 46, 63.* (Nedreptatea)

Calitățile sunt calități pentru cei care le cunosc; dar pentru un om lipsit de calități ele sunt defecte. Pâraiele, când izvorăsc, au apa foarte plăcută la gust; dar când ajung la ocean, nu se mai poate bea din ele. *Tantrakhyayika 100.* (Calitate)

Calul, învățătura, arma, lăuta, muzica, bărbatul și femeia sunt de folos sau nu, după omul peste care dau. *Pañcatantra (K.) 1, 110.* (Folosul)

Camerado, this is no book, who touches this, touches a man. *Whitman Walt, So Long.* Camerado, aceasta nu-i o carte, cine-o atinge, atinge un om. (Cărți)

Can despots compass aught that hails their sway ?/ Or call with truth one span of earth their own,/ Save that wherein at last they crumble bone by bone ? *Byron, Childe Harold's Pilgrimage 1, 42.* Pot stăpânitorii să cuprindă ceva din (tot) ce aclamă stăpânirea lor ? Sau pot ei numi cu adevărat proprietatea lor o palmă de pământ, afară de aceea în care, în cele din urmă, ei se risipesc os cu os ? (Domnitorul)

Când (sufletul) îl cunoaște pe zeul (suprem), el e liberat de toate legăturile. *Çvetaçvatara – Upanișad, 1, 87.* (Cunoaștere)

Când și sfetnicul și regele se înalță prea sus, zeița norocului se silește, (ce-i drept), să rămână pe loc, înțepenindu-se pe picioare. Dar, fiindcă natura ei e feminină ea nu-i în stare să suporte greutatea celor doi și părăsește pe unul din ei. *Hitopadeça 2, 120 Böhrtlingk, Indische Sprüche 70.* (Sfetnicul)

Când îi merge bine omului, vrăjmașii sunt în întristare iar când îi merge rău, chiar și prietenul se ferește de el. *Septuaginta, Siracides 12, 9.* (Dușmănia)

Când îi merge cuiva rău, prietenii dispar. *Menander, Monosticha 32* (Prietenia)

Când îmbătrânește cel bogat, bătrânețea sa are acest unic avantaj, că se sprijină pe avere ca pe un toiag. *Philolaus, ap. Comparatio Menandri et Philemonis, p. 358.* (Bogăția)

Când începem a trăi, (tocmai) atunci murim. *Theophrastus, ap. Diogenes Laertius 5, 2, 11* (Viața)

Când ai suferit (mai întâi) dureri, fericirea strălucește la fel ca o

lampă în întuneric des. Însă cel care trece de la fericire la sărăcie se menține numai prin corp; el e un cadavru viu. *Çudraka, Mrechakatika 7 Böhrlingk, Indische Sprüche 5 237 (Sărăcia)*

Când ajunge într-o situație grea, omul neînțelept acuză destinul, fără să-și recunoască păcatul. *Hitopadeça Intr., 4, 3; Böhrlingk, Indische Sprüche, 2862. (Destin)*

Când alții vorbesc despre meritele cuiva, acela devine meritos, chiar dacă nu are merite. Însuși Indra e disprețuit, fiindcă își proclamă singur meritele. *Vrddhacanakya 16, 8; Böhrlingk, Indische Sprüche 4508. (Meritul)*

Când apa stă în oala fierbinte de fier, nici măcar numele nu i se știe; dar când stă pe o frunză de lotus atunci ea strălucește și are înfățișarea de mărgăritare... De obicei însușirile, de la cele mai de jos până la cele mai înalte, nasc din conviețuire. *Pañcatantra (K) 1, 250 = Bhartrhari, Nitiçataka. (Mediul)*

Când are dreptate, și cel mic îl biruie pe cel mare. *Sophocles, Oedipus Coloneus 580 sq. (Dreptatea)*

Când bogăția e însoțită de nechibzuință și de putere, ea întunecă și mintea celor care par înțelepți. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium, 92, 8. (Bogăția)*

Când cel rău nu dă niciodată peste unul care să-l oprească, atunci mulți perseverează în faptele lor rele. *Mahabharata 1, 6851; Böhrlingk, Indische Sprüche 4583. (Fapta rea)*

Când cineva aude că s-a furat un lucru neînsemnat din casa vecinului, el pune o pază în locuința sa proprie; așa se obișnuiește. Dar de ce nu se teme lumea de zeul morții, care zilnic răpește oameni când dintr-o casă când din alta ? *Çilhana, Çantiçataka 3, 5; Böhrlingk, Indische Sprüche 881. (Moartea)*

Când cineva dă putere prea mare unor lucruri mici, întrecând măsura, ca pânze corăbiilor, mâncare corpului, dregătorii sufletului, se răstoarnă toate și, devenind excesive, degenerază unele în boli, altele în nedreptăți, consecințe ale trufiei. *Plato, Leges 3, 691 c. (Excesul)*

Când cineva depășește măsura, lucrurile cele mai plăcute devin cele mai nesuferite. *Democritus, ap. Diels, Fr. 233. (Măsura)*

Când cineva duce o viață fără grijă, el nu atribuie fericirea sa Norocului. Dar când dă peste mahniri și necazuri, îndată aruncă vina pe Noroc. *Menander, Comparatio Menandri et Philemonis, p. 357. (Noroc)*

Când cineva e îndrăzneț, puternic și elocvent, rău cetățean este acela, dacă nu are (și) minte. *Euripides, Theseus, ap. Stobaeus, Florilegium 45, 2. (Mintea)*

Când cineva face totul cu judecată și lucrurile nu ies după cum a judecat, el să nu treacă la altă procedare, ci să rămână (mai departe) la ceea ce a hotărât la început. *Hippocrates, Aphorismi 52.* (Perseverența)

Când cineva ofensează pe unul inteligent, să nu se liniștească cu gândul că-i departe de el; brațele celui inteligent sunt lungi: cu ele lovește, când e lovit. *Mahabharata 5, 1405; Böhlingk, Indische Sprüche 3514.* (Ofensa)

Când cineva poate face ce vrea, este o mare primejdie ca nu cumva să voiască ce nu trebuie. *Plutarchus, Ad principem ineruditum 6, 3* (Puterea)

Când cineva se aliază cu un biruitor în multe lupte, datorită puterii acestuia repede i se supun dușmanii.¹⁹ *Pañcatantra (B.), 3, 140.* (Alesul)

Când cineva se simte vinovat de ceva, oricât ar fi de îndrăzneț, conștiința îl face (să fie) foarte neliniștit. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 24, 3* (Vina)

Când cineva vede și așteaptă numai ceea ce vrea, judecata lui cu privire la adevăr va fi neîntemeiată. *Menander, Clupeus, ap. Stobaeus, Florilegium, 23, 4.* (Adevăr)

Când cineva vorbește prin trei interpreți, care, la fel ca mulțimea, nu înțeleg nimic decât sunetul (cuvintelor), el se ostenește în zadar; este ca și cum ar pretinde cineva ca apa care curge printr-o baltă să rămână limpede. *Mandenis către Onesicrit, ap. Strabo, Geographia 15, 1, 64.* (Interpretul)

Când cineva, datorită dispariției norocului, ajunge într-o situație tristă, pricinuită de destin, atunci și prietenii îți devin dușmani, și chiar și cel care l-a simpatizat mult timp se înstrăinează de el. *Çudraka, Mrechakatika 23 Böhlingk, Indische Sprüche 4 805* (Răstriștea)

Când cineva, după ce a încheiat pace cu unul puternic, nu se păzește, aceasta-i ca și cum ar fi mâncat ceva vătămător: nu-i priește. *Mahabharata 12, 5020; Böhlingk, Indische Sprüche 3968.* (Pacea)

Când considerația scade, când averea s-a risipit, când cel sărac pleacă cu mâna goală, când rudele s-au împușinat și servitorii s-au dus, și când tinerețea a dispărut treptat, atunci nu mai rămâne decât un singur lucru pentru cei înțelepți: să se stabilească pe o stîncă spălată curat de apa Gangelui sau într-o văgăună a unui munte înalt sau într-o peșteră înconjurată de tufișuri. *Bhartrhari, Vairagyaçataka 31* (Pustnicia)

Când dă și când refuză, la bine și la rau, în plăcere și-n

¹⁹ Aceeași cugetare la Magha Çiçuplavadha, 2, 37.

neplăcere, omul găsește o normă în comparația cu sine însuși. *Hitopadeșca* 1, 12. (Purtarea)

Când destinul e favorabil, el (ne) aduce pe neașteptate ceea ce dorim, și din altă insulă, și din largul mării, și de la capătul pământului. *Harșadeva, Ratnavali*, 6. (Destin)

Când destinul e potrivit, în zadar posedă cineva (chiar și) multe mijloace de realizare. *Magha, Çiçupalavadha* 9, 6; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 1841. (Destin)

Când destinul e prielnic, el face să se realizeze ușor chiar și un lucru imposibil. *Kathasaritsagara*, 30, 124. (Destin)

Când dispăre mintea, toate simțirile pier (și ele), ca razele reunite ale lămpii, în care se isprăvește uleiul. *Ramayana* 2, 65, 73. (Mintea)

Când divinitatea aduce nenorocire cuiva, îi vatămă mai întâi mintea. *Sophocles, Antigona* 622. (Mintea)

Când doi întreprind ceva, atunci aceasta devine putere. *Çatapatha – Brahmana* 1, 1, 1, 22. (Unirea)

Când e în primejdie să piardă totul, cel cuminte jertfește jumătate. *Pañcatantra (B.)* 5, 42. (Jertfa)

Când e lovit de destin, omul își face prieten din dușman, iar pe prieten îl urăște și-l vatămă. El ia binele drept rău și răul drept bine. *Pañcatantra* 3, 231; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 195. (Destin)

Când e momentul de a intra în acțiune, știința care stă (numai) în carte nu e știință și banii care se află în mîna altuia nu sunt bani. *Çanakya* 83 *Böhtlingk, Indische Sprüche* 1809 (Știința)

Când e tratat deopotrivă cu cei mai prejos de el, când e onorat de rege mai puțin decât egalii lui, când nu e așezat la loc de cinste: pentru aceste trei pricini își părăsește servitorul pe stăpînul său. *Pañcatantra (K)* 1, 74 (Servitorul)

Când eram copii, părinții ne-au încredințat unui pedagog, care se uita în toate părțile ca să nu ni se întâmple ceva rău; iar când devenim mari, Dumnezeu ne încredințează conștiinței noastre înnăscute, spre a ne păzi. Această pază nu trebuie nesocotită cătuși de puțin; căci altfel vom dispăcea lui Dumnezeu și vom fi dușmanii propriei noastre conștiințe. *Epictetus, ap. Anthologia Palatina*, 1, 82, p. 146. (Conștiința)

Când fericirea ta e mare, nu te încrede prea mult în ea, nici nu ne disprețui pe noi cei săraci ci arată-te mereu vrednic de fericirea ta. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium* 22, 19. (Fericire)

Când furios, când dispus; în fiecare clipă mânia sau dispus: chiar și buna dispoziție a unui om cu caracter dezechilibrat inspiră teamă. *Ghatakarpara, Nitiçataka 9; Böhrlingk, Indische Sprüche 773.* (Dispoziția)

Când greșește un om bogat, mulți îl susțin; deși spune prostii, totuși ei îi dau dreptate. Dar când greșește un om sărman, (toți) îl ocărăsc. Deși vorbește în chip înțelept, nu i se dă atenție. *Septuaginta, Siracides, 13, 22.* (Bogăția)

Când începutul e rău, și sfârșitul e la fel. *Euripides, Aeolus, ap. Stobaeus, Florilegium 4,11.* (Început)

Când lucrătorul se întoarce acasă, este o plăcere pentru el să găsească totul în ordine. *Euripides, Electra 75 sq.* (Ordinea)

Când mânia zeilor vrea să facă rău cuiva, înainte de toate îi ia mințile, îndreptându-i judecata pe o cale greșită, ca să nu vadă nimic din ceea ce greșește. *Euripides, ap. Lycurgus, In Leocratem 92.* (Mintea)

Când mintea-i înfrântă, toate simțurile sunt înfrânte după cum, când soarele e acoperit de nori, și razele lui sunt acoperite. *Pañcatantra (B.) 153.* (Mintea)

Când nenorocirea pândește pe oameni, de obicei li se tulbură mintea și o pierd. *Pañcatantra (B.) x 2, 4.* (Mintea)

Când o bucată de sticlă este prinsă într-o diademă, iar o piatră prețioasă într-o podoabă la picior, aceasta nu este o vină a pietrei prețioase, ci o prostie a giuvaergului. *Hitopadeça 2, 71; Böhrlingk, Indische Sprüche 2206.* (Nestemata)

Când o cetate e bolnavă ea se pricepe bine să iscodească rele. *Euripides, Auge, ap. Stobaeus, Florilegium, 43,12.* (Cetatea)

Când o faptă, mai ales aceea care-i menită să dea roade, nu-i îndeplinită repede, timpul îi sugerează sucul. *Pañcatantra (B.), 3,171.* (Încetineala)

Când oștirea ridică un monument de victorie asupra dușmanilor, nimeni nu socotește că opera aceasta aparține celor care au luptat, ci comandantul dobândește renumele, deși el e numai unul dintre zecile de mii de luptători. Fără să facă mai mult decât ceilalți el are mai mare reputație decât oricare altul; stând gravi în demnitățile lor, în cetate ei se socot mai presus de popor, deși sunt oameni de nimic. Dar cei din popor sunt de o mie de ori mai destoinici decât ei, dar de-ar avea, pe lângă aceasta, îndrăzneală și voință. *Euripides, Andromache, 684 sq.* (Comandantul)

Când oamenii plănuiesc lucruri juste, în general ele se realizează; când însă plănuiesc lucruri care nu sunt juste, nici zeul

nu vrea să admită părerile omenești. *Herodotus, 8, 60.* (Planul)

Când oamenii pornesc la război, ei trec mai întâi la fapte, pe care ar trebui să le facă după aceea; iar când situația se înrăutățește pentru ei, atunci încep a discuta. *Thucydides, Bell. Pel. 1, 78, 3* (Război)

Când omul dă peste o nenorocire care-i primejduiește avutul și viața, atunci, în fața pericolului iminent, el nu se gândește la avuții, ci caută (numai să-și scape) viața; dar după ce a scăpat, el dă din nou peste (altă) nenorocire, din cauza averii. (Astfel) cei cu minte puțină pun în joc, pe rând, când viața, când averea, una pentru alta. *Tantrakhyayika, 2, 77.* (Averea)

Când pierzarea e aproape și când mintea e tulburată, purtarea nesocotită cu aparență de înțelepciune nu mai iese din inimă. Și (atunci) paguba apare ca folos și folosul ca pagubă, spre pierzarea (omu)lui; și, firește, aceasta-i place. *Mahabharata 2, 2680 sq.; Böhrling, Indische Sprüche 1982.* (Nesocotința)

Când pornește să facă ceva o femeie cuprinsă de o iubire nebună, nici Brahma nu îndrăznește s-o oprească. *Bhartrhari Çrngaratilaka 61.* (Femeia)

Când privirea cutreieră spațiul, acesta-i sufletul din ochi; ochii (servesc numai) pentru a privi. Cel care-și spune: «Vreau să miros», acela-i sufletul; nasul (servește numai) pentru a mirosi. Cel care își spune: «Vreau să vorbesc», acela-i sufletul; vocea (servește numai) pentru a vorbi. Cel care își spune: «Vreau să aud», acela-i sufletul; urechea (servește numai) pentru a auzi. *Chandogya – Upanișad 4* (Sufletul)

Când regele sau elefantul apucă trufași pe un drum greșit, ocară cade asupra conducătorilor care merg alături de ei. *Pañcatantra (K.), 161.* (Domnitorul)

Când regii găsesc plăcere în servitorii care știu numai să povestească tot felul de lucruri atragătoare, dar nu se pricep să mînuiască arcul, atunci cu fericirea lor se desfată dușmanii. *Pañcatantra (K)385* (Servitorul)

Când s-a stins lampa, la ce mai folosește turnarea de ulei ? Când a fugit hoțul, la ce mai folosește precauția ? Când s-a dus tinerețea (bărbatului), la ce mai folosește cochetăria iubitei ? Când s-a scurs apa, la ce mai folosește construirea digului ? *Böhrling, Indische Sprüche 1610.* (Neprevederea)

Când se află alături un om virtuos, din pricina virtuților lui ceilalți nu se mai bucură de favoare. *Pañcatantra (K.) 1, 71,14 sq.* (Favoarea)

Când se îndrăgostesc de un om ales, femeile nu țin seama nici de părinți, nici de locul unde s-au născut, nici de rude, nici de avere,

nici de viață. *Vetalapancavinçatika 1 Lassen, Anthologia sanscritica 9,18 sq.* (Femeia)

Când simțurile sunt libere și mintea se ia după ele, ea duce cu sine judecata, cum duce vântul corabia pe apă. *Mahabharata 3, 13945 Böhlingk, Indische Sprüche 425* (Simțurile)

Când soțul își aduce în casă o soție, el nu ia numai o femeie, cum își închipuie, ci o dată cu dînsa el ia și introduce și un geniu bun sau rău. *Theodectes, ap. Stobaeus, Florilegium 69, 1* (Soție)

Când stăpînii nu mai au putere, servitorii nu mai vor să facă ceea ce-i just. *Homerus, Odyssea 17, 320 sq.* (Servitorul)

Când sufletul se naște și se întrupează, el se unește cu suferința; când iese din corp și moare, el părăsește (orice) suferință. *Brhad Aranyaka – Upanișad 4, 3, 8* (Sufletul)

Când sunt cu cei nebuni, sunt și eu tare nebun; iar când sunt cu cei drepți, sunt cel mai drept dintre toți oamenii. *Theognis, Sententiae 313 sq.* (Nebunia)

Când sunt prinși în mrejele morții și când mintea le e lovită de destin, atunci și judecata celor cu suflet mare începe să meargă strâmb. *Pañcatantra (B.) 5.* (Mintea)

Când sunt urgisiți de o soartă rea, pier și cei cu minte multă. *Pañcatantra 5, p. 48, r. 13 sqq.* (Destin)

Când suntem invitați la masă, primim ce este; și dacă vreunul ar pretinde gazdei să-i pună dinainte pește sau plăcinte, ar părea un om curios. Dar pe lumea aceasta noi cerem de la zei ceea ce nu ne dau, deși sunt atâtea lucruri pe care ni le-au dat. *Epictetus, ap. Stobaeus, Florilegium 4, 92.* (Nemuțumire)

Când toate dorințele care se aflau în inima sa încetează, atunci muritorul devine nemuritor și dobândește pe Brahma (încă) aici (pe pământ). Când toate legăturile inimii din viața aceasta sunt rupte, atunci muritorul devine nemuritor. *Katha – Upanișad 6, 14 sq.* (Dorința)

Când un copac e tăiat, el răsare din nou din rădăcină. Din ce rădăcină răsare muritorul, când e secerat de moarte? Acesta-i Brahma, care-i cunoaștere și fericire. *Brhad Aranyaka – Upanișad 3, 9, 28* (Remediul)

Când un lucru e întreprins cum trebuie, chiar dacă nu reușește, el nu pricinuieste atâta supărare ca atunci când e întreprins în mod nechibzuit. *Kamandaki Nitiçataka 11, 38; Böhlingk, Indische Sprüche, 5189.* (Chibzuința)

Când un om inteligent nimerește în mijlocul a o mulțime de proști, el se pierde sigur, ca un lotus în valuri. *Somadeva,*

Kathasaritsagara 32, 55. (Inteligența)

Când un om neînsemnat ajunge la o situație înaltă, el se prăbușește ușor. *Dandin, Kavyadarça* 149; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 3794. (Căderea)

Când un om rău ne vorbește prietenos, nu-i un motiv să ne încredem în el: pe vârful limbii îi stă miere, dar în inimă otravă puternică. *Çanakya* 24 *Böhtlingk, Indische Sprüche* 1 182 (Răutatea)

Când un rege are sfetnici răi, el este evitat, chiar dacă-i înzestrat cu virtuți, ca un lac cu apă limpede și bună de băut, dar plin de crocodili primejdioși. *Pañcatantra (K)* 1, 384 (Sfetnicul)

Când un rege face pe un singur ministru mai mare în regat, atunci pe acela îl cuprinde în rătăcirea sa trufia; din cauza acesteia el se satură de servit; atunci în inima sa încolțește dorința de a fi independent, și datorită ei el caută să atenteze la viața regelui. *Tantrakhyayika*, 1, 66. Cf. *Pañcatantra (K)* 1, 240. (Ministrul)

Când unui om rău îi merge bine într-o cetate, el zdruncină sufletul celor care sunt mai buni (decât el), căci au drept pildă puterea celor răi. *Euripides, Glaucus, ap. Stobaeus, Florilegium* 45, 3 (Prosperitatea)

Când v-a corespunde averea dorinței cuiva ²⁰ *Pañcatantra (K.)*, 2, 65. (Averea)

Când vede că războiul e aproape, (regele) să-l evite prin cuvintele cele mai împăciuitoare. Să nu atace vijelios, căci biruința nu e sigură. *Pañcatantra B* 3, 22 (Război)

Când vede fapta de ocară a unuia, o săvârșește și altul. Lumea se ia după cei ce preced și nu se preocupă de realitate. *Pañcatantra (K.)* 1, 342). (Fapta rea)

Când vede pe un om virtuos, zeița norocului fuge departe de tot, ca o gazelă, de teamă să nu fie prinsă. *Çaragadharapaddhati, Gunapraçansa* 8; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 4020. (Noroc)

Când vedem că nici chiar situația zeilor nu e veșnică, cum ar putea destinul să rămână neclintit fără fapta celui care caută să-l fixeze ? *Purnabhadra* 21. (Fapta & destinul)

Când vei dobândi câștig dintr-o afacere necinstită, să fii încredințat că ai (luat) o arvună a nenorocirii. *Menander, ap. Comparatio Menandri et Philemonis*, p. 360. (Câștigul)

Când vei vedea pe cineva că se înalță sus de tot, că strălucește prin avere, că e mîndru de obîrșia sa și că trufia lui întrece norocul

²⁰ Sau: Când se va sîtura cineva vreodat\ de avere ?

sau: să te aștepti la o grabnică pedepsire a lui (din partea zeilor). Euripides, ap. Stobaeus, *Florilegium* 22, 5 (Trufia)

Când vei vedea pe cineva că-i bătrân și singur, nu (mai) întreba nimic; totul îi merge rău. Philolaus, ap. *Comparatio Menandri et Philemonis*, p. 358. (Bătrânețea)

Când viața e mizerabilă, moartea e refugiul cel mai preferabil pentru om. Herodotus 7, 46. (Moartea)

Când vrea, zeul poate ușor să scape pe cineva, chiar și de departe. Homerus, *Odysea* 3, 231 (Scăparea)

Când vreunul din prietenii mei vede că am un necaz, el întoarce capul și nici nu vrea să se uite (la mine); iar dacă îmi vine de undeva vreo bucurie, ceea ce rar i se întâmplă omului, am (parte de) multe îmbrățișări și semne de prietenie. Theognis, *Sententiae* 57 sqq. (Prietenia)

Când zeul nu vrea să dea cuiva bunuri pe deplin, el îi oferă bogăție, dar îl face sărac în judecată bună, așa că dându-i una îi ia amândouă. Antiphon, ap. Stobaeus, *Florilegium*, 16, 29. (Bogăția)

Caracteristica libertății este dreptul de a vorbi deschis; însă e greu de cunoscut momentul oportun. Democritus, ap. Stobaeus, *Florilegium* 13, 40. (Libertate)

Caracterul înnăscut nu și-l pot schimba nici vulpea cea roșcată nici leul cu răget puternic. Pindarus, *Olympia* 11, 19 sqq. (Caracter)

Caracterul celui care vorbește este acela care convinge, nu vorba. Menander, *Hymnis* 7, ap. Stobaeus, *Florilegium* 37, 18. (Convingerea)

Caracterul de diamant al eroilor nu poate fi sfărâmat nici de trăsnet. Kathasaritsagara 75, 56. (Caracter)

Caracterul este o deprindere îndelungată. Plutarchus, *De educatione puerorum* 4. (Caracter)

Caracterul este pentru oameni geniul lor bun sau rău. Epicharmus, ap. Diels, fr. 17. (Caracter)

Caracterul este zeu pentru om. Heraclitus, ap. Diels, fr. 119. (Caracter)

Caracterul multora e greu de cunoscut, când îl privește cineva de departe, chiar când e iscusit. Căci unii își ascund răutatea sub bogăție, iar alții (își ascund) virtutea sub sărăcia cea funestă. Theognis, *Sententiae*, 1059 sqq. (Caracter)

Caracterul nu se schimbă prin povață; apa, cât de încălzită, tot se răcește din nou. Pañcatantra (K.) 1, 257. (Caracter)

Care is a safeguard from disaster. *Lubbock, On Peace and Happiness I.* Grija este o pază împotriva nenorocirii. (Grija)

Care muritor e drept, când nu se teme de nimic ? *Aeschylus, Eumenides 699.* (Dreptul)

Care-i învățătura cea mai necesară? înlăturarea uitării. *Antisthenes, ap. Diogenes Laertius 6, 1, 4* (Uitarea)

Caritate benevolentiaque sublata, omnis est e vita sublata iucunditas. *Cicero, De amicitia 27.* Dacă se înlătura iubirea și bunătatea, toată bucuria vieții dispare. (Iubire)

Carmina quam tribuent, fama perennis erit. *Ovidius, Amores 1,10, 62.* Renumerele pe care-l dă poezia este veșnic. (Poezia)

Carpe diem, quam minimum credula postero ! *Horatius, Odae 1, 11, 8.* Bucură-te de ziua de azi și încrede-te prea puțin în cea de mâine! Bucură-te de prezent și nu te încrede deloc în viitor. **Îndemn de a trăi intens clipa prezentă, singura certă.** (Prezentul)

Carpent tua poma nepotes. *Vergilius, Bucolica (IX, 50).* Roadele strădaniilor tale le vor culege nepoții. **Trebuie să trudești gândindu-te la cei ce vor veni.** (Truda)

Casa în care poruncește o femeie, un jucător sau un copil se prăbușește cu desăvârșire. *Pañcatantra 5, 63.* (Conducerea)

Cucumis amarus: mitte! Vepres in via: declina! sufficit. Noli haec verba addere: "Quare quaeso haec quoque in mundo sunt?" ludibrio enim fores homini rerum naturalium perito, perinde atque fabro et sutori ludibrio esses, si ei exprobrares, quod eorum, quae conficiuntur, ramenta et segmenta in officina ejus vides. Quamquam ii quidem, quo talia projiciant, habent; rerum natura autem nihil extra se habet: sed quod potissimum in hac arte admireris, hoc est, quod, quum se certis finibus circumscripserit, quidquid intra se corrumpi, senescere et inutile fieri videtur, id in se ipsam mutat rursusque ex his alia nova efficit, ita ut neque materia extrinsecus opus habeat, neque, quo putrefacta projiciat, desideret: itaque manet contenta, suo loco, et sua materia, et arte sibi propria. Castravetele este amar ? Aruncă-l ! În drum sînt mărăcini ? Ocolește-i ! Este de ajuns. Nu mai adăuga în trebarea: „De ce s-au făcut acestea în lume ?” Fiindcă vei fi luat în rîs de către cei care studiază natura, după cum ai fi luat în rîs de către un cismar, sau de către un tîmplar, dacă le-ai aduce muștrări că vezi în atelierul lor, talaș, surcele, crîmpeie rămase de la cele alcătuite de ei. Și totuși aceștia au locuri unde să le arunce. Natura universului, însă nu are nimic în afară de sine: dar ceea ce poate fi minunat în meșteșugul naturii este faptul că, delimitîndu-se pe ea însăși, transformă pentru sine, tot ce are în ea, care părea distrus, învechit și nefolositor și că din acestea creează altele noi; astfel, ea nu se folosește de nici o substanță din afară și nici nu are nevoie de vreun loc în care să arunce ceea ce este mai vechi, mușegăit sau putred. Așadar, se

mulțumește doar cu spațiul propriu, cu natura și cu propria ei iscusință. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 8, 50.* (Natura)

Casus, quem saepe transit, aliquando invenit. *Syrus Publilius, Sententiae 133.* Nenorocirea găsește în cele din urmă pe acela, pe lângă care a trecut adesea. (Nenorocirea)

Cât de putred este din natură tot ce-i săvârșit împotriva dreptății! *Demosthenes, De corona 227.* (Nedreptatea)

Cât timp îmi merge bine, am mulți prieteni; dar când se întâmplă vreo nenorocire, puțini (îmi) sunt credincioși. *Theognis, Sententiae 697 sq.* (Prietenia)

Cât timp încă nu s-a ivit primejdia, trebuie luate măsuri ca unul care se teme; când însă vedem că primejdia s-a ivit, trebuie de lovit ca unul care nu se teme. *Mahabharata 1, 5622 – Böhlingk, Indische Sprüche 2050* (Primejdia)

Cât timp corpul e sănătos, cât timp bătrânețea e departe, cât timp simțurile sunt în plină putere și vârsta nu e în declin, înțeleptul să-și dea toată silința pentru a-și asigura fericirea. *Bhartrhari, Vairagyaçataka 86.* (Fericire)

Cât timp ești tânăr, năzuiește spre virtute. Viața-i trecătoare. Cine știe cui îi va veni azi clipa morții? *Böhlingk, Sanskrit-Chrestomathie 212, 17 sq* (Viața)

Cât timp moartea e (încă) departe, cei nefericiți o doresc; dar când se apropie ultima undă a vieții, regretăm viața. *Lycophron, Pelopidae, ap. Stobaeus 119, 13.* (Moartea)

Cât timp suntem în stare să dobândim avere, cei din jurul nostru ne arată simpatie; dar, după ce corpul nostru s-a gârbovit de bătrânețe, nimeni nu mai întreabă de casa noastră. *Mohamudgara; Böhlingk, Indische Sprüche, 4882.* (Bătrânețea)

Cât timp trăiește, omul nu poate scăpa de suferințe. *Mahabharata 1, 6 123 Böhlingk, Indische Sprüche 982* (Suferința)

Cât timp trăiești, nu poți spune: «Nu mi se va întâmpla aceasta». *Menander, Xenologos la Plutarchus, De tranquillitate animi 19.* (Întâietatea)

Cât timp trăiesc, toți sunt expuși, mai mult sau mai puțin, invidiei; dar pe cei morți nu-i mai urăște nimeni, nici chiar dintre dușmani. *Demosthenes, De corona 315.* (Invidia)

Cât timp trăim, se pare că vom fi cel mai aproape de cunoaștere, dacă vom fi cât mai puțin împreună cu corpul și nu ne vom însoți cu el decât strictul necesar, și (dacă) nu ne vom contamina de natura lui, ci vom rămânea nepătați de el, până ce

însuși Dumnezeu ne va libera. *Plato, Phaedon, 67 A.* (Cunoaștere)

Cât timp un lucru nu e săvârșit, e foarte greu să cunoști ce s'întâmplă și cât timp va dura. Căci se-ntinde (un val de) întuneric; și înainte de a se întâmpla faptul, muritorii nu pot cunoaște limitele neputinței. *Theognis, Sententiae 1 075 sqq.* (Sfârșitul)

Cât timp vom avea corpul împreună cu judecata în cercetările noastre și (cât timp) sufletul nostru va fi de amestecat cu o astfel de pacoste, nu vom dobândi niciodată îndeajuns ceea ce dorim; și aceasta, spunem noi, este adevărul. *Plato, Phaedon, 66 B.* (Adevăr)

Cato spunea că cel mai rău conducător este acela care nu se poate conduce pe sine însuși. *Cato Marcus Porcius Censorius, ap. Stobaeus, Florilegium 46, 78.* (Conducerea)

Cats and monkeys, monkeys and cats; all human life is there. *James Henry, Madonna of the Future.* Pisici și maimuțe, maimuțe și pisici – toată viața omului e în asta. (Viața)

Caută să trăiești astfel, ca și cum ai avea de trăit și puțin și mult. *Bias, ap. Stobaeus, Florilegium 5, 27* (Viața)

Cauza greșelii este necunoașterea a ce e mai bun. *Demades, ap. Diels, fr. 83.* (Greșeala)

Cave ilium semper, qui tibi imposuit semel. *Syrus Publilius, Sententiae 135.* Să te ferești totdeauna de acela care te-a înșelat o dată. (Înșelarea)

Cave ne nimia mellis dulcedine diutinam bills amaritudinem contrahas. *Apuleius, Metamorphoses 2, 10.* Bagă de seamă ca nu cumva prin prea marea dulceață a mierei să-ți atragi o îndelungată amărăciune a fierei. (Plăcerea)

Ce îmbătrânește iute ? Recunoștința. *Aristoteles, ap. Diogenes Laertius 5, 1, 11* (Recunoștința)

Ce câștigă cei care mint ? «că nu sunt crezuți când spun adevărul». *Aristoteles, ap. Diogenes Laertius 5,1,11.* (Minciuna)

Ce dont nous nous glorifions devient infâme quand c'est l'ennemi qui le fait. Ainsi les mêmes actes portent des noms différents selon qu'ils sont accomplis par nous ou par l'adversaire. *France Anatole, Dernières pages inédites 145.* Fapta cu care ne fâlim devine o infamie, când o săvârșește dușmanul. Astfel aceleași acțiuni poartă nume diferite, după cum sunt săvârșite de noi sau de adversar. (Fapta)

Ce dorește fiecare; aceea și crede; însă adesea lucrurile stau altfel. *Demosthenes, Olynthiae, 3, 19.* (Crezarea)

Ce dorință de avere poate avea înțeleptul în această viață

trecătoare ? *Kathasaritsagara, 24, 138. (Averea)*

Ce dulce-i viața, când n-o cunoști ! Euripides, ap. Wagner, Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta 119, Supplementa ex Aldus. (Viața)

Ce e cerul fără soare, ce e lacul fără ape, ce e domnia fără sfetnici, ce e vorba fără adevăr ? *Kathasaritsagara, 33,181. (Adevăr)*

Ce e frumusețea fără purtare bună ? Ce e noaptea fără lună ? Ce-i erudiția fără darul poeziei ? *Vetalapancavinçatika 1 Lassen, Anthologia sanscritica 4,18 sq. (Frumusețea)*

Ce e greu ? A se cunoaște pe sine. – Și ce e ușor ? A da sfaturi altora. *Thales, ap. Diogenes Laertius 1,1, 9. (Cunoaștere)*

Ce e greu ? Să păstrezi un secret. *Chilo, ap. Diogenes Laertius 1, 3, 2 (Secretul)*

Ce e mare suferă și nenorociri mari. Euripides, Alcmene, ap. Stobaeus, Florilegium 49, 6. (Nenorocirea)

Ce e ușor ? Să dai sfaturi altuia. *Thales, ap. Diogenes Laertius 1,1, 9. (Sfatul)*

Ce este cel mai bătrân ? – Dumnezeu; căci nu s-a născut. Ce este cel mai mare – Spațiul; pentru că universul cuprinde celelalte, dar pe univers îl cuprinde acesta. Ce este cel mai frumos ? – Universul; pentru că tot ce-i în ordine este o parte a lui. Ce este cel mai înțelept ? – Timpul; pentru că unele lucruri le-a găsit, iar pe altele le va găsi. Ce este cel mai comun ? – Speranța; pentru că cine nu mai posedă nimic, o are pe ea. Ce este cel mai de folos ? – Virtutea; pentru că ea face folositoare și celelalte (lucruri) prin întrebuițarea bună (ce le-o dă). Ce este cel mai vătămător ! – Viciul; pentru că unde se ivește, vatămă cel mai mult. Ce este cel mai puternic ? – Necesitatea; pentru că e singura ce nu poate fi învinsă. Ce este cel mai ușor ? – Ceea ce-i conform naturii; pentru că adesea oamenii (trebuie să) renunțe la plăceri. *Thales, ap. Plutarchus, Septem sapientium convivium 9. (Ce ?)*

Ce este cel mai bătrân ? – Timpul. Ce este cel mai mare ? – Lumea. Ce este cel mai înțelept ? – Adevărul. Ce este cel mai frumos ? – Lumina. Ce este cel mai comun ? – Moartea. Ce este cel mai folositor ? – Zeul. Ce este cel mai vătămător ? – Demonul. Ce este cel mai tare ? – Destinul. Ce este cel mai ușor ? Plăcutul. *Plutarchus:Septem sapientium convivium, 8. (Ce ?)*

Ce este divinitatea ? « Ceea ce n-are început nici sfârșit ». *Thales, ap. Diogenes Laertius, 1, 1, 9. (Divinitate)*

Ce este, deci, educația ? sau e greu de găsit una mai bună decât aceea pe care a găsit-o timpul îndelungat ? și aceasta e,

desigur, gimnastica pentru corp și instrucția pentru suflet. *Plato, Res publica 2, 17.* (Educația)

Ce fel de viață e aceea, ce plăcere, fără Afrodita de aur ? *Mimnermus, Nanno 1, 1.* (Iubire)

**Ce folos că s-a născut un băiat, dacă-i neștiutor și fără virtuți ?
Ce folosește un ochi care nu vede ? E numai o povară.** *Hitopadeșă, Introd., 12.* (Copiii)

Ce folos de fericirea care nu e dobândită prin bărbăție, chiar dacă-i înfloritoare ? și un bou bătrân mănâncă iarba ce-i răsare datorită întâmplării. *Pañcatantra (B.) 3, 147.* (Fericire)

Ce folos poate să aducă învățătura, când e pusă acolo unde nu trebuie ? Ea e ca o lampă așezată într-o oală acoperită de întuneric.²¹ *Pañcatantra (K.) 1, 394; Cf. Tantrakhyayika 1, 161.* (Învățătura)

Ce folosește patriei talentul tău ? Acuma ne vorbești, după ce s-au întâmplat lucrurile ? Ca și cum un medic, vizitând pe niște bolnavi, n-ar spune și n-ar arăta cum să scape de boală; iar după ce ar muri vreunul din ei și i s-ar face înmormântarea după datină, l-ar urma pînă la mormînt și ar spune: *Dacă omul acesta ar fi făcut așa și așa, n-ar fi murit.* Nebunule, acuma (o) spui ? *Demosthenes, De corona 242 sq.* (Sfatul)

Ce încredere poate fi în noroc și-n femei (deopotrivă de) nestatornice ? *Somadeva, Kathasaritsagara 37, 235.* (Noroc)

Ce îndrăzneală din partea femeilor stricate, care defăimează pe cele inocente; ca hoții care fură și strigă (tot ei): *Stai hoțule !* *Böhlingk, Sanskrit-Chrestomathie, 195, 21 sq.* (Defăimarea)

Ce inutilă e învățătura, când nu-i minte ! *Menander, Monosticha 557.* (Învățătura)

Ce lipsiți de judecată și proști sunt oamenii care îi plîng pe cei morți, și nu floarea tinereții care se trece ! *Theognis, Sententiae 1 069 sq.* (Tinerețea)

Ce mai trebuie șerpi, când sunt oameni răi ? *Bhartrhari, Nitiçataka 21* (Răutatea)

Ce même homme qui passe tant de jours et de nuits dans la rage et dans le désespoir pour la perte d'une charge ou pour quelque offense imaginaire à son honneur, c'est celui-là même qui sait qu'il va tout perdre par la mort, sans inquiétude et sans émotion. *Pascal, Pensées 194 (214).* Omul acesta, care petrece atâtea zile și nopți în

²¹ Cf. Nimeni aprinzând flăcile nu o pune în loc ascuns, nici sub obroc. *Nemo lucerna, accendit, et in abscondito ponit, neque sub modio.* *Novum Testamentum, Lucas 11, 33.*

tulburare și-n disperare pentru pierderea unei funcții sau pentru vreo ofensă imaginară (adusă) onoarei sale, este același care știe că va pierde totul prin moarte, fără neliniște și fără emoție. (Pierderea)

Ce merit are bunătatea celui bun față de cei care fac bine ? Cine-i bun față de cei care fac rău, acela-i numit bun de către cei virtuoși. *Pañcatantra (K.) 1, 247.* (Bunătatea)

Ce minune ! Cei răi, orbiți din pricina lipsei de judecată, nu-și pot lepăda lăcomia, nici când abia au scăpat de primejdie. *Somadeva, Kathasaritsagara 3, 37.* (Lăcomie)

Ce monde, ce théâtre et d'orgueil et d'erreur, / Est plein d'infortunés qui parlent de bonheur. *Voltaire, Poème sur le désastre de Lisbonne.* Lumea aceasta, teatrul de orgoliu și de rătăcire, este plină de nefericiți care vorbesc despre fericire. (Fericire)

Ce n'est pas assez d'avoir de grandes qualités, il en faut avoir l'économie. *La Rochefoucauld, Maximes, 159.* Nu ajunge să ai calități mari; mai trebuie să știi să le întrebuințezi. (Calitate)

Ce n'est pas dans les choses, c'est en nous que se trouve la justice des choses. *Maeterlinck, Le Temple enseveli 34.* Justiția lucrurilor nu se găsește în lucruri, ci în noi. (Justiția)

Ce n'est pas la preuve qu'un fait est obscur, ou qu'un principe est douteux, lorsqu'ils ont été contredits. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 427.* Nu e o dovadă că un fapt e obscur sau că un principiu e îndoielnic, atunci când au fost contrazise. (Contrazicerea)

Ce n'est pas tout à fait la vérité qui manque le plus souvent aux idées des hommes, mais la précision et l'exactitude. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 469.* Ceea ce lipsește de cele mai adeseori ideilor oamenilor nu e numai și numai adevărul, ci precizia și exactitatea. (Ideea)

Ce n'est pas un grand malheur d'obliger des ingrats, mais c'en est un insupportable d'être obligé à un malhonnête homme. *La Rochefoucauld, Maximes 317.* Nu-i o nenorocire mare să oblige pe niște nerecunoscători, dar este o nenorocire insuportabilă să fii obligat unui om neonest. (Obligația)

Ce n'est point ici le pays de la vérité; elle erre inconnue parmi les hommes. Dieu l'a couverte d'un voile qui la laisse méconnaître à ceux qui n'entendent pas sa voix. *Pascal, Pensées, 843 (471).* Nu aici se află țara adevărului; el rătăcește necunoscut printre oameni. Dumnezeu l-a acoperit cu un văl, care nu lasă să fie recunoscut de acei care nu-i aud vocea. (Adevăr)

Ce n'est presque jamais qu'aux dépens de son repos qu'on entreprend de troubler celui des autres. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 173.* Mai niciodată nu tulbură cineva

liniștea altora decât în dauna liniștii sale proprii. (Liniștea)

Ce neînsemnată e pricina care face să se prăbușească tiranii a căror putere a (tot) crescut mult timp ! O singură zi pe unul îl doboară de pe înălțime, pe altul îl ridică sus. Euripides, Ino, ap. Stobaeus, Florilegium 105, 1 (Tirania)

Ce nedreptate, când natura ne dă o însușire aleasă, iar soarta o strică. Menander, Olynthia, ap. Stobaeus, Florilegium, 101, 7. (Calitate)

Ce nenorociri nu pricinuieste o minte orbită de o dorință excesivă ! Kathasaritsagara, 24, 198. (Dorința)

Ce nu pot realiza doi oameni care sunt de acord ? Kathasaritsagara, 5, 12. (Acordul)

Ce nu pot realiza oamenii îndrăzneți ? Harșadeva, Ratnavali, ap. Böhlingk, Sanskrit-Chrestomathie 352, 14 sq. (Îndrăzneala)

Ce nu se poate face prin forță, să se facă prin vicleșug. Hitopadeșca 2, 11 (Viclenia)

Ce nu-i dat să se întâmple, nu se-ntâmplă; ce e dat să se întâmple, nu se poate altfel; de ce nu se bea antidotul acesta, care înlătură otrava griji ? Hitopadeșca Introd. 29. (Întâietatea)

Ce nu-i dat să se întâmple, nu se-ntâmplă; ceea ce-i merit să se întâmple, se-ntâmplă fără greutate. Ceea ce nu-i sortit să rămână, dispăre chiar și din palmă. Pañcatantra (B.), 2, 9. (Destin)

Ce nu-i fermecător pentru cei orbiți de o mare rătăcire ? Çilhana Çanticataka 1, 29; Böhlingk, Indische Sprüche 3179. (Farmecul)

Ce osteneală e aceea de a săpa o fântână când arde casa ? Bhartrhari, Vairagyaçataka 86. (Neprevederea)

Ce plăcere e aceea de a iubi pe cineva împotriva voinței lui ? Ca și cum, atunci când te-ai ruga de cineva, nu ți-ar da, nici n-ar vrea să te ajute: iar când ai avea tot ce-ți trebuie, atunci ți-ar dăruia, făcându-ți un serviciu zadarnic. Sophocles, Oedipus Coloneus 775 sqq. (Iubire)

Ce plictisitori sunt prietenii, care se ivesc de îndată ce-i merge cuiva bine. Aristophanes, Plutus 731 (Prietenia)

Ce poate face un om cuminte, când e mânat de propriul său destin ? Doar mintea omenească merge pe urma destinului. Vikramacarita 92, 264; Böhlingk, Indische Sprüche 667. (Destin)

Ce povară e prea grea pentru cei în stare s-o ducă ? Ce e departe pentru cei energici ? Care țară e străină pentru cei învățați ? Cine-i dușmănos față de acela care-i vorbește cu prietenie ?

Pañcatantra (K.), 2, 51. (Alesul)

Ce qu'il y a de merveilleux dans les affaires humaines, c'est l'enchaînement des effets et des causes. *France Anatole, La Rôtisserie de la reine Pédauque, 30.* Ceea ce-i minunat în treburile omenești este înlănțuirea efectelor și a cauzelor. (Cauza)

Ce qu'on ne confie à personne est plus secret que ce qu'on confie au plus discret de tous les hommes. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 428* Ceea ce nu încredințăm nimănui e mai secret decât ceea ce încredințăm celui mai discret dintre toți oamenii. (Secretul)

Ce que j'ai dépensé, je l'ai perdu; ce que je possédais je l'ai laissé à d'autres; mais ce que j'ai donné, est encore à moi. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, I, 92.* Ce am cheltuit, am pierdut; ce am avut, am lăsat altora; dar ce am dat, încă mai este al meu. (Dărnicia)

Ce que nous honorons du nom de paix n'est proprement qu'une courte trêve, par laquelle le plus faible renonce à ses prétentions, justes ou injustes, jusqu'à ce qu'il trouve l'occasion de les faire valoir à main armée. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 413.* Ceea ce noi onorăm cu numele de pace nu e, propriu-zis, decât un scurt armistițiu, prin care cel care-i mai slab renunță la pretențiile sale, juste sau nejuste, până ce găsește prilejul de a le impune cu brațul armat. (Pacea)

Ce qui comprend est plus grand que ce qui est compris. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II, 153.* Ceea ce cuprinde e mai mare decât ceea ce-i cuprins. (Cuprinsul)

Ce qui n'eut jamais lieu, peut avoir lieu demain. *Maeterlinck, Le Sablier, p. 175.* Ceea ce n-a avut loc niciodată poate avea loc mâine. (Întâietatea)

Ce spui ? Vrei să ascunzi un lucru și-l spui femeii? Întrucât se deosebește asta de faptul că l-ai aduce la cunoștința tuturor crainicilor din piața publică ? *Antiphanes, ap. Stobaeus, Florilegium 74, 9.* (Secretul)

Ce trebuie de făcut mâine, fă azi; și ceea ce trebuie de făcut după-amiază fă-o dimineața căci moartea nu se uită dacă ai terminat treaba sau nu. *Mahabharata 12, 6536 sq.; Böhrtlingk, Indische Sprüche 3057.* (Fapta)

Ce va rezulta pentru mine, dacă voi face aceasta, și ce va rezulta, dacă n-o voi face ? (Numai) după ce se va chibzui astfel cu privire la acțiunile (sale), să le săvârșească omul sau să le lase. *Mahabharata, 1112.* (Chibzuința)

Ce valoare are mintea și caracterul prietenilor, a soției, a

servitorilor și al său propriu, cunoaște omul prin piatra de încercare a nenorocirii. *Hitopadeșă 2, 78; Böhrlingk, Indische Sprüche 1940.* (Nenorocirea)

Ce vrei să-ți spun: minciuni agreabile sau adevăruri dure ? alege ! *Euripides, ap. Stobaeus, Florilegium 13,1.* (Minciuna)

Cea dintâi condiție a fericirii este înțelepciunea. *Sophocles, Antigona 3451.* (Fericire)

Cea mai bună căsătorie pentru un om cuminte este să ia ca zestre a soției un caracter frumos. *Hippoxax, 82.* (Căsătorie)

Cea mai grozavă durere omenească este a plănuți multe lucruri și a nu izbuti în nici unul. *Herodotus, 9, 16.* (Planul)

Cea mai mare nedreptate este a părea drept fără a fi. *Plato, Res publica 2, 4.* (Nedreptatea)

Cea mai mare rușine este să se salveze cineva aruncând pe prietenii săi în nenorocire. *Euripides, Iphigenia Taurica 593* (Prietenia)

Cearta este ultima dintre divinități care termină discuția. *Aeschylus, Septem adversus Thebas 1051.* (Cearta)

Cedamus: leve fit, quod bene fertur, onus. *Ovidius, Amores, 1, 2, 10.* Să cedăm; povara bine purtată devine ușoară. (Cedarea)

Cedant arma togae, concedat laurea linguae. *Cicero, De officiis (I, 22, 77).* Armele să cedeze locul togii, laurii elocvenței! **Astfel formulează Cicero preferința sa pentru o conducere civilă a societății.**²² (Pace)

Cedează înaintea necesității și nu te lupta cu zeii. *Euripides, Telephus, ap. Stobaeus, Florilegium 22, 32.* (Necesitatea)

Cedit enim, rerum novitate extrusa, vetustas/ Semper. *Lucretius, De rerum natura 3, 963 sq.* Vechimea cedează neconținut, alungată de noutatea lucrurilor. (Noutatea)

Cedit item retro, de terra quod fuit ante,/ In terras; et quod missum est ex aetheris oris,/ I rursum coeli relatum templa receptant. *Lucretius, De rerum natura 2, 998 sq.* Se întoarce înapoi în pământ ceea ce a ieșit mai înainte din pământ; iar ceea ce a fost trimis din regiunile eterului este primit din nou de spațiile cerești. (Moartea)

Cedo maiori/ maiori cedo. *Martialis, Spectaculorum liber.* Cedează în fața unuia mai mare (în sensul de mă pleacă, dau înapoi). (Înțelepciune)

Ceea ce a hotărât de mai înainte destinul, nu poate fi schimbat nici chiar de zei. *Vetalpancavinçatika, 1, ap. Lassen, Anthologia sanscritica, 12, 1 sq.* (Destin)

²² Prin extensie: `ndemn la soluționarea pa[nic] a conflictelor.

Ceea ce dorește, vede sau săvârșește muritorul ziua, aceea o spune sau o face în somn, fiindcă îl preocupă. *Pañcatantra (K)1, 133.* (Visul)

Ceea ce răstoarnă sunt lucrurile foarte mici, și o singură zi pe unii îi doboară, pe alții îi înalță. *Euripides, ap. Plutarchus, Consolatio ad Appolonium 6* (Vicisitudinea)

Ceea ce recunosc doi oameni de bună voie, legile (care sunt) reginele cetății, spun că e drept. *Plato, Convivium 19.* (Dreptatea)

Ceea ce săvârșește cineva, fie bun, fie rău, aceea capătă el ca roadă a faptei sale. *Ramayana 2, 3, 6.* (Fapta)

Ceea ce s-a întâmplat nu se mai poate desface; dar să ne păzim de cele ce vor veni. *Theognis, Sententiae 583 sq.* (Trecutul)

Ceea ce se caută, poate fi găsit; dar ceea ce se neglijează, scapă. *Sophocles, Oedipus Rex 110 sq.* (Căutarea)

Ceea ce se face fără voie merită iertare. *Thucydides, Bell. Pel. 3, 40, 1.* (Iertarea)

Ceea ce trebuie să se întâmple are deschise porțile pretutindeni. *Kalidaça, Çakuntala str. 12; ed. Capp. p. 5, r. 17.* (Întâietatea)

Ceea ce trebuie să se întâmple datorită zeului este cu neputință unui om s-o îndepărteze; căci atunci nimeni nu vrea să dea crezare nici chiar celor care spun adevărul. *Herodotus, 9, 16.* (Destin)

Ceea ce-i aici, aceea-i și acolo; ceea ce-i acolo, aceea-i și aici. *Katha – Upanișad 4, 10.* (Lumea cealaltă)

Ceea ce-i desăvârșit se realizează cu infinită osteneală. *Menander, Monosticha 176* (Realizarea)

Ceea ce-i frumos se realizează cu nesfârșită osteneală. *Euripides, Archelaus, ap. Stobaeus, Florilegium 29, 44.* (Frumosul)

Cei aleși să fie totdeauna tari în împrejurari grele, în nenorocire, în primejdia cea mai mare. Cei care se disting prin tărie și știu să găsească remediul potrivit trec fără greutate peste greutăți. *Pañcatantra 1, 225 Böhrlingk, Indische Sprüche 1340* (Tăria)

Cei aleși, veșnic întristați de suferințele altora, nu iau în seamă propria lor fericire, oricât de mare ar fi; căci ei se bucură numai de binele tuturor ființelor. *Agni-Purana; Böhrlingk, Indische Sprüche, 1701.* (Alesul)

Cei amețiți de dragoste au o idee tulbure despre legea morală. *Somadeva, Kathasaritsagara 54, 235.* (Iubire)

Cei buni au milă chiar și de ființele rele; luna nu-și oprește lumina (nici chiar) în casa unui paria. *Hitopadeșca*, 1, 4. (Bunătatea)

Cei buni lasă la o parte ce-i rău și iau ce-i bun, ca vânturătoarea; pe când cei răi iau ce-i rău și lasă ce-i bun, cu sita. *Kalidașca, Malavikagnimitra*, p. 78. (Alegerea)

Cei buni sunt ușor de înșelat. *Bias*, ap. *Stobaeus, Florilegium* 37, 36. (Înșelarea)

Cei cărora le merge rău nu sunt numai surzi, ci nici măcar nu văd cu ochii ceea ce-i evident. *Sophocles*, ap. *Stobaeus, Florilegium* 4, 1. (Orbirea)

Cei cărora nenorocirea aproapei le produce plăcere, sunt lipsiți de bucurie proprie și nu-și dau seama că vicisitudinile soartei sunt aceleași pentru toți. *Democritus*, ap. *Diels, Fr.* 293. (Nenorocirea)

Cei care știu cum să poarte războiul, nu trebuie să se lase depășiiți de evenimente, ci să le dirijeze ei. *Demosthenes, Philippicae* 1, 39 (Război)

Cei care au merite se fac cunoscuți prin ieșirea la iveală a meritelor lor. Ce însemnătate are nașterea ? *Pañcatantra (K)* 1, 94. (Meritul)

Cei care au numit viața servitorului o viață de câine n-au spus bine; câinele se plimbă în voie, pe când servitorul merge după porunca altuia. *Pañcatantra (K)* 268 (Servitorul)

Cei care au puterea de a constrânge n-au nevoie să recurgă la judecată. *Thucydides, Bell. Pel.* 1, 71, 2. (Constrângerea)

Cei care conduc cetatea, trebuie, mai mult ca oricare alții, să mintă, fie din cauza dușmanilor, fie din cauza cetățenilor, spre folosul cetății; toți ceilalți însă nu trebuie să se apuce de așa ceva. *Plato, Res publica* 3, 3. (Minciuna)

Cei care cultivă neștiința intră în întunericul orb. Într-unul și mai mare cei care sunt mulțumiți cu știința lor. *Ișca – Upanișad* 9. (Neștiința)

Cei care dezaprobă nedreptatea o fac nu pentru că se tem de a săvârși nedreptăți, ci pentru că se tem să nu le sufere. *Plato, Res publica* 1, 16. (Nedreptatea)

Cei care distrug fericirea altora în folosul propriu sunt diavoli cu chip de om; dar cei care distrug fără folos fericirea altora nu știm cum să-i numim. *Bhartrhari, Nitisara* 74. (Fericire)

Cei care doresc un folos în viitor, nu bagă în seamă relele pe care le îndură. *Pañcatantra (B.)* 3, p. 68, r. 25. (Folosul)

Cei care judecă cu invidie dau întâietatea celor mai răi, nu celor mai buni. *Anaximenes, ap. Stobaeus, Florilegium 38, 44.* (Întâietatea)

Cei care nu au nici o calitate de la natură, recurg la monumente și la (obârșia) neamului și își numără strămoșii. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 86, 6.* (Noblețea)

Cei care nu pedepsesc pe cei răi vor să se facă nedreptate celor buni. *Pythagoras, ap. Stobaeus, Florilegium 46, 112.* (Pedeapsa)

Cei care nu se încred, chiar dacă sunt slabi, nu sunt biruiți de cei mai tari; pe când cei care se încred, repede sunt biruiți chiar și de cei slabi. *Tantrakhyayika 2, 34.* (Încredere)

Cei care nu se tulbură în nenorocire, nu sunt trufași în prosperitate, nu au teamă în acțiunile lor: aceia sunt tari, aceia biruie lumea. *Kathasaritsagara, 52, 289.* (Alesul)

Cei care nu sunt în stare să deosebească o bucată de sticlă de o piatră prețioasă, – în preajma lor nu stă un servitor nici măcar cu numele. *Pañcatantra (K)1, 77* (Servitorul)

Cei care pedepsesc pe răufăcători, îi feresc pe ceilalți să li se facă rău. *Isaeus, ap. Stobaeus, Florilegium 46, 25.* (Pedeapsa)

Cei care posedă comoara lăuntrică numita știință, inaccesibilă hoțului, care sporește mereu, care (chiar dacă-i) dată celor care au nevoie (de ea), crește fără încetare și care nu dispăre nici chiar la sfârșitul lumii, – lăsați, o regi, mândria voastră față de aceia. Cine (poate) rivaliza cu ei ? *Bhartrhari, Nitiçataka 16* (Știința)

Cei care rămân în urmă nu sunt încununați. *Herodotus, 8, 59.* (Cununa)

Cei care se adâncesc în Brahma și pun următoarele întrebări: Este Brahma cauza (acestui Univers) ? De unde ne-am ivit ? Prin cine trăim ? Unde vom fi ? Cine ne conduce în fericire și-n restriște ? *Çvetaçvatara – Upanișad 1, 1.* (Brahma)

Cei care se află în nenorociri pe care singuri și le-au pricinuit, nu merită indulgență nici milă din partea cuiva. *Sophocles, Philoctetes 1316 sqq.* (Mila)

Cei care sunt într-adevăr filozofi, se deprind cu (gândul) morții, și aceasta îi înspăimântă mai puțin decât pe ceilalți oameni. *Plato, Phaedon 67.* (Moartea)

Cei care venerază și cinstesc pe aceia care nu merită, aceia sunt de ocară în timpul vieții, iar după moarte nu merg la cer. *Çukasaptati, ap. Lassen, Anthologia sanscritica, 35, sq.* (Cinstirea)

Cei care-l cunosc pe Brahma, Cel Suprem, mai mare decât

universul, ascuns înlăuntrul tuturor ființelor, potrivit cu corpul fiecăreia – pe unicul stăpân, care cuprinde întregul univers – aceia devin nemuritori. *Çvetaçvatara – Upanișad, 3, 7.* (Cunoaștere)

Cei care-l cunosc, aceia sunt împreună cu el. *Çvetaçvatara – Upanișad, 4, 8.* (Cunoaștere)

Cei ce se aseamănă se apropie totdeauna între ei. *Plato, Convivium 18.* (Însotirea)

Cei chinuiți de dragoste nu țin seama de primejdia vieții, de pieirea rudelor sau de rușinea familiei. *Harivamaça 10016; Böhlingk, Indische Sprüche 981.* (Iubire)

Cei cu suflet nobil au o mare iscusință în a ascunde mult timp defectele altora, chiar când sunt vădite, și o mare neîndemânare în a da la iveala meritele proprii. *Magha, Çiçupalavadha 16, 30.* (Defecte)

Cei cu suflet nobil nu sunt în stare să dușmănească pe alții. Aceasta e purtarea virtuoaasă, stabilită de destin, a caracterelor alese. *Samudrangokti Kathasaritsagara 17, 149.* (Dușmănia)

Cei de jos doresc bogăție, cei de mijloc bogăție și onoare, cei superiori doresc (numai) onoare, căci aceasta este averea celor aleși. *Böhlingk, Sanskrit-Chrestomathie 192, 9 sq.* (Onoarea)

Cei de rând nu încep nimic, fiindcă se tem de piedici; cei mediocri, după ce au început, se lasă, respinși de piedici; dar cei aleși între aleși nu părăsesc ceea ce au început, chiar dacă sunt oprți de mii de piedici. *Pañcatantra (B) 3,177.* (Perseverența)

Ce-i drept, nu-i frumos să spui minciuni; dar când adevărul aduce primejdie cuiva, îi este iertat să spună și ce nu-i frumos. *Sophocles, Creusa, ap. Stobaeus, Florilegium 12, 4.* (Minciuna)

Cei fără minte doresc să trăiască, fiindcă se tem de moarte, în loc de bătrânețe. *Democritus, ap. Diels, Fr. 205.* (Moartea)

Cei fără minte năzuiesc spre ceea ce nu-i și risipesc cele prezente, chiar dacă sunt mai de valoare decât cele dispărute. *Democritus, ap. Diels, fr. 201.* (Dorința)

Cei fără minte se cumițesc când dă nenorocirea peste ei. *Democritus, ap. Diels, Fr. 54.* (Nenorocirea)

Cei fără minte se iau după câștigurile (separate ale) norocului, pe când cei care știu (ce însemnă) astfel de câștiguri se iau după acele ale filozofiei. *Democritus, ap. Diels, Fr. 197.* (Filozofia)

Cei fără minte umblă după dorințele (pentru lucrurile) din afară; de aceea cad în mrejele întinse ale Morții. Dar cei înțelepți, cunoscând ce-i nemurirea, nu caută ceva statornic printre lucrurile

nestatornice aici pe pământ. *Katha – Upanișad, 4, 2.* (Dorința)

Cei fără minte vor să îmbătrânească fiindcă se tem de moarte. *Democritus, ap. Diels, Fr. 206.* (Moartea)

Cei fără minte, chiar când le e silă de viață, tot vor să trăiască, de frica lui Hades. *Democritus, ap. Diels fr. 199* (Viața)

Ce-i folosește știința celui fără minte ? Ce-i folosește oglinda celui care n-are ochi ? *Çanakya 109; Böhrlingk, Indische Sprüche 2 437* (Știința)

Ce-i folosește viața celui căruia nu-i e dat să cunoască ce înseamnă a trăi ? *Philemon, ap. Stobaeus, Florilegium 18, 6* (Viața)

Ce-i imposibil pentru cei inteligenți ? Ce e nerealizabil pentru cei hotărâți ? Ce se (poate) împotrivi celor care vorbesc prietenos ? Ce nu obțin cei care se străduiesc ? *Pañcatantra, 1, 193 Böhrlingk, Indische Sprüche 684* (Realizarea)

Cei inteligenți își petrec timpul cu poezia și știința; ce proști, cu viții, somn și certuri. *Hitopadeșă, Introd. 48.* (Ocupația)

Cei inteligenți trebuie să fie cu băgare de seama chiar și în treburile neînsemnate. *Tantrakhyayika 3,143, 12* (Prudența)

Cei invidioși sunt cu atât mai nefericiți decât ceilalți, cu cât aceștia suferă din pricina propriilor lor nenorociri; pe când invidioșii, pe lângă propriile lor mizerii, se mai întristează și de fericirea altora. *Theophrastus, ap. Stobaeus, Florilegium 38, 43.* (Invidia)

Cei lipsiți de judecată nu știu că au binele în mâna lor, până ce-l scapă. *Sophocles, Ajax, 964 sq.* (Bine)

Cei mai mulți preferă un singur lucru tuturor celorlalte: gloria²³ veșnică, în locul celor trecătoare, cei mai mulți însă stau ghiftuiți ca vitele. *Heraclitus, ap. Diels, fr 29.* (Gloria)

Cei nebuni și fără minte, care umblă după răsplată închipuită și nesocotesc femeia, simbolul de mare preț al Amurului, care aduce izbînda în toate treburile, – pe aceia el îi ingenunchează fără milă, făcându-i pe unii să fie cerșetori goi și rași, pe alții să poarte zdrențe roșii și părul împletit, pe alții iarăși să poarte căpățâni de om²⁴. *Pañcatantra (B.), 4, 34.* (Femeia)

Cei nechibzuiți strică și prietenii, pe când cei cu judecată știu să se servească cum trebuie și de dușmani. *Plutarchus, De inimicorum utilitate 1* (Prietenia)

²³ Prin termenul *gloria* Heraclit a `n]eles scoaterea `n luminl, producerea în vizibil, [i nu *faiml*.

²⁴ Toji ace[ția sunt asce]i, care au renun]at la lume.

Cei nefericiți se mângâie când văd pe alții suferind mai mult decât ei. *Aesopus, 33.* (Nefericirea)

Cei nefericiți, fiindcă le merge rău, nu simpatizează pe cei care sunt mai fericiți. *Euripides, Iphigenia Taurica 344 sqq.* (Nefericirea)

Cei predispuși din natură recunosc ceea ce-i frumos și năzuiesc spre el. *Democritus, ap. Diels fr. 56.* (Frumosul)

Cei pricepuți știu de mai înainte izbânda sau neizbânda oamenilor, după faptele lor. *Pañcatantra (B.), 3, p. 70, r. 14 sq.* (Bine)

Cei proști urăsc pe cei învățați, cei săraci pe cei bogați, cei răi pe cei evlavioși, femeile stricate pe cele virtuose. *Pañcatantra (K)1, 416* (Ura)

Cei prudenți nu se învrăjesc de loc cu cei puternici; tot astfel ei nu se învrăjesc nici cu cei slabi, când aceștia sunt strâns uniți. *Ramayana 2, 23,16; Böhrlingk, Indische Sprüche 2836.* (Dușmănia)

Cei răi nenorocesc pe un om fericit, că să le meargă bine. Oare contactul cu cei răi nu e la fel ca focul (care consumă tot ce-i în apropierea lui) ? *Hitopadeșca 165 Böhrlingk, Indische Sprüche 1 201* (Răutatea)

Cei răi nu țin seama de binele ce li se face, oricât ar fi de mare. Și focul arde mâna preotului care-l ține. *Çaragadharapaddhati, Djurananinda, 7 sq.; Böhrlingk, Indische Sprüche, 486.* (Binefacerea)

Cei răi nu se nasc totdeauna răi, ci fiindcă leagă prietenie cu oameni răi, ei învață fapte ticăloase și vorbe urite și insolentă, crezând că tot ce spun aceia e adevărat. *Theognis, Sententiae 305 sqq.* (Răutatea)

Cei răi sunt orbi din fire pentru propria lor purtare (rea); au însă ochi năzdrăvani pentru greșelile altora. Ei au o voce puternică pentru propriile lor calități; afară păstrează o muțenie desăvârșită când trebuie să laude pe alții. *Magha, Çiçupalavadha 16, 29 Böhrlingk, Indische Sprüche 5 210* (Răutatea)

Cei răi, când ajung la onoruri, cu cât sunt mai nevrednici, cu atât sunt mai neglijenți și mai plini de nechibzuință și de îndrăzneală. *Democritus, ap. Stobaeus, Florilegium 43, 45.* (Onorurile)

Cei renumiți trebuie să-și păzească renumele și pe viitor. *Kalidașca Raghuvamșca 3, 48.* (Faima)

Cei trufași nu pot suferi ca cei inferiori să aibă dreptate în spusele lor. *Euripides, Andromeda, 189 sq.* (Dreptatea)

Cei viteji nu-și pierd curajul, chiar când soarta se arată înfricoșătoare; după cum oceanul nu poate fi sleit, oricât de grozavă ar fi arșita care seacă lacurile. *Pañcatantra (K.), 104.* (Destin)

Ceilalți trăiesc ca să mănânce, pe când eu mănânc ca să trăiesc. *Socrates, ap. Stobaeus, Florilegium 17, 22.* (Mâncarea)

Cel înțelept mișcă un picior și stă pe celalalt. Omul să nu-și părăsească locul său de mai înainte fără a cerceta locul străin. *Hitopadeșă, 1, 97.* (Cercetarea)

Cel înțelept, chiar când e puternic, dacă așteaptă alte timpuri, trebuie negreșit să trăiască împreună chiar și cu oameni josnici și răi, iscusiți în vorbe viclene. *Tantrakhyayika 3, 94.* (Mediul)

Cel înțelept, când se apucă de o treabă, bună sau rea, se gândește bine la sfârșitul ei. Urmările faptelor săvârșite în mod pripit chinuiesc inima pînă la moarte, ca un ghimpe. *Bhartrhari, Nitișataka 98* (Urmarea)

Cel abil poate să-și dea silința în toate chipurile: rezultatul va fi acela pe care-l are în gând destinul. *Ghatakarpāra, Nitisara, 26; Böhrlingk, Indische Sprüche, 603.* (Destin)

Cel bolnav, cel care de mult timp e departe de țara sa, cel care mănâncă pâinea altuia, cel care doarme sub acoperământ străin: viața lor e moarte, moartea lor e odihnă. *Tantrakhyayika, 2, 72.* (Boala)

Cel care în împrejurări grele se mînie și aplică un remediu mai rău decît boala, acela-i un medic nepriceput. *Sophocles, Tereus, ap. Stobaeus, Florilegium 20, 33* (Remediul)

Cel care înțelege că el e fără sunet, fără pipăit, fără formă, nepieritor și fără gust, veșnic, fără miros, fără început și fără sfârșit, mai presus de cel mare, neclintit – acela-i liberat din gura morții. *Katha – Upanișad 3, 15.* (Brahma)

Cel care a mîncat sau a stat în casa cuiva, să-i facă bine cu fapta, cu gândul și cu vorba. *Vetalapancavinșatika 1 Lassen, Anthologia sanscritica 9, 21 sq.* (Recunoștința)

Cel care are cele mai puține motive de a se căi pentru faptul că a făcut pe plac adversarilor este cel mai sigur pînă la sfârșit. *Thucydides, Bell. Pel., 1, 34, 3.* (Adversarul)

Cel care are minte să nu dea pe față pierderea averii sale, mîhnirea, purtarea imorală din familie, faptul că a mîncat usturoi sau vreo umilire. *Vetalapancavinșatika 1; Lassen, Anthologia sanscritica 11, 9 sq.* (Destăinuirea)

Cel care are o sută, dorește o mie; cel care posedă o mie, dorește o sută de mii; cel care-i stăpân pe suta de mii, vrea să fie domn; cel care-i pe tron, năzuiește la cer. *Pañcatantra, 5, 82.* (Dorința)

Cel care cere bătrînețe de la zei greșește; căci o bătrînețe lungă e plină de (mizerii) extreme. *Philolaus, ap. Comparatio Menandri*

et Philemonis, p. 366. (Bătrânețea)

Cel care consideră toate creaturile ca fiind în suflet, iar pe el ca fiind în toate, acela nu mai privește cu dispreț nici o ființă. *Iça – Upanișad 6* (Sufletul universal)

Cel care cunoaște pe Brahma cel suprem și nemuritor așezat în cavitatea (inimii), acela rupe lanțurile neștiinței. *Mundaka – Upanișad 2, 1, 10.* (Cunoaștere)

Cel care cunoaște pe Brahma dobândește condiția supremă. *Taittiriya – Upanișad, Brahmapurana Valli, 1.* (Cunoaștere)

Cel care cunoaște pe Brahma suprem... trece dincolo de întristare și păcat și liberat de legăturile inimii devine nemuritor. *Mundaka – Upanișad 3, 2, 9.* (Brahma)

Cel care în rătăcirea sa se tânguește, atunci când dă peste o nenorocire, acela numai sporește răul, dar nu-i mai dă de capăt. *Pañcatantra 2, 195; Böhrling, Indische Sprüche 2913.* (Nenorocirea)

Cel care iubește foarte mult se mânie pentru foarte puțin. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 79, 8.* (Mânia)

Cel care nedreptățește e mai nefericit decât cel nedreptățit. *Democritus, ap. Diels. Fr. 45.* (Nedreptatea)

Cel care nu ațâță din nou o dușmănie stinsă, care nu devine trufaș la gândul că-i bogat, și care nu săvârșește ceva nepermis fiindcă socotește că-i merge rău, pe acesta cei nobili îl numesc un om nobil la suflet. *Mahabharata 5, 10, 82; Böhrling, Indische Sprüche 4353.* (Noblețea)

Cel care nu cunoaște Vedele nu e prietenul celui care le cunoaște; cine nu posedă un car nu e prieten cu acela care posedă; prietenia se formează când condițiile sunt egale; ea nu e posibilă, când condițiile sunt diferite. *Mahabharata l. 5198 – Böhrling, Indische Sprüche l 560* (Prietenia)

Cel care nu e abătut în restriște, care nu se veselește la izbândă, care nu se teme în luptă: rar naște o mamă un astfel de copil, merit să fie o podoabă a celor trei lumi. *Pañcatantra (K.), 1, 105.* (Alesul)

Cel care nu e cătuși de puțin nefericit și care are cu ce trăi, dar nu acordă sufletului său nimic bun și frumos, pe acela eu nu-l numesc de loc fericit, ci mai degrabă un păzitor al unor bunuri frumoase. *Epicharmus, ap. Diels, fr. 45.* (Fericire)

Cel care nu iubește pe nimeni nici nu este iubit de nimeni. *Democritus, ap. Diels. fr. 103.* (Iubire)

Cel care nu poate fi văzut sau apucat, care-i fără început, fără înfățișare, fără ochi și urechi, fără mâini și picioare, veșnic, întins, pretutindeni, infinit de subtil, nepieritor, – pe acesta înțelepții îl privesc ca izvorul (tuturor) ființelor. *Mundaka – Upanișad 6. (Brahma)*

Cel care nu se stăpînește, care urăște purtarea înțeleaptă și care-și sporește peste măsură averea, chiar dacă dobândește o mare putere, (tot) piere împreună cu ea. *Kamandaki, Nitisara 5,4; Böhrtlingk, Indische Sprüche 3 460 (Puterea)*

Cel care nu-și părăsește casa spre a vedea întreg pământul plin de minunății, acela-i (ca) o broască într-o fântână. *Pañcatantra, 1, 21; Böhrtlingk, Indische Sprüche 2537. (Călătoria)*

Cel care ofensază pe unul puternic să nu se liniștească cu gândul că-i departe de el; ca un șoim zboară acela și se năpustește asupra lui, dacă nu se păzește. *Mahabharata 12, 3501; Böhrtlingk, Indische Sprüche 3513. (Ofensa)*

Cel care părăsește corpul așa cum părăsește copacul malul râului, sau pasărea copacul, acela e liberat de un demon primejdios. *Manusmrti 6, 78. (Moartea)*

Cel care plănuiește să facă ceva, să evite pe acela care, din rătăcire, e potrivit unui proiect fără cusur, fie el și o rudă vrednică de stimă, un fiu iubit, un frate sau un prieten. *Pañcatantra 1, 240; Böhrtlingk, Indische Sprüche 1812. (Planul)*

Cel care pregătește un rău altuia și-l pregătește lui însuși. *Hesiodus, Opera et dies 265 (Răul)*

Cel care săvârșește fapta omenească, dându-și silința cea mai mare, se achită de datoria sa și nu are să-și reproșeze nimic. *Böhrtlingk, Sanskrit-Chrestomathie, 199, 31 sq. (Datoria)*

Cel care se apucă să pedepsească în mod chibzuit, nu pedepsește pentru nedreptatea din trecut, căci nu poate desface ceea ce s-a făcut –, ci pentru viitor, ca să nu săvârșească din nou fapte rele nici acela, nici altul care a văzut cum a fost pedepsit. *Plato, Protagoras 324 B. (Pedepșa)*

Cel care se folosește de îndemn și de convingere (pentru a îndruma) spre virtute, va izbuti mai bine decât acela care recurge la lege și la constrângere. Căci cel care-i împiedicat de lege ca să facă rău, va păcătui probabil în ascuns; pe când cel care-i călăuzit prin convingere spre datorie e de presupus că nu va săvârși ceva nepotrivit, nici pe ascuns nici pe față. *Democritus, ap. Diels, Fragm. 151. (Educația)*

Cel care se-ntristează când vede ființe întristate, sau se bucură la vederea unor ființe vesele, acela cunoaște legea supremă. *Vikramacarita 159; Böhrtlingk, Indische Sprüche 2533. (Întristarea)*

Cel care servește interesele regelui se face urât de popor; iar cel care servește interesele poporului e părăsit de rege. În acest conflict, deopotrivă de mare în ambele cazuri, e greu să se găsească cineva, care să poată servi în același timp interesele regelui și pe acele ale poporului. *Pañcatantra (K.), 131.* (Domnitorul)

Cel care-și dă osteneală pentru părinții săi, nu trebuie nici măcar să pomenească de ea. *Sophocles, Oedipus Coloneus 508 sq.* (Părinții)

Cel care-și dorește binele să nu se poarte liber cu cei puternici, dacă nu le cunoaște gândul și nu le-a cîștigat încrederea. *Somadeva, Kathasaritsagara 4,127* (Purtarea)

Cel care-i în stare să agonisească cel mai mult în mod onest și să se folosească cel mai mult în mod frumos, pe acela eu îl socotesc cel mai fericit în ceea ce privește averea. *Xenophon, Cyrus, 8, 2, 23.* (Averea)

Cel care-i fericit, uită de moarte. *Pindarus, Olympia 8, 95 sq.* (Fericire)

Cel care-i în dușmănie cu un om deștept să nu se liniștească cu gândul că e departe. Brațele celui inteligent sunt lungi; cu ele vatămă pe cel care l-a vătămat. *Mahabharata 5315; Böhlingk, Indische Sprüche 1679.* (Dușmănia)

Cel care-i la pământ, nu se mai teme de cădere. *Pañcatantra (K.), 1, 246.* (Căderea)

Cel care-i luminos, care-i mai subtil decât tot ce-i subtil, pe care se sprijină lumile și locuitorii (Ior) – acesta-i Brahma cel Nepieritor, aceasta-i viața. Acesta-i adevărat, acesta-i nemuritor. *Mundaka – Upanișad 2.* (Brahma)

Cel care-i mai tare să nu se plece înaintea unuia care nu-i de-o seamă cu el; închinarea înaintea unuia care nu-i egal este un mare rău. *Tantrakhyayika 3, 3* (Supunerea)

Cel care-i rău ca particular, nu poate deveni bun ca dregător. *Aeschines, In Otesiphontem 47.* (Funcția)

Cel care-i veșnic cu mâna întinsă nu poate fi privit cu plăcere, chiar dacă-i un prieten. *Pañcatantra (B.), 2, 71.* (Cererea)

Cel care-l cunoaște pe acela care-i mai subtil decât ceea ce-i subtil, pe creatorul lumii înlăuntrul căreia se află, cu multe înfățișări, pe unicul străbătător al universului, pe cel binecuvântat, – acela dobândește pacea veșnică. *Çvetaçvatara – Upanișad, 14.* (Cunoaștere)

Cel ce se teme să se desmintă, nu trebuie să vorbească de rău despre acela pe care odată l-a numit virtuos în plină adunare.

Pañcatantra (K.), 1, 422. (Defăimarea)

Cel ce-ntinde mâna spre aur are gânduri rele, chiar dacă nu recunoaște aceasta. Menander, *Leucadia* ap. Stobaeus, *Florilegium*, 10, 20. (Aurul)

Cel cu gândirea fermă, netulburat, care-l cunoaște pe Brahma și care se află în el, nu se bucură, când i se întâmplă ceva plăcut, nici nu tremură, când i se întâmplă ceva neplăcut. *Bhagavadgita* 5, 20. (Liniștea)

Cel cu minte, când vede că fără luptă nu există scăpare pentru el, se ia la luptă cu dușmanul și moare împreună cu dânsul. *Hitopadeça*, 4, 7; *Böhtlingk, Sanskrit-Chrestomathie*, 190, 13 sq. (Lupta)

Cel cu sufletul mare și întreprinzător vă poate da bogăție, chiar când e bine ascunsă și păzită de zeități. *Mahabharata*, Lassen, *Anthologia-sanscritica*, 68, 15 sq. (Bogăția)

Cel cuminte să primească o vorbă nimerită chiar și de la un copil; dar să nu bage în seamă cuvinte prostești, chiar dacă le spune un bătrîn. *Vikramacarita* 89, 231 (Vorba)

Cel cuminte, chiar când e puternic, să nu-și facă singur dușmani. Care-i omul cu mintea întreagă care să înghită otrava fără motiv, spunându-și: *Am eu doctor?* *Pañcatantra (K.)* 1, 113. (Dușmănia)

Cel cumpănit la vorbă, statornic la faptă, iute la îndeplinire, tare în silință, neabătut și potolit, acela este vrednic de fericire. *Çukasaptati*, ap. Lassen, *Anthologia sanscritica* 33, 22 sq. (Fericire)

Cel de sine stătător (Brahma) a deschis căile simțurilor în afară; de aceea (omul) privește în afară și nu înspre sufletul dinlăuntru. (Însă) înțeleptul care dorește nemurirea își întoarce ochii (de la cele din afară) și contemplează sufletul dinlăuntru său. *Katha – Upanișad* 4, 1 (Sufletul)

Cel deștept, când vede cum e pedepsit aspru un ticălos, se îndreaptă, pe când cei fără minte trec înainte și o pățesc. *Septuaginta, Proverbia* 22, 3. (Îndreptarea)

Cel energic dobândește fericirea, chiar când e singur și fără sprijin. *Hitopadeça* 18, 67. (Fericire)

Cel fără minte o duce bine mult timp, dacă păstrează tăcerea. *Hitopadeça* 3, 3 (Tăcere)

Cel înțelept să se gândească la știință și la util, ca și cum ar fi fără bătrânețe și fără moarte; să săvârșească fapte bune, chiar dacă moartea l-ar apuca de păr. *Hitopadeça Introd.* 3. (Înțelepciune)

Cel îndrăgostit nu poate dormi nici într-un pat cu așternut de

mătase; pe când cel neîndrăgostit doarme comod și pe o piatră și printre mărăcini. *Vetalapancavinçatika 3 ap. Lassen, Anthologia sanscritica 20, 5 sq.* (Iubire)

Cel înlănțuit de speranță suportă durerea despărțirii, oricât de mare ar fi. *Kalhana, Çakuntala 85.* (Despărțirea)

Cel inteligent nu trebuie să dea crezare jurămintelor, ci faptelor. *Alexis, Olynthii, ap. Stobaeus, Florilegium 27, 9.* (Jurământul)

Cel inteligent poate fi povățuit cu puțină osteneală; dar cel nechibzuit nici cu mare trudă. *Kathasaritsagara 40, 32* (Sfatul)

Cel iscusit să scoată esențialul și din cărțile cele mici și din cele mari, ca albina din flori. *Böhtlingk, Sanskrit-Chrestomathie, 191, 7 sq.* (Cartea)

Cel josnic urăște fără încetare pe omul de treabă, când vede că prosperează. *Kusumadeva, Drstantaçataka 35; Böhtlingk, Indische Sprüche 506.* (Invidia)

Cel mărginit are o părere excelentă despre felul său de a fi, stârnește întristare în sufletul (celor îndurerăți) prin compătimirea ce le-o arată, își bate joc fățiș de vrednicia (altuia) și se laudă pe sine, vorbește despre întrebuițarea unor metode nepotrivite, declarând nenorocirea (altuia) drept permanentă: (într-un cuvânt), omul ordinar, când aude despre suferința (cuiva), îi pricinuieste o durere grozavă. Așa se face că cei înțelepți, cât timp trăiesc, își ascund în inima lor bucurile și durerile; dar după ce mor le arde rugul. *Kalhana, Rajatarangini 1, 228 sq.; Böhtlingk, Indische Sprüche 2887 sq.* (Bucurie)

Cel mai bine e ca bogăția să fie însoțită de înțelepciune. *Pindarus, Pythia, 2, 101 sq.* (Bogăția)

Cel mai bine este să fii sănătos; al doilea să fii frumos; al treilea să fii bogat în mod cinstit. *Plato, Gorgias 7* (Sănătate)

Cel mai bine pentru înțelept este să nu pară înțelept. *Aeschylus, Prometheus 385.* (Înțelepciune)

Cel mai bine pentru om este să-și petreacă viața cât mai mulțumit și cât mai puțin supărat. Însă aceasta se va realiza atunci, când nu va găsi plăcere în cele trecătoare. *Democritus, ap. Diels, Fr. 189.* (Mulțumirea)

Cel mai bun lucru pentru muritori este ordinea, și cel mai rău dezordinea. *Hesiodus, Opera et dies 471 sq.* (Ordinea)

Cel mai drept și mai destoinic este acela care împarte răsplata cea mai mare celor mai vrednici. *Democritus, ap. Diels, fr. 263* (Răsplata)

Cel mai dureros lucru este ca un caracter drept să dea peste o soartă nedreaptă în pragul bătrâneții. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 107, 2.* (Dreptul)

Cel mai fericit este acela al cărui suflet e mulțumit. Cine are piciorul încălțat, pentru acela întreg pământul e acoperit cu piele. *Tantrakhyayika 2, 79.* (Mulțumirea)

Cel mai greu lucru este să placi multora. *Democritus ap. Stobaeus, Florilegium, 45, 22.* (Aprobarea)

Cel mai iscusit învățător este timpul. *Euripides, Bellerophon, ap. Stobaeus, Florilegium 115, 2* (Timp)

Cel mai mare dar al zeului este a nu gândi greșit. *Aeschylus, Agamemnon 927 sq.* (Gândirea)

Cel mai mult rău și-l pricinuiesc oamenii singuri. *Menander, Monosticha 499* (Răul)

Cel mai nefericit este acela al cărui suflet nu e mulțumit. *Hitopadeșă 1, 134; Böhrlingk, Indische Sprüche 1291.* (Nemulțumire)

Cel mai plăcut vorbește bătrînul către bătrîn, copilul către copil și o femeie se împacă cel mai bine cu o femeie. La fel un om bolnav cu unul bolnav, și cel căruia îi merge rău este o alinare pentru acela care se află în aceeași situație. *Ap. Plutarchus, De adulate et amico 6* (Simpatia)

Cel mai sigur zid de apărare este mintea. *Antisthenes, ap. Diogenes Laertius 6, 1, 5.* (Mintea)

Cel mai ușor e să te înșeli singur; căci fiecare crede ceea ce dorește. *Demosthenes, Olynthiae 3,19.* (Înșelarea)

Cel modest e socotit că e prost, cel prost că e prefăcut, cel inocent că e viclean, eroul că e crud, ascetul că e stupid, cel prietenos că e nenorocit, cel demn că e mândru, cel elocvent că e vorbăreț, cel răbdător că e slab. Atunci care o fi virtutea celor foarte virtuoși, care să nu fie defăimată de cei răi ? *Bhartrhari, Nitișataka, 54.* (Defăimarea)

Cel nenorocit nu suferă mult timp pe vreunul căruia îi merge bine. *Șarangadharapaddhati, Candanyokti 5; Böhrlingk, Indische Sprüche 1574.* (Invidia)

Cel netrebnic se pricepe să strice treaba altuia, nu s-o aducă la îndeplinire. *Pañcatantra K. 363* (Răutatea)

Cel nobil trebuie sau să trăiască frumos sau să moară. *Sophocles, Ajax 479 sq.* (Noblețea)

Cel priceput să se arate viteaz în locul și la timpul nimerit; când oportunitatea lor a trecut, vitejia e inutilă. *Mahabharata* 12, 5 274 Böhrlingk, *Indische Sprüche* 3 950 (Vitejie)

Cel prost vede după ce s-a săvârșit (fapta). *Homerus, Ilias* 17, 32. (Neprevederea)

Cel prudent să nu se-ncreadă (în dușman), chiar dacă a încheiat (o) alianță cu (el). *Kamandaki, Nitisara* 9, 35; Böhrlingk, *Indische Sprüche* 1378. (Neîncrederea)

Cel prudent, când vede că dușmanul său e puternic, să-și salveze viața dând întreaga sa avere. O dată salvată viața, (vine și) averea din nou. *Pañcatantra (K.)* 1, 132; Böhrlingk, *Indische Sprüche* 1943. (Dușmănia)

Cel puternic să nu disprețuiască pe un dușman, fie el și slab: căci și un foc mic arde, și puțină otravă vatămă. *Mahabharata* 12, 2108; Böhrlingk, *Indische Sprüche* 4282. (Dușmănia)

Cel rău vede defectele altora (chiar dacă sunt) cât un grăunte de muștar. Dar pe ale sale, mari cât (fructul de) bilva, el nu le vede, nici când le privește. *Mahabharata*, 1, 3069. (Defecte)

Cel rău, cu mintea tulburată, își bate joc de cei virtuoși. *Visnupurana* 3, 7, 29 (Răutatea)

Cel sărac e bănuitor față de orice și-și închipuie că toți îl disprețuiesc. Căci cel care o duce greu resimte în mod mai dur tot ce produce supărare. *Menander, Adelphi, ap. Stobaeus, Florilegium* 96, 11 (Sărăcia)

Cel sărac e veșnic învăluit de întunericul mizeriei, și ziua în amiaza mare. Chiar când stă în față, nimeni nu-l vede, cu toată silința ce și-o dă. *Pañcatantra B.* 92 (Sărăcia)

Cel sărac, când vine la casa unui bogat, chiar și cu gândul de a-i da ceva, e luat drept cerșetor. Vai de cei săraci ! *Pañcatantra B.* 2, 110 Böhrlingk, *Indische Sprüche* 80 (Sărăcia)

Cele asemănătoare și înrudite nu aveau nevoie de armonie; însă cele neasemănătoare, neînrudite și distribuite în mod inegal trebuie să fie legate printr-o astfel de armonie, prin care să poată fi menținute împreună în univers. *Philippus:ap. Diels, Die Fragmente der Vorsokratiker* 6. (Armonia)

Cele ce nu sunt la fel se doresc și se iubesc. *Plato, Convivium* 12. (Neasemănarea)

Cele mai divine și mai înalte dintre lucrurile văzute și înțelese sunt numai niște simboluri. *Dionysius Areopagita, Theologia mystica* 1, 3. (Divinitate)

Cele mai multe dezbinări se ivesc în cetăți din cauza ambiției. Aristoteles, ap. Stobaeus, *Florilegium*, 45, 5. (Ambiția)

Cele mai multe izbânzi ale oamenilor sunt mai sigure dacă se bazează pe chibzuință decât acele care vin împotriva așteptării. Thucydides, *Bell. Pel.* 3, 39, 4. (Izbânda)

Cele mai multe rele și le pricinuiesc oamenii singuri. Euripides, ap. Stobaeus, *Eclogae physicae et ethicae*, eth. II. 11, p. 341. (Răul)

Cele nevăzute se pot vedea prin cele văzute. Anaxagoras I, ap. Diels, *Fr. 21 a.* (Nevăzutul)

Celelalte lucruri pe care le posedă cineva nu aparțin mai mult celui care le are decât oricărui altuia; căci ele cad când într-o parte când în alta, ca la un joc de zaruri; singurul bun ce nu poate fi luat e virtutea, care rămîne și-n timpul vieții și după moarte. Basilus, *Logos* 5. (Virtute)

Celor cărora vântul norocului le suflă prielnic, nu li se-ntîmplă nimic rău, chiar când chibzuiesc lucrurile cât se poate de prost; pentru că divinitatea le întoarce și le schimbă în tot ce-i (mai) de folos; pe când cel fără noroc nu are de loc chibzuință, deoarece faptul că-i sortit să sufere îi ia priceperea și judecata dreaptă. Chiar când chibzuieste ceva cum trebuie, vântul norocului suflându-i împotriva, îndată îi întoarce buna chibzuință spre rezultatele cele mai rele. Procopius, *Bellum Gothicum* 3, 13, 16, 18. (Noroc)

Celor care abuzează de avantajele pe care li le-a dat natura le sunt potrivnice (înseși) succesele (lor). De pildă, când un om curajos preferă să prade în loc să lupte ca soldat; sau când cineva care-i puternic preferă să jefuiască în loc de-a ocroti; sau când cineva care-i frumos preferă să comită adulter în loc să se însoare; astfel de oameni trădează avantajele pe care le au de la natură. Lycurgus, ap. Stobaeus, *Florilegium*, 2, 31. (Calitate)

Celor care se află în nenorocire nu le rămâne nici mintea pe care au avut-o, ci dispare (și aceea). Sophocles, *Antigona* 563 sq. (Mintea)

Celor fără minte nu vorba le este spre învățătură, ci nenorocirea. Democritus, ap. Diels, *fr. 76* (Prostia)

Celui căruia zeii îi pregătesc o înfrângere, îi iau mintea, așa că vede (totul) pe dos. Mahabharata 2, 2679; Böhrling, *Indische Sprüche* 2425. (Mintea)

Celui care dorește să obțină ceva ce nu-i e dat să obțină îi merge astfel: dacă n-o dobândește, se întristează; iar dacă izbutește să adune ceva, o pierde (din nou). Kavitanrtakupa 70; Böhrling, *Indische Sprüche* 3606. (Pierdere)

Celui care îmbătrânește îi îmbătrânește părul; celui care

îmbătrânește îi îmbătrânesc dinții; ochii și urechile îi îmbătrânesc: numai dorința rămâne (veșnic) tânără ! Pañcatantra, 5, 16. (Dorința)

Celui qui a besoin des autres les avertit de se défier de lui. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 315.* Cel care are nevoie de alții îi avertizează să se ferească de el. (Nevoia)

Celui qui croit trouver en soi-même de quoi se passer de tout le monde se trompe fort; mais celui qui croit qu'on ne peut se passer de lui se trompe encore davantage. *La Rochefoucauld, Maximes 201.* Cel care crede că poate găsi în el mijlocul de a se lipsi de toată lumea, se înșeală tare; dar acela care crede că lumea nu se poate lipsi de el, se înșeală încă și mai mult. (Lipsa)

Celui qui médite de se venger, dispose tout ce qui est nécessaire pour hâter sa perte. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 425* Cel care plănuiește să se răzbune pregătește tot ce trebuie pentru a-și grăbi pierzarea. (Răzbunare)

Celui qui se croit sage et souffre qu'on lui donne cette qualité, a déjà ce défaut de plus que les autres. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 309.* Cel care se crede înțelept și care îngăduie să i se dea această însușire, are de-acum defectul acesta în plus față de alții. (Înțelepciune)

Celui qui se lasse d'être pauvre et prête l'oreille aux désire de s'enrichir, commence aussi à se lesser d'être homme de bien. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, II, 47.* Cel care se satură de a fi sărac și care dă ascultare dorinței de îmbogățire, începe de asemenea să se sature de a fi un om de treabă. (Bogăția)

Celui qui un beau jour sait renoncer fermement ou à un grand nom, ou à une grande autorité, ou à une grande fortune, se délivre en un moment de bien des peines, de bien des veilles et quelquefois de bien des crimes. *La Bruyère, Les Caractères, De la cour 98* Cel care într-o bună zi știe să renunțe cu hotărâre sau la un nume mare sau la o mare autoritate sau la o mare situație, se eliberează într-o clipă de multe neazuri, de multe vegheri și uneori de multe nelegiuiri. (Renunțarea)

Celui sărac nu i se dă crezare (nici) când spune adevărul. *Menander, ap. Comparatio Menandri et Philemonis, p. 357* (Sărăcia)

Cerbii se însoțesc cu cerbi, boii cu boi, caii cu cai, proștii cu proști, deșteptii cu deștepți. Prietenia există numai între cei care au același caracter sau care se află în aceeași nenorocire. *Pañcatantra 282* (Prietenia)

Cercetează caracterul fiecăruia, nu însușirile, care se deosebesc de el; căci caracterul trece peste toate însușirile și stă în frunte. *Hitopadeça 1, 19.* (Caracter)

Certaines natures ne peuvent aimer d'un côté sans haïr de

l'autre. *Hugo Victor, Les Misérables 1, 4, 3.* Unele naturi nu pot iubi pe de o parte fără a urâ pe de alta. (Iubire)

Certe in armis, militum virtus, locorum opportunitas, auxilia sociorum, classes, commeatus multum iuvant: maximam vero partem quasi suo iure fortuna sibi vindicat, et quidquid est prospere gestum, id paene omne ducit suum. *Cicero, Pro Marcello 2* Firește că-n război vitejia soldaților, oportunitatea locului, ajutorul aliaților, flota, aprovizionarea, sunt de mare folos; însă partea cea mai însemnată și-o revendică norocul, ca pe-un drept al său, și orice izbîndă cîștigată și-o atribuie aproape în întregime. (Război)

Certe si ante occidissemus, mors nos a malis, non a bonis abstraxisset. *Cicero, Tusculanae disputationes 1,84.* Fără îndoială, dacă am fi murit mai înainte, moartea ne-ar fi sustras de la suferințe, nu de la bucurii. (Moartea)

Certes, ce que nous disons et ce que nous faisons influe beaucoup sur notre bonheur matériel. Mais c'est, en dernière analyse, par ses organes spirituels que l'homme jouit durablement et complètement du bonheur matériel même. *Maeterlinck, Le Temple enseveli, 96.* Fără îndoială, ceea ce spunem și ceea ce facem influențează mult asupra fericirii noastre materiale. Însă, în ultimă analiză, omul se folosește în mod durabil și complet de fericirea materială însăși prin organele sale spirituale. (Fericire)

Certus adversus incerta. *Seneca L. A., Epistulae 98, 3.* Hotărât împotriva celor nehotărâte. (Neprevăzutul)

Cerul este trecător; (de aceea) el nu poate ademeni sufletul celor care năzuiesc spre liberare. *Somadeva, Kathasaritsagara 5,138.* (Liberarea)

Ces grandes et éclatantes actions qui éblouissent les yeux sont représentées par les politiques comme les effets des grands desseins, au lieu que ce sont d'ordinaire, les effets de l'humeur et des passions. Ainsi la guerre d'Auguste et d'Antoine, qu'on rapporte à l'ambition qu'ils avaient de se rendre maîtres du monde n'était peut-être qu'un effet de jalousie. *La Rochefoucauld, Maximes 7.* Faptele acelea mari și strălucite, care orbesc ochii, sunt înfățișate de oamenii politici ca efecte ale unor planuri mari, pe când ele sunt de obicei efectele dispoziției sufletești și ale pasiunilor. Astfel războiul dintre August și Antonius, care se atribuie ambiției ce-o aveau de a deveni stăpânii lumii, nu era poate decât un efect al geloziei. (Fapta)

Cet homme, né pour connaître l'univers, pour juger de toutes choses, pour régir tout un État, le voilà occupé et tout rempli du soin prendre un lièvre. Et s'il ne s'abaisse à cela et veuille toujours être tendu, il n'en sera que plus sot, par ce qu'il voudra s'élever au dessus de l'humanité, et il n'est qu'un homme, en bout du compte, c'est-à-dire capable de peu et de beaucoup, de tout et de rien; il

n'est ni ange ni bête, mais homme. *Pascal, Pensées 140 (110).* Omul acesta, născut pentru a cunoaște universul, pentru a judeca despre toate lucrurile, pentru a conduce un stat întreg, iată-l ocupat și plin de grijă de a prinde un iepure. Iar dacă el nu se coboară la așa ceva și vrea să fie mereu încordat, el nu va fi decât și mai prost prin aceasta, pentru că va voi să se ridice mai presus de condiția omenească, și el nu-i decât un om, la urma urmei, adică capabil de puțin și de mult, de tot și de nimic; el nu e nici înger nici animal, ci om. (Om)

Ceux de qui la conduite offre le plus à rire,/ Sont toujours sur autrui les premiers à médire. *Molière, Le Tartuffe 1, 1.* Aceia a căror purtare stârnește râsul cel mai mult sunt totdeauna cei dintâi care defăimează pe alții. (Defăimarea)

Ceux mêmes qui sont capables de réflexion occupent leur esprit à des sottises. *France Anatole, La Rôtisserie de la reine Pédauque 76.* Chiar și acei care sunt capabili de a gândi își ocupă mintea cu prostii. (Mintea)

Ceux qui craignent les hommes aiment les lois. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 188.* Cei care se tem de oameni, iubesc legile. (Legea)

Ceux qui emploient mal leur temps sont les premiers à se plaindre de sa brièveté. *La Bruyère, Les Caractères, Des jugements 101* Cei care își întrebuințează rău timpul sunt cei dintâi care se plîng de scurtimea lui. (Timp)

Ceux qui n'aiment pas la vérité prennent le prétexte de la contestation de la multitude de ceux qui la nient. *Pascal, Pensées, 261 (270).* Cei care nu iubesc adevărul își iau ca pretext al contestării (lui) mulțimea acelor care-l tăgăduiesc. (Adevăr)

Ceux qui précèdent veulent empêcher le progrès de ceux qui suivent. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales III 126.* Cei care precedă vor să împiedice progresul celor care urmează. (Progres)

Ceux qui sont capables d'inventer sont rares; les plus forts en nombre ne veulent que suivre, et refusent la gloire à ces inventeurs qui la cherchent par leurs inventions. *Pascal, Pensées 302 (441).* Cei care sunt capabili de a inventa sunt rari; cei care sunt mai numeroși nu vor decât să urmeze, și refuză gloria acelor inventatori care o caută prin invențiile lor. (Invenția)

Ceux qui sont dans le dérèglement disent à ceux qui sont dans l'ordre que ce sont eux qui s'éloignent de la nature, et ils la croient suivre: comme ceux qui sont dans un vaisseau croient que ceux qui sont au bord fuient... Le port juge ceux qui sont dans un vaisseau; mais où prendrons-nous un port dans la morale ? *Pascal, Pensées, 383 (431).* Cei care sunt în dezordine spun celor care se află în ordine, că aceștia sunt cei care se îndepărtează de la natură, iar ei își închipuie că o urmează; după cum cei care se află pe o corabie cred că cei care sunt pe țârm fug... Portul judecă pe cei care se află pe o corabie; dar unde vom

găsi noi un port în morală ? (Dezordinea)

Ceva să se ascundă soliei, ceva prietenilor și ceva fiilor; cel înțelpt să vorbească cu multa prudență, după ce va fi chibzuit mai întâi ce e potrivit și ce nu. *Çukasaptati 20 Böhrlingk, Indische Sprüche 1150 (Vorba)*

Ceva să se spună soției, ceva prietenilor și ceva fiilor; toți aceștia sunt vrednici de încredere; însă nimănui nu trebuie să i se dezvăluie totul. *Pañcatantra, 1, 80; Böhrlingk, Indische Sprüche, 1 149. (Destăinuirea)*

Chacun songe comme il s'acquittera de sa condition; mais pour le choix de la condition, et de la patrie, le sort nous la donne. *Pascal, Pensées 98 (61).* Fiecare se gândește cum să se achite de condițiunea sa; dar în ceea ce privește alegerea condițiunii și a patriei, ele ne sunt date de soartă. (Condiția)

Chaos often breeds life, order breeds habit. *Adams Henry Brooks, The Education of Henry Adams.* Haosul dă naștere deseori vieții, pe când ordinea dă naștere obiceiului. (Naștere)

Chaque chose est ici vraie en partie, fausse en partie. La vérité essentielle n'est pas ainsi: elle est toute pure et toute vraie. *Pascal, Pensées, 385 (343).* Fiecare lucru este aici adevărat în parte și neadevărat în parte. Adevărul esențial nu-i așa: el este în întregime curat și-n întregime adevărat. (Adevăr)

Chaque condition a ses devoirs, ses écueils et ses distractions, que le génie seul peut franchir. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 550.* Fiecare condiție își are datoriile, primejdiile și distracțiile ei, pe care numai geniul le poate trece. (Geniul)

Chaque instant de la vie est un pas vers la mort. *Corneille, Tite et Bérénice 5, 1, 72.* Fiecare clipă a vieții e un pas către moarte. (Moartea)

Character is much easier kept than recovered. *Paine Thomas, The American Crisis, XIII, 1783.* Caracterul se păstrează mult mai ușor decât se recâștigă. (Caracter)

Character is what you are in the dark. *Moody Dwight L., Sermons.* Caracterul este așa cum ești pe întuneric. (Caracter)

Charitas operit multitudinem peccatorum. *Novum Testamentum, Petri Epistula I, 4, 8.* Dragostea acoperă mulțime de păcate. (Iubire)

Chassez le naturel, il revient au galop. *Destouches, Le Glorieux, 3, 5.* Alungă caracterul, el revine în galop. (Caracter)

Chè non men che saver, dubbiar m'aggrata. *Dante, La Divina Commedia - Il Inferno, 9, 93.* Ce mult îmi place că știu să mă îndoiesc. (Îndoiala)

Cheamă norocul (în ajutor), dar dă și din mâini. *Plutarchus, Instituta Laconica 29.* (Noroc)

Chi crede che ne'personagi grandi i beneficii nouvi facciano dimenticare le ingiurie vecchie, s'inganna. *Machiavelli, Il Principe 7.* Cel care crede că la cei mari serviciile recente fac să se uite ofensele vechi se înșeală. (Ofensa)

Chi diviene padrone di una citià consueta a vivere libera e non la disfaccia, aspetti di essere disfatto da quella; peche sempre ha per refugio nella ribellione il nome della libertà e gli ordini antichi suoi, i quali nè per lunghezza di tempo, nè per beneficii mai si dimenticato. *Machiavelli, Il Principe 5.* Cel care devine stăpânul unei cetăți deprinse să trăiască liberă și nu o distruge, să se aștepte să fie (el) distrus de ea; pentru că ea totdeauna are ca refugiu în revoltă numele de libertate și vechea ei orânduială, care nu se uită niciodată, oricât timp ar trece și oricât bine i s-ar face. (Libertate)

Chi è cagione che uno diventi potente, rovina; perchè quella potenza è causata da colni o con industria o con forza, e l'una e l'altra di queste due è sospetta a chi è divenuto potente. *Machiavelli, Il Principe 3* Cel care este cauza pentru care cineva devine puternic, se ruinează; pentru că acea putere e pricinuită de dânsul fie prin iscusință, fie prin forță, și amândouă sunt suspectate de acela care a devenit puternic. (Puterea)

Chi ne sa piu degli altri non vuol essere strumento materiale nelle loro mani; equando entra negli affari altrui, vuol anche fargliandare un po'a modo suo. *Manzoni, I Promessi sposi 27* Cine știe mai mult decât alții nu vrea să fie un instrument în mâinile lor; iar când se amestecă în treburile altuia, el vrea să le conducă puțin în felul său. (Priceperea)

Chi non è convinto d'essere in basso, non pensa ad ascendere in alto. *Papini, Storia di Cristo 1, 289.* Cine nu e convins că e jos, nu se gândește să se urce sus. (Înălțarea)

Chi non ha mai provato miseria, non sa compatir. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, II, 53.* Cine n-a suferit niciodată (din pricina) mizeriei, nu știe să compătimizească. (Compătimire)

Chi pensa cose assai non ne conchiude mai alcuna. *Machiavelli, Il Principe p. 42.* Cine se gândește la prea multe lucruri, nu ajunge niciodată la vreo concluzie. (Gândirea)

Chi promette in fretta, suole pentirsi adagio. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II, 57* De obicei, cine promite în grabă se căiește pe îndelete. (Promisiune)

Chi può dir com' egli arde, è in picciol fuoco. *Petrarca, Sonetul 137.* Iubește puțin cine poate spune cât de mult e mistuit de focul iubirii.

(Iubire)

Chi troppo avventura, rare volte ha ventura. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II, 116* Cine riscă prea mult, rareori are noroc. (Riscul)

Chiar și aceia care studiaza științele sunt (adesea) niște alți proști, numai omul întreprinzător este înțelept. Doctoria îl vindecă pe bolnav; se însănătoșește el oare numai rostindu-i numele? *Tantrakhyayika 2, 88* (Știința)

Chiar și adevărul nu trebuie spus, dacă poate să aducă neplăcere. *Pañcatantra 3, 115; Böhrling, Indische Sprüche, 1703.* (Adevăr)

Chiar și cei apăsați de sărăcie trebuie să dea măcar cât de puțin la timpul potrivit celor care merită. *Pañcatantra (B.) 2, p. 15, rândul 15.* (Dărnicia)

Chiar și cei care au trăit odinioară, și semizeii care s-au născut din zei nu au ajuns la bătrânețe ducând o viață fără trudă, fără istovire și fără primejdii. *Simylus 98, 15* (Viața)

Chiar și cei care nu pot fi biruiți cu forța, sunt învinși prin blândețe. *Mahabharata, 12, 5172 ; Böhrling, Indische Sprüche, 4108.* (Blândețea)

Chiar și cei cu merite sunt pierduți, dacă nu e nimeni care să le aprecieze. *Çanakya 107; Böhrling, Indische Sprüche 4022.* (Meritul)

Chiar și cei foarte abili cad în chip rușinos, atunci când spun frumos lucruri urâte, pentru (a avea) un avantaj. *Sophocles, Antigona 1045 sqq.* (Viclenia)

Chiar și cei foarte învățați, care au multă știință și care decid chestiuni dificile, suferă din pricina lăcomiei, care-i orbește. *Hitopadeça 1, 25.* (Lăcomie)

Chiar și cei mari sfârșesc prin a cădea, dacă se înalță prea sus. *Kalidaça, Çakuntala; Böhrling, Indische Sprüche, 1759.* (Căderea)

Chiar și cel care s-ar furișa dincolo de cer, n-ar scăpa de regele Váruna. *Atharvaveda 4, 16, 4.* (Justiția)

Chiar și de la un rege rău se poate trage folos, dacă-i înconjurat de oameni virtuoși; nu însă de la un rege ai cărui curteni sunt răi, la fel ca de la un copac în care se află șerpi. *Kamandaki, Nitiçataka, 4, 11; Böhrling, Indische Sprüche, 1208.* (Domnitorul)

Chiar și demonii pot fi câștigați, dacă li se face totdeauna pe plac. *Pañcatantra, 1, 79; Böhrling, Indische Sprüche, 2 023.* (Câștigarea)

Chiar și întregul bulgăre de pământ, înconjurat de o șuviță de ape, este infim. Cete de regi, după ce l-au împărțit în urma a sute de

războaie, trăiesc din el, și când îl dăruiesc le pare rău. Ce să mai vorbim de ceilalți, de tot neînsemnați și calici ! Rușine să le fie lepădăturilor care (mai) doresc până și de la aceia să capete câțiva bani ! *Bhartrhari, Vairagyaçataka 25. (Pământul)*

Chiar și într-un câine nu se dă cu piciorul, de frica stăpânului. *Pañcatantra (K.), 1, 89, 6. (Câinele)*

Chiar și oamenii învățați și de obârșie nobilă devin robii aceluia care are avere. *Pañcatantra (K.), 5, 9; Böhrlingk, Indische Sprüche, 1932. (Averea)*

Chiar și un lucru foarte ușor de făcut e greu de realizat de unul singur, fără ajutor; cu atât mai mult o domnie înfloritoare. *Manu, 7, 55. (Ajutorul)*

Chiar și un om învățat se lasă târât de o pasiune puternică; și ce lucru nepotrivit nu-i în stare să facă acela a cărui inimă e robită de o pasiune ? *Kamandaki, Nitisara 4, 46; Böhrlingk, Indische Sprüche 3961. (Pasiunea)*

Chiar și un străin e ruda noastră, dacă-i binefăcător. Chiar și o rudă e un străin (pentru noi), dacă ne face rău. *Hitopadeça, 3, 98; Böhrlingk, Indische Sprüche, 1736. (Binefacerea)*

Chiar când omul e prevăzător și se ține numai de fapte de folos, soarta, căreia îi place să se abată de la drumul cel drept, hotărăște altfel. *Tantrakhyayika, 2, 168. (Destin)*

Chiar când se poartă rău cu noi, cine ni-i drag, rămâne drag. Cine nu-și iubeste propriul său corp, chiar dacă-i plin de defecte ? *Hitopadeça 2, 125; Böhrlingk, Indische Sprüche 700. (Iubire)*

Chiar când soarta e potrivnică, înțeleptul trebuie să-și facă datoria pe pământ, ca să înlătore propria sa vina și să-și oțelească voința. *Pañcatantra (K.), 360. (Destin)*

Chiar când viața le e în primejdie, cei hotărâți nu stau, pînă nu aduc la îndeplinire ceea ce au promis. *Somadeva, Kathasaritsagara 76, 42 (Promisiune)*

Chiar cel care posedă cunoașterea superioară săvârșește fapte potrivite cu natura sa. Ființele urmează natura lor. Ce poate face înfrânarea (ei) ? *Bhagavadgita 3, 33. (Caracter)*

Chiar dacă focul ar fi rece și luna arzătoare, tot n-ar putea să se schimbe caracterul muritorilor pe lumea aceasta. *Pañcatantra (K.) 1, 258. (Caracter)*

Chiar dacă plăcerile simțurilor, pentru care ne dăm în definitiv osteneală zadarnică, par deșarte, sau sunt odioase, pentru că sunt izvorul tuturor relelor: totuși, chiar și-n inima aceluia care și-au

ațintit mintea numai asupra realității (ascunse), străfulgeră puterea lor imensă, negrăită, enigmatică. *Bhartrhari 1, 51; Böhrtlingk, Indische Sprüche 289.* (Plăcerea)

Chiar dacă prilejul acțiunilor a trecut, acela al cunoașterii lor este mereu prezent pentru cei cu judecată. *Demosthenes, De corona 48* (Prilejul)

Chibzuința este bunul cel mai prețios. *Sophocles, Antigona, 1050.* (Chibzuința)

Chilon disait que l'or s'éprouve par le feu et l'homme par l'or. *Pascal, Pensées 308.* Chilon spunea că aurul se încearcă prin foc, iar omul prin aur. (Om)

Chipul său²⁵ nu-i de văzut; nimeni nu-l poate vedea cu ochii. Cei care-l cunosc prin mintea și prin inima lor că stă în ea – aceia devin nemuritori. *Çvetaçvatara – Upanișad, 20.* (Cunoaștere)

Choice or decision is the glory of man and the burden of man. *Fuller Edmund, Man in Modern Fiction, p. 23.* A alege sau a hotărî este gloria omului și povara lui. (Glorie)

Christmas jewelry often turns green in spring. *Martin Abe, Back Country Sayings.* Bijuteriile primite cadou de Crăciun deseori se înverzesc până primăvara. (Înșelăciune)

Chronos gar eumares theos. *Sophocles, Electra (179).* Este un zeu blând. Timpul vindecă rănil²⁶. **El aduce cu sine alinarea suferințelor omenești.** (Timp)

Ciascuna cosa in se modesima è buona ad alcuna cosa, e male adoperata può essere nociva di molte. *Boccaccio, Il Decamerone Concl.* Orice lucru, în sine, este bun la ceva; iar când e întrebuițat rău, poate fi vătămător în multe privințe. (Întrebuițarea)

Cibi condimentum fames est. *Proverbia.* Foamea este condimentul mâncării. (Foamea)

Cine știe dacă pe lumea cealaltă a trăi nu înseamnă a muri, iar a muri nu e socotit a trăi ? *Euripides, Polyidus, ap. Wagner, Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta 634* (Viața)

Cine își biruie mânia, acela biruie întreaga lume. *Somadeva, Kathasaritsagara 52, 240.* (Mânia)

Cine își face prieten dintr-un dușman mai tare decât el, acela, fără îndoială, înghite otravă de bună voie. *Pañcatantra 4, 25 Böhrtlingk, Indische Sprüche 2550* (Prietenia)

²⁵ *slu.* al lui Brahma.

²⁶ Vezi [i // tempo è un galantuomo.

Cine își închipuie că numai el e inteligent sau că are limbă sau suflet ca nimeni altul, când e privit mai de aproape, se vede că e deșert. *Sophocles, Antigona 707 sqq.* (Încrezarea)

Cine a săvârșit o dată o faptă rea, va mai face după aceea și alta. *Aitareya – Brahmana 7, 13.* (Fapta rea)

Cine a săvârșit o faptă rea și se căiește, este iertat de acel păcat; căci el e purificat prin faptul că încetează, zicându-și: Nu voi mai face așa. *Manu, 11, 230.* (Căința)

Cine a studiat toată știința și a ajuns s-o cunoască perfect, fără s-o întrebuințeze spre binele său – la ce-i folosesc cărțile de știință cu care s-a ostenit? *Tantrakhyayika 1, 130* (Știința)

Cine are avere, acela are prieteni; cine are avere, acela are rude; cine are avere, acela-i om pe lumea aceasta; cine are avere, acela-i învățat. *Pañcatantra (K.), 1, 3.* (Averea)

Cine are avere, acela-i nobil, deștept, învățat, cunoscător al meritelor, acela-i orator și chipeș. Toate calitățile depind de aur. *Bhartrhari Nitiçataka, 41.* (Averea)

Cine are minte și-și dorește binele, să nu vorbească cu acela a cărui treabă întîmpină multe piedici, sau cu cel ce joacă în zaruri, sau cu cel care a fost învins de potrivnicul său. *Pañcatantra (K)387* (Vorba)

Cine are minte, știe să tragă folos și de la dușmani. Xenophon, ap. Plutarchus, De inimicorum utilitate 1. (Dușmănia)

Cine câștigă avere nu dobândește totdeauna și folosința ei. *Pañcatantra (K.), 122.* (Averea)

Cine caută să dobândească avere cu prețul fericirii sale, acela-i un vas al suferinței, întocmai ca acela care poartă averi pentru altul. *Hitopadeça, 1, 148; Böhrlingk, Indische Sprüche, 1576.* (Averea)

Cine crede că va putea face rău celor din jurul său fără să sufere nimic, nu are minte. *Antiphon, ap. Stobaeus, Florilegium 20, 66.* (Fapta rea)

Cine cunoaște fericirea lui Brahma, de la care vorbele împreună cu mintea se întorc înapoi, fără să-l poată ajunge, – acela nu se (mai) teme de nimic. *Taittiriya – Upanișad, Brahmapurana Valli, 4.* (Cunoaștere)

Cine cunoaște pe Brahma, – care-i existență, cunoaștere, infinitate, – că stă în adâncul inimii (și) în cerul cel mai de sus, acela dobândește tot ce dorește, împreună cu Brahma cel atotștiitor. *Taittiriya – Upanișad, Brahmapurana Valli, 1.* (Cunoaștere)

Cine cunoaște pe un ticălos și nu-l oprește, deși-i în stare, se

face vinovat de fapta rea a aceluia tocmai fiindcă poate (să-l împiedice). *Mahabharata 1, 6852; Böhrlingk, Indische Sprüche 4070.* (Fapta rea)

Cine defăimează pe un om de treabă, acela se pătează singur; cine aruncă cenușă în aer, aceluia îi cade pe cap. *Kusumadeva, Drstantaçataka, 27; Böhrlingk, Indische Sprüche, 1582.* (Defăimarea)

Cine este prietenul celor care stau rău? Cine nu se supără, când e rugat cu insistență? Cine se satură de bogăție? Cine nu se pricepe să facă rău? *fb. 2, 164 Böhrlingk, Indische Sprüche 1939* (Prietenia)

Cine invidiază pe alții pentru bogăția, frumusețea, puterea, noblețea, bucuria, fericirea și onorurile lor, acela suferă de o boală fără sfârșit. *Mahabharata 5, 1136; Böhrlingk, Indische Sprüche 2259.* (Invidia)

Cine iubește, acela se și teme; iubirea este un vas al suferinței; în iubire își au rădăcina suferințele; renunță la ele și trăiește fericit. *Vrddhacanakya 13, 6.; Böhrlingk, Indische Sprüche 4863.* (Iubire)

Cine jălește ceva ce a trecut, fie c-a murit, fie că s-a pierdut, acela dobândește durere prin durere și suferă două rele. *Mahabharata 12, 12490.* (Întristarea)

Cine leapădă dorința, pe care cu greu o părăsesc cei proști, care nu îmbătrânește împreună cu cel care îmbătrânește, – această boală care nu ia sfârșit decât o dată cu viața, – acela dobândește pacea. *Mahabharata, I, 3513.* (Dorința)

Cine n-a fost înșelat pe lumea aceasta de purtarea frumoasă a servitorilor luați de curând, de veștile aduse de oaspeți, de lacrimile femeilor și de potopul de vorbe al celor de rea credință ? *Pañcatantra (B.) 3, 119.* (Înșelarea)

Cine n-are singur judecată nici nu face cum îl învață prietenii, acela piere. *Pañcatantra (B.) 5, 60.* (Judecata)

Cine nu are învățătură, ochiul care vede tot, acela într-adevăr e orb. *Hitopadeça Introd. 10.* (Învățătura)

Cine nu are minte proprie, ci numai multă învățătură, acela nu cunoaște folosul acesteia, cum nu cunoaște lingura gustul mâncării. *Mahabharata 2, 1945.* (Mintea)

Cine nu e îngâmfat, când se îmbogățește ? Care-i robul simțurilor, care să nu fie nenorocit ? Care inimă n-a fost înșelată de femeii pe lumea aceasta ? Cine-i oare iubit de regi ? Cine nu-i în puterea timpului ? Cărui sărac i se dă cinste ? Cine scapă teafăr, când cade în mrejele unor ticăloși ? *Hitopadeça, 2, 144; Böhrlingk, Indische Sprüche 754.* (Bogăția)

Cine nu e mare, când privește numai în jos ? Dar când privește numai în sus, oricine devine sărac. *Hitopadeșă, 2, 2; Böhrlingk, Indische Sprüche, 83.* (Comparația)

Cine nu înlătură dușmanul și boala de îndată ce se ivesc, acela, chiar puternic fiind, este omorât de ei, de cum se întăresc. *Pañcatantra (K.) 1, 233.* (Dușmănia)

Cine nu prinde ceea ce s-a spus o singură dată, sau cine n-o spune și el la rândul său, cine nu are un mic tezaur de vorbe de spirit și de povestiri frumoase, – ce farmec mai are conversația aceluia ? *Pañcatantra (K.), 2, 164.* (Conversația)

Cine nu rostește vorbe de ocară, nici nu pune pe altul să spună, cine, atunci când e lovit, nu lovește la rândul său, nici nu pune să lovească, cine nu vrea să ucidă chiar și pe un ticălos, pe acela îl doresc zeii să vină la ei. *Böhrlingk, Sanskrit-Chrestomathie, 191, 15 sq.* (Bunătaea)

Cine nu-și pierde cumpătul în nici o nenorocire, acela datorită acestei puteri trece peste toate cu bine, în mod neîndoios. *Pañcatantra, 2, 6.* (Curaj)

Cine nu-i invidiat, nu e fericit. *Aeschylus, Agamemnon 938.* (Fericire)

Cine nu-l cunoaște, acela îl cunoaște; cine îl cunoaște, acela nu-l cunoaște. El nu e înțeles de cei care-l înțeleg; el e înțeles de cei care nu-l înțeleg²⁷. *Kena – Upanișad 2, 3.* (Brahma)

Cine pe lumea aceasta vindecă găzele, păsări, fiare și sărmani ? Ei nici nu obișnuiesc să fie bolnavi. *Mahabharata, 12, 12 544; Böhrlingk, Indische Sprüche, 3 978.* (Boala)

Cine poate ascunde de femeii averea sa sau un secret ? *Somadeva, Kathasaritsagara 1, 52.* (Femeia)

Cine poate să cunoască o femeie rea, cu chipul frumos, dar cu păcate ascunse, asemenea unui lac cu lotuși înfloriți, în care se ascund crocodili. *Somadeva, Kathasaritsagara 34, 179.* (Femeia)

Cine poate să judece o pricină sau să-și dea părerea, înainte de a afla lămurit ce spun ambii (împlicinați) ? *Euripides, Heraclidae, 180.* (Judecata)

Cine poate trăi oriunde, acela cum de se prăpădește de dorul țării sale ? Numai oamenii de nimic beau apă sălcie și spun: «Asta-i fântâna tatei !». *Pañcatantra (K) 1, 322.* (Nostalgia)

²⁷ Adică: Cine (‘ji dl seama cl) nu-l cunoaște, acela ‘l cunoaște; dar cine (crede cl) ‘l cunoaște, acela nu-l cunoaște. El nu e ‘nțeles de cei care ‘ji ‘nchipuie cl ‘l ‘nțeleg; dar e ‘nțeles de acei care (‘ji dau seama cl) nu-l ‘nțeleg.

Cine poate urmări jocul destinului și valurile mării ?
Kathasaritsagara, 26, 18. (Destin)

Cine privește pe femeia altuia ca pe mama sa, averea altuia ca pe un bulgăre de pământ, pe toate ființele ca pe sine însuși: acela este înțelept. *Pañcatantra (K.) 1, 402. (Înțelepciune)*

Cine săvârșește cele mai multe fapte, acela și greșește.
Euripides, Oenomaus, ap. Stobaeus, Florilegium 58, 5. *(Greșeala)*

Cine săvârșește o faptă rea crede că nimeni nu-l vede; și totuși îl văd zeii și sufletul din el. *Mahabharata 1, 3016; Böhrlingk, Indische Sprüche 9124. (Fapta rea)*

Cine se întristează de suferințele altora, nu e niciodată fericit; căci suferințele nu au sfârșit: una se naște din alta. *Mahabharata 12, 761; Böhrlingk, Indische Sprüche 1 702. (Suferința)*

Cine se află în inimă, acela-i aproape, chiar dacă stă departe; însă cine-i departe de inimă, acela rămâne departe, chiar dacă-i în apropiere. *Vikramacarita 78; Böhrlingk, Indische Sprüche 1213. (Iubire)*

Cine se codește, atunci când are de făcut o treabă ce trebuie îndeplinită iute, pe acela se mânie zeul și-i pune piedici la îndeplinirea ei. *Pañcatantra (B.), 3,170. (Încetineala)*

Cine se dă drept altul decât ceea ce este, ce ticăloșie n-a făcut un astfel de hoț, oare se fură până și pe sine însuși ? *Mahabharata 1, 3014; Böhrlingk, Indische Sprüche. (Prefăcătorie)*

Cine se disprețuiește singur și se dă drept altul, acela zeii nu-i sunt favorabili, pentru că însăși persoana lui nu prețuiește nimic pentru el. *Mahabharata 3020; Böhrlingk, Indische Sprüche 2566. (Prefăcătorie)*

Cine se simte bine, când vine în contact cu un om de nimic, care laudă pe toți nemernicii, care-i fără frâu, a cărui purtare e plină de fapte josnice, provenite dintr-o viață anterioară, care a dobândit avere prin favoarea destinului și care urăște virtutea ? *Bhartrhari, Nitiçataka 59 (Răutatea)*

Cine se supune zeilor este ascultat de ei. *Homerus, Ilias 1, 218. (Zeii)*

Cine se teme mai puțin și cine are mai mare curaj decât acela a cărui conștiință e curată ? *Diogenes Cynicus, ap. Stobaeus, Florilegium, 24, 14. (Conștiința)*

Cine se teme să întreprindă ceva cu hotărâre, acela nu-i folosește la nimic o (întregă) comoară de cunoștințe; oare lampa luminează orbului ceva, chiar când o ține în mână ? *Hitopadeça 1, 163; Böhrlingk, Indische Sprüche 1502. (Nehotarârea)*

Cine sunt dușmanii oamenilor ? Ei înșiși. Anacharsis, ap. Stobaeus, Florilegium. (Dușmănia)

Cine vrea să fie liber, să nu dorească și să nu se ferească de tot ce depinde de alții; altfel trebuie să fie rob. Epictetus, Manuale 14. (Libertate)

Cine vrea să fie mulțumit, nu trebuie să întreprindă multe lucruri, fie particulare fie obștești; iar ceea ce întreprinde să nu întrecă puterea și firea sa; ci să fie prudent și să nu se încreadă în noroc, atunci când se ivește și când pare a-l înălța, nici să se apuce de lucruri imposibile. Căci măsura este mai sigură decât excesul. Democritus, ap. Diels, fr. 3. (Întreprinderea)

Cine vrea să ia de soție o moștenitoare bogată, acela intr-adevar că plătește o mînie a zeilor sau vrea să fie nenorocit, în timp ce-i numit fericit. Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 72,11 (Soție)

Cine vrea să pricinuiască supărare multor dușmani, să se înarmeze cu calități; aceasta-i pentru ei o mare neplăcere. Tantrakhyayika, 1, 14. (Calitate)

Cine vrea să realizeze un lucru, mare sau mic, să-l întreprindă din toate puterile. Çanakya 67 Böhlingk, Indische Sprüche 1863. (Realizarea)

Cine, după ce a încheiat un tratat cu dușmanul său, se culcă (liniștit), crezând că și-a atins scopul, acela pățește ca cel care doarme într-un copac: se trezește după ce a căzut. Mahabharata 1, 5615; Böhlingk, Indische Sprüche 2562. (Dușmănia)

Cine-și sporește știința, își sporește (și) suferința. Septuaginta, Ecclesiastes 1, 18. (Știința)

Cine-și spune necazul unui prieten sincer, unui servitor credincios, unei soții ascultătoare, sau unui stăpân puternic, acela se simte ușurat. Pañcatantra (K.) 1, 341. (Destăinuirea)

Cine-i în stare să biruie prin fapta(-i) omenească purtarea cu neputință de prevăzut a destinului, ciudat în acțiunile sale ? Kathasaritsagara 36, 96. (Fapta & destinul)

Cine-i în stare să renunțe la vedere și la celelalte simțuri și să se îndrepte, însoțit de adevăr, spre realitatea însăși ? Plato, Res publica 7, 16. (Realitatea)

Cine-i dușman pe lumea aceasta față de aceia care-i fac pe plac și-i vorbesc prietenos ? Kamandaki, Nitisara 5, 55 Böhlingk, Indische Sprüche 1 336 (Vorba)

Cine-i iertător poate să ierte pe acela care-l ofensează puțin sau numai o dată; dar cine poate ierta pe acela care-l ofensează

necontentit ? *Magha, Çiçupalavadha 2, 43; Böhrlingk, Indische Sprüche 2111. (Iertarea)*

Cine-i în stare să șteargă ce i-a fost scris odinioară pe frunte de către destin. *Bhartrhari, Nitiçataka, 92. (Destin)*

Cine-i legat de altul așa fel încât se înalță și cade împreună, acela e demn de încredere și poate fi pus să-i păzească viața și averea. *Hitopadeça 3,128; Böhrlingk, Indische Sprüche 2560. (Încredere)*

Cine-i rău, acela rămîne rău și la declinul vieții. *Vrddhacanakya 12, 23 Böhrlingk, Indische Sprüche 4 966 (Răutatea)*

Cine-i veșnic fără suferință, afară de zei? *Aeschylus, Agamemnon 553 sq. (Suferința)*

Cineri gloria sera venit. *Martialis 1, 25, 8. (Prea) târziu vine gloria, când ești cenușă. (Gloria)*

Circa eversos ingens solitudo est, et inde amici fugiunt, ubi probantur. *Seneca L. A., Epistulae 9, 9. În jurul celor răsturnați este o imensa singurătate și prietenii fug de acolo, unde sunt puși la încercare. (Prietenia)*

Circumcidenda duo sunt: et futuri timor et veteris incommodi memoria. *Seneca L. A., Epistulae 78,14. Două (rele) trebuie retezate: teama de o nenorocire în viitor și amintirea unei nenorociri din trecut. (Nenorocirea)*

Circumspice ista, quae nos agunt in insaniam, quae cum plurimis lacrimis amittimus: scies non damnum in his molestum esse, sed opinionem damni. Nemo illa perisse sentit, sed cogitat. *Seneca L. A., Epistulae 42,10. Privește la lucrurile acestea care ne duc la nebunie, pentru care vărsăm pâraie de lacrimi când le pierdem: vei vedea că la acestea nu paguba e supărătoare, ci părerea că e pagubă. Nimeni nu simte că ele au pierit, ci (numai) se gândește. (Pierderea)*

Circumstantia enim haec temporis validissima in actionibus hominum est, adeo ut quod nunc optimum esset agere, cras forsan (mutatione temporis) inutile et malum sit futurum. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 2, 110. Împrejurarea este foarte importantă în acțiunile omenești, astfel încât ceea ce ar fi cel mai bine de făcut acum, mâine (din cauza schimbării timpului), ar fi poate zadarnic și rău. (Împrejurarea)*

Cita mors venit. *Horatius, Satirae (I, 1, 8). Moartea vine grăbită. Moartea apare pe neașteptate și stinge toate visurile omului; sau uitarea pe care o aduce moartea se așterne curând, morții fiind uitați repede. (Moartea)*

Citius flammam mortales ore tenebunt, / Quam secrete tegant. *Petronius, Poemata 11, 1 nq. Mai degrabă vor ține muritorii foc în gură,*

decât să păstreze un secret. (Secretul)

Cito ignominia fit superbi gloria. *Syrus Publilius, Sententiae 142.*
Gloria celui trufaș iute se prefacă în rușine. (Trufia)

Cito inertii otio vita torpebit, si relinquendum est, quicquid offendit. *Seneca L. A., Epistulae 81, 2.* Repede ar cădea viața într-o inactivitate plină de toropeală, dacă ar trebui să se părăsească tot ce prezintă dificultăți. (Greutatea)

City of hurried and sparring waters !/ city of spires and masts !/ City nested in bays ! my city ! *Whitman Walt, When Lilacs Last in the Dooryard Bloom'ed.* Oraș al apelor strălucitoare și iuți ! Oraș de catarge și suliți ! Oraș în al băilor cuib ! Orașul meu ! (Metropole – New York)

Ciudat e modul de a ucide al șarpelui cu chip de ticălos: pe unul îl mușcă de ureche, iar altul își pierde viața. *Pañcatantra 1, 340; Böhrtlingk, Indische Sprüche 306.* (Calitate)

Civilization does not engross all the virtues of humanity; she has not even her full share of them. *Melville Herman, Journal, 1845.* Civilizația nu conține toate virtuțile umanității; nu are nici măcar o bună parte din ele. (Civilizație)

Civitas parva, et pauci in ea viri;/ venit contra eam rex magnus, et vallavit eam,/ extruxitque munitiones per gyrum, et perfecta est obsidio/ Inventusque est in ea vir pauper et sapiens,/ et liberavit urbem per sapientiam suam;/ et nullus deinceps recordatus est hominis illius pauperis. *Septuaginta, Ecclesiastes 9, 14-15.* A fost odată o cetate mică și oamenii din ea erau puțini și împotriva ei s-a pornit un împărat puternic și a împresurat-o și a ridicat în jurul ei întărituri uriașe. În ea se afla un om sărac, dar înțelept, și el a mântuit cetatea cu înțelepciunea lui ! Dar nimeni nu mai pomenește pe acest om sărac ! (Înțelepciune)

Claudite iam rivos, pueri; sat prata biberunt. *Vergilius, Bucolica (III, 111).* Închideți/ stăviliți râurile, copii; câmpiile au bătut de ajuns! *Închide-ți râurile... Ajunge!; gata!; să terminăm! Se folosește pentru a pune capăt unei prea lungi discuții, polemici, campanii, sau a unui șir nesfârșit de citate, de extrase etc.* (Hotărâre)

Claudus pedibus et iniquitatem bibens,/ qui mittit verba per nuntium stultum. *Septuaginta, Proverbia 26, 6* Cel care încredințează solia unui nebun, își retează picioarele și-l ajunge nenorocirea. (Solu)

Cleobul spunea că preferă să fie arbitru între (doi) dușmani, decât între (doi) prieteni; căci, în orice caz, unul din prieteni îi va fi dușman, pe când dintre dușmani, unul îi va fi prieten. *Cleobulus, ap. Diogenes Laertius, 1, 6, 5.* (Judecata)

Coborârea în Infern este aceeași din orice parte. *Anaxagoras, ap. Diogenes Laertius 2, 3, 6.* (Moartea)

Cogitanda sunt omnia et animus adversus ea, quae possunt evenire, firmandus. *Seneca L. A., Epistulae 91, 7.* Trebuie să ne gândim la toate și să ne întărim sufletul împotriva celor ce s-ar putea întâmpla. (Neprevăzutul)

Cogitationes enim mortalium timidae,/ et incertae providentiae nostrae;/ corpus enim quod corrumpitur aggravat animam,/ et terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem./ Et difficile aestimamus quae in terra sunt,/ et quae in prospectus sunt invenimus cum labore:/ quae autem in caelis sunt quis investigabit ? *Septuaginta, Sapientia 9,14-16.* Gândurile muritorilor sunt șovăielnice și cugetările noastre sunt cu greșeală./ Căci timpul cel pieritor îngreuiază sufletul și locuința cea pământescă împovărează mintea cea plină de grijă./ Cu greu ne dăm seama despre cele ce sunt pe pământ și cu osteneală găsim cele ce sunt chiar în mâna noastră; atunci, cine a putut să pătrundă cele ce sunt în ceruri ? (Mintea)

Cogito, ergo sum. *Descartes, Principia philosophiae (I, 7).* Cuget/gândesc, deci exist. Celebra teză care exprimă în formă concentrată caracterul antidogmatic și raționalist al filozofiei carteziene, proclamând totodată drept adevăr indubitabil dovada existenței gândirii. (Gândirea)

Cognoscere personam in iudicio non est bonum. *Septuaginta, Proverbia, 24, 23.* Nu e bine ca la judecată să cauți la fața oamenilor. (Judecata)

Cognoscetis veritatem et veritas liberavit vos. *Novum Testamentum, Iohannes, 8, 32.* Veți cunoaște adevărul și adevărul vă va libera. (Adevăr)

Collige, virgo, rosas, dum flos novus et nova pubes,/ Et memor esto aevum sic properare tuum. *Ausonius, Idyllia 14, 19, sq.* Culege trandafiri, fecioara, cât timp floarea (lor) e nouă și nouă tinerețea; și ține minte că la fel de iute trece și viața ta. (Viața)

Colui che in un principato non conosce i mali se non quando nascono, non è veramente savio; e questo è dato a pochi. *Machiavelli, Il Principe, 13.* Acela care în domnie nu cunoaște relele decât atunci când iau naștere, nu e cu adevărat înțelept; și la puțini le e dat acest lucru. (Domnia)

Combien d'hommes admirables, et qui avaient de très beaux gènies, sont morts sans qu'on en ait parlé ! Combien vivent encore dont on ne parle point et dont on ne parlera jamais ! *La Bruyère, Les Caractères, Du mérite personnel, 3.* Câți oameni admirabili și care au avut o minte foarte aleasă au murit fără ca să se vorbească de ei ! Câți mai trăiesc încă, despre care nu se vorbește și despre care nu se va vorbi niciodată ! (Alesul)

Combien de belles et inutiles raisons à étaler à celui qui est dans une grande adversité pour essayer de le rendre tranquille: les choses de dehors qu'on appelle les événements sont quelquefois plus fortes que la raison et que la nature. *Mangez, dormez, ne vous*

laissez point mourir de chagrin, songez à vivre; harangues froides et qui réduisent à l'impossible. Êtes-vous raisonnable de vous tant inquiéter ? N'est-ce pas dire: Êtes-vous fou d'être malheureux ? *La Bruyère, Les Caractères, De la société* 63. Câte argumente frumoase și inutile se pot oferi aceleia care se află într-o mare răstriaște, pentru a încerca să-l liniștim: lucrurile din afară, pe care le numim întâmplări, sunt uneori mai tari decât rațiunea și decât natura. « Mănâncă, dormi, nu te lăsa să mori de supărare, caută să trăiești »; îndemnuri reci și care reduc la neputință. « Ai minte să te neliniștești atâta ? » Nu e ca și cum ai spune: « Ești nebun de a fi nenorocit ? » ([Mângâierea](#))

Combien de personnes ont passé le reste de leur vie à regretter inutilement le malheur de s'être, pendant quelques moments, laissé emporter à la colere ! *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales* I, 77. Câte persoane și-au petrecut restul vieții regretând în mod inutil nenorocirea de a se fi lăsat timp de câteva clipe târâți de mânie ! ([Mânia](#))

Combien il y a que l'on cherche le vrai et le bien sans aucun progrès vers la tranquillité. *Pascal, Entretien avec M. de Lacy.* De când se caută adevărul și binele, fără nici un progres spre liniște ! ([Liniștea](#))

Combien les meilleurs conseils sont-ils peu utiles, si nos propres expériences nous instruisent si rarement ! *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 865 Cât de puțin folosesc cele mai bune sfaturi, când propria noastră experiență ne învață atât de rar ! ([Sfatul](#))

Comme c'est le caractère des grands esprits de faire entendre en peu de paroles beaucoup de choses, les petite esprits, au contraire, ont le don de beaucoup parler et de ne rien dire. *La Rochefoucauld, Maximes* 142 După cum este caracteristica spiritelor mari de a face să se audă în puține cuvinte multe lucruri, (tot astfel) spiritele mici, dimpotrivă, au darul de a vorbi mult și de a nu spune nimic. ([Vorba](#))

Comme il est naturel de croire beaucoup de choses sans demonstration, il ne l'est pas moins de douter de quelques autres, malgré leurs preuves. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 320. După cum e firesc să credem o mulțime de lucruri fără demonstrare, tot astfel nu e mai puțin firesc să ne îndoim de altele, cu toate dovezile lor. ([Îndoiala](#))

Comme les plantes s'étouffent de trop d'humeur, et les lampes de trop d'huile, aussi l'action de l'esprit, par trop d'étude et de matière. *Montaigne, Essais* 1, 24 După cum plantele se înăbușe de prea multă umezeală și lămpile de prea mult ulei, tot astfel activitatea spiritului este înăbușită de prea mult studiu și de prea multă materie. ([Studiul](#))

Comme nostre esprit se fortifie par la communication des esprits vigoureux et réglés, il ne se peut dire combien il perd et s'abastardit par le continuel commerce et frequentation que nous avons avec les esprits bas et maladifs: il n'est contagion qui s'expande comme celle-là. *Montaigne, Essais* 3, 8 După cum spiritul

nostru se fortifică prin comunicarea cu spiritele viguroase și echilibrate, tot astfel, nu se poate spune cât de mult pierde și degenerează prin relațiile și frecventarea continuă ce avem cu spiritele josnice și bolnăvicioase: nu există contagiune care să se răspîndească la fel ca aceasta. (Relațiile)

Comme nous nous affectionnons de plus en plus aux personnes à qui nous faisons du bien, de même nous haïssons violemment ceux que nous avons beaucoup offensés. *La Bruyère. Les Caractères, Du coeur* 68 După cum căpătăm din ce în ce mai multă afecțiune pentru persoanele cărora le facem bine, tot astfel urim cu înverșunare pe aceia pe care i-am ofensat mult. (Ura)

Comment prétendons-nous qu'un autre garde notre secret, si nous n'avons pas pu le garder nous-mêmes ? *La Rochefoucauld, Maximes, suppr. 100* Cum pretendem ca altul să păstreze secretul nostru, dacă nu l-am putut păstra noi înșine ? (Secretul)

Commettre une injustice pour obtenir un peu de gloire ou pour sauver celle qu'on a, c'est s'avouer qu'il n'est pas possible que l'on mérite ce qu'on désire ou ce que l'on possède. *Maeterlinck, Le Temple enseveli* 40. A săvârși o nedreptate pentru a obține puțină glorie sau pentru a salva pe aceea pe care o avem, înseamnă a recunoaște că nu e posibil să merităm ceea ce dorim sau ceea ce posedăm. (Nedreptatea)

Common sense means instinct and a lot of it means genius. *Billings Josh, Proverbs.* Bunul simț înseamnă instinct și mult bun simț înseamnă geniu. (Geniu)

Commune naufragium omnibus solatio est. *Syrus Publilius, Sententiae* 148. Naufragiul comun este o mângâiere pentru toți. (Naufragiul)

Commuter – one who spends his life/ In riding to and from a wife;/ A man who shaves and takes a train/ And then rides back to shave again. *White E. B., The Commuter.* El este-un om c-o viață vastă/ Mergând de la și spre nevastă;/ Se rade-n drum spre tren și gară,/ Se-ntoarce să se radă iară. (Navetist)

Compromise makes a good umbrella, but a poor roof. *Lowell James Russell, Selected Works I.* Compromisul este o umbrelă bună, dar un acoperiș prost. (Apărare)

Comúnmente, los sabios mueren faltos de cordura... Morir de necio es morir de discurrir sobrado. Unos mueren porque sienten, y otros viven porque no sienten. Y así, unos son necios porque no mueren de sentimiento, y otros lo son porque mueren dél. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 208. De cele mai adesea ori înțelepții mor după ce și-au pierdut mintea... A muri ca un prost înseamnă a muri de prea multă gândire. Unii mor fiindcă gîndesc și simt; alții trăiesc pentru ca nu gîndesc și nu simt; aceștia sunt niște proști pentru că nu mor de durere; aceia, fiindcă mor. (Prostia)

Con estar todo el mundo lleno de necio, ninguno hay que lo piense, ni aun lo recele. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia.* Deși lumea e plină de proști, nu e nimeni care să creadă aceasta despre el, ba nici măcar n-o bănuiește. (Prostia)

Con facilidad se piensa y se acomete una empresa, pero con dificultad las mas veces se sale della. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha 2, 15.* Ușor se plănuiește și se începe o întreprindere; dar de cele mai adeseori cu greu se iese din ea. (Întreprinderea)

Conștiința este singura oglindă care nu ne măgulește nici nu ne înșeală. *Christine, regina Suediei.* (Conștiința)

Conștiința este zeu pentru toți muritorii. *Menander, Monosticha, 17, Suppl. ex. Aldo.* (Conștiința)

Conceit in weakest bodies strongest works. *Shakespeare, Hamlet 3, 4.* Imaginația lucrează mai tare în mințile cele mai slabe. (Imaginația)

Conciben todos altamente de si, y más los que menos son. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 194.* Fiecare are o părere despre sine, dar mai ales aceia care au cel mai puțin motiv (pentru aceasta). (Părerea)

Conciliari nisi turpi ratione amor turpium non potest. *Seneca L. A., Epistulae 29,11.* Dragostea celor infami nu poate fi câștigată decât într-un mod infam. (Iubire)

Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur. *Sallustius, De bello Iugurthino (10, 6).* Concordia mărește valoarea lucrurilor mici, discordia năruie și valoarea celor mari. (Armonie)

Concordia parvae res crescunt, discordia maxumae dilabuntur. *Sallustius, De bello Iugurthino 10, 6* Prin unire cresc lucrurile mici, prin dezbinare se prăbușesc cele mai mari. (Unirea)

Condition de l'homme: inconstance, ennui, inquiétude. *Pascal, Pensées 127(79).* Condiția omului: nestatornicie, plictiseală, neliniște. (Om)

Condu, învățând mai întâi să fii condus; căci învățând a fi condus, vei ști să conduci. *Solon, ap. Stobaeus, Florilegium, 46, 22.* (Conducerea)

Conducătorii calcă legea mai mult decât ce-i care-i urmează. *Thucydides, Bell. Pel. 3, 65, 2.* (Legea)

Conducerea este din natură partea celui mai tare. *Democritus, ap. Diels, Fr. 267.* (Conducerea)

Confiar de los aimigos hoy como enemigos mañana, y los peores. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 217.* Să ne încredem în prietenii noștri de azi așa fel, ca și cum mâine ar fi dușmani

și încă din cei mai răi. (Prietenia)

Confragosa in fastigium dignitatis via est; at si conscendere hunc verticem libet, cui se fortuna submisit, omnia quidem sub te, quae pro excelsissimis habentur, aspicias, sed tamen venies ad summa per planum. Seneca L. A., *Epistulae* 84, 13. Calea spre culmea demnității este anevoioasă; dar de vei voi să te urci pe acel pisc, căruia i se supune soartă, vei vedea sub tine toate câte sunt socotite drept cele mai înalte; și totuși vei ajunge la cele mai mari înălțimi pe un drum neted. (Înțelepciune)

Conócese la madurez en la espera de la credulidad: es muy ordinario el mentir, sea extraordinario el creer. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia*, 154. Maturitatea spiritului se manifestă în încetineala crezării. Minciuna e foarte obișnuită, de aceea crezarea să fie neobișnuită. (Crezarea)

Conscendisti, navigasti, ex alto in portum devectus es. Exscende! si in aliam vitam, nihil diis vacuum, ne ibi quidem, sin vero in conditionem sensu privatam, desines labores et voluptates tolerare et inservire vasi tanto deteriori, quanto praestantius est, id quod servit: hoc enim mens et genius, illud terra et sanies. Te-ai imbarcat, ai plutit pe mare, ai coborât pe țarm, debarcă. Dacă ai plutit către o altă viață, nici acolo chiar, nu lipsește providența divină. Iar dacă, din cauza stării de insensibilitate vei înceta să mai înduri plăcerile și suferințele, vei înceta, de asemenea, și să slujești unui înveliș, mult inferior părții căreia fusese atașat, fiindcă una este cuget și rațiune, alta țarină și putregai. Marcus Aurelius, *Ad se ipsum* 3, 3. (Moartea)

Conscia mens recti fama mendacia risit. Ovidius, *Fasti*, 4, 311. O conștiință împăcată nu ține seama de minciunile zvonului. (Conștiința)

Conscientia mille testes. Quintilianus, *De institutione oratoria*, 5, 11, 41. Conștiința valorează cât o mie de martori. (Conștiința)

Consideră totdeauna banii ca o pacoste, într-adevăr nici cea mai mică bucurie nu provine de acolo. Cei care posedă bogății se tem și de propriul lor fiu. Mohamudgara; Böhrlingk, *Indische Sprüche*, 3589. (Bani)

Consilium inveniunt multi, sed docti explicant. Syrus Publilius, *Sententiae* 152. Mulți știu ce trebuie de făcut, dar numai cei pricepuți o aduc la îndeplinire. (Priceperea)

Consilium futuri ex prateterito venit. Seneca L. A., *Epistulae* 83, 2 Chibzuința cu privire la viitor vine din trecut. (Viitorul)

Consiste a veces el remedio del mal en olvidarlo, y olvidase el remedio. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia* 262 Adesea singurul leac al durerilor noastre constă în uitare; dar noi uităm leacul. (Uitarea)

Consuesse enim deos immortales, quo gravius homines ex commutatione rerum doleant, quos pro scelere eorum ulcisci velint, his secundiores interdum res et diuturniorem impunitatem concedere. *Caesar Caius Iulius, De bello Gallico 1, 14, 5.* Zeii nemuritori obișnuiesc, pentru ca oamenii să sufere mai tare din schimbarea situației, să acorde deocamdată aceloră pe care vor să-i pedepsească pentru nelegiuirea lor o prosperitate mai mare și să-i lase nepedepsiți un timp mai îndelungat. (Pedepsa)

Consuetudine quasi alteram quandam naturam effici. *Cicero, De finibus bonorum et malorum 5, 25, 74.* Din obicei rezultă aproape a doua natură. (Obiceiul)

Consuetudo quasi altera natura. *Cicero, De finibus bonorum et malorum (V, 25).* Obișnuința este a doua natură. (Obișnuința)

Consultor homini tempus utilissimus. *Syrus Publilius, Sententiae 154* Cel mai prețios sfetnic al omului este timpul. (Timp)

Contemptu famae contemni virtutes. *Tacitus, Annales 4, 38* Prin disprețuirea reputației se disprețuiesc și virtuțile. (Renunțarea)

Contentum suis rebus esse maximae sunt divitiae. *Cicero.* Cea mai mare bogăție este să fii mulțumit cu ce ai. (Mulțumirea)

Continuada felicitad fué siempre sospechosa. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 38.* Un noroc care ține mult e totdeauna suspect. (Noroc)

Contritionem praecedit superbia, et ante ruinam exaltatur spiritus. *Septuaginta, Proverbia 16,18* Înaintea prăbușirii merge trufia, și nechibzuința înaintea căderii. (Trufia)

Conversation is the laboratory and the workshop of the student. *Emerson Ralph Waldo, Lectures.* Conversația este laboratorul și atelierul învățăcelului. (Discuții)

Conviețuirea cu ceea ce ni-i drag e trecătoare și mersul existenței este asemenea unei roți; frate, mamă, tată, prieten (sunt persoane) întâlnite pe drum. *Mahabharata 12, 873 sq.* (Nestatornicia)

Conviețuirea necontenită cu zeița norocului îl tulbură pe cel mărginit și-i fură mintea cum face vântul cu norii toamna. *Mahabharata 12, 6577; Böhrling, Indische Sprüche 5085.* (Noroc)

Copacul otrăvit al existenței are numai două fructe dulci: sorbirea nectarului poeziei și relațiile cu oamenii de treabă. *Hitopadeșă, 1, 145; Böhrling, Indische Sprüche 3079.* (Existența)

Copiii sunt pentru mort renumele care-l scapă (de uitare), ca (bucățile de) plută care susțin plasa și care mențin sfoara împletită din in, aflată în adânc. *Aeschylus, Choephoroe, 504 sq.* (Copiii)

Copilul e preocupat numai de joacă, tânărul e îndrăgostit de tânără, bătrânul e cufundat în griji; nimeni nu năzuiește spre Brahma suprem. *Mohamudgara; Böhrlingk, Indische Sprüche 4625.* (Brahma)

Cor boni consilii statue tecum;/ non est enim tibi aliud pluris illo. *Septuaginta, Siracides, 37, 13.* Ascultă ce te povățuiește cugetul tău; căci nimeni nu-ți este mai credincios decât tu însuși. (Chibzuința)

Cor sapientium ubi tristitia est, et cor stultorum ubi laetitia. *Septuaginta, Ecclesiastes 7, 4.* Inima înțelepților este în casa întristată, pe când inima nerozilor este în casa de petrecere. (Înțelepciune)

Coram extraneo ne facias consilium;/ nescis enim quid pariet. *Septuaginta, Siracides 8,18* Față de un străin să nu faci ceva ce trebuie să rămână ascuns; că nu știi ce se va întâmpla. (Secretul)

Corpu-i gârbovit, mersul șovăielnic, dinții au căzut, vederea se stinge, surzenia crește, ai săi nu (mai) dau atenție vorbelor sale, soția nu-l (mai) ascultă: Vai de omul care îmbătrânește ! Chiar și fiul său se poartă dușmănos cu el. *Bhartrhari, Vairagyaçataka, 113.* (Bătrânețea)

Corpul este muritor și-n puterea morții. El e lăcaș sufletului nemuritor și fără corp. Când acesta e întrupat, el e în puterea celor placute și neplăcute. Pentru sufletul întrupat nu există scapare de plăcere și neplăcere; dar de sufletul neîntrupat nu se atinge plăcerea sau neplăcerea. *Chandogya – Upanișad 8, 12, 1* (Sufletul)

Corpul omului e un car... sufletul e vizitiul, simțurile sale sunt caii. Dacă-i priceput și atent, el călătorește teafar și cu bine, ca stăpînul carului cu caii săi buni și potoliți. (*Mahabharata 3, 5, 1153 Böhrlingk, Indische Sprüche 2587*) (Simțurile)

Corpus onustum... vitiis animum... affigit humo. *Horatius, Satirae 2, 2, 79* Corpul împovărat de .. . vicii. . . țintuiește sufletul la pămînt. (Sufletul)

Corpus quidem quasi vas est aut aliquod animi receptaculum; ab animo tuo quidquid agitur, id agitur a te. *Cicero, Tusculanae disputationes 52*) Corpul e ca un vas sau ca un receptacul al sufletului; tu săvîrșești ceea ce săvîrșește sufletul tău. (Sufletul)

Corrumpunt mores bonos colloquia mala²⁸. *Novum Testamentum, Ad Corinthios I, 15, 33.* Tovarășiile rele strică moravurile bune. (Însoțirea)

Corruptissima republica plurimae leges. *Tacitus, Annales 3, 27.* Cu cât un stat e mai corupt, cu atît are mai multe legi. (Legea)

²⁸ Cf.: **Bonos corrumpunt mores congressus mali.** *Tertullianus., Ad uxorem 1, 8.* Acumulările de rele (exemple) corup bunele moravuri.

Corul: Cine stă la cârma necesității ?/ Prometeu: Parcele cu trei înfățișări și Furiile care țin minte./ Corul: Așadar Zeus e mai slab ca ele ?/ Prometeu: În orice caz el nu poate scăpa de ceea ce-i este sortit. *Aeschylus, Prometheus, 516 sqq.* (Destin)

Cos'è mai la storia senza la politica ? Una guide che cammina, cammina, con nessuno dietro che impari la strada, e per conseguenza butta via i suoi passi; come la politica senza la storia è uno que cammina senza guida. *Manzoni, I Promessi sposi, 27.* Ce este oare istoria fără politică ? O călăuză care merge, merge fără (a avea pe) nimeni în urmă, care să învețe drumul, și prin urmare se ostenește în zadar; după cum politica fără istorie e (ca) unul care merge fără călăuză. (Istorie)

Cotidie morimur, cotidie demitur aliqua pars vitae et tunc quoque, cum crescimus, vita decrescit. *Seneca L. A., Epistulae 24, 20.* Noi murim în fiecare zi, căci în fiecare zi (ni) se ia vreo parte a vieții; chiar când creștem, viața descrește. (Moartea)

Courage is resistance to fear, mastery of fear – not absence of fear. *Mark Twain, Pudd'nhead Wilson's Calendar.* Curajul este lupta cu frica, stăpânirea fricii – nu absența fricii. (Curaj)

Cowards die many times before their death/ The valiant never taste of death but once. *Shakespeare, Julius Caesar (act. II, sc. 2).* Mișeii mor de mai multe ori înaintea morții lor/ Viteazul nu gustă moartea decât o singură dată. O înfierare adresată lașității și un elogiu al curajului. (Lașitate)

Creditors have better memories than debtors. *Franklin Benjamin, Poor Richard's Almanach.* Creditorii au memorie mai bună decât datornicii. (Bani)

Credo che sia felice quello (principe) che riscontra il modo del procedere suo con le qualità dei tempi, e similmente sia infelice quello che con il procedere suo si discordino i tempi. *Machiavelli, Il Principe, 25.* Eu cred că reușește acel (domnitor), care pune în acord felul său de a proceda cu împrejurările și că de asemenea nu izbândește acela, a cărui procedare nu se potrivește cu împrejurările. (Domnitorul)

Credonsi molti, molto sapiendo, che altri non sappi nulla, li quali spesse volte, mentre altrui și credono uccellare, dopo il fatto, sé da altrui essere stati uccellati conoscono; per la qual cosa io reputo gran follia quella di chi si mette senza bisogno a tentar le forze dell'altrui ingegno. *Boccaccio, Il Decamerone 3, 5* Mulți, fiindcă știu multe, își închipuie că altul nu știe nimic; și adesea crezând că prind în cursă pe altul, după ce se-ntîmplă faptul, văd că au fost ei prinși în cursă de acela; de aceea eu socot că-i o mare nebunie din partea aceluia care se apucă fără rost să încerce puterea minții altuia. (Viclenia)

Crescentem sequitur cure pecuniam/ Maiorumque fames. *Horatius, Odae, 3, 16, 17 sq.* Cu cât crește averea, cu atât crește și grija

și pofta după lucruri mai mari. (Averea)

Crescere posse imperfectae rei signum est. Seneca L. A., *Epistulae* 66, 9. A putea crește este semnul unui lucru nedesăvârșit. (Imperfecțiunea)

Crescit cum amplitudine rerum vis ingenii. Tacitus, *Dialogus de oratoribus* 37 Puterea spiritului crește o dată cu importanța lucrurilor. (Spiritul)

Critica muritorilor însoțește toate acțiunile; însă adevărul obișnuiește să biruie, iar timpul care supune totul mărește mereu o înfăptuire frumoasă. Bacchylides, 12 (13), 202 sq. (Critica)

Crossing the ocean is still a means by which the historian can step back to gain perspective. Cowley Malcolm, *Literary History of the United States*, p. 1374. Pentru istoric traversarea oceanului este încă un mijloc de a se da cu un pas înapoi pentru a avea perspectivă. (Călătoria)

Croyez-vous que vos dents impriment leurs outrages/ Sur tent de beaux ouvrages ?/ Ils sont pour vous d'airain, d'acier, de diamant. La Fontaine, *Fables*, 5, 16. Credeți voi că dinții voștri lasă urmele ofensei lor pe atâtea opere frumoase ? Ele sunt pentru voi de aramă, de oțel, de diamant. (Critica)

Cruță de la început toate, ca nu cumva să duci lipsă în cele din urmă. Phocylides 131. (Economia)

Cruciate, torquete, damnate, atterite nos: probatio est enim innocentiae nostrae iniquitas vestra. Tertullianus, *Apologeticum* 49. Chinuiți-ne, torturați-ne, condamnați-ne, zdrobiți-ne: căci dovada nevinovăției noastre este nedreptatea voastră. (Nevinovăția)

Crudelis est in re adversa obiurgatio. Syrus Publilius, *Sententiae* 164. Crudă-i ocară în răstriște. (Ocara)

Cu cât sufletul e mai tare și mai înțelpt, cu atât e turburat și schimbat mai puțin de influențele din afară. Plato, *Res publica* 2, 19 (Schimbare)

Cu cei de rând mintea se împuținează, cu cei de-o seamă ea devine deopotrivă, iar cu cei distinși ea capătă distincție. Tantrakhyayika 3, 89 = Hitopadeça, *Introd.* 42. (Mintea)

Cu cel care-i bun, sunt bun; cu cel care nu-i bun sunt totuși bun. Lao-Tseu (Bunătatea)

Cu cel rău nici să nu stai, nici să nu mergi împreună vreodată. Hitopadeça 3, 5 (Răutatea)

Cu dușmanul să nu se încheie alianță, fie ea cât de strânsă. Hitopadeça 1, 83; Böhrlingk, *Indische Sprüche* 2940. (Dușmănia)

Cu greu am suportat ocările celor răi, preocupat numai să-i câștig; mi-am stăpînit lacrimile, ba chiar am și rîs, deși nu din inimă. Mi-am adunat curajul și am salutat cu respect oameni dușmănoși. O speranță, speranță deșartă, vrei oare să mă joci și de-acum înainte? *Bhartrhari, Vairagyaçataka 6. (Speranța)*

Cu mîna întinsă de departe, cu ochii umezi, oferind un loc pe scaunul lor, îmbrățișând strâns, vorbind prietenos și punând întrebări, înăuntru avînd otrava ascunsă, iar în afară fiind numai miere, foarte iscușiți în viclenie, – oare ce artă extraordinară de comediant este aceea pe care au învățat-o ticăloșii ? *Tantrakhyayika 1, 108. (Prefăcătorie)*

Cu mult cel mai bine e să ia cineva o soție de seama sa; când e muncitor, să nu dorească o partidă stricată din cauza bogăției sau îngâmfată de originea ei. *Aeschylus, Prometheus, 889 sq. (Căsătorie)*

Cu mult cel mai prețios bun al oamenilor pentru existența lor este știința. Pe celelalte lucruri le distruge războiul și vicisitudinile soartei, dar știința rămîne. *Hipparchus, Zographus, ap. Stobaeus, Florilegium 60, 2 (Știința)*

Cu necaz se dobîndește averea și cu necaz se păstrează. Cu necaz vine și cu necaz se duce. Vai de avere, că e plină de mizerii. *Pañcatantra (K.), 1, 163; Kathasaritsagara, 2, 118. (Averea)*

Cu necesitatea nici zeii nu se (pot) lupta. *Simylus 16. (Necesitatea)*

Cu picăturile de apă care cad una câte una, puțin câte puțin se (poate) umplea un vas. Aceasta-i legea oricărei acumulări de bani, de cunoștințe și de merit religios. *Hitopadeça, 2, 10. (Acumularea)*

Cu timpul le dispare oamenilor teama. *Aeschylus, Agamemnon 857 sq. (Teama)*

Cu timpul prietenii devin dușmani și dușmanii prieteni; căci interesul este mai puternic decât orice. *Mahabharata 12, 5053; Böhlingk, Indische Sprüche 4719. (Interesul)*

Cu totul deosebite și ducînd spre ținte diferite sunt neștiința și cunoașterea. *Katha – Upanișad 2, 4. (Neștiința)*

Cu trecerea timpului și datorită schimbării, lucruri care mai înainte erau cu desăvîrșire fără valoare, devin neprețuite. *Kusumadeva, Drstantaçataka 99 Böhlingk, Indische Sprüche 3 918. (Valoarea)*

Cuál (ingenio) sérá sin el grando de demencia ? *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 283. Care geniu poate exista fără un grăunte de nebunie ? (Geniul)*

Cualquiera hubiera conseguido la eminencia en algo, si hubiera

conocido su ventaja. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia, 34.* Fiecare ar fi ajuns să exceleze în ceva, dacă și-ar fi cunoscut aptitudinea sa de căpetenie. (Aptitudinea)

Cuando más atropellandose las dichas, corren mayor riesgo de deslizar y dar al traste con todo. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 38.* Cu cât se acumulează mai mult noroc peste noroc, cu atât e mai în primejdie de a se risipi și prăbuși. (Noroc)

Cufundă-te în adâncurile ființei tale, până la care nici o inteligență nu-i în stare să ajungă; și când o vei cunoaște, vei ști de asemenea că există un loc pe care nu-l poate atinge nici nașterea nici moartea. *Ta-Hui, ap. Neel A. D., Buddhism 285* (Sufletul)

Cui dolet, meminit. *Cicero, Pro Murena (20, 42).* Cine pătimește își amintește. (Durerea)

Cui non unum idemque vitae consilium est, is unus idemque per totam vitam esse non potest. Omul care nu are unul și același scop în tot timpul vieții, de-a lungul întregii sale vieți, nu poate să fie unul și același. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum, 11, 21.* (Scop)

Cui plus licet quam par est, plus vult quam licet. *Syrus Publilius, Sententiae 170.* Cui îi este permis mai mult decât se cuvine, acela vrea mai mult decât e permis. (Permișiunea)

Cui prodest scelus, / Is fecit. *Seneca L. A., Medea 498 sq.* Acela a săvârșit nelegiuirea, căruia îi folosește. (Nelegiuirea)

Cuius rei eventus incertus est, id ut aliquando procedat, saepe temptandum est. *Seneca L. A., Epistulae 81, 2.* Pentru ca să reușească o dată un lucru, al cărui rezultat este nesigur, trebuie să fie încercat adesea. (Încercarea)

Cuivis hominis est errare; nullius, nisi insipientis, in errore perseverare. *Cicero, Philippica 11, 2, 1.* Orice om poate greși; dar numai cel fără minte stăruie în greșeală. (Greșeala)

Cuivis potest accidere, quod cuiquam potest. *Syrus Publilius, Sententiae 174.* Ceea ce se poate întâmpla unuia, i se poate întâmpla oricui. (Întâietatea)

Culmus liberos textit; sub marmore atque auro servitus habitat. *Seneca L. A., Epistulae 90, 10.* Acoperișul de paie a adăpostit oameni liberi; sub marmură și sub aur locuiește robia. (Libertate)

Culpa vacare maximum est solatium. *Syrus Publilius, Sententiae 176.* Cea mai mare mângâiere este să n-ai nici o vină. (Vina)

Culpam poena premit comes. *Horatius, Odae 4, 5, 24* Vina, e urmată de aproape de pedeapsă. (Vina)

Cultura este o podoabă pentru cei fericiți și un refugiu pentru cei nefericiți. *Democritus, ap. Diels, fr. 180.* (Cultura)

Cultura este un al doilea soare pentru cei culți. *Heraclitus, ap. Diels, fr. 134.* (Cultura)

Culture with us ends in a headache. *Emerson Ralph Waldo, Essays.* La noi cultura se termină cu o durere de cap. (Americani)

Cum îți este ție dragă viața, tot astfel le este dragă viața tuturor ființelor. De aceea înțelptii sunt dator să le apere de frica morții. *Vikramacarita 141, Böhlingk, Indische Sprüche 1006* (Viața)

Cum adspexeris, quot te antecedant, cogita, quot sequantur. *Seneca L. A., Epistulae 15, 11.* Când vei vedea câți te întrec, gândește-te câți vin în urma ta. (Întrecerea)

Cum am putea trăi cel mai bine și cel mai virtuos ? « Dacă n-am săvârși noi înșine ceea ce reproșăm altora ». *Thales, ap. Diogenes Laertius 1, 1, 9* (Viața)

Cum ar putea cetățile să fie cârmuite cel mai bine ? Dacă cetățenii s-ar supune cârmuitorilor, iar cârmuitorii legilor. *Solon, ap. Stobaeus, Florilegium, 43, 89.* (Cârmuirea)

Cum ar putea cineva să suporte cel mai ușor o nenorocire ? Dacă s-ar uita la dușmanii (săi), cărora le merge și mai rău. *Thales, ap. Diogenes Laertius 1,1, 18.* (Nenorocirea)

Cum ar putea să dobândească cineva lucruri mari fără sfortări mici? *Euripides, Orestes 687 sq.* (Silința)

Cum audace non eas in via,/ ne forte gravet mala sua in te;/ ipse enim secundum voluntatem suam vadit,/ ot simul cum stultitia eius peries. *Septuaginta, Siracides 8,15.* Să nu pornești la drum cu un om nechibzuit, ca să nu-ți cadă povară; căci el va face după placul lui și va pieri împreună cu nebunia lui. (Însoțirea)

Cum ceciderit inimicus tuus ne gaudeas, et in ruina eius ne exsultet cor tuum. *Septuaginta, Proverbia 24, 17.* Nu te bucura când cade vrăjmașul tău și când se poticnește el să nu se veselească inima ta. (Dușmănia)

Cum contendi nequitum vi, clam tendenda est plaga. *Pacuvius, Tragoediae, ap. Diehl, Poetarum Romanorum veterum reliquiae 117* Fiindcă nu e cu puțință împotrivirea cu forța, trebuie întinsă cursa pe ascuns. (Viclenia)

Cum dispare frumusețea iernii, când e lovită de vântul primăverii, așa scade zi cu zi inteligența celor inteligenți din cauza grijilor pentru familia împovăraătoare. *Pañcatantra 5, 4; Böhlingk, Indische Sprüche 1843.* (Grija)

Cum dorește alina mereu alte flori, tot astfel femeia alt bărbat. *Somadeva, Kathasaritsagara 37, 174.* (Femeia)

Cum e generația frunzelor, așa e și aceea a oamenilor. Frunzele, pe unele vântul le risipește la pământ, pe altele le produce pădurea înverzită, când vine anotimpul primăverii. Tot astfel și generațiile de oameni: unele se nasc, altele sfârșesc. *Homerus, Ilias 6, 146 sqq.* (Generația)

Cum e regele, așa sunt (și) supușii. *Çaragadharapaddhati, Rajaniti, 6; Böhrlingk, Indische Sprüche, 2621.* (Domnitorul)

Cum e soția, așa-i și gospodăria. *Çanakya 90 Böhrlingk, Indische Sprüche 4088* (Soție)

Cum grano salis. *Plinius Caecilius Secundus, Caius Maior, Naturalis historia (XXIII, 8). Cu un grăunte de sare (adică cu haz). Mod de a sugera că cele spuse trebuie luate, într-o oarecare măsură, în glumă.* (Gluma)

Cum his versare, qui te meliorem facturi sunt. Illos admitte, quos tu poses facere meliores. *Seneca L. A., Epistulae 8* Să ai legături cu aceia care te pot face mai bun. Primește-i pe aceia pe care-i poți face mai buni. (Relațiile)

Cum moritur homo,/ hereditabit serpentes, et bestias et vermes. *Septuaginta, Siracides 10, 11.* Dacă omul moare, moștenirea lui sunt: șerpi, jivine și viermi. (Moartea)

Cum ne pierdem orice însemnătate, când nu mai avem mândria de odinioară ! *Euripides, Hecuba 622 sq.* (Mândria)

Cum poate avea cel care nu bate adesea la ușa cuiva tot atât cât și acela care se duce mereu acolo ? cel care nu însoțește, la fel cu acel care însoțește ? cel care nu laudă, la fel cu cel care laudă ? Atunci ești nedrept și nesățios, dacă, lăsînd la o parte aceste lucruri, în schimbul cărora se vînd acelea, pretinzi să le cauți degeaba. *Epictetus, Manuale 25, 2.* (Servilismul)

Cum poate fi mulțumit servitorul, când el nu e stăpîn pe voința sa, când trebuie să se ia după mintea altuia, când și-a vîndut persoana sa ? *Vetalapancavinçatika 4, ap. Lassen, Anthologia sanscritică 24, 14 sq.* (Servitorul)

Cum rapiant male fata bonos.../ Sollicitor nullos esse putare deos. *Ovidius, Amores, 3, 9, 35 sq.* Când destinul cel rău răpește pe cei buni, mă simt ispășit să cred că nu există zei. (Destin)

Cum res animum occupavere, verba ambiunt. *Seneca L. A., Controversia, 3.* Când avem lucrurile în cap, vorbele forfotesc. (Vorbirea)

Cum să aibă parte de glorie regele în preajma căruia nu se află poeți de frunte ? Câți regi n-au fost pe pământ și nimeni nu le

cunoaște măcar numele ! *Bilhana, în Çaragadharapaddhati Samudrangokti 13 (12); Böhrlingk, Indische Sprüche 2157. (Domnitorul)*

Cum să mă răzbun pe dușman ? devenind eu însumi desăvârșit. *Plutarchus, De inimicorum utilitate 4. (Răzbunare)*

Cum să se apropie cineva de politică ? Ca de foc: nici prea aproape, ca să nu se ardă; nici (prea) departe, ca să nu înghețe. *Antisthenes, ap. Stobaeus, Florilegium 45, 28. (Politica)*

Cum să-și înfrâneze o femeie limba ? *Somadeva, Kathasaritsagara 1, 53. (Femeia)*

Cum s-ar putea să nu se-ntîmple nedreptăți în stat ? Dacă cei care nu sunt nedreptățiți s-ar indigna deopotrivă ca și cei nedreptățiți. *Solon, ap. Stobaeus, Florilegium 43, 77. (Nedreptatea)*

Cum se face că Prometeu, care se spune că ne-a creat pe noi și pe toate celelalte ființe, a dat animalelor câte o singură natură de fiecare specie ? Toți leii sunt viteji; în schimb toți iepurii sunt fricoși, fără excepție. Nu există două feluri de vulpi; ci poți să aduni laolaltă o mie de vulpi, vei vedea la toate o singură natură și un singur fel de a fi. Pe când la noi, câți indivizi suntem, atâtea caractere se pot vedea. *Philemon, ap. Stobaeus, Florilegium, 2, 27. (Caracter)*

Cum se întâlnesc două lemne pe un ocean și după aceea se despart: astfel este și unirea dintre ființe. *Mahabharata 12, 868 sq. (Despărțirea)*

Cum se întâlnesc două lemne pe un ocean și, după ce stau câțva timp împreună, se despart: tot astfel soția, copiii, prietenii și lucrurile, după ce se adună, se despart. Plecarea lor e sigură. *Ramayana 2, 104, 12-13. (Despărțirea)*

Cum summa vitae beatae sit solida securitas et eius inconcussa fiducia, sollicitudinis colligunt causes et per insidiosum iter vitae non tantum ferunt sarcinas, sed trahunt: ita longius ab effectu eius, quod petunt, semper abscedunt et quo plus operae impenderunt, hoc se magis impediunt et feruntur retro; quod evenit in labyrintho properantibus: ipsa illos velocitas implicat. *Seneca L. A., Epistulae 44, 7 . În timp ce adevărata viață fericită este o siguranță fermă și o încredere nezdruincată în ea, ei adună pricini de neliniște, și pe drumul plin de riscuri al vieții ei nu numai că poartă poveri, dar le și trag; în felul acesta ei se depărtează tot mai mult de la realizarea celor ce vor, și cu cât se străduiesc mai tare, cu atât se înlănțuiesc mai mult și sunt purtați înapoi; ceea ce se întîmplă cu cei care alegă într-un labirint: însăși iuțea îi face să se rătăcească (și mai tare). (Viața)*

Cum surrexerint impii, abscondentur homines; cum illi perierint, multiplicabuntur iusti. *Septuaginta, Proverbia 28, 28. Acolo unde sunt nelegiuți, gem cei drepti; iar când pier aceia, cei drepti se*

înmulțesc. (Nelegiuirea)

Cum voles veram hominis aestimationem inive et scire, qualis sit, nudum inspice: ponat patrimonium, ponat honores et alia fortunae mendacia, corpus ipsum exuat: animum intuere, qualis quantusque sit, alieno an suo magnus.²⁹ *Seneca L. A., Epistulae, 76, 32.* Când vei voi să apreciezi pe cineva la justa lui valoare și să știi ce fel este, privește-l gol: să lepede averea, să lepede onorurile și celelalte minciuni ale soartei, să dezbrace până și corpul: privește-i sufletul, ce fel e și cât e de mare; dacă-i mare prin altceva sau prin el însuși. (Aprecierea)

Cum zace o piele de șarpe moartă, lepadată pe un mușuroi de furnici, astfel zace corpul (după moarte); iar sufletul, fără corp și nemuritor, devine Brahma și lumină. *Brhad Aranyaka – Upanișad 4, 7.* (Sufletul)

Cuminte este acela care nu se întristează pentru ceea ce nu are, ci care se bucură de ceea ce are. *Democritus, ap. Diels, Fr. 231.* (Mulțumirea)

Cumque me convertissem ad universa opera quae fecerant manus meae,/ et ad labores, in quibus frustra sudaveram,/ vidi in omnibus vanitatem et afflictionem animi,/ et nihil permanere sub sole. *Septuaginta, Ecclesiastes 2, 11.* M-am uitat apoi cu luare aminte la toate lucrurile, pe care le-au îndeplinit mâinile mele și la truda cu care m-am trudit ca să le îndeplinesc, și iată: toate sunt deșertăciune și goană după vânt, și nimic nu rămâne sub soare. (Deșertăciunea)

Cunctis sermonibus qui dicuntur, ne accomodes cor tuum, ne forte audias servum tuum maledicentem tibi; ... quia et tu crebro maledixisti aliis. *Septuaginta, Ecclesiastes, 7, 22.* Nu pune la inimă toate vorbele pe care le spun unii și alții, ca să nu auzi într-o zi că și sluga ta te grăiește de rău; ...după cum și tu ai grăit de rău pe alții. (Defăimarea)

Cunoaște prilejul. *Thales, ap. Stobaeus, Florilegium 3, 79.* (Prilejul)

Cunoașterea sufletului este cunoașterea supremă. *Mahabharata 12, 12433; Böhrtlingk, Indische Sprüche 2708.* (Cunoaștere)

Cunosc oameni care, datorită fie ponegririi fie bănuielii, temându-se unii de alții și voind să prevină pe ceilalți, înainte de a suferi (ceva), au pricinuit rele iremediabile unora care nici nu aveau de gând nici nu ar fi avut vreodată intenția de a face așa ceva. *Xenophon, Anabasis, 2, 5, 5.* (Defăimarea)

Cunosc pe mulți care au fost siliți să devină răi în urma unei nenorociri, fără să fi fost așa din natură. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 107, 8.* (Răutatea)

Cur eget indignus quisquam te divite ? *Horatius, Satirae 2, 2,*

²⁹ Cf. Lucianus, Dial. mort., 10.

103. De ce e în lipsă cineva, fără să merite, când tu ești bogat ? (Sărăcia)

Cur misereare, potius quam feras opem, si id facere possis ?
Cicero, Tusculanae disputationes, 4, 56. De ce să compătimentești, în loc să ajuți, dacă poți ? (Compățimire)

Cur non ut plenus vitae conviva, recedis, / Aequo animoque capis securam, stulte, quietem ? *Lucretius, De rerum natura 936 sq.*
Nebunule, de ce nu pleci, ca un comesean sătul de viață³⁰, și nu primești liniștea fără griji cu sufletul împăcat ? (Moartea)

Curae leves loquuntur, ingentes stupent. *Seneca L. A., Hyppolitus, 2,3.* Grijiile ușoare vorbesc, patimile mari sunt tăcute. (Patima)

Curajul este începutul faptei, dar norocul este stăpân pe rezultat. *Democritus, ap. Diels, Fr. 269.* (Noroc)

Curiosity killed the Cat. *Proverbia.* Curiozitatea a omorât-o pe pisică. (Pisica)

Currit mortalibus aevum, / Nec nasci bis posse datur; fugit hora, rapitque / Tartarus torrens ac secum ferre sub umbras, / Si qua animo placuere, negat. *Silius Italicus, Punica 15, 63 sqq.* Fuge viața muritorilor, și nu li-i dat să se nască de două ori; fuge clipa și torentul Infernului (ii) tîrăște, și refuză să ducă cu el la umbre ceea ce a plăcut vreodată sufletului. (Viața)

Cursul norocului se schimbă iute. *Menander, Georgos 5, ap. Stobaeus, Florilegium 105, 28.* (Noroc)

Cusurul înnăscut al celor bogați este că sunt proști. Care să fie cauza ? oare fiincă-i întunecă zeul bogăției, care-i orb, de aceea au (și ei) o minte oarbă, ca și norocul ? *Euripides, Phaethon, ap. Stobaeus, Florilegium 93, 2.* (Bogăția)

D

Dă-ți seama că ești om și adu-ți aminte mereu de aceasta. *Philemon, ap. Stobaeus, Florilegium 21,1.* (Om)

Dăruirea averii este o foarte mare asceză în (această) existență. *Kathasaritsagara, 28, 9.* (Dărnicia)

Dăruirea, folosința și pierderea sunt cele trei stări ale averii; cine nici nu dă, nici nu se folosește, aceluia îi rămâne starea a treia. *Pañcatantra (K.), 150.* (Averea)

³⁰ Cf.: A[a se face c\ rar putem g\si pe cineva care s\ spun\ c\ a tr\it fericit [i care, mul]umit cu timpul ce i s-a scurs, s\ plece din via]\ ca un oaspe s\tul. *Inde fit, ut raro, qui se vixisse beatum/ Dicat et exacto contentus tempore vita/ Cedat uti conviva satur, reperire queamus.* *Horatius, Satirae, 1, 1, 117 sqq.*

D'ordinaire, après les vainqueurs viennent les voleurs. *Hugo Victor, Les Misérables, 2, 1, 19.* De obicei, după învingători vin hoții. (Biruința)

D'où il puisse advenir qu'une âme riche de la connaissance de tant de choses, n'en devienne pas plus vive et plus éveillée; et qu'un esprit grossier et vulgaire puisse loger en soi, sans s'amender, les discours et les jugements des plus excellents esprits que la terre ait portés, j'en suis encore en doute. *Montaigne, Essais 1, 24.* Cum se face că un suflet îmbogățit cu cunoașterea atâtor lucruri nu devine, datorită lor, mai vioi și mai deștept; și că un spirit grosolan și vulgar poate așeza în el, fără a se face mai bun, vorbele și cugetările spiritelor celor mai înalte din câte au existat pe pământ, încă nu sunt lamurit. (Inteligența)

D'ou vient qu'un boiteux ne nous irrite pas, et un esprit boiteux nous irrite ? A cause qu'un boiteux reconaît que nous allons droit, et qu'un esprit boiteux dit que c'est nous qui boitions; sans cela nous en aurions pitié et non colère. *Pascal, Pensées 80 (232).* Cum se face că un șchiop nu ne irită, pe când o minte șchioapă ne irită ? Pentru că un șchiop recunoaște că noi mergem drept; pe când o minte șchioapă spune că noi suntem aceia care șchiopătăm; fără aceasta noi am avea milă de el, și nu necez împotriva lui. (Mintea)

Da bono, et non receperis peccatorem. *Septuaginta, Siracides, 12, 7.* Dă celui bun, dar nu ajută pe cel păcătos. (Ajutorul)

Da chi me fido, / Me ne garde Dio; / Da che non mi fido, / Me ne guardarò io. Ap. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 21.* De acela în care mă încred să mă ferească Dumnezeu; de acela în care nu mă încred, mă voi feri eu. (Încredere)

Da mihi Maeonidem³¹ et tot circumspice casus: / Ingenium tantis excidet omne malis. *Ovidius, Tristia 1,1, 47 sq.* Dă-mi-l pe (Homer) Meonidul și pune-l față în față cu atâtea nenorociri: / Geniul lui se va risipi cu totul înaintea unor catastrofe atât de mari. (Geniul)

Da unten aber – da ist alles Reden umsonst ! Da ist Vergessen und Vorübergehen die beste Weisheit. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 271.* Însă colo jos – orice vorbire este zadarnică ! Acolo cea mai bună înțelepciune este uitarea și trecerea înainte. (Mulțimea)

Dabei ist irn Menschen eine gewisse, Neigung, in seinem Zustand zu verharren, zugleich aber auch sich stossen und führen zu lassen und eine gewisse Unentschlossenheit, selbst zu handeln. Diese vermehrt sich, bei Misslingen der verständigsten Plane, so wie durch, zufälliges Gelingen günstig zusammentreffender unvorhergesehener Umstände. *Goethe, Dichtung und Wahrheit 16.* Există în om o tendință de a persista în starea sa, dar în același timp și de a se lăsa împins și condus, și o nehotărâre de a acționa el însuși. Ea

³¹ Maeonides, ae - poetul din Meonia (Lidia), ținut din Asia Mică, unde s-a născut Homer.

crește atunci când planurile cele mai chibzuite nu reușesc, precum și datorită reușitei întâmplătoare a unor împrejurări neprevăzute, care coincid în mod favorabil. (Nehotarărea)

Dacă a poseda avere fără dăruire și fără folosință înseamnă a fi bogat, atunci suntem (și noi) bogați prin comorile îngropate în pământ. *Hitopadeșca, 1, 149; Böhrlingk, Indische Sprüche 1139.* (Bogăția)

Dacă ar veni un zeu și mi-ar spune: ... «După ce vei muri, vei exista din nou și vei fi tot ce dorești: câine, oaie, țap, om, cal; căci ești menit să trăiești de două ori; așa-i sortit; alege ce vrei». Eu cred că i-aș răspunde îndată: «Fă-mă orice, afară de om». Numai aceasta ființă e fericită sau nefericită pe nedrept. Calul cel mai bun are o îngrijire mai bună decât altul; dacă ești un câine bun, ești cu mult mai prețuit decât un câine rău... Mai bine să se nască cineva măgar, decât să vadă pe cei care-i sunt inferiori ducând o viață mai strălucită decât a sa. *Menander, Theophrastus 11, 18-19 ap. Stobaeus, Florilegium 106, 8.* (Om)

Dacă cineva ar propune tuturor oamenilor să (și) aleagă cele mai bune dintre toate legile, după ce s-ar gândi, ei ar alege fiecare pe ale lor; fiindcă toți socotesc că legile lor (proprie) sunt cu mult cele mai bune. *Herodotus 3, 38.* (Legea)

Dacă cineva socotește că prevederea nu e cauza tuturor bunurilor, mie mi se pare că judecă bine; căci uneori e de folos și întâmplarea. *Menander, Hymnis, ap. Stobaeus, Eclogae physicae et ethicae I, p. 196.* (Prevederea)

Dacă cineva, ar încuia într-o casă aur mult și câteva smochine și vreo doi, trei oameni, ar vedea cu cât sunt mai bune smochinele decât aurul. *Ananius, Iambi, 3.* (Aurul)

Dacă cineva, atunci când fiul său are nevoie de doctorie și nu vrea s-o ia, îl înșeală dându-i medicamentul drept mâncare, și dacă întrebându-l astfel minciuna îl face sănătos, cum trebuie socotită această înșelăciune ? *Xenophon, Memorabilia 4, 2, 17.* (Înșelarea)

Dacă corpul e rob, spiritul e liber. *Sophocles, ap. Stobaeus, Florilegium 62, 33.* (Libertate)

Dacă destinul nu dă izbândă faptei pe care o săvârșește omul după puterile sale, nu trebuie învinovățit omul; bărbăția lui a fost înfrântă de destin. *Pañcatantra (B.) 2, 133.* (Fapta & destinul)

Dacă ești fericit nu te bucura; iar dacă ești nefericit nu plânge. În timp ce te bucuri și ești bogat (deodată) îți vine nenorocirea, și-n timp ce zaci în nefericire, deodată izbândești pe de-a-ntregul. *Glykas, Stichoi 377 sqq., ap. Pern. Choect. p. 41.* (Fericire)

Dacă este cu putință să se mintă în mod convingător, trebuie să admitem și contrariul, că multe lucruri de necrezut li se întâmplă

într-adevăr muritorilor. Euripides, *Thyestes*, ap. Aristoteles, *Rhetorica*, 2, 23. (Adevăr)

Dacă există multe lucruri, atunci e necesar ca ele să fie și mici și mari; mici până la a nu avea mărime, mari până la a fi infinite. *Zeno*, ap. *Diels*, *Fr.* 1. (Mărimea)

Dacă fapta n-ar da roadă, totul ar fi fără urmări, iar lumea ar sta nepăsătoare și ar privi la destin. *Mahabharata* 13, *Purnabhadra* 17. (Fapta & destinul)

Dacă fiecare din noi s-ar împotrivi cu hotărâre celui care nedreptățește și ne-am ajuta între noi, considerând nedreptatea savârșită (altora) ca (pricinuită) lui, și dacă am conlucra energic, nu s-ar înmulți răutatea celor ticăloși, ci fiind pândiți și căpătându-și pedeapsa meritată, sau ar deveni foarte rari, sau ar înceta (cu totul activitatea lor). *Menander*, ap. *Stobaeus*, *Florilegium* 43, 30. (Nedreptatea)

Dacă înțelepților, ale căror năzuințe pe lumea aceasta se îndreaptă spre virtute, li se întâmplă cumva nenorociri din partea destinului, ei trebuie să se poarte cu și mai mare înțelepciune încă, pentru a le face să înceteze. *Pañcatantra* (K.), 371. (Destin)

Dacă la muritorul înzestrat cu cinci simțuri unul singur e defectuos, cunoașterea i se scurge ca apa dintr-un burduf găurit. *Mahabharata*, 5, 1047. *Böhtlingk*, *Indische Sprüche*, 1673. (Cunoaștere)

Dacă mintea celui care se căiește ar fi la fel și înainte (de aceasta), cine n-ar fi fericit ? *Böhtlingk*, *Sanskrit-Chrestomathie* 197, 21 sq. (Căința)

Dacă muritorul spune minciuni, dacă servește pe unul care nu merită să fie servit, dacă pleacă în țară străină: toate acestea le face pentru pînțece. *Pañcatantra* (K)1, 256. (Traiul)

Dacă n-a sosit timpul, oamenii nu pot dobîndi vreo superioritate (asupra celorlalți), nici prin inteligență, nici prin studiul cărților de știință. Și prostul dobîndește uneori bogății; pentru că timpul e indiferent față de (scopul unei) acțiuni. *Mahabharata* 12, 737; *Böhtlingk*, *Indische Sprüche* 4 319. (Timp)

Dacă n-ar fi regele pe lume, care să pedepsească, cei tari ar mânca pe cei slabi, ca peștii în apă. *Mahabharata* 12, 2510; *Böhtlingk*, *Indische Sprüche* 2611. (Domnitorul)

Dacă n-ar fi regele, care să conducă supușii cum trebuie, ei s-ar prăpădi, ca o corabie fără cârmaci pe mare. *Kamandaki*, *Nitiçataka*, 1, 10 = *Hitopadeça*, 3, 2; *Böhtlingk*, *Indische Sprüche*, 2 361. (Domnitorul)

Dacă nestimata, obișnuită să fie prinsă în aur, spre a-l împodobi, este pusă pe o bucată de tablă, ea nu strigă și totuși strălucește; însă ocara este de partea aceluia ce a pus-o. *Pañcatantra*

(K) 1, 75. (Nestemata)

Dacă nu la el la copii; dacă nu la copii, la nepoți, căci fapta rea pe care a săvârșit-o cineva nu rămâne fără urmări. *Manu 4. 173; Böhrling, Indische Sprüche 2362.* (Fapta rea)

Dacă nu ne folosim de ceea ce avem și căutăm ce nu avem, vom fi lipsiți de unele din pricina soartei, iar de altele din pricina noastră. *Philolaus, ap. Stobaeus, Florilegium 16, 1.* (Folosința)

Dacă nu se expune la primejdii, omul nu vede fericirea; dacă însă riscă, atunci, dacă trăiește, o vede. *Mahabharata, 1, 5613.* (Riscul)

Dacă nu se spun părerile contrarii între ele, nu e cu putință să se aleagă cea mai bună, ci trebuie să ne mulțumim cu aceea care a fost rostită; pe când dacă sunt spuse, este cu putință; după cum și aurul curat nu poate fi cunoscut prin el însuși; însă după ce-l frecăm de alt aur, știm care-i mai bun. *Herodotus, 7, 10, 1.* (Părerea)

Dacă nu speră, el nu va găsi ceea ce-i nesperat; pentru că e insondabil și inaccesibil. *Heraclitus, ap. Diels fr. 18.* (Speranța)

Dacă nu te vei încrede în dușmani, nu vei păți nimic. *Menander, Monosticha 164.* (Dușmănia)

Dacă nu vei dori multe (lucruri), puținul îți va părea mult; căci o dorință moderată face sărăcia echivalentă cu bogăția. *Democritus, ap. Stobaeus, Florilegium, 97, 24 sq.* (Dorința)

Dacă nu vor domni filozofii în cetăți, sau dacă cei ce se numesc astăzi regi și stăpânitori nu vor fi filozofi cu adevărat și-n mod adecvat, și dacă nu vor coincide puterea politică și filozofia... nu există încetare a mizeriilor pentru state, și socot că nici pentru neamul omenesc. *Plato, Res publica 5, 18.* (Filozofia)

Dacă oamenii sunt bogați prin averea îngropată în mijlocul casei, de ce să nu fim și noi bogați tot prin acea avere ? *Pañcatantra, Text. orn., 2, 156.* (Bogăția)

Dacă omul, în năzuința sa spre liberare, ar îndura numai a suta parte din mizeriile pe care le suferă prostește pentru a dobândi avere, el ar obține liberarea. *Pañcatantra 2, 127; Böhrling, Indische Sprüche 223.* (Liberarea)

Dacă pentru toți ar fi bune și logice aceleași lucruri, n-ar mai exista neînțelegere între oameni. Pe când acum nu există nimic la fel și egal pentru muritori, afară de nume; dar realitatea e alta. *Euripides, Phoenix, ap. Stobaeus, Florilegium 500 sq.* (Neînțelegerea)

Dacă prosperitatea turbură mintea pînă și unui om foarte inteligent și eroic, eu socot că oricine e fercit își pierde mintea. *Mahabharata 3, 12518; Böhrling, Indische Sprüche 5264.* (Prosperitatea)

Dacă s-ar desființa toate legile, noi (filozofii) am trăi tot așa. Aristippus, ap. Diogenes Laertius 2, 8, 4. (Legea)

Dacă socoți că ești singur, nu-l cunoști pe înțeleptul străvechi, care sălășluiește în inima (ta). Tu săvârșești păcatul lângă acela care cunoaște fapta rea. Mahabharata, 1, 3015. (Conștiința)

Dacă te vei însoți cu cei răi, vei deveni și tu rău. Menander, Monosticha 274. (Însoțirea)

Dacă toți am fi egali din natură n-ar mai fi invidie între oameni. Agathon, ap. Stobaeus 38,12. (Invidia)

Dacă toți ne-am ajuta între noi, nimeni n-ar avea nevoie de noroc. Menander, ap. Dübner, Menandri et Philemonis fragmenta, II, 8, p. 336. (Noroc)

Dacă toți oamenii și-ar aduna propriile lor nenorociri, laolaltă, cu gândul de a face un schimb între ei, aruncând o privire asupra nenorocirilor altora, ei și-ar lua bucuros înapoi fiecare ce a adus. Herodotus 7, 152. (Nenorocirea)

Dacă totul ar fi infinit, n-ar mai exista, din capul locului, nici un obiect al cunoașterii. Philolaus, ap. Diels, fr. 3. (Infinitul)

Dacă trebuie de greșit ceva, e mai just să achiți pe nedrept decât să distrugi pe nedrept. Antiphon, De caede Herodis, p. 140, ap. Stobaeus, Florilegium, 46, 19. (Achitarea)

Dacă vei adăuga cât de puțin la puțin și dacă vei face des aceasta, în curând grămada va deveni mare. Hesiodus, Opera et dies 361 sq. (Economia)

Dacă vei spune ceva rău, curînd vei auzi și tu ceva mai rău. Hesiodus, Opera et dies 121. (Vorba)

Dacă voi spune adevărul, nu-ți voi face bucurie; iar dacă îți voi face bucurie, nu voi spune adevărul. Agathon, ap. Athenagoras, 5, p. 211 E. (Adevăr)

Dacă vom avea bani, vom avea și prieteni. Menander, Monosticha 165. (Prietenia)

Dacă vrei să auzi lucruri frumoase (despre tine), învață a spune lucruri frumoase; când vei învăța aceasta, caută să săvârșești fapte frumoase, și astfel rodul lor va fi că vei auzi lucruri frumoase. Epictetus, ap. Stobaeus, Florilegium 1, 52 (Vorba)

Dacă vrei să faci bogat pe cineva, nu-i spori averea, ci ia-i din dorințe. Epicurus, ap. Stobaeus, Florilegium, 17, 24. (Dorința)

Dacă vrei să hotărăști cu dreptate, nu cerceta cine sunt cei

care se judecă sau care pledează, ci numai pricina. *Epictetus, ap. Stobaeus, Florilegium, 9, 43.* (Judecata)

Dacă vrei să te mîngîi, gîndește-te la toate relele de care ești cruțat. *Saâdi, Gulistan.* (Răul)

Dacă vreunul dintre voi socotește că mor prea mulți înainte de vreme, să se gîndească că aceasta se întîmplă pretutindeni unde se schimbă forma de guvernămînt. *Xenophon, Hellenica, 2, 3, 24.* (Cărmuirea)

Dacă zeii săvîrșesc ceva imoral, nu sunt zei. Euripides, Bellerophon, ap. Stobaeus, Florilegium 100, 4. (Zeii)

Dacă-ți arăți nenorocirea, puțini vei găsi cărora să le pese de ea. *Theognis, Sententiae 359 sq.* (Nenorocirea)

Dada would have liked a day like this with its various very realistic unrealities each about to become too real for its locality wick is never quite remote enough to be Bohemia. *Ferlinghetti Lawrence, Pictures of the Gone World, p. 129.* Lui Dada i-ar fi plăcut o zi ca aceasta cu irealitățile ei variate, foarte realiste fiecare pe punctul de a deveni prea reală pentru locul ei, care nu e niciodată destul de departe pentru a fi Bohemia. (Cunoaștere)

Dai dovadă de prostie, dacă întrerupi pe cineva care vorbește ca să-ți exprimi tu părerea. *Saâdi, Gulistan.* (Părerea)

Dall'eterna guerra tra l'odio e l'amore esca, almeno, l'equilibrio dela giustizia. *Papini, Storia di Cristo 1, 33.* Din războiul etern dintre ură și iubire să iasă, cel puțin, echilibrul justiției. (Justiția)

Danger and misfortune ave rapid, though severe teachers. *Scott Walter, Waverley 63.* Primejdia și nenorocirea sunt învățători iuți, deși aspri. (Primejdia)

Dangerous conceits are in their nature poisons,/ Which at the first are scarce found to distate. *Shakespeare, Othello 3, 21.* Ideile primejdioase sunt prin natura lor otravă, care la început abia dacă pare să aibă gust neplăcut. (Ideea)

Dans cent ans le monde subsistera encore en son entier: ce sera le même théâtre et les mêmes décorations, ce ne seront plus les mêmes acteurs. Tout ce qui se réjouit sur une grâce reçue ou ce qui s'attriste et se désespère sur un refus, tous auront disparu de dessus la scène; il s'avance déjà sur le théâtre d'autres hommes qui vont jouer dans une même pièce les mêmes rôles, ils s'évanouiront à leur tour, et ceux qui ne sont pas encore, un jour ne seront plus: de nouveaux acteurs ont pris leur place. *La Bruyère, Les Caractères, De la cour 99.* Peste o sută de ani lumea va mai există încă în întregul ei: va fi același teatru și aceleași decoruri, dar nu vor mai fi aceiași actori. Tot ce se bucură de pe urma unei favori primite sau se întristează și

descurajează de pe urma unui refuz, toți vor fi dispărut de pe scena teatrului; de pe acum înaintează pe ea alți oameni, care vor juca în aceeași piesă aceleași roluri; ei vor dispărea la rândul lor, și cei care nu sunt încă, într-o zi nu vor mai fi: actori noi le vor fi luat locul. (Lumea)

Dans chaque état, le désir de la gloire croît avec la liberté des sujets, et diminue avec elle: la gloire n'est jamais compagne de la servitude. Montesquieu, *Lettres persanes* 89. În fiecare stat dorința de glorie crește odată cu libertatea supușilor și scade împreună cu ea: gloria nu e niciodată tovarășa sclaviei. (Gloria)

Dans l'adversité de nos meilleurs amis nous trouvons toujours quelque chose qui ne nous déplaît pas. La Rochefoucauld, *Maximes* 99. În răstriștea prietenilor noștri celor mai buni noi găsim totdeauna ceva care nu ne displace. (Prietenia)

Dans l'enfance de tous les peuples, comme dans celle des particuliers, le sentiment a toujours précédé la réflexion et en a été le premier maître. Vauvenargues, *Réflexions et maximes* 155 În copilăria tuturor popoarelor, ca și-n cea a particularilor, sentimentul a precedat totdeauna reflexiunea și i-a fost cel dintii învățător. (Sentimentul)

Dans la nuit où nous sommes tous, le savant se cogne au mur, tandis que l'ignorant reste tranquillement au milieu de la chambre. France Anatole, *Le Jardin d'Épicure* 81. În noaptea în care ne aflăm toți, învățatul se lovește de perete, în timp ce ignorantul rămâne liniștit în mijlocul odăii. (Neștiința)

Dans la poésie, la musique, la peinture et la sculpture la médiocrité ne vaut rien. Ces sciences ont la perfection pour unique objet, sans quoi elles ne sont aucunement estimées des gens de bon goût. Or il est remarquable que, pour atteindre à ce but sublime, la folie soit un guide plus sûr que la sagesse; car on observe que ceux qui y excellent, ont pour la plupart le cerveau passablement dérangé, et quoiqu'on dise que la poésie est le langage des dieux, néanmoins on y aperçoit souvent des traces de folie bien marquée. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales*, II, 61. În poezie, muzică, pictură și sculptură mediocritatea nu valorează nimic. Științele acestea au ca unic obiect perfecțiunea, fără de care ele nu sunt apreciate de oamenii cu gust ales. Însă e de remarcat că pentru a atinge această țintă înaltă, nebunia este mai sigură decât înțelepciunea; căci se observă că acei care excelează în ele au de cele mai adeseori creierul simțitor deranjat, și cu toate că se spune că poezia este graiul zeilor, totuși se văd adesea în ea urme de nebunie bine pronunțată. (Arta)

Dans le fond il y a en tout et partout de la misère en ce monde; car il ne se trouve aucun état dans cette malheureuse vie qui ne soit mêlé de quelque amertume. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales* II, 130. În fond, pretutindeni și-n toate este mizerie pe lumea aceasta, căci nu există vreo situație în această viață nenorocită care să nu fie amestecată cu ceva amărăciune. (Mizeria)

Dans les grandes affaires, on doit moins s'appliquer à faire naître des occasions qu'à profiter de celles qui se présentent. *La Rochefoucauld, Maximes 453.* În acțiunile mari trebuie să ne dam silința nu atât de a face să se nască prilejuri, cât mai ales de a profita de cele care se prezintă. (Prilejul)

Dans toute erreur obstinée se cache d'habitude une excellente vérité qui attend l'heure de la naissance. *Maeterlinck, Le Temple enseveli 291.* În orice eroare care se încapățânează se asociază de obicei un adevăr excelent, care așteaptă ora nașterii (sale). (Eroarea)

Darul ce se dă la timpul și la locul potrivit unuia care nu poate munci și care merită, acela este dar adevărat. *Bhagavadgita, 17, 20.* (Darul)

Darurile mari ale norocului sunt precare și ceea ce-i prea strălucit nu e fără risc; orice situație înaltă în viața omenească e nesigură, căci o răstoarnă timpul sau invidia, atunci când cineva atinge culmea prosperității. Mijlocia în toate este mai sigură, prin faptul că cineva nu are un loc umil din partea norocului, dar nici un loc prea înalt; căci, dacă se-ntîmplă să cadă mai de jos, el își ascunde mai ușor nenorocirea; pe când la ceea ce-i mare și căderea e mare; pentru că invidia se înverșunează contra celui ilustru și caută să răstoarne pe aceia pe care-i înalță norocul. *Fragm. anon., ap. Wagner, Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta, fr. 245.* (Noroc)

Darurile Muzelor sunt greu de dobândit și nu se află la îndemâna tuturor, spre a le lua cel dintâi venit. *Ap. Crusius, Anthologia lyrica 307, 36.* (Muzele)

Das Absurde erfüllt eigentlich die Welt. *Goethe, Dichtung und Wahrheit, 15.* Absurdul umple lumea. (Absurdul)

Das Alte stürzt, es ändert sich die Zeit,/ Und neues Leben blüht aus den Ruinen. *Schiller, Wilhelm Tell 4, 2.* Ce e vechi se năruie, vremurile se schimbă și o viață nouă înflorește din ruini. (Schimbare)

Das Alter macht nicht kindisch, wie man spricht,/ Es findet uns nur noch als wahre Kinder. *Goethe, Faust, 212 sq.* Bătrânețea nu ne face copilăroși, cum se spune; ea numai ne găsește încă adevărați copii. (Bătrânețea)

Das eigentliche Studium der Menschheit ist der Mensch. *Goethe, Die Wahlverwandschaften (II, 7).* Adevăratul studiu al omenirii este omul. (Om)

Das Ewig Weibliche zicht uns hinan. *Goethe, Faust (II, act. 5).* Etern femininul ne nalță-n tării. **Feminitatea văzută în esența ei tulburătoare și în veșnicia ei.** (Feminitate)

Das ganze Dasein ist ein ewiges Trennen und Verbinden. *Goethe, Maximen und Reflexionen 572.* Întreaga existență este o veșnică

separație și unire. (Existența)

Das gerade heisse uns Gerechtigkeit, dass die Welt voll werde von den Unwettern unsrer Rache, – also reden sie mit einander. Rache wollen wir üben und Beschimpfung an Alten, die uns nicht gleich sind, – so geloben sich die Tarantel-Herzen. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra 2*, 145. « Aceasta să însemne pentru noi justiție, ca lumea să se umple de fulgerele răzbunării noastre », – așa vorbesc ei între ei. « Vrem să ne răzbunăm și să facem de ocară pe toți cei care nu sunt la fel ca noi », – așa își promet inimile de tarantelă. (Răzbunare)

Das Glück ist eine leichte Dirne,/ Sie weilt nicht gern am selben Ort;/ Sie streicht das Haar dir von der Stirne,/ Und küsst dich rasch und flattert fort./ Frau Unglück hat im Gegenteile/ Dich liebefest ans Herz gedrückt;/ Sie sagt, sie habe keine Eile,/ Setzt sich zu dir ans Bett und strickt. Heine, *Romanzero II, Motto*. Zeița norocului e o fată ușuratică; ei nu-i place să rămână în același loc; ea îți dă la o parte părul de pe frunte, te sărută iute și-și ia zborul./ În schimb doamna Nenorocire te strânge cu iubire la pieptul ei; ea spune că nu e grăbită; se așază lângă tine pe pat și împletește. (Noroc)

Das Grosse, Aechte und Ausserordentliche, kann er (der grosse Geist) nur hervorbringen, sofern er die Art und Weise, die Gedanken und Ansichten, seiner Zeitgenossen für nichts achtet, ungestört schafft was sie tadeln, und verachtet was sie loben. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena 2*, 57. El (spiritul mare) poate să producă ceea ce-i mare, autentic și extraordinar numai dacă nesocotește cu desăvârșire felul de a fi, gândurile și părerile contemporanilor săi, dacă creează netulburat ceea ce ei critică și dacă disprețuiește ceea ce ei laudă. (Capodopera)

Das ist der Weisheit letzter Schluss:/ Nur der verdient sich Freiheit wie das Leben,/ Der täglich sie erobern muss. Goethe, *Faust 11574-11576*. Aceasta-i concluzia finală a înțelepciunii: Numai acela își merită libertatea și viața, care trebuie să le cucerească în fiecare zi. (Libertate)

Das ist meine erste Menscher-Klugheit, dass ich mich betrügen lasse, um nicht auf der Hut zu sein vor Betrügnern. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra 2*, 211. Aceasta este prima mea înțelepciune cu privire la oameni, că mă las înșelat, pentru a nu mă păzi de înșelători ! (Înșelarea)

Das Jetzt und das Ehemals auf Erden – ach ! meine Freunde – das ist mein Unerträglichstes; und ich wüsste nicht zu leben, wenn ich nicht noch ein Seher wäre, dessen, was kommen muss. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra 2*, 205. Prezentul și trecutul pe pământ – ah, prieteni, aceasta este partea cea mai insuportabilă a mea; și n-aș putea trăi, dacă n-aș fi și un vizionar a celor ce trebuie să vină. (Viitorul)

Das Leben kann angesehen werden als ein Traum und der Tod als das Erwachen. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena 2*, 139.

Viața poate fi privită ca un vis, iar moartea ca o trezire. (Moartea)

Das Leben lehrt uns, weniger mit uns/ Und Andern strenge sein. Goethe, *Iphigenie auf Tauris* 4, 4 Viața ne învață să fim mai puțin severi cu noi și cu alții. (Severitate)

Das Recht an sich selbst ist machtlos: von Natur herrscht die Gewalt. Diese nun zum Rechte hinüber zu ziehn, so dass mittelst der Gewalt das Recht herrsche. Dies ist das Problem der Staatskunst. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena II*, 127. Dreptul în sine e fără putere; din natură domnește forța. A trage aceasta de partea dreptului, așa ca prin mijlocirea forței să domnească dreptul, aceasta-i problema artei de a governa. (Dreptul)

Das Schicksal mischt die Karten und wir spielen. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* 5, 48. Destinul amestecă cărțile, iar noi jucăm. (Destin)

Das sterbliche Geschlecht ist viel zu schwach,/ In ungewohnter Höhe nicht zu schwindeln. Goethe, *Iphigenie auf Tauris* 1, 3. Neamul muritorilor e cu mult prea slab, pentru a nu ameți la o înălțime neobișnuită. (Înălțimea)

Das Tier ist im Wesentlichen das Selbe wie der Mensch. Der Unterschied liegt bloss im Accidenz, dem Intellekt, nicht in der Substanz, welche der Wille ist. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena, II*, 177. Animalul este în esență același ca și omul. Deosebirea constă numai în accesoriu, intelectul, nu în substanță, care-i voința. (Animalul)

Das Wahre ist gottähnlich: es erscheint nicht unmittelbar, wir müssen es aus seinen Manifestationen erraten. Goethe, *Maximen und Reflexionen*, 619. Adevărul este de natură divină; el nu apare direct, (ci) trebuie ghicit din manifestările sale. (Adevăr)

Das Wenige verschwindet leicht dem Blick,/ Der vorwärts siecht, wie viel noch übrig bleibt. Goethe, *Iphigenie auf Tauris* 1, 2 Puținul dispare ușor privirii care vede înainte cât de mult mai rămîne (de făcut). (Realizarea)

Das Wunder ist des Glaubens liebstes Kind. Goethe, *Faust* 766. Minunea este copilul cel mai drag al credinței. (Minunea)

Dass dem Menschen nichts Vollkommnes wird,/ Empfind'ich nun. Goethe, *Faust* 3240 sq. Eu simt acum că omul nu are parte de nimic desăvârșit. (Perfectiunea)

Dass der Kopf im Raume sei hält ihn nicht ab, einzusehen, dass der Raum doch nur im Kopfe ist. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena* 2, 30 Faptul că capul se află în spațiu nu-l împiedică să înțeleagă că spațiul se află totuși numai în cap. (Spațiul)

Dass Glück und Schönheit dauerhaft sich nicht vereint. Goethe, *Faust* 9940. Fericirea și frumusețea nu se unesc în mod durabil. (Frumusețea)

Dass ich mich von Versuch zu Versuch leiten lasse, Demjenigen, was vor allen unsern Seelen als das Höchste schwebt, ob wir es gleich nie gesehen haben und nicht nennen können, handelnd, schreibend und lebend, immer näher zu kommen. Goethe, *Dichtung und Wahrheit* 684. Mă las călăuzit de neconținute încercări de a mă apropia tot mai mult prin acțiune, scris și viață de ceea ce plutește înaintea tuturor sufletelor noastre ca (idealul) cel mai înalt, deși nu l-am văzut niciodată și nici nu-l putem numi. (Idealul)

Dat veniam corvis, vexat censura columbas. *Iuvenalis, Satirae* (II, 63). Judecata (cenzura) îi iartă pe corbi și îi năpăstuiește pe porumbei. Judecătorii se înclină în față celor tari. (Justiție)

Data sunt ipsis quoque fata sepulcris. *Iuvenalis, Satirae, 10, 146.* Chiar și mormintele își au destinul lor. (Destin)

Datorită vicisitudinilor soartei, oamenii când dăruiesc când cer, când omoară, când sunt omorâți; când chinuiesc, când sunt chinuiți. *Tantrakhyayika 2, 91.* (Vicisitudinea)

De aceea avem două urechi și numai o gură, că să auzim mult, și să vorbim puțin. *Zeno, ap. Diogenes Laertius 7, 1, 19.* (Vorba)

De aceea trebuie să așteptăm să vedem acea zi supremă și să nu fericim pe nici un muritor, înainte ca el să treacă hotarul vieții fără să fi suferit vreo durere. *Sophocles, Antigona 1528 sqq.* (Fericire)

De când a fost creată lumea aceasta, singurul lucru statornic în ea este nestatornicia. *Somadeva, Kathasaritsagara 5, 103.* (Nestatornicia)

De ce închizi pe jumătate ochii, în joacă, și ne arunci priviri încete ? Încetează încetează; zadarnică ți-i osteneala. Acum suntem alții. Tinerețea s-a dus. Năzuința noastră e pădurea. Rătăcirea a dispărut. Noi privim rețeaua magică a lumii ca pe un lucru de nimic. *Bhartrhari, Vairagyaçataka, 64.* (Ademenirea)

De ce dau regii atâta importanță dobândirii de pământ, când acesta e folosit în fiecare clipă de sute de domnitori ? Proștii ! Pentru o mică părticică din el, pentru un petec neînsemnat de pământ, în loc să le fie silă, dimpotrivă, ei manifestă bucurie. *Bhartrhari, Vairagyaçataka, 24.* (Domnitorul)

De ce învinuiești soarta, când singur îți faci rău ? *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 4, 6.* (Destin)

De ce mai dă destinul avere dacă o ia ? Ce ciudat se joacă el cu înălțarea și căderea oamenilor ! *Kathasaritsagara, 54, 96.* (Destin)

De ce să vorbească un om ales despre meritele sale când toată lumea le glorifică ? Un om neînsemnat vorbește singur despre meritele sale, pentru că nimeni altul nu vorbește despre ele. *Magha, Çiçupalavadha 16, 31; Böhlingk, Indische Sprüche 3936.* (Meritul)

De ce te face mîndru gândul că ești bogat ? De ce ești abătut că ți-ai pierdut averea ? Căderea și înălțarea oamenilor este la fel ca aceea a mingii lovite de mîină. *Tantrakhyaika 107.* (Vicisitudinea)

De ce tremuri în fața morții prostule ? că ea doar nu cruță pe cel îngrozit de dînsa. Acum sau peste o sută de ani, moartea este sigură pentru toată suflarea. *Pañcatantra (K) 1, 419.* (Moartea)

De cele mai adeseori natura și legea sunt contrarii. *Plato, Gorgias 38.* (Legea)

De cele mai adeseori răul pe care vrem să-l facem altuia, cade asupra noastră. *Kathasaritsagara 20, 213.* (Fapta rea)

De cele mai adeseori remediul unei trebi neplăcute este amânarea. *Kathasaritsagara, 31, 75.* (Amânarea)

De cine-i pusă în mișcare, de cine-i trimisă mintea, când aleargă spre activitatea ei? Cine dă porunca primei vieți, de pornește? De cine-i pusă în mișcare vorba, când e orbită? Cine dă ochiului și urechii menirea lor? *Katha – Upanișad 1, 1.* (Sufletul)

De cum s-a născut, îl însoțesc pe om până la sfârșitul său moartea și bătrânețea. Aceste două sunt nedezlipite de tot ce există (pe pământ), fie plantă fie animal. *Mahabharata, 6546; Böhlingk, Indische Sprüche 4067.* (Moartea)

De cum se naște, fiecare om e însoțit de un geniu bun, care-l călăuzește în viață. *Menander, ap. Plutarchus, De tranquillitate animi p. 474 B.* (Geniul)

De la cei buni vei învăța lucruri bune; dacă însă te vei amesteca cu cei răi, vei pierde și mintea pe care o ai. *Theognis 35 sq.* (Însoțirea)

De la oameni de treabă vei învăța lucruri bune; dacă însă te vei amesteca cu cei răi, vei pierde și mintea pe care o ai. *Theognis, Sententiae 35 sq.* (Relațiile)

De mortuis nil nisi bene. *Chilo, ap. Diogenes Laertius 1, 3, 2.* Să nu defăimezi pe cel mort. (Moartea)

De obicei însușirile bune sau rele se ivesc din relațiile (noastre). *Böhlingk, Sanskrit-Chrestomathie, 215, 16.* (Calitate)

De obicei calitățile eminente ale cuiva ies la iveală în mod clar abia după ce a murit. Mireasma lemnului de aloes se răspândește

după ce a ars. *Kusumadeva, Drstantaṭataka 8; Böhrlingk, Indische Sprüche 3083.* (Calitate)

De obicei cei mai aleși sunt aceia pe care-i iubesc. *Simonides, 3, 9.* (Alesul)

De obicei cetățile cărora le vine pe neașteptate o prosperitate mare și fără osteneală, devin trufașe. *Thucydides, Bell. Pel. 3, 39, 4.* (Trufia)

De obicei fericirea dă naștere la trufie. *Menander, Carina, ap. Stobaeus, Florilegium 22, 31.* (Fericire)

De obicei gândul omului năzuiește la ceea ce-i oprit. *Kathasaritsagara, 26,76.* (Dorința)

De obicei oamenii cinstesc mai mult pe străin (decît pe ai lor). *Menander, Monosticha 49, Supplementa. ex Aldus.* (Străin)

De obicei oamenii socotesc că vorbele celor bogați sunt înțelepte; dar când vorbește bine vreun om sărac și cu resurse modeste, ei rîd. *Euripides, Danae, ap. Stobaeus, Florilegium, 97, 14.* (Bogăția)

De obicei oamenii zăpăciți de zvonuri nu sunt în stare să judece. *Somadeva, Kathasaritsagara 24, 219.* (Zvonul)

De obicei omul își redobîndește energia în urma unei zguduiri. *Kalidaṭa, Ṃakuntala 153.* (Elocvența)

De obicei omul rămîne în limitele fixate (numai) datorită pedepsei; căci, în această lume lipsită de independență, e greu să se găsească un om de treabă. *Kamandaki, Nitisara 2, 43; Böhrlingk, Indische Sprüche 1590.* (Pedeapsa)

De obicei pe lumea aceasta cel de neam prost defăimează pe cel de neam bun, cel nefericit pe cel răsfațat de noroc, cei zgârciți pe cei darnici, cei nedrepti pe cei drepti, cei săraci pe cei bogați, cei urăți pe cei frumoși, cei răi pe cei virtuoși, cei neghiobi pe cel plin de tot felul de învățături. *Pañcatantra (K.), 1, 415.* (Defăimarea)

De obicei regii, femeile și lianele îmbrățișează ceea ce se află lângă ei. *Pañcatantra 1, 41; Böhrlingk, Indische Sprüche 404.* (Îmbrățișarea)

De obicei virtuoșii suferă, iar cei răi sunt fericiți. *Papagalii intră în captivitate, pe cînd ciorile se plimbă unde vor.* *Ṃaragadharapaddhati, Gunaratnakavya 16, 17; Böhrlingk, Sanskrit-Chrestomathie 202, 5.* (Fericire)

De obicei zeul ajută pe cel ce se ostenește. *Aeschylus, ap. Stobaeus, Florilegium 29, 21.* (Munca)

De obicei, cînd cineva arată o prietenie deosebită, el urmărește

un scop (anumit). *Kusumadeva, Drstantaçataka 451; Böhrlingk, Indische Sprüche 650. (Prietenia)*

De obicei, când se ivește pierzarea, (și) cel înțelept își pierde mintea. *Vetalapançavinçatika 1, ap. Lassen, Anthologia sanscritica 12, 7. (Mintea)*

De orice lucru se satură (omul), afară de bogăție. *Theognis, Sententiae, 596. (Bogăția)*

De profundis (clamavi ad te, Domine !). *Psalmi (129).* Din adâncul sufletului (strigat-am către tine, Doamne!). *Se cântă în cadrul liturghiei morților la catolici. De profundis*, strigăt de deznădejde, a căpătat o semnificație laică, fiind luat drept titlu de opere de către numeroși scriitori. *(Deznădejde)*

De scurtă durată, ca un vis, e tinerețea cea prețioasă; iar bătrânețea funestă și diformă îndată atîrnă deasupra capului. *Theognis, Sententiae 1020 sqq. (Tinerețea)*

De tout temps on a vu des hommes qui savaient beaucoup avec un esprit très médiocre; et, au contraire, des esprits très vastes, qui savaient fort peu. Ni l'ignorance n'est défaut d'esprit, ni le savoir n'est preuve de génie. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 217* În toate timpurile s-au văzut oameni care știau mult, cu un spirit foarte mediocru; și, dimpotrivă, spirite foarte vaste, care știau foarte puțin. Nici ignoranța nu e lipsită de spirit, nici știința nu-i o dovadă de geniu. *(Știința)*

De umbra unui nor, de prietenia unui ticălos, de grâne noi și de femei te poți folosi numai câțva timp; tot astfel de tinerețe și de avere. *Tantrakhyayika 2, 108. (Folosința)*

De unde puterea de a judeca la aceia a căror minte e orbită de dragoste ? *Somadeva, Kathasaritsagara 17, 51. (Iubire)*

De vreme ce ai găsit cu cale să bei vinul, trebuie să sorbi și drojdia. *Aristophanes, Plutus 1024 sq. (Vinul)*

De vreme ce ai îndrăznit să săvârșești fapte nedemne, suportă acum cele neplăcute. *Euripides, Hecuba 1229 sq. (Pedeapsa)*

De vreme ce lucrurile nu se-ntâmplă cum vrem, trebuie să le vrem cum se întâmplă. *Aristoteles, ap. Stobaeus, Florilegium, 3, 53. (Dorința)*

De vreme ce sufletul nostru are din natură dorința de a învăța și de a privi, este logic să dezaprobăm pe acei care întrebuintează rău această tendință pentru audiții și spectacole fără nici o valoare, și neglijează pe cele frumoase și utile. *Plutarchus, Pericles, 1. (Distracția)*

De vreme ce trebuie să murim, de ce să-și petreacă cineva bătrânețea în zadar și-n obscuritate, lipsit de tot ce-i frumos ? *Pindarus, Olympia, 1, 131 sq. (Bătrânețea)*

Deși amândoi (îmi) sunt prieteni, se cuvine să se prefere adevărul. *Aristoteles, Ethica ad Nicomachum, 1, 4.* (Adevăr)

Deși faptele pe care le-au săvârșit regi ca Sagara și alții erau foarte frumoase, totuși și acele fapte și ei înșiși au pierit. *Hitopadeșca 4, 78; Böhrlingk, Indische Sprüche 3260.* (Fapta)

Deși nemișcat, el este mai iute decât gândul. Zeii nu-l pot ajunge, căci el aleargă înaintea lor. Deși stă pe loc, el întrece pe (toți) ceilalți (Zeii), oricât de tare ar fugi. *Ișca – Upanișad 4.* (Sufletul)

Deși tăiat, copacul crește din nou; deși micșorată, luna se mărește iarăși. Fiindcă gândesc astfel, înțelepții nu sunt abătuți de răstriște. *Bhartrhari, Nitișatataka 86.* (Răstriștea)

De-ți vei deschide interiorul tău, vei găsi (acolo) un depozit și o provizie de multe și variate patimi. *Democritus, ap. Diels, Fr. 149.* (Pasiunea)

De-a lungul roții infinite a lui Brahma, pe care stă și unde se sfirșește orice viață, călătorește sufletul, atunci când gândește că e deosebit de cel care-l pune în mișcare. *Șvetașvatara – Upanișad 1, 6.* (Remediul)

Death is the price of self-reliance when it is pushed to the point of solipsism. *Chase Richard, Melville, p. 59.* Moartea este prețul siguranței de sine atunci când aceasta este împinsă până la solipsism³². (Moartea)

Death is the remedy all singers dream of, sing, remember, prophesy. *Ginsberg Allen, Kaddish, p. 195.* Moartea este leacul la care visează, cântă, își amintesc, prorocesc toți cântăreții. (Moartea)

Death possesses a great deal of real estate namely the graveyard in every town. *Hawthorne Nathaniel, Twice-told Tales.* Moartea posedă multă proprietate funciară, cimitirele din fiecare oraș. (Moartea)

Death, sad refuge from the storms of Fate ! *Gray, The Progress of Poetry 2,1.* Moartea, trist refugiu din furtunile destinului ! (Moartea)

Debemur morti nos nostraque. *Horatius, Ars poetica 63.* Datorăm morții pe noi și ale noastre. Nous devons à la mort et nous et nos ouvrages. *Ronsard, Élégies 2, 1.* (Moartea)

Decet imperatorem stantem mori. *Vespasianus.* Un împărat se cuvine să moară în picioare. **Semnifică înfruntarea demnă și stoică.** (Demnitate)

Decet verecundum esse adolescentem. *Plautus, Asinaria (V, 1, 832).* Modestia șade bine tânărului. **Un tânăr se cade să fie plin de cuviință.**

³² Solipsism = teorie idealist\ subiectiv\, potrivit căreia numai omul [i conștiința] lui există, restul lumii fiind creat de conștiința [i de reprezentarea ei].

(Modestie)

Deci, aceasta, spusei eu, ar fi una din legile privitoare la zei și un mod de exprimare, după care va trebui să se vorbească și să se facă versuri: că zeul nu e cauza tuturor (întâmplărilor), ci (numai) a celor bune. *Plato, Res publica 2, 19.* (Întâietatea)

Deci, când prinde sufletul adevărul ? întrebă el; căci este evident că atunci când se apucă să cerceteze ceva împreună cu corpul, e înșelat de acesta. *Plato, Phaedon, 65 B.* (Adevăr)

Decimus quidem, cui virtus aliqua contingat, omnes inesse. *Plinius Caecilius Secundus, Caius, Panegyricus 59, 22.* Noi spunem, întrădevăr, când cineva are vreo însușire, că le are pe toate. (Calitate)

Decipi ille non censetur, qui scit sese decipi. *Syrus Publilius, Sententiae 1018.* Cel care știe că e înșelat, nu e socotit că e înșelat. (Înșelarea)

Decipit exemplar vitiis imitabile. *Horatius, Epistulae 1,19,17.* Exemplul dat prin vicii înșeală, fiind ușor de imitat. (Exemplul)

Declarabat maximus philosophorum litteras atque doctrinas philosophorum, quum in hominem falsum atque degenerem, tanquam in vas spurcum atque pollutum, influxissent, verti, mutari, corrumpi. *Gellius, Noctes Atticae 17, 19.* Cel mai mare dintre filozofi arată că atunci când literatura și învățăturile filozofiei pătrund într-un om pervers și decăzut, ca într-un vas spurcat și murdar, ele se schimbă, se transformă și se strică. (Filozofia)

Dedique cor meum, ut scirem prudentiam/ atque doctrinam, erroresque et stultitiam;/ et agnovi quod in his quoque esset labor et afflictio spiritus. *Septuaginta, Ecclesiastes 1, 17* Și am cautat să cunosc înțelepciunea și știința, ca și rătăcirea și prostia; dar am văzut că și aceasta este o strădanie deșartă. (Știința)

Deep policy must often assume the appearance of the most extreme simplicity, as courage occasionally shrouds itself under the show of modest timidity. *Scott Walter, Quentin Durward, 12.* O diplomație adâncă trebuie adesea să ia înfățișarea celei mai extreme simplități, după cum uneori curajul se înfățișează sub aparența unei timidități modeste. (Diplomația)

Defăimarea este lucrul cel mai grozav; prin ea doi sunt care nedreptățesc, iar unul este cel nedreptățit. Într-adevar, cel care defăimează face o nedreptate, întrucât învinuiește pe cel care nu-i de față; iar celalalt săvârșește o nedreptate prin faptul că crede înainte de a cunoaște exact (cum stau lucrurile); iar cel care lipsește de la convorbire este nedreptățit de ei fiindcă de unul e bârfit, iar de celalalt e socotit că-i rău. *Herodotus, 7,10, 7.* (Defăimarea)

Defăimarea zeilor este o rea deșteptăciune. *Pindarus, Olympia 9,*

56 sq. (Defăimarea)

Defectele devin calități în gura oamenilor buni; calitățile devin defecte în gura celor răi. Ce e de mirare lucrul acesta la oameni ? Și naurul care a sorbit apa sărată a mării o revarsă dulce; iar șarpele care bea lapte varsă otravă nimicitoare. *Bhavabhuti, Gunaratnakavya* 6. (Defecte)

Degeaba doresc bătrânii să moară și cârtesc împotriva bătrâneții și a vieții îndelungate. Când se apropie moartea, nimeni nu vrea să moară și bătrânețea nu li se mai pare o povară. *Euripides, Alcmene, 669 sq.* (Bătrânețea)

Delay is preferable to error. *Jefferson Thomas, Letter to G. Washington, 1792.* Întârzierea este de preferat unei greșeli. (Întârziere)

Delenda (est) Carthago! *Cato Marcus Porcius Censorius.* Cartagina trebuie să fie distrusă! (Idee obsedantă). Adagiul dedus din *Ceterum censeo, Carthaginem esse delendam!* (Pe de altă parte socot că, Cartagina trebuie distrusă!) cuvinte cu care Cato cel Bătrân își încheia discursurile în Senat, reamintind romanilor că orașul împotriva căruia purtaseră un război îndârjit constituie o permanentă amenințare pentru ei. În sens larg, idee obsedantă. (Obsesie)

Deliberando saepe perit occasio. *Syrus Publilius, Sententiae 188.* Adesea din cauza deliberării dispare prilejul. (Prilejul)

Deliberandum est diu, quod statuendum est semel. *Syrus Publilius, Sententiae, 189.* Trebuie de chibzuit mult timp ceea ce se hotărăște o dată (pentru totdeauna). (Chibzuința)

Deliberandum est saepe, statuendum est semel. *Syrus Publilius, Sententiae (132).* De cugetat să cugeți întruna, dar de hotărît să hotărăști o singură dată. (Hotărâre)

Delicta maiorum immeritus lues. *Horatius, Odae 3, 6, 1.* Vei ispăși, nevinovat, păcatele strămoșilor. (Păcatul)

Dem Aechten und Vortrefflichen steht, bei seinem Auftreten, zunächst das Schlechte im Wege, von welchem es seinen Platz bereits eingenommen findet, und das eben für Jenes gilt. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 239.* Când se ivește ceva autentic și excelent, îi stă în cale mai întâi ceea ce-i rău, și-și găsește locul ocupat de-acum de aceasta, care și trece drept aceea. (Mediocritatea)

Dem Genie traut man Alles zu, da es doch nur ein Gewisses vermag. *Goethe, Dichtung und Wahrheit 17.* Noi credem că un geniu e capabil de orice, deși el nu-i în stare să facă decât anumite lucruri. (Geniul)

Dem Menschen in seinem zerbrechlichen Kahn ist eben deshalib das Ruder in die Hand gegeben, damit er nicht der Willkür der Wellen, sondern dem Willen seiner Einsicht Folge leiste. *Goethe,*

Maximen und Reflexionen 477. Tocmai de aceea i s-a dat omului, în luntrea sa fragilă, vâsla în mâna, pentru ca să nu asculte de capriciul valorilor, ci de voința judecății sale. (Liberul arbitru)

Demades spunea că pudoarea este cetatea frumuseții. *Demades, ap. Stobaeus, Florilegium* 74, 56. (Pudoarea)

Demetrius din Phalerae îl sfătuia pe regele Ptolemeu să-și procure scrierile privitoare la domnie și conducere și să le citească; căci ceea ce nu îndrăznesc să sfătuiască prietenii, stă scris în cărți³³. *Demetrius Phalereus, ap. Plutarchus, Moralia, 189 d.* (Domnia)

Demetrius fiind întrebat care-i răul ce însoțește pe cei care mint, răspunse: «Faptul că nu mai sunt crezuți nici când spun adevărul». *Stobaeus, Florilegium* 12,18. (Minciuna)

Demetrius spunea că nu numai zeul bogăției este orb, ci și călăuza sa norocul. *Demetrius Phalereus, ap. Diogenes Laertius* 5, 5, 10. (Noroc)

Democracy is based upon the conviction that there are extraordinary possibilities in the ordinary people. *Fosdick Harry Emerson, Sermons.* Democrația se bazează pe convingerea că există posibilități extraordinare în oamenii obișnuiți. (Democrație)

Demostene spunea că adesea îi vine în gând să dorească să piară cei răi; dar că se teme ca nu cumva de pe urma acestei dorinți să facă cetatea cu desăvârșire pustie. *Demosthenes, ap. Stobaeus, Florilegium* 2, 22. (Răutatea)

Den bei weitem allermeisten Gelehrten ist die Wissenschaft Mittel, nicht Zweck. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena* 2, 247 Pentru marea majoritate a învățaților știința este un mijloc, nu un scop. (Știința)

Den Neid wirst nimmer du versöhnen:/ So magst du ihn getrost verhöhnern./ Dein Glück, dein Ruhm ist ihm ein Leiden./ Magst drum an seiner Qual dich weiden. *Ap. Schopenhauer, Parerga und Paralipomena* 2, 114. Invidia n-o vei îmbuna niciodată; de aceea poți să-ți bați joc de ea fără grijă. Norocul tău, renumele tău, sunt pentru ea o suferință; de aceea poți să te desfătezi de chinul ei. (Invidia)

Den schlechten Mann muss man verachten,/ Der nie bedacht, was er vollbringt. *Schiller, Das Lied von der Glocke* 2. Trebuie disprețuit omul nedestoinic care nu se gândește niciodată ce îndeplinește. (Opera)

Den schönsten Boten, Unglücksbotschaft hässlicht ihn. *Goethe, Faust* 9 437 O veste rea face urât și pe solul cel mai frumos. (Vestea)

Den Schweinen wird alles Schwein ! *Nietzsche, Also sprach*

³³ Cf. Çanakya *Kautilya-Arthașastra* [i Machiavelli, *Il Principe*.

Zarathustra 3, 298. Pentru porci totul devine porc ! (Porcul)

Den Wald vor läuter Baumen nicht schen. Wieland Christoph, *Musarion* (vol. 2). Din cauza copacilor nu vezi pădurea. (Obtuzitate)

Denn jeder, der sein innres Selbst/ Nicht zu regieren weiss, regierte gar zu gern/ Des Nachbars Willen, eignen stolzem Sinn gemäss. Goethe, *Faust*, 7015 sqq. Oricine nu știe să-și conducă eul său lăuntric, tare ar mai vrea să conducă voința aproapelui, potrivit cu firea sa mândră. (Conducerea)

Dente lupus cornu taurus petit. Horatius, *Satirae* (II, 1, 52). Lupul atacă cu colții, taurul cu coarnele. Fiecare se slujește de armele de care dispune. (Mijloace)

Deoarece și ceea ce pune în mișcare produce mișcarea de rotație din veșnicie în veșnicie, iar ceea ce-i mișcat e determinat așa cum îl conduce ceea ce pune în mișcare, trebuie ca una să miște mereu, iar cealaltă să sufere mereu; și una trebuie să fie lăcașul rațiunii și a sufletului, iar cealaltă acela al nașterii și al schimbării; și una să fie, prin puterea ei, primară și superioară, iar cealaltă secundară și inferioară; iar ceea ce rezultă din aceste două (principii), cel divin care veșnic aleargă și cel pieritor care veșnic se schimbă, este lumea. *Philolaus, ap. Diels, Fr. 21³⁴*. (Lumea)

Deoarece oamenii, când se abat de la calea cea dreaptă, își servesc ca pradă unul altuia, ar domni legea distrugătoare a peștilor dacă n-ar exista pedeapsă. *Kamandaki, Nitisara 2, 40; Böhrlingk, Indische Sprüche 1707*. (Pedeapsa)

Deoarece viața omenească durează numai câteva clipe, nu știm ce să facem: Să ne așezăm, spre a ne deda ascezei, lângă fluviul zeilor, sau să ne devotăm cu respect unei femei virtuose ? Să bem din undele științei sau să sorbim nectarul a tot felul de poezii ? *Bhartrhari, Vairagyaçataka 39*. (Viața)

Deocamdată el prosperează prin neleguire, după aceea, vede fericirea, apoi îi biruie pe adversari, dar în cele din urmă piere cu desăvârșire. *Manu, 4, 174*. (Fericire)

Deos esse inter alia hoc colligimus, quod omnibus insita de dis opinio est nec ulla gens usquam est adeo extra leges moresque proiecta, ut non aliquos deos credat. *Seneca L. A., Epistulae 117, 6* Că există zei deducem, între altele, și din faptul că în toți e o părere înăscută privitoare la zei; și nu se află vreun neam atât de în afara legilor și a civilizației, care să nu creadă în zei. (Zei)

Deos fortioribus adesse. *Tacitus, Historiae* (VI, 17). Zeii sunt de partea celor tari. (Zei)

³⁴ Neautentic.

Dependen las cosas de contingencias, y de muchas y así, es rara la felicidad del salir bien. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 185.* Lucrurile atârnă de multe și variate împrejurări neprevăzute; de aceea și rezultatul fericit e atât de rar. ([Împrejurarea](#))

Der allgemeinste Blick zeigt uns, als die beiden Feinde des menschlichen Glückes, den Schmerz und die Langeweile. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 2, p. 298.* Privirea cea mai generală ne arată că cei doi dușmani ai fericirii omenești sunt durerea și plictiseala. ([Durerea](#))

Der Arzt sieht den Menschen in seiner ganzen Schwäche; der Jurist in seiner ganzen Schlechtigkeit; der Theolog in seiner ganzen Dummkeit. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 344 bis.* Medicul vede pe om în toată slăbiciunea sa; juristul în toată răutatea sa; teologul în toată prostia sa. ([Om](#))

Der Aufschub: Morgen, Morgen, nur nicht heutel Sprechen immer träge Heute. *Weisse Christian.* Miine, miine, numai nu astăzi/ Spun totdeauna leneșii. ([Lenea](#))

Der Beste ist noch etwas, das überwunden werden muss! *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 3, 299.* (Și) cel mai bun mai este încă ceva care trebuie depășit! ([Supraomul](#))

Der Charakter der Dinge dieser Welt, namentlich der Menschenwelt, ist nicht sowohl, wie oft gesagt worden, Unvollkommenheit, als vielmehr Verzerrung, im Moralischen, im Intellektuellen, Physischen, in Allem. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 156 bis.* Caracterul lucrurilor acestei lumi, anume al lumii omenești, nu este atât, cum s-a spus adesea, imperfecțiunea cât mai ales caricatura, în domeniul moral, intelectual fizic, în toate. ([Imperfecțiunea](#))

Der Charakter ist schlechthin inkorrigibel; weil alle Handlungen des Menschen aus einem innern Prinzip fließen, vermöge dessen er, unter gleichen Umständen, stets das Gleiche tun muss und nicht anders kann.../ Eben so wenig, und aus demselben Grunde, dürfen wir erwarten, dass Einer, unter veränderten Umständen, das Gleiche, wie vorher, tun werde. Vielmehr ändern die Menschen Gesinnung und Betragen eben so schnell, wie ihr Interesse sich ändert. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 29.* Caracterul este de-a dreptul incorrigibil; pentru că toate acțiunile omului decurg dintr-un principiu lăuntric, în virtutea căruia el trebuie, în aceleași împrejurări, să facă totdeauna același lucru, și nu poate altfel.../ Tot atât de puțin, și din aceeași pricină trebuie să ne așteptăm ca cineva să facă același lucru ca mai înainte și după ce s-au schimbat împrejurările. Dimpotrivă, oamenii își schimbă gândurile și purtarea tot atât de iute cum se schimbă și interesul lor. ([Caracter](#))

Der eigentliche Obskurantismus ist nicht, dass man die

Ausbreitung des Wahren, Klaren, Nützlichen hindert, sondern dass man das Falsche in Kurs bringt. Goethe, *Maximen und Reflexionen* 165. Obscurantismul propriu-zis nu este faptul că se împiedică răspândirea a ceea ce-i adevărat, clar și util, ci faptul că se pune în circulație ceea ce-i fals. (Obscurantismul)

Der Greis... wird sich immer zum Mystizismus bekennen. Er sieht, dass so vieles vom Zufall abzuhängen scheint: das Unvernünftige gelingt, das Vernünftige schlägt fehl. Glück und Unglück stellen sich unerwartet ins Gleiche. Goethe, *Maximen und Reflexionen*, 806. Bătrânul va fi totdeauna adeptul misticismului. El vede că atâtea lucruri par să atârne de întâmplare: prostia izbândește, inteligența dă greș, norocul și nenorocul se echilibrează pe neașteptate. (Bătrânețea)

Der Irrtum ist viel leichter zu erkennen, als die Wahrheit zu finden; jener liegt auf der Oberfläche...; diese ruht in der Tiefe... Goethe, *Maximen und Reflexionen*, 166. Este mult mai ușor de recunoscut eroarea, decât de găsit adevărul; aceea stă la suprafață..., acesta-i în adâncime. (Adevăr)

Der Krieg verschlingt die Besten. Schiller, *Das Siegesfest* 85 Războiul devorează pe cei mai buni. (Război)

Der Lorbeerkranz ist, wo er dir erscheint/ Ein Zeichen mehr des Leidens als des Glücks. Goethe, *Torquato Tasso*, III, (v. 2 038 sq.). Cununa de lauri este, acolo unde îți apare, mai mult un semn al suferinței decât al fericirii. (Gloria)

Der Mensch ist ein Seil, geknüpft zwischen Tier und Übermensch – ein Seil über einem Abgrunde. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 1, 4. Omul este o funie legată între animal și supraom, – o funie peste un abis. (Om)

Der Mensch mag sich wenden wohin er will, er mag unternehmen, was es auch sei, stets wird er auf jenen Weg wieder zurückkehren, den ihm die Natur einmal vorgezeichnet hat. Goethe, *Dichtung und Wahrheit* 4. Omul poate să se îndrepte încotro vrea, să întreprindă orice ar fi, el va reveni mereu pe drumul pe care i l-a indicat odată natura. (Predestinația)

Der Menschheit Würde ist in eure Hand gegeben, Bewahret sie !/ Sie sinkt mit euch !/ Mit euch wird sie sich heben. Schiller, *Die Künstler*, 30. Demnitatea umană e în mâinile voastre; păstrați-o ! Ea coboară cu voi ! Cu voi se va înălța ! (Demnitate)

Der mahr hat seine arbeit getan; der mahr kann gehen. Schiller *Fr., Fiesco* (act III, scena 4). Maurul și a îndeplinit misiunea; maurul poate să plece. Astăzi, formulă glumeață, de retragere, atunci când simți că nu mai este nevoie de prezența sau de serviciile tale. (Retragere)

Der Neid des Menschen zeigt an, wie unglücklich sie sich

fühlen; ihre beständige Aufmerksamkeit auf fremdes Tun und Lassen wie sehr sie sich langweilen. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* 5,10. Invidia oamenilor arată cât de nefericiți se simt; continua lor atenție la ceea ce fac și dreg alții, cât de mult se plictisesc. (Invidia)

Der Reichtum gleicht dem Seewasser: je mehr man davon trinkt, desto durstiger wird man. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* 3. Bogăția seamănă cu apa de mare: cu cât bei mai multă, cu atât devii mai însetat. (Bogăția)

Der Starke ist am mächtigsten allein. Schiller, *Wilhelm Tell* 1, 3 Cel tare este cel mai puternic (când e) singur. (Puterea)

Der Unstern für geistige Verdienste ist, dass sie zu warten haben, bis Die das Gute loben, welche selbst nur das Schlechte hervorbringen. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena*. Fatalitatea pentru meritele spirituale este că ele trebuie să aștepte până ce laudă ceea ce-i bun aceia care singuri produc numai ceea ce-i rău. (Meritul)

Der Verstand ist keine extensive, sondern eine intensive Grösse; daher kann hierin Einer es getrost gegen Zehntausend aufnehmen und giebt eine Versammlung von tausend Dummköpfen noch keinen gescheuten Mann. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena* 2, 47. Inteligența nu este o mărime extensivă, ci intensivă; de aceea aici poate cineva să se măsoare liniștit cu zece mii, și o adunare de o mie de gogomani încă nu face cât un (singur) om deștept. (Inteligența)

Der wahre, tiefe Friede des Herzens und die vollkommene Gemüruhe, dieses nächst der Gesundheit, höchste irdische Gut, ist allein in der Einsamkeit zu finden und als dauernde Stimmung nur in der tiefsten Zurückgezogenheit. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* 5, 9. Pacea adevărată și adâncă a inimii și liniștea sufletească desavârșită, acest bun pământesc suprem, după sănătate, se poate găsi numai în singurătate și ca dispoziție durabilă numai în izolarea cea mai adâncă. (Singurătate)

Der Wahrheit est nur ein kurzes Siegesfest beschieden, zwischen den beiden langen Zeiträumen, wo sie als Paradox verdammt und als trivial geringgeschätzt wird. Schopenhauer, *Die Welt als Wille und Vorstellung, Vorrede*, p. 15. Adevărului îi este rezervat numai un triumf de scurtă durată, între cele două lungi perioade, în care el e condamnat ca paradox și disprețuit ca banal. (Adevăr)

Der Wechsel allein ist das Beständige. Schopenhauer *Aphorismen zur Lebensweisheit* 5, 49 Numai schimbarea este statornică. (Schimbare)

Der wunderbarste Irrtum ist derjenige, der sich auf uns selbst und unsere Kräfte bezieht, dass wir uns einem würdigen Geschäft, einem ehrsamem Unternehmen widmen, dem wir nicht gewachsen sind, dass wir nach einem Ziel streben, das wir nie erreichen können. Die daraus entspringende Tantalisch-Sisyphische Qual

empfindet jeder nur um desto bitterer, je redlicher er es meinte. Und doch sehr oft, wenn wir uns von dem Beabsichtigten für ewig getrennt sehen, haben wir schon auf unserm Wege irgend ein anderes Wünschenswerte gefunden, etwas und Gemässes, mit dem uns zu begnügen wir eigentlich geboren sind. *Goethe, Maximen und Reflexionen 68.* Cea mai ciudată eroare este aceea care se referă la noi înșine și la puterile noastre, că ne consacram unei ocupații importante, unei întreprinderi onorabile, căreia nu îi corespundem, că năzuim spre o țintă, pe care n-o putem ajunge niciodată. Chinul tantalo-sisific, care rezultă de aici, îl simte fiecare în mod cu atât mai amar, cu cât intențiile sale erau mai oneste. Și totuși, foarte adesea, când ne vedem separați pentru totdeauna de ceea ce ne propusesem, am și găsit în calea noastră vreun alt lucru vrednic de dorit, ceva potrivit pentru noi, cu care am fost sortiți să ne mulțumim. ([Ocupația](#))

Der zu grosser Leistungen einer bestimmten Art Berufene spürt Dies innerlich und heimlich von Jugend auf und arbeitet darauf hin, wie die Bienen am Bau ihres Stockes. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 48.* Cel care-i chemat să realizeze lucruri mari într-un anumit domeniu simte aceasta în chip tainic înlăuntrul său, încă din tinerețe, și își îndreaptă activitatea într-acolo, ca albinele la clădirea stupului lor. ([Vocațiunea](#))

Der, welchen sie Erlöser nennen, schlug sie in Banden... Ach, dass Einer sie noch von ihrem Erlöser erlöste. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 2, 131 sq.* Acela, pe care ei îl numesc liberator, i-a pus în lanțuri... Ah ! de i-ar libera cineva de liberatorul lor ! ([Liberarea](#))

Des Lebens ungenischte Freude/ Wardkeinem Irdischen zu Teil. *Schiller, Der Ring des Polykrates, 9, 5 sq.* Bucuria netulburată a vieții n-a fost partea vreunui muritor. ([Bucurie](#))

Des Menschen Tätigkeit kann allzuleicht erschlaffen,/ Er liebt sich bald die unbedingte Ruh. *Goethe, Faust 340 sq.* Activitatea omului ușor poate slăbi; repede îi place liniștea absolută. ([Activitatea](#))

Desaire común es de afortunados tener muy favorables los principios y muy trágicos los fines. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 59.* Este soarta obișnuită a celor fără noroc de a avea în viață un început foarte vesel, dar un sfârșit foarte trist. ([Sfârșitul](#))

Desine fata deum flecti sperare precando. *Vergilius, Aeneis, 6, 376.* Încetează de a spera că hotărârile zeilor se vor schimba prin rugăminți. ([Destin](#))

Desinit esse remedio locus, ubi quae fuerant vitia, mores sunt. *Seneca L. A., Epistulae 39, 6* Nu mai este loc pentru remediu acolo unde ceea ce a fost (mai înainte) viciu a devenit obicei. ([Viciul](#))

Desinit in piscem mulier formosa superne. *Horatius, Ars poetica, 4.* Este corpul unei femei frumoase cu o (care sfârșește într-o) coadă de

pește. *Se termină în (coadă de) pește.* Horatius compară opera de artă lipsită de coerență stilistică sau de idei cu o astfel de reprezentare plastică. (Nedecis)

Despărțirea de iubită, disprețul rudelor, o rămășiță de datorie, servirea unui netrebnic, un prieten înstrăinat din cauza sărăciei: aceste cinci lucruri ard cumplit, fără foc. *Vetalapancavinçatika 4, ap. Lassen, Anthologia sanscritica 26, 12 sq.* (Despărțirea)

Destinul și fapta omenească se sprijină reciproc; însă pe când pentru cei aleși fapta înseamna ceva, oamenii de nimic adoră destinul. *Mahabharata 12, 5215; Böhlingk, Indische Sprüche 4221.* (Fapta & destinul)

Destinul aleargă chiar și după acela care fuge foarte iute. El se odihnește împreună cu cel care se odihnește; se poartă după faptele (anterioare) ale fiecăruia; stă lângă cel care stă și-l însoțește pe cel care merge. El săvârșește fapta pe care o săvârșește (omul), și se ține de el ca umbra. *Mahabharata, 6752 sq.; Böhlingk, Indische Sprüche, 5721 sq.* (Destin)

Destinul e stăpân nu numai asupra oamenilor, ci și asupra zeilor. *Çrngadharapaddhati, Daivakhyana, 10; Böhlingk, Indische Sprüche, 1356.* (Destin)

Destinul este cauza a tot ce-i în lume; destinul este cauza care ține lumea laolaltă, și tot el este cauza despărțirii tuturor ființelor. *Ramayana 4, 24, 4; Böhlingk, Indische Sprüche 1591.* (Destin)

Destinul este cauza fericirii și a nenorocirii: așa gândește fatalistul, și nu se mișcă. *Hitopadeça Intr., 43; Böhlingk, Indische Sprüche, 3184.* (Destin)

Destinul este stăpânul tuturor zeilor. *Chaeremon, ap. Stobaeus, Eclogae physicae et ethicae 1, 7, 16.* (Destin)

Destinul invidiază izbânzile mari. *Philippus, ap. Plutarchus, Consolatio ad Appolonium 6.* (Izbânda)

Destinul leagă pe om cu lanțuri de oțel și-l trage în sus spre rangul cel mai înalt sau în jos spre adâncurile mizeriei. *Ramayana 5, 37, 3.* (Destin)

Destinul nu ocrotește pe cel stăpânit de poftă și rătăcirii. *Purușakarakhya, 35.* (Destin)

Destinul veghează, când totul doarme; destinul nu poate fi ocolit. Neîmpiedicat și indiferent, destinul pășește peste toate creaturile. *Mahabharata, 1, 243; Böhlingk, Indische Sprüche, 652.* (Destin)

Desunt inopiae multa, avaritiae omnia. *Syrus Publilius, Sententiae.* Sărăciei îi lipsesc multe, lăcomiei toate. (Lăcomie)

Deus ab initio constituit hominem, et reliquit illum in manu consilli sui. *Septuaginta, Siracides, 15, 14.* El³⁵ dintru început a făcut pe om și l-a lăsat în voia chibzuinței sale proprii. (Chibzuința)

Deus, ecce deus! *Vergilius, Aeneis (VI, 46).* Zeul, iată zeul! Desemnează o sursă de inspirație poetică și, mai ales, un inspirator. (Zeul)

Deux choses instruisent l'homme de toute sa nature: l'instinct et l'expérience. *Pascal, Pensées 396 (273).* Două lucruri îl instruiesc pe om cu privire la întreaga sa natură: instinctul și experiența. (Instinctul)

Deux choses toutes contraires nous préviennent également: l'habitude et la nouveauté. *La Bruyère, Les Caractères, Des jugements 4.* Două lucruri cu totul opuse ne predisun deopotrivă: obișnuința și noutatea. (Obișnuința)

Deux personnes d'une même profession sont rarement bons amis. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 1, 84.* Două persoane cu aceeași profesiune rareori sunt prieteni buni. (Ocupația)

Dezbinarea nu va înceta niciodată în orașele oamenilor. *Euripides, Helena, 1 157.* (Dezbinarea)

Di qui nasce quello che ho detto: che duoi diversa mente operando sortiscano il medesimo effetto; e duoi egualmente operando, l'uno si conduce al suo fine, l'altro no. *Machiavelli, Il Principe 25.* De aici provine ceea ce am spus: (anume) că doi care procedează în chip diferit obțin același rezultat; iar din doi care procedează în același chip, unul ajunge la țintă, celălalt nu. (Procedarea)

Diabolus, letale quod conficit, rebus Dei gratissimis et acceptissimis imbuit. *Tertullianus, De spectaculis, 16.* Diavolul, când face ceva mortal, îl impregnează cu lucrurile cele mai plăcute și cele mai dragi ale lui Dumnezeu. (Diavolul)

Diamonds are a girl's best friend. *Anita Loos, Gentlemen prefer Blonds.* Cele mai bune prietene ale unei fete sunt diamantele. (Femeie)

Dic, hospes, Spartae nos te hic vidisse iacentes,/ Dum sanctis patriae legibus obsequimur. *Cicero, Tusculanae disputationes 1, 101.* Străine, spune Lacedemonienilor că noi am murit aici supunându-ne legilor ei. *Simylus 78.* Wanderer, kommst du nach Sparta, verkündige dorten, du habest/ Uns hier liegen gesehn, wie das Gesetz es befahl. *Schiller, Der Spaziergang 97 sq.* (Legea)

Dicht neben meinem Wissen lagerts mein schwarzes Unwissen. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 4, 364* Foarte aproape de știința mea sălășluiește neștiința mea neagră. (Știința)

Dictorum sensus ut delecta varietas. *Phaedrus, Fabulae (II, 10).*

³⁵ *Et.* Dumnezeu.

Să farmec gustul prin varietatea subiectelor. **Variatio (varietas) delectat.**
Diversitatea desfată. (Diversitate)

Dictum sapienti sat est. *Plautus Titus Maccius.* Omului deștept îi ajunge o vorbă. (Înțeleptul)

Dicunt... Stoici nostri: duo esse in rerum natura, ex quibus omnia fiant, causam et materiam. Materia iacet iners, res ad omnia parata, cessatura, si nemo moveat. Causa autem, id est ratio, materiam format et quocumque vult versat, ex illa varia opera producit. *Seneca L. A., Epistulae 65, 2.* Stoicii noștri spun... că în natură există doi factori din care provine totul: cauza și materia. Materia stă inertă, gata la orice, inactivă dacă nu e pusă în mișcare de cineva. Iar cauza, adică rațiunea, dă formă materiei, îi dă orice destinație și produce din ea opere variate. (Materia)

Didicit ex iis quae passus est obedientiam. *Novum Testamentum, Ad Hebraeos, 5, 8.* A învățat ascultarea din cele ce a pățimit. (Ascultarea)

Die Aufgabe ist nicht sowohl zu sehn was noch Keiner gesehen hat, als bei Dem, was Jeder sieht, zu denken, was noch Keiner gedacht hat. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 76.* Problema nu e atât de a vedea ceea ce n-a văzat încă nimeni, cât (mai ales) de a gândi ceea ce nimeni nu a gândit încă la ceea ce vede fiecare. (Gândirea)

Die Bibliotheken allein sind das sichere und bleibende Gedächtnis des menschlichen Geschlechts, dessen einzelne Mitglieder alle nur ein sehr beschränktes und unvollkommenes haben. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 254.* Numai bibliotecile sunt memoria sigură și durabilă a omenirii, ai cărei membri au, fiecare în parte, numai o memorie foarte mărginită și nedesăvârșită. (Biblioteca)

Die Dinge sind getauft am Borne der Ewigkeit und jenseits von Gut und Böse. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 3, 243.* Lucrurile sunt botezate la izvorul veșniciei și dincolo de bine și de rău. (Veșnicia)

Die eh'rne Hand/ Der Not gebietet, und ihr ernster Wink/ Ist oberstes Gesetz, dem Götter selbst/ Sich unterwerfen müssen. Schweigend herrscht/ Des ew'gen Schicksals unberatne Schwester. *Goethe, Iphigenie auf Tauris 4, 4.* Mâna de fier a necesității poruncește și semnul ei grav este lege supremă, căreia înșiși zeii trebuie să i se supună. Tăcută stăpânește fără (a primi) sfat sora destinului etern. (Necesitatea)

Die Ehre ist das äussere Gewissen, und das Gewissen die innere Ehre. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 4.* Onoarea este conștiința exterioară, iar conștiința este onoarea interioară. (Onoarea)

Die einzige/ Ausbeute, die wir aus dem Kampf des Lebens/ Wegtragen, ist die Einsicht in das Nichts/ Und herzliche Verachtung alles dessen,/ Was uns erhaben schien und wünschenswert. *Schiller,*

Die Jungfrau von Orléans, 3, 6. Singura/ Cucerire pe care o luăm cu noi din lupta pentru existență/ Este recunoașterea deșertăciunii/ Și disprețul desăvârșit a tot/ Ce ne părea înalt și vrednic de dorit. (Deșertăciunea)

Die empirisch-sittliche Welt besteht grösstenteils nur aus bösem Willen und Neid. *Goethe, Maximen und Reflexionen* 170. Lumea morală empirică constă în cea mai mare parte numai din răutate și invidie. (Răutatea)

Die eule der Minerva beginnt erst mit der einbrechenden dämmerung ihren flug. *Hegel, Grundlinien der Philosophie des Rechts* (Introd.) Bufnița Minervei își ia zborul la căderea nopții. **Reflecția filozofică cere reculegere și răgaz în judecare și aprecierea fenomenelor.** (Înțelepciune)

Die Götter rächen/ Der Väter Missetat nicht an dem Sohn;/ Ein Jeglicher, gut oder böse, nimmt/ Sich seinen Lohn mit seiner Tat hinweg./ Er erbt der Eltern Segen, nicht ihr Fluch. *Goethe, Iphigenie auf Tauris* 2,1. Zeii nu pedepsesc pe fiu pentru nelegiuirea părinților. Fiecare, bun sau rău, își ia răsplata o dată cu fapta. El moștenește binecuvântarea părinților, nu blestemul lor. (Fapta)

Die grosse Mehrzal der Menschen finden es viel leichter, den Himmel durch Gebete zu erbetteln, als durch Handlungen zu verdienen. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena* 2, 174 Marea majoritate a oamenilor găsesc că e mult mai ușor să cerșească cerul prin rugăciuni, decât să-l merite prin acțiuni. (Rugăciunea)

Die grossen Geister sind den kleinen Geistern deshalb einige Schonung schuldig, weil sie eben nur vermöge der Kleinheit Dieser grosse Geister sint; indem Alles relativ ist. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena* 57 Spiritele mari datoresc oarecare menajament față de spiritele mici; pentru ca ele sunt spirite mari tocmai datorită micimii acestora; întrucât totul e relativ. (Spiritul)

Die grösste Wahrscheinlichkeit der Erfüllung lässt noch einen Zweifel zu; daher ist das Gehoffte, wenn es in die Wirklichkeit eintritt, jederzeit überraschend. *Goethe, Maximen und Reflexionen* 360 Cea mai mare probabilitate a realizării încă mai admite îndoială; de aceea ne surprinde totdeauna când ceea ce sperăm devine realitate. (Realizarea)

Die grössten Menschen hängen immer mit ihrem Jahrhundert durch eine Schwachkeit zusammen. *Goethe, Maximen und Reflexionen* 49. Oamenii cei mai mari sunt totdeauna legați de veacul lor prin (vre) o slăbiciune. (Oameni mari)

Die Heiterkeit und der Lebensmut unserer Jugend beruht zum Teil darauf, dass wir, bergauf gehend, den Tod nicht sehn; weil er am Fuss der andern Seite des Berges liegt. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit* 6. Voioșia și optimismul tinereții noastre se bazează, în parte, pe faptul că noi, când suim povârnișul, nu vedem moartea; pentru că ea se află de cealaltă parte a muntelui. (Tinerețea)

Die Herren der Erde sind es vorzüglich dadurch, dass sie, wie im Kriege die Tapfersten und Entschlossensten, so im Frieden die Weisensten und Gerechtesten um sich versammeln können. Goethe, *Dichtung und Wahrheit*, 12. Stăpânitorii pământului sunt mai ales aceia care pot aduna în jurul lor, după cum în război pe cei mai viteji și mai hotărâți, tot astfel în timp de pace pe cei mai înțelepți și mai drepți. (Domnitorul)

Die hohe Kraft/ Der Wissenschaft/ Der ganzen Welt verborgen!/ Und wer nicht denkt,/ Dem wird sie geschenkt,/ Er hat sie ohne Sorgen. Goethe, *Faust* 2567 sqq. Înalta putere a științei, ascunsă lumii întregi! Și cine (nici) nu se gîndește, acela o capătă în dar, o are fără grijă. (Prezicerea)

Die Liebe ist die Gefahr des Einsamsten... Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 3, 227. Iubirea este primejdia celui mai solitar... (Iubire)

Die Liebe zum Leben ist im Grunde nur Furcht vor dem Tod. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* 5, 9. Iubirea de viață nu-i în fond decât frica de moarte. (Moartea)

Die Mängel aufdecken ist nicht genug; ja, man hat Unrecht, Solches zu tun, wenn man nicht zugleich das Mittel zu dem besseren, Zustände anzugeben weiss. Goethe, *Dichtung und Wahrheit*, VI. Nu-i de ajuns să descoperim lipsurile; ba nici nu avem dreptul să facem aceasta, dacă nu știm în același timp să indicăm mijlocul pentru o situație mai bună. (Lipsa)

Die Meinung befolgt das Gesetz der Pendelschwingung: ist sie auf einer Seite über des Schwerpunkt hinausgewicklen, so muss sie es danach ebensoweit auf der andern. Erst mit der Zeit findet sie den rechten. Ruhepunkt und steht fest. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena* 2, 347. Părerea urmează legea oscilației pendulului: dacă ea depășește centrul de gravitație într-o parte, atunci ea trebuie după aceea să facă același lucru în (partea) cealaltă. Abia cu timpul își găsește ea punctul de repaus și stă fixă. (Părerea)

Die Menschen sind durch die unendlichen Bedingungen des Erscheinens dergestalt obrüirt, dass sie das Eine Urbedingende nicht gewahren können. Goethe, *Maximen und Reflexionen*, 716. Oamenii sunt atât de copleșiți de condiționările infinite ale fenomenelor, încât ei nu pot observa condiția (lor) unică și primordială. (Cauza)

Die Menschen, da sie zum Notwendigen nicht hinreichen, bemühen sich ums Unnütze. Goethe, *Maximen und Reflexionen* 1189. Oamenii, fiindcă sunt incapabili de a face ceea ce-i necesar, își dau osteneala pentru ceea ce-i nefolositor. (Ocupația)

Die Natur ist (wie die berühmte Aufschrift zu Sais sagt) Alles, was ist, was war, und was sein wird, und ihren Schleier hat noch kein Sterblicher aufgedeckt. Wieland Christoph, *Die Anderiten* 5, 121. Natura este (cum spune celebra inscripție din Sais) tot ce este, ce a fost și

ce va fi, și vâlul ei încă n-a fost luat de nici un muritor. (Natura)

Die Pressfreiheit ist für die Staatsmaschine, was für die Dampfmaschine die Sicherheitsvalve: denn mittelst derselben macht jede Unzufriedenheit sich alsbald durch Worte Luft, ja wird sich, wenn sie nicht sehr viel Stoff hat, an ihnen erschöpfen. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena* 2, 127. Libertatea presei este pentru mașina de stat ceea ce este supapa de siguranță pentru mașina cu aburi: căci prin ea orice nemulțumire își face drum îndată prin cuvinte, ba chiar, dacă nu are foarte mult material, se va epuiza în ele. (Presa)

Die Proletarier haben nichts zu verlieren als ihre Ketten. Karl Marx & Friedrich Engels, *Kommunistische Manifest*. Proletarii nu au de pierdut decât lanțurile. Concluzia Manifestului Partidului Comunist al lui Marx K. și Engels, însuflind încredere în victoria finală a proletariatului internațional. (Încredere)

Die Religion hat, wie der Ianus, – oder besser, wie der brahmanische Todesgott Yama, zwei Gesichter, und eben auch, wie dieser, ein sehr freundliches und ein sehr finsternes. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena* 2, 174 Religia are, ca și Ianus, – sau mai bine, ca și Yama, zeul brahmanic al morții, două fețe, și anume, la fel ca acesta, una foarte prietenoasă și alta foarte întunecată. (Religia)

Die Revolutionen sind die Lokomotiven der Geschichte. Marx K., *Luptele de clasă în Franța*, (III). Revoluțiile sunt locomotivele istoriei. (Revoluție)

Die Schande nimmt ab mit der wachsenden Sünde. Schiller, *Die Verschwörung des Fiesko zu Genua* 3, 1 Rușinea scade pe măsură ce crește păcatul. (Rușinea)

Die Schlange, die das Herz vergiftet,/ Die Zwietracht und Verderben stiftet,/ Das ist der widerspenstige Geist,/ Der gegen Zucht sich frech empöret,/ Der Ordnung heilig Band zerreist,/ Denn der ist's, der die Welt zerstöret. Schiller, *Der Kampf mit dem Drachen* 23, 7 sqq. Șarpele care otrăvește inima, care pricinuieste dezbinare și pierzare, acela-i spiritul de împotrivire care se ridică semeț împotriva disciplinei și rupe legătura sfântă a ordinei; căci el e acela care distruge lumea. (Împotrivirea)

Die stillsten Worte sind es, welche den Sturm bringen Gedanken, die mit Taubenfüßen kommen, lenken die Welt. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 2, p. 217. Cuvintele cele mai liniștite sunt acele care aduc furtuna. Gândurile care vin cu picioare de porumbei conduc lumea. (Gândul)

Die Stunden des Knaben sind länger als die Tage des Alten. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* 6. Orele tinărului sunt mai lungi decât zilele bătrînului. (Tinerețea)

Die Tugend der Bescheidenheit ist bloss zur Schutzwehr gegen den Neid erfunden worden. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 242.* Virtutea modestiei a fost inventată numai ca apărare împotriva invidiei. (Modestia)

Die tuont sam die frösche în eime sê,/ den ir schriên alsô wol behaget,/ daz diu nahtegal dâ von verzaget,/ sô si gerne sunge mê. *Walther von der Vogelweide, Verfall der höfischer, Kunst, 29 sq.* Ei fac ca broaștele în lac, căroră le place atât de mult orăcăitul lor, încât privighetoarea nu mai are curajul de a cânta. (Broaștele)

Die Verehrung verträgt nicht die Nähe; sondern hält sich fast immer in der Ferne auf; well sie, bei persönlicher Gegenwart des Verehrten, wie Butter an der Sonne schmilzt. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 242* Respectul nu suportă apropierea, ci se ține mai totdeauna departe; pentru că, în prezența celui respectat, el se topește ca untul la soare. (Respect)

Die wahren Weisen fragen, wie sich die Sache verhalte in sich selbst und zu andern Dingen unbekümmert um den Nutzen, das heisst um die Anwendung auf das Bekannte, und zum Leben Notwendige, welche ganz andere Geister, scharisinnige, lebenslustige, technisch geübte und gewandte, schon finden werden. *Goethe, Maximen und Reflexionen 698* Adevărații înțelepți întreabă cum stă chestiunea în sine și-n raport cu alte lucruri, fără să le pese de folosul, adică de aplicația la ceea ce-i cunoscut și accesibil vieții; aceasta o vor găsi cu totul alte spirite, ingenioase, dornice de viață, cu experiență și îndemănare tehnică. (Știința)

Die Wissenschaft wird dadurch sehr zurückgehalten, dass man sich abgibt mit dem, was nicht wissenswert ist, und mit dem, was nicht wissbar ist. *Goethe, Maximen und Reflexionen 410* Știința e foarte mult ținută în loc prin faptul că ne ocupăm cu ceea ce nu merită să fie știut și cu ceea ce nu poate fi știut. (Știința)

Diem perdid. *Suetonius, De vita duodecim Caesarum (VIII).* Am pierdut o zi/ mi-am pierdut ziua. Cuvinte pe care obișnuia să le rostească împăratul Titus (*Amici, diem perdid!*), dacă într-o zi nu făcea o faptă bună. (Regret)

Dies nihil est; dum versas te nox fit. *Petronius, Satiricon 41* Ziua nu e nimic; până te-ntorci s-a și făcut noapte. (Ziua)

Dies sei eure Ehre: immer mehr zu lieben, als ihr geliebt werdet, und nie die Zweiten zu sein. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 97.* Aceasta să fie onoarea voastră: să iubiți tot mai mult decât sunteți iubiți și să nu fiți niciodată al doilea. (Iubire)

Diesem mundus phaenomenon, in welchem der Zufall herrscht, liegt zum Grunde durchgängig und überall ein mundus intelligibilis, welcher den Zufall selbst beherrscht. *Schopenhauer, Über die anscheinende Absichtlichkeit im Schicksale der Einzelnen p. 189.* Acestui

«mundus phaenomenon», în care stăpânește întâmplarea, îi stă la bază totdeauna și pretutindeni un «mundus intelligibilis», care stăpânește însăși întâmplarea. (Întâietatea)

Dieser Erdenkreis/ Gewährt noch Raum zu grosser Taten. Goethe, *Faust 10181 sq.* Sfera aceasta pământească mai oferă spațiu (suficient) pentru fapte mari. (Fapta)

Dieu, dans sa bonté, veut qu'un seul moment nous sauve; encore faut-il que ce moment soit le dernier, de sorte que tout dépend d'une seule minute, auprès de laquelle le reste de la vie est comme rien. France Anatole, *La Rôtisserie de la reine Pédauque 358.* Dumnezeu, în bunătatea sa, vrea ca o singură clipă să ne mântuiască; și încă trebuie ca aceasta să fie ultima, așa că totul depinde de un singur minut, pe lângă care restul vieții e ca nimic³⁶. (Mântuirea)

Difficile est proprie communia dicere. Horatius, *Ars poetica* (128). Greu să exprimi lucrurile comune într-un stil personal. (Exprimare)

Difficile est satiram non scribere. Iuvenalis, *Satirae* (I, 30). E greu să nu scrii satire. (Dificultate)

Difficile este animum perducere ad contemptionem animae. Seneca L. A., *Epistulae 4, 4.* E greu să determini sufletul să disprețuiască suflarea. (Viața)

Difficilem habere oportet aurem ad crimina. Syrus Publilius, *Sententiae.* Trebuie să avem urechea neîncrezătoare față de învinuiri. (Acuzarea)

Difficiles nugae. Martialis, *Epigrammi* (II, 86, 9). Nimicuri dificile/chinuite. Ironie la adresa poezilor care scriu cu multă trudă versuri nevoiașe. (Ironie)

Difficilis in perfecto mora est, naturaliterque quod procedere non potest recedit. Velleius Paternus, *Historia Romana 1, 7, 6.* E greu ca perfecțiunea să dureze, și în mod natural ceea ce nu mai poate înainta dă înapoi. (Perfecțiunea)

Diligitur nemo, nisi cui fortuna secunda est. Ovidius, *Ex Ponto 2, 3, 23.* Nimeni nu-i iubit decât atunci când îi merge bine. (Iubire)

Dimidium facti qui coepit habet. Horatius, *Epistulae 1, 2, 40.* Cine începe are jumătatea înfăptuită. (Început)

Din cauza disprețului regelui, suita lui e formată din oameni fără minte. Datorită influenței acestora, nu pot sta în preajma lui oameni inteligenți. Când regatul e lipsit de aceștia, nu poate să existe o conducere bună. Când conducerea dispăre, pierde neapărat

³⁶ Cf.: ~n clipa mor]ii, cine-[i pr]se[te corpul [i pleac\ cu gândul la mine, acela se contope[te cu natura mea. (*Bhagavadgita 8, 3*)

toată lumea. *Hitopadeça 2, 75; Böhrlingk, Indische Sprüche 241.* (Conducerea)

Din cauza încrederii mi-am pierdut averea și prin neîncredere mi-am salvat-o. Dar e greu să le cunoști pe amândouă. *Theognis, Sententiae 831 sq.* (Încredere)

Din cauza sărăciei cuiva rudele nu dau atenție vorbelor sale, prietenii săi cei mai dragi se îndepărtează de el, nenorocirile se înmulțesc, energia îi scade, caracterul său își pierde strălucirea și fapta rea savârșită de alții i se atribuie lui. *Çudraka, Mrechakatika 15 Böhrlingk, Indische Sprüche 1144.* (Sărăcia)

Din cauza slăbiciunii lor (a simțurilor), nu suntem în stare să deosebim adevărul. *Anaxagoras, ap. Diels, Die Fragmente der Vorsokratiker, fragm. 21.* (Adevăr)

Din ce rang și din ce fericire mare am căzut aici pe pământ și mă găsesc printre muritori. *Empedocles, ap. Diels, fr. 119.* (Remediul)

Din faptele cuiva se pot deduce totdeauna însușirile sale și felul său de viață, atunci când nu le vedem. De aceea trebuie să căutăm să descoperim faptele aceluia care nu trăiesc sub ochii noștri din consecințele lor. *Hitopadeça 4, 100; Böhrlingk, Indische Sprüche 610.* (Fapta)

Din faptul că un om rău citește cărțile de legi sau studiază Vedele încă nu rezultă nimic; caracterul predomină aici. *Hitopadeça 1, 15; Böhrlingk, Indische Sprüche 1404.* (Caracter)

Din înțelepciune provin trei lucruri: gândire justă, vorbire fără greș și acțiune dreaptă. *Democritus, ap. Diels, fr. 2.* (Înțelepciune)

Din lăcomie provine mânia, din lăcomie ia naștere dorința, din lăcomie rătăcirea și pierzarea; lăcomia este pricina faptei rele. *Hitopadeça 1, 26.* (Lăcomie)

Din mulțimea celor adunați vei asculta de acela, care va da sfatul cel mai bun. *Homerus, Ilias 9, 74 sq.* (Sfatul)

Din pământ (provine) totul și-n pământ sfârșește totul. *Xenophanes, ap. Diels, Fr. 27.* (Pământul)

Din plăcere răsare nefericirea. *Menander, Monosticha 184.*

Din pricina banilor mulți au păcătuit și cine caută să se îmbogățească, își întoarce ochiul de la dreptate. *Septuaginta, Siracides, 27, 1.* (Bogăția)

Din pricina nobilimii piere cetatea; însă poporul, prin prostia lui, cade sub robia unui tiran. *Solon, Elegi 7, 3 sq. ap. Diogenes Laertius 1, 2, 3.* (Tirania)

Din rău, natura dă naștere la rău, după cum din viperă se naște iarăși viperă. *Isidorus, ap. Stobaeus, Florilegium 90, 9.* (Ereditatea)

Din sănătatea minții (provine) fericirea mult dorită. *Aeschines, Eumenides 535 sqq.* (Mintea)

Dinaintea unui om care minte lumea se dă înapoi ca dinaintea unui șarpe. *Ramayana 2, 109, 12; Böhlingk, Indische Sprüche 3793.* (Minciuna)

Dinanzi a giusto giudice, un medesimo peccato in diverse qualita di persone non dēe una medesima pena ricevere. *Boccaccio, Il Decamerone 2, 9.* Înaintea unui judecător drept aceeași greșală la persoane de calități diferite nu trebuie să primească aceeași pedeapsă. (Pedeapsa)

Dintre bunurile și frumusețile reale nimic nu dau zeii oamenilor fără osteneală și grijă. *Xenophon, Memorabilia 2, 1, 28.* (Munca)

Dintre lucrurile existente unele atârnă de noi, altele nu. De noi atârnă părerea, năzuința, dorința, evitarea, într-un cuvânt tot ce nu e opera noastră. Nu atârnă de noi corpul, averea, reputația, dregătoriile, într-un cuvânt tot ce nu e opera noastră. *Epictetus, Manuale, 1, 1.* (Atârnarea)

Dintre toți oamenii în viață, cine știe ceva ? *Imn babilonian.* (Știința)

Dintre toate biruințele cea dintii și cea mai de seamă este a se învinge pe sine însuși; iar a fi învins de sine însuși este lucrul cel mai rușinos și cel mai rău. *Plato, Leges 1, 3.* (Stăpânirea)

Dintr-o luptă mică nu rezultă o glorie mare. *Sophocles, ap. Stobaeus, Florilegium 45, 11.* (Gloria)

Dintr-un motiv (oarecare) devii iubit, (și) dintr-un motiv (oarecare) devii odios. Lumea aceasta a celor vii este egoistă; nimeni nu-i iubit de nimeni. *Mahabharata 12, 5062 sq.; Böhlingk, Indische Sprüche 3910.* (Iubire)

Dio non vuole far ogni cosa per non ci torre il libero arbitrio. *Machiavelli, Il Principe 26.* Dumnezeu nu vrea să facă totul, pentru a nu ne lua liberul arbitru. (Liberul arbitru)

Diogene spunea că sărăcia este o virtute învățată de la sine. *Diogenes Cynicus, ap. Stobaeus, Florilegium 19.* (Sărăcia)

Diogene spunea că sărăcia vine spontan în ajutorul filozofiei; căci, pe când aceasta încearcă să ne convingă prin vorbă, sărăcia ne constrânge prin fapte. *Diogenes Cynicus, ap. Stobaeus, Florilegium 95, 11.* (Sărăcia)

Dire la vérité est utile à celui à qui on la dit, mais desavantageux à ceux la disent, parce qu'ils se font haïr. *Pascal, Pensées, 100.* A spune adevărul este util aceluia căruia i se spune, dar dezavantajos pentru acei care-l spun, fiindcă își atrag ura. (Adevăr)

Discipulus est prioris posterior dies. *Syrus Publilius, Sententiae (14).* Ziua de azi este ucenica zilei de ieri. **Înveți, acumulînd experiență, pe zi ce trece.** (Experiența)

Discunt (medici) periculis nostris, et experimeta per mortes agunt. *Plinius Caecilius Secundus, Caius Maior, Naturalis historia 29, 1.* (Medicii) învață cu riscul nostru și experiențele pe care le fac costă vieți. (Medicul)

Displicuit nasus tuus. *Iuvenalis, Satirae (VI, 495).* Nasul tău a displăcut. **Când cineva este victima unor capricii, a unui act arbitrar, se poate spune ironic d.n.t.** (Capricios)

Dispoziția sufletească a oamenilor e astfel cum e și ziua pe care o aduce Zeus, și gândurile lor atârnă de treburile pe care le fac. *Archilochus, Iambi, 66 sq.* (Dispoziția)

Disprețuit e cel sărac, chiar când spune lucruri foarte juste; căci lumea socotește că el vorbește numai pentru a căpăta (ceva). Și cine poartă o manta ruptă, îndată e numit pîrîtor, chiar dacă el e cel nedreptățit. *Menander, Georgos, ap. Stobaeus, Florilegium 96, 5* (Sărăcia)

Disproportioned friendships ever terminsate in disgust. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 5.* Prietenii nepotrivite sfîrșesc totdeauna prin antipatie. (Prietenia)

Diu apparandum est bellum, ut vincas celerius. *Syrus Publilius 203* Trebuie de pregătit mult timp războiul, pentru a învinge mai iute. (Război)

Diverses sortes de sens droit: les uns³⁷ dans un certain ordre de choses, et non dans les autres ordres, où ils extravagent. *Pascal, Pensées 2 (213).* Diferite feluri de judecată dreaptă: unii (o au) într-o anumită ordine de lucruri, și nu în celelalte ordini, unde bat câmpii. (Judecata)

Dives commotus confirmatur ab amicis suis;/ humilis autem cum ceciderit, expelletur et a notis. *Septuaginta, Siracides, 13, 21.* Când se clatină bogatul, el e sprijinit de prieteni, dar când se clatină săracul, este îmbrîncit (și) de prieteni. (Bogăția)

Dives iniuste egit, et fremet;/ pauper autem laesus tacebit. *Septuaginta, Siracides, 13, 3.* Bogatul face o nedreptate și tot el se mînie. Cel sărac suferă nedreptatea și tot el se roagă de iertare³⁸. (Bogăția)

³⁷ *Les uns:* se în]elege ont un sens droit.

³⁸ Cf. Iuvenalis, Satirae 3, 252 sqq.

Divina natura dedit agros, ars humana aedificavit urbes. *Varro M. Terentius, Rusticae*, III, 1. Divina natură a dăruit ogoarele, măiestria omului a clădit orașele. ([Admirație](#))

Divinae et opes, quas facilius invenies qui vituperet quam qui fastidiat. *Tacitus, Dialogus de oratoribus*, 8. Mai degrabă vei găsi pe cineva care să critice bogăția și buna stare, decât pe unul care să le disprețuiască. ([Bogăția](#))

Divitiae addunt amicos plurimos; (a paupere autem et hi quos habuit separantur). *Septuaginta, Proverbia*, 19, 4. Bogăția adună prieteni mulți (pe când de cel sarac se îndepărtează prietenii pe care i-a avut). ([Bogăția](#))

Divitiae apud sapientem virum in servitute sunt, apud stultum in imperio. *Seneca L. A., De vita beata*, 26, 1. Bogăția este sclava omului înțelept și stăpâna celui prost. ([Bogăția](#))

Divitiae grandes homini sunt, vivere parce/ Aequo animo; neque enim est unquam penuria parvi. *Lucretius, De rerum natura*, 5, 1116 sq. O bogăție mare pentru om este să se mulțumească cu un trai cumpătat; căci niciodată nu lipsește puținul. ([Bogăția](#))

Divitiarum fructus est in copia; copiam declarat satietas. *Cicero, Paradoxa Stoicorum*, 6, 2. Fructul bogățiilor este în abundență și abundența duce la saturație. ([Abundența](#))

Dixi (et salvavi animam meam). *Ezechiel* (III, 19-21). Am spus și mi-am mîntuit sufletul! Formulă rostită de filozofi și de juriști în încheierea argumentărilor și pledoariilor. Prin ea se subliniază că ai spus tot ce ai avut de spus. ([Argumentație](#))

Do I contradict myself ? Very well, then I contradict myself. *Whitman Walt, Song of Myself*. Mă contrazic ? Foarte bine, atunci mă contrazic. ([Relativitate](#))

Do men ever hate the things they love ? *Melville Herman, White-Jacket*. Oare oamenii urăsc vreodată lucrurile pe care le iubesc ? ([Relativitate](#))

Do not expect too much of others. We often disappoint ourselves, so we must expect to be disappointed by others. *Lubbock, On Peace and Happiness*, 7. Nu aștepta prea mult de la alții. Adesea ne dezamăgim pe noi înșine; de aceea trebuie să ne așteptăm să fim dezamăgiți de alții. ([Dezămăgirea](#))

Do unto the other fellow the way he'd like to do unto you, an' do it fust. *Westcott E. N., David Harum*. Fă-i celuiilalt ceea ce ar vrea să-ți facă el ție, și fă-i-o tu primul. ([Reguli de bună purtare](#))

Do what we can, summer will have its flies. If we walk in the woods, we must feed mosquitoes. *Emerson Ralph Waldo, Essays: First*

Series: Prudence. Orice-am face, vara va avea insecte. Dacă ne plimbăm în pădure, trebuie să hrănim țînțarii. (Prudența)

Doblado seso es menester para quien no le tiene. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 104.* Îndoită minte e necesară între cei care nu au de loc. (Mintea)

Doce non esse positum bonum vitae in spatio eius, sed in usu, posse fieri, immo saepissime fieri, ut qui diu vixerit, parum vixerit. *Seneca L. A., Epistulae 49, 10.* Învață-i (pe oameni) că avantajul vieții nu stă în durata ei, ci în întrebuințare; că se poate întâmpla, ba chiar că se și întâmplă foarte des, că cine a trăit mult, să fi trăit prea puțin. (Viața)

Doce, quomodo feram aerumnam sine gemitu me, felicitatem sine alieno. *Seneca L. A., Epistulae 117, 21* Învață-mă cum să suport răstriaștea fără să gem eu, fericirea fără să geamă altul. (Răstriaștea)

Doi oameni stau mai presus de ceruri: stăpînul bun la suflet și săracul milostiv. *Mahabharata 5, 1028.* (Puterea)

Dolor esse videtur acerrimus virtutis adversarius. *Cicero, Tusculanae disputationes 5, 76.* Durerea pare a fi cel mai vajnic adversar al virtuții. (Durerea)

Dolus, an virtus, quis in hoste requirat? *Vergilius, Aeneis, 2, 390.* Vicleșug sau viteje, cine mai întreabă, când e vorba de un dușman ? Șiretenie sau vitejie totuna înseamnă față de dușman. (Viclenia)

Domnia e ceva nesigur. *Herodotus, 3, 53.* (Domnia)

Domnitorul, înfrânându-și mai întâi simțurile, ca pe niște cai supuși, biruind dorința, mânia și pe ceilalți dușmani din el, să se învingă de la început pe sine, pentru a birui pe ceilalți dușmani; căci, dacă nu se biruie pe sine și nu se stăpânește, cum ar putea să supună pe altul ? *Kathasaritsagara, 34, 191 sqq.* (Domnitorul)

Don't be a square peg in a round hole. *Proverbia.* Nu fi un țărșuș pătrat într-o gaură rotundă. (Reguli de bună purtare)

Don't kick a fellow when he's down. *Proverbia.* Nu lovi insul care-i la pământ. (Reguli de bună purtare)

Don't trust anybody, not even yourself. *O'Neill Eugene, The Moon for the Misbegotten, I.* Să n-ai în nimeni prea multă încredere, nici măcar în tine însuși. (Reguli de bună purtare)

Don't you see what money really is ? It's power... And power, especially in this country, is men like yourself who have the character to administrate it... Man is money and it's got to be passed on to men. *Williams William Carlos, White Mule, p. 265.* Nu-ți dai seama ce sunt banii ? Sunt putere... Și putere, mai ales în țara asta, înseamnă oameni ca și tine, care sunt în stare să-i administreze. Oamenii

sunt banii și banii trebuiesc transmiși la alți oameni. (Bani)

Dona praesentis cape laetus horae. *Horatius, Odae, 3, 8, 27.* Primește cu bucurie darurile clipei de față. (Clipa)

Donec eris felix, multos numerabis amicos,/ Tempora si fuerit nubila, solus eris. *Ovidius, Tristia 1, 9, 5.* Cât timp vei fi fericit, vei număra mulți prieteni,/ Dacă vremurile vor fi înnorate, singur vei fi. *Cât vei fi fericit, vei avea mulți prieteni.* Vers celebru al poetului, care, exilat la Tomis, se vede părăsit de toți prietenii. (Prietenia)

Dorește bunuri accesibile, niciodată bunuri inaccesibile. Bucură-te de cele prezente și nu te amări din cauza celor viitoare. *Mahabharata 12, 3.875; Böhrling, Indische Sprüche 3622.* (Bunul)

Doresc să am avere, dar nu vreau s-o dobândesc în mod nedrept. Totdeauna în cele din urma vine justiția. *Solon, Elegi, 12, 7-8.* (Averea)

Dorința de plăceri a încetat, stima oamenilor s-a dus, cei de-o vârstă cu noi au plecat la cer, și-n curând nu vor mai fi nici prietenii dragi ca viața. (Numai) încet ne ridicăm cu ajutorul toiagului; ochii sunt acoperiți de întuneric adânc, corpul, vai, e gârbovit; – și totuși tremură să nu-l surprindă moartea. *Bhartrhari, Vairagyaçataka, 9.* (Bătrânețea)

Dorința de plăceri nu încetează câtuși de puțin prin satisfacerea lor. Setea se naște tocmai când bei o băutură sărată. *Kusumadeva, Drstantaçataka 32; Böhrling, Indische Sprüche 4675.* (Plăcerea)

Dorința greu de înfrânat prin (însăși) natura (ei) devine cu neputință de înfrânat, când mai e susținută și de bogăție. *Plutarchus, ap. Stobaeus, Florilegium, 93, 32.* (Dorința)

Dorința n-are sfârșit; în schimb mulțumirea este cea mai mare fericire. De aceea înțelepții consideră mulțumirea ca o comoară. *Mahabharata 12502; Böhrling, Indische Sprüche 3492.* (Mulțumirea)

Dorința nu se potolește de loc prin satisfacerea dorințelor; ea numai crește și mai tare, ca focul prin jertfa (turnată în el). *Manu, 2, 94; Böhrling, Indische Sprüche, 1377.* (Dorința)

Dorințele aprinse pentru ceva fac sufletul orb pentru (oricare) alt lucru. *Democritus, ap. Diels, fr. 72.* (Dorința)

Dos géneros de personas previnen mucho los daños: los escarmetados, que es muy a su costa, y los astutos, que es muy la ajena. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 243.* Două soiuri de oameni știu să se păzească bine de pagubă: cei cu experiență, foarte mult pe cont propriu și cei vicleni, foarte mult pe socoteala altora. (Paguba)

Dos moi pu sto kai kino ten gen. *Arhimede.* Dați-mi un punct de

sprijin și voi urni pământul din loc. Cuvinte devenite celebre ca simbol al inventivității și al puterii creatoare nelimitate a omului, atunci când există temeuri obiective sau raționale. (Inventivitate)

Două lucruri educă tineretul: pedepsirea celor răi și răsplătirea celor buni. *Lycurgus, In Leocratem 10.* (Pedeapsa)

Două vase stau în pragul lui Zeus cu daruri pe care le dă el; unul cu daruri rele, celălalt cu daruri bune. Acela căruia Zeus, iubitorul de trăsnet, îi dă amestecat, dobândește uneori un dar rău, alteori unul bun; iar pe acela căruia îi dă din cele funeste îl face de ocară; pe acela îl alungă pe pământul divin foamea cumplită și el umblă disprețuit de zei și de oameni. *Homerus, Ilias 24, 527 sqq.* (Darul)

Dove è un bene certo e un male incerto non si debbe mai lasciare quel bene per paura di quel male. *Machiavelli, La Mandragola, 3, 11.* Unde se află un bine sigur și un rău nesigur, nu trebuie niciodată să se lase binele de frica răului. (Bine)

Dregătorii puși de rege pentru a ocroti poporul sunt de obicei niște escroci, care își însușesc avutul altuia. De aceștia trebuie el să-i ferească pe supuși. *Manu 7, 123; Böhrlingk, Indische Sprüche 4943.* (Domnitorul)

Drei Weltmächte gibt es, sagt, sehr treffend, ein Alter: σοφειαι, κρατος και τυχη, Klugheit, Stärke und Glück. Ich glaube, dass die zuletzt genannte am meisten vermag. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 48.* Foarte nimerit spune un antic că sunt trei puteri care domină lumea: σοφειαι, κρατος και τυχη, inteligența, puterea și norocul. Eu cred că ultimul este cel mai puternic. (Noroc)

Drmu prüfe wer sich ewig bindet,/ Ob sich das Herz zum Herzen findet!/ Der Wahn ist kurz, die Reu'ist lang. *Schiller, Das Lied von der Glocke, 8, 4 sqq.* De aceea cel care se leagă pe veci să cerceteze dacă inimile sunt de acord ! Iluzia este scurtă, căința lungă. (Căsătorie)

Drumul adevărului e anevoios; căci Ares³⁹ iubește mincina. *Euripides, Bellerophon, ap. Stobaeus, Florilegium, 54, 19.* (Adevăr)

Du gabst mir Ruh, wenn durch die jungen Glieder/ Die Leidenschaft sich rastlos durchgewühlt;/ Du hast mir wie mit himmlischem Geifeder/ Am heissen Tag die Stirne sanft gekühlt;/ Du schenktest mir der Erde beste Gaben,/ Und jedes Glück wil ich durch dich nur haben. *Goethe, Zueignung, 6, 3–8.* Tu îmi aduceai liniște în tinerețe, când pasiunile mă răscoleau fără încetare; tu m-ai răcorit lin fruntea, ca un evantaliu divin, în zilele de arșiță; tu mi-ai dăruit cele mai bune daruri ale pământului; și orice fericire eu o doresc numai prin tine. (Poezia)

Du gehst über sie hinaus: aber, je höher du steigst, um so

³⁹ Ares: zeul războiului.

kleiner sieht dich das Auge des Neides. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 1, 93. Tu îi depășești: dar cu cât te urci mai sus, cu atât ochiul invidiei te vede mai mic. (Invidia)

Du même fond dont on néglige un homme de mérite l'on sait encore admirer un sot. La Bruyère, *Les Caractères, Des jugements*, 43. Aceași cauză ascunsă ne face să nesocotim pe un om de merit și să admirăm pe un netot. (Aprecierea)

Du sublime au ridicule il n'y a qu'un pas. Napoleon Bonaparte. De la sublim la ridicol nu este decât un pas. Cuvinte pe care le-ar fi rostit Napoleon Bonaparte atunci când, aflat pe culmile gloriei, a suferit marea înfrângere de la Berezina. (Sublim)

Du willst den Herrscher dich entziehn ?/ So sag, wohin willst du denn fliehn ?/ O nimm es nur nicht so genau !/ Denn es beherrscht dich deine Frau,/ Und die beherrscht ihr dummer Bube,/ So bist du Knecht in deiner Stube. Goethe, *Dichtung und Wahrheit* 15. Tu vrei să te sustragi stăpânitorului ? Spune-mi atunci, unde vrei să fugi? Nu lua lucrurile prea în serios ! Căci te stăpânește soția ta, iar pe dansa băiatul ei cel prost; așa că ești servitor în propria ta casă. (Libertate)

Dușmancă este mama, vrăjmaș, este tatăl, al carui copil nu e dat la învățătură. *Hitopadeșca Introd.* 38. (Învățătura)

Dușmanii loviți cu armele nu sunt doborâți; numai cei loviți cu mintea sunt doborâți de-a binelea. Arma omoară numai corpul omului; pe când mintea nimicește și neamul și averea și renumele. *Pañcatantra (B.)* 257; *Böhrlingk, Indische Sprüche* 2974. (Mintea)

Dușmanul devine prieten, iar prietenul se schimbă, după împrejurari; căci interesele nu rămân totdeauna aceleași. *Mahabharata* 12, 4925. (Nestatornicia)

Ducis in consilio posita est virtus militum. *Syrus Publilius, Sententiae*, 210. De chibzuința comandantului atârnă vitejia soldaților. (Comandantul)

Ducunt volentem fata, nolentem trahunt. *Seneca L. A., Epistulae*, 107, 11. Destinul îl duce pe cel care vrea și-l trage pe cel care se opune. (Destin)

Dulce et decorum est pro patria mori. *Horatius, Odae* 3, 2, 13. E plăcut și frumos să mori pentru patrie. Îndemn adresat tineretului de a urma pildele de vitejie ale străbunilor. (Patriotism)

Dulce etiam fugias, / quod fieri amarum potest. *Syrus Publilius, Sententiae* 211. Să fugi chiar și de ceea ce-i dulce, dacă poate să devină amar. (Plăcerea)

Dulcis malorum praeteritorum memoria. *Syrus Publilius, Sententiae*, 212. Plăcută este amintirea relelor care au trecut. (Amintirea)

Dull not device by coldness and delay. *Shakespeare, Othello 2, 3.*
Nu slăbi planul (tău) prin lăncezeală și amânare. (Planul)

Dum abest quod avemus, id exsuperare videtur/ Cetera: post aliud, cum contigit illud, avemus,/ Et sitis aequa tenet vitai semper hiantes. *Lucretius, De rerum natura, 3, 1080.* Când timp lipsește lucrul pe care-l dorim, ni se pare că le întrece pe celelalte; apoi, după ce l-am dobândit, dorim altceva; și aceeași sete îi stăpânește pe acei care năzuiesc neconținut la viață. (Dorința)

Dum dives loquitur, verbum Salomonis habetur;/ Dum pauper loquitur, tum barbarus esse videtur. *Apuleius, Metamorphoses* Când vorbește bogatul, el e socotit drept un Solomon, (dar) când vorbește săracul, el pare un om incult. (Sărăcia)

Dum in dubio est animus, paulo momento huc vel illuc impellitur. *Terentius, Andria 266.* Când sufletul stă la îndoială, un motiv neînsemnat îl împinge într-o parte sau într-alta. (Îndoiala)

Dum in dubio est animus, paulo momento huc vel illuc impellitur. *Lubbock, On Peace and Happiness 8* Când sufletul șovăie, este de ajuns un mic impuls ca să-l îndrepte într-o parte sau în alta. (Șovăiala)

Dum spiro, spero. *Cicero, Ad Atticum (IX, 10). Plinius Caecilius Secundus, Caius Maior, Priapea 80, 9.* Când timp respir, sper. **Dum anima est, spes est** (Când timp respiri, ai și speranțe). (Speranța)

Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt. *Horatius, Satirae, 1, 2, 26.* Proștii, în timp ce evită defectele, aleargă spre cele contrare. (Defectul)

Dum licet, in rebus incundis vive beatus. *Horatius, Satirae 2, 6, 96.* Când timp e cu putință, trăiește fericit în împrejurări îmbucurătoare. (Fericire)

Duo quom idem faciunt, saepe ut possis dicere:/ « Hoc licet impune facere huic, illi non licet ». *Terentius, Adelphi 823 sq.* Când doi fac același lucru, s-ar putea spune adesea: « Acesta poate s-o facă nepedepsit, dar acela nu ». (Fapta)

Duo quom faciunt idem, non est idem.⁴⁰ *Terentius, Adelphi (V, 3).* Doi oameni, când fac același lucru, nu-l fac la fel. (Diversitate)

După (primirea) darului repede îmbătrânește recunoștința. *Menander, Monosticha 347.* (Recunoștința)

După bucurie urmează întristare, după întristare bucurie; bucuria și întristarea se învârtesc ca o roată. *Mahabharata, 12, 6475; Böhlingk, Indische Sprüche 3264.* (Bucurie)

⁴⁰ Vezi [i] *Non idem est si duo dicunt idem.*

După ce și-a făcut treaba, nimănui nu-i mai pasă de cel care a făcut-o. *Mahabharata* 12, 5022; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 3603. (Treaba)

După ce cercetează bine familia onorabilă, învățătura, purtarea bună, vitejia și frumusețea cuiva, destinul iscusit îi dă ca tovarășă sărăcia. *Çaragadharapaddhati, Daridrata* 5; *Böhtlingk, Sanskrit-Chrestomathie* 207, 13. (Sărăcia)

După ce Democrit critică percepțiile simțurilor, spunând: Culoarea este aparentă convențională, dulcele este aparent, amarul este aparent; în realitate nu există decât atomi și vid, – el pune simțurile să vorbească astfel către inteligență: Sărmană minte, tu primești dovezile de la noi și vrei să ne birui? Biruința ta este o înfrângere. *Democritus, ap. Diels fr.* 125. (Simțurile)

După ce prin însăși firea omenească suferim atâtea rele, ne mai născocim pe deasupra mai multe decât cele inevitabile. *Isocrates, Panegyricus* § 167 (Răul)

După cum șarpele lipsit de dinți și elefantul domolit pot fi stăpâniți de toată lumea, la fel și regele fără cetate. *Pañcatantra (B.),* 2, 12. (Cetatea)

După cum într-o călătorie pe mare, când corabia este ancorată, dacă debarci pentru a aduce apă, poți să culegi în treacăt scoici și rădăcini, dar trebuie să fii atent la corabie și să te întorci mereu, ca să vezi dacă nu te cheamă stăpânul corăbiei; iar când te strigă, trebuie să lași toate acele lucruri, ca nu cumva să te lege și să te arunce (în corabie), ca pe un animal: tot astfel și-n viață, dacă, în loc de o rădăcină sau de o scoică, ți se dă o soție sau un copil, nu e nici o piedică aici; dacă însă te cheamă stăpânul corăbiei, aleargă la corabie și lasă toate acele lucruri, fără a te întoarce măcar. Iar dacă ești bătrân, nici să nu te îndepărtezi prea mult de corabie, ca nu cumva să fii absent când te va chema. *Epictetus, Manuale* 7. (Moartea)

După cum actorul își pictează corpul cu culori și ia diferite înfățișări, tot astfel sufletul ia corpurile care rezultă din acțiunile sale. *Yajñavalkya* 3, 162 *Böhtlingk, Indische Sprüche* 4796 (Remediul)

După cum aerul, care-i unul, când intră în lume, își schimbă forma după orice formă; tot astfel și sufletul, care-i unul și se află în toate ființele, își schimbă forma după orice formă și este și-n afară (de ele). *Katha – Upanișad* 5, 10 (Sufletul)

După cum albina scoate mierea dar cruță florile: tot astfel (regele) să ia banii de la supuși, fără (însă) a le face rău. *Mahabharata* 5, 1110; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 2 317. (Domnitorul)

După cum carnea e mâncată în apă de pești, pe pământ de fiare și în văzduh de păsări, tot așa e pretutindeni și cu cel care are avere. *Pañcatantra (K.),* 401. (Averea)

După cum carul nu poate să meargă cu o singură roată, tot astfel destinul nu izbândește fără fapta omenească. *Hitopadeça, Introd., 32.* (Fapta & destinul)

După cum cei bolnavi, când suferă dureri mari, nu le mai simt când îl văd pe medic, tot așa, când cineva e întristat, suferă mai puțin când vede lângă el un prieten. *Philolaus, ap. Stobaeus, Florilegium 113, 10* (Prietenia)

După cum cei care călătoresc pe mare pe timp frumos au pregătite și cele necesare pentru caz de furtună, tot așa cei chibzuiți își pregătesc în prosperitate măsurile pentru caz de nenorocire. *Socrates, ap. Stobaeus, Florilegium 3, 67.* (Prevederea)

După cum cei sănătoși nu se gândesc niciodată la vreun medic priceput, tot astfel un rege ferit de nenorociri nu simte nevoia unui sfetnic. *Pañcatantra (K.) 1, 118.* (Domnitorul)

După cum cel care corupe îl învinge pe cel care primește, tot așa cel care nu primește îl învinge pe cel care vrea să-l corupă. *Demosthenes, De corona, 247.* (Corupția)

După cum cu multă osteneală e ridicată o stîncă pe un munte, dar cu ușurință se prăvale în jos: tot așa e și natura virtuții și a viciului. *Hitopadeça 2, 44 Böhrling, Indische Sprüche 386* (Virtute)

După cum din același lut cineva poate să facă ființe și apoi să le distrugă, și iarăși să facă și să distrugă, și aceasta o poate face neconștient; tot astfel și natura a creat în trecut pe strămoșii noștri, după ei a făcut în continuare pe părinții noștri, după aceea pe noi, iar pe urmă va scoate la iveală rând pe rând pe alții. *Plutarchus, Consolatio ad Appolonium, 10.* (Creația)

După cum e fapta, bună sau rea, pe care o săvârșește cineva în orice condiție a vieții, tot așa e și răsplata de care are parte, în aceeași condiție a vieții... *Mahabharata, Purnabhadra 46.* (Fapta)

După cum e gândul, așa și vorba; după cum e vorba, așa și fapta: oamenii virtuoși sunt la fel în gând, în vorbă și-n faptă. *Vikramacarita 252; Böhrling, Indische Sprüche 2308.* (Fapta)

După cum e îndeletnicirea fiecăruia, tot astfel e neapărat și felul său de a gândi. *Demosthenes, Olynthiae 3, 32.* (Gândirea)

După cum e sămânța pe care o aruncă plugarul pe ogor, fie bună fie rea, tot așa e și roada pe care o capătă. *Mahabharata 300.* (Fapta)

După cum e stăpînul, la fel sunt și servitorii. (Cf. prov. fr.: *tel maître, tel valet.*) *Pañcatantra (K)1, 21, 7 sq.* (Servitorul)

După cum flacăra lămpii luminează în sus, chiar când e

întoarsă, tot astfel năzuiește în sus cel ales și când e încovoiat de destin. *Bhartrhari, Nitiçataka 106.* (Năzuința)

După cum focul, oricât de mic, devine mare, când e stârnit de vânt; tot astfel destinul, dacă-i însoțit de faptă, crește tare. *Purnabhadra 36.* (Fapta & destinul)

După cum lumina lămpii se micșorează din pricina scăderii uleiului: tot astfel se micșorează și puterea destinului, prin scăderea faptei. *Purnabhadra 37.* (Fapta & destinul)

După cum lumina soarelui nu se poate privi cu vederea, care-i slabă și neputincioasă, tot astfel, ba într-o măsură și mai mare, nu se poate privi adevărul cu mintea, care-i slabă și neputincioasă. *Rheginus, De amicitia, ap. Stobaeus, Florilegium, 4, 46.* (Adevăr)

După cum nu e de nici un folos medicina, dacă nu alungă boala din corp, tot așa nu e de folos nici filozofia, dacă nu alungă răul din suflet. *Pythagoras, ap. Stobaeus, Florilegium 82, 6.* (Filozofia)

După cum o casă cu stâlpi solizi (tot) se prăbușește (în cele din urmă), devenind putredă, tot așa decad și oamenii, fiind supuși bătrâneții și morții. *Ramayana, 2, 105, 18.* (Decăderea)

După cum o pasăre legată de o sfoară, după ce zboară în toate părțile și nu (poate) găsi nicăieri un loc unde să se așeze, se îndreaptă spre locul de care-i legată: tot astfel mintea, după ce zboară în toate părțile și nu (poate) găsi nicăieri un loc unde să se așeze, își ia (în cele din urmă) refugiul în suflet, căci mintea este legată de suflet. *Chandogya – Upanișad 16, 8, 2.* (Mintea)

După cum ogorul nu dă roade dacă nu se aruncă pe el sămânță, tot astfel și destinul nu se împlinește fără fapta omenească. *Mahabharata 13, 301.* (Fapta & destinul)

După cum olarul face dintr-o bucată de lut tot ce vrea; tot astfel omul capătă înapoi fapta pe care a săvârșit-o. *Mahabharata 13, 74; Böhlingk, Indische Sprüche 2318 = Hitopadeça Intr. 34.* (Fapta)

După cum omul leapădă hainele vechi și ia altele noi tot astfel sufletul leapădă corpurile vechi și îmbracă altele noi. *Bhagavadgita 2, 22* (Remediul)

După cum păianjenul înaintează împreună cu pânza (sa), după cum dintr-un foc ies mici scînteii, tot așa purced din acest Atman toate suflările, toate lumile, toți zeii și toate ființele. *Brhad Aranyaka – Upanișad 2, 1, 20.* (Sufletul universal)

După cum păianjenul întinde și strânge (pânza sa), după cum răsar ierburile pe pământ și perii pe capul și pe trupul omului, – tot astfel purcede acest univers din (Brahma) Cel Nepieritor. *Mundaka – Upanișad 7.* (Brahma)

După cum puterea valurilor adună nisipul și-l împrăștie: tot astfel timpul unește și desparte pe muritori. *Bhagavata-Purana*, 6, 15, 3; *Böhrlingk, Indische Sprüche*, 4787. (Despărțirea)

După cum semănătura, dacă s-a făcut la timp, dă roadă, tot astfel o purtare înțeleaptă dă roadă după un timp oarecare, și nu îndată. *Hitopadeșca* 3, 43 *Böhrlingk, Indische Sprüche* 2 301. (Purtarea)

După cum soarele nu așteaptă rugăciuni și vrăji, pentru a răsări, ci îndată luminează și-i salutat de toată lumea; tot astfel și tu, nu aștepta aplauze zgomotoase și aprobări, ca să faci fapte bune; ci fii binefăcător spontan și vei fi iubit la fel ca soarele. *Epictetus, ap. Stobaeus, Florilegium*, 46, 88. (Binefacerea)

După cum soarele, care-i ochiul lumii întregi, nu e pătat de defectele ochiului, care sunt în afară de el; tot așa sufletul, care-i unul și se află în toate ființele, nu e pătat de mizeria acestei lumi, fiindcă-i (și-n) afară de ea. *Katha – Upanișad* 11 (Sufletul)

După cum spune Simonide, miile și zecile de mii de ani sunt o clipă nedeterminată, sau mai bine zis o particică extrem de mică a unei clipe. *Plutarchus, Consolatio ad Appolonium* 17 (Timp)

După cum sunt aceia cu care stă împreună sau pe care-i servește, și după cum dorește să devină, așa și devine omul. *Mahabharata* 12, 11023. (Mediul)

După cum sunt aceia, de care-i servit, și după cum sunt aceia, pe care-i servește, tot așa devine și omul. *Pañcatantra (K)* 1, 249 (Servirea)

După cum sunt faptele sufletului și după cum e purtarea sa, tot astfel devine și el. Dacă săvârșește fapte bune, el devine bun; dacă săvârșește fapte rele, el devine rău.../ Sufletul e alcătuit numai din dorințe; după cum îi sunt dorințele, tot astfel este și năzuința sa; după cum îi e năzuința, așa săvârșește el și fapta; și după cum sunt faptele pe care le săvârșește, tot astfel și răsplata sa. *Brhad Aranyaka – Upanișad* 4, 4, 5. (Fapta & destinul)

După cum toate razele soarelui, când apune, devin una în discu-i de lumină; și după cum ele se împrăștie din nou, ori de câte ori el răsare: – tot astfel acest tot (alcătuit din organele simțurilor și obiectele lor) devine una în zeul suprem, în minte (atunci când doarme). De aceea în acest timp sufletul nu aude, nu vede, nu miroase, nu gustă, nu simte; el nu vorbește, nu apucă, nu se desfată, nu se mișcă, el doarme; așa se spune yatha mharieayo. *Praçna – Upanișad* 4, 2. (Somnul)

După cum tulpina plăpândă, abia ieșită din sămânță, dacă-i bine îngrijită, dă roade atunci când vine timpul, tot astfel și poporul, dacă-i bine ocrotit. *Pañcatantra (K)* 1, 223. (Politica)

După cum umbra și lumina sunt veșnic strâns legate una de

alta, astfel fapta și făptașul sunt prinși unul de altul. *Pañcatantra 127.* (Fapta)

După cum un măgar, care transportă o sarcină de lemne de santal, știe ce-i povara, dar nu știe ce-i santalul: tot astfel cei care citesc cărți multe, dar fără să le înțeleagă, poartă (numai o povară), la fel ca niște măgari. *Suçruta, 1, 13; Böhrlingk, Indische Sprüche, 4 780.* (Cititul)

După cum vițelul își găsește mama chiar și într-o mie de vaci, tot astfel fapta săvârșită odinioară îl urmează pe făptuitor. *Pañcatantra 125.* (Fapta)

După cum vin pe neașteptate supărările, tot așa și bucuriile. Aici stăpânește destinul. *Hitopadeça Intr., 1, 4.* (Destin)

După cum vor fi vorbele pe care le vei spune, tot așa vor fi și acele pe care le vei auzi. *Homerus, Ilias 20, 250* (Vorba)

Durch das, was wir Betragen und gute Sitten nennen, soll das erreicht werden, was ausserdem nur durch Gewalt, oder auch nicht einmal durch Gewalt zu erreichen ist. *Goethe, Maximen und Reflexionen 30.* Prin ceea ce noi numim purtare și moravuri bune trebuie să se obțină ceea ce fără ele nu se poate obține decât numai prin forță, sau nici măcar prin forță. (Purtarea)

Durch Leiden, Freude. *Beethoven.* Prin suferință la bucurie. Maximă favorită a lui *Beethoven.* Marile idealuri nu pot fi atinse decât prin mari sacrificii. (Sacrificiu)

Durch nichts bezeichnen die Menschen mehr ihren Charakter als durch das, was sie lächerlich finden. *Goethe, Maximen und Reflexionen 12* Prin nimic nu se caracterizează oamenii mai bine ca prin ceea ce găsesc că-i ridicol. (Ridicol)

Durerea proprie apasă deopotrivă pe fiecare; dar când e vorba de suferința altuia, inima îndată e nesimțitoare. *Pindarus, Nemea 1, 82 sqq.* (Suferința)

Durerea urmează totdeauna după plăcere. *Moschion, fr. 19, ap. Wagner, Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta.* (Durerea)

Dust to the dust! but the pure spirit shall flow/ Back to the burning fountain whence it came,/ A portion of the Eternal. *Shelley, Adonais 38.* Pulberea la pulbere! Dar spiritul pur va merge înapoi spre izvorul arzător, de unde a venit, o parte din cel veșnic. (Sufletul)

Du-te la cei care sunt departe, îmbrăcat în haine elegante; căci atunci mulți vor crede ca ești deștept, chiar dacă poate nu ești. *Epicharmus, ap. Diels, fr. 38.* (Haina)

Du-te la învățatul care-i onest, fii prudent cu învățatul care-i perfid, ai milă de cel onest, dar prost, și evită cu orice preț pe

prostul care-i perfid. *Tantrakhyayika 1, 174.* (Învățatul)

E

E bine să nu cădem din propria (noastră) nechibzuință. *Sophocles, Electra 398.* (Căderea)

E cu neputință ca unul singur să exercite bine multe îndeletniciri. *Plato, Res publica 2, 14.* (Ocupația)

E deopotrivă de riscant să dai unui nebun un cuțit și putere unui (om) rău. *Iamblichus, Protreptica 2, ap. Stobaeus, Florilegium 43, 71* (Puterea)

E dureros să fii fericit în viață și să ai casa pustie, fără moștenitori. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium, 75, 8.* (Copiii)

E firesc ca orice lucru bine întreprins să aibă și un sfârșit la fel. *Sophocles, ap. Plutarchus, De audiendis poetis 1* (Sfârșitul)

E frumos să învețe lucruri înțelepte și un bătrân. *Aeschylus, ap. Stobaeus, Florilegium 29, 24.* (Înțelepciune)

E frumos să moară, căzând în primele rânduri, un bărbat viteaz care luptă pentru patria sa. *Tyrtaeus, Fragmenta 10.* (Patria)

E greu de dobândit o fericire fără spini. *Tantrakhyayika 1, 37, 7.* (Fericire)

E greu de găsit o rudă unui sărac; căci nimeni nu recunoaște că are vreo legătură cu acela care are nevoie de vreun ajutor. *Menander, Adelphi, ap. Stobaeus, Florilegium 10, 24* (Sărăcia)

E greu să cunoști măsura, când îți merge bine. *Theognis 693.* (Măsura)

E greu să fii înțelept, când ești bogat, sau bogat, când ești înțelept. *Epictetus, ap. Stobaeus, Florilegium, 5, 86.* (Bogăția)

E greu să pui capăt unei obișnuințe îndelungate într-un timp scurt. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 43, 31.* (Obișnuința)

E greu să putem totdeauna să facem bine cui vrem: trebuie însă să urmărim mai degrabă principiul de a ne bucura când i se întâmplă ceva bun, și a ne întrista, când i se întâmplă ceva rău, și de a fi gata să-l ajutăm în strâmtoare, de-a ne teme să nu dea greș și de-a căuta să luăm măsuri pentru aceasta. *Xenophon, Cyrus, 1, 6, 24.* (Binefacerea)

E greu să te cunoști atât de bine, încât să poți spune că ești capabil sau nu de ceva. Însă cine posedă o astfel de știință, acela nu-și pierde cumpătul nici când e la strâmtoare. *Hitopadeça 2, 142; Böhrtlingk, Indische Sprüche 1169.* (Cunoaștere)

E greu să treacă cineva peste propria sa natură. *Hitopadeșă 3, 7.*
(Caracter)

E imposibil de găsit (ceva) bun, unde să nu fie și ceva rău.
Menander, *Misogynes* ap. Stobaeus, *Florilegium*, 69, 4. (Bine)

E mai bine să ne gândim înainte de a săvârși ceva, decât să ne căim după aceea. *Democritus, ap. Diels, Die Fragmente der Vorsokratiker 66.* (Chibzuința)

E mai de preferat invidia decât compătimirea. *Pindarus, Pythia 1, 164.* (Invidia)

E mai dur să fii robit de patimi decât de tirani. *Pythagoras, ap. Stobaeus, Florilegium 6, 47.* (Pasiunea)

E mai ușor să dai îndemnuri decât să suferi cu răbdare.
Menander, Monosticha 471 (Suportarea)

E mai ușor să te păzești de o femeie sau de un bărbat iute la mînie, decât de un om viclean și tăcut. *Euripides, Medea 321 sq.*
(Viclenia)

E mult mai plăcut să spui adevărul decât să-l ascuți. *Euripides, Polyidus, ap. Stobaeus, Florilegium, 11, 15.* (Adevăr)

E păcat să nu faci bine nimănui, din economie rea, când ai avere destulă. *Euripides, Ino, ap. Stobaeus, Florilegium, 16, 5.* (Binefacerea)

E penibil să fie cineva fericit, când alții suferă. *Euripides, Ino, ap. Stobaeus 1562 sq.* (Fericire)

E plăcut să scapi de orice necesitate. *Aeschylus, Agamemnon 902.* (Necesitatea)

E rău să fii condus de unul inferior. *Democritus, ap. Stobaeus, Florilegium, 45, 27.* (Conducerea)

E riscant ca cineva să spună sau să facă ceea ce nu știe.
Xenophon, Memorabilia 3, 6, 16. (Neștiința)

È sono molte cose che discosto paiono terribili, insopportabili, strane; e quando tu ti appressi loro, le riescono umane, sopportabili, dimestiche. E però si dice che sono maggiori gli spaventi che i mali.
Machiavelli, La Mandragola 3, 11 Sunt multe lucruri care de departe par teribile, insuportabile, ciudate; dar când ne apropiem de ele, (ne) apar omenești, suportabile, familiare. De aceea se spune că frica e mai mare decât răul. (Teama)

E superiore loco intueri greges innumerabiles, caerimonias innumerabiles et navigationis genus omne in tempestatibus et maris tranquillitate, et rerum praeteritarum praesentium et decedentium differentes. Contemplare vero etiam vitam dudum sub aliis

transactam, et post te transigendam eamque, quae nunc in barbaris gentibus degitur, et quam multi sint, qui ne nomen quidem tuum norint, quam multi, qui ejus mox obliviscentur, quam multi, qui quum nunc fortasse te laudent, mox vituperaturi sint, atque nec memoriam, nec gloriam neque aliud quidvis ullius pretii esse. Privește de sus miile de turme, miile de ceremonii, călătoriile pe mare de tot felul, cu furtuni sau liniștite, diversitatea lucrurilor ce se nasc, se întâlnesc sau încetează de a mai exista. Gândește-te la viața pe care au trăit-o alții în trecut, la aceea pe care o vor trăi după tine și la aceea pe care o trăiesc azi popoarele barbare; câți nu cunosc nici măcar numele tău, câți îl vor uita foarte curând, și câți dintre aceia care poate acum te laudă, te vor defăima foarte curând. (Mai gândește-te) că amintirea, gloria și-n general orice lucru nu are vreo valoare. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 9, 30.* (Existența)

E ușor de găsit un om de tot rău, care să se priceapă să spună vorbe foarte plăcute. Dar e greu de găsit cineva, care să spună sau să asculte lucruri neplăcute, dar salutare. *Mahabharata 2, 2136 Böhrlingk, Indische Sprüche 4 951* (Vorba)

E ușor de lăudat sau de criticat ceea ce nu trebuie; și una și alta însă provine dintr-un caracter rău. *Democritus, ap. Diels, Fr. 192.* (Lauda)

E ușor să dai sfaturi și îndemnuri celui în răstriașe, când ești ferit de suferințe. *Aeschylus, Prometheus 263 sqq.* (Sfatul)

E ușor să strici alcătuirea unei cetăți bine întocmite; dar e greu să pui ordine într-o cetate rău organizată. *Theognis, Sententiae 845 sq.* (Statul)

È uno de'vantaggi di questo mondo, quello di poser odiare ed esser odiati, senza conoscersi. *Manzoni, I Promessi sposi 4.* Este unul din avantajele acestei lumi acela de a putea urî și de a fi urîți fără a se cunoaște ! (Ura)

E util să devii înțelept prin durere. *Aeschylus, Eumenides 520.* (Durerea)

Ești om; nici o ființă nu suferă schimbări atât de repezi în sus și-n jos. *Menander, ap. Plutarchus, Consolatio ad Appolonium p. 103 D, v. 10-12* (Schimbare)

E'non si debbe offendere un principe e dipoi fidarsi di lui. *Machiavelli, Descrizione dal modo tenuto dal duca Valentino 156.* Nu trebuie să ofensezi un principe și apoi să te încrezi în el. (Ofensa)

Ea (Ființa) se mișcă și nu se mișcă; ea e departe și-i aproape; e înlăuntrul acestui univers și afară din el. *Iça – Upanișad 5.* (Brahma)

Each generation confronts its unique historical position and role. *Kenison Kenneth, Youth and Dissent, p. 287.* Fiecare generație este

confruntată de poziția și rolul ei istoric unic. (Tinerețea)

Each of us supposes he has at least one of the cardinal virtues and here is mine: I am one of the few honest people I know. Fitzgerald Francis Scott, *The Great Gatsby*, III. Fiecare din noi presupune că posedă cel puțin una din virtuțile cardinale și iată-o pe a mea: sunt unul dintre puținii oameni cinstiți pe care îi cunosc. (Virtute)

Each one of us has learned the glory of independence. Let each one of us now learn the glory of interdependence. Roosevelt Franklin Delano, *Address at Pan American Conference*, 01. 12. 1936. Fiecare dintre noi a învățat gloria independenței. Acum să învețe fiecare gloria interdependenței. (Glorie)

Eadem aut turpia sunt aut honesta; refert, quare aut quemadmodum fiant. Seneca L. A., *Epistulae* 95, 43. Aceleași lucruri pot fi morale sau imorale; interesează motivul sau modul în care sunt săvârșite. (Morală)

Eaedem sunt mundi vicissitudines in orbem redeuntes sursum, deorsum, a saeculo in saeculum. Atque aut ad singula quaeque consilium capit universi mens; quod si est, excipe id, quod ex ejus consilio proficiscitur; aut semel consilium cepit, reliqua autem per consequentiam fiunt et unum quodammodo conficiunt ; aut atomi et corpora individua. Summa autem rei: si deus est, omnia bene habent; si omnia consilio carent, noli tu sine consilio agere. Jamjam terra nos omnes occultabit; mox et ipsa mutabitur, et illa mutabuntur in infinitum, et rursus haec in infinitum. Nam si quis hos mutationum et vicissitudinum fluctus eorumque celeritatem consideraverit, omnia mortalia contemnet. Acestea sînt mișcările ciclice ale universului, în sus, în jos, din vecinicie către vecinicie. Și fie că inteligența universală dă impuls fiecăruia și dacă acesta este adevărul, primește și tu însuți impulsul ei, fie că este un impuls primar, dat odată pentru totdeauna, după care se mișcă toate celelalte ca o urmare⁴¹ firească, fiecare într-un anumit fel. Căci într-un sens, toate sînt atomi, elemente care nu se mai pot împărți. În cele din urmă, dacă există divinitate, toate merg bine, iar dacă totul se petrece la voia întîmplării, tu nu te lăsa cîrmuit de hazard⁴². Marcus Aurelius, *Ad se ipsum* 9, 28. (Mintea)

Eam vir sanctus et sapiens sciet veram esse victoriam, quae, salva fide et integra dignitate, parabitur. Florus, I, 12. Omul înțelept și virtuos trebuie să știe că adevărata biruință este aceea care satisface buna-credință și onoarea. (Înțelepciune)

Early to bed and early to rise, makes you healthy, wealthy and

⁴¹ Problema, dezbătută de la originile stoicismului, este dacă providența se întinde asupra universului, în urma unei decizii inițiale de la care evenimentele pornesc drept consecințe, sau se preocupă de fiecare, determinînd fiecare eveniment printr-o inițiativă specială, cf. Diogene Laertios, VII, 149; Cicero, *De natura deorum*, II, 65. 104.

⁴² Tensiunea morală are aici o oarecare independență față de teoria fizică, în general, deși îi este subordonată, cf. și VI, 10.

wise. Proverbia. Să te culci devreme și să te scoli devreme te face sănătos, bogat și înțelept. (Reguli de bună purtare)

Eat to live and not live to eat. *Franklin Benjamin, Poor Richard's Almanach.* Să mănânci ca să trăiești, nu să trăiești ca să mănânci. (Mâncare)

Eat to please thyself but dress to please others. *Proverbia.* Mănâncă pentru a te mulțumi pe tine și îmbracă-te pentru a-i mulțumi pe alții. (Reguli de bună purtare)

Ec sola (sc. virtus) neque datur dono neque accipitur. *Sallustius, De bello Iugurthino 85, 38.* Numai el (meritul) nu (poate) fi dat în dar nici primit. (Meritul)

Ecce homo! *Novum Testamentum, Iohannes (19, 5).* Iată omul! Exclamația lui Pilat din Pont, când l-a arătat mulțimii pe Iisus. Cuvintele acestea și legenda pe care o implică au inspirat numeroase picturi celebre. (Avertisment)

Ecce iterum Crispinus. *Iuvenalis, Satirae (IV, 1).* Iată-l din nou pe Crispinus. Crispinus din Carpos, favoritul împăratului Domitian, parvenit și corupt, era detestat la Roma. Exclamația indică revenirea în conversație a numelui unei persoane antipatizate. (Antipatic)

Ecrasez l'infâme! *Voltaire. Striviți infamul!* Deviza de luptă a lui Voltaire împotriva superstiției, intoleranței și fanatismului religios. (Îndemn)

Educația, oricât de bună ar fi, nu poate înlătura consecințele unei eredități rele. *Euripides, ap. Stobaeus, Florilegium 90, 3.* (Ereditatea)

Education breeds a dislike of violence. *Halleck Seymour L., Hypotheses of Student Unrest, p. 113.* Învățătura dă naștere unei deziceri față de violență. (Învățătură)

Education, then, beyond all other devices of human origin, is the great equalizer of the conditions of men – the balance wheel of the social machinery. *Mann Horace, 12th Annual Report as Secretary of the Massachusetts Board of Education, 1848.* Învățătura, mai mult decât orice invenție de origine umană, este marele egalizator al condiției umane – balanța mașinării sociale. (Învățătură)

Effugere non potes necessitates, potes vincere. *Seneca L. A., Epistulae 37, 3.* Nu poți scăpa de necesitate, (dar) o poți birui. (Necesitatea)

Egalitatea este lege pentru oameni; « mai puțin » e totdeauna dușmanul lui « mai mult ». *Euripides, Phoenix 539.* (Egalitatea)

Ego deum genus esse semper dixi et dicam caelitem, Sed eos non curare opinor, quid agat humanum genus; Nam si curent, bene bonis sit, male malis; quod nunc. *Ennius Quintus, Fragmenta, ap. Diehl, Poetarum Romanorum, veterum reliquiae, 337 a.* Eu totdeauna am spus și voi

spune că există neamul zeilor cerești; dar eu cred că lor nu le pasă de ceea ce face neamul omenesc; căci, dacă le-ar păsa, celor buni le-ar merge bine, iar celor răi rău, ceea ce nu se întâmpla acum. (Zeii)

Ego sum qui sum. *Vechiul Testament.* Eu sunt Cel care sunt, adică Dumnezeu. (Religia)

Egoists cannot converse, they talk only to themselves. *Alcott Bronson Amos, Tablets.* Egoiștii nu conversează, ei vorbesc numai cu ei înșiși. (Egoism)

Eheu! fugaces ... labuntur anni. *Horatius, Odae* (II, 14, 1-2). Vai !... cum se scurg anii în fugă.⁴³ (Timp)

Ei nu au o țintă unică în viață, spre care ar trebui să se uite, orice ar întreprinde, fie în particular, fie în public. *Plato, Res publica* 519 B (Ținta)

Ein edler Mann wird durch ein gutes Wort/ der Frauen weit geführt. *Goethe, Iphigenie auf Tauris* 1, 2. Un om nobil este dus departe printr-o vorbă bună a femeii. (Femeia)

Ein einziger Augenblick kann Alles umgestalten. *Wieland Christoph, Oberon* 7, 75 O singură clipă poate schimba totul. (Schimbare)

Ein Gelehrter ist, wer viel gelernt hat; ein Genie Der, von dem die Menschheit lernt, was er von keinem gelernt hat. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena* 2, 56. Un învățat e acela care a învățat mult; un geniu e acela de la care omenirea învață ceea ce el n-a învățat de la nimeni. (Geniul)

Ein Gespenst geht um in Europa das Gespenst des Kommunismus. *Marx & Engels.* O stafie umblă prin Europa – este stafia comunismului. Primele cuvinte din Manifestul Partidului Comunist al lui Marx și Engels, devenite celebre. (Comunismul)

Ein grosser Geist wird ganz und vollkommen nur von einem anderen grossen Geiste genossen. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena* 2, 48 Un spirit mare e gustat în întregime și pe deplin numai de un alt spirit mare. (Spiritul)

Ein grosser Vorsatz scheint im Anfang toll. *Goethe, Faust* 6867. Un proiect mare pare la început nebun. (Planul)

Ein guter Mensch in seinem dunklen Drange/ Ist sich des rechten Weges wohl bewusst. *Goethe, Faust* 328 sq. Un om bun, în năzuința sa obscură, își dă bine seama de drumul cel drept. (Năzuința)

Ein richtiges Urteil über geschehene, ein richtiges Prognostikon über kommende Dinge können wir nur dann haben,

⁴³ Vezi [i] *Fugit irreparabile tempus.*

wann sie uns gar nicht angehen, also unser Interesse durchaus unberührt lassen. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena II*, 49. O judecată justă cu privire la lucruri întâmplăte, o prevedere justă cu privire la lucruri viitoare, putem avea numai atunci, când ele nu se privesc de loc, deci, când ele nu ating câtuși de puțin interesul nostru. (Judecata)

Ein schade ist gout, der zwêne frumen gewinnet. Walther von der Vogelweide, *Mahnung zur Freigebigkeit 12*. Este bună o singură pagubă care aduce după ea două câștiguri. (Paguba)

Ein unnütz Leben ist ein früher Tod. Goethe, *Iphigenie in Aulis* (I, 2). O viață nefolositoare e o moarte timpurie. (Irosire)

Ein wichtiger Punkt der Lebensweisheit besteht in dem richtigen Verhältnis, in welchem wir unsere Aufmerksamkeit teils der Gegenwart, teils der Zukunft widmen, damit nicht die eine uns die andere verderbe. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit 5*, 5 Un punct esențial al înțelepciunii stă în proporția justă în care ne îndreptăm atenția pe de o parte asupra prezentului, pe de alta asupra viitorului, pentru ca nu cumva unul să ne strice pe celălalt. (Prezentul)

Ein wohlausgedachter Plan, wenn er ausgeführt dasteht, lässt Alles vergessen, was die Mittel, um zu diesem Zweck zu gelangen, Unbequemes mögen gehabt haben. Goethe, *Dichtung und Wahrheit 1,1*. Un plan bine chibzuit, când a fost realizat, lasă să se uite toată dificultatea pe care au avut-o mijloacele pentru a ajunge la acest scop. (Planul)

Eine jede Idee bitt als ein fremder Gast in die Erscheinung und wie sie sich zu realisiren beginnt, ist sie kaum von Phantasie und Phantasterei zu unterscheiden. Goethe, *Maximen und Reflexionen 800*. Orice idee își face apariția ca un oaspe străin; și atunci când începe a se realiza abia poate fi deosebită de închipuire și extravaganță. (Ideea)

Eine wahre Philosophie lässt sich nicht herausspinnen aus bloßen abstrakten Begriffen; sondern muss gegründet sein auf Beobachtung und Erfahrung, sowohl innere, als äussere. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena 2*, V. O filozofie adevărată nu se poate țese numai din noțiuni abstracte; ci ea trebuie să se bazeze pe observație și experiență, atât interioară cât și exterioară. (Filozofia)

Einem Klugen widerfährt keine geringe Torheit. Goethe, *Maximen und Reflexionen 223*. Cel deștept nu comite prostii neînsemnate. (Prostia)

Einem Krüppel gleich, der taub und blind un stumm wurde: also lebte ich lange, dass ich nicht mit Macht – und Schreib – und Lust – Gesindel lebte. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra 2*,141. Asemenea unui infirm, devenit surd, orb și mut: așa am trăit mult timp, ca să nu trăiesc cu canaliile puterii, ale scrisului și ale plăcerii. (Izolarea)

Einen schlechten Zug eines Menschen jemais vergessen, ist wie wenn man schwer erworbenes Geld wegwürfe. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* 5, 44. A uita vreodată o trăsătură rea a (caracterului) unui om este ca și cum am arunca bani câștigați cu trudă. (Caracter)

Einer neuen Wahrheit ist nichts schädlicher als ein alter Irrtum. Goethe, *Maximen und Reflexionen* 715. Nimic nu-i mai dăunător unui adevăr nou decât o eroare veche. (Eroarea)

Eines Manns Rede/ Ist keines Manns Rede:/ Mans soll billig hören Beede. Goethe, *Dichtung und Wahrheit* 1. Vorba unui singur om nu e vorba nimănui. Este just să fie ascultați amândoi. (Judecata)

Einige Leute sind berühmt und andere verdienen es zu sein. Lessing, la Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* IV. Unii oameni sunt celebri, iar alții merită să fie. (Celebritate)

El e înțelept, atotcuprinzător, cel ce există prin sine însuși. *Iça – Upanișad* 8. (Brahma)

El e începutul, cauza unirii (corpului cu sufletul), dincolo de întreitul timp⁴⁴, și independent de acesta. Pe zeul acesta vrednic de slavă, cu toate înfățișările, care e originea a tot ce există și care stă în inimă, îl adoră (înțeleptul). *Çvetaçvatara – Upanișad* 5. (Brahma)

El e asemenea sieși, nemuritor, stăpân, (atot)știutor, pretutindeni prezent, ocrotitorul acestei lumi. El conduce veșnic lumea aceasta. Nu există altă cauză a acestei stăpâniri. *Çvetaçvatara – Upanișad* 17. (Brahma)

El e divin și fără chip, spirit; e în afară și înlăuntrul (acestei lumi); fără origine, fără viață, fără minte; (el e) pur și mai mare decât Marele Nepieritor⁴⁵. *Mundaka – Upanișad* 2. (Brahma)

El e mare, divin, cu neputință de închipuit, mai subtil decât ceea ce-i subtil; el se află infinit de departe și aici aproape (în corp); el sălășluiește, pentru cei care-l contemplează aici, în cavitatea (inimii)⁴⁶. *Mundaka – Upanișad* 3, 1, 7. (Brahma)

El governar, el discurrir, todo ha de ser al caso. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia* 288. Acțiunile noastre, gândirea noastră, totul trebuie să se orienteze după împrejurări. (Împrejurarea)

El hacer bien a villanos es echar agua en la mar. Cervantes, *Don Quijote de la Mancha*, 1, 23. A face bine unor ticăloși înseamnă a vărsa apa în mare. (Binefacerea)

⁴⁴ ~ntreitul timp: trecutul, prezentul [și viitorul.

⁴⁵ pur. flr\ atribute. Marele Nepieritor. Brahma nemanifestat.

⁴⁶ Cf. 609

El mismo Dios no castiga con bastón, sino con sazon. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 55. Însuși Dumnezeu nu pedepsește cu bâta, ci cu timpul. (Pedeapsa)

El que large vida vive, mucho mal ha de pasar. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha*, 2, 32. Cine trăiește mult are de trecut prin multe rele. (Viața)

El sagaz más quiere necesidades de si que agradecidos. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia*. 5. Cine-i înțelept vede mai bucuroși că lumea are nevoie de el, decât că-i este obligată prin recunoștință. (Recunoștința)

Elefantul omoară chiar când atinge, șarpele chiar când miroase, regele chiar când râde, omul rău chiar când cinstește. *Pañcatantra (B)* 3, 83. (Omorul)

Eli, Eli, lamma sabachtani! *Novum Testamentum, Matthaeus (XXVII, 46), Novum Testamentum, Marcus (XV, 34)*. Doamne, de ce m-ai lăsat! (Disperare)

Elle (sc. la pauvreté) obscurcit... les vertus les plus éclatantes, et peut être regardée comme le tombeau des plus beaux projets. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes I, 219*. Sărăcia întunecă virtuțile cele mai strălucite și poate fi considerată ca mormîntul celor mai frumoase proiecte. (Sărăcia)

Eloquence is the poetry of proze. *Bryant William Cullen, Selected Works*. Elocvența este poezia prozei. (Poezie)

Emori cupio. – Prius quaeso disce, quid sit vivere. *Terentius, Heautontimorumenos* 971. Vreau să mor. – Învățã mai întîi ce înseamnă a trăi. (Viața)

En attrapant du temps à tout on remédia. *Molière, Le Tartuffe* 2, 4 Cîștigând timp se remediază totul. (Remediul)

En bien des occasions un seul ennemi est de trop, et cent amis ne sont encore que trop peu. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, In. II, 110*. În multe împrejurări un singur dușman e prea mult, și o sută de prieteni încă nu sunt deajuns. (Dușmănia)

En chaque action, il faut regarder, outre l'action, notre état présent, passé et futur, et des autres à qui elle importe et voir les liaisons de toutes ces choses. Et lors on sera bien retenu. *Pascal, Pensées* 505 (107). În fiecare acțiune trebuie de considerat, afară de acțiune, starea noastră prezentă, trecută și viitoare, și a celor interesați, și să vedem legăturile dintre toate aceste lucruri. Și atunci vom fi foarte rezervați. (Fapta)

En los reinos y provincial nuevamente conquistadas nunca están tan quietos los ánimos de sus naturales, ni tan di parte del

nuevo senor, que no se tenga temor de que han de hacer alguna novedad para alterar de nuevo las cosas, y volver, como dicen, á probar ventura; y así es menester que el nuevo posesor tenga entendimiento para saberse gobernar, y valor para ofender y defenderse en cualquier acontecimiento. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha 1, 15.* În regatele și-n provinciile cucerite recent, niciodată spiritele locuitorilor nu rămân atât de liniștite, nici atât de partea noului stăpânitor, încât să nu existe teama că vor pune ceva la cale pentru a schimba din nou (starea de) lucruri și că-și vor încerca din nou norocul, cum se spune; de aceea trebuie ca noul stăpânitor să aibă pricepere, pentru a ști să se conducă, și vitejie, spre a ataca și a se apăra în orice împrejurări. (Conducerea)

En sachant la passion dominante de chacun, on est sur de lui plaire. *Pascal, Pensées 106.* Cunoscând pasiunea dominantă a fiecăruia, suntem siguri că-i vom plăcea. (Pasiunea)

En toute chose il faut considérer la fin. *La Fontaine, Fables 3, 5*
La orice lucru trebuie să avem în vedere sfârșitul. (Sfârșitul)

En toutes choses, si nature ne prête un peu, il est malaisé que l'aret et l'industrie aillent guère avant. *Montaigne, Essais 1, 19.* În orice lucru, dacă natura nu ajută puțin, e greu ca știința și silința să facă vreun progres. (Natura)

En vieillissant on devient plus fou et plus sage. *La Rochefoucauld, Maximes, 210.* Îmbătrânind devenim mai nebuni și mai înțelepți. (Bătrânețea)

En voyant l'aveuglement et la misère de l'homme, en regardant tout l'univers muet, et l'homme sans lumière, abandonné à lui-même, et comme égaré dans ce recoin de l'univers, sans savoir qui l'y a mis, ce qu'il y est venu faire, ce qu'il deviendra en mouvant, incapable de toute connaissance, j'entre en effroi comme un homme qu'on aurait porté endormi dans une île déserte et effroyable, et qui s'éveillerait sans connaître où il est, et sans moyen d'en sortir. *Pascal, Pensées 693 (1).* Când văd orbirea și mizeria omului, când privesc întregul univers mut și pe om fără lumină, lăsat în voia lui, și ca rătăcit în acest ungher al universului, fără a ști cine l-a așezat și ce a venit să facă acolo, ce va deveni la moartea sa, incapabil de orice cunoaștere, eu mă înspăimânt ca un om care ar fi fost adus adormit într-o insulă pustie și groaznică și care s-ar trezi fără puțința de a ieși din ea. (Om)

England is the paradise of individuality, excentricity, heresy, anomalies, hobbies and humours. *Santayana George, Soliloquies in England.* Anglia este paradisul individualității, excentricității, ereziei, anomaliilor, hobiurilor și toanelor. (Anglia)

Entre rois, entre peuples, entre particuliers, le plus fort se donne des droits sur le plus faible, et la même règle est suivie par les animaux, par la matière, par les éléments, etc., de sorte que tout

s'exécute dans l'univers par la violence; et cet ordre, que nous blâmons avec quelque apparence de justice, est la loi la plus générale, la plus absolue, la plus immuable et la plus ancienne de la nature. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 187.* Între regi, între popoare, între particulari, cel mai tare își dă drepturi asupra celui mai slab, și aceeași regulă e urmată de animale, de materie, de elemente etc., astfel încât totul se execută în univers prin forță; și aceasta orînduire, pe care noi o dezaprobăm cu oarecare aparență de justiție, este legea cea mai generală, cea mai absolută și cea mai veche a naturii. [\(Puterea\)](#)

Epicharm spune că zeii sunt aerul, apa, pământul, soarele, focul și stelele. Eu însă sunt de părere că zeii folositori pentru noi sunt numai aurul și argintul. Așează-i pe aceștia în casă și dorește ce poțtești; vei avea totul: moșii, case, servitori, prieteni, judecători (favorabili), martori; dă numai (bani), că vei avea la dispoziție chiar și pe zeii. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium, 91, 92.* [\(Aurul\)](#)

Epicuri de grege porcus. *Horatius, Epistulae (I, IV, 16).* Un porc din turma lui Epicur (*om grosolan*). Poetul se autodefinește în glumă ca adept al doctrinei epicureice. [\(Grosolan\)](#)

Epistula non erubescit. *Cicero, Ad familiares (V, 12).* Scrisoarea nu roșește. Autorul își scuză astfel confidențele din scrisori. În sens mai larg: hirtia suportă orice. [\(Toleranța\)](#)

Eppur (e pur) si muove. *Galilei Galileo.* Și totuși se mișcă! Cuvinte pe care le ar fi murmurat Galileo Galilei după ce, constrîns de biserică s-a dezis în public de teoria sa heliocentrică. Exprimă convingere neclintită în adevărul opiniei susținute. [\(Adevăr\)](#)

Ergo cum silices, cum dens patientis aratri/ Depereant aevo, carmina morte carent. *Ovidius, Amores 1,15, 31 sq.* Cremenea și dintele plugului rezistent se consumă cu timpul, dar poeziile sunt scutite de moarte. [\(Poezia\)](#)

Ergo quod vivo, durisque laboribus obsto,/ Nec me sollicitae taedia lucis habent,/ Gratia, Musa, tibi ! nam tu solacia praebes,/ Tu curae requies, tu medicina venis./ Tu dux et comes es. *Ovidius, Tristia 4, 10,115 sqq.* Dacă mai trăiesc și dacă mai rezist grelelor mele necazuri și nu mi-e silă de neliniștile zilei, ție ți-o datorez, o, Muză a poeziei; tu îmi dai mîngâiere, tu îmi liniștești grija, tu vii la mine ca un balsam. Tu ești călăuza și însoțitoarea mea.⁴⁷ [\(Poezia\)](#)

⁴⁷ Tu îmi aduceai liniște în tinerețe, când pasiunile mă rîscoleau fără încetare; tu m-ai răcorit din fruntea, ca un evantaliu divin, în zilele de ar[istocrație]; tu mi-ai dăruit cele mai bune daruri ale pământului; [și] orice fericire eu o doresc numai prin tine. **Du gabst mir Ruh, wenn durch die jungen Glieder/ Die Leidenschaft sich rastlos durchgewühlt;/ Du hast mir wie mit himmlischem Geißel/ Am heissen Tag die Stirne sanft gekühlt;/ Du schenktest mir der Erde beste Gaben,/ Und jedes Glück wil ich durch dich nur haben.** *Goethe, Zueignung, 6, 3-8.*

Eripitur persona, manet res. *Lucretius, De rerum natura* (III, 57). Persoana piere, lucrul rămîne. *Opera supraviețuiește întotdeauna creatorului ei.* (Opera)

Eritis sicut Dii, scientes bonum et malum. *Septuaginta, Genesis* 3, 5 Veți fi ca zeii, știind binele și răul. (Știința)

Eros este din fire surd la povețe. *Menander, Aneps., ap. Stobaeus, Florilegium* 64, 17. (Iubire)

Eros îl face poet (pe cel îndrăgostit), chiar dacă mai înainte era lipsit de inspirație. *Euripides, ap. Plutarchus, De amore prolis* 2. (Iubire)

Errare humanum est. *Cicero, Philippica* (12, 2). A greși e omenește. *Cuius vis hominis est errare, nullius nisi insipientis in errare perseverare* (Orice om poate greși, numai prostul stăruie în greșeală). (Greșeala)

Errare humanum est. *Seneca L. A., Controversia IV, decl. 3.* Omul e supus greșelii. (Greșeala)

Errare... malo cum Platone, ... quam cum istis vera sentire. *Cicero, Tusculanae disputationes* 1, 39. Prefer să greșesc împreună cu Platon, decât să judec bine împreună cu aștia. (Greșeala)

Erras si in navigatione tantum exstimas minimum esse, quo a morte vita deducitur: in omni loco aequae tenue intervallum est. Non ubique se mors tam prope ostendit: ubique tam prope est. *Seneca L. A., Epistulae* 49, 11. Greșești, dacă crezi că numai pe mare limita dintre moarte și viață este foarte redusă: în orice loc intervalul este deopotrivă de îngust. (Este adevărat că) moartea nu se arată pretutindeni atât de aproape: (dar) ea este pretutindeni (tot) atât de aproape. (Moartea)

Errat longe... qui imperium credat gravius esse aut stabilius vi quod fit, quam illud quod amicitia adiungitur. *Terentius, Adelphi* 65 sq. Face o mare greșeală acela care crede că autoritatea bazată pe forță este mai gravă sau mai stabilă decât aceea care se dobândește prin iubire. (Autoritatea)

Erratis, qui incommoda divitiis imputatis. Illae neminem laedunt: aut sua nocet cuique stultitia aut aliena nequitia, sic quemadmodum gladius, qui neminem occidit, occidentis telum est. Non ideo divitiae tibi nocent, si propter divitias tibi nocetur. *Seneca L. A., Epistulae*, 87, 30. Greșesc aceia care atribuie nenorocirile bogăției. Ea nu vatămă nimănui: fiecărui îi face rău sau prostia sa sau ticăloșia altuia, așa după cum sabia, care nu omoară pe nimeni, este arma celui care ucide. Nu de aceea este vătămătoare bogăția, dacă din cauza ei ni se pricinuieste rău. (Bogăția)

Error immensus est. *Seneca L. A., Epistulae* 16, 9. Eroarea nu are limite. (Eroarea)

Error is always more busy than truth. *Ballou Hosea, Sermons.*

Eroarea are întotdeauna mai mult de lucru, decât adevărul. (Adevăr)

Erudiția nu ne învață să avem minte. *Heraclitus, ap. Diels. Fr. 40.* (Învățătura)

Erunt novissimi primi, et primi novissimi. *Novum Testamentum, Matthaeus 20,16.* Cei din urmă vor fi cei dintâi și cei dintâi vor fi cei din urmă. (Întâietatea)

Es amor homicide del ingenio. Calderón de la Barca, *El mágico prodigioso* 1, 601. Iubirea ucide spiritul. (Iubire)

Es bleibe jeder auf dem eingeschlagenen Wege und lasse sich ja nicht durch Autorität imponieren, durch allgemeine Übereinstimmung bedrängen und durch Mode hinreißen. *Goethe, Maximen und Reflexionen, 1173.* Fiecare să rămână pe drumul pe care a apucat și nu cumva să se lase impresionat de autoritate, obsedat de acordul unanim și târât de modă. (Autoritatea)

Es bleit doch endlich naich wie vor/ Mit ihren hunderttausend Possen/ Die Welt ein einzig grosser Tor. *Goethe, Faust 5085-5087.* În cele din urmă lumea, cu nenumăratele ei farse, rămâne, ca și mai înainte, un singur nebun mare. (Lumea)

Es dificultoso dar entendimiento a quien no tiene voluntad, y más dar voluntad a quien no tiene entendimiento. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 230.* E greu să faci să aibă minte cine n-are voință, și încă și mai greu și faci să aibă voință cine n-are minte. (Voința)

Es geschicht nichts Unvernünftiges, das nicht Verstand oder Zufall wieder in die Richte brächten; nichts Vernünftiges, das Unverstand und Zufall nicht missleiten könnten. *Goethe, Maximen und Reflexionen, 540.* Nu se întâmplă vreo absurditate, pe care mintea sau întâmplarea să n-o (poată) îndrepta; nici ceva logic, pe care nepriceperea și întâmplarea să nu-1 facă să dea greș. (Absurdul)

Es gibt auch Ruhm ohne Verdienst, und Verdienst ohne Ruhm. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 4.* Există și glorie fără merit și merit fără glorie. (Gloria)

Es gibt drei Aristokratien: 1. die der Geburt und des Ranges; 2. die Geldaristokratie; 3. die geistige Aristokratie. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 9.* Sunt trei aristocrații: 1. cea de naștere și de rang; 2. aristocrația banului; 3. aristocrația spiritului. (Aristocrația)

Es gibt etwas Weiseres in uns als der Kopf ist. Wir handeln nämlich, bei den grosser Zügen, den Hauptschritten unseres Lebenslaufes, nicht sowohl nach deutlicher Erkenntnis des Rechten, als nach einem innern Impuls, man möchte sagen Instinkt, der aus dem tiefsten Grunde unsers Wesens kommt. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 48.* Este în noi ceva mai înțelept decât

capul. Într-adevăr, noi acționăm în trăsăturile mari, în pașii mari ai vieții noastre, nu atât potrivit recunoașterii clare a ceea ce-i just, cât după un imbold lăuntric, am putea spune instinct, care vine din străfundul ființei noastre. (Instinctul)

Es gibt keine andere Offenbarung, als die Gedanken der Weisen. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena 2*, 176. Nu există altă revelație decât gândurile înțelepților. (Revelația)

Es gibt keine Lage, die man nicht veredeln könnte durch Leisten oder Dulden. Goethe, *Maximen und Reflexionen* 856. Nu există situație, care să nu poată fi înnobilitată prin acțiune sau suportare. (Situația)

Es gibt Menschen, die gar nicht irren, weil sie sich nichts Vernünftiges vorsetzen. Goethe, *Maximen und Reflexionen* 197. Sunt oameni care nu greșesc de loc, pentru că nu-și propun nimic inteligent. (Greșeala)

Es glaubt der Mensch sein leben zu leiten, sich selbst zu führen; und sein Innerstes wird unwiderstehlich nach seinem Schicksale gezogen. Goethe, *Egmont, Act. 5, scena finală*. Omul crede că-și călăuzește viața și că se conduce singur; și partea cea mai lăuntrică a ființei sale este trasă în mod irezistibil spre destinul său. (Conducerea)

Es hört... jeder nur, was er versteht. Goethe, *Maximen und Reflexionen*, 887. Fiecare aude numai ceea ce înțelege. (Auzirea)

Es irrt der Mensch so lang'er strebt. Goethe, *Faust* 317. Omul greșește cât timp năzuiește. (Greșeala)

Es ist der Fehler derjenigen, die manches, ja viel vermögen, dass sie sich alles zutrauen. Goethe, *Dichtung und Wahrheit* 11. Este cusurul acelora care pot mult, de a fi încredințați că pot totul. (Puterea)

Es ist ein frommer Wunsch aller Väter, Das, was ihnen selbst abgegangen, an den Söhnen realisiert zu sehen, so ohngefähr als wenn man zum zeiten Mal lebte und die Erfahrungen des ersten Lebenslaufes nun erst recht nuntzen wollte. Goethe, *Dichtung und Wahrheit I, 1*. Este o dorință pioasă a tuturor părinților, ca ceea ce le-a lipsit să vadă realizat la fiii lor, cam așa ca și cum ar trăi cineva pentru a doua oară și ar voi abia acum să se folosească temeinic de experiențele primului curs al vieții. (Părinții)

Es ist ein schweres Ding, wenn Alle, die uns umgeben, anderer Meinung sind, als wir, und danach sich benehmen, selbst wenn wir von ihrem Irrtum überzeugt sind, nicht durch sie wankend gemacht zu werden. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* 5, 1 9. Când toți aceia care ne înconjoară sunt de altă părere decât noi și se comportă în consecință, este greu ca să nu ne facă să șovăim, chiar când suntem convinși de rătăcirea lor. (Părerea)

Es ist eine alte Bemerkung, dass verständige Leute durchs

Alter gewöhnlich weiser, und Narren mit den Jahren immer alberner werden. Wieland Christoph, *Die Anderiten* 4, 51. Este o veche constatare, că oamenii cuminți devin, de obicei, mai înțelepți datorită vârstei, iar cei proști devin cu (trecerea) anilor, tot mai negliobi. ([Înțelepciune](#))

Es ist eine grosse Torheit, um nach Aussen zu gewinnen, nach Innen zu verlieren, d.h. für Glanz, Rang, Prunk, Titel und Ehre seine Ruhe, Musse und Unabhängigkeit ganz oder grossen Teils hinzugebe. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit II*, p. 304. Este o mare nebunie să pierzi înlăuntru pentru a câștiga în afară, adică să renunți complet sau în mare parte la liniște, timp liber și neatârnavare, în schimbul strălucirii, rangului, pompei, titlului și onoarei. ([Ambiția](#))

Es ist eine schöne Narrethei, das Sprechen: damit tanzt der Mensch über alle Dinge. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 3, 317. Frumoasă farsă e și vorbirea; cu ea omul dansează peste toate lucrurile. ([Vorba](#))

Es ist ganz einerlei, ob man das Wahre oder das Falsche sagt: beiden wird widersprochen. Goethe, *Maximen und Reflexionen*, 884. Este exact același lucru, fie că spunem ceva adevărat, fie că spunem ceva greșit: amândouă sunt contrazise. ([Contrazicerea](#))

Es ist geratener seinen Verstand durch das, was man verschweigt, an den Tag zu legen, als durch das, was man sagt. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* 5, 42. Este mai prudent să ne arătăm inteligența prin ceea ce tăcem, decât prin ceea ce spunem. ([Tăcere](#))

Es ist mit dem Ratgeben ein eigenes Ding, und wenn man eine Weile in der Welt gesehen hat, wie die gescheibesten Dinge misslingen und das Absurdeste oft zu einem glücklichen Ziele führt, so kommt man wohl davon zurück, jemandem einen Rat erbeilen zu wollen Imgrunde ist es auch von dem, der einen Rat verlangt, eine Beschränktheit und von dem, der itn gibt, eine Anmassung. Goethe, *Goethe zu Eckermann*, 13. Febr. 1831. Sfatul este o chestiune aparte; când privim câtva timp în lumea aceasta cum nu izbutesc cele mai inteligente lucruri și cum lucrul cel mai absurd duce adesea la o țintă fericită, ne vom feri de a da un sfat cuiva. Dealtlel, în fond, este o mărginire din partea aceluia care cere un sfat și o încumetare din partea aceluia care îl dă. ([Sfatul](#))

Es ist nichts furchtbarer anzuschauene als grenzenlose Tätigkeit ohne Fundament. Goethe, *Maximen und Reflexionen*, 898. Nu e nimic mai îngrozitor de privit decât o activitate nelimitată, (dar) fără bază. ([Activitatea](#))

Es ist nichts inkonsequenter als die höchste Konsequenz, weil sie unnatürliche Phänomene hervorbringt, die zuletzt umschlagen. Goethe, *Maximen und Reflexionen*, 899. Nu este nimic mai inconsecvent decât cea mai mare consecvență, pentru că produce fenomene nefirești, care în cele din urmă se schimbă brusc în contrariul. ([Consecvența](#))

Es ist nichts leichter, als so zu schreiben, class kein Mensch es versteht; wie hingegen nichts schwerer, als bedeutende Gedanken so auszudrücken, dass Jeder sie verstehn muss. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena 2*, 283. Nimic nu-i mai ușor, decât să scrii așa fel, încât să nu înțeleagă nimeni; după cum, din contra, nimic nu-i mai greu, decât să exprimi gânduri importante în așa chip, încât fiecare să le înțeleagă. (Scrisul)

Es ist nichts schrecklicher als eine tätige unwissenheit. Goethe, *Maximen und Reflexionen*. Nimic nu este mai înspăimântător ca ignoranța activă. (Prostia)

Es ist nun das Geschick der Grossen hier auf Erden, Erst wenn sie nicht mehr sind, von uns erkannt zu werden. Ap. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena 2*, 239. Soarta celor mari, aici pe pământ, este de a fi recunoscuți abia atunci când nu mai sunt. (Oameni mari)

Es ist schwer mit Menschen zu leben, well Schweigen so schwer ist. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra 2*, 129. E greu de trăit cu oamenii, pentru că tăcerea e atât de grea. (Tăcere)

Es ist so gewiss als wunderbar, class Wahrheit und Irrtum aus Einer Quelle entstehen; deswegen man oft dem Irrtum nicht schaden darf, weil man zugleich der Wahrheit schadet. Goethe, *Maximen und Reflexionen 149*. Este pe cât de sigur pe atât de ciudat, că adevărul și eroarea provin din același izvor; de aceea adesea nu trebuie să se vatăme eroarea, pentru că se vatămă în același timp adevărul. (Eroarea)

Es ist so gut, als wär'es nicht gewesen,/ Und treibt sich doch im Kreis, als wenn es wäre. Goethe, *Faust, 11601 sq.* E ca și cum nu ar fi fost; și totuși se rotește în cerc, ca și cum ar fi. (Existența)

Es ist was Schreckliches um einen vorzüglichen Mann, auf den sieh die Dummen was zu Gute tun. Goethe, *Maximen und Reflexionen 46*. Este îngrozitor când proștii își bat joc de un om superior. (Prostia)

Es kann die Spur von meinen Erdetagen/ Nicht in Äonen untergehn. Goethe, *Faust 11583 sq.* Urma zilelor mele pământești nu poate dispărea în veșnicie. (Nemurirea)

Es kommt heraus, als hätte der liebe Gott die Welt geschaffen damit der Teufel sie holen solle. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena 2*, 177. Rezultă ca și cum bunul Dumnezeu ar fi creat lumea pentru ca s-o ia dracul. (Lumea)

Es querer atar las lenguas de los maldicientes lo mismo que querer poner puertas al campo. Cervantes, *Don Quijote de la Mancha, 2*, 55. A căuta să legi limba clevetitoare este ca și cum ai vrea să pui poartă câmpului. (Defăimarea)

Es trägt Verstand und rechter Sinn/ Mit wenig Kunst sich selber vor. Goethe, *Faust 550 sq.* Minte și judecata dreaptă pot expune

singure, fără multă artă, (ceea ce au de spus). (Exprimarea)

Esa es natural condición de mujeres, desdeñar á quien las quiere y amar á quien las aborrece. Cervantes, *Don Quijote de la Mancha* 1, 20. Aceasta este firea femeilor: să disprețuiască pe acela care le dorește și să iubească pe acela care le detestă. (Femeia)

Esop spunea că atunci va fi rău pentru toți, când toți vor practica totul. Aeschines, ap. Stobaeus, *Florilegium* 43,137. (Ocupația)

Esop spunea că fiecare din noi poartă două desagi; una în față, cealaltă în spate; în cea din față punem păcatele altora, iar în cea din spate pe ale noastre; de aceea nici nu le vedem. Aesopus, ap. Stobaeus, *Florilegium*, 23, 6. (Defecte)

Est aliquid magnis crimen abesse malis. Ovidius, *Fasti* 1, 484. Este și aceasta o mîngiere, ca marile nenorociri să fie fără vina noastră. (Vina)

Est et alia vanitas quae fit super terram:/ sunt iusti quibus mala proveniunt/ quasi opera egerint impiorum;/ et sunt impii qui ita securi sunt/ quasi iustorum facta habeant./ Sed et hoc vanissimum iudico. Septuaginta, *Ecclesiastes* 8, 14. Mai este o deșertăciune care se petrece pe pământ și anume: sunt oameni drepti, cărora li se răsplătește ca după faptele celor nelegiuiți și sunt nelegiuiți, cărora li se răsplătește ca după faptele celor drepti. Eu spun că și aceasta-i o deșertăciune ! (Nedreptatea)

Est etiam ubi profecto damnum praestet facere quam lucrum. Plautus, *Captivi* 327. Sunt, fără îndoială, împrejurări în care-i mai bine să pierzi decât să câștigi. (Pierderea)

Est igitur haec non scripta, sed nata lex, quam non didicimus, accepimus, legimus, verum ex nature ipsa adripuimus, hausimus, expressimus; ad quam non docti sed facti non instituti sed imbuti sumus, ut, si vita nostra in aliquas insidias, si in vim et in tela aut latronum aut inimicorum incidisset, omnis honesta ratio esset expediendae salutis. Silent enim leges inter arma. Cicero, *Pro Milone*, 10. Această lege nu e scrisă, ci înnăscută; noi n-am învățat-o, n-am primit-o, n-am citit-o, ci am luat-o, am sorbit-o, am scos-o din natura însăși; noi n-am fost instruiți în ea, ci făcuți conform ei, n-am fost educați în ea, ci suntem pătrunși de ea; în virtutea acestei legi, dacă viața noastră cade într-o cursă, în puterea armelor unor tâlhari sau dușmani, orice mijloc de scăpare este îngăduit. Căci legile tac în mijlocul armelor. (Apărare)

Est illud quidem vel maximum animo ipso animum videre, et nimirum hanc habet vim praeceptum Appollinis, quo monet, ut se quisque noscat. Cicero, *Tusculanae disputationes*, 1, 52. Lucrul cel mai de seamă este să-ți vezi sufletul prin suflet, și fără îndoială că acesta-i sensul preceptului lui Apollon prin care îndeamna ca fiecare să se cunoască pe sine. (Cunoaștere)

Est miserorum ut malevolentes sint atque invidiant bonis. *Plautus, Captivi* 583. Este în firea celor nefericiți să fie răuvoitori și să invidieze pe cei de treabă. ([Invidia](#))

Est modus in rebus, sunt certi denique fines, / Quos ultra citraque nequit consistere rectum. *Horatius, Satirae* 1, 1, 106 sq. Este o măsură în lucruri, sunt, în fine, anumite limite, dincolo și dincoace de care nu poate sta ceea ce-i drept. **Orice exces este reprobabil.** ([Prudența](#))

Est proprium stultitiae aliorum vitia cernere, oblivisci suorum. *Cicero, Tusculanae disputationes*, 3, 73. Caracteristica prostiei este că vede defectele altora, dar le uită pe ale ei. ([Defecte](#))

Est quadam prodire tenus, si non datur ultra. *Horatius, Epistulae* 1, 1, 32. Se poate înainta (măcar) până la un punct, dacă nu-i îngăduit mai departe. ([Înaintarea](#))

Est qui locupletatur parce agendo, / et haec est pars mercedis illius: / In eo quod dicit: Inveni requiem mihi, / et nunc manducabo de bonis meis solus; / et nescit quod tempus praeteriet, et mors appropinquet / et relinquet omnia aliis, et morietur. *Septuaginta, Siracides*, 11, 18-19. Este câte un om care se îmbogățește prin economie și zgârcenie dar iată care este partea răsplătii lui: când e gata să zică *Aflat-am odihna și acum voi mânca din bunătățile mele*, tocmai atunci el nu știe câtă vreme va mai trece și va lăsa toate acestea altora și va muri. ([Averea](#))

Est solitudo mater sollicitudinis. *Syrus Publilius, Sententiae* 225. Singurătatea este mama neliniștei. ([Singurătate](#))

Est tanti ab omnibus vinci, dum a me fortuna vincatur. *Seneca L. A., Epistulae*, 68, 11. Primesc să fiu învins de toți numai să fie soarta învinsă de mine. ([Destin](#))

Est via quae videtur homini iusta, novissima autem eius deducunt ad mortem. *Septuaginta, Proverbia*, 14, 12. Este câte o cale care i se pare omului că e dreaptă, dar la capătul ei este prăpastia morții. ([Calea](#))

Est vir astutus multorum eruditor, / et animae suae inutilis est. *Septuaginta, Siracides* 37, 19. Este câte un om iscusit, care învață pe mulți, dar care nu-și este de folos lui însuși. ([Iscusița](#))

Est... animi medicina philosophia. *Cicero, Tusculanae disputationes*, 3, 6. Filozofia este... medicina sufletului. ([Filozofia](#))

Esta que llaman necesidad adonde quiera se usa, y por todos se extiende y á todos alcanza. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha* 2, 23. Necesitatea există pretutindeni, se extinde asupra tuturor și-i ajunge (din urmă) pe toți. ([Necesitatea](#))

Esta sola es la ventaja del mandar poder hacer más bien que

todos. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 32.* Unicul avantaj pe care-l dă puterea supremă este puțința de a face mai mult bine decât toți ceilalți. (Puterea)

Est-ce pas mal ménagé d'avancer tent de vices certains et connus, pour combattre des erreurs contestées et débattables ? *Montaigne, Essais 1, 22.* Oare nu-i o procedare rea aceea de a lăsa să se răspândească atâtea rele sigure și cunoscute, pentru a combate erori contestabile și discutabile ? (Eroarea)

Este îndoielnic și rar să găsești fără a căuta; dimpotrivă ușor și la îndemână când cauți; dar pentru cine nu știe căutarea e imposibilă. *Archytas, ap. Diels, Fr., 3.* (Căutarea)

Este cu neputință, chiar și unui zeu, să scape de soarta sa. *Herodotus, 1, 91.* (Destin)

Este dur să te supui unui inferior. *Democritus, ap. Diels fr. 49.* (Supunerea)

Este evident că cele mai mari virtuți sunt acele care sunt de cel mai mare folos altora. *Aristoteles, Rhetorica 1, 9.* (Virtute)

Este firesc ca unor păreri și gânduri alese să le corespundă vorbe la fel. *Aristophanes, Ranae 1058 sq.* (Vorba)

Este greu ca cineva trecând prin viață să evite toate privirile celor invidioși. *Nicomachus, Naumachia, ap. Stobaeus, Florilegium 38,10.* (Invidia)

Este iertat să se spună și o minciună, când e în joc viața. *Pisander, ap. Stobaeus, Florilegium 12, 6.* (Minciuna)

Este imposibil de găsit o casă locuită, unde să nu existe nenorociri; dar, pe când unora le dă necazuri multe soarta, altora le dă caracterul lor. *Menander, Monosticha 37.* (Nenorocirea)

Este imposibil să cunoști sufletul, sentimentele și gândurile cuiva, înainte ca el să exercite vreo dregătorie și să aplice legile. *Sophocles, Antigona, 175.* (Caracter)

Este imposibil să nu aibă supărări cel care locuiește într-un oraș sau într-o casă și care are legături cu oamenii. *Socrates, ap. Stobaeus, Florilegium 99, 35.* (Supărarea)

Este imposibil să se nască ceva din ceea ce nu există nicăieri; tot astfel e imposibil și nemaiauzit ca ceea ce există să piară. *Empedocles, ap. Diels, Fr. 12.* (Nașterea)

Este inevitabil ca cel care conduce să fie urât de acela care-i condus. Dacă însă vor deveni puternici cei bogați și cu influență în cetăți, conducerea va rămâne foarte puțin timp în mâinile poporului. De aceea ei nu dau onoruri celor destoinici, le iau averile, îi

surghiunesc și-iucid; iar pe cei nevrednici îi înalță. *Xenophon, Atheniensium res publica 1, 14.* (Conducerea)

Este mare lucru a fi cineva părinte; căci, chiar și atunci când suferă din pricina copiilor, (el) nu-i urăște. *Sophocles, Electra 770 sq.* (Părinții)

Este o lege, ca sângele vărsat printr-un omor să ceară alt sânge. Căci Furia țipă pierzare, aducând de la cei uciși mai înainte o nenorocire nouă peste cea veche. *Aeschylus, Choephoroe 400 sqq.* (Omorul)

Este o mare înțelepciune să cunoști bine cum e fiecare om. *Euenus, 3.* (Character)

Este o sentință a Necesității, o hotărîre a zeilor, străveche și eternă, pecetluită cu jurăminte solemne: când cineva în rătăcirea sa își pătează mîinile cu sînge și când jură strîmb în urma unei certe dintre divinitățile cărora le-a fost sortită o viață fără sfîrșit, acela trebuie să rătăcească departe de cei fericiți treizeci de mii de ani și să ia în decursul timpului tot felul de înfățișări de ființe muritoare, străbătînd cu greu cărările vieții. *Empedocles, ap. Diels, fr. 115.* (Remediul)

Este oare ceva frumos sau urât prin natura sa ? Ceea ce place cuiva, aceea-i frumos pentru el. *Hitopadeça 2, 49; Böhthlingk, Indische Sprüche 683.* (Frumusețea)

Este plăcut, după ce ai scăpat, să-ți amintești de necazurile (trecute). *Euripides, Andromeda.* (Amintirea)

Este soarta comună a tuturor oamenilor să greșească. *Sophocles, Antigona 1023 sq.* (Greșeala)

Este ușor să găsești în fericire un prieten; dar în nenorocire este lucrul cel mai greu. *Democritus, ap. Diels, fr. 106.* (Prietenia)

Este un soi de oameni din cale afară de ușuratici, cărora nu le place ceea ce-i în țară la ei și privesc la cele depărtate, urmărind lucruri deșarte cu speranțe nerealizabile. *Pindarus, Pythia 3, 36.* (Nemuțumire)

Esto quod es; quod sunt alli sine quernlibet esse; / Quod non es, nolis; quod poses esse velis. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 64.* Fii ceea ce ești și lasă pe fiecare să fie ceea ce este; nu căuta să fii ceea ce nu ești, ci ceea ce poți. (Viața)

Et calamitas virtutis est occasio. *Syrus Publilius, Sententiae 227.* Și nenorocirea este un prilej pentru virtute. (Nenorocirea)

Et campos ubi Troia fuit. *Vergilius, Aeneis (III, 12).* Și câmpurile unde a fost Troia. (Regret)

Et ceux qui méprisent le plus les hommes et les égalent aux bêtes, encore veulent-ils être admirés et crus. *Pascal, Pensées, 404 (255).* (Chiar) și cei care disprețuiesc cel mai mult pe oameni și-i egalează cu animalele, vor încă să fie admirați și crezuți de ei. ([Admirație](#))

Et dicebam ego meliorem esse sapientiam fortitudine./ Quomodo ergo sapientia pauperis contempta est,/ et verba eius non sunt audita ? *Septuaginta, Ecclesiastes 9, 16.* Atunci am zis: Este mai de preț înțelepciunea decât vitejia, deși înțelepciunea săracului este disprețuită și cuvintele lui nu sunt luate în seamă. ([Înțelepciune](#))

Et dixi in corde meo:/ Si unus et stulti et meus occasus erit,/ quid mihi prodest quod maiorem sapientiae dedi operam ? *Septuaginta, Ecclesiastes, 2, 15.* Și am zis în inima mea: « Soarta nerodului mă va ajunge și pe mine, și atunci la ce folos toată înțelepciunea mea ? » ([Destin](#))

Et doleas oportet et sitias et esurias et senescas, si tibi longior contigerit inter homines more, et aegrotos et perdas aliquid et pereas. *Seneca L. A., Epistulae 18.* Dacă îți este rezervată o rămânere mai lungă printre oameni, trebuie să ai dureri, să suferi de sete și de foame, să îmbătrânești, să fii bolnav, să pierzi ceva și să pieri. ([Viața](#))

Et est infirmitas pessima quam vidi sub sole:/ divitiae conservatae in malum domini sui. *Septuaginta, Ecclesiastes, 5, 12.* Este o boală pe care am văzut-o sub soare: bogății puse la păstrare de stăpânul lor pentru nenorocirea lui. ([Bogăția](#))

Et in Arcadia ego. *Poussin Nicolas.* Și eu am trăit în Arcadia! (Am fost fericit!) Epigraful unui tablou celebru al pictorului Nicolas Poussin. Arcadia legendară fiind ținutul vieții idilice, patriarhale, expresia mărturisește nostalgia după o fericire pierdută. ([Fericire](#))

Et laudavi magis mortuos quam viventes;/ et feliciorem utroque iudicavi/ qui necdum natus est,/ nec vidit mala quae sub sole fiunt. *Septuaginta, Ecclesiastes 4, 2 sq.* Și am fericit pe cei ce au murit, mai mult decât pe cei vii. Iar mai fericit decât unii și decât alții este cel care încă nu s-a născut, care n-a văzut faptele cele rele ce se săvârșesc sub soare. ([Viața](#))

Et mihi res, non me rebus subiungere conor. *Horatius, Epistulae, 1, 1, 19.* Încerc să adaptez situația la mine, iar nu pe mine la situație. ([Adaptarea](#))

Et mortus est Dei filius; prorsus credibile est, quia ineptum est. *Tertullianus, De carne Christi, 5.* Și a murit fiul lui Dumnezeu; e foarte credibil, deoarece e o absurditate. *Credo quia absurdum est (Cred fiindcă este absurd).* Variantă sub care a intrat în circulație un paradox formulat de Tertulian invocat uneori în favoarea credinței oarbe, fără temei rațional. ([Credința](#))

Et nimirum haec est illa praestans et divina sapientia, et perceptas penitus et pertractatas res humanas habere; nihil

admirari, cum acciderit, nihil, ante quam evenerit, non evenire posse arbitrari. Cicero, *Tusculanae disputationes* 3, 30. Fără îndoială, înțelepciunea aceea eminentă și divină constă în a pătrunde adânc lucrurile omenești și a le cunoaște bine din experiență; a nu fi surprins de nici o întâmplare, a nu socoti imposibil nimic înainte de a se întâmpla. (Înțelepciune)

Et nomen pacis dulce est, et ipsa res salutaris; sed inter pacem et servitatem plurimum interest: pax est tranquilla libertas; servitus malorum omnium postremum, non modo bello, sed morte etiam repettendum. Cicero, *Philippica* 2, 19. Dulce este cuvântul pace, și ea însăși este binefacătoare; însă este o mare deosebire între pace și robie: pacea este libertatea netulburată; robia este cea mai mare nenorocire, care trebuie respinsă nu numai prin război, dar chiar și prin moarte. (Pacea)

Et non suffecerat errasse eos circa Dei scientiam,/ sed et in magno viventes inscientiae bello,/ tot et tam magna mala pacem appellant. *Septuaginta, Sapientia* 14, 22. Apoi n-a fost destul că au rătăcit întru cunoașterea lui Dumnezeu, ci trăind, din întunericul minții lor, în război necurmat, ei numesc pace atâtea rele. (Pacea)

Et nunc, reges, intelligite; erudimini, qui iudicatis terram. *Psalmi* (II, 10). Și acum, regilor, înțelegeți; învățați/ luați aminte, voi care judecați lumea. O mare răspundere apasă pe umerii celor chemați să hotărască destinele semenilor. Se folosește în forma *Et nunc erudimini!* (Răspundere)

Et parmi les morts, la crainte de ressusciter, si la chose avait jamais été possible, ne serait-elle pas aussi grande que, chez nous, la crainte de mourir ? *Maeterlinck, Le Sablier* p. 178. Și printre morți frica de a învia, dacă lucrul acesta ar fi fost posibil vreodată, n-ar fi oare tot atât de mare ca, la noi, frica de a muri ? (Moartea)

Et priusquam incipias consulto, et ubi consulueris mature facto opus est. *Sallustius, De coniuratione Catilinae*, 1, 6. Înainte de a începe ceva trebuie chibzuință, iar după ce te-ai chibzuit trebuie ca lucrul să fie îndeplinit la timp. (Chibzuința)

Et propter vitam, vivendi perdere causas. *Iuvenalis, Satirae* (VIII, 83). Și pentru a trăi să pierzi rațiunea de a trăi. Viața nu se cuvine să fie trăită în rușine și în dezonoare. (Nedemn)

Et quasi cursores vitae lampada tradunt. *Lucretius, De rerum natura* (II, 79). Și ca alergătorii (oamenii) își trec din mână în mână făclia vieții. Viața este o nesfârșită curgere a generațiilor. (Viața)

Et qui parlant beaucoup, ne disent jamais rien. *Boileau, Epitres* 9, 66. Și care vorbind mult nu spun niciodată nimic. (Vorba)

Et quoque cunctarum novitas carissima rerum. *Ovidius, Ex Ponto* 3, 4, 51. Dintre toate lucrurile cea mai plăcută e noutatea. (Noutatea)

Et quorum pars magna fui. *Vergilius, Aeneis* (II, 4). Și în acestea am avut rol însemnat. Astfel începe Enea relatarea războiului troian. Cuvintele indică participarea totală a unei persoane la frământările epocii. ([Implicare](#))

Et si scandalizaverit te manus tua, abscide illum.../ Et si pes tuus te scandalizat, amputa illum.../ Quod si oculus tuus scandalizat te, eiice eum. *Novum Testamentum, Marcus 9, 43–47*. Și de te smintește mâna ta, taie-o.../ Și de te smintește piciorul tău, taie-l.../ Și de te smintește ochiul tău, scoate-l. ([Pedeapsa](#))

Et via vix tandem voci laxata dolore est. *Vergilius, Aeneis 11, 151*. Și cu greu, la urmă, prinde a da glas durerii. ([Durerea](#))

Eternal city, Paris ! More eternal than Rome, more somptuous than Niniveth ! Navel of the universe, it is towards you that we hurry on our hands and knees, like blind and mumbling idiots. *Miller Henry, The Tropic of Cancer, IX*. Oraș etern, Paris ! Mai etern decât Roma, mai somptuos decât Ninive ! Buric al universului, ne târâm spre tine în mâini și în genunchi, ca niște idioți orbi și bâlbâiți ! ([Metropole – Paris](#))

Eternal vigilance is the price of liberty. *Phillips Wendell, Public Opinion*. Vigilența eternă este prețul libertății. ([Libertate](#))

Êtes-vous en faveur, tout manège est bon, vous ne faites point de fautes, tous les chemins vous mènent au terme; autrement, tout est faute, rien n'est utile, il n'y a point de sentier qui ne vous égare. *La Bruyère, Les Caractères, De la cour, 90*. Ești în favoare ? tot ce faci e bun, nu comiți greșeli, toate drumurile te duc la țintă; altminteri, totul e greșeală, nimic nu-i de folos, nu există cărare care să nu te rătăcească. ([Favoarea](#))

Etiam antea expertus sum parum fidei miseris esse. *Sallustius, De bello Iugurthino, 24, 4*. Chiar și mai înainte am văzut cât de puțină crezare se dă celor nenorociți. ([Crezarea](#))

Etiam innocentes cogit mentiri dolor. *Syrus Publilius, Sententiae 235*. Durerea silește și pe nevinovați să mintă. ([Minciuna](#))

Etiam periere ruinae. *Lucanus, Pharsalia* (IX, 966). Chiar și ruinele au pierit. [Stare de dezastru total](#). ([Dezastru](#))

Etiam sapientibus cupido gloriae novissima exiit. *Tacitus, Historiae 4, 6*. Dorința de glorie e ultima pe care o leapadă chiar și înțelepții. ([Gloria](#))

Etiam ubi causa sublata est, mentimur consuetudinis causa. *Seneca L. A., Epistulae 46, 3*. Chiar și acolo unde nu există vreo cauză, mințim din cauza deprinderii. ([Minciuna](#))

Etiamsi omnibus tecum viventibus silentium livor indixerit, venient qui sine offensa sine gratia indicent. *Seneca L. A., Epistulae*

79,17. Chiar dacă invidia ar impune tăcere tuturor acelor care trăiesc împreună cu tine, vor veni aceia care vor judeca fără supărare și fără părtinire. Vezi și *Sine ira et studio...* ([Invidia](#))

Être sur la terre comme n'y étant pas; posséder comme ne possédant pas, car la figure de ce monde passe. *France Anatole, La Rôtisserie de la reine Pédauque 342.* A fi pe pământ ca și cum n-ai fi; a poseda ca și cum n-ai poseda; căci înfățișarea acestei lumi trece. ([Nestatornicia](#))

Eu știu numai un lucru, că nu știu (nimic). *Democritus, ap. Diels fr. 304.* ([Știința](#))

Eu cred că cel căruia i se face un bine e dator să-și aducă aminte toată viața; iar cel care-l face, să-l uite îndată, dacă vor, unul să facă o faptă lăudabilă, iar celalalt să nu săvârșească o faptă vrednică de un om mic la suflet; iar a aminti și a vorbi despre propriile servicii este aproape la fel ca a le reproșa. *Demosthenes, De corona, 269.* ([Binefacerea](#))

Eu cred că foarte puțini sunt curajoși și prevăzători, și că-n schimb foarte mulți, și bărbați și femei și copii și animale, sunt îndrăzneți, încumetați, fără teamă și totodată neprevăzători. *Plato, Laches 197 c.* ([Îndrăzneala](#))

Eu cred că oamenii nu ar practica nici o virtute, dacă cei buni n-ar avea nici un avantaj față de cei răi. *Xenophon, Cyrus 1, 5, 9.* ([Virtute](#))

Eu cred că... tot ce există nu-i decât o variațiune a aceleiași (substanțe primordiale) și este unul și același lucru... Toate aceste lucruri provin din variațiunea aceleiași (substanțe primordiale); ele se transformă neconținut și se întorc (în cele din urmă) în aceeași (substanță primordială). *Diogenes Apolloniates, ap. Diels, Fr. 2.* ([Materia](#))

Eu credeam că cei bogați..., care n-au nevoie să se împrumute, nu gem noaptea, nici nu suspină întorcându-se când pe o parte, când pe alta, ci că au un somn plăcut și liniștit; și că (numai) cei săraci (pățimesc așa). Acum însă văd că și voi, care vă numiți fericiți, faceți la fel ca noi. Să fie oare o înrudire între întristare și viață? Întristarea se află în viața luxoasă, stă alături de viața glorioasă, îmbătrânește împreună cu viața celui sărac. *Menander, Cith., ap. Plutarchus, De tranquillitate animi p. 466, B.* ([Întristarea](#))

Eu deduc comparând cele necunoscute cu cele vădite. *Herodotus, 2, 33.* ([Deductia](#))

Eu m-am născut ca să iubesc, nu ca să urăsc. *Sophocles, Antigona 523.* ([Iubire](#))

Eu nu aștept nici o răsplată, nici chiar să mă reasc în lumile cerești; ci eu caut binele oamenilor, eu caut să întorc pe cei care s-

au rătăcit, să luminez pe cei care trăiesc în întunericul rătăcirii; să alung din lume toată întristarea și toată suferința. *Fo-sho-hing-tsan-ching, ap. Neel A. D., Buddhism 209.* (Răsplata)

Eu nu prea sunt de acord, că cel care caută realitatea în cuvinte, ca în niște imagini, o vede mai bine decât cel (care o caută) în lucruri. *Plato, Phaedon 100 A.* (Realitatea)

Eu socot că nici o divinitate nu e rea. *Goethe, Iphigenie auf Tauris 383.* (Zei)

Eu spun că cel mai fericit este acela care, după ce a privit fără întristare lucrurile acestea mărețe: soarele, comun (tuturor), stelele, apa, nourii, focul, pleacă iute (acolo) de unde a venit; pe acestea el le va vedea fie că va trăi un secol, fie că numai câțiva ani. Alte lucruri mai mărețe decât acestea n-o să vadă niciodată. Închipuiește-ți că timpul despre care vorbesc ar fi pentru om ca o adunare la o sărbătoare locală, cu mulțime de oameni, bîlci, pungași, jocuri de noroc, distracții. Dacă vei pleca cel dintîi, vei avea provizii de drum mai bune și nu vei fi supărător pentru nimeni. Pe când cel care mai zăbovește pierde ceea ce a adunat cu trudă și îmbătrînind rău are nevoie de cineva, rătăcește încoace și încolo, își găsește dușmani, i se pune gând rău de către cineva și (astfel) nu moare cum trebuie plecând la timp. *Menander, Hymnis, ap. Stobaeus, Florilegium 121, 7.* (Viața)

Eu sunt cea mai groaznică dintre lucrurile groaznice: nu spune cu îngîmfare aceasta, otravo, draga mea. La fel ca tine sunt pe lumea aceasta multe vorbe ale oamenilor răi. *Appaya Dikṣita, Kuvalayanandakarikah 16, b.* (Răutatea)

Eu sunt Theodor; cineva se bucură că am murit; altul se va bucura de (Moartea) lui; toți suntem supuși morții. *Simylus 104.* (Moartea)

Eu susțin că cel mai bine pentru om este să nu se nască. *Euripides, Bellerophon, ap. Stobaeus, Florilegium 98, 39.* (Nașterea)

Eu unul nu socotesc că judecă bine acela care, disprețuind pământul său strămoșesc, laudă altă țară și-i plac obiceiurile ei. *Euripides, Dictys, ap. Stobaeus, Florilegium 39, 8.* (Patria)

Eu unul socot că acela care, om fiind, îi reproșează unui om soarta sa, este fără minte. Căci, de vreme ce chiar și acela care crede că-i merge foarte bine și că are cel mai mare noroc, nu poate ști, dacă acesta va rămâne statornic până-n seară, cum poate el să vorbească despre soartă sau s-o reproșeze altuia ? *Demosthenes, De corona 252.* (Destin)

Eu văd că noi toți, câți trăim, nu suntem decât niște imagini sau o umbră ușoară. *Sophocles, Ajax 125 sq.* (Om)

Eu văd cum zeița dreptății scoate cu timpul toate la lumina

(zilei). Euripides, *Oedipus*, ap. Stobaeus, o.c. 1, 4, 3. (Dreptatea)

Eu⁴⁸ socot că a nu avea nevoie de nimic este un lucru divin; iar (a avea nevoie) de cât mai puțin (este) cel mai apropiat de divin. Xenophon, *Memorabilia* 1, 6, 10. (Nevoia)

Evanida enim omnia et cito in fabulas abeunt, cito plena oblivione obruuntur. Căci toate își pierd cu repeziciune vigoarea, capătă îndată caracter de legendă, în urmă, degrabă, le acoperă desăvârșita uitare. Marcus Aurelius 4, 33 (Uitarea)

Every artist was first an amateur. Emerson Ralph Waldo, *Lectures*. Fiecare artist a fost mai întâi un amator. (Arta)

Every great advance in science has issued from a new audacity of imagination. Dewey John, *The Quest for Certainty*. Fiecare mare salt al științei a venit dintr-o nouă îndrăzneală a imaginației. (Progres)

Every man has a thousand vicious thoughts, which arise without his power to suppress. Goldsmith, *The Vicar of Wakefield VII*. Orice om are mii de gânduri rele, care răsar fără ca el să aibă puterea de a le înăbuși. (Gândul)

Every man is a volume if you know how to read him. Channing William Ellery, *Sermons*. Dacă știi să îl citești, fiecare om este o carte. (Om)

Every man meets his Waterloo at last. Phillips Wendell, *Speech* 01.11.1859. Fiecare om ajunge până la urmă la Waterloo-ul său. (Lupta)

Every revolution was first a thought in one man's mind. Emerson Ralph Waldo, *Essays: History*. Fiecare revoluție a fost mai întâi un gând în mintea unui singur om. (Revolta)

Every situation in life might bring its own peculiar pleasures. Goldsmith. *The Vicar of Wakefield* 5. Orice situație în viață poate să aducă plăcerile ei speciale. (Situația)

Every step of progress the world has made has been from scaffold to scaffold and from stake to stake. Phillips Wendell, *Speech for Women's Rights, 1851*. Fiecare pas al omenirii către progres l-a făcut de la eșafod la eșafod și de la rug la rug. (Progres)

Everybody should work. Everybody should work the best they know how... Men should work hard, well, honestly. And they should be paid for it, well paid. Williams William Carlos, *White Mule*, p. 13. Toți trebuie să muncească. Toți trebuie să muncească cât pot de bine... Oamenii trebuie să muncească mult, bine, cinstit și trebuie să fie plătiți pentru munca lor, bine plătiți. (Munca)

Everyone creates his own world for himself. Lubbock, *On Peace*

⁴⁸ Eu: Socrate.

and Happiness I. Fiecare își creează propria sa lume. (Lumea)

Everyone who does his best in life, however humble his lot may be, does something to leave the world better than he found it. Lubbock, *On Peace and Happiness*, 4. Oricine face în viață tot ce-i stă în putință, oricât de umilă ar fi condiția sa, contribuie cu ceva ca să lase lumea mai bună decât a găsit-o. (Datoria)

Everything/ is ignorant of its own emptiness. Kerouac Jack, *Mexico City Blues*, 113th Chorus, p. 168. Oricine/ ignoră propria-i goliciune. (Reguli de bună purtare)

Evil times are not always productive of evil alone and unmixed. Scott Walter, *Ivanhoe* 33. Timpurile rele nu produc totdeauna numai rău, neamestecat. (Răul)

Evită totdeauna (ce-i) prea (mult). Çaragadharapaddhati, Nitiratua 26; Böhrlingk, *Indische Sprüche* 54. (Excesul)

Ex eo licet stupor noster appareat, quad ea sola putamus emi, pro quibus pecuniam solvimus; ea gratuita vocamus, pro quibus nos ipsos impendimus. Seneca L. A., *Epistulae*, 42, 7. Prostia noastră se poate vedea din faptul că credem că numai acele lucruri se cumpără, pentru care dăm bani; iar lucrurile pentru care ne dăm pe noi înșine le numim gratuite. (Cumpărare)

Ex fructu arbor agnoscitur. *Novum Testamentum, Matthaeus* 12, 33. După rod se cunoaște pomul. (Rodul)

Ex iis, quae tibi molestiam creant, multa supervacanea tollere potes, quippe quae tota in opinione tua sita sint: atque amplum liberumque spatium tibi comparabis, si totum mundum mente complexus fueris et aeternum aevum consideraveris et singulatim celerrimam omnium rerum mutationem contemplatus fueris, quam breve sit inter ortum et dissolutionem temporis spatium, quam immensum contra, quod ortum praecessit, quam infinitum pariter id, quod dissolutionem sequetur. Poți face să dispară multe deșertăciuni tulburătoare pentru tine, de vreme ce toate își au izvorul în părerile tale; în felul acesta, îți vei deschide un câmp întins și liber pentru ca să poți cuprinde cu puterea ta de înțelegere și cunoaștere întregul univers, pentru a contempla, sub toate aspectele, nemărginirea timpului veșnic, ca să poți concepe fulgerătoarea transformare a fiecărui lucru, parte cu parte, pentru a vedea cât este de scurtă distanța în naștere și dezagregare, o genune de veacuri înaintea nașterii și după dezagregarea în elemente, de asemenea, acelasi abis al timpului nesfârșit. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum* 9, 32. (Părererea)

Ex malis eligere minima. Cicero, *De officiis* (cartea III, cap. I). Dintre rele, a alege pe cel mai mic. (Înțelepciune)

Ex nihilo nati sumus /et post hoc erimus tanquam non fuerimus./ Quoniam fumus flatus est in naribus nostris,/ et sermo

cintilla ad commovendum cor nostrum. *Septuaginta, Sapientia 2, 2.* Din întâmplare ne-am născut și după viața aceasta vom fi ca și cum n-am fi fost niciodată; căci cum este răsufierea din nările noastre și cugetarea o scînteie care se aprinde din mișcarea inimii noastre. (Viața)

Ex nihilo nihil.⁴⁹ *Lucretius, De rerum natura (I, 149, 205); Samkhyasutra, 1, 78, 114.* Din nimic nu se naște nimic (Nu poate proveni ceva din nimic). **Principiul cauzalității, preluat de la Epicur și întâlnit și la alți autori antici (Epicur, Persius).** (Cazualitate)

Ex quo intelligitur, non in natura, sed in opinione, esse aegritudinem. *Cicero, Tusculanae disputationes, 3, 28.* De unde se poate vedea că tristețea nu este ca efect al naturii, ci al părerii. (Tristețe)

Ex vita discedo tanquam ex hospitio, non tanquam e domo; commorandi enim natura deversorium nobis, non habitandi dedit. *Cicero, De senectute 21.* Plec din viață ca dintr-un han⁵⁰, nu ca dintr-o casă; căci natura ne-a dat numai un loc de popas, nu de stat. (Moartea)

Ex vitio alterius sapiens emendat suum. *Syrus Publilius, Sententiae, 245.* Înțeleptul își îndreaptă defectul privind defectul altuia. (Defectul)

Excelsa stulto sapientia. *Vulgata, Proverbia 24, 7.* Înțelepciunea este peste măsură de înaltă pentru omul nebun. (Înțelepciune)

Excelsior multo facilius casus nocet. *Syrus Publilius, Sententiae, 246.* Căderea vatămă mult mai ușor pe cei care stau sus. (Căderea)

Exeat aula,/ Qui vult esse pius. Virtus et summa potestas/ Non coeunt. *Lucanus, Pharsalia 8, 493 sqq.* Să iasă din palat cine vrea să fie pios. Virtutea și puterea supremă nu merg împreună. (Puterea)

Exegi monumentum aere perennius. *Horatius, Odae (III, 30,1).* Am înălțat un monument mai trainic decât bronzul. **Versul exprimă conștiința poetului că opera sa va supraviețui timpului.** (Opera)

Exercițiul dă mai mult decât talentul. *Epicharmus, ap. Diels, Fr. 33.* (Exercițiul)

Exigua vitae pars est, quam nos vivimus. *Syrus Publilius, Sententiae 248.* Ceea ce trăim este (numai) o mică parte din viață. (Viața)

Există o logică superioară, mai înaltă, și pentru a spune așa, mai logică. Ea dă adesea acțiunilor alt curs decât acela la care se

⁴⁹ Vezi [i *De nihilo nihil.*

⁵⁰ Cf. Gânde[te-te c\~n acest caravanserai b\~torit [i-ntins,/ Ale c\~rui u\~i sunt rînd pe rînd ziua [i noaptea,/ Sultan dup\ sultan a poposit/ Cu alaiul s\~u un ceas sau dou\ - [i a plecat. **Think, in this batter'd Caravanserai/ Whose Doorways are alternate Night and Day/ How Sultán after Sultán with his Pomp./ Abode his Hour or two, and went his way.** *Fitzgerald Francis Scott, Rubaiyat of Omar Khayyam I, 16.*

așteaptă autorii lor. *Palamas K., Grammata 163.* (Logica)

Există o singură limită, o singură cale a fericirii pentru muritori: să trăiască până la sfârșit cu sufletul lipsit de durere. *Bacchylides 10.* (Fericire)

Există un ciclu al lucrurilor omenești, care învărtindu-se nu îngăduie să fie mereu fericiți aceiași oameni. *Herodotus, 1, 207.* (Fericire)

Există, fără îndoială, tineri cu judecată și bătrâni fără minte; căci nu timpul (ne) învață să gândim, ci o educație timpurie și predispoziția. *Democritus, ap. Diels, Fragm. 183.* (Educația)

Existența aceasta încă mai stă înaintea unuia, pe altul îl cuprinde, altul iarăși o are înapoia sa, după cum i se manifestă sub formă de copilărie, tinerețe sau ca povară a bătrâneții. Copilul n-are decât s-o prețuiască mult, ca ceva greu de obținut, tânărul poate să se bucure de ea, de vreme ce a căpătat-o; dar de ce oare se întoarce bătrânul și privește la ea, ca și cum ar fi alungat din mediul său ? *Çilhana Çanticataca 2, 24; Böhrlingk, Indische Sprüche 22.* (Existența)

Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor. *Vergilius, Aeneis (IV, 625).* Din oasele noastre să răsară un răzbnător. (Speranța)

Exortus est enim sol cum ardore, et arefecit foenum, et flos eius decidit, et decor vultus eius deperit: ita et dives in itineribus suis marcescet. *Novum Testamentum, Iacobi Epistola, 1, 11.* A răsărit soarele arzător și a uscat iarba și floarea ei a căzut și frumusețea feței ei a pierit; tot așa și bogatul în alergăturile sale se va vesteji. (Bogăția)

Expende Hannibalem: quot libras in duce summo invenies? *Iuvenalis, Satirae 10, 147.* Cântărește-l pe Hannibal: câte livre va trage cenușa generalului ? (Cântărește-l pe Hanibal; câte livre vei găsi în cel mai mare comandant ?) *Cântărește-l pe Hannibal.* Gloria militară, ca orice glorie, este deșartă și trecătoare. (Deșertăciunea)

Experiența e începutul învățaturii. *Aleman 82.* (Experiența)

Experience is by industry achieved. *Shakespeare, The Two Gentlemen of Verona (act I, sc. 3).* Experiența se capătă prin sânguință. (Sânguința)

Experience keeps a dear school, yet Fools will learn in no other. *Franklin Benjamin, Poor Richard's Almanach.* Experiența conduce o școală scumpă, dar proștii nu vor să învețe la alta. (Experiența)

Experto credite. *Vergilius, Aeneis (c. XI, v. 283).* Credeți pătitului! (credeți în cel care are experiență!) (Atenție)

Exspectant nos, si ex hac aliquando faece in illud evadimus sublime et excelsum, tranquillitas animi et expulsis erroribus absoluta libertas. *Seneca L. A., Epistulae 75, 18.* Pe noi ne așteaptă,

când vom ieși o dată din această mocirlă în regiunea aceea înaltă și sublimă, liniștea sufletească și prin lepădarea rătăcirilor, o libertate absolută. (Liberarea)

Externa servamus, ut meliora, fidem, et charitatem, abjiciamus. *Irenaeus, Fragmenta 39.* Noi păstrăm cele exterioare pentru a pierde cele mai bune, credința și iubirea. (Formalismul)

Extrema gaudii luctus occupat. *Septuaginta, Proverbia, 14, 13.* Sfârșitul bucuriei este jalea. (Bucurie)

Ez dunket manegen tumben man/ diu kunst diu beste, die er kan. *Freidank, Bescheidenheit 65 sq.* Mulți oameni naivi își închipuie că cea mai bună îndeletnicire este aceea pe care o cunosc ei. (Ocupația)

F

Fă ceea ce judeci că-i frumos, chiar dacă făcând așa vei fi disprețuit... De aceea disprețuiește și critica aceluia a căror laudă o disprețuiești. *Pythagoras, ap. Stobaeus, Florilegium 46, 42.* (Frumosul)

Fă chiar acum ce-i mai important; nu lăsa să treacă prilejul pe lângă tine. Moartea ne răpește fără să ne fi îndeplinit treburile. *Mahabharata 12, 6535 sq.* (Prilejul)

Fără început, tu ești prezent pretutindeni; din tine s-au născut toate lumile. *Çvetaçvatara – Upanișad 4, 4.* (Sufletul)

Fără îndoială că femeia a fost creată din ambrozie și otravă: când iubește e ambrozie, când urăște e otravă. *Somadeva, Kathasaritsagara 34, 178.* (Femeia)

Fără a fi întrebat, nu spune nimănui nimic, nici când întreabă în mod nepotrivit; cel cuminte, chiar când știe, să se poarte în lume ca și cum ar fi mut. *Manusmṛti 2, 110 Böhlingk, Indische Sprüche 1539.* (Tăcere)

Fără a sta mult pe gânduri, când mintea îi e tulburată de (obsesia) averii, omul își părăsește prietenii și rudele, își lasă iute până și pe mama sa și, plecând din patrie, se duce în țară străină, unde locuiesc oameni nesuferiți. *Pañcatantra (K.), 5, 25; Böhlingk, Indische Sprüche, 4720.* (Averea)

Fără conducători nu se poate realiza, în genere, nimic frumos sau bun, nicăieri, dar mai ales în război. *Xenophon, Anabasis 3, 1, 38.* (Conducerea)

Fără cunoaștere nu este (cu puțință) liberarea nici chiar prin sute de asceze. *Kathasaritsagara, 5, 137.* (Cunoaștere)

Fără curaj, nu se trece peste o nenorocire, chiar (dacă-i) foarte mică. *Kathasaritsagara, 18, 309.* (Curaj)

Fără el nu se manifestă nici soarele, nici luna cu stelele, nici fulgerele; cu atât mai puțin focul. (Dar) când se manifestă el, totul se manifestă după el; prin manifestarea lui întregul univers se manifestă. *Katha – Upanișad* 15. (Sufletul)

Fără mâini și picioare, el aleargă și apucă; el vede fără ochi, aude fără urechi. El cunoaște tot ce este de cunoscut; dar nu este nimeni care să-l cunoască. Pe el îl numesc (înțelepții) marele suflet, supremul. *Çvetaçvatara – Upanișad* 19. (Sufletul)

Fără minte e acela care vrea să se împotrivească unora mai tari (decât el). *Hesiodus, Opera et dies* 210. (Împotrivirea)

Fără muncă nici un lucru nu-i ușor pentru oameni, ba nici chiar pentru zei. *Phocylides, Sententiae* 151 sq. (Munca)

Fără număr sunt cei care se supără fără motiv. Nenumărați sunt și cei mâniați cu motiv. Dar puțini de tot sunt acei care nu se înfurie nici chiar pentru un motiv. *Böhtlingk, Sanskrit-Chrestomathie* 3206, 23 sq. (Mânia)

Fără o necesitate aspră tratatele nu sunt durabile. *Herodotus* 1, 74. (Tratatul)

Fără servicii nu poate avea loc în nici un chip o prietenie cu cineva, de vreme ce înșiși zeii dau cele dorite primind în schimb prinosuri și rugăciuni. *Pañcatantra (B)* 46. (Prietenia)

Fără silință nu se îndeplinesc dorințele. Numai cei fără curaj spun: Ce e dat să se întâmple, se întâmplă. *Pañcatantra (B)* 132. (Silința)

Față de celelalte ființe, oamenii trăiesc ca zeii, fiindu-le cu mult superiori prin natura corpului și a sufletului. *Xenophon, Memorabilia* 1, 4, 14. (Om)

Fața e brăzdată de zbârcituri, capul e însemnat cu peri albi, membrele slăbesc; numai dorința rămâne tânără. *Bhartrhari, Vairagyaçataka*, 14. (Dorința)

Faber est suae quisque fortunae. *Sallustius, Historia rerum in republica Romana gestarum (I, 1)*. Oricine își făurește propria soartă. (Fiecare este făuritorul propriului său destin). (Soarta)

Faber suae fortunae unusquisque est ipsus. Appius Claudius, ap. Pichon, *Histoire de la littérature latine* 23. Fiecare își făurește singur norocul. **Chacun est artisan de sa propre fortune.** Régnier, *Satires* 13, 1. (Noroc)

Facesti come quei che va di notte,/ Che porta il lume dietro, e a sè non giova,/ Ma dopo sè fa le persone dotte. *Dante, La Divina Commedia, Il Purgatorio*, 22, 67 sqq. Ai făcut ca acela care merge noaptea și poartă, lumina la spate și nu-i folosește; dar după el îi face pe oameni

învățați. (Călăuzirea)

Facias ipse quod faciamus suades. *Plautus, Asinaria (act. III, scena 3, 40)*. Fă tu însuși ceea ce ne sfătuiești pe noi să facem. (Exemplu)

Faciendi plures libros nullus est finis; frequensque meditatio carnis afflictio est. *Septuaginta, Ecclesiastes 12, 12*. Să scrii cărți peste cărți e lucru fără de sfârșit, și învățătura multă este oboseală pentru trup. (Învățătura)

Facile omnes, quom calemus, reca consilia aegrotis damus. *Terentius, Andria 309* Toți, când suntem sănătoși, dăm cu ușurință sfaturi bune celor bolnavi. (Sfatul)

Facilius est enim camelum per foramen acus transire, quam divitem intrare in regnum Deo. *Novum Testamentum, Lucas 18, 25*. Mai lesne este pentru cămilă să treacă prin urechile acului, decât pentru bogat să intre în împărăția lui Dumnezeu. (Bogația)

Facit indignatio versus. *Iuvenalis, Satirae (I, 79)*. Indignarea făurește versuri.⁵¹ Nemulțumirea, sentimentul de revoltă stimulează talentul poetului. (Nemulțumire)

Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. *Novum Testamentum, Lucas, 16, 9*. Faceți-vă prieteni cu ajutorul bogăției nedrepte. (Bogăția)

Fais ce que dois, advienne que pourra. *Proverb.* Fă-ți datoria, orice s-ar întâmpla. (Datoria)

Faites des lois comme si tous les hommes étaient mauvais: ceux ci passent au travers ou les tournent. Seuls les bons y obéissent et en souffrent. *Maeterlinck, Avant le grand silence p. 23*. Faceți legi, ca și cum toți oamenii ar fi răi; ei se vor strecura sau le vor ocoli. Numai cei de treabă li se supun și suferă din cauza lor. (Legea)

Fallacia/ Alia aliam trudit. *Terentius, Andria 778 sq.* O viclenie înlătură pe alta. (Viclenia)

Falsehoods not only disagree with truth, but usually quarrel among themselves. *Webster Daniel, Sermons*. Lucrurile false nu numai că nu sunt în concordanță cu adevărul, dar deseori se ceartă între ele. (Adevăr)

Fama post cineres maior venit. *Ovidius, Ex Ponto 4, 16, 3*. După moarte renumele devine mai mare. (Renunțarea)

Fama volat. *Vergilius, Aeneis (III, 121)*. Faima zboară. (Faima)

Fame is like a river, that beareth up things light and swollen,

⁵¹ Vezi [i *Furor instigat versum* (furia a]â)\ versul).

and drowns things weighty and solid. Bacon Francis, *Essays* 53. Faima este asemenea unui râu care susține lucruri ușoare și umflate, dar îneacă lucruri grele și solide. (Faima)

Fame is the spur that the clear spirit doth raise/ (That last infirmity of noble mind)/ To scorn delights and live laborious days. Milton, *Lycidas* 70 sqq. Faima (această ultimă slăbiciune a unui suflet nobil) este pintenul care îmboldește un spirit limpede să disprețuiască plăcerile și să trăiască zile pline de trudă. (Faima)

Familiarity breeds contempt – and children. Mark Twain, *Unpublished diaries*. Familiarismul dă naștere la dispreț ... și la copii. (Naștere)

Fanno il male di nascosto e il bene in piazza. Papini, *Storia di Cristo* 1, 146. Ei fac răul pe ascuns și binele în public. (Ipocrizie)

Fapta celor răi crește printr-o continuare neîntreruptă. Kathasaritsagara 29, 109. (Fapta rea)

Fapta nelegiuită dă pe urmă naștere la altele, care seamănă cu cea dintâi. Aeschylus, *Agamemnon* 757 sq. (Fapta rea)

Fapta pe care a săvârșit-o altădată cineva doarme împreună cu el când doarme și-l însoțește atunci când merge; căci e nedezlipită de suflet. Pañcatantra 126. (Fapta)

Fapta rea a fiecăruia dă totdeauna roadă în propriul său suflet. Căci, după cum e sămânța pe care o aruncă cineva, tot așa e și roada. Kathasaritsagara 17, 148. (Fapta rea)

Fapta rea dă sigur roadă la copii sau la nepoți dacă nu se vede aceasta chiar la făptaș. Mahabharata 1, 3334; Böhrling, *Indische Sprüche* 4549. (Fapta rea)

Fapta rea pe care o săvârșește cineva pe lume nu dă roade îndată, ca pământul; ci ea se apropie încet și distruge cu desăvârșire pe făptuitor. Mahabharata 1, 3333; Böhrling, *Indische Sprüche* 1529. (Fapta rea)

Faptele își găsesc cuvintele. Sophocles, *Electra* 625. (Exprimarea)

Faptele rele nu prosperează. Homerus, *Odyssea* 8, 329. (Fapta rea)

Faptele săvârșite într-o existență anterioară se numesc destin. Hitopadeșā Intr., 32; Böhrling, *Indische Sprüche*, 1817. (Destin)

Faptul că și un om fericit, când vede ceva frumos, sau când aude o melodie dulce, e cuprins de dor, provine fără îndoială de acolo că-și amintește, fără să-și dea seama, de afecțiuni dintr-o altă existență (adînc) înrădăcinate în inimă. Kalidașā, *Çakuntala* 93. (Remediul)

Faptul că scufundă perla și susține pleava este vina oceanului; perla-i perlă, pleava-i pleavă. Çaragadharapaddhati, Samudrangokti; Böhrling, Sanskrit-Chrestomathie 192, 5. (Perla)

Faptul că un muritor e totdeauna energic, că-i învinge pe ceilalți, că vorbește cu mândrie: toată această putere a sa provine din bogăție. Pañcatantra (B.), 2, 82. (Bogăția)

Fas est et ab hoste doceri. Ovidius, *Metamorphoseon libri* (IV, 428). Este îngăduit să înveți (chiar) și de la dușmani. (Înțelepciune)

Fas est et ab hoste doceri. Ovidius, *Metamorphoseon libri* 4, 428. Se cuvine să învățăm și de la dușman. (Dușmănia)

Fata regunt homines. Iuvenalis, *Satirae*, 9, 32. Destinul conduce omenirea. (Destin)

Fathers, that wear rags,/ Do make their children blind;/ But fathers, that bear bags,/ Shall see their children kind./ Fortune, that arrant whore,/ Ne'er turns the key to the poor. Shakespeare, *King Lear* 2, 4. Părinții care poartă zdrențe îi fac pe copiii lor orbi, dar părinții care poartă pungii văd pe copiii lor prietenoși. Norocul, acest nemernic de frunte, niciodată nu deschide ușa celui sărman. (Noroc)

Fatigue is the best pillow. Franklin Benjamin, *Poor Richard's Almanach*. Oboseala este cea mai bună pernă. (Oboseala)

Favete linguisi. Horatius, *Odae* (III, 1, 2). Păziți-vă limbile! Păstrați tăcere desăvârșită, reculegeți-vă! Formula folosită de preoții romani înainte de aducerea jertfelor. (Tăcere)

Fear always springs from ignorance. Emerson Ralph Waldo, *Lectures*. Teama ia întotdeauna naștere din ignoranță. (Teama)

Fear secrets acids; but love and trust are sweet juices. Beecher Henry Ward, *Lectures*. Teama secretă acizi; dar dragostea și încrederea sunt sucuri dulci. (Teama)

Fecundi calices quem non fecere disertum ? Horatius, *Epistulae* 1, 5, 19. Paharele pline pe cine nu-l fac vorbăreț ? (Vinul)

Felices animae, quibus haec cognoscere primis/ Inque domus superas scandere cura fuit!/ Credibile est illos pariter vitiisque locisque/ Altius humanis exeruisse caput./ Non Venus et vinum sublimia pectora fregit,/ Officiumque fori, militiaeque labor;/ Nec levis ambitio perfusaque gloria fuco/ Magnarumque fames sollicitavit opum./ Admovere oculis distantia sidera nostris,/ Aetheraque ingenio supposuere suo./ Sic petitur caelum. Ovidius, *Fasti*, 1, 297 sqq. Ferice de aceia care au avut cei dintâi dorința de a cunoaște aceste lucruri și de a se sui până în lăcașurile de sus ! Fără îndoială că ei și-au înălțat capul mai presus de viciile și de locurile omenești. Spiritele acelea superioare n-au fost moleșite de desfrâu și de

băutură, nici de ocupațiile din for, nici de truda militariei; nici nu i-a ispitit ambiția deșartă sau gloria cea de falsă sau setea de bogății mari. Ei au apropiat de ochii noștri stelele îndepărtate și au cuprins cu mintea lor eterul. Așa se înalță cineva la cer!⁵² (Astronomia)

Felicitad de poderosos, acompañarse de valientes de entendimiento que le saquen de todo ignorante aprieto, que le riñan las pendencies de la dificultad. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 15. Este o fericire a celor puternici că-și pot asocia oameni cu o judecată excelentă; aceștia îi scot din orice primejdie a ignoranței și trebuie să discute în locul lor controverse dificile. (Sfeticul)

Felix est non aliis esse qui videtur, sed sibi. *Syrus Publilius, Sententiae* 1027. Fericit nu e acela care pare altora, ca atare, ci sieși. (Fericire)

Felix improbitas optimorum est calamitas. *Syrus Publilius, Sententiae* 261. Fericirea celor răi este nenorocirea celor aleși. (Fericire)

Felix qui potuit rerum cognoscere causas,/ Atque metus omnes et inexorabile fatum/ Subiecit pedibus, strepitumque Acherontis⁵³ avari. *Vergilius, Georgica* 2, 489, sqq. Ferice de acela care a fost în stare să cunoască cauzele lucrurilor și care a călcat în picioare orice teamă și destinul inexorabil și vuietul Acheronului avid ! **Probabil elogiu al lui Lucretius:versul exprimă admirația față de spiritele cutezătoare care au reușit să pătrundă tainele naturii.** (Cunoaștere)

Felix qui, quod amat, defendere fortiter audet. *Ovidius, Amores* (5, 9). Fericit cel care cutează să apere cu putere ceea ce iubește. (Iubire)

Femeia a fost creată ca să tulbure mintea. *Brahmapurana, Kandupakhyana* 83. (Femeia)

Femeia nestatornică nu poate fi stăpânită nici de dracul; oare furtuna năprasnică poate fi ținută în loc cu brațele ? *Somadeva, Kathasaritsagara* 93. (Femeia)

Femeii adultere glumele soțului îi ard măduva, iubirea oasele; vorbele dragăstoase îi par împungătoare: nu pot fi mulțumiți doi soți care nu se iubesc. *Pañcatantra (K.), 1, 175.* (Adulterul)

Femeile au o plăcere deosebită de a se bârfi între ele. *Euripides, Phoenix* 200. (Femeia)

Fere libenter homines id quod volunt credunt. *Caesar Caius Iulius, De bello Gallico*, 3, 18, 6. De obicei oamenii cred bucuroși ceea ce le convine. (Crezarea)

Fere maxuma pars morem hunc homines habent: quod sibi

⁵² Cf. A[șa se merge la stele. *Sic, itur ad astra* (Vergilius, *Aenais*, 9, 640)

⁵³ Acherontis: fluviu `n Infern.

volunt/ Dum id impetrant, boni sunt;/ Sed id ubi iam penes sese habent,/ Ex bonis pessimi et fraudulentissimi/ Fiunt. *Plautus, Captivi, 232 sqq.* Cea mai mare parte a oamenilor au acest obicei: până a nu dobândi ceea ce vor, sunt buni; dar după ce au obținut-o, din buni ei devin cei mai răi și cei mai perfizi. ([Dobândirea](#))

Ferește-te în conversațiile tale de a pomeni pe larg și fără măsură de anumite fapte și primejdii ale tale; pentru că, dacă ție îți place să pomeni de primejdiile prin care ai trecut, nu tot așa le place și celorlalți să asculte întâmplările tale. *Epictetus, Manuale, 33, 14.* ([Conversația](#))

Ferește-te de păcat nu de teamă, ci din datorie. Democritus, ap. Diels, Fr. 41. ([Păcatul](#))

Ferice de acela care și-a dobândit o comoară de gânduri divine ! *Empedocles, ap. Diels, fr. 132.* ([Gândul](#))

Ferice de acela care are (și) avere și minte. Menander, ap. Plutarchus, De audiendis poetis, 13. ([Averea](#))

Fericirea și nefericirea sunt în suflet. Democritus, ap. Diels, Fr. 170. ([Fericire](#))

Fericirea acestei lumi e trecătoare; căci ceea ce-i statornic nu se dobândește prin lucruri nestatornice. *Katha – Upanișad 2, 10.* ([Fericire](#))

Fericirea celor cu sufletul calm, care au gustat din plin din ambrozia mulțumirii, de unde s-o aibă cei lacomi de avere care aleargă de colo până colo ? *Pañcatantra (B) 2, 151.* ([Mulțumirea](#))

Fericirea celor răi este insuportabilă. Aeschylus, ap. Stobaeus, Florilegium 45, 14. ([Fericire](#))

Fericirea celor răi este o boală pentru cetate. Euripides, Plistheneas, ap. Stobaeus, Florilegium 48, 1, 9. ([Fericire](#))

Fericirea nu e statornică, ci efemeră. Euripides, Phoenix, ap. Stobaeus 559. ([Fericire](#))

Fericirea nu se dobândește fără suferință. *Böhtlingk, Sanskrit-Chrestomathie 214, 26.* ([Fericire](#))

Fericirea nu tulbură mintea celui înțelept, căci ea e asemenea mirajului într-un pustiu. *Hitopadeșca 4, 134.* ([Fericire](#))

Fericirea supremă e anevoie de dobândit, atâta timp cât omul nu face o sforțare eroică. *Pañcatantra (K.) 1, 330.* ([Fericire](#))

Fericit este cel ce a dobândit înțelepciunea. *Septuaginta, Siracides, 25, 9.* ([Înțelepciune](#))

Fericită este viața celor proști care nu știu ce înseamnă defecte și care le văd pretutindeni (numai la ei nu); fiind ei înșiși vrednici de ocară, ei spun că alții sunt așa. *Mahabharata 1, 3086 Böhrling, Indische Sprüche 5240.* (Prostia)

Fermecătoare sunt razele lunii, fermecătoare e poiana din pădure, fermecătoare e fericirea care provine din însoțirea cu cei buni, fermecătoare sunt povestirile din operele poetice, fermecătoare e fața iubitei pe care tremură picături de lacrimi izvorâte din cauza supărării; totul e fermecător; dar când mintea a înțeles nestatornicia (acestor lucruri) nimic nu mai e (fermecător). *Bhartrhari, Vairagyaçataka 83.* (Nestatornicia)

Festina lente! *Suetonius, De vita duodecim Caesarum.* Grăbește-te încet! Cuvinte tribuite lui August. Rezultatele bune se obțin fără pripeală. (Răbdare)

Festinandum igitur est, non solum idcirco, quod mors in dies propior imminet, verum etiam idcirco, quod intelligentia et perceptio rerum ante desinit. Prin urmare, graba tuturor este necesară, nu numai pentru că fiecare se apropie tot mai mult de moarte, ci mai cu seamă pentru că puterea de gândire și priceperea deplină a faptelor încetează înaintea celorlalte. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 3,1.* (Întristarea)

Festinationis error comes et poenitentia. *Syrus Publilius, Sententiae 1029.* Graba are ca însoțitori greșeala și căința. (Graba)

Few man have virtue to withstand the highest bidder. *Washington George, Letter.* Puțini au virtutea de a rezista celui care dă mai mult. (Virtute)

Fiat iustitia, pereat mundus. *Scaevola, ap. Pichon, Histoire de la littérature latine (1908), 151.* Să se facă dreptate, chiar de-ar fi să piară lumea. (Dreptatea)

Fiat iustitia, ruat coelum! *Seneca L. A.* Să se facă dreptate, prăbușească-se și cerul. (Dreptatea)

Fiat lux! *Genesis (I, 3).* Să fie lumină! Căpătând un sens profan, aceste cuvinte au devenit deviza rațiunii care luminează, alungând întunericul ignoranței. (Rațiunea)

Fide, sed cui vide. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 26.* Încrede-te, dar vezi în cine. (Încredere)

Fidelem haud ferme mulieri invenias virum. *Terentius, Andria, 460.* Cu greu vei găsi un bărbat credincios femeii. (Credința)

Fidus Achates. *Vergilius, Aeneis (VI. 158).* Credinciosul Ahate. Prietenul nedespărțit al lui Enea, devenit simbol al prieteniei devotate. (Prietenia)

Fiecare își este singur prieten, fiecare își este singur dușman. *Mahabharata 5, 1158 – Böhrling, Indische Sprüche 3691.* (Prietenia)

Fiecare are încredere în cei de același soi cu el. *Kalidaça, Çakuntala p. 62, r. 4.* (Încredere)

Fiecare caută alt drum, pe care urmându-l să dobândească celebritatea. *Bacchylides, 9, 35 sq.* (Celebritate)

Fiecare devine trufaș, când îi merge bine. *Aeschylus, Agamemnon 1205.* (Trufia)

Fiecare din ei socotea că (el) nu s-a născut numai pentru tatăl său și pentru mama sa, ci și pentru patrie. *Demosthenes, De corona 205.* (Patria)

Fiecare din noi are o părere strașnică despre sine, până i se întâmplă vreo nenorocire; și atunci se vaită. *Solon, Elegi 12, 34 sq.* (Părererea)

Fiecare e gata să defăimeze pe cei de altă limbă. *Aeschylus, Supplices, 972 sq.* (Defăimarea)

Fiecare poate exercita bine (numai) o singură îndeletnicire și nu mai multe; căci dacă ar face aceasta, apucându-se de multe (lucruri), el n-ar izbuti să se distingă în nimic. *Plato, Res publica 3, 7.* (Ocupația)

Fiecare să fie pus să facă treaba la care se pricepe. Cine-i fără experiență în treburi, acela greșește, oricât ar fi de învățat. *Hitopadeça 3, 54 Böhrlingk, Indische Sprüche 2556.* (Experiența)

Fiecare se iubește pe sine însuși. *Kalidaça, Çakuntala, 20, 20.* (Egoismul)

Fiecare se iubește pe sine mai mult decât pe aproapele său, unii pe drept, alții însă și pentru un avantaj. *Euripides, Medea 86 sq.* (Egoismul)

Fiecare se pricepe să facă rău, nu însă și bine. *Pañcatantra (K.) 1, p. 91, r. 13 sq.* (Fapta rea)

Fiecare strălucește acolo și năzuiește spre acel lucru, consacându-i cea mai mare parte a timpului, unde este cel mai destoinic. *Euripides, Antigona, ap. Plato, Gorgias 40.* (Destoinicia)

Fiecare zi (ne) învață ceva nou. *Euripides, ap. Wagner, Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta, fr. 1014.* (Noutatea)

Figures won't lie, but liars will figure. *Grosvernor C. H. (general), Speech.* Socotelile nu mint, dar mincinoșii socotesc. (Minciuna)

Fii chibzuit; iar pe limbă să-i stea totdeauna miere. *Theognis, Sententiae, 365.* (Chibzuința)

Fii curajos în răstriaște, de vreme ce soarta ți-a dat și aceasta,

așa cum te-ai bucurat în prosperitate, și după cum după bine ai dat peste rău, tot așa caută să ieși din nou din strâmtoare, rugându-te la zei. *Theognis, Sententiae 355 sqq.* (Răstriștea)

Fii încredințat că nu-ți aparține ceea ce nu posezi înlăuntrul spiritului tău. *Pythagoras, ap. Stobaeus, Florilegium 1,23.* (Poseziunea)

Fii moderat în prosperitate și înțelept în răstriște. *Periandrus, ap. Stobaeus, Florilegium 3, 79.* (Moderația)

Fiind mai degrabă noi înșine un exemplu pentru alții, decât imitând pe cineva. *Thucydides, Bell. Pel. 2, 37, 1.* (Exemplul)

Finis coronat opus *Ovidius, Heroides 2, 85.* Sfârșitul încununează opera. **Abia la capătul unei acțiuni poate fi apreciată valoarea ei ca întreg.** (Valoarea)

Firea femeilor e nestatornică. *Nala 19, 6.* (Femeia)

Fish and visitors smell in three days. *Proverbia.* Peștele și musafirii se împrăștiă după trei zile. (Reguli de bună purtare)

Fiul să fie răsfățat cinci ani (și) să fie bătut zece ani; dar când a atins (vârsta de) șaisprezece ani, să fie tratat ca un prieten. *Çanakya 11.* (Fiul)

Florile de aur ale pământului le culeg trei oameni: cel viteaz, cel învățat și cel care știe să servească. *Pañcatantra (K.) 1, 45.* (Izbânda)

Fluit voluptas corporis et prima quaeque avolat saepiusque relinquit causam poenitendi quam recordandi. *Cicero, De finibus bonorum et malorum 2, 106.* Plăcerile trupești sunt trecătoare și fug una câte una; ele lasă mai adesea în urma lor motive de regret, decât de amintire (plăcută). (Plăcerea)

Fluvius quidem eorum, quae fiunt, et rapidus torrens est aevum; simul atque quidquam comparuit, etiam abreptum est, et aliud abripitur et illud inferetur. Timpul este ca o apă alcătuită din toate întâmplările pe care le tîrăște ca un torent vijelios. Căci de-abia se zărește fiecare și este dusă, apoi este adusă alta și e luată, la rîndu-i mai departe. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum, 6, 43* (Timp)

Foamea, setea și dorința sunt cele trei soții ale mele, care nu se duc la altul, cât timp trăiesc eu; însă între ele dorința este un model de credință: ea nu mă părăsește niciodată. *Kavitanrtakupa, 28; Böhrtlingk, Indische Sprüche, 3998.* (Dorința)

Fons turbatus pede et vena corrupta, / iustus cadens coram impio. *Septuaginta, Proverbia 25, 26.* Izvor tulbure și fântână stricată este omul drept care își pierde cumpătul în fața celui fără de lege. (Dreptul)

Food for powder. *Shakespeare, King Henry IV (act. IV, scena 6).* Hrană pentru praful de pușcă (Carne de tun). (Sacrificiu)

Fools make feasts and wise men eat them. *Franklin Benjamin, Poor Richard's Almanach.* Nebunii pregătesc praznice și înțelepții se înfruptă din ele. (Nebunie)

For as labor cannot produce without the use of land, the denial of the equal right to the use of land is necessarily the denial of the right of labour to its own product. *George Henry, Progress and Poverty, VII.* Deoarece munca nu poate produce nimic fără a folosi pământul, negarea dreptului egal la folosirea pământului este neapărat negarea dreptului muncii la propriul său produs. (Munca)

For every grain of wit there is a grain of folly. For every thing you have missed, you have gained something else; and for everything you gain, you lose something. *Emerson Ralph Waldo, Essays, Compensation.* Pentru fiecare grăunte de spirit există un grăunte de nebunie. Pentru fiecare lucru ce ai pierdut, ai câștigat altceva; și pentru fiecare lucru câștigat pierzi ceva. (Compensația)

For little thievings they catch you sooner or later. For big thievings, they make you king and they hang your pictures in the Hall of Fame when you die. *O'Neill Eugene, Emperor Jones, I.* Pentru furturile mici, pun ei mâna pe tine, mai devreme sau mai târziu. Pentru furturile mari, te fac împărat și te atârână în Galeria de Onoare când dai ortul popii. (Înșelăciune)

For love is the kind of tree whose fruit grows not on the branches, but at the root. *Boyd Bruce, This is what the Watchbird Sings, who Perches in the Lovetree, p. 158.* Dragostea este genul de copac ale cărui fructe nu cresc pe crengi, ci la rădăcină. (Dragoste)

For precocity some great price is always demanded sooner or later in life. *Fuller Margaret, Diary, citată de Higgins T. W. în Life of Margaret Fuller.* Pentru precocitate, în viață se cere, mai devreme sau mai târziu, un preț mare. (Copilărie)

For want of a nail, the shoe was lost;/ For want of a shoe, a horse was lost;/ For want of a horse, the rider was lost;/ For want of a rider, the battle was lost;/ For want of a battle, the kingdom was/ lost - / And all for want of a man. *Proverbia.* Din lipsa unui cui, s-a pierdut o potcoavă;/ Din lipsa unei potcoave, s-a pierdut un cal;/ Din lipsa unui cal s-a pierdut un călăreț;/ Din lipsa unui călăreț s-a pierdut o bătălie;/ Din lipsa unei bătălii s-a pierdut un regat -/ Și toate din lipsa unui cui. (Prudența)

Forța însoțită de prostie dă adesea naștere la pagubă. *Euripides, Temenidae fr. 732.* (Puterea)

For't is a question left us yet to prove,/ whether love lead fortune, or else fortune love./ The great man down, you mark his favourite flies;/ the poor advanc'd makes friends of enemies. *Shakespeare, Hamlet.* Ne-a mai rămas de cercetat, dacă iubirea călăuzește

norocul sau norocul iubirea. Odată ce un om mare a căzut, vedem cum favoriții săi fug; (iar) un om sărman, când ajunge sus, face prieteni din dușmani. (Prietenia)

Forma bonum fragile est, quantumque accedit ad annos, / Fiit minor, et spatio carpitur ipsa suo. Ovidius, *Ars amandi II*, 113 sq. Frumusețea este un bun fragil; cu cât sporesc anii, cu atât scade și ea; ea se micșorează pe măsură ce înaintează în timp. (Frumusețea)

Forma supremă a sărăciei este dorința, nu puținătatea averii. Pañcatantra B. 2, 169 Böhrling, *Indische Sprüche 1 143* (Sărăcia)

Formal logic means that the laws thinking may have universal validity. Marcuse Herbert, *The Unidimensional Man*. Logica formală înseamnă că legile gândirii pot avea o validitate universală. (Gând)

Formosa facies muta commendatio est. Syrus Publilius, *Sententiae 270*. O față frumoasă este o recomandare mută. (Frumusețea)

Forsan et haec olim meminisse iuvabit. Vergilius, *Aeneis, 1, 203*. Poate că și de aceste lucruri ne vom aminti odată cu plăcere. (Amintirea)

Fortes et sapientes viros non tam praemia sequi solere recte factorum, quam ipsa recte facta. Cicero, *Pro Milone 97*. De obicei oamenii de caracter și înțelepți nu urmăresc atâta răsplata faptelor lor bune, cât (mai ales) însăși faptele bune. (Fapta buna)

Fortes fortuna adiuvat. Terentius, *Phormio* (act. I, scena 4, 25). Norocul (soarta) ajută pe cei tari.⁵⁴ (Noroc)

Fortior est qui cupiditates suas, quam qui hostes subiicit. Syrus Publilius, *Sententiae, 1030*. Este mai tare acela care își învinge poftetele, decât acela care-i biruie pe dușmani. (Dorința)

Fortis fortuna adiuvat. Terentius, *Phormio, 203*. Norocul ajută pe cei curajoși. (Curaj)

Fortis non modo fortuna adiuvat, sed multo magis ratio, quae quibusdam quasi praecepti s confirmat vim fortitudinis. Cicero, *Tusculanae disputationes 2, 11*. Pe cei tari nu-i ajută numai norocul, ci încă și mai mult rațiunea, care, ca și cum ar da anumite precepte, întărește puterea de rezistență. (Rațiunea)

Fortuna caeca est. Cicero, *De amicitia* (XV, 54). Norocul este orb. (Noroc)

Fortuna in omni re dominatur; ea res cunctas ex lubricine magis quam ex vero celebrat obscuratque. Sallustius, *De coniuratione Catilinae 8, 1*. Norocul domnește peste tot; el face celebre toate lucrurile sau le întunecă, mai mult după placul său, decât potrivit cu realitatea.

⁵⁴ Vezi [i *Audaces fortuna iuvat*.

(Noroc)

Fortuna multis parere in poenam solet. *Syrus Publilius, Sententiae 273.* Norocul obișnuiește să cruțe pe mulți pentru a-i pedepsi (mai târziu). (Noroc)

Fortuna nimium quem fovet, stultum facit. *Syrus Publilius, Sententiae 274.* Pe cine îl favorizează norocul prea mult pe acela îl prostește. (Noroc)

Fortuna usu dat multa, mancipio nihil. *Syrus Publilius, Sententiae 282.* Norocul ne dă spre folosință multe lucruri, dar nu ne dăruiește nimic. (Noroc)

Fortuna vitreast: tum cum splendeat, frangitur. *Syrus Publilius, Sententiae 283.* Norocul e de sticlă: tocmai când strălucește, atunci se sparge (Soarta este de sticlă: cu cât strălucește mai tare, cu atât e mai fragilă). (Noroc)

Fortuna y fama. Lo que tiene de inconstante la una, tiene de firme la otra. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 10.* Fericire și glorie: pe cât e de nestatornică aceea, pe atât e de durabilă aceasta. (Fericire)

Fortuna, cuius lubido gentibus moderatur. *Sallustius, De coniuratione Catilinae 51, 25.* Capriciul norocului cârmuiește neamurile. (Noroc)

Fortunam inter dubia, virtutem inter certa numerare. *Tacitus, De origine, situ, moribus ac populis Germanorum 30.* A număra norocul printre lucrurile nesigure, virtutea printre cele sigure. (Noroc)

Fortunate senex ! *Vergilius, Bucolica (I, 46).* Fericit bătrân! Exclamație de admirație față de cei care, în ciuda vârstei, își păstrează vigoarea fizică și spirituală. (Admirație)

Fourscore and seven years ago our fathers brought forth on this continent a new Nation conceived in liberty, and dedicated to the proposition that all men are created equal.⁵⁵ *Lincoln Abraham, Address, 19 11.1863.* Acum optzeci și șapte de ani, (adică în anul 1863), părinții noștri au dat naștere pe acest continent unei națiuni concepute în libertate și dedicate ideii că toți oamenii au fost creați egali. (Egalitate)

Fra il primo pensiero d'una impresa terribile, e l'esecuzione di essa l'intervallo è un sogno, pieno di fantasmi e di paure. *Manzoni, I Promessi sposi, 7.* Între primul gând al unei întreprinderi teribile și îndeplinirea ei, intervalul e un vis plin de fantome și de spaimă. (Întreprinderea)

⁵⁵ Acestea sunt cuvintele de început ale celebrului discurs a lui Lincoln, la cimitirul din Gettysburg, pe locul câmpului de bătălie din Războiul civil, discurs care este aplaudat ca unul dintre cele mai populare din istoria Statelor Unite.

Fra tutte le cose immonde che l'uomo ha manifatturato per sudiciare la terra e per insudiciarsi, la moneta è forse la più immonda. *Papini, Storia di Cristo, p. 295.* Dintre toate lucrurile murdare pe care le-a fabricat omul pentru a murdări pământul și a se murdări, moneda e poate cea mai murdară. ([Moneda](#))

Frailty, thy name is woman. *Shakespeare, Hamlet (act 1, scena 2).* O, slăbiciune, numele tău e femeie ! **Cuvinte pe care i le adresează Hamlet mamei sale, muștrind-o, mahnit, că s-a recăsătorit numai după o lună de văduvie.** ([Slăbiciune](#))

Fratres hominis pauperis oderunt eum;/ insuper et amici procul recesserunt ab eo. *Vulgata, Proverbia 19, 7.* Frații celui sărac îl urăsc; pe deasupra și prietenii se depărtează de el. ([Sărăcia](#))

Fraude perit virtute. *Ovidius, Fasti 2, 227* Vitejia piere prin perfidie. ([Vitejie](#))

Freedom is not something that anybody can be given; freedom is something people take and people are as free as they want to be. *Baldwin James, Nobody Knows my Name, p. 152.* Libertatea nu este ceva care se poate da cuiva; libertatea este ceva pe care omul și-o ia singur și oamenii sunt pe atât de liberi pe cât vor să fie. ([Libertate](#))

Frei geht das Unglück durch die ganze Erde ! *Schiller, Wallenstein 4, 11.* Nenorocirea cutreieră în voie tot pământul. ([Nenorocirea](#))

Frei nennst du dich ? Deinen herrschenden Gedanken will ich hören und nicht, dass du einem Joche entronnen bist./ Kannst du dir selber dein Böses und dei Gutes geben und deinen Willen über dich aufhängen wie ein Gesetz ? Kannst du dir selber Richter sein und Rächer deines Gesetzes ? *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 92.* Tu te numești liber ? Eu vreau să aud glasul tău stăpânitor, și nu că ai scăpat de sub un jug. Poți să-ți dai singur binele și răul tău și să atârni voința ta, ca pe o lege ? Poți să fii propriul tău judecător și răzbunătorul legii tale ? ([Libertate](#))

Frei steht noch grossen Seelen ein freies Leben. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 72.* Sufletelor mari le mai stă încă liberă o viață liberă. ([Libertate](#))

Freud'muss Leid, Leid muss Freude haben. *Goethe, Faust 2923.* Bucuria trebuie să aibă durere, durerea trebuie să aibă bucurie. ([Durerea](#))

Fricoșii sunt nechibzuiți. *Somadeva, Kathasaritsagara 15, 39* ([Teama](#))

Friede, Ruhe und Glückseligkeit wohnt allein da, wo es kein Wo und kein Wann gibt. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena II, 30 bis.* Pacea, liniștea și fericirea sălășuiesc numai acolo, unde nu există nici Unde nici Când. ([Lumea cealaltă](#))

Friends are born, not made. *Proverbia.* Prietenii se nasc, nu sunt făcuți. (Prieten)

Frumos lucru e adevărul și durabil; însă nu este acceptat ușor. *Plato, ap. Diogenes Laertius, 3, 26.* (Adevăr)

Frumusețea e mai presus de orice scrisoare de recomandare. *Aristoteles, ap. Diogenes Laertius 5, 1, 11.* (Frumusețea)

Fù il vincer sempre mai laudabil cosa/ Vincasi o per fortuna, o per ingegno. *Ariosto, Orlando furioso, 15, v. 1.* Fie că victoria e datorată întâmplării sau dibăciei, este întotdeauna glorios să învingi. (Glorie)

Fué y es hermana de gigantes la fama; anda siempre por extremos: o monstros o prodigios, de abominación, de aplauso. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 10.* Faima a fost și mai este încă sora gigantilor; ea însoțește totdeauna ceea ce-i excesiv, monștrii sau minunile, obiectul aversiunii sau al aprobării. (Faima)

Fugi de plăcerea care aduce în urmă vătămare. *Menander, Monosticha 532.* (Plăcerea)

Fugi de plăcerea care dă naștere mai pe urmă mâhnirii. *Solon, ap. Stobaeus, Florilegium 6, 10.* (Plăcerea)

Fugit irreparabile tempus. *Vergilius, Georgica (III, 284).* Timpul fuge fără a să se mai întoarcă.⁵⁶ (Timp)

Full many a gem of purest ray serene/ The dark unfathom 'd caves of ocean bear;/ Full many a flower is born to blush unseen,/ And waste its sweetness on the desert air. *Gray, Elegy written in a Country 53 sqq.* Multe pietre prețioase cu scipiri din cele mai pure poartă cavernele întunecoase și insondabile ale oceanului; multe flori se nasc spre a înflori nevăzute și își risipesc parfumul în aerul deșert. (Nestemata)

Fundamentum est iustitiae fides, id est dictorum conventorumque constantia et veritas. *Cicero, De officiis 1, 7.* Temelia justiției este buna credință, adică statornicia și sinceritatea spuselor și a acordurilor. (Justiția)

Fungar vice cotis, acutum/ Reddere quae ferrum valet exors ipsa secandi. *Horatius, Ars poetica 304 sq.* Voi face ca piatra de ascuțit, care-i în stare să facă fierul tăios, fără ca ea însăși să poată tăia. (Piatra)

Für kleine Leute sind kleine Tugenden nötig. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 3, 246* Pentru oameni mici sunt necesare virtuți mici. (Virtute)

Fürchterlich/ Ist einer, der nichts zu verlieren hat. *Goethe, Die natürliche Tochter 1, 3.* Teribil este acela care nu are nimic de pierdut.

⁵⁶ Vezi [i Eheu! Fugaces... labuntur anni.

(Pierderea)

Fures privatorum furtorum in nervo atque compedibus aetatem agunt; fures publici in auro atque purpura. Cato Marcus Porcius Censorius, ap. Pichon, Histoire de la littérature latine 124. Hoții care fură de la particulari își duc viața în lanțuri; pe când tâlharii poporului trăiesc în aur și'n purpură. (Hoția)

Furtuna nu deșază ierba moale, ce se apleacă în toate părțile; ea vatămă (numai) copacii înalți. Cel mare nu-și arată puterea decât față de cei mari. Pañcatantra (K)138 Böhrlingk, Indische Sprüche 1046 (Puterea)

Futuras mecum commentabar miserias,/ Aut mortem acerbam aut exili moestam fugam,/ Aut semper aliquam molem meditabar mali,/ Ut, si qua invecta divitas casu foret,/ Ne me imparatum cura laceraret repens. După Cicero, Tusculanae disputationes 3, 29. Mereu mă gândeam la nenorociri (posibile), înfățișându-mi în minte fie pribegia departe de țara mea, fie o moarte prematură, sau alte nenorociri, pentru ca, în caz că mi s-ar întâmpla ceva din cele ce presupuneam, să nu mă consume mai tare (durerea) abătută pe neașteptate. Euripides, Theseus, ap. Plutarchus, Consolatio ad Appolonium 21. (Prevederea)

Gândește-te că poți întâlni într-o adunare împotriva unui specialist. Este o nebunie să vrei să vorbești despre orice. Ptah – hotep, Instrucțiuni (Specialistul)

Gândește-te mult înainte de a spune sau de a face ceva; căci nu vei avea libertatea de a revoca spusese sau faptele tale. Epictetus, ap. Manuale, 2, p. 67. (Chibzuința)

Gândirea este cea mai înaltă însușire, iar înțelepciunea constă în a spune adevărul și a ne purta în conformitate cu natura, ascultând-o. Heraclitus, ap. Diels, fr. 112. (Gândirea)

Gândul bun sau rău care stă în inima oamenilor, oricât de bine ar fi ascuns, tot se poate cunoaște din vorbele spuse în somn și la beție. Pañcatantra (K.) 1, 134. (Gândul)

Gândurile șerpilor, ale ticăloșilor și ale acelor care fură avutul altuia nu se împlinesc totdeauna; așa se face că mai dănuiește lumea aceasta. Pañcatantra (K.) 1, 158. (Gândul)

Gar selten tun wir uns selbst genug; desto tröstender ist es, andern genug getan zu haben. Goethe, Maximen und Reflexionen 406 Rar de tot suntem satisfăcuți de noi înșine; cu atât mai mare e mîngierea de a fi satisfăcut pe alții. (Satisfacerea)

Garantează, și paguba e gata. Chilo, ap. Diogenes Laertius, 1, 4, 6. (Garanția)

Gardons-nous d'annoncer la vérité a ceux qui ne sont pas en

état de l'entendre. *Rousseau, Émile, 4 (p. 343).* Să ne ferim de a vesti adevărul celor care nu sunt în stare să-1 asculte. (Adevăr)

Gardons-nous de vouloir nous établir dans ce qui passe, et attachons-nous à ce qui ne meurt pas. *France Anatole, La Rôtisserie de la reine Pédauque 262.* Să ne ferim de a voi să ne stabilim în ceea ce trece; să ne atașăm de ceea ce nu moare. (Nestatornicia)

Gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus. *Novum Testamentum, Ad Romanos 12, 15.* Bucurați-vă cu cei ce se bucură; plângeți cu ei ce plâng. (Bucurie)

Gebilde strebsam Götter zu erreichen,/ Und doch verdammt, sich immer selbst zu gleichen. *Goethe, Faust 8096, sq.* Făpturi ce năzuiesc s-ajungă până la zei, și totuși urgisite să semene mereu cu ele însele. (Năzuința)

Gebraucht die Zeit, sie geht so schnell von hinnen,/ Doch Ordnung lehrt Euch Zeit gewinnen. *Goethe, Faust 1908 sq.* Întrebuințați (bine) timpul, el trece așa de iute; însă ordinea va învăța să câștigați timp. (Ordinea)

Gefährlich ist's den Leu zu wecken,/ Verderblich ist des Tigers Zahn;/ Jedoch der schrecklichste der Schrecken,/ Das ist der Mensch in seinem Wahn. *Schiller, Das Lied von der Glocke 25,13 sqq.* E primejdios să trezești leul, e nimicitor dintele tigrlui; dar cel mai groaznic din tot ce-i groaznic este omul în nebunia sa. (Om)

Geistige Überlegenheit ist, überall und in allen Verhältnissen, das Verhassteste auf der Welt; und nun gar bei den Stümpfern im selben Fache, die selbst für etwas gelten möchten. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 242* Superioritatea spirituală este pretutindeni și-n toate împrejurările lucrul cel mai urât din lume; mai ales de cîrpacii din aceeași specialitate, care ar vrea să treacă ei înșiși drept ceva. (Superioritatea)

Genie ist diejenige Kraft des Menschen, welche durch Handeln und Tun Gesetze und Regel gibt. *Goethe, Dichtung und Wahrheit 19.* Geniul este acea putere a omului, care dă legi și reguli prin purtarea și acțiunile sale. (Geniul)

Genius is always in advance of the times and makes some magnificent hits, but the world owes most of its tributes to good old horse sense. *Billings Josh, Speech.* Geniul este întotdeauna înaintea timpului său și reușește să facă lucruri minunate, dar lumea datorează mai toate succesele sale bătrânului bun-simț. (Geniu)

Genius is one per cent inspiration and ninety-nine per cent perspiration. *Edison Thomas Alva, Interview, 1831.* Geniul este unu la sută inspirație și nouăzeci și nouă la sută transpirație. (Geniu)

Genius, cried the commuter,/ As he ran for the 8:13/ Consists

of an infinite capacity/ For catching trains. *Morley Christopher, The Commuter.* Geniul, strigă navetistul,/ fugind după trenul de 8 și 13,/ constă dintr-o infinită capacitate/ De a prinde trenurile. (Geniu)

Genius, in truth, means little more than the faculty of perceiving in an unhabitual way. *James Henry, Selected Works.* Într-adevăr, geniul nu înseamnă decât abilitatea de a observa lucrurile într-un fel neobișnuit. (Geniu)

Genus irritabile vatum. *Horatius, Epistulae (II, 2, 102).* Neamul supărăcios al poezilor. Sensibilitatea deosebită a artiștilor este însoțită de o susceptibilitate mai mare decât cea a oamenilor de rând. (Supărăcios)

Gesetz ist mächtig, mächtiger ist die Not. *Goethe, Faust, 5800.* Legea e puternică, (dar) necesitatea e mai tare. (Necesitatea)

Get thee to a nunnery, Ophelia! *Shakespeare, Hamlet (III, 1).* Du-te la mănăstire, Ofelia! Se citează ca un îndemn la căință. (Căința)

Get your facts first, and then you can distort 'em as much as you please. *Mark Twain, The Adventures of Huckleberry Finn.* Întii află faptele așa cum sunt, apoi poți să le schimbi în orice fel îți place. (Fapte)

Ghirlanda de litere pusă pe fruntea lor de către destin n-o pot șterge prin puterea lor nici cei mai învățați. *Pañcatantra (B.) 173.* (Destin)

Gib meine Jugend mir zurück! *Goethe, Faust.* Dă-mi tinerețea înapoi! Faust cere lui Mefisto împlinirea acestei dorințe, pentru a cerceta tainele universului, pe care nu a reușit să le afle din cărțile studiate într-o viață de om. (Cunoașterea absolută)

Give every man thine ear, but few thy voice. *Shakespeare, Hamlet 1, 3* Dă fiecăruia urechea ta, dar la puțini glasul tău. (Tăcere)

Give fools their gold and knaves their power/ Let fortune's bubbles rise and fall;/ Who sows a fields, or trains a flower,/ Or plants a tree, is more than all. *Whittier John Greenleaf, A Song of Harvest.* Dați celor răi înșelătoarea/ Putere a norocului;/ Cel ce-ngrijește pomul, floarea/ Are mai mult de partea lui. (Natura)

Give me the man/ that is not passion's slave. *Shakespeare, Hamlet 3, 2.* Dă-mi pe omul care nu e sclavul pasiunii. (Pasiunea)

Give thy thoughts no tongue,/ Nor any unproportion'd thought his act. *Shakespeare, Hamlet 1, 3* Nu da limbă gândurilor tale, nici acțiune vreunui gând nepotrivit. (Tăcere)

Glauben und Wissen verhalten sich wie die zwei Schalen einer Wage: in dem Masse, als die eine steigt, sinkt die andere. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 174.* Credința și știința se află între ele în același raport ca cele două talgere ale unei balanțe: în

măsura în care una se ridică, cealaltă coboară. (Credința)

Gleiche oder wenigstens ähnliche Wirkungen werden auf verschiedene Weise durch Naturkräfte hervorgebracht. Goethe, *Maximen und Reflexionen* 603. Efecte identice, sau cel puțin asemănătoare, sunt produse în mod diferit de forțele naturii. (Efectul)

Gli stati che vengono subito, e come tbutte le altre cose della natura che nascono e crescono presto, non possono avere le radiei e corrispondenze lor in modo che il primo tempo avverso non le spenga. Machiavelli, *Il Principe* 7 Statele care se ivesc deodată, ca și toate celelalte lucruri din natură care se nasc și cresc iute, nu pot avea rădăcini și potvirile lor așa fel, încît cel dintîi timp neprielnic să nu le stînga. (Statul)

Gli uomini mutano volentieri signore, credendo migliorare; e questa credenza li fa pigliar l'arme contro a chi regge; di che s'ingannano, perchè veggono poi per esperienza aver peggiorato. Machiavelli, *Il Principe*, 3. Oamenii schimbă bucuros domnitorii, crezând că situația lor va deveni mai bună; și această credință îi face să ia armele împotriva celui care-i cărmuiește; aici ei se înșeală, pentru că văd după aceea prin experiență că starea lor a devenit mai rea. (Domnitorul)

Gli uomini sono sempre inimici delle imprese dove si vegga difficoltà. Machiavelli, *Il Principe* X. Oamenii sunt totdeauna dușmanii întreprinderilor în care văd dificultăți. (Greutatea)

Gloria și bogăția nu sunt bunuri sigure, dacă nu e minte. Democritus, ap. Stobaeus, *Florilegium* 4, 82. (Mintea)

Gloria și bogăția, fără judecată, nu sunt bunuri sigure. Demades, ap. Diels, fr. 77. (Gloria)

Gloria pură a celor aleși dănuiește până la sfârșitul lumii. Somadeva, *Kathasaritsagara* 22, 26. (Gloria)

Gloria umbra virtutis est: etiam invitam comitabitur; sed quemadmodum umbra aliquando antecedit, aliquando a tergo est, ita gloria aliquando ante nos est visendamque se praebet, aliquando in averso est maiorque quo senior, ubi invidia secessit. Seneca L. A., *Epistulae* 79, 13. Gloria este umbra virtuții; ea o însoțește chiar și fără voia ei; dar, după cum umbra uneori merge înainte, alteori e la spate: tot astfel gloria uneori e înaintea noastră și se oferă privirilor, alteori e în urmă și cu atât mai mare cu cât e mai târziu, când invidia a dispărut. (Gloria)

Gloria virtutem tamquam umbra sequitur. Cicero, *Tusculanae disputationes* 1, 109. Gloria însoțește virtutea ca umbra. (Gloria)

Gloriam qui spreverit, veram habebit. Livius Titus 22, 39, 19. Cine va disprețui gloria, o va avea pe cea adevărată. (Gloria)

Gloriam sapientes possidebunt; stultorum exaltatio ignominia. *Septuaginta, Proverbia 35.* Cei înțelepți au parte de cinste, iar cei nebuni au parte de ocară. (Înțelepciune)

Gloriam, honorem, imperium bonus et ignavos aequae sibi exoptant; sed ille vera via nititur, huic quia bonae artes desunt dolis atque fallaciis contendit. Avaritia pecuniae studium habet, quam nemo sapiens concupivit; ea quasi venenis malis imbuta corpus animumque virilem effeminat; semper infinita, insatiabilis est; neque copia, neque inopia minuitur. *Sallustius, De coniuratione Catilinae 11, 3.* Gloria, onoarea, puterea și le doresc deopotrivă și cel ales și cel netrebnic; dar acela tinde (la ele) pe calea cea adevărată; pe când acesta, fiindcă îi lipsesc însușirile alese, recurge la viclesug și la înșelăciune. Lăcomia vrea să aibă bani, pe care nici un înțelept nu-i dorește; ca și cum ar fi pătrunsă de-o otravă rea, ea slăbește corpul și sufletul energetic; totdeauna e fără margini și cu neputință de satisfăcut; ea nu se micșorează nici prin abundență nici prin lipsă. (Lăcomie)

Glorious men are the scorn of wise men, the admiration of fools, the idols of parasites, and slaves of their own vaunts. *Bacon Francis, Essays 54.* Oamenii laudăroși sunt disprețul înțelepților, admirația proștilor, idolii paraziților și sclavii propriilor laudăroșenii. (Lauda)

Glory is the rusted mail which hangs as a hatchment over the champion's dim and mouldering tomb – is the defaced sculpture of the inscription which the ignorant monk can hardly read to the inquiring pilgrim. *Scott Walter, 29.* Gloria este zala ruginită care atârână ca un scut funebru pe mormântul întunecat și prefăcut în pulbere al luptătorului – este inscripția ștearsă pe care călugărul ignorant abia o poate citi călătorului care-l întreabă. (Gloria)

Gnothi seauton (Γνοθι σαυτον). *Thales, ap. Plato, Protagoras 343 B; Chilo, ap. Stobaeus, Florilegium 3, 79 g.* Cunoaște-te pe tine însuși⁵⁷. Maxima gravată pe frontonul templului lui Apolo din Delfi devenit deviza și îndemnul stăruitor al lui *Socrates: Nosce te ipsum!* (Cunoaștere)

God grant me the serenity to accept the things I can not change, courage to change the things I can, and the wisdom to always tell the difference. *Vonnegut Kurt Jr., Slaughterhouse 5.* Doamne dă-mi seninătatea de a accepta lucrurile pe care nu le pot schimba, curajul de a le schimba pe cele pe care le pot schimba, și înțelepciunea de a le distinge întotdeauna. (Filozofie)

God helps them that help themselves. *Proverbia.* Dumnezeu îi ajută pe cei care se ajută singuri. (Reguli de bună purtare)

Good Americans, when they die, go to Paris. *Appleton T. G., citat*

⁵⁷ Acest precept era scris pe templul lui Apolo din Delfi [i `nseamn\': *Cunoaște condiția ta de muritor [i nu cluta sl te ridici deasupra ei.* (Croisset, Histoire 2, 440).

FLORILÉGIU de expresii, reflecții, maxime

de Holmes Oliver Wendell Jr. în *The Autocrat at the Breakfast Table*. Americanii care au fost cuminiți, când mor, merg la Paris. (Americani)

Good fences make good neighbors. Frost Robert, *The Mending Wall*. Gădurile bune fac vecini buni. (Reguli de bună purtare)

Good humor makes all things tolerable. Beecher Henry Ward, *Lectures*. Voia-bună face să fie tolerabile toate lucrurile. (Voia bună)

Good thoughts are little better than good dreams, except they be put in act. Bacon Francis, *Essays 11*. Gândurile bune sunt puțin mai bune decât visurile bune, afară numai dacă nu sunt puse în acțiune. (Gândul)

Gouverner avec sagesse, protéger la religion, sans faire violence à ceux qui pensent autrement, faire régner la justice, encourager les sciences et les arts, procurer l'abondance, et conserver la paix: voilà en abrégé l'idée d'un prince digne de commander à toute la terre. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales*, 172. A guverna cu înțelepciune, a ocroti religia, fără a constrânge pe acei care gândesc altfel, a facesă domnească justiția, a încuraja științele și artele, a procura abundență și a menține pacea: iată, pe scurt, imaginea unui domnitor demn de a porunci pământului întreg. (Domnitorul)

Governing means maintaining the scales of justice equal for everybody. Roosevelt Franklin Delano, *Combats for Tomorrow*, p. 55. A guverna înseamnă a menține balanța justiției egală pentru toți. (Guvernarea)

Grammatici certant. Horatius, *Ars poetica* (78). Lingviștii discută încă, lucrurile nu sunt clare; *gramaticii se ceartă*. Gramaticii se pun rar de acord în chestiunile litigioase. (Neclar)

Gran arte saberla (sc. su fortuna) regir, ya esperándola, que también cabe la espera en ella, ya lográndola, que tiene vez y contingente, si bien no se la puede coger el tenor, tan anómalo es su proceder. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia* 36. Este o mare artă să îți să-ți dirijezi norocul, uneori așteptându-l, căci și cu așteptarea se poate face ceva, alteori folosindu-l la timpul oportun, deoarece norocul are perioadele sale și oferă prilejuri; cu toate că nu i se poate ghici mersul, atât de neregulați îi sunt pașii. (Noroc)

Gran destino è il mio, che le cose la proposito mi vengano sempre in mente un momento dopo l'occasione. Manzoni, *I Promessi sposi 1*. Strașnică soartă asta a mea, că lucrurile nimerite îmi vin totdeauna în minte o clipă după ce a trecut prilejul. (Prilejul)

Grass is the handkerchief of the Lord. Whitman Walt, *Grass*. Iarba este batista Domnului. (Iarba)

Grata superveniet quae non sperabitur hora. Horatius, *Epistulae 1, 4, 141*. Va veni pe neașteptate (și) ora plăcută. (Neprevăzutul)

Grau, treuer Freund, ist alle Theorie/ Und grün des Lebens goldner Baum. *Goethe, Faust (I)*. Cenușie este, iubite amice, orice teorie / Și verde pomul vieții aurit. (Frumusețe)

Graviora quaedam sunt remedia periculis. *Syrus Publilius, Sententiae 304* Unele remedii sunt mai rele decât nenorocirile. (Remediul)

Gravissimum est imperium consuetudinis. *Syrus Publilius, Sententiae 308*. Puterea obiceiului este tiranică. (Obiceiul)

Greșește și cel mai înțelept dintre înțelepți. *Aeschylus, și Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 3,10*. (Greșeala)

Greșeala însoțește pe oameni. *Theognis 327*. (Greșeala)

Grea povară mai e și omul nerod cu noroc. *Aeschylus, ap. Stobaeus, Florilegium 4, 16 a* (Prostia)

Great geniuses have short biographies. *Emerson Ralph Waldo, Essays: Representative Men*. Marile genii au biografii scurte. (Geniu)

Great God, I ask thee for no meaner pelf/ Than that I may not disappoint myself. *Thoreau Henry David, My Prayer*. Un lucru, Doamne, și nu mic, doresc, / Ca nicicând să nu mă dezamănesc. (Egalitate)

Great literature is simply the language charged with meaning to the utmost possible degree. *Pound Ezra Loomis, How to Read*. Literatura mare este pur și simplu limba încărcată cu sensuri în cel mai înalt grad posibil. (Literatura)

Great men will forget little men's service. *Scott Walter, Ivanhoe 40* Oamenii mari sunt dispuși să uite serviciile celor mici. (Serviciul)

Great wits are sure to madness near allied,/ And thin partitions do their bounds divide. *Dryden, Absalom and Achitophel 14 sq*. O minte superioară este sigur unită de-aproape cu nebunia, și limita dintre ele e foarte îngustă. (Mintea)

Grecii nu întrebuințează corect termenii: naștere și moarte; căci nimic nu se naște nici nu moare, ci (numai) se amestecă și se separă din lucrurile care există. De aceea ei ar putea numi corect nașterea amestec, iar moartea separație. *Anaxagoras, ap. Diels, Fr. 17*. (Nașterea)

Greu găsește binele acela care-l caută; dar răul îl găsește și acela care nu-l caută. *Democritus, ap. Diels, Die Fragmente der Vorsokratiker, 108*. (Bine)

Greu se reîntoarce fericirea care a fost disprețuită mai înainte. *Kalidaça, Çakuntala 167*. (Fericire)

Grosse Seelen, dulden still. *Schiller, Don Carlos (act 1, scena 4)*.

Sufletele mari îndură (suferințele) în tăcere. (Suferința)

Grow up as soon as you can. It pays. The only time you really live fully is from thirty to sixty. *Hervey Allen, Anthony Adverse.* Să crești cât poți de repede. Merită. Singura perioadă în care trăiești cu adevărat este de la treizeci la șaiszeci de ani. (Bătrânețea)

Guarda e passa! *Dante, La Divina Commedia - Il Inferno (III, 51).* Privește și treci (mai departe)! (Dispreț)

Guerre aux chateaux, paix aux chaumières. *Chamfort Nicolas.* Război castelelor, pace bordeielor. Cuvinte propuse de moralist ca deviză a armatelor revoluționare franceze. (Revolta)

Guerre intestine de l'homme entre la raison et les passions./ S'il n'avait que la raison sans passions.../ S'il n'avait que les passions sans raison.../ Mais ayant l'un et l'autre, il ne peut être sans guerre,/ ne pouvant avoir la paix avec l'un qu'ayant guerre avec l'autre: ainsi il est toujours divisé, et contraire a lui-même. *Pascal, Pensées 412 (1)* Lupta launtrică a omului între rațiune și pasiuni. Dacă n-ar avea decât rațiunea fără pasiuni... Dacă n-ar avea decât pasiunile fără rațiune... Dar, avându-le pe amândouă, el nu poate fi fără luptă neputând avea pace cu ins, decât dacă poartă război cu cealaltă; astfel este întotdeauna dezbinat și potrivnic lui însuși. (Rațiunea)

Gusta la suerte de pegar una burla, y atropellará todas las contingencias para coger desapercibido. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 264.* Destinului îi place să ne joace o festă și el va acumula toate cazurile neprevăzute spre a ne surprinde. (Destin)

Gutta cavet lapidem non vi, sed saepe cadendo. *Ovidius, Epistulae ex Ponto (IV, 10, 5).* Picătura găurește piatra nu prin forță, ci prin continua ei cădere. Voința stăruitoare învinge cu timpul orice obstacol. (Stăruință)

H

Habent suae fata libelli. *Terentianus Maurus.* Cărțile își au soarta lor. (Cartea)

Habes habebis. *Petronius, Satiricon, 77.* Ai avere, ești stimat. (Averea)

Habes somnum imaginem mortis. *Cicero, Tusculanae disputationes 1. 92* Ai în somn imaginea morții. (Somnul)

Habet has vices conditio mortalium, ut adversa ex secundis, ex adversis secunda nascantur. *Plinius Caecilius Secundus, Caius, Panegyricus 5* Condiția muritorilor are aceste vicisitudini, că din prosperitate rezultă răstriște, iar din răstriște prosperitate. (Vicisitudinea)

Habet magnum dolorem, unde cum honore decesseris eodem

cum ignominia reverti. Cicero, *Pro Murena* 89 Este o mare durere să te-ntorci cu rușine acolo, de unde ai plecat cu cinste. (Rușinea)

Habita fides ipsam plerumque fidem obligat. Livius Titus, *Historiae*, 22, 22. Încrederea pe care o acordăm altuia ne-o aduce adesea pe a sa. (Încredere)

Hac usurum compensatione sapientem, ut et voluptatem fugiat, si ea maiorem dolorem effectura sit, et dolorem suscipiat maiorem efficientem voluptatem. Cicero, *Tusculanae disputationes* 5, 95. Înțeleptul se va folosi de următoarea compensație: el va evita o plăcere care i-ar pricinui (după aceea) o durere mai mare, și va accepta o durere, care i-ar produce (în urmă) o plăcere mai mare. (Durerea)

Haec demum sapient dictio, quae feriet. Fabricius, *Biblioteca latină*, 2, 10. Este bună numai vorba care izbește. (Vorbirea)

Haec enim beneficii inter duos lex est: alter statim oblivisci debet dati, alter accepti nunquam. Lacerat animum et premit frequens meritorum commendatio. Seneca L. A., *De beneficiis*, 2, 10. Aceasta este legea binefacerii între doi: unul trebuie să uite îndată că a dat, celălalt să nu uite niciodată că a primit. Amintirea frecventă a servicillor (aduse) rănește și apasă sufletul. (Binefacerea)

Haec est ille praestans et divina sapientia, et perceptas penitus et pertactatas res humanas habere, nihil admirari, cum acciderit, nihil, ante quam eveniret, non evenire posse arbitrari. Terentius, *Phormio* 30 Aceasta-i înțelepciunea aceea eminentă și divină, a cunoaște adânc lucrurile omenești și a te ocupa de aproape cu ele; a nu fi surprins de nimic când se întâmplă și a nu socoti nimic imposibil înainte de a se întâmpla. (Prevederea)

Haec properant fieri, illa properant fuisse, quin etiam ejus quod fit, jam aliquid evanuit: fluxus et mutationes mundum perpetuo renovant, quemadmodum immensum illud aevum continuus temporis lapsus novum semper praestat. In hoc igitur flumine ecquis horum, quae praeterlabuntur, quidquam in pretio habeat? perinde ac si quis praetervolantium passerulorum aliquem diligere coepisset, is vero jam e conspectu abisset. Unele abia așteaptă să se nască, altele se grăbesc să dispară. Și din ceea ce există, abia s-a zărit, că o parte s-a și stins. Scurgerea și transformarea în prospăteaza în continuu universul. întocmai cum neîntrerupta mișcare a timpului înnoiește pentru totdeauna nemărginita veșnicie. În acest fluviu, deci, care din cele trecătoare pe lângă noi într-o scurgere zorită, merită să fie prețuite, din moment ce nu pot fi statornice? E ca și cum cineva ar începe să se împrietenească cu una din zburătoarele vrăbii, care, abia zărită, se și șterge din privire, către zare. Marcus Aurelius, *Ad se ipsum* 6, 15. (Nestatornicia)

Haec lex in amicitia sancitur, ut neque rogemus res turpes, nec faciamus rogati. Cicero, *De amicitia* 12. În prietenie să se observe

această lege: să nu cerem ceva rușinos, nici să nu săvârșim, când ni s-ar cere. (Prietenia)

Haec perinde sunt ut illius animus est qui ea possidet; qui uti scit, ei bona; illi qui non utitur recte, mala. *Terentius, Heautontimorumenos 195.* Lucrurile acestea sunt după cum este și sufletul celui care le posedă; cine știe să le întrebuințeze, pentru acela sunt bune; pentru acela care nu le folosește cum trebuie, ele sunt rele. (Folosul)

Haec placuit semper, haec deciens repetita placebit. *Horatius, Ars poetica (365).* Sunt lucruri care plac numai o dată, dar altele, chiar dacă ar fi repetate de zece ori, tot plac. (Plăcerea)

Hanc imaginem animo tuo propone, ludos facere fortunam, et in hunc mortalium coetum honores, divitias, gratiam excutere, quorum alia inter diripientium manus scissa sunt, alia infida societate divisa, alia magno detrimento eorum, in quos devenerant, prensa. *Seneca L. A., Epistulae, 74, 7.* Pune-ți înaintea sufletului această imagine, cum se joacă soarta și revarsă asupra muritorilor onoruri, bogății, favoruri dintre care unele sunt sfâșiate de mâinile celor care și le smulg, altele (sunt) împărțite într-o tovărășie de rea credință, altele (sunt) prinse, spre marea pagubă a acelora la care ajung. (Destin)

Hanno accanto la verità e non la vedono; hanno in nuzzo a loro la Luce e la Luce non li penetra. *Papini, Storia di Cristo 2, 394.* Au alături de ei adevărul și nu-l văd; au în mijlocul lor Lumina și Lumina nu-i pătrunde. (Orbirea)

Hanno i principi, e specialmente quelli che son nuovi, trovato più fede e più utilità in quelli uomini che nel principio del loro stato sono stati tenuti gossetti, che in quelli che nel principio erano confidenti. *Machiavelli, Il Principe, 20.* Domnitorii, îndeosebi cei care sunt noi, găsesc mai multă credință și mai mult folos la acei oameni, care la începutul domniei lor sunt socotiți ca suspecti, decât la acei care la început sunt credincioși. (Credința)

Happiness cannot be repeated twice in a lifetime, as the roses of Paestrum are gathered twice in a year. *Poe Edgar Allan, Morella.* Fericirea nu se culege de două ori într-o viață, ca trandafirii din Paestrum, care se culeg de două ori pe an. (Fericire)

Happiness is a wine of rarest vintage, and seems insipid to a vulgar taste. *Smith L. Pearsal, Afterthoughts.* Fericirea este un vin din cea mai rară recoltă și pare insipid celui cu gusturi vulgare. (Fericire)

Happiness is speechless. *Curtis George William, Prue and I.* Fericirea este mută. (Fericire)

Happiness lies not in knowledge, but in achievement of knowledge. *Poe Edgar Allan, The Power of the Word.* Nu în știință stă fericirea, ci în dobândirea științei. (Cunoaștere)

Hardness ever/ Of hardness is mother. *Shakespeare, Cymbeline* 3, 6. Suferința e întotdeauna mama îndrăznelii. ⁵⁸ (Suferința) (Îndrăzneala)

Hasard donne les pensées et hasard les ôte; point d'art pour conserver ni pour acquérir. *Pascal, Pensées* 370 (142). Întâmplarea dă gândurile și întâmplarea le ia; nu există vreo știință pentru a le păstra sau pentru a le dobândi. (Gândul)

Hast du die sorge nie gekannt ? *Goethe, Faust* (II, 5). N-ai cunoscut tu grija niciodată? Grija, înfățișată sub chipul unei bătrâne, îi arată lui Faust că este omniprezentă, nimeni neputîndu se feri de ea. (Grija)

Hasta en el entendimiento hay vez, que ninguno supo a todas horas. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 139. Totul este supus schimbării, chiar și inteligența, și nimeni nu e deștept la orice ceas. (Inteligența)

Hasta los sastras descubren. *Columb Cristofor*. Pînă și croitorii vor să descopere. Însemnare ironică a lui Cristofor Columb în legătură cu febra descoperirilor care cuprinsese pe mulți aventurieri în goana lor după comori și alte bogății. (Aventurieri)

Hat einer Knechtschaft sich erkoren,/ Ist gleich die Hälfte des Lebens verloren. *Goethe, Dichtung und Wahrheit* 15 Odată ce cineva și-a ales robia, i s-a și dus jumătate din viață. (Robia)

Hatred is self-punishment. *Ballou Hosea, Sermons*. Ura este autopedepsire. (Ura)

Hatred, which could destroy so much, never failed to destroy the man who hated. *Baldwin James, Notes of a Native Son, p. 95*. Ura, care poate distruge atâtea lucruri, nu a uitat niciodată să îl distrugă pe cel care urăște. (Ura)

Haud facile emergunt, quorum virtutibus obstat/ Res angusta domi. *Iuvenalis, Satirae* 164 sq. Nu ușor se ridică aceia la ale căror merite se opune sărăcia de acasă. (Sărăcia)

Haudquaquam quemquam semper fortuna secuta est. *Ennius Quintus, Annales, ap. Diehl* 105. Norocul nu însoțește pe nimeni totdeauna. (Noroc)

Haut facile est venire illi ubi site est sapientia. *Turpilius, ap. Diehl* 67, 4. Nu-i ușor să ajungi acolo unde se află înțelepciunea. (Înțelepciune)

Have a care when there is more sail than ballast. *Penn William, Fruits of Solitude*. Ferește-te de corabia cu mai multă pânză decât balast. (Prudența)

⁵⁸ Vezi [i] *Paupertas impulit audex*.

Hay gustos exóticos que se casan siempre con todo aquello que los sabios repudian; viven muy pagados de toda singularidad. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 30. Sunt oameni cu un gust cindat, care apucă totdeauna ceea ce aruncă înțelepții și care pe urmă se complac în mod deosebit în aceste ciudățenii. ([Gustul](#))

Hay is only dried up grass when you are alone. Koch Kenneth, *Poem*. Când ești singur, fânul e doar iarbă uscată. ([Singurătate](#))

Hay ocupaciones exterañas, polillas del precioso tiempo, y peor ocuparse en lo impertinente que hacer nada. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 33. Sunt ocupații ciudate, care sunt moliile timpului prețios. A te ocupa cu ceva nepotrivit e mai rău decât a nu face nimic. ([Ocupația](#))

Hay vez pare cada una (prenda). . Aun lo muy excelente depende da circunstancias y no tiene siempre vez. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 277 Pentru orice talent vine un timp prielnic... Chiar și lucrul cel mai excelent atîrnă de împrejurări și nu are totdeauna momentul potrivit. ([Talentul](#))

He can neither believe, nor be comfortable in his unbelief; and he is too honest and curageous not to try to do one or the other. *Hawthorne Nathaniel, Letter*. Nu poate nici să creadă, nici să simtă bine în necredință; și este prea cinstit și prea curajos ca să nu încerce să facă una sau cealaltă. ([Oameni celebri – Melville](#))

He is dreadfully married. He's the most married man I ever saw in my life. *Ward Artemus, Mosses, the Sassy*. E îngrozitor de căsătorit. Este cel mai căsătorit bărbat pe care l-am văzut în viața mea. ([Căsătorie](#))

He reminds me of the man who murdered both his parents, and then, when sentence was about to be pronounced, pleaded for mercy on the grounds that he was an orphan. *Lincoln Abraham, Citat de Gross în Lincoln's Own Stories*. Îmi amintește de acela care și-a omorât amândoi părinții, iar când a fost condamnat a cerut clemență pe motiv că ar fi orfan. ([Motiv](#))

He said the play was bad because it was true, but that's what all writers say, when they write a bad play, as if there were such things as untrue things. *Saroyan William, The Cave Dwellers, II. 3*. El spunea că piesa e proastă din cauză că-i adevărată, dar asta spun toți scriitorii când scriu câte o piesă proastă, de parcă ar exista lucruri neadevărate. ([Adevăr](#))

He serves his party best who serves his country best. *Hayes Rutherford Birchard, Address*. Cel mai bine își servește partidul cel care își servește țara. ([Patria](#))

He that does good, having the unlimited power to do evil, deserves praise not only for the good which he performs, but for the evil which he forbears. *Scott Walter, Ivanhoe, 33*. Cel care face bine

având puterea nelimitată de a face rău merită laude nu numai pentru binele pe care-l savârșește, dar și pentru răul de la care se abține. (Binefacerea)

He that falls in love with himself will have no rivals. *Franklin Benjamin, Poor Richard's Almanach.* Cel ce se îndrăgostește de sine însuși nu are rivali. (Egoism)

He that filches from me my good name,/ Robs me of that, which not enriches him,/ And makes me poor indeed. *Shakespeare, Othello, 3, 2.* Cine-mi șterpelește bunul meu nume, (acela) îmi fură ceea ce nu-l îmbogățește, (dar) pe mine mă face într-adevăr sărac. (Defăimarea)

He that hath a satirical vein, as he maketh others afraid of his wit, so he had need be afraid of others' memory. *Bacon Francis, Essays 32* Cine are pornirea de a satiriza, după cum îi face pe alții să se teamă de spiritul său, tot așa trebuie să se teamă și el de memoria altora. (Satira)

He was a man. *Shakespeare, Hamlet (I, 2).* A fost un om! spune Hamlet despre tatăl său. (Om)

He was surrounded by so many dead and dying that to die seemed more natural and normal than to go on living. *Baker Carlos, Hemingway, p. 22.* Era înconjurat de atîția morți și muribunzi, încât a muri părea mai natural și mai normal decât a continua să trăiască. (Moartea)

He was worse than provincial, he was parochial. *James Henry, The Art of Fiction.* Era mai rău decât provincial, era parohial. (Oameni celebri – Thoreau)

He who ascends to mountainops, shall find/ The loftiest peaks most wrapt in clouds and snow;/ He who surpasses or subdues mankind,/ Must look down on the hate of those below./ Though high above the sun of glory glow,/ And far beneath the earth and ocean spread,/ Round him are icy rocks, and loudy blow/ Contending tempests on his naked head,/ And thus reward the toils which to those summits led. *Byron, Childe Harold's Pilgrimage 3, 45.* Cel care se urcă pe culmile munților, va găsi de cele mai adeseori piscurile cele mai înalte înfășurate în nouri și zăpadă. Cel care întrece sau biruie omenirea, trebuie să privească în jos la ura celor de sub el. Deși soarele gloriei strălucește sus deasupra lui, iar pământul și oceanul se întind departe dedesubt: în jurul lui sunt stânci înghețate, iar furtunile în luptă suflă cu putere asupra capului său descoperit și răsplătesc în felul acesta strădania care a dus la acele înălțimi. (Gloria)

He who awaits death, dies twice. *Bulwer Lytton, The Last Days of Pompei 4, 16.* Cel care așteaptă moartea moare de două ori. (Moartea)

He who has a thousand friends has not a friend to spare,/ But he who has one enemy shall meet him everywhere. *Emerson Ralph*

Waldo, *Conduct of Life*. Cel ce are o mie de prieteni nu are nici unul în plus, dar cel ce are un dușman, îl va întâlni peste tot. (Prieten)

He wrote funny articles for *The Enterprise*. The biggest liar I ever saw in my life and, believe me, I saw many liars. He always said his principle was to give the reader what he wants and the reader wants anything but the truth. *Sherwood Robert E., The Petrified Forest*. Scria articole umoristice pentru ziarul *The Enterprise*. Cel mai mare mincinos pe care l-am văzut în viața mea și – crede-mă – am văzut destui. Zicea mereu că principiul lui e să dea cititorului ceea ce-i cere, și cititorul cere orice, în afară de adevăr. (Oameni celebri – Mark Twain)

Health lies in labor, and there is no royal road to it but through toil. *Phillips Wendell, Speech*. Sănătatea se află în muncă și nu e nici un drum de aur spre ea decât prin trudă. (Munca)

Hearts are stronger than swords. *Phillips Wendell, Speech*. Inimile sunt mai puternice decât săbiile. (Inima)

Hectora quis nosset, si felix Troia fuis-set ? *Ovidius, Tristia* (IV, 3, 75). Cine l-ar fi știut pe Hector, dacă Troia ar fi fost fericită ? **Se aplică omului (operei, faptului), ieșit din anonimat datorită unui eveniment de răsunet.** (Celebritate)

Helas ! naitre pour vivre en desirant la mort ! Grandir en regrettant l'enfance ou le coeur dort, vieillir en regrettant la jeunesse ravie, Mourir en regrettant la vieillesse et la vie ! *Hugo Victor, Les Feuilles d'automne* 18, *La vie* Vai ! să te naști pentru a trăi dorind moartea ! Să crești mare regretând copilăria, când inima doarme; să îmbătrânești regretând tinerețea răpită; să mori regretând bătrânețea și viața ! (Viața)

Helas ! qu'avec facilité on se laisse persuader par les personnes que l'on aime ! *Molière, L'Avare*, 1, 1. Ah, ce ușor ne lăsăm convinși de persoanele pe care le iubim ! (Convingerea)

Hell is paved with good intentions. *Johnson Samuel, Viața poetilor englezi*. Iadul e pardosit cu intenții bune. **Intențiile nu țin loc de fapte.** Maximă datînd, se pare, din sec. 17, enunțată, cu mici variații, de o serie de scriitori și de moraliști englezi. (Intenția)

Hemingway taught his generation how it might endure a world it had not made and for which it had little liking. *Thorp Willard, American Writing in the 20th Century*, p. 195. Hemingway și-a învățat generația cum să suporte o lume pe care nu o făcuseră ei și care le plăcea prea puțin. (Oameni celebri – Hemingway)

Heraclit spune că pentru cei trei există o singură lume comună; pe când în somn fiecare se întoarce-n lumea sa proprie. *Heraclitus, ap. Plutarchus, De superstitionae* 3. (Lumea)

Here's to woman ! Would that we could fall into her arms

without falling into her hands. *Bierce Ambrose*, citat de Grattan în *Bitter Bierce*. Pentru femeie ! De-am putea să-i cădem în brațe fără a-i încăpea pe mâini. (Femeie)

Hereditary bondsmen ! know ye not/ Who would be free themselves must strike the blow ? *Byron, Childe Harold's Pilgrimage 2, 76*. Robi ereditari ! nu știți voi că cei ce vor să fie liberi trebuie să dea ei înșiși lovitura ? (Libertate)

Herein lies the tragedy of the age: that men know so little of men. *Dubois William, Up from Slavery*. Tragedia veacului este că oamenii cunosc atât de puține lucruri despre oameni. (Om)

Heroism feels and never reasons and therefore is always right. *Emerson Ralph Waldo, Essays: Heroism*. Eroismul simte și nu judecă niciodată, deci are întotdeauna dreptate. (Eroism)

Heu, Fortuna, qui est crudelior in nos/ te, deus ? ut semper gaudes illudere rebus/ humanis ! *Horatius, Satirae, 2, 8, 61 sq.* O, soartă, care zeu e mai crud cu noi decât tine ? Cum te mai bucuri neîncetat de a zădărnici aspirațiile omenești ! (Destin)

Heu, quam est timendus, qui mori tutum putat ! *Syrus Publilius, Sententiae 318*. Ah, cât e de temut acela care socotește moartea ca o scăpare ! (Moartea)

Heureux celui qui, pour devenir sage,/ Du mal d'autrui fait son apprentissage. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 1, 9*. Ferice de acela care, pentru a deveni înțelept, trage învățatură din pățania altuia. (Înțelepciune)

Hi sunt inimici pessumi fronte hilaro, corde tristi,/ Quos neque ut adprendas neque uti dimittas scias. *Caecilius, ap. Diehl, Poetarum Romanorum veterum reliquiae. 26*. Aceștia sunt cei mai răi dușmani, cu fața veselă dar cu inima rea, pe care nu știi nici cum să-i apuci, nici cum să-i lași. (Dușmănia)

Hic mortui vivunt, hic muti loquuntur. *Inscr.* Aici trăiesc morții, aici vorbesc muții. (Biblioteca)

Hic murus aeneus esto:/ Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa. *Horatius, Epistulae, 1, 1, 60 sq.* Acesta să (-ți) fie un zid de bronz: Să n-ai nimic pe conștiință, să nu te îngrozești de nici o vină. (Conștiința)

Hic Rhodus, hic salta! *Aesopus, Fabule (51)*. Aici e Rodosul, aici să sari! Îndemn adresat lăudărosului din fabula cu același nume, care invocă martori pentru a fi crezut că a executat un salt uriaș pe insula Rodos. Faptele constituie cea mai bună dovadă despre adevărul afirmațiilor. (Dovada)

Hiere la censura, como el rayo, los más empinados realces. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia, 83*. Critica nimerește, ca

și fulgerul, tocmai producțiile cele mai înalte. (Critica)

Hin zum Trone wollen sie alle: ihr Wahnsinn ist es, – als ob das Glück auf dem Tron sässe ! Oft sitzt der Schlamm auf dem Tron – und oft auch der Tron auf dem Schlamme. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 71* Toți vor să ajungă la tron: este nebunia lor, – ca și cum norocul ar sta pe tron ! Adesea stă noroiul pe tron – și adesea și tronul pe noroi. (Tronul)

His great genius is declared in his doing nothing particular to prove it. It is, moreover, declared in his pyramidal silence. *Melville Herman, Moby Dick, p. 370.* Marele său geniu este dat de faptul că nu face nimic pentru a-l dovedi. Este și mai mult dovedit de tăcerea sa de piramidă. (Geniu)

His heart was as great as the world, but there was no room in it to hold the memory of a wrong. *Emerson Ralph Waldo, Letters and Social Aims: Greatness.* Inima lui era mare cât lumea, dar nu avea loc în ea pentru amintirea nici măcar a unui singur rău. (Oameni celebri – Lincoln)

His necesse est videri omnem vitam brevem, qui illam voluptatibus vanis et ideo infinitis metiuntur. *Seneca L. A., Epistulae 78, 27* Este firesc ca orice viață să pară scurtă aceluia care o măsoară după plăceri deșarte și de aceea fără limită. (Viața)

His was a soul so divided against itself that in the failure of self - mastery was mastered by life. *Weaver Raymond, The Shorter Novels of Melville Herman, p. XIV.* Sufletul său era într-atâta împărțit în două și întors contra lui însuși, încât nereușind să se autostăpânească, a fost stăpânit de viață. (Oameni celebri – Melville)

His wife not only edited his works, she also edited him. *Brooks Van Wyck, The Ordeal of Mark Twain.* Soția lui nu numai că i-a îngrijit edițiile, dar l-a îngrijit și pe el. (Oameni celebri – Mark Twain)

Hitch your wagon to a star. *Emerson Ralph Waldo, Lectures.* Înhamă la căruță o stea. (Entuziasm)

Hiute liep, morne leit, deist der werlde unstaetekeit. *Freidank, Bescheidenheit 169 sq.* Azi bucurie, mâine durere; aceasta este nestatornicia lumii. (Nestatornicia)

Hoc adversus virtutem possunt calamitates et damna et iniuriae, quod adversus solem potest nebula. *Seneca L. A., Epistulae 92, 18* Calamitățile, pagubele și nedreptățile (soartei) au aceeași putere asupra virtuții ca și negura asupra soarelui. (Virtute)

Hoc agamus, ut quemadmodum pretiosa rerum sic vita nostra non multum pateat, sed multum pendeat. Actum illam metiamur, non tempore. *Seneca L. A., Epistulae 93, 4* Să facem așa fel încât, întocmai ca lucrurile prețioase, viața noastră să nu aibă o mare extindere, ci o mare greutate. S-o măsurăm după activitate, nu după timp. (Viața)

Hoc caverat mens provida reguli. *Horatius, Odae* (III, 5, 13). Mentea prevăzătoare a lui Regulus s-a gândit la asta. **Elogiu adus clarviziunii senatorului Regulus, care a salvat astfel Senatul de la luarea unei hotărâri ce ar fi primejduit într un viitor mai îndepărtat însăși existența statului roman.** ([Clarviziune](#))

Hoc cotidie meditare, ut possis aequo animo vitam relinquere, quam multi sic complectuntur et tenent, quomodo qui aqua torrente rapiuntur, spinas et aspera. *Seneca L. A., Epistulae 5* Pregătește-te în fiecare zi să poți părăsi viața cu sufletul liniștit, pe care mulți o strâng și o țin cum fac cu spinii și cu lucrurile aspre cei care sunt tîrîți de un torent. ([Viața](#))

Hoc erat in votis. *Horatius, Satirae* (II, 6,1). Asta îmi era dorința. **Sentiment de satisfacție deplină la îndeplinirea unei mari dorințe.** ([Satisfacție](#))

Hoc ergo a te exige, ut, qualem institueris praestare te, talem usque ad exitum serves. *Seneca L. A., Epistulae 10, 22* Caută să te menții până la urmă așa cum ai început să te arăți. ([Statornicia](#))

Hoc est salutare, non conversari dissimilibus et diverse cupientibus. *Seneca L. A., Epistulae 32, 2* Este salutar să nu avem relații cu acei care se deosebesc de noi și care doresc altceva. ([Relațiile](#))

Hoc nos pessimos facit, quod memo vitam suam respicit. Quid facturi simus cogitamus, et id raro; quid fecerimus, non cogitamus: atque consilium futuri ex praeterito venit. *Seneca L. A., Epistulae 83, 2.* Aceasta ne face atât de răi, faptul că nimeni nu se uită la viața sa. Ce vrem să facem, ne gândim, deși rar; ce am făcut, nu ne gândim: și totuși planul cu privire la viitor se bazează pe trecut. ([Planul](#))

Hoc opus, hic labor est. *Vergilius, Aeneis* (VI, 129). Aceasta e truda, aici e greutatea. Nu coborârea în Infern, ci revenirea pe pământ e grea. Astfel îl previne Sibila din Cumae pe Enea de la o acțiune necugetată (*Facilis descensus Averno*). ([Necugetat](#))

Hoc patriumst, potius consuefacere filium/ Sua sponte recte facere quam alieno metu. *Terentius, Adelphi* 74 sq. Datoria unui tată este să-l deprindă pe fiul său să meargă de la sine pe calea cea bună, și nu de frica cuiva. ([Educația](#))

Hoc quidem videre licet, eos, qui antea commodis fuerunt moribus, imperio, potestate, prosperis rebus, immutari, spernique ab iis veteras amicitias, indulgeri novis. *Cicero, De amicitia 15* Se poate vedea lucrul următor: cei care înainte aveau un caracter plăcut, se schimbă când sunt la putere și în prosperitate, și disprețuind prietenii vechi, preferă pe cele noi. ([Prietenia](#))

Hoc volo, sic iubeo; sit pro ratione voluntas. *Iuvenalis, Satirae* (VI, 2 3). Asta vreau, așa poruncesc; voința mea în loc de rațiune. **Expresie a unei încăpățînări arbitrare.** ([Încăpățânare](#))

Hog Butcher for the World,/ Tool Maker, Stacker of Wheat,/

Player with Railroads and the Nation's Freight Handler;/ Stormy, husky, brawling,/ City of Big Shoulders !/ ...Come and show me another city with lifted head singing so proudly to be alive and coarse and strong and cunning. *Sandburg Carl, Chicago.* Măcelar de porci al lumii,/ Făurar de unelte, magazioner de grâu,/ Jucător cu căile ferate și mărfarul țării;/ Furtunos, răgușit, certăreț,/ Oraș cu urmerii lați !/ ...Vino și arată-mi alt oraș cu capul ridicat, cântând atât de mândru că trăiește, că e grosolan, și puternic, și viclean. ([Metropole – Chicago](#))

Holidays were given to us by the devil in order to make man think that happiness could be achieved just sitting and thinking. *Lewis Sinclair, It can't Happen Here, XXIV.* Zilele de sărbătoare au fost lăsate de către diavol pentru a face pe oameni să creadă că fericirea poate fi cucerită lăsându-te să cazi pe gânduri. ([Fericire](#))

Homine imperito numquam quicquam iniustiust,/ Qui, nisi quod ipse fecit, nil rectum putat. *Tertullianus, Adversus Praxean 98 sq.* Nu există om mai nedrept decât cel ignorant, care crede că numai ceea ce face el e bine. ([Prostia](#))

Hominem etiam frugi flectit saepe oocasio. *Syrus Publilius, Sententiae 319.* Prilejul înduplecă adesea chiar și pe cel onest. ([Prilejul](#))

Homines dum docet discunt. *Seneca L. A., Epistulae (VII).* Învățînd pe alții învățăm și noi. Prin transmitere, cunoștințele noastre se consolidează și se îmbogățesc. ([Învățătura](#))

Homines, quo plura habent, eo cupiunt ampliora. *Iustinus, 4, 3.* Oamenii, cu cât au mai mult, cu atâta vor (se aibă) și mai mult. ([Averea](#))

Homini plurima ex homine sunt male. *Plinius Caecilius Secundus, Caius Maior, Naturalis historia 5, 1.* Cele mai multe rele îi provin omului de la om. ([Om](#))

Homini potentiam quaerenti egentissimus quisque opportunissimus. *Sallustius, De bello Iugurthino 86, 3.* Celui care caută puterea, cu cît cineva e mai sărac, cu atît îi este mai de folos. ([Puterea](#))

Hominum ea natura est, ut securi ipsi spectare aliena pericula velint. *Tacitus, Dialogus de oratoribus 37.* Firea oamenilor este aceasta: ei vor să privească, la adăpost de risc, primejdiile altora. ([Primejdia](#))

Hominum genus incassum frustraue laborat/ Semper, et in curis consumit inanibus aevum. *Lucretius, De rerum natura, 5, 1429 sq.* Neamul omenesc zadarnic și degeaba se ostenește neconținut și-și consumă viața în griji deșarte. ([Deșertăciunea](#))

Hommes, il nous faut, en attendant d'autres certitudes; demeurer justes dans la sphère humaine... Laissons la force régner dans l'univers et l'équité dans notre coeur. *Maeterlinck, Le Temple enseveli 57 sq.* Ca oameni, trebuie, în așteptarea altor certitudini, să rămânem drepecți în sfera umană... Să lăsăm forța să domnească în

univers și dreptatea în inima noastră. (Dreptatea)

Homo, civis fuisti in magna hac civitate. Quid tua interest, utrum quinque annis, an tribus? Quod enim fit secundum legem, id aequum est unicuique. Quid igitur adeo grave est, si hac civitate te emittit, non tyrannus, non injustus iudex, sed natura, quum te in eam induxit? perinde ac si histrionem idem praetor, qui eum conduxit, e scena dimittit. - Verum quinque actus fabulae non peregi, sed tres tantum. Recte dicis; in vita tamen etiam tres actus totam fabulam constituunt. Finem enim determinat is, qui olim concretionis auctor fuit, et nunc dissolutionis auctor est; tu vero neutrius auctor es. Abi igitur propitius; nam is quoque, qui te exsolvit, propitius est. Omule, ai fost cetățean al acestei mărețe cetăți, universul! Ce diferență reprezintă pentru tine faptul că ai trăit ca cetățean al universului cinci sau trei ani, dacă este în mod egal hărăzit fiecăruia, ceea ce se potrivește cu legea. Prin urmare, ce ți se pare atât de îngrozitor, din moment ce nu te-a alungat din cetate un tiran, un judecător nedrept, ci chiar natura, care te-a îndrumat către o asemenea cetate. Ca și cum, pretorului, care a angajat un actor i-ar spune acesta, dacă l-ar scoate din scenă: „Dar n-am interpretat cinci acte ci numai trei !” „Frumos și adevărat ai grăit ! În viață, însă, cele trei acte epuizează întregul tău rol”. Căci sfârșitul l-a hotărât cel care a fost cândva cauză a alcătuirii tale și acum devine motiv al dezagregării tale. Fiindcă tu nu ești cauză pentru nici una din acestea două, îndepărtează-te, deci, mulțumit de această viață, pentru că și cel care te îndepărtează de ea este mulțumit. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 12, 36.* (Moartea)

Homo homini deus est, si suum officium sciatis. *Caecilius, ap. Diehl, Poetarum Romanorum veterum reliquiae 74.* Omul este un zeu pentru om, dacă își cunoaște datoria. (Om)

Homo homini lupus. *Plautus, Asinaria 495.* Omul este lup pentru om. (Om)

Homo locum ornat non hominem locus. *Accius.* Omul împodobeste locul, nu locul pe om. (Locul)

Homo novus. *Cicero, De officiis (I, 39).* Om nou. Desemna pe bărbatul care, primul în familia sa, a obținut o înaltă funcție de stat (pretor, consul, edil). (Om)

Homo qui erranti comiter monstrat viam, / Quasi lumen de suo lumine accendat facit. / Nihilo minus ipsi lucet, cum illi accenderit. *Ennius Quintus, Tragoediae 372, ap. Diehl, Poetarum Romanorum veterum reliquiae.* Cel care arată cu bunățate calea celui rătăcit, face ca și cum ar aprinde o lumină pentru altul, ea îi luminează totuși și lui. (Îndrumarea)

Homo res sacra homini. *Seneca L. A., Epistulae (95, 35).* Omul e lucru sfânt pentru om. *Replică la maxima a lui Plautus: Homo homini lupus.* (Om)

Homo semper aliud fert in se, in alterum aliud cogitat. *Syrus*

Publilius, Sententiae 1039. Totdeauna omul altfel gândește despre sine și altfel despre altul. (Gândirea)

Homo semper in os fert aliud, aliud cogitat. *Syrus Publilius, Sententiae 325.* Omul gândește veșnic una și alta vorbește. (Gândirea)

Homo sum; nihil humani a me alienum puto. *Terentius, Heautontimorumenos* (act. I, scena 1, 25). Sunt om; socot că nimic din ceea ce e omenesc nu-mi este străin. *Vers devenit expresie a sentimentului de solidaritate umană.* (Omenia)

Homo toties moritur, quotie, amittit suos. *Syrus Publilius, Sententiae 326.* Omul moare de atâtea ori de câte ori pierde pe unul din ai săi. (Moartea)

Homo versutus celat scientiam,/ et cor insipientium provocat stultitiam. *Septuaginta, Proverbia 12, 23* Omul socotit își ascunde știința, pe când inima celor nesocotiți dă pe față prostia. (Știința)

Honest Iago! *Shakespeare, Othello* (act. III, sc. 5). Cinstite Iago! Astfel se adresează *Othello* perfidului sau slujitor Iago. Expresie ironică, relevând lipsa de caracter. (Ironie)

Honesta et turpia virtutis ac malitiae societas efficit. *Seneca L. A., Epistulae 31, 5* Faptele frumoase și cele urâte sunt rezultatul relațiilor cu virtutea sau cu răul. (Relațiile)

Honesta quaedam scelera successus facit. *Syrus Publilius, Sententiae 330.* Pe unele nelegiuiri le face morale succesul. (Nelegiuirea)

Honeste vivere, neminem laedere, cuique suum dare. *Gaius, Institutio de iure naturali § 3.* A trai onest, a nu face rău nimanui, a da fiecăruia ce i se cuvine. (Purtarea)

Honesty is the best policy. *Proverbia.* Cea mai bună politică este cinstea. (Politica)

Honni soit qui mal y pense. *Eduard al III-lea.* Rușine aceluia care gândește ceva rău în privința aceasta. *Deviza a Ordinului jartierei, creat în 1348 de regele Eduard al III-lea al Angliei, în onoarea favoritei sale Joan de Salisbury.* Cuvintele au fost rostite de rege ca replică la zîmbetele malițioase ale curtenilor, când aceasta, în timpul unui bal, și a pierdut jartiera. Îndemn ironic de a nu comenta defavorabil o exprimare sau o situație ambiguă. (Ambiguitate)

Honor lies in honest toil. *Grover Cleveland, Speech.* Onoarea se găsește în munca cinstită. (Onoarea)

Honores mutant mores, at non saepe in meliores. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 166.* Onorurile schimbă moravurile, dar nu (prea) des în mai bune. (Onorurile)

Honos alit artes, omnesque incenduntur ad studia gloria, iacentque ea semper, quae apud quosque improbantur. *Cicero,*

FLORILÉGIU de expresii, reflecții, maxime

Tusculanae disputationes 1, 4. Onorurile întrețin preocupările intelectuale; toți sunt îmboldiți la studii de glorie și totdeauna rămân neglijate acele lucruri care nu găsesc aprobare. (Onorurile)

Honos alit artes. Cicero, *Tusculanae disputationes* (1, 2, 4). Onoarea hrănește artele. Prețuirea este un puternic stimulent al creației. (Prețuire)

Honour and welth change men's natures. Scott Walter, *Quentin Durward* 12. Onorurile și bogăția schimbă caracterul oamenilor. (Onorurile)

Hope, like the glimmering taper's light/ Adorns and cheers the way;/ And still, the darker grows the night,/ Emits a brighter ray. Goldsmith, *The Captivity*, act. 11 Speranța, asemenea luminii licăritoare a lumînării, înfrumusețează și înveselește drumul; și cu cât noaptea devine mai întunecoasă, cu atât ea trimite o raza mai luminoasă. (Speranța)

Horrende et cito apparebit vobis,/ quoniam indicium durissimum his qui praesunt fiet. *Septuaginta, Sapientia* 6, 5. Gronznic și fără veste se va ivi el înaintea voastră; căci pentru cei mari judecata va fi cumplită. (Pedeapsa)

Horresco referens. Vergilius, *Aeneis* (II, 204). Tremur când povestesc; mă înfior povestind. Cuvintele cu care Enea începe povestirea morții cumplite a lui Laocoon. (Teama)

Horum igitur memento, aut dissipatum iri compagem tuam aut exstinctum iri spiritum aut migratarum esse et alibi constitutum iri. Adu-ți aminte că mărunta ta alcătuire, trebuie să se descompună, sau că neînsemnata-ți suflare se va stinge, ori că vei fi luat de aici și vei fi rînduit într-un loc de pe alte țarmuri. Marcus Aurelius, *Ad se ipsum* 8, 25. (Moartea)

Hotărăște-ți de pe acum un anumit fel de a fi și de a te purta, atât când ești singur cât și atunci când te întâlnești cu oamenii. Epictetus, *Manuale* 33, 1 (Purtarea)

How awful to reflect that what people say of us is true. Smith L. Pearsal, *Afterthoughts*. E îngrozitor să ajungi să crezi că ceea ce spun alții despre tine e adevărat. (Adevăr)

How much longer will I be able to inhabit the divine sepulcher/ Of life, my great love ? Ashberry John, *How much longer...*, p 275. Cât timp încă voi mai putea să locuiesc în mausoleul divin al vieții, marea mea dragoste ? (Viața)

Humanaeque memor sortis, quae tollit eosdem/ Et premit, incertus ipse verere vices. Ovidius, *Tristia*, 3, 11, 67 sq. Gândește-te la destinul oamenilor, care-i înalță și-i coboară, și teme-te de aceleași schimbări. (Destin)

Humanarum rerum fortuna pleraque regit. Sallustius, *De bello Iugurthino* 102, 9. Norocul conduce cea mai mare parte a lucrurilor

omenești. (Noroc)

Humanity, thou strong thing! I honour you not in the crowned victor, but in this humble one ! *Melville Herman, The Enchantadas.* Umanitate, lucru puternic: mă închin ție, nu în ipostaza învingătorului încununat, ci în ipostaza acestui învins umil ! (Om)

Humilis nec alte cadere nec graviter potest. *Syrus Publilius, Sententiae, 339.* Cel de jos nu poate să cadă nici de sus nici rău. (Cădere)

Hurting and being hurt is a trick forcing the love we want to appear. *O'Hara Frank, Hotel Transylvanie, p. 269.* Durerea ce-o suferim și durerea ce-o picinuím altora este un truc pentru a forța dragostea dorită să apară. (Dragoste)

Hüte dich auchvor den Anfällen deiner Liuebe! Zu schnell streckt der Einsame dem die Hand entgegen, der ihm begegnet. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra, 93* Ferește-te și de accesele iubirii tale! Prea iute întinde mîna cel singuratic celui care-i iese în cale. (Singurătate)

Hypotheses non fingo. Newton, Nu născocesc ipoteze (într-o scrisoare către R. Hooke, din 5 februarie 1676). Teoriile valabile se întemeiază numai pe cercetarea obiectivă a faptelor. (Adevăr)

I

I am not a Virginian, but an American.⁵⁹ *Henry Patrick, Speech, 1774.* Nu sunt un Virginian, ci un American. (Americani)

I am not sure I want to be integrated in a burning house ! *Baldwin James, The Fire Next Time.* Nu sunt sigur ca vreau sa fiu *integrated* într-o casă care arde ! (Rasă)

I am not what I am. *Shakespeare, Othello* (act. I). Nu sunt ceea ce sunt. **Mărturisindu-și planurile diabolice, Iago se dezvăluie ca un om cu două fețe.** (Ipocrizie)

I am strong as a bull moose and you can use me to the limit. *Roosevelt Theodore, Letter, 1900.* Sunt puternic ca un elan și pot să duc greul până la capăt. (Puterea)

I am the Poem of the Earth, said the voice of the rain. *Whitman Walt, The Voice of the Rain.* Eu sunt Poezia Pământului, spuse glasul ploii. (Poezie)

I am tormented with an everlasting itch for things remote.

¹⁸ Patriotul Patrick Henry se pronunța astfel pentru formarea unei uniuni a coloniilor engleze de pe teritoriul american. Una din aceste colonii, cu guvern independent de celelalte, dar dependent de metropolă, era Virginia, locul natal al vorbitorului.

Melville Herman, *Moby Dick*, p. 7. Sunt chinuit de un dor continuu de lucruri obișnuite. (Călătoria)

I believe in democracy because it releases the energies of every human being. *Wilson Woodrow, Speech.* Cred în democrație pentru că eliberează energiile fiecărui om. (Democrație)

I believe that this government cannot endure permanently half slave and half free. *Lincoln Abraham, Speech, Illinois Republican Convention, 1858.* Cred ca acest guvern nu poate dăinui la infinit jumătate sclav și jumătate liber. (Guvern)

I believe:/ that all that one has to do to gather a large crowd in New York is to stand on the curb a few minutes and gaze intently at the sky;/ that the postmasters in small towns read all the postcards;/ that all newspaper reporters carry note books;/ that, when shaving in a railway train, a man invariably cuts himself;/ that nicotine keeps the teeth healthy;/ that the wife of a rich man always looks wistfully into the past and wishes she had married a poor man;/ that the quality of the champagne may be judged by the amount of noise the cork makes when it is popped;/ that all the French women are very passionate and will sacrifice everything for love; that if one swallows an ounce of olive oil before going to a banquet one will never get drunk... *Mencken Henry Louis & Nathan George Jean, The American Credo.* Cred:/ că tot ce trebuie pentru a strânge o mulțime în New York este să stai pe marginea trotuarului câteva minute și să privești insistent cerul;/ că toți factorii poștali din orașele mici citesc toate ilustratele;/ că toți reporterii poartă la ei carnete;/ că atunci când se rade într-un tren, un bărbat, în mod invariabil, se taie;/ că nicotina menține dinții sănătoși;/ că soția unui om bogat privește cu melancolie la trecut și își dorește să se fi măritat cu un sărac;/ că șampania de calitate se cunoaște după intensitatea zgomotului pe care îl face dopul când sare; că toate franțuzoaicele sunt pline de pasiune și gata să sacrifice totul pentru dragoste;/ că, dacă înghiți câteva grame de ulei de măsline înainte de a merge la o petrecere, nu te vei îmbăta... (Americani)

I buoni consigli, da qualunque vengano, conviene nascono dalla prudenza del principe, e non la prudenza del principe dai buoni consigli. *Machiavelli, Il Principe 23* Sfaturile bune, de la oricine ar veni, trebuie să ia naștere din înțelepciunea domnitorului, și nu înțelepciunea domnitorului din sfaturile bune. (Sfatul)

I can't sing. As a singist I am not a success. I am saddest when I sing. So are those who hear me. They are sadder even than I am. *Ward Artemus, Sayings.* Nu pot cânta. Ca muzicant, nu am succes. Cel mai trist sunt atunci când fac muzică. La fel și cei care mă ascultă. Aceștia sunt chiar și mai triști decât mine. (Muzica)

I celebrate myself and sing myself,/ And what I assume you shall assume,/ For every atom belonging to me as good belongs to

you. *Whitman Walt, Song of Myself.* Mă sărbătoresc pe mine însumi și mă cânt/ Și ceea ce pretind, tu vei pretinde,/ Căci fiecare atom al meu este-n același timp al tău. (Egalitate)

I claim not to have controlled events, but confess plainly that events have controlled me. *Lincoln Abraham, Letter to A. G. Hodges, 1864.* Nu susțin că am stăpânit evenimentele, ci mărturisesc limpede că evenimentele m-au stăpânit pe mine. (Fapte)

I come from a state that raises corn and cotton and cockleburs and Democrats, and frothy eloquence neither convinces nor satisfies me. I'm from Missouri; you've got to show me. *Vandiver William Duncan, Speech, 1899.* Eu sunt dintr-un stat unde crește porumb, și bumbac, și neghină și Democrați și elocvența spumoasă nici nu mă convinge, nici nu mă satisface. Eu sunt din Missouri; mie trebuie să-mi arăți pe viu. (Politica)

I decline to accept the end of man. He is immortal not because he alone among the creatures has an inexhaustible voice, but because he has a soul, a spirit capable of compassion and sacrifice and endurance. *Faulkner William, Nobel Prize Speech, 1950.* Refuz să cred în sfârșitul omului. El este nemuritor nu pentru că numai el dintre toate creaturile are o voce inepeizabilă, ci pentru că are un suflet, un spirit capabil de compasiune și sacrificiu și suferință. (Sufletul)

I do not see how a barbarous community and a civilized community can constitute a state. I think we must get rid of slavery or we must get rid of freedom. *Emerson Ralph Waldo, Lectures.* Nu văd cum o comunitate barbară și una civilizată pot constitui un stat. Cred că trebuie să desființăm sclavia, nu să renunțăm la ideea că America e o țară liberă. (Sclavie)

I don't know who my grandfather was; I am much more concerned to know what his grandson will be. *Lincoln Abraham, Speech.* Nu știu cine a fost bunicul, dar mă interesează mai mult să știu ce va fi nepotul lui. (Rudenie)

I don't remember anything of then, down there around the magnolias where I was no more comfortable than I've been since though aware of a certain neutrality called satisfaction sometimes. *O'Hara Frank, Ode to Michael Goldberg, p. 254.* Nu-mi amintesc nimic de atunci, acolo, printre magnolii, unde nu eram de loc mai comod decât am fost de atunci, cu toate că îmi dădeam seama de o anumită neutralitate, numită satisfacție câteodată. (Copilărie)

I guai vengono bensì spesso, perchè ci si è dato cagione; ma la condotta più cauta e più innocente non basta a tenerli lontani. *Manzoni, I Promessi sposi 38.* Necazurile vin, ce-i drept, adesea, fiindcă li s-a dat prilej; însă purtarea cea mai prudentă și mai inocentă nu ajunge ca să le țină departe. (Necazul)

I had three chairs in my house: one for solitude, two for friendship, three for society. *Thoreau Henry David, Walden.* Aveam trei scaune în casă: primul pentru singurătate, al doilea pentru prieteni, al treilea pentru musafiri. (Prieten)

I hate quotations. Tell me what you know. *Emerson Ralph Waldo, Journal, mai 1849.* Urăsc citatele. Spune-mi ce știi tu. (Originalitate)

I have a single-track mind. *Wilson Woodrow, Speech.* Am o minte cu o singură pistă. (Minte)

I have but one lamp by which my feet are guided and that is the lamp of experience. *Henry Patrick, Speech, 1774.* Nu am decât o singură lampă care să îmi călăuzească picioarele și aceea este lampa experienței. (Experiența)

I have had to learn the simplest things Last. Which made for difficulties. *Olson Charles, Maximus, To Himself.* A trebuit să învăț cele mai simple lucruri La urmă. Ceea ce a creat dificultăți. (Simplitate)

I have known many of those pretended champions for liberty my time, yet do I not remember one that was not in his heart and in his family a tyrant. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 19.* Am cunoscut în vremea mea mulți din acești preținși campioni ai libertății; însă nu-mi amintesc de nici unul, care să nu fi fost în inima sa și-n familia sa un tiran. (Libertate)

I have often noticed that/ ancestors never boast/ of descendants who boast/ of ancestors I would rather/ start a family than finish/ one blood will tell but/ often it tells too much. *Marquis Don, A roach of the taverns.* Mi-am dat deseori seama/ că strămoșii nu se laudă/ cu strănepoții care se laudă/ cu ei. Mai degrabă/ aș întemeia o familie, decât să fiu ultimul/ din una; sângele spune multe dar/ Câteodată spune prea mult. (Rudenie)

I held love once in the palm of my hand. See the lines there. *Wieners John, A Poem for Painters, p. 345.* Odată am ținut dragostea în palma mîinii. Uite-i liniile. (Dragoste)

I honestly believe it is better few know nothing than few know what ain't so. *Billings Josh, Encyclopedia of Proverbial Philosophy.* Să fim cinstiți, e mai bine să nu știi nimic, decât ceea ce știi să nu fie adevărat. (Cunoaștere)

I keep thinking that my health must be really magnificent. When I say health I mean optimism. Proverbia. Mă tot gândesc că sănătatea mea e cu adevărat magnifică. Când zic sănătate, vreau să zic optimism. (Optimism)

I know no method to secure the repeal of bad or obnoxious laws so effective as their stringent execution. *Grant Ulysses Simpson, Inaugural Address, 1869.* Nu cunosc metoda care să asigure anularea

mai eficace a legilor proaste sau nedrepte ca punerea lor cu stringență în aplicare. (Legi)

I know no way of judging the future, but by the past. *Henry Patrick, Speech*, 775. Nu cunosc vreun alt fel de a judeca viitorul decât prin intermediul trecutului. (Viitorul)

I know the butterfly is my soul/ and weak from battle. *Wieners John, A Poem for Trapped Things*, p. 375. Știu că fluturele e sufletul meu/ slăbit de bătălie. (Sufletul)

I lived here nearly five years before I could./ meet the middle western day with anything like/ Dignity. It's a place that lets you/ understand why the Bible is the way it is:/ Proud people cannot live here. *Welch Lew, Chicago Poem*, p. 148. Am locuit aici aproape 5 ani înainte să pot/ să întîmpin ziua din Mid-West/ cu ceva asemănător/ Cu Demnitatea. E un loc care te lasă/ să înțelegi de ce Biblia este așa cum este:/ Oamenii mândri nu pot locui aici. (Mândrie)

I must be cruel, only to be kind./ Thus bad begins, and worse remains behind. *Shakespeare, Hamlet* 3, 4. Trebuie să fiu crud, numai spre a fi bun. Astfel începe răul, și ceea ce-i mai rău vine pe urmă. (Răutatea)

I never knew a girl to be ruined by a book.⁶⁰ *Walker James J., Speech*. N-am cunoscut nici o fată care să fi fost ruinată de o carte. (Cărți)

I never mean, to possess another slave by purchase, it being among my first wishes to see some plan adopted by which slavery in this country may be abolished by law. *Washington George, Letter*. Nu am de gând să posed un sclav, cumpărându-l, adoptarea unui plan prin care sclavia să fie interzisă prin lege în această țară, fiind printre primele dorințe ale mele. (Sclavie)

I never met a man I didn't like. *Rogers Will, Speech*. N-am întîlnit niciodată un om care să nu-mi placă. (Om)

I never saw a purple cow,/ I never hope to see one,/ But I can tell you anyhow,/ I'd rather see than be one. *Burgess Gelett, The Purple Cow*. N-am văzut vacă purpurie/ Nici când și sper să nu văd vreuna,/ Însă aș prefera să-mi fie/ Dat ca să văd, nu să fiu una. (Relativitate)

I never think of the future. It comes soon enough. *Einstein Albert, Interview* decembrie, 1930. Nu mă gândesc niciodată la viitor. Vine el destul de repede. (Viitorul)

I only regret that I have but one life to lose for my country.

¹⁹ Prin această frază dintr-un discurs jinit într-o [edin] a Senatului statului New York, celebrul primar New York-ez, Jimmy Walker, se pronunță pentru liberalizarea cenzurii.

Hale Nathan, On the morning of his execution. Regret doar că am numai o singură viață pe care să o pierd pentru țara mea. (Patria)

I paradossi non son altro che rovesciamenti di verità antiche e riconosciute. *Papini, Storia di Cristo I, 115.* Paradoxele nu sunt altceva decât răsturnări de adevăruri vechi și recunoscute. (Paradoxul)

I poveri, ci vuol poco a farli comparir birboni. *Manzoni, I Promessi sposi 24* Cei sărăci, trebuie puțin ca să-i facă cineva să apară ca răi. (Sărăcia)

I principali fondamenti che abbiano tutti gli stati... sono le buone leggi e le buone armi. *Machiavelli, Il Principe 12.* Principala temelie pe care o au toate statele ... sunt legile bune și armele bune. (Legea)

I provocatori, i soverchiatori, tutti coloro che, in qualunque modo, fanno torto altrui, sono rei, non solo del male che commettono, ma del pervertimento ancora a cui portano gli animi degli offesi. *Manzoni, I Promessi sposi, 2.* Provocatorii, asupritorii, toți aceia care, în orice mod, fac rău altora, sunt vinovați nu numai de răul pe care-l săvârșesc, dar și de pervertirea la care duc sufletul celor nedreptățiți. (Fapta rea)

I saw the best minds of my generation destroyed by madness, starving, hysterical naked ... *Ginsberg Allen, Howl, I, p. 182.* Am văzut cele mai bune minți ale generației mele distruse de nebunie, înfometate, isteric de goale... (Tineretea)

I semplici, come gli animali e i bambini, sentono d'istinto chi li ama, e gli credono, e son felici quando arriva – anche il viso diventa subito un altro – e si attristano quando riparte. A volte non sanno lasciarlo, e gli vanno dietro fino alla morte. *Papini, Storia di Cristo I, 91.* Cei simpli, ca și animalele și copiii, simt din instinct cine-i iubește, și-l cred, și sunt fericiți când sosește – chiar și fața devine deodată alta – și se întristează când pleacă din nou. Uneori nu știi (cum) să-l părăsească și merg în urma lui până la moarte. (Iubire)

I shall try my hand at the profession of a writer starting with one of the simplest things, and one of the simplest and most fundamental things is violent death. *Hemingway Ernest, Death in the Afternoon.* Am să încep meseria de scriitor cu unul dintre lucrurile cele mai simple, și unul din lucrurile cele mai simple și mai fundamentale este moartea violentă. (Moartea)

I succed him; no one could replace him. *Jefferson Thomas, Speech.* Eu îl urmez la post; nimeni nu ar putea să îi ia locul. ⁶¹ (Oameni celebri – Franklin Benjamin)

⁶¹ Cuvântare rostită cu ocazia numirii ca ambasador în Franța în locul lui Franklin.

I swear I think there is nothing but immortality ! *Whitman Walt, The Voice of the Rain.* Mă jur că îmi vine să cred că nu există decât nemurire ! (Nemurire)

I think a lie with a purpose is wan iv th' worst kind and the most profitable. *Dunne Peter F., On Lying.* O minciună cu scop este una dintre cele mai rele și care aduc cel mai mare profit. (Minciuna)

I think heroic deeds were all concieved in the free air, just like free poems. *Whitman Walt, Song of the Open Road.* Cred că faptele eroice au fost toate concepute în aer liber, ca și poemele libere. (Eroism)

I took one drought of life,/ I'll tell you what I paid,/ Precisley, an existence -/ The market-price, they said. *Dickinson Emily, Further Poems.* Să vă spun ce-am plătit/ Pentru-o gură de viață./ O existență – mi-au spus/ C-așa se vinde la piață. (Viața)

I was born to remember a song about love – on a hill a butterfly makes a cup that I drink from, walking over a bridge of flowers. *Orlovsky Peter, Second Poem, p. 214.* M-am născut pentru a-mi aminti un cântec despre dragoste – pe un deal un fluture face o cupă din care beau, pășind pe un pod de flori. (Dragoste)

I was gratifiel to be able to answer promptly and I did. I said I didn't know. *Mark Twain, Life on the Mississippi.* Eram mulțumit că puteam să răspund prompt și am răspuns. Am spus că nu știu. (Sinceritate)

I will be as harsh as truth and as uncompromising as justice. *Garrison William Lloyd, The Liberator, 1831.* Voi fi la fel de dur ca adevărul și la fel de neîndurător ca dreptatea. (Adevăr)

I wish somebody loved me with the love the young people of last century had. *Fitzgerald Francis Scott, Tender is the Night, II, 2.* Aș vrea ca cineva să mă iubească cu o dragoste ca a tinerilor din secolul trecut. (Dragoste)

I wish the bald eagle had not been chosen as the representative of our country; he is a bird of bad moral character; like those among men who live by sharping and robbery. He is generally poor, and often very lousy. The turkey is a much more respectable bird and withall a true original native of America. *Franklin Benjamin, Letter to Sarah Bache, 1784.* Regret că vulturul pleșuv a fost ales ca simbol al țării noastre. Este o pasăre cu un prost caracter moral și, la fel ca oamenii care trăiesc din pungășii și furțișaguri, este în general săracă și deseori plină de păduchi. Curcanul este o pasăre mult mai demnă și în același timp un adevărat fiu băștinaș al Americii. (Simbol)

I wish to preach not the doctrine of ignoble ease, but the doctrine of the strenuous life. *Roosevelt Theodore, Speech, p. 1899.* Nu vreau să predic doctrina tihnei ignobile, ci doctrina vieții active. (Munca)

I would not be a slave, so I would not be a master. This

expresses my idea of democracy. *Lincoln Abraham, Letter, 1858.* Nu aș vrea să fiu sclav, deci nu aș vrea să fiu stăpân de sclavi. Aceasta este ideea mea despre democrație. (Sclavie)

I would rather be right than president. *Clay Henry, Replică dată senatorului Preston din Kentucky, 1850.* Prefer să am dreptate, mai degrabă decât să fiu președinte. (Dreptatea)

I would rather not go to heaven, if I should not meet my wife there. *Jackson Andrew, Speech.* Prefer să nu merg în cer, dacă acolo nu îmi voi întâlni soția. (Căsătorie)

I would rather sit on a pumpkin and have it all to myself than be crowded on a velvet cushion. *Thoreau Henry David, Walden.* Prefer să stau pe un dovleac, dar să fie numai al meu, decât să mă înghesui împreună cu alții pe o pernă de catifea. (Egalitate)

I'm learning one good thing. Learning it all the time, ever'day. If you're in trouble, or hurt or in need – go to the poor people. They're the only ones that'll help – the only ones. *Steinbeck John, The grapes of Wrath.* Am învățat un singur lucru bun. Să înveți tot timpul, în fiecare zi. Dacă ai neazuri, sau ție rău, sau ai nevoie de ceva, du-te la săraci. Ei sunt singurii care te ajută – singurii. (Săraci)

I'm not a bird, Mr. Shannon, I'm a human being and when a member of that fantastic species builds a nest in the heart of another, the question of permanence isn't the first or even the last thing that's considered... *Williams Tennessee, The Night of the Iguana.* Eu nu sunt o pasăre, domnule Shannon, sunt un om, și atunci când un membru al acestei specii fantastice își clădește cuibul în inima altuia, problema permanenței nu este prima și nici măcar ultima luată în considerație. (Om)

I'm not a politician and my other habits are good. *Ward Artemus, Fourth Of July Oration.* Nu sunt un politician și celelalte obiceiuri îmi sunt bune. (Politicieni)

I'spect I growed. Don't think nobody never made me. *Stowe Harriet Beecher, Uncle Tom's Cabin.* Cred că-am răsărit, pur și simplu. Nu m-a făcut nimeni niciodată. (Copilărie)

I've made it a rule never to drink by daylight and never refuse a drink after dark. *Mencken Henry Louis, Interviu în New York Post, 18. 09. 1945.* Mi-am făcut un obicei din a nu bea ziua și a nu refuza nici un pahar după ce se lasă întunericul. (Băutura)

Iactantur cuncta et in contrarium transeunt iubente fortuna, et in tanta volutatione rerum humanarum nihil cuiquam nisi mors certum est. *Seneca L. A., Epistulae 99, 9.* Totul este purtat (încoace și încolo) și trece în (starea) contrară, din porunca soartei; și-n aceste vicisitudini omenești atât de mari nimic nu e sigur afară de moarte. (Nesiguranța)

Iam cinis est et de tam magno restat Achille/ Nescio quid, parvam quod non bene compleat urnam./ At vivit totum quae gloria compleat orbem. *Ovidius, Metamorphoseon libri 12, 610.* Acum e cenușă, și din Achile cel atât de mare rămâne nu știu ce, care nici nu umple bine o mică urnă. Dar trăiește gloria lui, care umple globul întreg. (Gloria)

Iam non ad culmina rerum/ Iniustos crevisse queror; tolluntur in altum,/ Ut lapsu graviore ruant. *Claudianus Claudius, In Rufinum, 1, 21, sqq.* Acum nu mă mai plâng că cei nedrepti s-au ridicat la situațiile cele mai înalte; ei sunt înălțați sus (de tot), spre a se prăbuși mai tare. (Căderea)

Iam pridem equidem nos vera vocabula rerum amisimus: quia bona aliena largiri liberalitas, malarum rerum audacia fortitudo vocatur, eo res publica in extremo sita est. *Sallustius, De coniuratione Catilinae 52, 11.* De mult noi am pierdut înțelesul adevărat al cuvintelor: pentru că a dăruii avutul altuia se cheamă dărnicie, iar îndrăzneala în fapte rele eroism, de aceea statul a ajuns la marginea prăpastiei. (Cuvântul)

Iam proximus ardet Ucalegon. *Vergilius, Aeneis (II, 311).* Arde la vecinul Ucalegon. Arde la vecini! Să nu rămânem nepăsători față de nenorocirea unui vecin, căci ea se poate răsfriinge asupra noastră. (Nepăsare)

Iar în viitor va pătimi ceea ce i-a hotărât destinul, când l-a născut mama sa. *Homerus, Ilias, 20, 127 sq.* (Destin)

Iar sufletul își ia zborul și cutreieră ca un vis. *Homerus, Odyseea 11, 222* (Sufletul)

Iară nu sintu vrémile supt cârma omului, ce bietul om supt vremi. *Miron Costin, Letopisețul Țării Moldovei, p. 144. r. 26 urm.* (Destin)

Iată înaintea ta binele și răul: alege binele. *Septuaginta, Deuteronomium, 30, 19.* (Bine)

Ich bin besser als mein Ruf. *Schiller, Maria Stuart (act. III, scena 4).* Sunt mai bună decât îmi e renumele. **Replică a eroinei la calomniile răspindite pe seama ei de răuvoitori.** (Calomnie)

Ich bin der Geist, der stets verneint ! *Goethe, Faust, 1338.* Eu sunt spiritul care veșnic neagă ! (Diavolul)

Ich denke, das wahre Grosse der Welt/ Ist immer nur Das, was nicht gleich gefällt./ Und wen der Pöbel zum Gotte weiht,/ Der steh auf dem Altar nur hurze Zeit. *Ap. Schopenhauer, Parerga und Paralipomena, 2, 242.* Eu socot că ceea ce-i cu adevărat mare în lume este totdeauna numai ceea ce nu place îndată. Și acela pe care plebea îl consacră ca zeu stă pe altar numai scurt timp. (Mărimea)

Ich lehre euch den Übermenschen. Der Mensch ist etwas, das überwunden werden soll. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 3* Eu vă

învăț ce e supraomul. Omul este ceva care trebuie depășit. (Supraomul)

Ich liebe den, welcher sich schämt, wenn der Würfel zu seinem Glücke fällt, und der dann fragt: bin ich denn ein falscher Spieler ? Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 1, 4. Eu iubesc pe acela căruia îi e rușine când zarul cade spre norocul său și care întreabă apoi: sunt eu oare un jucător necinstit ? (Noroc)

Ich wandte unter Menschen als den Bruchstücken der Zukunft. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 1, 206. Eu umblu printre oameni ca printre fragmente ale viitorului. (Om)

Ici sunet de lăută, colo plâns cu hohote; ici conversații de învățați, colo ceartă de bețivi; ici o față fermecătoare, colo un trup gârbovit de bătrânețe. Nu știm ce o fi existența aceasta: plină de nectar sau plină de otravă ? Bhartrhari, *Vairagyaçataka*, 89. (Existența)

Ici un cântec dulce, colo un dans, gustul acesta-i deosebit, parfumul acela, atingerea aceea a sînilor: astfel te tulbură și te înșală cele cinci simțuri, care nu cunosc adevărul suprem și care se pricep bine să-și satisfacă interesele. Bhartrhari, *Vairagyaçataka* 122 (Simțurile)

Idem duo cum faciunt, non tamen est idem. Syrus Publilius, *Sententiae* 343. Când doi fac același lucru, nu-i totuși același lucru. (Fapta)

Idem velle atque idem nolle, ea demum firma amicitia est. Sallustius, *De coniuratione Catilinae* 20, 4. A voi același lucru și a nu voi același lucru, aceasta este prietenia solidă. (Prietenia)

Ideo difficulter ad sanitatem pervenimus, quia nos aegrotare nescimus. Seneca L. A., *Epistulae* 50, 4 De aceea ajungem cu greutate la însănătoșire, fiindcă nu știm că suntem bolnavi. (Sănătate)

Ideo peccamus, quia de partibus vitae omnes deliberamus, de tota nemo deliberat. Seneca L. A., *Epistulae* 71, 2 De aceea greșim, fiindcă toți ne chibzuim cu privire la părțile vieții, dar nimeni nu se chibzuiește cu privire la (viața) întreagă. (Viața)

Idleness and pride tax us with a heavier hand than kings and Parliaments. If we can get rid of the former, we may easily bear the latter. Franklin Benjamin, *Letter on the Stamp Act: 1765*. Lenea și îngâmfarează ne apasă mai greu decât regii și parlamentele. Să ne lecuim de primele și le vom suporta mai ușor pe cele din urmă. (Hărnicie)

If a man enters the House of Fortune by the door of Pleasure, he commonly comes out by the gate of Vexation. Lubbock, *On Peace and Happiness* 4. De obicei, când un om intră în casa norocului pe ușa plăcerii, el iese pe ușa supărării. (Noroc)

If a man perform that which hath not been attempted before, or attempted and given over, or hath been achieved, but not with so

good circumstance, he shall purchase more honour than by affecting a matter of greater difficulty or virtue, wherein he is but a follower.

Bacon Francis, Essays 55 Când cineva săvârșește ceea ce n-a fost încercat mai înainte, sau a fost încercat și părăsit, sau a fost dus la capăt, dar nu în împrejurări atât de bune, el dobândește mai multă cinste decât urmărind o chestiune mai dificilă sau care cere mai multă destoinicie, dar unde nu-i decât un continuator. (Realizarea)

If at first you don't succeed, try, try again. *Proverbia.* Dacă nu reușești de prima oară, încearcă încă o dată, și încă o dată. (Succes)

If elected, I shall see to it that every man has a square deal, no less and no more. *Roosevelt Theodore, Address, november 1904.* Dacă voi fi ales, voi avea grijă ca fiecare om să primească după dreptate ce i se cuvine, nu mai puțin și nu mai mult. (Dreptatea)

If gold ruste, what shal iren doo ? *Chauser, The Canterbury Tales, Pars.* Când ruginește aurul, atunci ce să (mai) facă fierul ? (Aurul)

If I am a hyena, than I am a lean, hungry one; I am going hunting to get fat. *Miller Henry, The Tropic of Cancer, c. VII.* Dacă sunt o hienă, atunci sunt una slabă, înfometată; plec la vânătoare pentru a mă îngrășa. (Frumusețe)

If I could weave an immortal cloth with a small loom of words, if I could snatch from subterranean depths the roots of life themselves, if I could write a hundred thousand magic words as large as my desire and if I could sum my experience in three hundred pages – then could Death come and take me, for I would have lived; I would have killed destiny, I would have defeated Death. *Wolfe Thomas, The Web and the Rock.* Dacă aș putea țese o pânză nemuritoare cu un mic război de cuvinte, dacă aș putea smulge adâncimilor subterane rădăcinile înseși ale vieții, dacă a scrie o sută de mii de cuvinte magice la fel de mari ca și dorința mea și aș aduna suma experiențelor mele în trei sute de pagini – atunci Moartea ar putea să mă ia, căci aș fi trăit; aș fi ucis Destinul, aș fi învins Moartea. (Moartea)

If I go to heaven, I want to take my real son with me. *Ingersoll Robert Green, Collected Works.* Dacă e să merg în cer, vreau să-mi iau și mintea cu mine. (Minte)

If I owne Smith ten dollars and God forgives me, that doesn't pay Smith. *Ingersoll Robert Green, Selected Writings.* Dacă îi datorez lui Smith zece dolari și Dumnezeu mă iartă, asta nu îl plătește pe Smith. (Bani)

If I owned Texas and Hell, I would rent out Texas and live in Hell. *Sheridan Phillip. H. (Gen.), Speech, 1855.* Dacă aș poseda Texasul și Iadul, aș da cu chirie Texasul și aș trăi în Iad. (Vest)

If man look sharply and attentively, he shall see fortune; for though she be blind, yet she is not invisible. *Bacon Francis, Essays 40.* Dacă vom privi bine și cu atenție, vom vedea norocul; pentru că, deși

orb, totuși nu e invizibil. (Noroc)

If my theory of relativity proven successful, Germany will claim me as a German and France will declare that I am a citizen of the world. Should my theory prove untrue, France will say that I am a German and Germany will declare that I am a Jew. *Einstein Albert, Address at the Sorbonne.* Dacă teoria relativității se dovedește adevărată, Germania va spune că sunt german, iar Franța va spune că sunt un cetățean al lumii. Dacă teoria relativității se dovedește neadevărată, Franța va spune că sunt german, iar Germania va spune că sunt evreu. (Relativitate)

If slavery is not wrong, then nothing is wrong. *Lincoln Abraham, Letter to A. G. Hodges, 1864.* Dacă nici sclavia nu e rea, atunci nimic nu e rău. (Sclavie)

If there ever was upon earth a despotism, supreme and without reservations, then it was the despotism of a child-genius upon the less energetic souls of his playmates. *Poe Edgar Allan, William Wilson.* Dacă a existat vreodată pe pământ un despotism suprem și fără reserve, acesta este despotismul unui copil de geniu asupra sufletelor mai puțin energice ale tovarășilor săi de joacă. (Copilărie)

If there is a God, then he is just like me. *Mailer Norman, The Naked and the Dead.* Dacă există un Dumnezeu, atunci îmi seamănă în toate privințele. (Filozofie)

If there is an angel who records the sorrows of men as well as their sins, he knows how many and deep are the sorrows that spring from false ideas for which no man is culpable. *Eliot Thomas Stearns, Silas Marner 1, 1.* Dacă este vreun înger care înregistrează mâhnirile oamenilor la fel ca păcatele lor, el știe cât de adânci sunt mâhnirile care izvorasc din idei false, de care nimeni nu e vinovat. (Ideea)

If we had nothing to wish for, nothing to aspire to, half the zest and interest of life would be gone. *Lubbock, On Peace and Happiness 4.* Dacă n-am avea nici o dorință, nici o aspirație, jumătate din farmecul și interesul vieții ar dispărea. (Dorința)

If when you are young, you buy what you do not want, when you are old you may have to sell what you can badly spare. *Lubbock, On Peace and Happiness, 10.* Dacă în tinerețe cumperi ce nu-ți trebuie, când vei fi bătrân e posibil să fii nevoit să vinzi lucruri de care cu greu te vei putea lipsi. (Cumpărare)

If you pick up a starving dog and make him prosperous, he will not bite you. That is the principal difference between a dog and a man. *Mark Twain, Pudd'nhead Wilson's Calendar.* Dacă iei un câine flămând și îi dai de mâncare, nu te va mușca. Aceasta este cea mai importantă diferență între câine și om. (Câine)

If you want to know what God thinks of money, look at the

people he gives it to. *Proverb din Noua Anglie.* Dacă vrei să știi ce părere are Dumnezeu despre bani, uită-te numai la ce fel de oameni îi dă. (Bani)

If you would know the value of money, go and try to borrow some. *Proverbia.* Dacă vrei să știi valoarea banilor, încearcă să te împrumuți. (Bani)

If you would not be forgotten as soon as you are dead, either write things worth reading or do things worth writing. *Franklin Benjamin, Poor Richard's Almanach.* Dacă nu vrei să fii dat uitării de cum ai murit, sau scrie lucruri care să merite să fie citite, sau fă lucruri care să merite să fie scrise. (Literatura)

If you'd have it done, go; if not, send. *Proverbia.* Dacă vrei un lucru făcut, du-te singur; dacă nu, trimite pe altcineva. (Hărnicie)

Ignis probat aurum, miseriae fortem probant. *Syrus Publilius, Sententiae 346* Focul încearcă aurul, iar răstriștea pe cel tare. (Răstriștea)

Ihr liebt eure Tugend wie die Mutter ihr Kind; aber wann hörte man, dass eine Mutter bezahlt sein wollte für ihre Liebe? *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 136* Voi iubiți virtutea voastră cum își iubește mama copilul; dar când s-a mai auzit că o mamă vrea să fie răsplătită pentru iubirea ei? (Răsplata)

Ihr seht nach Oben, wenn ihr nach Erhebung verlangt/ Und, ich sehe hinab, weil ich erhaben bin. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 57.* Voi vă uitați în sus, când năzuiți spre înălțare. Iar eu mă uit în jos, pentru că sunt înălțat. (Înălțarea)

Il faut être né raisonnable, car on tire peu de fruit des lumières et de l'expérience d'autrui. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 601.* Trebuie să ne naștem inteligenți; căci puțin folos se scoate din cunoștințele și din experiența altora. (Inteligența)

Il apparait de temps en temps sur la surface de la terre des hommes rares, exquis, qui brillent par leur vertu, et dont les qualités éminentes jettent un éclat prodigieux, semblables à ces étoiles dont on ignore les causes, et dont on sait encore moins ce qu'el, les deviennent après avoir disparu: ils n'ont ni aïeux ni descendants; ils composent seuls toute leur race. *La Bruyère, Les Caractères, Du mérite personnel, 22.* Din când în când apar pe suprafața pământului oameni minunați, care strălucesc prin virtutea lor și a căror calități eminente aruncă o strălucire uimitoare, la fel ca acele stele extraordinare, ale căror cauze sunt necunoscute și despre care se știe încă și mai puțin ce devin după ce au dispărut: ei nu au nici strămoși nici urmași; ei alcătuiesc singuri întreaga lor rasă. (Alesul)

Il arrive assez ordinairement que ceux avec qui on a généreusement partagé sa prospérité, refusent de prendre la moindre part à nos disgrâces. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, II, 74.* Se întâmplă destul de des că aceia cu care am

împărțit în mod generos prosperitatea, refuză să ia parte măcar cât de puțin la nenorocirile noastre. (Nenorocirea)

Il arrive souvent qu'on nous estime à proportion que nous nous estimons nous-même. Se-ntîmplă adesea să fim stimați în măsura în care ne stimăm noi înșine. (Stima)

Il buon senso c'era; ma se ne stava nascosto, per paura del senso comune. *Manzoni, I Promessi sposi, 32.* Bunul simț există; dar stătea ascuns de frica simțului comun. (Bunul simț)

Il danaro e un compendio del poter humano. Ap. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales, II, 78.* Banii sunt un rezumat al puterii omenești. (Bani)

Il en est des bienfaits comme des dés; il faut les jeter a tout hasard. *La Rochefoucauld, Maximes, 273.* Cu binefacerile e ca și cu zarurile: ele trebuie aruncate la întâmplare. (Binefacerea)

Il est aussi facile de se tromper soi-même sans s'en apercevoir qu'il est difficile de tromper les autres sans qu'ils s'en aperçoivent. *La Rochefoucauld, Maximes 115.* Este tot atât de ușor să ne înșelăm pe noi înșine fără a ne da seama, pe cât e de greu să înșelăm pe alții fără ca ei să observe. (Înșelarea)

Il est bien plus aisé de pardonner une offense en apparence que de l'oublier en effet, et tent que le souvenir en reste, il y a peu de fond à faire sur le pardon. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 1, 20.* Este mult mai ușor să ierți o ofensă în aparență, decât s-o uiți într-adevăr; și atâta timp cât rămâne amintirea ei, puțin ne putem bizui pe iertare. (Iertarea)

Il est bien plus beau de savoir quelque chose de tout que de savoir tout d'une chose. *Pascal, Pensées 37 (49)* Este mult mai frumos să știi câte ceva din tot, decât să știi totul din ceva. (Știința)

Il est certain que les biens qu'on emploie en aumônes et en oeuvres de charité, sont l'unique chose que l'homme peut compter pour sien de tout ce qu'il possède ici-bas; car en mourant, il faut abandonner tout le reste et n'en porter avec soi que ses bonnes oeuvres. Ap. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales, I, 122.* Este cert că bunurile pe care le dă în pomeni și-n opere de caritate sunt unicul lucru pe care omul îl poate socoti ca al său din tot ce posedă aici pe pământ; căci la moarte el trebuie să părăsească tot restul și nu poate lua cu el decât faptele bune. (Dărnicia)

Il est certaines gens dont l'indifférence et le mépris nous font plus d'honneur que l'amitié et les louanges. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 542.* Sunt unii oameni, a căror indiferență și dispreț (ne) fac mai multă cinste decât prietenia și laudele (lor). (Indiferența)

Il est de certaines bonnes qualités comme des sens: ceux qui en sont entièrement privés ne les peuvent apercevoir ni les comprendre. *La Rochefoucauld, Maximes, 337.* Cu anumite însușiri bune lucrurile stau la fel ca și cu simțurile: cei care sunt cu totul lipsiți de ele nu le pot vedea nici înțelege. (Calitate)

Il est inévitable, – car presque rien ne meurt de ce que nous faisons, – il est inévitable que beaucoup d'injustices commises ressuscitent quelque jour, pour réclamer les parts qui leur demeurent dues, et commencer de légitimes représailles. *Maeterlinck, Le Temple enseveli 213.* Aproape nimic din ceea ce facem nu moare; de aceea este inevitabil ca multe nedreptăți săvârșite să reînvie într-o zi, pentru a-și reclama partea ce li se cuvine ca datorie, și să înceapă represalii legitime. (Nedreptatea)

Il est injuste d'exiger d'une âme atterrée et vaincue par les secousses d'un mal redoutable qu'elle conserve la même vigueur qu'elle a fait paraître en d'autres temps. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 141* Este nedrept să se pretindă din partea unui suflet doborât și învins de zguduirile unui rău teribil ca să-și păstreze aceeași vigoare pe care a arătat-o în alte timpuri. (Tăria)

Il est plus aisé d'être sage pour les autres que pour soi même. *La Rochefoucauld, Maximes 139.* E mai ușor să fim înțelepți pentru alții decât pentru noi. (Înțelepciune)

Il est plus aisé de connaître l'homme en général que de connaître un homme en particulier. *La Rochefoucauld, Maximes 436.* E mai ușor să cunoști pe om în general, decât să cunoști pe un om în particular. (Om)

Il est plus aisé de relever les fautes d'autrui, que de composer un ouvrage qui en soit exempt, ou du moins qui mérite qu'on prenne la peine de les relever. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 118.* Este mai ușor să scoți în evidență greșelile altora, decât să alcătuești o operă care să fie lipsită de ele, sau cel puțin care să merite osteneala de a le releva. (Greșeala)

Il est plus facile de paraître digne des emplois qu'on n'a pas que de ceux que l'on exerce. *La Rochefoucauld, Maximes 164.* Este mai ușor să părem demni de funcțiunile pe care nu le avem, decât de acele pe care le exercităm. (Funcția)

Il est quelquefois dangereux d'avoir trop de mérite; car en obscurcissant celui d'autrui, on se fait des ennemis cachés et irréconciliables. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 283.* Uneori e primejdios să ai prea mult merit; căci întunecând pe acela al altora, îți faci dușmani ascunși și neîmpăcați. (Meritul)

Il est rare d'obtenir beaucoup des hommes dont on a besoin. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 84.* Rar obținem mult de la acei de

care avem nevoie. (Nevoia)

Il est vrai que la prison, la potence et la roue assurent excellentement la soumission aux lois. *France Anatole, La Rôtisserie de la reine Pédauque* 306. Este adevărat că închisoarea, spânzurătoarea și roata asigură în chip excelent supunerea față de legi. (Legea)

Il existe des âmes écrevisses reculant continuellement vers les ténèbres, rétrogradant dans la vie plutôt qu'elles n'y avancent, employant l'expérience à augmenter leur difformité, empirant sans cesse, et s'empregnant de plus en plus d'une noirceur croissante. *Hugo Victor, Les Misérables* 1, 4, 2 Sunt suflete-raci, care se trag neconținut spre întuneric, dând înapoi în viață mai degrabă decât înaintând, întrebuițind experiența spre a-și mări diformitatea, înrăutățindu-se fără încetare și impregnându-se tot mai mult de o negreață crescândă. (Răutatea)

Il faudrait pouvoir répondre de la fortune pour pouvoir répondre de ce que l'on fera. *La Rochefoucauld, Maximes* 70 Ar trebui să putem răspunde de norocul nostru, spre a putea răspunde de ceea ce vom face. (Răspundere)

Il faut bonne mémoire après qu'on a menti. *Corneille, Le Menteur* (act. IV, scena 5). Trebuie o memorie bună după ce ai mințit. (Minciuna)

Il faut de l'audace, encore de l'audace, toujours de l'audace. *Danton.* Trebuie îndrăzneală, iarăși îndrăzneală, mereu îndrăzneală. Cuvinte rostite în Convenție, la 18 noiembrie 1793. Devenite memorabile, caracterizează atitudinea revoluționară consecventă. (Îndrăzneala)

Il faut de plus grandes vertus pour soutenir la bonne fortune que la mauvaise. *La Rochefoucauld, Maximes* 25. Trebuie virtuți mai mari pentru a suporta prosperitatea, decât pentru a suporta răstriaștea. (Prosperitatea)

Il faut être bien dénué d'esprit, si l'amour, la malignité, la nécessité, n'en font pas trouver. *La Bruyère, Les Caractères, Du coeur* 81 Trebuie să fie cineva prea lipsit de spirit, dacă dragostea, răutatea sau nevoia nu-l fac să găsească (spirit). (Spiritul)

Il faut gouverner la fortune comme la santé: en jouir quand elle est bonne, prendre patience quand elle est mauvaise, et ne faire jamais de grands remèdes sans un extrême besoin. *La Rochefoucauld, Maximes* 392. Trebuie să ne purtăm cu norocul ca și cu sănătatea: să ne bucurăm de el când e bun, să avem răbdare când e rău, și să nu întrebuițăm niciodată remedii mari fără o necesitate extremă. (Noroc)

Il faut manger pour vivre et non pas vivre pour manger. *Molière, L'Avare* (act. III, scena 1). Trebuie să mâncăm pentru a trăi, nu să trăim pentru a mânca. (Demnitate)

Il faut peu de chose pour rendre le sage heureux; rien ne peut

rendre un fou content: c'est pourquoi presque tous les hommes sont misérables. *La Rochefoucauld, Maximes ajoutées.* 5. Puțin trebuie pentru a-l face fericit pe înțelept; nimic nu poate mulțumi pe un nebun: de aceea aproape toți oamenii sunt nenorociți. (Mulțumirea)

Il faut que tout ait existé depuis toujours pour que nous puissions exister une seule minute aujourd'hui. *Maeterlinck, Le Sablier, p. 134.* Trebuie ca totul să fi existat din totdeauna pentru ca noi să putem exista o singură minută azi. (Existența)

Il faut rire avant que d'être heureux, de peur de mourir sans avoir ri. *La Bruyère, Les Caractères, Du coeur* 63 Trebuie să râdem înainte de a fi fericiți, de teamă să nu murim fără a fi râs. (Râsul)

Il faut savoir ignorer. France Anatole, *La Rôtisserie de la reine Pédauque* 136. Trebuie să știm să ignorăm. (Neștiința)

Il faut se connaître soi-même; quand cela ne servirait pas à trouver le vrai, cela au moins sert à régler sa vie, et il n'y a rien de plus juste. *Pascal, Pensées, 66 (75).* Trebuie să ne cunoaștem pe noi înșine; chiar dacă lucrul acesta nu ne-ar servi la găsirea adevărului, cel puțin el servește să ne orânduim viața, și nu este nimic mai just. (Cunoaștere)

Il faut souffrir, pour parvenir. Ap. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales* 1, 343. Ca să ajungi, trebuie să suferi. (Izbânda)

Il faut souvent juger du présent par le passé, et ne pas trop se fier aujourd'hui à un homme qui était hier notre ennemi. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales* 1, 20. Trebuie adesea să judecăm prezentul după trecut și să nu ne prea încredem azi în acela care a fost ieri dușmanul nostru. (Dușmănia)

Il faut tout attendre et tout craindre du temps et des hommes. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 102 Trebuie să ne așteptăm și să ne temem de orice din partea timpului și a oamenilor. (Timp)

Il faut tout d'un coup voir la chose d'un seul regard, et non pas par progrès de raisonnement, au moins jusqu'à un certain degré. *Pascal, Pensées I (406).* Trebuie să vedem lucrul deodată, dintr-o singură privire, și nu pe măsură ce înaintează raționamentul, cel puțin până la un anumit grad. (Intuiția)

Il faut vivre autrement dans le monde selon ces diverses suppositions: 1. Si on pouvait y être toujours; 2. s'il est sûr qu'on n'y sera pas longtemps, et incertain si on y sera une heure. Cette dernière supposition est la nôtre. *Pascal, Pensées* 237 (63) Trebuie să trăim în lume în mod diferit, potrivit cu următoarele presupuneri: 1. Dacă am putea să fim în ea totdeauna; 2. dacă e sigur că nu vom fi mult timp în ea; și (dacă-i) nesigur că vom fi în ea o oră. Această ultimă presupunere este a noastră. (Viața)

Il faut, en tout dialogue et discours, qu'on puisse dire à ceux qui s'en offensent: De quoi vous plaignez vous ? Pascal, *Pensées* 188 (427). În orice convorbire și discuție trebuie să se poată spune celor ce se supără: « De ce vă plângeți ? ». ([Discuția](#))

Il n'aime plus cette personne qu'il aimait il y a dix ans. Je crois bien; elle n'est plus la même, ni lui non plus. Il était jeune, et elle aussi; elle est tout autre. Il l'aimerait peut-être encore, telle qu'elle était alors. Pascal, *Pensées* 123 (427). El nu mai iubește această persoană, pe care o iubea acum zece ani. Cred: ea nu mai este aceeași; nici el. El era tânăr și ea de asemenea; ea este (acum) cu totul alta. El poate ar mai iubi-o, (dacă ea ar fi) așa cum era atunci. ([Iubire](#))

Il n'appartient qu'aux grands hommes d'avoir de grands défauts. La Rochefoucauld, *Maximes* 189. Numai oamenii mari au defecte mari. ([Defecte](#))

Il n'est pas certain que tout soit incertain. Pascal, *Pensées* 387 (110). Nu e sigur că totul e nesigur. ([Nesiguranța](#))

Il n'est pas honteux à l'homme de succomber à la douleur, et il lui est honteux de succomber sous le plaisir. Pascal, *Pensées* 160 (159). Nu e rușine pentru un om să fie doborât de durere, dar e rușinos pentru el să fie doborât de plăcere. ([Plăcerea](#))

Il n'est pas permis au plus équitable homme du monde d'être juge en sa cause. Pascal, *Pensées*, 82 (361). Nu-i este îngăduit (chiar și) celui mai drept om din lume să fie judecător în propria sa cauză. ([Judecata](#))

Il n'est pas vrai que la vieillesse/ Ramène chez nous le bon sens;/ Ce que l'on y voit de sagesse,/ N'est que l'effet de la faiblesse,/ Qui rend ses désire impuissants. Ap. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales*, I, 294. Nu-i adevărat că bătrânețea ne readuce bunul simț, înțelepciunea pe care o vedem la ea nu-i decât efectul slăbiciunii, care face ca dorințele să fie neputincioase. ([Bătrânețea](#))

Il n'est point de belle qualité que la pauvreté n'éclipse. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales* 187 Nu se află vreo însușire frumoasă, pe care să n-o întunece sărăcia. ([Sărăcia](#))

Il n'y a au monde que deux manières de s'élever: ou par sa propre industrie, ou par l'imbécilité des autres. La Bruyère, *Les Caractères, Des biens de fortune*, 52. Nu există pe lume decât două moduri de a se înălța; sau prin propria noastră silință sau prin prostia altora. ([Înălțarea](#))

Il n'y a guère d'esprits qui soient capables d'embrasser à la fois toutes les faces de chaque sujet, et c'est là, à ce qu'il me semble, la source la plus ordinaire des erreurs des hommes. Vauvenargues, *Réflexions et maximes* 301. Nu există spirite care să fie capabile de a îmbrățișa în același timp toate aspectele fiecărui subiect și, după cât mi se pare, aici stă izvorul cel mai obișnuit al erorilor omenești. ([Eroarea](#))

Il n'y a guère d'homme assez habile pour connaître tout le mal qu'il fait. *La Rochefoucauld, Maximes 269* Nu există vreun om destul de priceput pentru a cunoaște tot răul pe care-l face. (Răul)

Il n'y a guère de personnes qui, dans le premier penchant de l'âge, ne fassent connaître par où leur corps et leur esprit doivent défaillir. *La Rochefoucauld, Maximes 222.* Nu există persoane, care în prima perioadă a vieții lor să nu facă cunoscut pe unde va slăbi corpul sau spiritul lor. (Decăderea)

Il n'y a nulle trace de justice dans les accidents, dans les maladies, ni dans la plupart des hasards de la vie extérieure qui frappent aveuglément le bon et le méchant, le traître et le héros, la soeur de charité et l'empoiseuse. *Maeterlinck, Le Temple enseveli 22.* Nu există nici o urmă de justiție în accidente, în boli, în majoritatea întâmplărilor vieții exterioare, care lovesc orbește pe cel bun și pe cel rău, pe trădător și pe erou, pe sora de caritate și pe otrăvitoare. (Justiția)

Il n'y a pas d'écrivain si ridicule que quelqu'un n'ait traité d'excellent. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 487* Nu există scriitor cât de ridicol, pe care să nu-l fi numit cineva excelent. (Scriitorul)

Il n'y a pas d'entreprise dont on puisse dire d'avance si elle fera plus de bien que de mal. *France Anatole, Le Jardin d'Épicure. 283 sq.* Nu există întreprindere, despre care să se poată spune de mai înainte dacă va face mai mult bine decât rău. (Întreprinderea)

Il n'y a peut-être point de vérité qui ne soit à quelque esprit faux matière d'erreur. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 32.* Poate că nu există adevăr, care să nu fie pricină de rătăcire pentru vreo minte greșită. (Adevar)

Il n'y a point d'homme qui se croie en chacune de ses qualités au-dessous de l'homme qu'il estime le plus. *La Rochefoucauld, Maximes, 452.* Nu este om care să se creadă în fiecare din calitățile sale mai prejos de omul pe care-l stimează cel mai mult în lume. (Calitate)

Il n'y a point de grandeur, de richesses, ni d'honneur sans inquiétude. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II, 88.* Nu există mărire, bogăție sau onoruri fără neliniște. (Neliniștea)

Il n'y a point de règle générale. *Pascal, Pensées 48 (109)* Nu există regulă generală. (Regula)

Il n'y a point de sots si incommodes que ceux qui ont de l'esprit. *La Rochefoucauld, Maximes 451* Nu există proști atât de incomozi ca acei care au spirit. (Spiritul)

Il n'y a point de vice qui n'ait une fausse ressemblance avec quelque vertu et qu'il ne s'en aide. *La Bruyère, Les Caractères, Du coeur 72* Nu există viciu, care să nu aibă o falsă asemănare cu vreo virtute și de care să nu se folosească. (Viciul)

Il n'y a point, dit-on, de règle qui n'ait quelques exceptions, ni de vérité si générale qui n'ait quelque face par où elle manque. Pascal, *Pensées*, 263 (109). Se spune că nu există regulă, care să nu aibă unele excepții, nici adevăr atât de general, care să nu aibă vreo față prin care-i defectuos. (Adevăr)

Il n'y a pour l'homme que trois événements: naître, vivre et mourir; il ne se sent pas naître, il souffre à mourir, et il oublie de vivre. La Bruyère, *Les Caractères, De l'homme* 48 Nu există pentru om decât trei evenimente: nașterea, viața și moartea; el nu simte că se naște, suferă că moare și uită să trăiască. (Viața)

Il n'y a que ceux qui sont méprisables qui craignent d'être méprisés. La Rochefoucauld, *Maximes* 322. Numai oamenii vrednici de dispreț se tem de a fi disprețuiți. (Disprețul)

Il n'y a que l'expérience seule qui puisse nous précautionner contre les ambûches que le monde nous tend, et qui puisse nous apprendre à discerner la réalité de l'apparence. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales* 533. Numai experiența singură ne poate avertiza de cursele ce ni le întinde lumea și ne poate învăța să deosebim realitatea de aparență. (Experiența)

Il n'y a rien de si accompli au monde, dont celui qui a l'âme assez basse pour envier la réputation d'autrui, ne trouve moyen de diminuer le prix et d'abaisser le mérite. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales II*, 128. Nimic nu-i atât de desăvârșit pe lume, la care acela care are sufletul destul de josnic, pentru a invidia reputația altuia, să nu găsească mijlocul de a-i micșora prețul și de a-i coborî meritul. (Invidia)

Il n'y a rien de si aisé que de critiquer; mais rien de si difficile que d'éviter soi-même les fautes qu'on croit avoir le droit de critiquer dans les autres. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales, II*, 127 sq. Nimic nu-i atât de ușor ca a critica; dar nimic nu-i atât de greu ca a evita noi înșine greșelile despre care credem că avem dreptul să le criticăm la alții. (Critica)

Il n'y a rien de si excellent ni de si parfait dans la nature qui puisse entièrement échapper au venin des mauvaises langues. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales 1*, 212. Nu e nimic atât de excelent sau atât de perfect în natură, încât să poată scăpa cu totul de veninul limbilor rele. (Defăimarea)

Il n'y a rien de si impertinent et de si ridicule qu'on ne fasse avaler lorsqu'on l'assaisonne en louange. Molière, *L'Avare 1*, 1. Nu există nimic atât de impertinent și de ridicul, care să nu fie înghițit atunci când e condimentat cu laudă. (Lauda)

Il n'y a rien qui ne puisse être bon ou mauvais, utile ou nuisible, selon l'occasion et les circonstances. Vauvenargues,

Réflexions et maximes 676 Nu există nimic care să nu fie bun sau rău, util sau vătămător, după prilej și împrejurări. (Relativitate)

Il n'y a rien qui se soutienne plus longtemps qu'une médiocre fortune; il n'y a rien dont on voie mieux la fin que d'une grande fortune. *La Bruyère, Les Caractères, Des biens de fortune 49.* Nimic nu se menține un timp mai îndelungat ca o prosperitate mijlocie; la nimic nu se vede mai bine sfârșitul ca la o prosperitate mare. (Prosperitatea)

Il n'y a souvent qu'un pas du comble de la prospérité dans l'abîme de la plus affreuse disgrâce, et ce pas est bien glissant. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 100).* Adesea nu-i decât un pas de la culmea prosperității la prăpastia celei mai grozave nenorociri și pasul acesta e foarte alunecos. (Prosperitatea)

Il n'y aurait pas beaucoup d'heureux, s'il appartenait à autrui de décider de nos occupations et de nos plaisirs. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 119.* N-ar exista mulți fericiți, dacă ar aparține altora să decidă cu privire la ocupațiile și plăcerile noastre. (Ocupația)

Il ne faut être plus royaliste que le roi même. *Chateaubriand, La monarchie selon la charte.* Nu trebuie să fii mai regalist decât regele însuși. (Condamnare a excesului de zel. (Exces)

Il ne faut pas juger les hommes sur leurs actes, qui dépendent des circonstances, mais plutôt, à l'exemple de Dieu, sur leurs pensées secrètes et profondes intentions. *France Anatole, La Rôtisserie de la reine Pédauque 221.* Nu trebuie să judecăm pe oameni după actele lor, care atîrnă de împrejurări, ci, mai degrabă, urmând pilda lui Dumnezeu, după gândurile lor secrete și după intențiile lor profunde. (Judecata)

Il ne faut pas moins de capacité pour aller jusqu'au néant que jusqu'au tout; il la faut infinie pour l'un et l'autre, et il me semble que qui aurait compris les derniers principes des choses pourrait aussi arriver jusqu'à connaître l'infini. L'un dépend de l'autre, et l'un conduit à l'autre. Ces extrémités se touchent et se réunissent à force de s'être éloignées... *Pascal, Pensées 72 (347).* Nu trebuie mai puțină capacitate pentru a merge până la neant, decât până la tot; ea trebuie să fie infinită pentru amândouă, și mie mi se pare că acela care ar înțelege ultimele principii ale lucrurilor ar putea de asemenea să ajungă până la a cunoaște infinitul. Una depinde de cealaltă și una duce la cealaltă. Aceste extremități se ating și se reunesc de mult ce s-au depărtat... (Infinitul)

Il ne faut pas vingt années accomplies pour voir changer les hommes d'opinion sur les choses les plus sérieuses, comme sur celles qui leur ont paru les plus sûres et les plus vraies. *La Bruyère, Les Caractères, Des jugements 94.* Nu trebuie să treacă nici douăzeci de ani, pentru a vedea cum oamenii își schimbă părerile despre lucrurile cele mai serioase ca și acele care li s-au părut cele mai sigure și mai

adevărate. (Părerea)

Il ne faut point juger les hommes par ce qu'ils ignorent, mais par ce qu'ils savent et par la manière dont ils savent. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 267 Oamenii nu trebuie judecați după ceea ce nu știi, ci după ceea ce știi, și după felul în care știi. (Știința)

Il ne possédait pas l'or, mais l'or le possédait. *La Fontaine, Fables*, 4, 20. El nu posedă aurul, ci aurul îl posedă. (Avariția)

Il ne se faut jamais moquer des misérables:/ Car qui peut s'assurer d'être toujours heureux ? *La Fontaine, Fables* 5, 17. Să nu râdem niciodată de cei nenorociți:/ Căci cine poate fi sigur că va fi totdeauna fericit ? (Nenorocirea)

Il nous est plus facile de nous teindre d'une infinité de connaissances que d'en bien posséder un petit nombre. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 269 Nouă ne vine mai ușor să dobîndim în mod superficial o infinitate de cunoștințe, decât să posedăm temeinic un mic număr din ele. (Știința)

Il parle comme un fou, et pense comme un homme sage. *La Bruyère, Les Caractères, Des jugements* 56. El vorbește ca un nebun și gândește ca un om înțelept. (Înțelepciune)

Il passato è orribile, il presente è schifoso. Diamo tutta la nostra vita, offriamo tutto il nostro potere d'amare e d'intendere perchè il domani sia migliore, perche il futuro sia felice. *Papini, Storia di Cristo* 1, 123 Trecutul e groaznic, prezentul e dezgustător. Să dăm toată viața noastră, să oferim toată puterea noastră de iubire și de înțelegere pentru ca ziua de mâine să fie mai bună, pentru ca viitorul să fie fericit. (Viitorul)

Il primo svegliarsi, dopo una sciagura, e in un impiccio, è un momento molto amaro. *Manzoni, I Promessi sposi*, 2. Prima deșteptare după o nenorocire și într-o încurcătură e o clipă foarte amară. (Deșteptarea)

Il semble qu'il soit nécessaire qu'une femme soit mère pour être vénérable. *Hugo Victor, Les Misérables* 1, 1,1. Se pare că e necesar ca o femeie să fie mamă, pentru a fi venerabilă. (Mama)

Il semble que la nature ait caché dans le fond de notre esprit des talents et une habileté que nous ne connaissons pas, les passions seules ont le droit de les mettre au jour et de nous donner quelquefois des vues plus certaines et plus achevées que l'art ne saurait faire. *La Rochefoucauld, Maximes* 404 Se pare că natura a ascuns în fundul spiritului nostru talente și o iscusință pe care nu le cunoaștem; numai pasiunile au dreptul de a le scoate la iveală și de a ne da uneori vederi mai sigure și mai desăvârșite decât ar putea s-o facă arta. (Talentul)

Il semble que la nature ait prescrit à chaque homme, dès sa

naissance, des bornes pour les vertus et pour les vices. *La Rochefoucauld, Maximes 189* Se pare că natura a prescris fiecărui om, de la naștere limite pentru virtuți și pentru vicii. (Virtute)

Il semble que les hommes ne se trouvent pas assez de défauts, ils en augmentent encore le nombre par de certaines qualités singulières dont ils affectent de se parer, et ils les cultivent avec tent de soin qu'elles deviennent à la fin des défauts naturels qu'il ne dépend plus d'eux de corriger. *La Rochefoucauld, Maximes 493.* Se pare că oamenii nu-și găsesc destule defecte; ei le mai măresc numărul prin anumite calități ciudate, cu care le place să se împodobească. Și le cultivă cu atâta grijă, încât ele devin în cele din urmă defecte naturale, a căror îndreptare nu mai atârnă de ei. (Defecte)

Il semble que tout homme a quelque espèce d'ambition, si ce n'est pas pour la sagesse, c'est du moins pour la bagatelle; si ce n'est pas par le bon sens, c'est par la folie qu'il cherche à se rendre fameux. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, I, 336.* Se pare că orice om are câte o ambiție, dacă nu pentru înțelepciune, cel puțin pentru fleacuri; el caută să se facă faimos, dacă nu prin bunul simț, atunci prin nebunie. (Ambiția)

Il senno de'mortali non consiste solamente nell'avere a memoria le cose preterite o conoscere le presenti: ma per l'una e per l'altra di queste sapere antiveder le future e da'solenni uomini senno grandissimo reputato. *Boccaccio, Il Decamerone 10,10* Inteligența muritorilor nu constă numai în a ține minte lucrurile din trecut sau în a cunoaște pe cele din prezent; ci prin mijlocirea unora și a altora să știe să prevadă pe cele din viitor se socoate drept o foarte mare înțelepciune de către oamenii mari. (Prevederea)

Il tempo è un galantuomo. *Mazarin.* Timpul e un om de treabă.⁶² Relevă importanța timpului în soluționarea lucrurilor. (Timp)

Il vivere è un correre alla morte. *Dante, La Divina Commedia - Il Purgatorio, XXXIII, 54.* Viața este o cursă spre moarte.⁶³ (Viața)

Il y a dans notre civilisation des heures redoutables: ce sont les moments où la pénalité prononce un naufrage. *Hugo Victor, Les Misérables, 1, 2, 6.* Sunt în civilizația noastră ore teribile: sunt clipele în care penalitatea pronunță un naufragiu. (Condamnarea)

Il y a de certaines vérités qu'il ne suffit pas de persuader, mais qu'il faut encore faire sentir. *Montesquieu, Lettres persanes, 11.* Sunt anumite adevăruri despre care nu-i deajuns să convingi (pe cineva), ci trebuie să(-l) faci să le simtă. (Adevăr)

Il y a de méchantes qualités qui font de grands talents. *La*

⁶² Vezi [i] *Chronos gar eumares theos.*

⁶³ Vezi [i] *Atra cura.*

Rochefoucauld, Maximes, 468. Sunt însușiri rele care constituie talente mari. (Calitate)

Il y a des crimes qui deviennent innocents et même glorieux par leur éclat, leur nombre et leur excès; de là vient que les voleries publiques sont des habiletés, et que prendre des provinces injustement s'appelle faire des conquêtes. *La Rochefoucauld, Maximes supp., 192.* Sunt crime care devin inocente, ba chiar glorioase, prin strălucirea, numărul și excesul lor; de aici provine faptul că hoțiile publice sunt iscusinte și că a lua provincii în mod nedrept se cheamă a face cuceriri. (Crima)

Il y a des folies qui se prennent comme les maladies contagieuses. *La Rochefoucauld, Maximes 300.* Sunt nebunii care se iau ca și bolile molipsitoare. (Nebunia)

Il y a des gens à qui la faveur arrive comme un accident; ils en sont les premiers surpris et consternés; ils se reconnaissent enfin et se trouvent dignes de leur étoile; et, comme si la stupidité et la fortune étaient deux choses incompatibles, ou qu'il fût impossible d'être heureux et sot tout à la fois, ils se croient de l'esprit, ils hasardent, que dis-je ? Ils ont la confiance de parler en toute rencontre et sur quelque matière qui puisse s'offrir, et sans nul discernement des personnes qui les écoutent. Ajouterai-je qu'ils épouvantent ou qu'ils donnent le dernier dégoût par leur fatuité ou par leurs fadaises ? Il est vrai du moins qu'ils déshonorent sans ressource ceux qui ont quelque part au hasard de leur élévation. *La Bruyère, Les Caractères, De la cour 84.* Sunt oameni la care favoarea vine ca o întâmplare; ei sunt cei dintâi surprinși de ea și înmărmuriți; în cele din urmă ei își vin în fire și se găsesc demni de steaua lor; și, ca și cum prostia și norocul ar fi două lucruri ce nu s-ar împăca, sau ca și cum ar fi imposibil să fie cineva în același timp fericit și prost, ei își închipuie că au spirit și se încumetă, ba mai mult, se bizuie să și vorbească în orice împrejurare despre orice chestiune s-ar putea ivi și fără a ține seama cât de puțin de persoanele care-i ascultă. Să mai adaug că ei sperie și dezgustă la culme prin încrezarea lor neroadă și prin ineptiile lor ? Nu e mai puțin adevărat că ei dezonorează în mod iremediabil pe aceia care au vreun rol în ascensiunea lor întâmplătoare. (Noroc)

Il y a des gens destinés à être sots qui ne font pas seulement des sottises par leur choix, mais que la fortune même contraint d'en faire. *La Rochefoucauld, Maximes 309.* Sunt oameni destinați a fi proști, care nu fac prostii numai din proprie inițiativă, dar pe care însăși soarta îi silește să le facă. (Prostia)

Il y a des gens qui ressemblent aux vaudevilles, qu'on ne chante qu'un certain temps. *La Rochefoucauld, Maximes, 211.* Sunt oameni care seamănă cu vodevilurile, ce nu se cântă decât un anumit timp. (Celebritate)

Il y a des héros en mal comme en bien. *La Rochefoucauld,*

Maximes 185. Sunt eroi în rău ca și în bine. (Eroul)

Il y a des hommes nés inaccessibles, et ce sont précisément ceux de qui les autres ont besoin... ils jettent feu et flamme, tonnent et foudroient; on n'en approche pas, jusqu'à ce que, venant à s'éteindre, ils tombent, et, par leur chute, deviennent traitables, mais inutiles. *La Bruyère, Les Caractères, Des grands, 32.* Sunt oameni inaccesibili din naștere și tocmai ei sunt aceia de care au nevoie ceilalți, care depind de ei... Ei varsă foc și flăcări, tună și fulgeră; nu te poți apropia de ei, până ce, ajungând să se stingă, ei cad, și, prin căderea lor, devin accesibili, dar inutili. (Căderea)

Il y a des hommes qui vivent heureux sans le savoir. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 482.* Sunt oameni care trăiesc fericiți fără să știe. (Fericire)

Il y a des injures qu'il faut dissimuler, pour ne pas compromettre son honneur. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 190.* Sunt ofense pe care trebuie să le ascundem, spre a nu ne compromite onoarea. (Ofensa)

Il y a des maux effroyables et d'horribles malheurs où l'on n'ose penser, et dont la seule vue fait frémir; s'il arrive que l'on y tombe, l'on se trouve des ressources que l'on ne se connaissait point, l'on se raidit contre son infortune, et l'on fait mieux qu'on ne l'espérait. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme 30* Sunt rele îngrozitoare și nenorociri oribile, la care nu îndrăznim să ne gândim și a căror vedere singură, ne face să ne cutremurăm; dacă se întâmplă să cadem în ele, găsim forțe pe care nu ni le bănuiam, ne întărim contra nenorocirii și facem mai bine decât speram. (Suportarea)

Il y a des méchants qui seraient moins dangereux s'ils n'avaient aucune bonté. *La Rochefoucauld, Maximes 284* Sunt oameni răi, care ar fi mai puțin primejdioși dacă n-ar avea nici un fel de bunătate. (Răutatea)

Il y a des ressorts dans notre tête, qui sont tellement disposés que qui touche l'un touche aussi le contraire. *Pascal, Pensées 70 (110).* Sunt în capul nostru resorturi care sunt așezate astfel, încât cel care atinge unul atinge și contrariul. (Mintea)

Il y a deux choses auxquelles il faut se faire, sous peine de trouver la vie insupportable: ce sont les injures du temps et les injustices des hommes. *Chamfort Nicolas, Pensées* Sunt două lucruri cu care trebuie să ne deprindem, dacă nu vrem să găsim că viața este insuportabilă: vătămările timpului și nedreptățile oamenilor. (Viața)

Il y a deux sortes d'esprits: l'une, de pénétrer vivement et profondément les conséquences des principes, et c'est la l'esprit de justesse; l'autre de comprendre un grand nombre de principes sans les confondre, et c'est là l'esprit de géométrie. *Pascal, Pensées 2 (213)* Sunt două feluri de spirite: unul care pătrunde iute și adânc consecințele

principiilor: acesta-i spiritul just; celalalt care cuprinde un mare număr de principii fără a le confunda, și acesta-i spiritul geometric. (Spiritul)

Il y a du plaisir à rencontrer les yeux de celui à qui l'on vient de donner. *La Bruyère, Les Caractères, Du coeur, 45.* Este o plăcere să întâlnești ochii aceluia căruia i-ai făcut de curând un bine. (Binefacerea)

Il y a même des stupides, et j'ose dire des imbéciles, qui se placent en de beaux postes et qui savent mourir dans l'opulence, sans qu'on les doive soupçonner en nulle manière d'y avoir contribué de leur travail ou de la moindre industrie: quelqu'un les a conduits à la source d'un fleuve ou bien le hasard seul les y a fait rencontrer; on leur a dit: «Voulez-vous de l'eau ? puisez», et ils ont puisé. *La Bruyère, Les Caractères, Des biens de fortune 38.* Sunt chiar și oameni stupizi și, îndrăznesc s-o spun, imbecili, care se așează în posturi importante și știu să moară în belșug, fără a putea fi bănuți în vreun fel de a fi contribuit la aceasta prin munca lor sau prin cea mai mică silință: cineva i-a condus la izvorul unui fluviu sau numai i-a găsit acolo întâmplarea; li s-a spus: «Voți apă ? scoateți»; și au scos. (Postul)

Il y a parler bien, parler aisément, parler juste, parler à propos; c'est pécher contre ce dernier genre que de s'étendre sur un repas magnifique que l'on vient de faire, devant des gens qui sont réduits à épargner leur pain; de dire merveilles de sa santé devant des infirmes; d'entretenir de ses richesses, de ses revenus et de ses ameublements, un homme qui n'a ni rentes ni domicile; en un mot, de parler de son bonheur devant des misérables; cette conversation est trop forte, pour eux, et la comparaison qu'ils font alors de leur état au vôtre est odieuse. *La Bruyère, Les Caractères, De la société 23* Este a vorbi bine, a vorbi ușor, a vorbi just, a vorbi când trebuie; este a păcătuți împotriva acestui din urmă gen a vorbi pe larg despre un ospăț splendid, pe care l-ai dat de curînd, înaintea unor oameni reduși să-și economisească pîinea; a spune minuni despre sănătatea ta înaintea unor infirmi; a povesti despre bogăția, veniturile și mobilele tale unui om care n-are nici venituri, nici locuință; într-un cuvînt, a vorbi despre fericirea ta înaintea unor nenorociți: acest fel de conversație este prea mult pentru ei și comparația pe care o fac atunci între situația lor și a ta este odioasă. (Vorba)

Il y a peu de choses, impossibles d'elles mêmes, et l'application pour les faire réussir nous manque plus que les moyens. *La Rochefoucauld, Maximes 243.* Sunt puține lucruri imposibile prin ele înșiși, și stăruința pentru a le face să reușească ne lipsește mai mult decât mijloacele. (Perseverența)

Il y a tent de rapport entre la vie et le songe, qu'il est plus difficile qu'on ne s' imagine, d'en bien remarquer la difference. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 28* Este o legătură atât de strînsă între viață și vis, încât e mai greu decât ne închipuim să observăm bine deosebirea. (Viața)

Il y a trois sortes d'ingrats, dont le premier est celui qui, nous ayant quelque obligation, évite ensuite notre compagnie, comme par honte de nous être redevable de quelque bienfait./ Le second est encore plus méchant; car ayant en main quelque occasion de pouvoir reconnaître l'obligation qu'il nous a, il se dérobe et ne le fait point./ Le troisième est encore un monstre plus horrible; car, au lieu du bien dont nous l'avons comblé, il nous accable de tout le mal qu'il peut nous faire. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 28.* Sunt trei feluri de nerecunoscători, dintre care primul este acela care, având o obligație față de noi, evită după aceea societatea noastră, ca și cum i-ar fi rușine că ne este îndatorat pentru o binefacere./ Al doilea este încă și mai rău; căci, având în mână vreun prilej de a recunoaște obligația ce o are față de noi, el se sustrage și n-o face./ Al treilea este un monstru încă și mai oribil; căci, în schimbul binelui cu care l-am acoperit, el ne copleșește cu tot răul pe care ni-l poate face. ([Nerecunoștința](#))

Il y a un excès de biens et de maux qui passe notre sensibilité. *La Rochefoucauld, Maximes 464* Există un exces de bine și de rău, care depășește sensibilitatea noastră. ([Sensibilitatea](#))

Il y a un nombre infini de gens qui sacrifient tout leur bien à des espérances douteuses et éloignées; d'autres méprisent de grands avantages à venir pour de petits intérêts présents. *La Rochefoucauld, Maximes 492* Este un număr infinit de oameni care sacrifică tot avutul lor pentru niște speranțe îndoielnice și depărtate; alții disprețuiesc avantaje mari din viitor pentru interese mici din prezent. ([Speranța](#))

Il y a une élévation qui ne dépend point de la fortune: c'est un certain air qui nous distingue et qui semble nous destiner aux grandes choses, c'est un prix que nous donnons imperceptiblement à nous mêmes; c'est par cette qualité que nous usurpons les déférences des autres hommes, et c'est elle d'ordinaire qui nous met plus au-dessus d'eux que la naissance et le mérite même. *La Rochefoucauld, Maximes 399.* Există o demnitate care nu atrână de noroc: este o anumită atitudine care ne distinge și care pare a ne destina pentru lucruri mari; este prețuirea pe care ne-o dăm singuri, fără a ne da seama; prin această calitate câștigăm respectul celorlalți oameni și de obicei ea este aceea care ne pune deasupra lor mai mult decât nașterea și decât însuși meritul. ([Demnitate](#))

Il y a une espèce de honte d'être heureux à la vue de certaines misères. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme 82.* Este un fel de rușine să fii fericit, când vezi anumite mizerii. ([Fericire](#))

Il y des gens dégoûtants avec du mérite et d'autres qui plaisent avec des défauts. *La Rochefoucauld, Maximes 155.* Sunt oameni antipatici cu merit și alții care plac cu defecte. ([Meritul](#))

Il y en a qui n'ont pas le pouvoir de s'empêcher... de songer, et qui songent d'autant plus qu'on leur défend. *Pascal, Pensées 259, (41).* Sunt unii care nu au puterea de a se opri... de a gândi, și care gândesc

cu atât mai mult cu cât li se interzice mai mult. (Gândirea)

Ill fares the land, to hastening ills a prey,/ Where wealth accumulates, and men decay. *Goldsmith, The Deserted Village 57 sq.* Rău o duce țara în care se îngrămădesc avuții, iar oamenii decad; ea devine iute pradă nenorocirilor. (Țara)

Illa tanquem cycnea fuit divini hominis vox. *Cicero, De oratore (III, 2, 6).* Glasul divinului om a fost oarecum ca glasul de lebedă. (Regret)

Ille (scil. Scipio) nihil difficilius esse dicebat, quam amicitiam usque ad extremum vitae permanere. *Cicero, De amicitia 10.* Acela (Scipio) spunea că nimic nu-i mai greu decât ca prietenia să dureze pînă la sfîrșitul vieții. (Prietenia)

Ille beatus introrsum est; istius bracteata felicitas est. *Seneca L. A., Epistulae, 115.* Fericirea înțeleptului este în el însuși; celălalt nu are decât o fericire aparentă. (Înțeleptul)

Ille terrarum mihi praeter omnes angulus ridet. *Horatius, Odae (II, 6, 13).* Acel locșor îmi surâde mai mult decât oricare altul pe pămînt. *Acest colț de pămînt îmi surâde.* Expresia se poate referi la orice *angulus*, la orice colț de pămînt care ne impresionează prin farmecul său. (Farmec)

Illis difficile est in potestatibus temperare, qui per ambitionem sese probos simulavere. *Sallustius, De bello Jugurthino 85, 9.* Le vine greu să fie moderați, când sunt la putere, cei care s-au prefăcut, din ambiție, că sunt onești. (Moderația)

Illud ante omnia vide, utrum in philosophia am in ipsa vita profeceris. *Seneca L. A., Epistulae 16, 2.* Vezi înainte de toate dacă ai progresat (numai) în filozofie, sau (și) în însuși felul tău de a trăi. (Filozofia)

Illud autem ante omnia memento, demere rebus tumultum ac videre, quid in quaque re sit: scies nihil esse in istis terribile nisi ipsum timorem. *Seneca L. A., Epistulae, 24, 12* Înainte de orice adu-ți aminte de aceasta: să iei lucrurilor agitația și să vezi ce e în fiecare: vei găsi că nimic nu e de temut în ele, afară de însăși teama. (Teama)

Illud in his rebus non addunt: Nec tibi earum/ Jam desiderium rerum super insidet una. *Lucretius, 3, 913.* Ei nu adaugă că moartea ne scutește de regretul lucrurilor celor mai scumpe. (Moartea)

Illud iucundum nil agere. *Plinius Caecilius Secundus, Caius, Epistulae (VIII, 9).* Acea dulce inactivitate. *Se exprimă o stare de plăcută trândăvie.* (Lenea)

Illud quidem sic habeto, nisi sanatus animus sit, quod sine philosophia fieri non potest, finem miseriarum nullum fore. *Cicero, Tusculanae disputationes, 3, 13.* Să știți că, dacă nu e vindecată sufletul, ceea ce nu se poate face fără filozofie, suferințele nu vor avea sfârșit. (Filozofia)

Ils disent que les éclipses présavent malheur, parce que les malheurs sont ordinaires, de sorte qu'il arrive si souvent du mal, qu'ils deviennent souvent; au lieu que s'ils disaient qu'elles présagent bonheur, ils mentiraient souvent. *Pascal, Pensées 173 (127)*. Ei spun că eclipsele prevestesc nenorociri, pentru că nenorocirile sunt obișnuite; răul se întâmplă atât de des, încât ei ghicesc adesea; pe când dacă ei ar spune că (eclipsele) prevestesc fericire, ei ar minți adesea. (Eclipsa)

Im Laufe des frischen Lebens erduldet man viel, es sei nun vom Veralteten oder Überneuen. *Goethe, Maximen und Reflexionen 871*. În decursul vieții suferim mult fie din cauza celor învechite, fie din cauza celor prea noi. (Noutatea)

Imagination is as good as many voyage – and how much more cheaper. *Curtis George William, Prue and I*. Imaginația e la fel de bună ca multe călătorii – și mult mai ieftină. (Călătoria)

Imagination is more important than knowledge. *Einstein Albert, Interview*. Imaginația este mai importantă decât cunoașterea. (Cunoaștere)

Imitația, dacă continuă din tinerețe, se transformă în deprindere și-n natură, atât în privința corpului cât și-n aceea a vorbirii și a gândirii. *Plato, Res publica 3, 8*. (Imitația)

Imitari quam invidere bonis malebant. *Sallustius, De coniuratione Catilinae 51, 38*. Ei preferau să imite, decât să invidieze pe cei aleși. (Imitația)

Immer JA sagen – das lernte allein der Esel, und wer seines Geistes ist. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 3, 284*. A spune totdeauna da – asta a învățat-o numai măgarul și cel care are spiritul lui. (Măgarul)

Impavidi progrediamur. *Haeckel*. Pășim neclintit înainte. Exprimă adeziunea sa la concepția evoluționistă. În lupta împotriva ignoranței, știința învinge. (Dârzenie)

Impavidum ferient ruinae. *Horatius, Odae (III, 3, 8)*. Dărîmăturile îl vor izbi fără să-l clintească. Elogiul omului drept și tenace, care nu se lasă abătut de pe drumul său de nici un pericol. (Tenacitate)

Imperaturus omnibus eligi debet ex omnibus. *Plinius Caecilius Secundus, Caius, Panegyricus, 7*. Cel destinat să poruncească tuturor trebuie să fie ales dintre toți. (Conducerea)

Important principles may and must be inflexible. *Lincoln Abraham, Last public address*. Principiile importante pot și trebuie să fie inflexibile. (Principii)

Impossibile nulla obligatio est. *Digeste*. Imposibilul nu este obligatoriu. (Imposibil)

Imprimisque hominis est propria veri inquisitio atque

investigatio. Cicero, *De officiis*, 1, 4. În primul rând este propriu omului căutarea și cercetarea adevărului. (Adevăr)

Improbe Neptunum accusat, qui iterum naufragium facit. Syrus Publilius, *Sententiae* 1041. Pe nedrept acuză pe Neptun acela care naufragiază a doua oară. (Naufragiul)

Imprudential care intră în vorbă cu un vânător care s-a ostenit degeaba, sau cu un prost căruia îi merge rău, se alege cu ocară. Pañcatantra 1, 432; Böhrlingk, *Indische Sprüche* 312. (Nereușita)

Impunitatis cupido... magnis semper conatibus adversa. Tacitus, *Annales* 15, 50. Dorința de a nu fi tras la răspundere a stat întotdeauna în calea întreprinderilor mari. (Răspundere)

In a tyranny, most of your friends disappear; some become reasonable and begin to detest you; others are afraid to stop on the street and talk to you; others still are murdered... There is only one quarter left and it is only because of them that you can go on living. Lewis Sinclair, *It can't Happen Here*. În tiranie, cea mai mare parte a prietenilor îți dispar: unii devin rezonabili și încep să te deteste; alții se tem să se oprească în drum pentru a-ți vorbi; și alții sunt asasinați. Mai rămâne un sfert și datorită lor poți continua să trăiești. (Tirania)

In alio sue quemque nature delectat. Plinius Caecilius Secundus, *Caius, Panegyricus* 45. Fiecăruia îi place (să găsească) la altul propriul său caracter. (Caracter)

In Allen haben wir die Meinung die man uns gibt. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 2,138. În toate noi avem părerea ce ni se dă. (Părerea)

In aught that tries the heart how few withstand the proof ! Byron, *Childe Harold's Pilgrimage* 2, 66. În tot ce pune la încercare inima, ce puțini rezistă la probă ! (Inima)

In auribus insipientium ne loquaris, quia despicient doctrinam eloqii tui. Septuaginta, *Proverbia* 23, 9 Nu grăi la urechea celui fără minte, căci el va disprețui vorbele tale înțelepte. (Sfatul)

In brutas animantes una divisa est anima; animalibus ratione praeditis unus animus rationalis distributus est, quemadmodum omnium terrenorum una est terra, et una luce cernimus unumque aerem spiramus, quotquot visus et animae participes sumus. Unul este sufletul hărăzit ființelor iraționale și altul sufletul inteligent destinat ființelor raționale, după cum unul este pământul pentru toate cele pămîntești, una lumina pe care o vedem și unul aerul pe care-l respirăm, pentru tot ce este însuflețit și cu vedere. Marcus Aurelius 9, 8 (Sufletul universal)

In conspectu oculorum tuorum condulcabit es suum,/ et super sermones tuos amirabitur;/ novissime autem pervertet es suum,/ et

in verbis tuis dabit scandalum. *Septuaginta, Siracides 27, 23.* Când stă înaintea ta, el are în gură vorbe dulci și e plin de admirație când vorbești; însă după aceea își schimbă graiul și dă cuvintelor tale înțeleșuri care să te pună rău cu lumea. (Prefăcătoria)

In council it is good to see dangers; and in execution not to see them, except they be very great. *Bacon Francis, Essays 12J .* În consiliu e bine să se vadă primejdiile; dar în executarea (hotărîrilor) e bine ca ele să nu fie văzute, afară numai dacă nu sunt foarte mari. (Primejdia)

In den Werken des Menschen, wie in denen der Natur, sind eigentlich die Absichten vorzüglich der Aufmerksamkeit wert. *Goethe, Maximen und Reflexionen 462.* În operele omului, ca și-n acele ale naturii, sunt cu deosebire demne de remarcat intențiile. (Intenția)

In den Wissenschaften ist es höchst verdienstlich das unzulängliche Wahre, was die Alten schon besessen, aufzusuchen und weiter zu führen. *Goethe, Maximen und Reflexionen, 147.* În știință este un foarte mare merit să se caute și să se ducă mai departe adevărurile insuficiente pe care le-au posedat anticii.⁶⁴ (Adevăr)

In der grossen Natur geschieht das, was auch im kleinsten Zirkel vorgeht. *Goethe, Maximen und Reflexionen 438.* În marea natură se întâmplă ceea ce se petrece și-n cercul cel mai mic. (Natura)

In der Regel werden Quantität und Qualität des Publikums eines Werkes in umgekehrtem, Verhältniss stehn. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 242.* De regulă cantitatea și calitatea publicului unei opere stau în raport invers. (Calitate)

In der Welt taugen die besten Dinge noch nichts, ohne ohne Einen, der sie erst aufführt: grosse Männer heisst das Volk diese Aufführer. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 73.* În lume cele mai bune lucruri încă nu valorează nimic, fără cineva care să le reprezinte mai întâi: pe acești actori poporul îi numește oameni mari. (Oameni mari)

In divitiis inopes, quod genus egestatis gravissimus est. *Seneca L. A., Epistulae, 74.* Lipsa în sânul bogățiilor este cea mai grea sărăcie. (Sărăcia)

In duobus contristatum est cor meum,/ et in tertio iracundia mihi advenit;/ Vir bellator deficiens per inopiam;/ et vir sensatus contemptus;/ et qui transgreditur a iustitia ad peccatum. *Septuaginta, Siracides, 26, 28.* De două lucruri se întristează inima mea, iar de al treilea mă apucă mânia: soldatul care trudește în mizerie, oamenii înțelepți când sunt disprețuiți de acela care se întoarce de la virtute la păcat. (Înțelepciune)

In eniem wohleingerichteten Staate soll das Rechte selbst

⁶⁴ De ex.: legendele, miturile, credințele, superstițiile etc.

nicht auf unrechte Weise geschehen. Goethe, *Dichtung und Wahrheit* 14. Într-un stat bine întocmit chiar și ceea ce-i drept nu trebuie să se întâmple într-un mod nedrept. (Nedreptatea)

In Goya's greatest scences we seem to see the people of the world exactly at the moment when they first attained the title of suffering humanity. Ferlinghetti Lawrence, *A Coney Island of the Mind*, p. 130. În cele mai grandioase scene ale lui Goya, mi se pare că vedem pe oamenii pământului exact în momentul când au primit pentru prima oară titlul de *umanitate suferindă*. (Om)

In hoc me recondidi et fores clusi, ut prodesse pluribus. Seneca L. A., *Epistulae*, 8, 1. Pentru aceasta m-am ascuns și am închis ușile, ca să pot fi de folos la mai mulți. (Ascunderea)

In hoc signo vinces. Eusebius, *De vita Constantini* (I, 28). Sub acest semn vei învinge. Deviza a împăratului creștin Constantin cel Mare, înscrisă sub semnul unei cruci pe stindardele armatei sale, înainte de lupta cu Maxențiu. Astăzi, expresia se folosește pentru a arăta calea pe care trebuie să o urmeze cineva pentru a și realiza un ideal. (Prevestiri)

In hoc sumus sapientes, quod naturam optimam ducem tanquam deum sequimur eique paremus. Cicero, *De senectute* 5. Înțelepciunea noastră stă în faptul că urmăm natura, călăuză cea mai bună, ca pe o divinitate și ne supunem ei. (Natura)

In homine optimum quid est? ratio: hac antecedit animalia, deos sequitur. Seneca L. A., *Epistulae* 76, 9 Care-i lucrul cel mai bun la om? Rațiunea: prin ea el lasă în urmă animalele și-i urmează pe zei. (Rațiunea)

In hominem similem sibi non habet misericordiam, et de peccatis suis deprecatur. *Septuaginta, Siracides* 28, 4. De omul cel asemenea lui nu-i este milă și totuși se roagă să i se ierte păcatele. (Iertarea)

In ipsa securitate animus ad difficilia se praeparet et contra iniurias fortunae inter beneficia firmetur. Seneca L. A., *Epistulae* 18,6 În mijlocul liniștii sufletul să se prepare pentru dificultăți și să se întărească împotriva nedreptăților soartei în mijlocul binefacerilor ei. (Prevederea)

In ipsis voluptatibus causae doloris oriuntur. Seneca L. A., *Epistulae* 91, 5. Chiar în plăceri se ivesc cauze de durere. (Plăcerea)

In jedem Jahrhundert wird zwar das Vortreffliche der früherer Zeit verehrt, das der eigenen aber verkannt und die diesem gebührende Aufmerksamkeit schlechten Machwerken geschenkt. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena* 239. În orice secol este onorat, ce-i drept, ceea ce a fost excelent mai înainte, însă e ignorat ceea ce-i excelent în prezent și atenția ce i se cuvine e dăruită unor opere proaste. (Perfecțiune)

In luctu atque miseriis mortem aerumanrum requiem, non cruciatum esse; eam cuncta mortalium mala dissolvere; ultra neque curae neque gaudio locum esse. *Sallustius, De coniuratione Catilinae 51, 20.* În jale și-n suferință, moartea este încetarea mizeriilor și nu un chin; ea face să dispară toate nenorocirile oamenilor; dincolo de ea nu mai este loc pentru griji sau bucurii. (Moartea)

In malevolam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. *Septuaginta, Sapientia 1, 4.* Înțelepciunea nu pătrunde în sufletul viclean și nu sălășluiește în trupul supus păcatului. (Înțelepciune)

In maximis animis splendidissimisque ingeniis plerumque existunt honoris, imperii, potentiae, gloriae cupiditates. *Cicero, De officiis, 1, 8.* În sufletele cele mai mari și în spiritele cele mai strălucite se ivește adesea dorința de onoruri, demnități, putere și glorie. (Ambiția)

In medias res. *Horatius, Ars poetica (148).* În miezul lucrurilor⁶⁵, în plin subiect. Direct în subiect, în plină acțiune. Ex.: a începe *i.m.r.* (Început)

In mores fortuna ius non habet; hos disponat, ut quam tranquillissimus ille animus ad perfectum veniat, qui nec ablatum sibi quicquam sentit nec adiectum, sed in eodem habitum est, quomodocumque res cadunt. Cui sive adgeruntur volgaria bona, supra res suas eminent, sive aliquid ex istis vel omnia casus excussit, minor non fit. *Seneca L. A., Epistulae 36, 6.* Soarta nu are putere asupra caracterului; pe acesta sufletul să-l formeze așa fel, încât să ajungă la o liniște cât mai desăvârșită, când nu simte nici că i se ia ceva, nici că i se adaugă, ci rămâne același, orice s-ar întâmpla. Un astfel de suflet, când i se îngrămădesc bunurile obișnuite, se înalță deasupra situației sale, iar când întâmplarea îi smulge ceva din ele, sau pe toate, el nu devine mai mic. (Liniștea)

In nil sapiendo vita est iucundissima. *Syrus Publilius, Sententiae 1350.* Cea mai plăcută viață este când nu știi nimic. (Neștiința)

In nullum avarus bonus est, in se pessimum. *Syrus Publilius, Sententiae, ap. Diehl E., Poetarum Romanorum veterum reliquiae, 39.* Avarul nu e bun față de nimeni, dar cel mai rău (e) față de sine. (Avariția)

In omni arte vel studio vel quavis scientia vel in ipsa virtute, optimum quidque rarissimum est.⁶⁶ *Cicero, De finibus bonorum et malorum 2, 81.* În orice artă, îndeletnicire, știință, sau chiar în virtute, cu cât ceva este mai excelent, cu atât e mai rar. (Perfecțiune)

In omnibus fere rebus mediocritatem esse optimam. *Cicero, Tusculanae disputationes, 4, 46.* În toate lucrurile mijlocia este cea mai bună. (Mijlocia)

⁶⁵ Vezi [i] *Ab ovo.*

⁶⁶ Cf.: *omnia praeclara rara.*

In omnibus negotiis, priusquam aggrediare, adhibenda est praeparatio diligens. Cicero, *De officiis*, 1, 21. În orice îndeletnicire, înainte de a porni la drum, trebuie făcută o pregătire foarte atentă. (Pregătirea)

In omnibus saeculis pauciores viri reperti sunt qui suas cupiditates quam qui hostium copias vincerent. Cicero, *Ad familiares*, 1, 4, 15. În toate timpurile mai puțini au fost aceia care și-au învins dorințele decât aceia care au biruit oștiri dușmane. (Dorința)

In omnium rerum rationem celerrime recipitur, et cujusvis rei memoria celerrime in aevo sepelitur.... amintirea oricărui lucru este înghițită grabnic de veșnicie. Marcus Aurelius, *Ad se ipsum*, 7, 10. (Amintirea)

In order to be happy up to a certain point, you need have suffered up to that certain point. Poe Edgar Allan, *Magnetic Revelation*. Pentru a fi fericiți până la un anumit punct, trebuie să fi suferit până la același punct. (Fericire)

In order to make a man or a boy covet a thing, it is only necessary to make the thing difficult to attain. Mark Twain, *The Adventures of Tom Sawyer* 2. Ca să faci pe un om sau pe un copil să râvnească un lucru, trebuie numai să faci lucrul acela greu de obținut. (Dorința)

In ore stulti virga superbiae. *Septuaginta, Proverbia* 14, 3. Din gura celor nesocotiți (iese) varga (pentru pedepsirea) insolenței lor. (Nesocotința)

In pace etiam non tantum aequatur nequitia melioribus, sed et colitur, ut in pluribus nescias, utrum sit eorum detestanda pravitas aut optanda felicitas. Minucius Felix, *Octavius* 5,11 Și în timp de pace cei răi, nu numai că sunt egalați cu cei care-s mai de treabă, dar sunt și în cinste, astfel că adesea nu știi ce să faci: să detești ticăloșia lor, sau să dorești (să ai) fericirea lor. (Răutatea)

In posterum non tantum cum aere ambiente conspirare te oportet, verum etiam cum mente, quae omnia continet, consentire. Non minus enim vis intelligendi ubique funditur et permeat per ea, quae eam attrahere possunt, quam aerea per ea, quae respirare possunt. Nu respira numai din aerul aflat de jur împrejur, ci soarbe din inteligența universală înconjurătoare. Căci această putere a gândirii nu este răspîdită și nu pătrunde, într-o măsură mai mică, în acela care poate s-o soarbă, decât în cel ce-l respiră. Marcus Aurelius 8, 54 (Sufletul universal)

In praeteritum subvenire ne dii quidem possum. Plinius Caecilius Secundus, *Caius, Panegyricus* 40, 27 Nici zeii nu pot ajuta în trecut. (Trecutul)

In principio erat verbum, et verbum erat apud Deum, et Deus

erat verbum. *Novum Testamentum, Iohannes, 1, 1.* La început era cuvântul și cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era cuvântul. (Cuvântul)

In quo iudicio iudicaveritis, iudicabimini. Cu judecata cu care judecați, veți fi judecați, și cu măsura cu care măsoarați, vi se va măsura. *Novum Testamentum, Matthaeus, 7, 2.* (Judecata)

In rebus dubiis plurima est audacia. *Syrus Publilius, Sententiae 362.* În împrejurări critice îndrăzneală prețuiește foarte mult. (Îndrăzneala)

In semita iustitiae vita;/ iter autem devium ducit ad mortem. *Septuaginta, Proverbia 12, 28.* Pe calea dreptății se află viața, iar calea nebuniei duce la moarte. (Dreptatea)

In sententia permaneto. Vero, nisi se sententiam sententia aliqua vicerit melior. *Cicero, Pro Murena 65.* «Să fii statornic în părerea ta»: Da, afară numai dacă n-o va birui alta mai bună. (Părerea)

In silvam non ligna feras. *Horatius, Satirae (I, 10, 34).* N-o să duci lemne în pădure. (Ironie)

In skating over thin ice our safety is in our speed. *Proverbia.* Când patinăm pe gheață subțire, siguranța se află în viteză. (Prudența)

In sua fata ruit. *Ovidius, Metamorphoseon libri, 6, 49.* Se aruncă în destinul său. (Destin)

In tempi ne'quali per un occhio si chiedeva la testa, per un dito un braccio e per una vita cento vite, la Legge del Taglione, che chiedeva soltanto occhio per occhio e vita per vita, era una segnalata vittoria della generosità e della giustizia benché sembri a noi, dopo Gesù, spaventevole. *Papini, Storia di Cristo 127.* În timpurile în care pentru un ochi se cerea capul, pentru un deget un braț și pentru o viață o sută de vieți, Legea Talionului, care cerea numai ochi pentru ochi și viață pentru viață, era o strălucită victorie a generozității și a justiției, deși nouă ne pare, după Isus, spăimântătoare. (Justiția)

In the discharge of thy place set before thee the best examples, for imitation is a globe of precepts. *Bacon Francis, Essays XI.* În îndeplinirea (datoriilor) postului tău pune-ți înainte cele mai bune exemple, pentru că imitația valorează cât o sumă de precepte. (Exemplul)

In the elder days of Art/ Builders wrought with greatest care/ Each minute and unseen part;/ For the Gods were everywhere. *Longfellow Henry Wadsworth, The Builders.* În zilele vechi, artiștii/ Aveau griji nemăsurate pentru fiecare detaliu;/ Zeii le vedeau pe toate. (Arta)

In the field of world policy I would dedicate this ration to the policy of the good neighbour. *Roosevelt Franklin Delano, First Inaugural Address.* În domeniul politicii internaționale, aș consacra această țară politicii bunului vecin. (Politica)

In the material sciences there are and have been, and are most surely likely to continue to be heroic days. *Oppenheimer Robert J., Address.* În domeniul științelor materiale sunt, au fost și mai mult ca sigur vor continua să fie zile eroice. (Eroism)

In the order of nature we cannot render benefits to those from whom we receive them, or only seldom. But the benefit we receive must be rendered again, line for line, deed for deed, cent for cent, to somebody. Beware of too much good staying in your hand. It will fast corrupt... Pay it away quickly in some sort. *Emerson Ralph Waldo, Essays, Compensation* În ordinea naturii noi nu putem înapoia binefacerile aceluia de la care le primim, sau numai rar. Dar binefacerea pe care o primim trebuie restituită cuiva rând cu rând, faptă cu faptă, centimă cu centimă. Feriți-vă ca prea mult bine să stea în mâna voastră. El se va strica iute... Plătiți-l repede în vreun fel. (Binefacerea)

In the real dark night of the soul is always three o'clock in the morning. *Fitzgerald Francis Scott, Collected Works.* În adevărata noapte întunecată a sufletului este întotdeauna ora trei dimineața. (Sufletul)

In the youth of a state, arms do flourish; in the middle age of a state, learning, and then both of them together for a time; in the declining age of a state mechanical arts and merchandise. *Bacon Francis, Essays 58* În tinerețea unui stat înfloresc armele; la vârsta mijlocie a unui stat, învățătura; după aceea ambele împreună pentru un timp (oarecare); la vârsta declinului unui stat (înfloresc) meșteșugurile și comerțul. (Statul)

In tranquillo esse quisque gubernator potest. *Syrus Publilius, Sententiae 364.* Când marea e liniștită, oricine poate fi cărmaci. (Conducerea)

In vino veritas. *Plinius Caecilius Secundus, Caius Maior, Naturalis historia 14, 28.* Adevărul e în vin. (Vinul)

In vitium ducit culpae fuga, si caret arte. *Horatius, Ars poetica 31.* Fuga de greșeală duce la defect, dacă-i lipsită de pricepere. (Greșeala)

In vitium ducit culpae fuga. *Horatius, Ars poetica, 31.* Fuga de greșeală duce la viciu. **Teama de a nu greși duce la erori mari.** (Viciul)

Înțeleptul să-și înfrâneze mintea cu băgare de seamă, ca (vizitiul) carul tras de niște cai năvăvași. *Çvetaçvatara – Upanișad 2, 9.* (Mintea)

Inaestimabile bonum est suum fieri. *Seneca L. A., Epistulae 75, 18.* Neprețuit bun este să fii al tău. (Independența)

Inanimum est enim omne, quod pulsu agitur externo; quod autem est animal, id motu cietur interiore et suo. *Cicero, Tusculanae disputationes, 1, 54.* Tot ce-i pus în mișcare de o impulsie din afară e neînsuflețit; iar ceea ce-i însuflețit se mișcă printr-o mișcare lăuntrică și

proprie. (Mișcarea)

Incertum est quo loco te mors exspectet: itaque tu illam omni loco exspecta. Seneca L. A., *Epistulae* 26, 7. Nu e sigur în ce loc te așteaptă moartea: de aceea așteapt-o tu pe ea în orice loc. (Moartea)

Incidis in Scyllam cupiens vitare Charybdim. Gautier Philippe, *Alexandreida* (V, 301). Cazi în Scylla, vrând să eviți Caribda. (Neșansa)

Incredulity is the wisdom of a fool. Billings Josh, *The Kicker*. Neîncrederea este înțelepciunea, nebunului. (Nebunie)

Incredulity robs us of many pleasures and gives us nothing in return. Lowell James Russell, *Selected Writings*. Neîncrederea ne jefuiește de multe plăceri și nu ne dă nimic în schimb. (Plăcerea)

Inde fit ut raro qui se vixisse beatum/ Dicat et exacto contentus tempore vita/ Cedat uti conviva satur, reperire queamus. Horatius, *Satirae* 1,1,117 sqq. Rar putem găsi pe cineva, care să spună că a trăit fericit, și care, mulțumit cu timpul trăit să plece din viață ca un comesean sătul. (Fericire)

Inde fit, ut raro, qui se vixisse beatum/ Dicat et exacto contentus tempore vita/ Cedat uti conviva satur, reperire queamus. Horatius, *Satirae*, 1, 1, 117 sqq. Așa se face că rar putem găsi pe cineva care să spună că a trăit fericit și care, mulțumit cu timpul ce i s-a scurs, să plece din viață ca un oaspe sătul. (Moartea)

Inde irae et lacrimae. Iuvenalis, *Satirae* (I, 168). De aici mâni și lacrimi. Satira usturatoare a lui Caius Lucilius a stârnit furia contemporanilor vizați de el. Ex. Am rezistat *i.i.* (Satira)

Individualism is of no interest whatever if it does not extend truth. Bellow Saul, *Mr. Sammler's Planet*. Individualismul nu reprezintă nici un fel de interes dacă nu lărgeste sfera adevărului. (Adevăr)

Indupetita suis fatalibus omnia vincis. Lucretius, *De rerum natura*, 5, 873. Totul este prins în lanțurile destinului propriu. (Destin)

Infidelis recti magister est metus. Plinius Caecilius Secundus, Caius, *Panegyricus* 45. Teama este o călăuză nesigură în domeniul moral. (Morală)

Ingenia studiaque oppresseris facilius quam revocaveris. Tacitus, *De vita et moribus Iulii Agricolae* 3 Talentul și preocupările intelectuale e mai ușor să le înăbuși decât să le reînvi. (Talentul)

Ingenium res/ Adversae nudare solent, celare secundae. Horatius, *Satirae* 2, 8, 73 sq. De obicei nenorocirea dă pe față caracterul, dar fericirea îl ascunde. (Caracter)

Ingratus unus omnibus miseris nocet. Syrus Publilius, *Sententiae*

380. Un singur nerecunoscător dăunează tuturor celor nenorociți.
(Nerecunoștința)

Inima fiecăruia se bucură de altceva. *Archilochus, Trimetri iambici, 37.* (Bucurie)

Inimicus oculus esse vicini solet. *Syrus Publilius, Sententiae 385*
De obicei ochiul vecinului este dușmănos. (Vecinul)

Iniquissima haec bellorum condicio est: prospera omnes sibi vindicant, adverse uni imputantur. *Tacitus, De vita et moribus Iulii Agricolae 27* Aceasta este condiția cea mai nedreaptă a războiului: succesul și-l revendică toți, înfrângerea e atribuită (numai) unuia. (Război)

Initia in potestate nostra sunt: de eventu fortune iudicat. *Seneca L. A., Epistulae, 14, 16* Începutul este în puterea noastră; asupra sfârșitului hotărăște soarta. (Sfârșitul)

Iniuriaram remedium est oblivio. *Syrus Publilius, Sententiae 390.*
Remediul nedreptăților (suferite) este uitarea. (Nedreptatea)

Iniurias fortunae, quas ferre nequeas, defugiendo relinquo. *Cicero, Tusculanae disputationes 5, 118.* Evită loviturile soartei pe care nu le poți suporta. (Destin)

Innerhalb einer Epoche gibt es keinen Standpunkt, eine Epoche zu betrachten. *Goethe, Maximen und Reflexionen 1023.* Înlăuntrul unei epoci nu se află vreun punct de vedere de unde să poată fi privită. (Epoca)

Inopi beneficium bis dat, qui dat celeriter. *Publilius Syrus, Sententiae.* Cine dăruiește atunci când e mai mare nevoie, acela dă îndoit mai mult. (Darnicia)

Inportune noli extolli in sapientia tua. *Septuaginta, Siracides, 32, 4.* Nu-ți arată înțelepciunea la timp nepotrivit. (Înțelepciune)

Insani sapiens nomen ferat, aequus iniqui,/ Ultra quam satis est, virtutem si petat ipsam. *Horatius, Epistulae, 1, 6, 15.* Înțeleptul poate fi numit nebun, dreptul nedrept, atunci când depășesc hotarele virtuții. (Cumpătarea)

Insanus omnes furere credit ceteros. *Syrus Publilius, Sententiae 393.* Nebunul crede că toți ceilalți sunt turbați. (Nebunia)

Insipiens esto, quum tempus postulat, aut res;/ Stultitiam simulare loco prudentia summa est. *Cato Marcus Porcius Censorius.* Fii prost, când o cere împrejurarea;/ (A ști) să simulezi prostia când trebuie, este cea mai mare înțelepciune. (Înțelepciune)

Inspicere tamquam in speculum in vitas omnium/ Iubeo atque ex aliis sumere exemplum sibi. *Terentius, Adelphi 415 sq.* Eu (îl)

sfătuiesc să se uite la viața tuturor, ca într-o oglindă, și să ia exemplu pentru sine de la alții. (Exemplul)

Instat tempus, quo tu omnium oblitus eris: instat, quo omnes tui obliti erunt. Apropiată este vremea, când vei uita toate, aproape deopotrivă, este clipa când toate te vor uita. *Marcus Aurelius* 7, 21. (Uitarea)

Instruenda est vita exemplis illustribus. *Seneca L. A., Epistulae* 83, 13. Trebuie să ne orientăm viața după exemple ilustre. (Exemplul)

Intellige quae sunt proximi tui ex te ipso. *Septuaginta, Siracides,* 31, 15. Judecă dorințele aproapelui tău după dorințele tale. (Dorința)

Inter arma silent leges. *Cicero, Pro Milone* (IV, 10). Pe timp de război, legile tac.⁶⁷ **Vremurile tulburi nu sunt prielnice echității și dezvoltării artelor și științei.** (Război)

Inter arma silent Musae. Când zăngănesc armele, Muzele tac. *Cicero, Pro Milone* 4, 10. (Muzele)

Interim hoc me iter docuit, quam multa haberemus supervacua et quam facile iudicio possemus deponere, qual, si quando necessitas abstulit, non sentimus ablata. *Seneca L. A., Epistulae* 87, 1
Între acestea, drumul m-a învățat cât de multe lucruri de prisos avem și cât de ușor am putea lepăda prin judecată acele lucruri, pe care, dacă (ni) le ia vreodată necesitatea, nu simțim că (ne-)au fost luate. (Prisosul)

Intus omnia dissimilia sint; frons nostra populo conveniat. *Seneca L. A., Epistulae* 1, 51. Înlăuntrul (nostru) totul să fie deosebit; (dar) înfățișarea noastră să fie la fel ca a mulțimii. (Înfățișarea)

Invidia este zeița cea mai rea și mai nedreaptă; ea se bucură de nenorociri și suferă din cauza fericirii (altora). *Hippothoon, ap. Stobaeus, Florilegium* 38, 15. (Invidia)

Invidia gloriae comes. *Nepos Cornelius, De viris illustribus* (Chablias, III, 3). Pizma este însoțitoarea gloriei. (Invidia)

Invidia produce dezbinare. *Democritus, ap. Stobaeus, Florilegium* 2, 54. (Invidia)

Invidiosul își pricinuieste suferință ca unui dușman. *Democritus, ap. Diels. fr. 88.* (Invidia)

Invidiosul este propriul său dușman; căci mereu este pradă mâhnirilor pe care singur și le pricinuieste. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium* 38, 11. (Invidia)

Invidus alterius macrescit rebus opimis. *Horatius, Epistulae* 1, 2,

⁶⁷ Mai cunoscută varianta: *Inter arma silent musae* (Pe timp de război, muzele tac).

57. Cel invidios slăbește din cauza prosperității altuia. (Invidia)

Invisa primo desidia postremo amator. Tacitus, *De vita et moribus Iulii Agricolae* 3. La început urâtă, lenea este în cele din urmă iubită. (Lenea)

Invita Minerva. Horatius, *Ars poetica* (385). În ciuda Minervei. Expresie ironică la adresa artiștilor fără talent. (Netalentat)

Invitat culpam qui delictum praeterit. Syrus Publilius, *Sententiae* (269). Cine trece cu vederea o greșeală îndeamnă la o fărâdelege. (Intransigență)

Invitum qui servat, idem facit occidenti. Horatius, *Ars poetica* 467 Cel care scapă pe cineva fără voia lui face ca și cum l-ar omorî. (Scăparea)

Io non credo che le divisioni facessero mai bene alcuno, anzi è necessario quando il nimico si accosta, che le città divise si perdono subito, perchè sempre la parte più debole si aderirà alle forze esterne, e l'altera non potrà reggere. Machiavelli, *Il Principe*, 20. Eu nu cred că împărțirea în partide a adus vreodată vreun bine; dimpotrivă, este inevitabil ca atunci când dușmanul se apropie cetățile dezbinat să piară deodată, fiindcă totdeauna partea mai slabă se va alipi de forțele externe, iar cealaltă nu va putea să reziste. (Dezbinarea)

Ipocriti perche inalzano monumenti ai profeti e adornano i sepolcri degli antichi giusti ma perseguitano i giusti che vivono al loro tempo e si preparano a uccidere i profeti. Papini, *Storia di Cristo* 2, 378. Fățarnici, pentru că ridică monumente profeților și împodobesc mormintele dreptilor din vechime, dar persecută pe dreptii care trăiesc în timpul lor și se pre-gătesc să ucidă pe profeți. (Ipocrizie)

Ipsa res verba rapiunt. Cicero, *De finibus bonorum et malorum*, 3, 5. Lucrurile însele atrag cuvintele. (Vorbirea)

Ipsa scientia potestas est. Bacon Francis, *De meditationes sacrae, De haeresibus* Știința (însăși) e putere. (Știința)

Ipsa se virtus satis ostendit. Sallustius, *De bello Iugurthino* 85, 31. Meritul singur se recomandă îndeajuns. (Meritul)

Ipsi illi philosophi etiam illis libellis, quos de contemnenda gloria scribunt, nomen suum inscribunt. Cicero, *Pro Archia poeta* 26. Înșiși filozofii pun numele lor chiar pe operele în care tratează despre disprețul gloriei. (Gloria)

Ira furor brevis est. Horatius, *Epistulae* 1, 2, 62. Mânia este o nebunie scurtă. (Mânia)

Iratum breviter vites, inimicum diu. Syrus Publilius, *Sententiae* 403. Ferește-te câtva timp de cel mâniat și mult timp de cel care îți este

dușman. (Mânia)

Is fecit cui prodest. *Axiomă de drept.* A făcut-o acela, care a avut interes. (Fapta)

Is life so dear, peace so sweet as to be purchased at the price of chains and slavery ? Forbid it God Almighty ! I know not what course others will take; but as for me, give me liberty or give me death ! *Henry Patrick, Speech, martie, 1775.* Este viața atât de scumpă sau pacea atât de dulce ca să fie cumpărate cu prețul lanțurilor și sclaviei ? Doamne ferește ! Nu știu ce vor alege alții, dar în ceea ce mă privește, dați-mi libertatea sau de nu, dați-mi moartea ! (Libertate)

Is maxime divitiis fruitur, qui minime divitiis indiget. *Seneca L. A., Epistulae, 14, 17.* Acela se bucură cel mai mult de bogăție, care are nevoie cel mai puțin de ea. (Bogăția)

Is minimo eget mortalis, qui minimum cupit. *Syrus Publilius, Sententiae, 407.* Cine dorește cel mai puțin, acela are nevoie de cel mai puțin. (Dorința)

Isn't the remembrance of sorrow past that makes the present happiness? *Poe Edgar Allan, Colloquium between Monos and Una.* Nu amintirea durerii trecute face fericirea prezentă? (Fericire)

Ist einer Welt Besitz für Dich zerronnen,/ Sei nicht in Leid darüber, es ist nichts;/ Und hast Du einer Welt Besitz gewonnen,/ Sei nicht erfreut darüber, es ist nichts,/ Vorüber gehn die Schmerzen und die Wonnen,/ Geh' an der Welt vorüber, es ist nichts. *Arwari Suhaili, ap. Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5,1.* Ți s-a risipit posesia unei lumi ?/ Nu fi întristat de asta, nu-i nimic./ Și ai dobândit posesia unei lumi ?/ Nu te bucura de asta, nu-i nimic./ Trecătoare sunt durerile și plăcerile,/ Treci pe lângă lume, nu-i nimic. (Indiferența)

Ista decens facies longis vitiabitur annis,/ Rugaque in antiqua fronte senilis erit,/ Iniicietque manum formae damnosa senectus,/ Quae strepitum passu non faciente venit;/ Cumque aliquis dicet: Fuit haec formosa, dolebis,/ Et speculum mendax esse querere tuum. *Ovidius, Tristia, 3, 7, 33-38.* Această chip frumos se va degrada de-a lungul anilor,/ Și pe fruntea ofilită vor apărea zbârciturile vârstei înaintate,/ Și va pricinui pagube frumuseții tale dăunătoarea bătrânețe,/ Care se apropie cu mers fără zgomot;/ Iar când cineva va spune: «Femeia acesta a fost cândva frumoasă», vei suferi/ Și te vei plânge că oglinda ta minte. (Frumusețea)

Ista sic recipiuntur, ut et, si divinatio sit, dii sint; et, si dii sint, sit divinatio. *Cicero, De divinatione, 1, 6.* El argumentează astfel: dacă prevestiri există, apoi există zei; și dacă există zei, există și prevestiri. (Prevestiri)

Ista, quae sic petis tamquam datura laetitiam ac voluptatem,

causae dolorum sunt. *Seneca L. A., Epistulae, 59, 14.* Lucrurile acestea, pe care le dorești cu gândul că-ți vor aduce bucurie și plăcere, sunt pricinuitoare de suferințe. ([Dorința](#))

Istuc est sapere, non quod ante pedes modost/ Videre, sed etiam illa que futura sunt/ Prospicere. *Terentius, Adelphi 386 sqq.* Asta înseamnă a fi înțelept, nu numai să vezi realitatea imediată, dar să și prevezi ce se va întâmpla. ([Prevederea](#))

It couldn't have happened anywhere but in little old New York. *Henry O., Little local color.* Nu se putea întâmpla într-altă parte decât în micul bătrân New York. ([Metropole – New York](#))

It is a cheering thought to think that God is on the side of the best digestion. *Marquis Don, Archy does his part.* Este un gând îmbucurător să gândești că Dumnezeu este de partea celui cu digestia bună. ([Mâncare](#))

It is a great advantage for a system of philosophy to be substantially true. *Santayana George, The Unknowable.* Este un mare avantaj pentru un sistem filozofic să fie în cea mai mare parte adevărat. ([Filozofie](#))

It is a strange desire, to seek power and to lose liberty. *Bacon Francis, Essays 11* Este o dorință stranie aceea de a căuta puterea și de a pierde libertatea. ([Puterea](#))

It is a token of healthy and gentle characteristics, when women of high thoughts and accomplishments love to sew; especially as they are never more at home with their own hearts then while so occupied. *Hawthorne Nathaniel, The Marble Fawn.* Este o dovadă de sănătate și blândețe când femeilor cu gânduri și realizări înalte le place să coasă, mai ales că niciodată nu simt mai multă liniște în inimă, ca atunci când se ocupă de asta. ([Dovezi](#))

It is across great scars of wrong/ I reach toward the song of kindred men/ and strike again the naked string/ old Whitman sang from. *Duncan Robert, A Poem Beginning With A Line By Pindar, p. 52.* Peste mari cicatrice de greșală/ mă întind spre cântecul omnenilor înrudiți/ să ating din nou coarda goală/ din care a cântat bătrânul Whitman. ([Oameni celebri – Whitman](#))

It is an assured sign of a worthy and generous spirit, whom honor amends. *Bacon Francis, Essays 11.* Este un semn sigur al unui spirit demn și nobil, când o onoare îl face mai bun. ([Onorurile](#))

It is better to stand safe on the solid rook of virtue than on the slippery and fragile ice of fortune. *Lubbock, On Peace and Happiness 4.* E mai bine să stai în siguranță pe stânca solidă a virtuții, decât pe gheața lunecoasă și fragilă a norocului. ([Noroc](#))

It is curious how tyrannical the habit or reading is. *Lowell James*

Russell, Selected Writings. Este curios cât de tiranic poate fi obiceiul de a citi. (Cărți)

It is easier to suppress the first desire than to satisfy all that follow it. *Franklin Benjamin, Poor Richard's Almanach.* E mai ușor să îți suprimi prima dorință, decât să le satisfaci pe toate celelalte care urmează. (Mădărăție)

It is fatal to enter any war without the will to win it. *MacArthur Douglas, Speech, Republican National Convention, 1952.* Este fatal să intri într-un război, fără să ai voința de a-l câștiga. (Război)

It is hard for an empty sac to stand upright. *Proverbia.* E greu pentru un sac gol să stea în picioare. (Reguli de bună purtare)

It is hard to make our material condition better by best laws, but it is easy enough to ruin it by bad laws. *Roosevelt Theodore, Speech, 1912.* E greu să facem condițiile materiale mai bune cu ajutorul celor mai bune legi, dar este foarte ușor să le ruinăm prin legi proaste. (Legi)

It is impossible to love and to be wise. *Bacon Francis, Essays 10.* E cu neputință să iubești și să fii înțelept. (Iubire)

It is in small states that glory is most active and pure, – the more confined the limits of the circle, the more ardent the patriotism. *Bulwer Lytton, The Last Days of Pompei 2, 4.* Gloria este cea mai activă și mai pură în statele mici; cu cât limitele cercului sunt mai restrânse, cu atât patriotismul este mai arzător. (Gloria)

It is most important to form a just conception of life, not to be disconcerted by the contradictions and vicissitudes, to be prepared for all its varied phases – successes and reverses, triumphs and disappointments, hopes and fears, health and ill-health, pleasures and pains, joys and sorrows, happy memories and vain regrets. *Lubbock, On Peace and Happiness 1.* Este foarte important să ne formăm o concepție justă despre viață și să nu fim tulburați de contradicții și vicisitudini, să fim pregătiți pentru toate fazele ei variate, – izbînzi și nenorociri, triumfuri și dezamăgiri, speranțe și temeri, sănătate și boală, plăceri și suferințe, bucurii și întristări, amintiri plăcute și regrete zadarnice. (Viața)

It is never too late to give up your prejudices. *Thoreau Henry David, Walden.* Niciodată nu e prea târziu pentru a renunța la prejudecăți. (Prejudecată)

It is not best to swap horses while crossing the river, and I am not so poor a horse that they might not make a botch of it in trying to swap. *Lincoln Abraham, Address, when up for reelection, 1864.* Nu e cel mai potrivit să schimbi caii atunci când treci râul, iar eu nu sunt un cal atât de rău, încât să nu se facă o prostie încercându-se să mă schimbe. (Schimbare)

It is not life that is sweet, but death that is awful. *Bulwer Lytton, The Last Days of Pompei 5, 1.* Nu viața este plăcută, ci moartea este teribilă. (Viața)

It is not the past alone that has its ghosts: each event to come has also its spectrum – its shade; when the hour arrives, life enters it, the shadow becomes corporeal, and walks the world. *Bulwer Lytton, The Last Days of Pompei 2, 9.* Nu numai trecutul își are fantomele sale; fiecare întâmplare ce trebuie să vină (de acum înainte) își are și ea spectrul ei – umbra ei; când sosește ceasul, viața intra în ea, umbra devine corp și pășește prin lume. (Întâietatea)

It is not worth while to go around the world to count the cats in Zanzibar. *Thoreau Henry David, Walden.* Nu merită să ocolești lumea ca să numeri pisicile din Zanzibar. (Călătoria)

It is the characteristic of wisdom not to do desperate things. *Thoreau Henry David, Walden, I, Economy.* A nu face lucruri disperate este o caracteristică a înțelepciunii. (Înțelepciune)

It is the power of revelation which is the business of the novelist, this journey toward a more vast reality, which must take precedence over all other claims. *Baldwin James, Notes of a Native Son, p. 11.* Treaba romancierului este revelația, călătoria către o realitate mai vastă, superioară tuturor celorlalte cerințe. (Literatura)

It is to the credit of the human nature that, except where selfishness is brought into play, it loves more readily than it hates. *Hawthorne Nathaniel, The Scarlet Letter.* Spre lauda firii umane, cu excepția unor cazuri când intră în joc egoismul, ea mai degrabă iubește decât urăște. (Ura)

It is too long that I have been alone.../ The leaves are green on all the trees in Paris now/ I will be home in two months and look you in the eye. *Ginsberg Allen, Message, p. 194.* De prea mult timp sunt singur.../ Frunzele sunt verzi în toți copacii Paris-ului acum,/ Am să fiu acasă peste două luni și am să te privesc în ochi. (Singurătate)

It is true to say that man's glory is his capacity for being saved, but it is also true to say that his glory is his capacity of being damned. *Eliot Thomas Stearns, Essays: Baudelaire, 3.* E adevărat dacă spui că gloria omului e capacitatea lui de a fi salvat dar e de asemenea adevărat dacă spui că gloria lui e capacitatea de a fi osândit. (Glorie)

It is wise to take life seriously, but not tragically. *Lubbock, On Peace and Happiness 5* Este înțelpt să luăm viața în serios, dar nu în tragic. (Viața)

It is only in his music, which Americans are able to admire because a protective sentimentality limits their understanding of it, that the Negro in America has been able to tell his story. *Baldwin James, Notes of a Native Son, p. 18.* Numai prin muzică, pe care

americani sunt în stare să o admire din cauza unei sentimentalități care le limitează înțelegerea ei, a putut negrul din America să își spună povestea. (Jazz)

It may be that time, from its beginning to the end of eternity, is spread before us in the picture, but we are in contact with only one instant, just as the bicycle wheel is in contact with only one point of the road. Then, as Weyl puts it, events do not happen: we merely come across them. Or, as Plato expressed it, twentythree centuries earlier in the Timaeus. *Jeans sir James Hopwood, The Mysterious Universe 144 sq.* S-ar putea ca timpul, de la începutul sau până la sfârșitul veșniciei, să fie întins dinaintea noastră (ca) în(tr-o) pictură; dar noi suntem în contact cu el numai o clipă, întocmai după cum roata bicicletei este în contact cu un punct al drumului. Atunci, după cum se exprimă Weyl, evenimentele nu se întâmplă; ci numai noi le străbatem; sau, după cum a scris Platon în Timeu, cu 23 de secole în urmă. (Timp)

It pays to advertise. *Proverbia.* Merită să faci reclamă. (Reclamă)

It seems that the mind empties like a bathtub. *Field Edward, The Floor is Dirty, p. 227.* Se pare că mintea se golește ca o cadă de baie. (Minte)

It takes a great deal of history to produce a little literature. *James Henry, Hawthorne, c. 1.* E nevoie de o grămadă de istorie pentru a produce puțină literatură. (Istorie)

It takes two to speak the truth – one to speak and another to hear. *Thoreau Henry David, Essays.* Pentru a spune adevărul e nevoie de cel puțin doi oameni – unul care să îl spună și celălalt care să îl asculte. (Adevăr)

It were endless to dispute upon everything that is disputable. *Penn William, Fruits of Solitude.* Ar fi lipsit de scop să discuți tot ceea ce se poate discuta. (Discuții)

It were to be wished that we tried the restrictive arts of government, and made law the protector, but not the tyrant of the people. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 27.* Ar fi de dorit să verificăm metodele restrictive de guvernare și să facem din lege protectorul, iar nu tiranul poporului. (Legea)

It's in vain to recall the past, unless it works some influence upon the present. *Dickens, David Copperfield 23* Este zadarnic să evoci trecutul, afară numai dacă nu exercită vreo influență asupra prezentului. (Trecutul)

It's pretty hard to remember life's marvellous,/ but there it is guttering, choking, then soaring/ in the mirrored room of this consciousness. *O'Hara Frank, In favor of One's Time.* Este destul de greu să-ți amintești că viața este minunată,/ dar iat-o întâi se târăște, se

îneacă, apoi își ia zborul/ în camera cu oglinzi a acestei conștiințe. (Viața)

It's the earlybird that catches the worm. *Proverbia.* Pasărea care se trezește devreme prinde răme. (Hărnicie)

It's these empty seconds/ I fill with myself. *Jones Le Roi, Ostriches & grandmothers, p. 363.* Aceste secunde goale/ le umplu cu mine. (Egalitate)

Ita amicum habeas, posse ut fieri hunc inimicum putes. *Syrus Publilius, Sententiae, ap. Gellius, Noctes atticae 17, 14.* Să te porți cu prietenul tău ca și cum ți-ar putea deveni dușman. (Prietenia)

Ita comparatam esse hominum naturam omnium/ Aliena ut melius videant et diindicent/ Quam sua ? *Terentius, Heautontimorumenos 503 sqq.* Este oare cu puțință ca natura tuturor oamenilor să fie astfel, încât ei să vadă și să judece mai bine interesele altora decât pe ale lor ? (Interesul)

Ita vitast hominum quasi quom ludas tesseris./ Si illud quod maxume opus est iactu non cadit,/ Illud quod cecidit forte, id arte ut corrigas. *Terentius, Adelphi 739* Viața omenească este la fel ca și cum ai juca în zaruri: dacă nu cade tocmai ceea ce-ți trebuie, îndreaptă prin iscusință ceea ce (ți-)a căzut din întâmplare. (Viața)

Iubirea de câștig întunecă și mintea celor inteligenți. *Bacchylides, Fragmenta, 1 (4).* (Câștigul)

Iucundi acti labores. *Cicero, De finibus bonorum et malorum (II, 32, 105).* Îndatoririle îndeplinite sunt plăcute. (Mulțumire)

Iudex damnatur, ubi nocens absolvitur. *Syrus Publilius, Sententiae, 414.* Când e achitat vinovatul, se condamnă judecătorul. (Judecata)

Iudicis est semper in causis verum sequi. *Cicero, De officiis, 2, 14.* Datoria unui judecător este să caute totdeauna adevărul în procese. (Judecata)

Iudicis officium est, ut res, ita tempora rerum Quaerere. *Ovidius, Tristia, 1, 1, 37 sq.* Datoria judecătorului este de a cerceta atât faptele cât și împrejurările lor. (Judecata)

Iura inventa metu iniusti fateare necesse est. *Horatius, Satirae 1, 3, 111.* Trebuie să recunoaștem că dreptul a fost născocit de frica nedreptății. (Dreptul)

Iurare in verba magistri. *Horatius, Epistulae (I, 1, 14).* A jura pe cuvintele magistrului. A te încrede orbește în maestru, considerat infailibil. (Infailibilitate)

Iuris praecepta sunt haec: honeste vivere, alterum non laedere, suum cuique tribuere. *Iustinianus, Institutiones Iustiniani 1, 1, 3.*

FLORILÉGIU de expresii, reflecții, maxime

Principiile dreptului sunt: să trăiești cinstit, să nu vatămi altuia, să dai fiecăruia ce i se cuvine. (Dreptul)

Ius est ars boni et aequi. *Digeste*. Dreptul este arta binelui și a echității. Definiție dată dreptului în *Digeste*-le lui Iustinian. (Justiție)

Ius et norma loquendi... *Horatius, Ars poetica* (73). Uzul și normele limbajului. (Limbaj)

Ius naturale est quod natura omnia animalia docuit. *Iustinianus, Institutiones Iustiniani, 1, 2, Pr.* Dreptul natural este acela, pe care toate ființele l-au învățat de la natură. (Dreptul)

Ius summum saepe summast malitia. *Terentius, Heautontimorumenos* 796. Adesea culmea dreptății este culmea răutății. (Dreptatea)

Iustum est bellum quibus necessarium, et pie arma ubi nulla nisi in armis spes est. *Tacitus, Annales* 26 Războiul este just când e necesar, iar armele sunt legitime când nu(mai) este nici o speranță decât în arme. (Război)

Iustum et temacem propositi virum... *Horatius, Odae* (III, 3, 1) Bărbatul drept și hotărât în țelurile sale. (Cinstit)

Iustum et tenacem propositi virum/ Non civium ardor prava iubentium,/ Non voltus instantis tyranni/ Mente quatit solida. *Horatius, Odae, 3, 3, 1 sq.* Pe omul drept și tenace în principiile (sale) nu-l clintește din hotărârea sa fermă nici înverșunarea concetățenilor care-i poruncesc să săvârșească lucruri nedrepte, nici privirea tiranului amenințător. (Hotărârea)

Iustus perit in iustitia sua, et impius multo vivit tempore in malitia sua. *Septuaginta, Ecclesiastes* 7, 15. Este (cutare) drept care piere cu dreptatea lui cu tot; și este (cutare) nelegiuit care se menține, cu toată nelegiuirea lui. (Nedreptatea)

Iute ca gândul trece tinerețea cea mîndră. *Theognis, Sententiae* 985 (Tinerețea)

Izbânda dorită se realizează în întregime prin silința pe care și-o dă omul. *Pañcatantra (B.), 5, 30.* (Izbânda)

Izbânda este pentru muritori un dar al zeului. *Aeschylus, Septem adversus Thebas* 625. (Izbânda)

Izbânda stă acolo unde-i prudență și vitejie. *Hitopadeça* 115; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 1490. (Izbânda)

Izbânda vine la omul energic și cu suflet de leu; numai oamenii nevrednici spun mereu: « Destinul e destin ». Biruie destinul și fă o faptă eroică după puterile tale. Dacă cu toată silința ta nu izbutești,

ai oare vreo vină în aceasta ? *Pañcatantra (K.) 1, 361 = Pañcatantra (B.) 2, 130.* (Fapta & destinul)

Izbânzile în război, chiar dacă nu sunt contestate de nimeni, sunt totuși revendicate de noroc. *Plutarchus, Dion 47* (Victoria)

Izbânzile câștigate prin merite proprii nu sunt trecătoare. *Somadeva, Kathasaritsagara 19, 14.* (Izbânda)

Î

Îți închipui că (Om) se deosebește în vreo privință de celelalte animale ? câtuși de puțin, afară de înfățișare: (pe când) celelalte sunt aplecate, animalul acesta stă drept. *Philemon, Agyrtes, ap. Stobaeus, Florilegium 2, 26 a.* (Om)

Împovărătoare este o viață îndelungată. O, bătrânețe grea, nimic bun nu ai, ci numai multe neplăceri și supărări. Cu toate acestea, toți dorim și năzuim să ajungem la tine. *Menander, Monosticha, ap. Stobaeus, Florilegium, 116, 8.* (Bătrânețea)

Împrejurările schimbă foarte iute lucrurile. *Menander, Monosticha 92, Supplementa ex Aldus* (Schimbare)

Împrejurările sunt mult mai puternice decât legile. *Menander, Monosticha 39.* (Legea)

Împreună merge moartea, împreună șade moartea; oricât de departe am merge, ea se-ntoarce împreună cu noi. *Ramayana 2,105, 22.* (Moartea)

În închipuire fericirea se află în mâna tuturor; însă, în realitate, ea se supune numai celor cu puterea brațelor neîncătușată. *Pañcatantra (B.) 3,148.* (Fericire)

În înfăptuirile mari e greu să fii pe placul tuturor. *Solon, Elegi, 6.* (Aprobarea)

În această lume fără valoare chintesența este, fără îndoială, o fată cu ochi de gazelă; pentru ea doresc oamenii bani; ce mai folosesc banii când ai renunțat la ea ? *Vikramacarita 105; Böhrtlingk, Indische Sprüche 3649.* (Fata)

În această lume oarbă învățații nu rămân acolo unde nu se face deosebire între o piatră prețioasă veritabilă și o bucată de sticlă. *Kamandaki, Nitisara, 5, 71; Böhrtlingk, Indische Sprüche, 1602.* (Aprecierea)

În această viață plină de mizerii ce durere mai mare decât aceea că dorințele nici nu se realizează nici nu încetează ? *Hitopadeșă, 1, 176; Böhrtlingk, Indische Sprüche, 935.* (Dorința)

În aceleași unde ale fluviului noi intrăm și nu intrăm; suntem

și nu suntem. *Heraclitus, ap. Diels, Fr. 49 a.* (Nestatornicia)

În câte legături scumpe sufletului său intră omul, atâtea sulți ale mîhnirii se înfig în inima sa. *Hitopadeça 4, 69; Böhrlingk, Indische Sprüche 2 480* (Relațiile)

În ce mod trebuie învățată și găsită realitatea este fără îndoială o știință mai presus de noi amîndoi; să ne mulțumim totuși să recunoaștem și atât, că realitatea nu trebuie învățată și căutată din cuvinte, ci, dimpotrivă, din ea însăși. *Plato, Cratylus 439 B* (Realitatea)

În cercul existenței, care se învârteste (veșnic), cine nu moare sau nu se naște ? (Dar numai) acela se naște (într-adevăr) prin a cărui naștere neamul său se înalță. *Bhartrhari, Nitiçataka 32; cf. Pañcatantra (K) 1, 27.* (Nașterea)

În clipa morții, cine-și părăsește corpul și pleacă cu gândul la mine, acela se contopește cu natura mea. *Bhagavadgita 8, 3.* (Moartea)

În dreptate se rezumă întreaga virtute. Orice om e bun, dacă e drept. *Theognis, Sententiae 147 sq.* (Dreptatea)

În fericire ca și-n nefericire caracterul celor aleși rămâne același. *Pañcatantra 2, 7; Böhrlingk, Indische Sprüche 3187.* (Caracter)

În fiecare zi să-și examineze omul purtarea și să se întrebe: Ce am în comun cu vitele și ce cu oamenii aleși? *Narngadharapaddhati, Nsti 2J Böhrlingk, Indische Sprüche 1848* (Purtarea)

În general, e mai ușor de înlăturat răstriștea decât de păstrat fericirea. *Thucydides, Bell. Pel. 3, 39, 4.* (Fericire)

În împrejurări vitrege și cele divine o duc rău. *Philemon, ap. Comparatio Menandri et Philemonis p. 357.* (Împrejurarea)

În Infern vom fi pedepsiți pentru faptele rele săvârșite aici (pe pămînt) fie noi, fie copiii copiilor. *Plato, Res publica 2, 8.* (Pedepsa)

În jurul minții omenești atârână nenumărate erori. *Pindarus, Olympia 7, 43 sq.* (Eroarea)

În lumea celor vii cel inactiv nu izbândește; nu destinul îl duce pe calea greșită, nu destinul este stăpîn. Destinul urmează fapta, care-i merge înainte ca o stăpînă. Fapta omului conduce destinul într-o parte sau într-alta. *Purnabhadra 40.* (Fapta & destinul)

În mod firesc avutul celor absenți aparține celor prezenți și avutul celor neglijenți celor care vor să se ostenească și să se expună. *Demosthenes, Philippicae, 1, 5.* (Averea)

În multe privințe nu e bine spusă vorba: « Cunoaște-te pe tine însuți »; ar fi fost mai de folos (să se spună): « Cunoaște-i pe ceilalți ».

Menander, Thrasyleon, ap. Stobaeus, Florilegium, 21, 5. (Cunoaștere)

În om, care-i un mic univers. Democritus, ap. Diels, Fr. 34. (Om)

În orice împrejurare mintea este prietenul cel mai de seamă, nu forța. Somadeva, Kathasaritsagara 33, 132. (Mintea)

În orice îndeletnicire unul e mai rău, altul e mai bun; însă nimeni nu e priceput în toate. Theognis, Sententiae. 901 sq. (Priceperea)

În orice acțiune nu există ceva mai rău decât o tovărășie rea... astfel un om evlavios, suindu-se într-o corabie împreună cu niște corăbieri ticăloși și nesocotiți, pierde împreună cu neamul acela urât de zei; sau un om drept, căzând pe nedrept în aceeași plasă împreună cu niște concetățeni neospitalieri și care uită de zei, pierde lovit de biciul zeului, destinat tuturor. Aeschylus, Septem adversus Thebas 599 sq. (Însoțirea)

În orice acțiune oamenii vor să asculte cel mai mult de acei pe care-i socotesc ca cei mai destoinici. Xenophon, Memorabilia, 3, 3, 9. (Ascultarea)

În prezența regelui, între învățați și în societatea unor femei inițiate în arta iubirii, chiar și cel elocvent își pierde cumpătul, pentru că inima îi e turburată de sfială. Hitopadeșca 2, 64 Böhrlingk, Indische Sprüche 2 600 (Sfiala)

În primejdie se cunosc cei prudenți, în luptă cei viteji. Somadeva, Kathasaritsagara 31, 93 (Prudența)

În prosperitate izbânzile vin una după alta. Somadeva, Kathasaritsagara 18, 44. (Izbânda)

În puțini oameni e înăscută această însușire: cinstirea fără invidie a unui prieten fericit. Căci otrava răuvoitoare îi stă în inimă pricinuind celui stăpânit de această boală o îndoită durere; îl întristează suferințele proprii și geme privind fericirea altuia. Aeschylus, Agamemnon 832 sqq. (Invidia)

În răstriște se vede cel mai bine care sunt prietenii cei mai buni. Căci orice prosperitate își are prietenii ei. Euripides, Hecuba 1204 sq. (Prietenia)

În război nu se poate greși de două ori. Lamachus, ap. Plutarchus, Moralia 186 f. (Război)

În realitate noi nu știm nimic despre nici un lucru, ci părerea fiecăruia nu-i decât un aflux (de imagini). Democritus, ap. Diels, Fr. 7. (Părerea)

În realitate noi nu percepem nimic adevărat, ci (numai) ceea ce se modifică potrivit cu starea corpului și a (influențelor) care-l pătrund sau care i se împotrivesc. Democritus, ap. Diels Fr. 9. (Perceperea)

În santali se află șerpi, în ape lotuși, dar și crocodili, pentru fiecare plăcere a noastră se găsesc ticăloși care să strice farmecul. Nu există fericire netulburată. *Hitopadeșă 2,153; Böhrlingk, Indische Sprüche 897.* (Fericire)

În scrierea sa «Despre ceea ce nu există, sau despre natură» (Gorgias) stabilește următoarele trei concluzii: întâi, că ființa absolută nu există; al doilea, că chiar dacă există ea nu poate fi cunoscută de om; al treilea, că chiar dacă ar putea fi cunoscută, ea totuși n-ar putea fi explicată (altora). *Giorgias, ap. Sextus Empiricus, adversus Mathematicos 7, 65.* (Ființa)

În sufletul său (omul) găsește putere, prin știința sa (despre Brahma) el dobândește nemurirea. *Kena – Upanișad, 2, 4.* (Cunoaștere)

În toate lucrurile măsura e mai bună.⁶⁸ *Homerus, Odyssea 15, 71.* (Măsura)

În tot ce faci și-n tot ce spui, gândește-te mai întâi la urmări. *Thumb A., Handbuch der neugriechischen Volkssprache. 143, 14* (Urmarea)

În tulburarea ei hulubița grăiește către iubitul ei: Soțul meu, s-a sfârșit cu noi. Jos stă un vânător, cu arc și cu săgeata ascuțită în mână; în jurul nostru dă târcoale un șoim. Așa și era. Dar un șarpe mușcă pe vânător și acesta nimeri cu săgeata șoimul. Amândoi porniră iute spre lăcașul lui Yama⁶⁹. Ciudat e mersul destinului ! *Çukla Bhudeva Dharmavijaya, 5; Böhrlingk, Indische Sprüche, 632.* (Destin)

În viața aceasta atât de scurtă, nu este nimeni care să fie atât de fericit, încât să nu-i vină adesea în minte că-i mai preferabilă moartea decât viața. Căci nenorocirile, și bolile care dau peste el nu-i dau răgaz și fac ca viața să-i pară lungă, cu toate că-i de scurtă durată. De aceea, fiindcă viața e plină de suferinți, moartea este lucrul cel mai preferabil pentru om; numai zeul singur se bucură de o existență fericită, pe care însă o invidiază la muritori. *Herodotus 7, 46* (Viața)

În vremuri grele cum mai prețuim prietenia! iar când ne merge bine, dăm la o parte recunoștința, închipuindu-ne că suntem fericiți prin noi înșine. *Euripides, Peliades, fr. 11 , ap. Wagner, Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta* (Prietenia)

În zelul său, el nu mănâncă în timpul serviciului, nu se trezește sătul de somn, nu vorbește fără teamă: și totuși servitorul mai trăiește ! *Pañcatantra (K)267* (Servitorul)

În ziua fericirii nenorocirea este uitată, iar în ziua nenorocirii (omul) nu-și aduce aminte de fericire. *Septuaginta, Siracides 11, 25.* (Fericire)

⁶⁸ Vezi contextul.

⁶⁹ Yama: zeul morții.

Înțelepții care-l descoperă (pe Brahma) în toate ființele, după ce pleacă din această lume devin nemuritori. *Kena – Upanișad*, 2, 5. (Cunoaștere)

Înțelepții nu deplâng ceea ce s-a pierdut, ceea ce a murit și ceea ce a trecut, căci aceasta este deosebirea dintre înțelepți și proști. *Pañcatantra (K.)* 1, 333. (Înțelepciune)

Înțelepciunea este prinsă în (mrejele poftelor) câștig. *Pindarus, Pythia*, 3, 96. (Câștigul)

Înțelepciunea nu se află numai în unul, ci tot ce trăiește are și minte... însă ce este această înțelepciune numai natura o știe. *Epicharmus, ap. Diels, fr. 4, v. 1-2; 6-7.* (Înțelepciune)

Înțelepciunea nu se potrivește pretutindeni; uneori trebuie să fim și noi nebuni împreună cu ceilalți. *Menander, Polcium, ap. Clemens Alexandrinus, Stromata* 6, p. 264. (Înțelepciune)

Înțelepciunea se cunoaște din cuvânt, și învățătura din ceea ce rostește gura. *Septuaginta, Siracides*, 4, 24. (Înțelepciune)

Înțelepciunea, văzînd cum viața omenească mereu e supusă la tot felul de întâmplări, nu ne lasă să ne mîndrim cu prosperitatea prezentă nici să admirăm fericirea cuiva când ea (mai) are timp să se schimbe. *Plutarchus, Solon* 27 (Prosperitatea)

Înțelept este acela a cărui minte se manifestă mai ales în nenorocire, așa cum strălucește lumina fulgerului cu deosebire când se revarsă ploaia. *Somadeva, Kathasaritsagara* 12, 41. (Nenorocirea)

Înțeleptul își dă totdeauna osteneală pentru un prieten sau pentru o rudă; dar mai ales când dă nenorocirea peste ei. *Pañcatantra* 359 Böhlingk, *Indische Sprüche* 2205 (Prietenia)

Înțeleptul care ține strîns frînele celor șase simțuri rebele, înhămate în el, este un vizitiu excelent. *Mahabharata* 3, 13943 Böhlingk, *Indische Sprüche* 5099 (Simțurile)

Înțeleptul care înțelege că sufletul e fără corp între corpuri, statornic între cele trecătoare, nu (mai) este întristat. *Katha – Upanișad* 22 (Sufletul)

Înțeleptul nu se mînie, nu se repede, nu-și pierde curajul, nu se învesește, nu se întristează, nici când se află în mare strâmtoare sau nenorocire: el își păstrează caracterul înăscut, neclintit ca Himalaya. *Mahabharata* 12, 8202; Böhlingk, *Indische Sprüche* 1414. (Înțelepciune)

Înțeleptul nu trebuie să se căiască, ci să prevadă. *Epictetus, ap. Stobaeus, Florilegium* 1, 14. (Prevederea)

Înțeleptul să nu arate nimănui averea sa, fie și pentru o clipă; căci și un pustnic își pierde mințile, când o vede. *Pañcatantra (K.), 400. (Averea)*

Înțeleptul să se gândească la știință și la avere ca și cum ar fi scutit de bătrânețe și de moarte; dar să facă fapte bune ca și cum l-ar fi apucat moartea de păr. *Bhavabhuti, Gunaratnakavya 12; Böhrlingk, Indische Sprüche 32. (Fapta buna)*

Înțeleptul veghează înainte de a se ivi primejdia. Când se ivește aceasta, el nu suferă vreun rău. Dar cel lipsit de minte, care nu vede primejdia iminentă, suferă când ea se ivește, fiindcă nu-i în stare să prevadă nimic. *Mahabharata, 1, 8404 sqq. (Prevederea)*

Înțeleptul, când se află în strâmtoare, așteaptă timpul prielnic pentru planul ascuns în inima sa și îndeplinește orice treabă, fie onorabilă fie disprețuită. *Pañcatantra 3, 237 Böhrlingk, Indische Sprüche 2396 (Prilejul)*

Înainte de a acuza pe aproapele tău, cercetează mai întâi propriile tale cusururi. *Menander, Comparatio Menandri et Philemonis, p. 365. (Acuzarea)*

Înainte de a ne fi pus la cale treburile, ne răpește moartea. *Mahabharata, 9942; Böhrlingk, Indische Sprüche 3375. (Moartea)*

Încă înainte ca (omul) să-și fi luat plata pentru cele făptuite, în timp ce mai este ocupat cu ceea ce încă nu e făcut și-n timp ce-și caută de treburi pe câmp, în piață sau acasă, vine moartea și-l ia. *Mahabharata, 12, 6543; Böhrlingk, Indische Sprüche 3963. (Moartea)*

Încă din sânul mamei sale, omul mănâncă rodul faptelor săvârșite în trecut. *Somadeva, Kathasaritsagara 109. (Fapta)*

Începutul este jumătatea întregului. *Pythagoras la Iamblichus, Vita Pithagorae 29,162. (Început)*

Închinare luminii liniștite, a cărei unică năzuință este să se cunoască pe sine, care constă din minte pură, infinită, nelimitată de spațiu, de timp sau de altceva. *Bhartrhari, Nitiçataka 1 (Sufletul)*

Închinare timpului, prin a cărui putere acel oraș fermecător, acel rege mare, acel cerc de prinți învecinați, acei sftnici pricepuți, din preajma lui, acele femei cu fața ca discul lunii, acel roi de prinți trufași, acei barzi, acele povestiri, toate acestea s-au dus pe drumul amintirii. *Bhartrhari, Vairagyaçataka 36 (Timp)*

Încrederea și neîncrederea pierd deopotrivă pe oameni. *Hesiodus, Opera et dies 372. (Încredere)*

Încrederea în ajutorul din afară aduce durere; numai încrederea în sine însuși aduce tărie și bucurie. *Fo-sho-hing-tsan-*

ching. (Încredere)

Încrederea în femei ia judecata chiar și celor inteligenți. Somadeva, Kathasaritsagara 20, 124. (Femeia)

Încrederea în sine, mândria, învățătura, farmecul, mintea sănătoasă: totul se duce, când omul e sărac. Pañcatantra B. 5, 3 Böhlingk, Indische Sprüche 2185 (Sărăcia)

Încrederea este temeliea izbânzii. Pañcatantra (B.) 2, 22. (Încredere)

Încrederea în vorbele femeilor distruge judecata și celor aleși. Somadeva, Kathasaritsagara 49, 121. (Femeia)

Îndată după o nenorocire, și o bucurie de tot mică ne apare însemnată. Kusumadeva, Drstantaçataka 21; Böhlingk, Indische Sprüche 21914. (Bucurie)

Îndepărtează destinul prin faptă. Ramayana 24. (Fapta & destinul)

Îndepărtează pe cei răi, îndeamnă la bine, păstrează secretele, dă la iveală meritele, nu-l părăsi pe cel căzut în nenorocire, dă când trebuie; acestea sunt semnele adevăratei prietenii, după spusa celor înțelepți. Bhartrhari, Nitiçataka 72 (Prietenia)

Îndrăzneala este începutul acțiunii, dar norocul este arbitrul rezultatului. Democritus, ap. Stobaeus, Florilegium 51, 16. (Îndrăzneala)

Îngâmfarea distruge fericirea celui cu minte puțină. Mahabharata 13, 2181; Böhlingk, Indische Sprüche 3547. (Mândria)

Îngustă e cărarea (și) neîndurată necesitatea. Alcman 47. (Necesitatea)

Însoțirea cu oameni răi este rădăcina pomului nenorocirii. Somadeva, Kathasaritsagara 77, 18. (Însoțirea)

Însoțirea prevestește ivirea despărțirii, după cum nașterea prevestește venirea morții inevitabile. Hitopadeça, 4, 72; Böhlingk, Indische Sprüche, 3076. (Despărțirea)

Însușirea datorită căreia își câștigă cineva existența și-i laudat în adunare de cei buni, trebuie sporită și păstrată de acela. Tantrakhyayika, 1, 24. (Calitate)

Întâmplările conduc pe oameni și nu oamenii întâmplările⁷⁰. Herodotus 7, 49. (Întâietatea)

Întâmplarea chibzuiește mai bine decât noi. Menander, Monosticha 89, Suppl. ex Aldo. (Întâietatea)

⁷⁰ Cf. Iar\ nu sintu vrémile supt cârma omului, ce bietul om supt vremi. (Miron Costin, Let. p. 144. r. 26 urm.)

Într-adevăr, gândul meu nu e la averea pierdută; averea vine sau se duce după cum merge norocul. Dar mă arde faptul că oamenii desfac și prietenia cu acela care și-a pierdut reazemul averii. *Çudraka, Mrechakatika, 8; Böhrlingk, Indische Sprüche, Chrest., 215, 7.* (Averea)

Între oameni nimic nu-i scutit de suferință. *Simylus 44* (Suferința)

Între sărăcie și moarte prefer moartea și nu sărăcia. Moartea dă puțină suferință, pe când sărăcia este o mizerie infinită. *Çudraka, Mrechakatika 7 Böhrlingk, Indische Sprüche 1 147* (Sărăcia)

Între toate bunurile, știința se spune că este bunul suprem; pentru că ea nu poate fi luată, e fără preț și nepieritoare. *Hitopadeça, Introd. 4* (Știința)

Întreținerea focului sfânt, (studiul celor) trei Vede, întreitul toiag (al ascetului brahman), presărarea cu cenușă, alcătuiesc mijlocul de existență al celor lipsiți de minte și de energie. *Prabodhacandradaya, 30; Böhrlingk, Indische Sprüche, 387.* (Asceza)

Întreaga activitate atârână de îndeplinirea destinului și a faptei omenești. Destinul nu poate fi prevăzut, dar fapta depinde de om. *Manu 7, 205.* (Fapta & destinul)

Întreaga viață omenească e plină de dureri; și nu există încetare a suferinței. *Euripides, Hippolytus 188* (Suferința)

Întreg universul acesta este Brahma; din el purcede; în el se reîntoarce; în el respiră. *Chandogya – Upanișad 3 14, 4.* (Brahma)

Întreprinde încet, dar perseverează în ceea ce ai început. *Bias, ap. Stobaeus, Florilegium 3, 79.* (Perseverența)

Întreprinderea unui lucru irealizabil, sfada cu rudele, rivalitatea cu unul mai puternic, și încrederea într-o femeie sunt patru zeități ale morții, care așteaptă la ușă. *Hitopadeça 2, 142; Böhrlingk, Indische Sprüche 106.* (Moartea)

Întristarea distruge mintea; întristarea distruge învățătura; întristarea distruge rezistența; nu există rătăcire la fel ca întristarea. *Ramayana 2, 63,14; Böhrlingk, Indische Sprüche 3024.* (Întristarea)

Într-o țară fără stăpân până și hoții nu sunt în siguranță; pentru că doi iau prada de la unul și mulți de la noi. *Ramayana, Böhrlingk, Indische Sprüche, 31.* (Anarhia)

Într-o afacere care-l privește și pe dușman să ne aliem cu el, dacă-i mai tare; dar să fim cu băgare de seamă, să procedăm cu dibăcie și după ce ne-am atins scopul să nu ne încredem în el. *Mahabharata 5104 sq.; Böhrlingk, Indische Sprüche 5058.* (Dușmânia)

Într-o afacere foarte josnică mintea celor ticăloși e tare iscusită. Doar și ochiul bufniței deosebește formele (numai) în întuneric. *Çaragadharapaddhati, Durjananinda 5 sq. Böhrlingk, Sanskrit-Chrestomathie 191, 13* (Răutatea)

Într-o oștire fără număr o mulțime nedisciplinată și o flotă anarhică sunt mai rele decât focul; acolo-i rău cel care nu face rău. *Euripides, Hecuba 606 sqq.* (Indisciplina)

Învățătura și domnia nu sunt niciodată deopotrivă. Regele e onorat numai în țara sa, pe când cel învățat e onorat pretutindeni. *Pañcatantra (B.) 2, 52.* (Învățatul)

Învățătura celui înțelept este izvor de viață, iar cel fără minte va fi prins în lațul morții. *Septuaginta, Proverbia 13, 14.* (Înțelepciune)

Învățătura e o perlă, o avere mare, pe care rudele n-o pot împărți între ele, nici hoții fura, și care nu se împuținează prin dăruire. *Bhavabhuti, Gunaratnakavya 11; Böhrlingk, Indische Sprüche 985.* (Învățătura)

Învățătura este frumusețea cea mai aleasă a omului, avere ascunsă și tăinuită; învățătura procură plăceri; ea dă glorie și bucurie; învățătura este învățătorul învățătorilor; învățătura este prietenul celui care pleacă în țară străină; învățătura este onorată de regi, nu averea. *Bhartrhari, Nitisara 20.* (Învățătura)

Învățătura, care (de obicei) face să dispară îngâmfare și alte (defecte), produce îngâmfare la cei cu minte puțină; după cum lumina zilei, care (de altfel) trezește vederea, orbește bufnițele. *Pañcatantra 1, 252; Böhrlingk, Indische Sprüche 4684.* (Învățătura)

Învățați și de la predecesori; căci aceasta este cea mai bună învățătură. *Xenophon, Cyrus 8, 7, 24.* (Învățătura)

Învață compătimirea din (propria) pătimire. *Philippus, ap. Maximus Confessor, 58, p. 93, 8.* (Compătimire)

J

J'ai éprouvé diverses manières de vivre et j'estime que la meilleure est, s'adonnant à l'étude, d'assister en paix aux vicissitudes des hommes, et de prolonger par le spectacle des siècles et des empires la brièveté de nos jours. *France Anatole, La Rôtisserie de la reine Pédauque 321* Am încercat diferite moduri de a trăi și eu socot că cel mai bun este ca, ocupându-ne cu studiul, să asistăm în pace la vicisitudinile oamenilor și să prelungim prin priveliștea secolelor și a împărățiilor durata scurtă a zilelor noastre. (Studiul)

J'y suis, j'y reste. *Mac Mahon.* Aici sunt, aici rămân. Replică atribuită mareșalului francez Mac Mahon, avertizat, după cucerirea

fortului Malakov, de iminența contraatacului. Hotărâre neclintită de a nu ceda pozițiile. (Neînduplecat)

Jalea cea grozavă nu folosește la nimic; căci aceasta este soarta pe care au dat-o zeei bieților muritori: să trăiască în mahnire; pe când ei sunt fără griji. *Homerus, Ilias 24, 524 sqq.* (Întristarea)

Jam fuerit, nec post unquam revocare licebit. *Lucretius, 3, 928.* În curând timpul prezent nu va mai fi și nu-l vom mai putea rechema. (Timp)

Jamais la nature ne nous trompe; c'est toujours nous qui nous trompons. *Rousseau, Émile 3.* Niciodată natura nu ne înșală; totdeauna noi suntem aceia care ne înșelăm. (Natura)

Jazz is a semi-improvisational American music distinguished by an immediacy of communication, an expressiveness characteristic of the free use of the human voice, and a complex flowing rhythm; it is the result of 300 years' blending in the United States of America of the European and West-African traditions; and its predominant components are European harmony, Euro-African melody and African rhythm. *Stearns Marshall, The Story of Jazz, p. 273; 282.* Jazz-ul este o muzică americană pe jumătate improvizată, care se distinge prin spontaneitatea comunicării, o expresivitate caracteristică folosirii libere a vocii umane și un ritm complex și curgător; este rezultatul amestecării pe teritoriul Statelor Unite ale Americii timp de 300 de ani, a tradițiilor muzicale europene și vest-africne; componentele sale predominante sunt armonia europeană, melodia euro-africană și ritmul african. (Jazz)

Jazz is protest music. *Stearns Marshall, The Story of Jazz, p. 291.* Jazz-ul este muzică de protest. (Jazz)

Je compte enfin pour un malheur/ Tout ce qu'on acquiert avec peine,/ Qu'on possède en tremblant, qu'on perd avec douleur. *Régnier, la Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, 2, 180.* Eu consider ca o nenorocire tot ce se dobândește cu trudă, se posedă tremurând și se pierde cu durere. (Averea)

Je crois pouvoir dire d'un poste éminent et délicat qu'on y monte plus aisément qu'on ne s'y conserve. *La Bruyère, Les Caractères, De la cour, 33.* Eu cred că pot să spun despre un post înalt și dificil că-i mai ușor să te sui până la el, decât să te menții acolo. (Postul)

Je freier man ist, desto freier will man sein. *Goethe, Dichtung und Wahrheit 12.* Cu cât suntem mai liberi, cu atât vrem să fim mai liberi. (Libertate)

Je hässlicher wird ihr Gesicht,/ Je mehr sucht sie des Tages Licht. *Goethe, Faust 2 748 sq.* Cu cât fața ei devine mai urâtă, cu atât ea caută mai tare lumina zilei. (Rușinea)

Je me représente un grand empire que l'ambition inquiète d'un seul homme agite et ravage, jusqu'à ce que tout soit détruit et que l'État périclite. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, I, 622.* Eu îmi înfățișez în minte o împărăție mare, pe care ambiția neastâmpărată a unui singur om o agită și o pustiește până ce totul e distrus și statul piere. ([Ambiția](#))

Je n'ai jamais puni personne, qu'après lui avoir pardonné quatre fois; m'étant souvent repenti d'avoir puni, mais jamais d'avoir fait grâce. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 75.* N-am pedepsit niciodată pe cineva decât după ce-l iertasem de patru ori; căci m-am căit adesea că am pedepsit, dar niciodată că am grațiat. ([Pedeapsa](#))

Je ne sache point de fardeau plus pesant que celui d'avoir des obligations à un malhonnête homme. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 541.* Eu nu cunosc povară mai apăsătoare decât aceea de a avea obligații față de un om neonest. ([Obligația](#))

Je ne sais qui m'a mis au monde, ni ce que c'est que le monde, ni que moi-même; je suis dans une ignorance terrible de toutes choses; je ne suis ce que c'est que mon corps, que mes sens, que mon âme et cette partite même de moi qui pense ce que je dis, qui fait réflexion sur tout et sur elle même, et ne se connaît non plus que le reste. Je vois ces effroyables espaces de l'univers qui m'enferment, et je me trouve attaché à un coin de cette vaste étendue, sans que je sache pourquoi je suis plutôt placé en ce lieu qu'en un autre, ni pourquoi ce peu de temps qui m'est donné à vivre m'est assigné à ce point plutôt qu'à un autre de toute l'éternité qui m'a précédé et de toute celle qui me suit. Je ne vois que des infinités de toutes parts, qui m'enferment comme un atome et comme une ombre qui ne dure qu'un instant sans retour. Tout ce qui je connais est que je dois bientôt mourir, mais ce que j'ignore le plus est cette mort même que je ne saurais éviter. *Pascal, Pensées 194 (213).* Eu nu știu cine m-a adus pe lume, nici ce e lumea, nici ce sunt eu însumi; eu mă aflu într-o ignoranță teribilă a tuturor lucrurilor; eu nu știu ce e corpul meu, ce sunt simțurile mele, ce este sufletul meu, și însăși această parte a mea care gândește ceea ce spun, care meditează asupra oricărui lucru și asupra ei însăși, fără a se cunoaște mai mult decât restul. (Eu) văd aceste spații înspăimântătoare ale universului care mă închid, și mă găsesc legat de un ungher al acestei vaste întinderi, fără a ști de ce sunt așezat mai degrabă în acest loc, decât în altul, nici de ce puținul timp ce mi-i dat să trăiesc îmi este hotărât în punctul acesta mai degrabă decât în altul din întreaga eternitate care m-a precedat și din aceea care mă urmează. Pretutindeni eu nu văd decât infinituri, care mă închid ca pe un atom și ca pe o umbră care nu durează decât o clipă fără întoarcere. Tot ce cunosc e că trebuie să mor în curând, dar ceea ce ignorez mai mult este însăși această moarte pe care n-o pot evita. ([Neștiința](#))

Je ne veux être, si je le puis, ni malheureux ni heureux: je me jette et me réfugie dans la médiocrité. *La Bruyère, Les Caractères, Des*

FLORILÉGIU de expresii, reflecții, maxime

biens de fortune, 47. Eu nu vreau să fiu, dacă-i posibil, nici nenorocit nici fericit: eu m-arunc și mă refugiez în condiția de mijloc. (Mijlocia)

Je pense, donc je suis. *Descartes, Discours sur la méthode* (IV, V). Gândesc, deci exist. **Cogito, ergo sum** (gândesc, deci exist). (Gândirea)

Je prend mon bien où je le trouve. *Molière, Les fourberies de Scapin* (act. II, scena 11). Iau (ceea ce mi trebuie) de unde gădesc. **Deviza celor care nu-și fac nici un scrupul când este vorba să-și procure ceva.** (Imoral)

Je suis, elle n'est pas; elle est, je ne suis plus. *France Anatole, Le Jardin d'Épicure* p. 46. Eu sunt, ea nu-i; ea este, eu nu mai sunt. (Moartea)

Je weiter sich das Wissen ausbreitet, desto mehr Probleme kommen zum Vorschein. *Goethe, Maximen und Reflexionen* 579 Cu cât știința se extinde mai departe, cu atât se ivesc mai multe probleme. (Știința)

Jede grosse Idee, die als ein Evangelium in die Welt tritt, wird dem stockenden, pedantischen Volke ein Ärgernis und einem Viel – aber Leichtgebildeten eine Torheit. *Goethe, Maximen und Reflexionen* 799. Orice idee mare care pășește în lume ca o evanghelie este pentru mulțimea stagnantă și pedantă o piatră a poticnirii, iar pentru cel cu o cultură multilaterală, dar superficială, o nebunie. (Idea)

Jedes Talent, das sich auf eine entschiedene Naturanlage gründet, scheint uns etwas Magisches zu haben. *Goethe, Dichtung und Wahrheit* 19 Orice talent care se bazează pe un dar cu desăvârșire natural ne pare a avea ceva magic. (Talentul)

Jene Gegner, die irgend Jemand, dem sie misswollen, zuvörderst entstellen und dann als ein Ungeheuer bekämpfen. *Goethe, Dichtung und Wahrheit*, 16. Adversarii aceia, care mai întâi desfigurează pe acela căruia îi sunt răuvoitori și pe urmă îl combat ca pe un monstru. (Adversarul)

Jesters do oft prove prophets. *Shakespeare, King Lear* (act. V, scena 3). Măscăricii se dovedesc adeseori profeți. (Profet)

Jouissons d'une paix profonde,/ L'indifference est le souverain bien./ Un coeur qui ne désire rien/ Possède tous les biens du monde. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales* I, 149. Să ne bucurăm de o pace profundă. Indiferența este binele suprem. O inimă care nu dorește nimic posedă toate bunurile din lume. (Dorința)

Just because the turtle has a surer step, is that a reason to cut off the wings of the eagle ? *Poe Edgar Allan, Eureka*. Oare, faptul că broasca țestoasă are un pas sigur, e un motiv pentru a tăia aripile șoimului ? (Entuziasm)

K

Keep your eyes open before marriage and half-shut afterwards. *Franklin Benjamin, Poor Richard's Almanach.* Ține ochii deschiși înainte de căsătorie și pe jumătate închiși, după. (Căsătorie)

Keep your face in the sunshine and you cannot see the shadow. *Keller Hellen, The Story of my Life.* Ține-ți chipul în soare și nu vei vedea umbra. (Soare)

Kein kluger Streiter hält den Feind gering. *Goethe, Iphigenie auf Tauris* 5, 3. Nici un luptător cuminte nu-și disprețuiește dușmanul. (Dușmănia)

Keiner kann über sich sehen. Hiermit will ich sagen: Jeder sieht am Andern nur so viel, als er selbst auch ist: denn er kann ihn nur nach Massgabe seiner eigenen Intelligenz fassen und verstehen. Ist nun diese von der niedrigsten Art: so werden alle Geistesgaben, auch die grössten, ihre Wirkung auf ihn verfehlen und er an dem Besitzer derselben nichts wahrnehmen, als bloss as Niedrigste in dessen Individualität, also nur dessen sämtlichen Schwächen, Temperaments und Charakterfehler. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit* V, 23. Nimeni nu poate vedea deasupra sa. Cu aceasta vreau să spun: fiecare vede la celălalt numai atât cât este el însuși: căci el îl poate cuprinde și înțelege numai în măsura propriei sale inteligențe. Dacă aceasta este de calitatea cea mai umilă, atunci toate darurile spirituale, chiar și cele mai mari, nu-și vor produce efectul asupra lui și el nu va observa la posesorul lor nimic, decât numai ceea ce-i mai josnic în individualitatea sa, deci numai slăbiciunile și defectele sale de temperament și de caracter.⁷¹ (Aprecierea)

Knavery's plain face is never seen, till us'd. *Shakespeare, Othello* 2, 1. Adevărata față a mișeliei nu se vede până nu avem de-a face cu ea. (Mișelia)

Knowledge is power.⁷² *Bacon Francis, Religious meditations.* Știința este putere; cunoștințele sunt o forță. **Nam et ipsa scientia potestas est** (Căci însăși știința este o putere). (Știința)

Kommt doch überall zuletzt Alles auf die eigene Kraft an: und wie keine Speise oder Arznei Lebenskraft erteilen, oder ersetzen kann; so kein Buch, oder Studium, de eigenen Geist. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena* 215 Pretutindenii în cele din urma totul depinde de propria putere: și după cum nici o mîncare sau doctorie nu poate da putere vitală sau s-o înlocuiască; tot astfel nici o carte și nici un studiu propriul spirit. (Spiritul)

Krieg, Handel and Piraterie,/ Dreieining sind sie, nicht zu trennen. *Goethe, Faust* 11 187 sq. Războiul, comerțul și pirateria alcătuiesc o trinitate inseparabilă. (Război)

⁷¹ Cf. Mihai Eminescu, Scrisoarea I-a, v. 130-144.

⁷² Vezi [i *Scientia et potentia in idem coincidunt.*

L

Lăcomia a dus la pierzare pe mult mai mulți decât foamea, fiindcă au voit să aibă o parte mai mare. *Theognis 605 sq.* (Lăcomie)

L'amour propre est le plus grand de tous les flatteurs. *La Rochefoucauld, Maximes, 2.* Amorul propriu este cel mai mare dintre toți lingușitorii. (Amorul propriu)

L'admiration marque le terme de nos connaissances et prouve moins, souvent, la perfection des choses que l'imperfection de notre esprit. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 203.* Admirația indică limita cunoștințelor noastre și dovedește adesea mai puțin perfecțiunea lucrurilor decât imperfecțiunea spiritului nostru. (Admirație)

L'adversité fait l'homme, et le bonheur les monstres. *Proverb francez, ap. Lubbock, On Peace and Happiness 6.* Răstriștea face omul, iar fericirea îi face pe monștri. (Nefericirea)

L'ambition de tout homme s'enfle à mesure que son pouvoir s'augmente. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, I, 194.* Ambiția oricărui om se umflă pe măsură ce-i crește puterea. (Ambiția)

L'amor, che move il sole é l'altre stelle. *Dante, La Divina Commedia - Il Paradiso (33, 145).* Iubirea... mișcă soarele și celelalte stele. Proslăvirea puterii universale a iubirii. (Iubire)

L'amour de la justice n'est en la plupart des homme que la crainte de souffrir l'injustice. *La Rochefoucauld, Maximes 78.* Iubirea de dreptate la cei mai mulți oameni nu e decât teama de a suferi nedreptatea. (Dreptatea)

L'apparence fait souvent que le soldat devient général, le chanoine évêque, et le diable moine. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, I, 120.* Aparența face adesea ca soldatul să devină general, canonicul episcop și dracul călugăr. (Aparența)

L'argent chez les mortels est le souverain bien./ C'est par lui qu'on arrive au but qu'on se propose./ Avec un peu d'argent un homme est quelque chose./ Un homme sans argent est un peu moins que rien. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, II, 78.* Banii sunt pentru muritori bunul suprem. Prin ei se ajunge la ținta propusă. Cu puțini bani un om este ceva. Un om fără bani e ceva mai puțin decât nimic. (Bani)

L'art de savoir bien mettre en oeuvre de médiocres qualités dérobe l'estime et donne souvent plus de réputation que le véritable mérite. *La Rochefoucauld, Maximes, 162.* Arta de a ști să pui bine în acțiune calități mediocre fură stima și dă adesea mai multă reputație decât meritul adevărat. (Calitate)

L'art de se faire valoir l'emporte souvent sur ce qu'on vaut en effet, et la réputation sans mérite laisse souvent bien loin derrière elle le mérite sans réputation. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 327.* Arta de a se scoate în evidență întrece adesea valoarea reală a cuiva, și reputația fără merit lasă adesea foarte departe în urma ei meritul fără reputație. ([Meritul](#))

L'avenir... est une source de consolation pour les malheureux et d'inquiétude pour les favoris de la fortune. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 589* Viitorul este un izvor de mîngiere pentru nenorociți și de neliniște pentru favoriții norocului. ([Viitorul](#))

L'éducation sociale bien faite peut toujours tirer d'une âme, quelle qu'elle soit, l'utilité qu'elle contient. *Hugo Victor, Les Misérables 1, 5, 5.* Educația socială bine făcută poate totdeauna să scoată dintr-un suflet, oricare ar fi el, folosul ce conține. ([Educația](#))

L'émulation et la jalousie ne se rencontrent guère que dans les personnes de même art, de mêmes talents et de même condition. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme 85* Dorința de a egala și rivalitatea nu se întîlnesc decât la persoane care au aceeași îndeletnicire, aceleași talente și aceeași condiție. ([Rivalitatea](#))

L'ennui est une des choses que la nature n'a point faite, mais que l'homme a inventée pour son propre tourment. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 1, 72.* Plictiseala este unul din lucrurile pe care nu le-a făcut natura, dar pe care omul a inventat-o pentru propriul său chin. ([Plictiseala](#))

L'envie est détruite par la véritable amitié. *La Rochefoucauld, Maximes 376.* Invidia e distrusă de prietenia adevărată. ([Invidia](#))

L'envie est une passion timide et honteuse que l'on n'ose jamais avouer. *La Rochefoucauld, Maximes 27.* Invidia este o pasiune timidă și rușinoasă, pe care nu îndrăznim niciodată s-o mărturisim. ([Invidia](#))

L'envie ne s'attache pas aux grands talents ensevelis dans l'obscurité, ou qui languissent dans d'indigence: mais si la fortune s'avise de leur rendre justice, elle la suit de bien près. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II, 155.* Invidia nu urmărește marile talente îngropate în obscuritate sau care lîncezesc în sărăcie; dar când norocul se hotărăște să le facă dreptate, ea îl urmează foarte de aproape. ([Invidia](#))

L'envie ne saurait se cacher: elle accuse et juge sans preuves; elle grossit les défauts; elle a des qualifications énormes pour les moindres fautes; son langage est rempli de fiel, d'exagération et d'injure. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 284.* Invidia nu se poate ascunde: ea acuză și judecă fără dovezi; ea mărește defectele; ea are denumiri enorme pentru cele mai mici greșeli; graiul ei este plin de fiere, de exagerări și de ofense. ([Invidia](#))

L'erreur est plus proche de nous que la vérité; elle a l'avantage de pouvoir être reconnue, étudiée, tandis que la vérité est une essence insaisissable. Nous la découvrons par lambeaux, et ces lambeaux ne sont pas elle, mai ses enveloppes. *La Rochefoucauld, Maximes diverses 210.* Eroarea este mai aproape de noi decât adevărul; ea are avantajul de a fi recunoscută, studiată, pe când adevărul este o esență ce nu poate fi prinsă. Noi îl descoperim bucată cu bucată, și aceste bucăți nu sunt decât învelișurile lui. (Eroarea)

L'esclave n'a qu'un maître; l'ambitieux en a autant qu'il y a de gens utiles à sa fortune. *La Bruyère, Les Caractères, De la cour, 70.* Sclavul n-are decât un stăpân; ambițiosul are atâția stăpâni câți oameni îi pot fi de folos carierei sale. (Ambiția)

L'espérance trompe les plus grandes âmes. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 359* Speranța înșeală sufletele cele mai mari. (Speranța)

L'espérance, toute trompeuse qu'elle est, sert au moins à nous mener à la fin de la vie par un chemin agréable. *La Rochefoucauld, Maximes 168* Speranța, înșelătoare cum e, servește cel puțin să ne ducă la sfârșitul vieții pe un drum plăcut. (Speranța)

L'esprit est toujours la dupe du coeur. *La Rochefoucauld, Maximes 102* Spiritul este totdeauna înșelat de inimă. (Spiritul)

L'esprit n'est que de la manière volatilisée, et la matière de l'esprit condensé. *Maeterlinck, Avant le grand silence, p. 72* Spiritul nu-i decât materie volatilizată, iar materia spirit condensat. (Spiritul)

L'esprit ne tient pas lieu de savoir. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 474* Spiritul nu ține loc de știință. (Spiritul)

L'esprit qu'on veut avoir gâte celui qu'an a. *Destouches, Le Mechant 4, 7* Spiritul pe care vrea să-l aibă cineva îl strică pe acela pe care-l are. (Spiritul)

L'esprit s'attache par paresse et par constance à ce qui lui est facile ou agréable; cette habitude met toujours des bornes à nos connaissances, et jamais personne ne s'est donné la peine d'étendre et de conduire son esprit aussi loin qu'il pourrait aller. *La Rochefoucauld, Maximes, 482.* Spiritul se atașează din lene sau din statornicie de ceea ce-i este ușor sau plăcut; această deprindere pune totdeauna limite cunoștințelor noastre și niciodată cineva nu și-a dat osteneala de a-și extinde și de a-și conduce spiritul până unde ar putea să meargă. (Cunoaștere)

L'esprit s'use eomme toutes choses; les sciences sont ses aliments, elles le nourrissent et le eonsument. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme, 92* Spiritul se uzează ca orice lucru; științele sunt hrana lui, ele îl nutresc și-l consumă. (Spiritul)

L'état c'est moi. *Louis XIV.* Statul sunt eu. Cuvinte pe care le-ar fi rostit în 1651 în fata Statelor generale. Indică chintesența monarhiei absolute și, prin extensie, tendințele dictatoriale. (Absolutism)

L'éternité contient l'espace infini, comme l'espace infini contient l'éternité. *Maeterlinck, Le Sablier p. 144* Eternitatea conține spațiul infinit, după cum spațiul infinit conține eternitatea. (Veșnicia)

L'excessive civilité d'un homme paraît quelquefois suspecte au sage. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 1, 144.* Politețea excesivă a cuiva pare uneori suspectă celui înțelept. (Politețea)

L'expérience nous fait voir une différence énorme entre la dévotion et la bonté. *Pascal, Pensées 496 (412)* Experiența ne face să vedem o deosebire enormă între religiozitate și bunătate. (Religiozitatea)

L'expérience que j'ai du succès de nos souhaits, combien ils sont trompeurs, et que très souvent ce que nous désirions pour notre avantage, devient par sa possession la source de nos maux, m'empêche même de former des désirs pour aucune chose de cette vie. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, I, 35.* Experiența pe care o am cu privire la rezultatul dorințelor noastre, cât sunt de înșelătoare și cât de adesea ceea ce dorim spre avantajul nostru devine, prin realizarea sa, izvorul relelor noastre, mă împiedică pînă și de a mai formula dorințe pentru vreun lucru din aceasta viață. (Dorința)

L'extrême plaisir que nous prenons à parler de nous mêmes nous doit faire craindre de n'en donner guère a ceux qui nous écoutent. *La Rochefoucauld, Maximes 314* Extrema plăcere ce avem de a vorbi de noi înșine trebuie să ne facă să ne temem de a nu face plăcere de loc celor care ne ascultă. (Vorba)

L'histoire est très souvent à l'égard des actions des grands hommes, ce qu'est un microscope à l'égard des objets: l'un et l'autre ne représentent rien au naturel. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 50.* Foarte adesea istoria este față de acțiunile oamenilor mari ceea ce-i un microscop față de obiecte: amândouă nu reprezintă nimic așa cum e. (Istorie)

L'histoire, voix de la tombe, / Est l'écho de tout ce qui tombe / Sur la route du genre humain. *Lamartine.* Istoria, glasul mormântului, este eoul a tot ce cade pe drumul neamului omenesc. (Istorie)

L'homme a bien peu de ressources dans soi-même, puisqu'il faut une disgrâce ou une mortification pour le rendre plus humain, plus traitable, moins féroce, plus honnête homme. *La Bruyère, Les Caractères, De la cour 94.* Omul are prea puține resurse în sine, de vreme ce îi trebuie o dizgrație sau o umilire pentru a-l face mai omenos, mai blând, mai puțin feroce, mai onest. (Omenia)

L'homme croit souvent se conduire lorsqu'il est conduit; et, pendant que par son esprit il tend à un but, son coeur l'entraîne

insensiblement à un autre. *La Rochefoucauld, Maximes 43.* Omul crede adesea că se conduce, când (de fapt) este condus; și, în timp ce cu spiritul el tinde spre o țintă, inima sa îl trage pe nesimțite spre alta. (Conducerea)

L'homme est né libre. *Rousseau J. J., Le contrat social (I).* Omul s-a născut liber. (Om)

L'homme est si heureusement fabriqué qu'il n'a aucun principe juste du vrai et plusieurs excellents du faux. *Pascal, Pensées, 82 (361).* Omul este făurit în chip atât de fericit, încât el nu are nici un principiu just pentru adevăr și mai multe principii excelente pentru neadevăr. (Adevăr)

L'homme est visiblement fait pour penser; c'est toute sa dignité et tout son mérite; et tout son devoir est de penser comme il faut. *Pascal, Pensées 146 (4).* Este evident că omul e făcut pentru a gândi: acesta-i toată demnitatea sa și tot meritul său; și toată datoria sa este de a gândi cum trebuie. (Gândirea)

L'homme heureux oublie aujourd'hui celui qui l'assista hier, et ne connaît pas seulement le nom de celui qui l'aida au commencement de sa carrière de fortune. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 1,166.* Omul fericit uită azi pe acela care l-a susținut ieri, și nu cunoaște nici măcar numele aceuia care l-a ajutat la începutul carierei sale norocoase. (Fericire)

L'homme n'a point de port, le temps n'a point de rive. Il coule, et nous passons ! *Lamartine, Le lac 9* Omul nu are port, timpul nu are țărnișă. El curge, iar noi trecem ! (Timp)

L'homme n'est ni ange ni bête, et le malheur veut que qui veut faire l'ange fait la bête. *Pascal, Pensées 358 (427).* Omul nu este nici înger nici animal și, din nefericire, cel care vrea să facă pe îngerul face pe animalul. (Om)

L'homme n'est qu'un roseau, le plus faible de la nature, mais c'est un roseau pensant. *Pascal, Pensées (347).* Omul nu e decât o trestie, cea mai fragilă din natură, dar o trestie gânditoare. Deși este o faptură fragilă, omul este puternic prin inteligență și rațiune. (Om)

L'homme n'est qu'un roseau,... mais c'est un roseau pensant. *Pascal, Pensées 347 (63).* Omul nu-i decât o trestie,... dar o trestie care gândește. (Om)

L'homme n'est qu'un sujet plein d'erreur, naturelle et ineffaçable sans la grâce. Rien ne lui montre la vérité. Tout l'abuse; ces deux principes de vérités, la raison et les sens, outre qu'ils manquent chacun de sincérité, s'abusent réciproquement l'un l'autre. Les sens abusent la raison par de fausses apparences; et cette même piperie qu'ils apportent à la raison, ils la reçoivent d'elle à leur tour; elle s'en revanche. Les passions de l'âme troublent les

sens, et leur font des impressions fausses. Ils mentent et se trompent à l'envi. *Pascal, Pensées, 83 (370)*. Omul nu-i decât o ființă plină de eroare naturală și de neștres, fără har. Nimic nu-i arată adevărul. Totul îl înșeală; cele două principii de adevăr, rațiunea și simțurile, pe lângă că sunt lipsite de sinceritate, se înșeală reciproc. Simțurile înșeală rațiunea prin aparențe false; și aceeași amăgire pe care o aduc rațiunii, ele o primesc la rândul lor de la ea; ea se răzbună. Pasiunile sufletului tulbură simțurile și le produc impresii false. Ele (simțurile) mint și se înșeală pe întrecute. ([Adevăr](#))

L'homme passe la plus grande partie de sa vie à former des projets, et après avoir bâti une infinité de châteaux en Espagne, à peine se trouve-t-il à la fin de ses jours possesseur d'une misérable cabane, où il puisse se reposer du travail et des peines qu'il a essuyées avant que d'arriver à la vieillesse. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II, 87*. Omul își trece cea mai mare parte a vieții formând proiecte; și după ce a zidit o infinitate de castele în Spania, la sfârșitul zilelor sale abia se găsește în posesia unei colibe mizerabile, unde să se poată odihni, după munca și necazurile îndurate înainte de a ajunge la bătrânețe. ([Planul](#))

L'homme qui ne connaîtrait pas la douleur ne connaîtrait ni l'attendrissement de l'humanité ni la douceur de la commisération. *Rousseau, Émile II*. Omul care n-ar cunoaște durerea, nu ar cunoaște nici înduioșarea omeniei, nici gingășia compătimirii. ([Durerea](#))

L'homme, quelque plein de tristesse qu'il soit, si on peut gagner sur lui de le faire entrer en quelque divertissement, le voilà heureux pendant ce temps-là; et l'homme, quelque heureux qu'il soit, s'il n'est diverti et occupé par quelque passion ou quelque amusement qui empêche l'ennui de se répandre, sera bientôt chagrin et malheureux. Sans divertissement il n'y a point de joie, avec le divertissement il n'y a point de tristesse. *Pascal, Pensées, 139 (133)*. Omul, oricât de plin ar fi de tristețe, dacă-l putem îndupleca să participe la vreo distracție, iată-l fericit în acest răstimp; și oricât ar fi de fericit cineva, dacă nu e distrat și ocupat de vreo pasiune sau de vreo distracție, care să împiedice plictiseala de-a se răspândi, va fi curând supărat și nenorocit. Fără distracție nu există bucurie, cu distracție nu exista tristețe. ([Distracția](#))

L'honneur c'est une pierre précieuse dont le moindre défaut diminue beaucoup le prix. C'est un trésor qu'on ne peut plus recouvrer dès qu'une fois on l'a malheureusement perdu. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 246*. (Onoarea) este o piatră prețioasă, la care cel mai mic defect îi scade mult prețul. Ea este o comoară ce nu se poate redobândi, odată ce, din nenorocire, a fost pierdută. ([Onoarea](#))

L'honneur est comme une île escarpée et sans bords, / On n'y peut plus rentrer dès qu'on en est dehors. *Boileau, Satires, Contre les femmes*. Onoarea este ca o insulă prăpăstioasă și fără țărmuri; odată ce

ai ieșit din ea, nu te mai poți întoarce. (Onoarea)

L'humanité est la première des vertus. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 441.* Omenia este prima dintre virtuți. (Omenia)

L'humanité ne semble pas menée par la raison, ni même par le sentiment, mais par des forces étrangères et inconnues. *Maeterlinck, Avant le grand silence p. 22.* Omenirea nu pare a fi mânată de rațiune, nici chiar de sentiment, ci de forțe străine și necunoscute. (Omenirea)

L'hypocrisie est un hommage que le vice rend à la vertu. *La Rochefoucauld, Maximes 21.* Ipocrizia este un omagiu pe care viciul îl aduce virtuții. (Prefăcătoria)

L'hypocrisie est un hommage que le vice rend à la vertu. *La Rochefoucauld, Maximes 218.* Fățarnicia este un omagiu pe care viciul îl aduce virtuții. (Ipocrizie)

L'inconnu d'hier est la vérité de demain. *Flammarion, L'Inconnu et les problèmes psychiques, 17.* Necunoscutul de ieri este adevărul de mâine. (Adevăr)

L'ingratitude d'un malhonnête homme ne doit jamais faire tort au besoin (d'un autre). *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 29.* Nerecunoștința unui om neonest nu trebuie niciodată să vatăme altuia, atunci când are nevoie (de ajutor). (Nerecunoștința)

L'ingratitude la plus odieuse, mais la plus commune et la plus ancienne, est celle des enfants avec leurs pères. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 174.* Nerecunoștința cea mai odioasă, dar cea mai comună și cea mai veche este cea a copiilor față de părinți. (Nerecunoștința)

L'inimitié me paraît être de la nature des cloches, qui ne sauraient sonner moins qu'on ne les mette en mouvement, ou qu'on ne frappe dessus. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, In. II, 111.* Dușmănia îmi pare a fi asemenea clopotelor, care nu sună decât dacă sunt puse în mișcare, sau dacă se lovesc în ele. (Dușmănia)

L'iniquità non si fonda soltanto sulle sue forze, ma anche sulla credulità et sullo spavento altrui. *Manzoni, I Promessi sposi 26.* Nedreptatea nu se bazează numai pe puterile ei, ci și pe credulitatea și frica altora. (Nedreptatea)

L'iniquité ne plaît qu'autant qu'on en profite. *Rousseau, Émile 4.* Nedreptatea nu ne place decât în măsura în care profităm din ea. (Nedreptatea)

L'intérieur du temple n'est habité que par des morts qui n'y étaient pas de leur vivant, et par quelques vivants que l'on met à la porte, pour la plupart, dès qu'ils sont morts. *d'Alembert.* Interiorul templului (gloriei literare) este locuit numai de morți, care în timpul vieții lor nu erau în el și de unii vii, care, mai toți, când mor, sunt dați afară.

(Gloria)

L'invention est l'unique preuve de génie. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 542.* Invenția este unica dovadă de geniu. (Geniul)

L'invisible est roi de tout ce que nous voyons. *Maeterlinck, Le Sablier, p. 147.* Invizibilul este regele a tot ce vedem. (Invizibilul)

L'ira è come il fuoco: non si può spegnere che quando è favila. Dopo è tardi. *Papini, Storia di Cristo 1, 132.* Mânia e ca focul: nu se poate stinge decât atunci când e scânteie. După aceea e târziu. (Mânia)

L'ironie n'est trop souvent qu'une forme de l'inintelligence. *Ap. Palamas K., Grammata 127.* Prea adesea ironia nu-i decât o formă a lipsei de inteligență. (Ironia)

L'on est étonné, avec tout son esprit, de se trouver la dupe de plus sots que soi. *La Bruyère, Les Caractères, De la cour, 88.* Cu tot spiritul pe care-l putem avea, rămânem uimiți când ne vedem păcăliți de oameni mai proști ca noi. (Înșelarea)

L'on fait plus souvent des trahisons par faiblesse que par un dessein formé de trahir. *La Rochefoucauld, Maximes 120* Mai adesea trădează cineva din slăbiciune decât în urma luării unei hotărâri de a trăda. (Trădare)

L'on se repent rarement de parler peu, très souvent de trop parler; maxime usée et triviale que tout le monde sait et que tout le monde ne pratique pas. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme 149* Rar ne căim că vorbim puțin, foarte adesea că vorbim prea mult; maximă uzată și banală, pe care o știe toată lumea, dar pe care nimeni n-o aplică. (Vorba)

L'on veut aussi le bien de ses amis, et, s'il arrive, ce n'est pas toujours par s'en réjouir que l'on commence. *La Bruyère, Les Caractères, Du coeur 51.* Noi vrem de asemenea binele prietenilor noștri și, când vine, nu totdeauna începem prin a ne bucura. (Prietenia)

L'on voit des hommes tomber d'une haute fortune par les mêmes défauts qui les y avaient fait monter. *La Bruyère, Les Caractères, De la cour, 34.* Se văd oameni căzând dintr-o situație înaltă datorită aceluiași greșeli care i-au ajutat să se ridice până la ea. (Căderea)

L'ordre affranchit la pensée. *Descartes, ap. Bourget, Le Disciple II (p. 42).* Ordinea liberează gândirea. (Ordinea)

L'orgueil est en nous comme la forteresse du mal. *Hugo Victor, Les Misérables 1, 2,13.* Orgoliul este în noi ca o fortăreață a răului. (Orgoliul)

L'unité jointe à l'infini ne l'augmente de rien... Le fini s'anéantit en présence de l'infini, et devient un pur néant. Ainsi notre esprit devant Dieu. *Pascal, Pensées 233 (3).* Unitatea adaugată la

infiniț nu-l mărește cu nimic... Finitul dispăre în prezența infinitului și devine un pur neant. Tot astfel spiritul nostru înaintea lui Dumnezeu. (Infinitul)

L'univers est un cercle dont le centre est partout et la circonférence nulle part. *Pascal, Pensées.* Universul este un cerc al cărui centru e pretutindeni și a cărui circumferință nu e nicăieri. (Universul)

L'uomo bestia, quando è certa l'impunità, non conosce più bel sollazzo di questa: sfogarsi contro l'inerme, con maggior gusto quando l'inerme à innocente. *Papini, Storia di Cristo 2, 481* Omul bestie, când nepedepsirea e sigură, nu cunoaște desfătare mai frumoasă decât aceea de a-și descărca mînia asupra celui fără apărare, cu o plăcere și mai mare când cel fără apărare e nevinovat. (Răutatea)

L'uomo è una Bestia che deve diventare Angelo. *Papini, Storia di Cristo 1, 72.* Omul e o bestie care trebuie să devină înger. (Om)

L'uomo, quando soffre, si fa una particolare idea del bene e del male, e cioè del bene che gli altri dovrebbero fargli e a cui egli pretende, come si dalle proprie sofferenze vi fosse abilitato. E se gli altri non gli fanno il bene quasi per dovere, egli li accusa, e di tutto il male ch'egli fa quasi per diritto, facilmente si scusa. *Pirandello, Il fu Mattia Pascal 13* Omul, când suferă, își face o idee specială despre bine și rău, și anume despre binele pe care ar trebui să i-l facă alții și la care are pretenție, ca și cum ar fi îndreptățit la aceasta de propriile sale suferințe. Și dacă ceilalți nu-i fac binele, ca și cum ar fi de datoria lor, el îi acuză și se scuză cu ușurință de tot răul pe care-l face, ca și cum ar fi dreptul său. (Sufletul)

L'usage nous dérobe le vrai visage des choses. *Montaigne, Essais 1, 22.* Obișnuința ne ascunde adevăratul aspect al lucrurilor. (Obișnuința)

La început a existat ființa, unică, fără (vreo) a doua entitate; unii spun că la început ar fi existat neființa unică, fără (vreo) a doua (entitate), și că din această neființă s-ar fi născut ființa. Dar cum ar fi posibil așa ceva ? Cum s-ar putea naște ființa din neființă. Ființa (este aceea care) a existat la început, unică și fără (vreo) a doua (entitate). *Chandogya – Upanișad 6, 2,1-2.* (Ființa)

La început exista numai Sufletul (universal). *Sitareya-Upanișad 1, 1, 1.* (Sufletul universal)

La început n-a existat nimic aici (în univers); căci universul era învăluit de moarte. *Brhad Aranyaka – Upanișad 1, 2,1* (Universul)

La alabanza propria envilece. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha I, 77.* Lauda de sine înjosește. (Lauda)

La atención sabe bien que es grande el rodeo de solos los méritos, si no se ayudan del favor. *Gracián, El oráculo manual y arte de*

prudencia 112. Cel cu experiență știe că drumul meritului, fără ajutorul favorii, este excesiv de lung. (Meritul)

La bonne éducation de la jeunesse est le garant le plus sûr du bonheur d'un état. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 108.* Buna creștere a tineretului este garanția cea mai sigură a fericirii unui stat. (Educația)

La ce folosește nașterea aceluia, care numai răpește tinerețea mamei sale, dacă nu se ridică în culmea familiei, ca un steag? *Pañcatantra (K.), 1, 26.* (Copiii)

La ce mai vor medicii să prepare leacuri pentru bolnavi ? Când timpul îi face copți (pentru moarte), ce folosesc medicamentele ? *Mahabharata 12, 5189; Böhrlingk, Indische Sprüche 4664.* (Leacul)

La cei înțelepți bătrânețea se ivește mai întâi la minte, apoi la corp; pe când la cei neînțelepți ea se ivește în corp, dar niciodată la minte. *Pañcatantra (K.), 1, 166.* (Bătrânețea)

La chose la plus importante à toute la vie, est le choix du métier: le hasard en dispose. *Pascal, Pensées 97 (3).* Lucrul cel mai important pentru toată viața este alegerea îndeletnicirii; aici hotărăște întâmplarea. (Ocupația)

La compassion est une vertu qui ne s'acquiert guère que par l'expérience: rarement la trouve-t-on dans ceux qui ignorent ce que c'est que la mauvaise fortune. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, 140.* Compătimirea este o virtute care nu se capătă decât prin experiență; rareori o găsim la acei care nu cunosc ce-i restriștea. (Compătimire)

La conscience est la voix de l'âme, les passions sont la voix du corps. *Rousseau, Émile, 4.* Conștiința este glasul sufletului, pasiunile sunt glasul corpului. (Conștiința)

La conviction de l'esprit n'entraîne pas toujours celle du coeur. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 929.* Convingerea spiritului nu aduce totdeauna și pe acea a inimii. (Convingerea)

La coutume est une seconde nature, qui détruit la première ... J'ai grand peur que cette nature ne soit elle-même qu'une première coutume, comme la coutume est une seconde nature. *Pascal, Pensées 93 (195).* Obiceiul este o a doua natură, care distruge pe cea dintâi ... Tare mi-i teamă că această a doua natură nu este și ea decât un prim obicei, după cum obiceiul este o a doua natură. (Obiceiul)

La coutume fait toute l'équité. *Pascal, Pensées 294 (69).* Obiceiul constituite întreaga dreptate. (Obiceiul)

La critique est ordinairement un fruit de l'envie, ou l'effet d'une ridicule présomption de sa propre capacité... Il est parmi les

savants ce que le charlatan est entre les médecins... Il veut que tout ce qu'il lit et qu'il entend soit quelque chose de nouveau, quoiqu'il n'y ait rien de nouveau sous le soleil. Il prétend que les nouveaux auteurs ne doivent pas jouir de la liberté de penser sur un sujet la même chose, que d'autres ont pu penser avant lui il y a des milliers d'années. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, II, 127 sq.* Critica este de obicei un fruct al invidiei sau efectul unei ridicole păreri bune despre propria sa capacitate... (Criticul) este între savanți ceea ce șarlatanul e între medici. El vrea ca tot ce citește și tot ce aude să fie ceva nou, deși nu e nimic nou sub soare. El pretinde că autorii noi nu trebuie să se bucure de libertatea de a gândi asupra unui subiect la fel cum se poate să fi gândit înaintea lui alții, acum câteva mii de ani. (Critica)

La dépendance est née de la société. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 185.* Atârnairea s-a născut din societate. (Atârnairea)

La dernière démarche de la raison est de reconnaître qu'il y a une infinité de choses qui la surpassent. *Pascal, Pensées 267 (247)* Ultimul pas al rațiunii este de a recunoaște că există o infinitate de lucruri care o depășesc. (Rațiunea)

La distance qu'il y a de l'honnête homme à l'habile homme s'affaiblit de jour à autre et est sur le point de disparaître. *La Bruyère, Les Caractères, Des jugements, 55.* Distanța dintre omul onest și omul abil se micșorează pe zi ce trece și este pe cale de a dispărea. (Abilitatea)

La douceur de la gloire est si grande, qu'à quelque objet qu'on l'attache, même à la mort, on l'aime. *Pascal, Pensées 158, 21.* Farmecul gloriei este atât de mare, încât oricare ar fi obiectul de care o legăm, chiar și moartea, noi o iubim. (Gloria)

La esperanza es gran falsificadora de la verdad. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 19* Speranța este o mare falsificatoare a adevărului. (Speranța)

La facilidad es ramo de vulgaridad. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 177* O sociabilitate mare e înrudită cu vulgaritatea. (Sociabilitatea)

La facilité à faire des promesses et la difficulté de les tenir sont presque inséparables. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II, 57.* Ușurința de a face promisiuni și greutatea de a le ține sunt aproape inseparabile. (Promisiune)

La façon de donner vaut mieux que ce qu'on donne. *Corneille, Le Menteur (act. I, scena 1)* Felul în care dai prețuiește mai mult decât ceea ce dai.⁷³ (Dărnicie)

La familiarité et l'amitié font beaucoup d'ingrats. *Vauvenargues,*

⁷³ Vezi [i *Bis dat qui cito dat.*

Réflexions et maximes, 577. Familiaritatea și prietenia fac mulți nerecunoscători. (Nerecunoștința)

La fantasia tanto è più robusta, quanto è più debole il raziocinio. *Vico, Scienza*, p. 55. Fantezia e cu atât mai puternică, cu cât judecata e mai slabă. (Imaginația)

La fausse modestie est le dernier raffinement de la vanité. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme* 66. Falsa modestie este ultimul rafinament al vanității (orgoliului). (Modestia)

La faveur des princes n'exclut pas le mérite et ne le suppose pas aussi. *La Bruyère, Les Caractères, Des jugements*, 67. Favoarea prinților nu exclude meritul, dar nici nu-l presupune. (Favoarea)

La faveur met l'homme au-dessus de ses égaux, et sa chute, au dessous. *La Bruyère, Les Caractères, De la cour*, 97. Favoarea pune pe un om mai presus de egalii săi, iar căderea mai prejos. (Favoarea)

La fel ca pentru o călătorie, tot astfel își adună înțeleptul și pentru viață proviziile cele mai necesare, nu cele mai de preț. *Socrates, ap. Stobaeus, Florilegium* 3, 73 (Viața)

La félicité de l'homme ici-bas n'est qu'un état négatif; on doit la mesurer par la moindre quantité des maux qu'il souffre. *Rousseau, Émile* 2, p. 72. Fericirea omului, aici pe pământ, nu-i decât o stare negativă, întrucât trebuie s-o măsurăm prin cantitatea mai mică de rele pe care le suferă. (Fericire)

La fiecare lucru cercetează antecedentele și urmările, și (numai) după aceea apucă-te de el; altfel la început vei fi dispus, fiindcă nu te-ai gândit la nimic din cele ce vor urma; pe urmă însă, când se vor ivi unele greutăți, te vei lăsa în mod rușinos de ceea ce ai întreprins. *Epictetus, Manuale*, 29, 1. (Chibzuința)

La finesse est l'occasion prochaine de la fourberie: de l'une à l'autre le pas est glissant; le mensonge seul en fait la difference; si on l'ajoute à la finesse, c'est fourberie. *La Bruyère, Les Caractères, De la cour*, 84. Abilitatea este ocazia apropiată a înșelătoriei: de la una la alta pasul e alunecos; minciuna constituie singura deosebire dintre ele; dacă-i adăugată la abilitate, avem înșelătoria. (Abilitatea)

La flatterie est une fausse monnaie qui n'a de cours que par notre vanité. *La Rochefoucauld, Maximes* 158. Lingușirea este o moneda falsă, care nu are curs decât datorită vanității noastre. (Lingușirea)

La foi est la consolation des misérables et la terreur des heureux. *Vauvenargues, Réflexions et maximes*, 323. Credința este mângâierea celor nenorociți și groaza celor fericiți. (Credința)

La fortuna assai sovente li non degni ad alto leva, abbasso lasciando, i degnissimi. *Boccaccio, Il Decamerone* 4, 1. Foarte adesea

norocul înalță pe cei nevrednici, lasând pe cei mai vrednici jos. (Noroc)

La fortuna e la natura tiene il conto per bilancio: la non ti fa mai un bene, che all'incontro non surga un male. Machiavelli, *La Mandragola*, 4, 1. Norocul și natura țin socoteala cu balanța: ele nu ne fac niciodată un bine, fără ca în schimb să nu se ivească un rău. (Bine)

La fortuna se deleita a veces de lastimar donde más ha de doler; siempre mortifica en lo vivo. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia* 145. Destinul găsește uneori plăcere să ne întristeze tocmai acolo, unde (ne) doare mai tare. Totdeauna loviturile sale cad pe locul unde-i rana. (Destin)

La fortune accoutume les puissants à ne compter qu'eux sur la terre. Vauvenargues, *Réflexions et maximes* 186. Norocul îi deprinde pe cei puternici să nu se numere decât pe ei pe pământ. (Puterea)

La fortune et l'humeur gouvernent le monde. La Rochefoucauld, *Maximes* 435. Norocul și dispoziția sufletească conduc lumea. (Noroc)

La fortune fait paraître nos vertus et nos vices comme la lumière fait paraître les objets. La Rochefoucauld, *Maximes* 380. Norocul face să apară virtuțile și viciile noastre după cum lumina face să apară obiectele. (Noroc)

La fortune n'est jamais plus à craindre que lorsqu'elle prodigue ses faveurs. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales I*, 100. Niciodată norocul nu-i de temut, ca atunci când risipește favorurile sale. (Noroc)

La fortune ne donne rien, elle ne fait que prêter pour un temps: demain elle redemande à ses favoris ce qu'elle semble leur donner pour toujours. La Bruyère. Norocul nu (ne) dă nimic; el nu face (altceva) decât să (ne) împrumute pentru un timp: mâine el cere înapoi de la favoriții săi ceea ce pare că dă pentru totdeauna. (Noroc)

La fortune ne paraît jamais si aveugle, qu'à ceux à qui elle ne fait pas de bien. La Rochefoucauld, *Maximes* 391. Norocul nu apare niciodată atât de orb ca acehora căroră el nu le face nici un bine. (Noroc)

La garde meurt mais ne se rend pas. Cambronne. Garda moare, dar nu se predă. Cuvinte de răspuns atribuite generalului Cambronne, comandant în garda imperială, căruia, în bătălia de la Waterloo, englezii i-au cerut să se predea împreună cu cei câțiva oameni ce-i mai rămăseseră. (Sacrificiu)

La gloire des grands hommes se doit toujours mesurer aux moyens dont ils se sont servis pour l'acquérir. La Rochefoucauld, *Maximes* 157. Gloria oamenilor mari trebuie măsurată totdeauna după mijloacele de care s-au servit pentru a o dobândi. (Gloria)

La gloire seule tient lieu des talents qu'une longue vie a usée.

Vauvenargues, *Réflexions et maximes* 689. Gloria singură ține locul talentelor pe care o viață lungă le-a uzat. (Gloria)

La gloria ch'è tanto corto pispiglio nel silenzio dell'eternità. Papini, *Storia di Cristo* p. 609. Gloria, care-i o șoaptă atât de scurtă în tăcerea veșniciei. (Gloria)

La gravité est un mystère du corps inventé pour cacher les défauts de l'esprit. La Rochefoucauld, *Maximes* 257. Gravitatea este un mister al corpului inventat pentru a ascunde defectele spiritului. (Gravitatea)

La guerre n'est pas si onéreuse que la servitude. Vauvenargues, *Réflexions et maximes* 21 Războiul nu e atât de împovărat ca robia. (Robia)

La hermosura en la mujer honesta es como el fuego apartado ó como la espada aguda, que ni él quema ni ella corta á quien á ellos no se acerca. Cervantes, *Don Quijote de la Mancha* 1,14. Frumusețea la o femeie cinstită este ca focul îndepărtat sau ca sabia ascuțită: căci nici el nu arde nici ea ne taie pe acela care nu se apropie de ele. (Frumusețea)

La jalousie est le plus grand de tous les maux, et celui qui fait le moins de pitié aux personnes qui le causent. La Rochefoucauld, *Maximes* 503. Gelozia este cel mai mare dintre toate relele și care produce cel mai puțin milă persoanelor care o pricinuesc. (Gelozia)

La jalousie naît toujours avec l'amour, mais elle ne meurt pas toujours avec lui. La Rochefoucauld, *Maximes* 361. Gelozia se naște totdeauna odată cu dragostea, dar nu moare totdeauna odată cu ea. (Gelozia)

La justice pour autrui est une charité pour nous. Montesquieu, *Lettres persanes* 12. Dreptatea pentru altul este o bunătate (caritate) pentru noi. (Dreptatea)

La justice sans la force est impuissante; la force sans la justice est tyrannique. La justice sans force est contredite, parce qu'il y a toujours des méchants; la force sans la justice est accusée. Il faut donc mettre ensemble la justice et la force; et pour cela faire que ce qui est juste soit, fort, ou que ce qui est fort soit juste. Pascal, *Pensées* 298 (169). Justiția fără forță este neputincioasă; forța fără justiție este tiranică. Justiția fără forță este contrazisă, deoarece există totdeauna oameni răi; (iar) forța fără justiție este acuzată. Deci, trebuie puse împreună justiția și forța; și pentru aceasta trebuie de făcut ca ceea ce-i just să fie puternic, sau ceea ce-i puternic să fie just. (Justiția)

La legge suppose, prima di sè e accanto a sè, il predominio de male, la sovranità dell' istinto. Papini, *Storia di Cristo, È stato detto* 1, 126. Legea presupune, înainte de ea și alături de ea, predominarea răului, suveranitatea instinctului. (Legea)

La liberté n'est pas oisiveté, c'est un usage libre du temps, c'est le choix du travail et de l'exercice; être libre, en un mot, n'est pas ne rien faire: c'est être seul arbitre de ce qu'on fait ou de ce qu'on ne fait point. *La Bruyère, Les Caractères, Des jugements, 104.* Libertatea nu e lene, ci întrebuintărea liberă a timpului, alegerea muncii și a exercițiului; într-un cuvânt, a fi liber nu înseamnă a nu face nimic: ci înseamnă a fi singur stăpân pe ceea ce faci sau pe ceea ce nu faci. ([Libertate](#))

La loi de la vie, c' est la lutte. Durant W., *Vies et doctrines des philosophes* (1938) 442. Legea vieții este lupta. ([Viața](#))

La loi des esprits n'est pas différente de celle des corps, qui ne peuvent se maintenir que par une continuelle nourriture. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 194* Legea spiritului nu e deosebită de aceea a corpului, care nu se poate menține decât printr-o hrănire continuă. ([Spiritul](#))

La loi est morte, quand les scélérats triomphent. *France Anatole, Les Dieux ont soif 27.* Legea e moartă, când triumfă scelerati. ([Legea](#))

La matière et l'esprit ne sont qu'un; mais il est fort admissible que, de même qu'ici bas on ne voit que la matière, là-haut ou n'importe où, on ne voit que l'esprit. *Maeterlinck, Le Sablier, p. 126.* Materia și spiritul nu sunt decât una; dar e foarte admisibil ca, după cum pe lumea aceasta nu se vede decât materia, pe lumea cealaltă, sau indiferent unde, să nu se vadă decât spiritul. ([Materia](#))

La matière et l'esprit sont deux aspects de la même substance, de la même existence, de la même énergie. *Maeterlinck, Le Sablier, p. 124.* Materia și spiritul sunt două aspecte ale aceleiași substanțe, ale aceleiași existențe, ale aceleiași energii. ([Materia](#))

La matière n'est que de l'énergie accumulée; et l'énergie peut prendre toutes les formes depuis la chute d'un caillou jusqu'à la pensée de l'homme. *Maeterlinck, Avant le grand silence, p. 144.* Materia nu-i decât energie acumulată; și energia poate lua toate formele, de la căderea unei pietre până la gândirea omului. ([Materia](#))

La meilleure pitié, quand un homme a un point douloureux, n'est-ce pas de n'y point toucher du tout ? *Hugo Victor, Les Misérables 1, 2, 4.* Cea mai bună milă, atunci când un om are un punct dureros, nu e oare să nu-l atingem de loc ? ([Mila](#))

La Mentira es siempre la primera en todo; arrastra necios por vulgaridad continuada. La Verdad siempre llega la última y tarde, cojeando con el Tiempo. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 146.* În toate merge totdeauna înainte minciuna, trăgând prostia după ea, de funia vulgarității ei fără leac; iar adevărul vine totdeauna cel din urmă, șchiopătând încet, la braț cu timpul. ([Minciuna](#))

La mesure du bonheur ou du malheur de l'homme, c'est l'idée qu'il en a. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales* 317. Măsura fericirii sau a nefericirii cuiva este ideea ce o are despre ea. (Fericire)

La miglior fortezza che sia, è non esser odiato dal popolo: perchè ancora che tu abbia la fortezze, e il popolo ti abbia in odio, le non ti salvano, perchè non mancano mai popoli, preso che li hanno le armi, forestieri che li soccorrino. *Machiavelli, Il Principe* 20. Cea mai bună fortăreață care există este a nu fi urât de popor: pentru că, chiar dacă are cineva fortărețe dacă poporul îl urăște, ele nu-l salvează, fiindcă niciodată nu lipsesc străini care să ajute poporul, odată ce a luat armele. (Politica)

La misère ne consiste pas dans la privation des choses mais dans le besoin qui s'en fait sentir. *Rousseau, Émile* 2 (p. 73). Mizeria nu constă în lipsa lucrurilor, ci în nevoia ce se resimte pentru ele. (Mizeria)

La modération est une crainte de tomber dans l'envie et dans le mépris que méritent ceux qui s'enivrent de leur bonheur. *La Rochefoucauld, Maximes* 18. Moderația este o teamă de a cădea în invidia și-n disprețul pe care-l merită cei care se îmbată de fericirea lor. (Moderația)

La moneta porta con sè, insieme al grassume, delle mani che l'hanno augguantata e palpata, il contagio inesorabile del crimine. *Papini, Storia di Cristo*, p. 295. Moneda poartă cu ea, împreună cu grăsimea mâinilor care au apucat-o și pipăit-o, contagiunea inexorabilă a crimei. (Moneda)

La moneta, che ha fatto morire tanti corpi, fa morire ogni giorno migliaia di anime. *Papini, Storia di Cristo*, p. 295. Moneda, care a făcut să moară atâtea corpuri, face să moară în fiecare zi mii de suflete. (Moneda)

La mort est origine d'une autre vie; ainsi pleurâmes-nous, et ainsi nous coûtâ-il d'entrer en cette-ci, ainsi nous dépouillâmes-nous de notre ancien voile en y entrant. *Montaigne, Essais* 1, 19. Moartea este originea unei alte vieți; așa am plâns și așa am suferit, când am intrat în viața aceasta; așa am lepădat vechiul nostru vâl, când am intrat în ea. (Moartea)

La mort n'arrive qu'une fois, et se fait sentir à tous les moments de la vie; il est plus dur de l'appréhender que de la souffrir. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme* 36. Moartea nu vine decât o singură dată și se face simțită în toate clipele vieții; este mai dur să te temi de ea decât să o suferi. (Moartea)

La mort n'est peut-être que le triomphe de l'esprit sur la matière. *Maeterlinck, Le Sablier* p. 127. Poate că moartea nu-i decât triumful spiritului asupra materiei. (Moartea)

La naissance dont on ne parle guère, n'est-elle pas beaucoup

plus importante, plus dangereuse, plus redoutable que la mort dont on parle tant et donc elle n'est que le prélude ? *Maeterlinck, Le Sablier, p. 237.* Nașterea, despre care nu se vorbește de loc, nu este ea oare cu mult mai importantă, mai primejdioasă, mai de temut, decât moartea, despre care se vorbește atât și față de care ea nu-i decât un preludiu ? ([Nașterea](#))

La natura de popoli ed è varia, ed è facile a persuadere loro una cosa, ma è difficile fermarli in quella persuasione. E però conviene essere ordinato in modo, che quando non credono più, si possa far loro credere per forza. *Machiavelli, Il Principe VI.* Firea poporului e nestatornică și-i ușor să-l convingi de un lucru, dar e greu să-l întărești în acea convingere. De aceea (conducătorii) trebuie să fie pregătiți așa fel, încât, atunci când (oamenii) nu mai cred, să poată fi făcuți să creadă cu sila. ([Politica](#))

La nature a des perfections pour montrer qu'elle est l'image de Dieu, et des défauts, pour montrer qu'elle n'en est que l'image. *Pascal, Pensées 580 (90).* Natura are perfecțiuni pentru a arăta că ea este imaginea lui Dumnezeu și defecte pentru a arăta că nu-i decât o imagine a lui. ([Natura](#))

La nature a ébauché beaucoup de talents qu'elle n'a pas daigné de finir. Ces faibles semences de génie abusent une jeunesse ardente, qui leur sacrifie les plaisirs et les plus beaux jours de la vie. Je regarde ces jeunes gens comme les femmes qui attendent leur fortune de leur beauté: le mépris et la pauvreté sont la peine sévère de ces espérances. Les hommes ne pardonnent point aux malheureux l'erreur de la gloire. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 402* Natura a schițat multe talente pe care n-a binevoit să le termine. Aceste slabe semințe de geniu înșeală un tineret înflăcărat, care le sacrifică plăcerile și cele mai frumoase zile ale vieții. Eu îi consider pe acești tineri (la fel) ca pe femeile care-și așteaptă norocul de la frumusețea lor: disprețul și sărăcia sunt pedeapsa aspră a acestor speranțe. Oamenii nu iartă celor nenorociți eroarea gloriei. ([Talentul](#))

La nature fait le mérite, et la fortune le met en oeuvre. *La Rochefoucauld, Maximes 153.* Natura face meritul, iar norocul îl pune în acțiune. ([Meritul](#))

La nature ignore complètement notre morale. *Maeterlinck, Le Temple enseveli 44.* Natura ignorează cu desăvârșire morala noastră. ([Morală](#))

La parole a été donnée à l'homme pour deguiser sa pensée. *Talleyrand.* Graiul a fost dat omului ca să-și ascundă gândul. ([Graiul](#))

La pauvreté humilie les hommes jusqu'à les faire rougir de leurs versus. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 390* Sărăcia umilește pe oameni pînă la a-i face să roșească de virtuțile lor. ([Sărăcia](#))

La perte du temps est la plus irréparable, et c'est celle qui

inquiète le moins. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 276* Pierderea de timp este cea mai ireparabilă, și (tocmai) ea este aceea care pricinuieste cea mai puțină neliniște. (Timp)

La philosophie triomphe aisément des maux passés et des maux à venir; mais les maux présents triomphent d'elle. *La Rochefoucauld, Maximes 22.* Filozofia triumfă ușor asupra relelor trecute și asupra celor care vor veni; dar relele prezente triumfă asupra ei. (Filozofia)

La plupart de nos erreurs nous viennent bien moins de nous que des autres. *Rousseau, Émile 3 (p. 267).* Cea mai mare parte din erorile noastre ne vin nu atât de la noi, cât mai ales de la alții. (Eroarea)

La plupart des biens et des maux de cette vie n'ont de réalité qu'autant qu'il plaît à notre imagination de leur en donner. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, 29.* Cele mai multe din bunurile și relele acestei vieți nu au realitate decât atât cât îi place închipuirii noastre să le dea. (Bine)

La plupart des gens ne jugent des hommes que par la vogue qu'ils ont ou par leur fortune. *La Rochefoucauld, Maximes, 212.* Cei mai mulți judecă pe oameni după faima pe care o au sau după noroc. (Aprecierea)

La plupart des hommes ne jouissent de la vie qu'en oubliant qu'ils vivent. *Maeterlinck, Le Sablier 64* Cea mai mare parte a oamenilor nu se bucură de viață decât uitând că trăiesc. (Viața)

La plupart des hommes ont, comme les plantes, des propriétés cachées que le hasard fait découvrir. *La Rochefoucauld, Maximes, 344.* Cei mai mulți oameni au, ca și plantele, proprietăți ascunse, pe care întâmplarea face să fie descoperite. (Calitate)

La plupart des hommes sont si resserrés dans la sphère de leur condition qu'ils n'ont pas même le courage d'en sortir par leurs idées; et, si l'on en voit quelques-uns que la spéculation des grandes choses rend en quelque sorte incapables des petites, on en trouve encore davantage à qui la pratique des petites a ôté jusqu'au sentiment des grandes. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 230.* Cei mai mulți oameni sunt atât de mărginiți în sfera condițiunii lor, încât ei nu au măcar curajul de a ieși din ea prin ideile lor; și dacă vedem pe unii, pe care speculația lucrurilor mari îi face oarecum incapabili de cele mici, se găsesc încă și mai mulți, cărora practicarea celor mici le-a luat până și sentimentul celor mari. (Mărginirea)

La plupart des hommes vieillissent des un petit cercle d'idées qu'ils n'ont pas tirées de leur fonds. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 238.* Cei mai mulți îmbătrânesc într-un mic cerc de idei, pe care nu le-au scos din fondul lor. (Mărginirea)

La plupart des hommes, pour arriver à leurs fins, sont plus

capables d'un grand effort que d'une longue persévérance: leur paresse ou leur inconstance leur fait perdre le fruit des meilleurs commencements; ils se laissent souvent devancer par d'autres qui sont partis après eux, et qui marchent lentement, mais constamment. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme* 137. Cei mai mulți oameni, pentru a ajunge la scopurile lor, sunt mai capabili de o efort mare, decât de o perseverență îndelungată: lenea sau nestatornicia lor îi face să piardă fructul celor mai bune începuturi; ei se lasă adesea să fie întrecuți de alții, care au pornit după ei și care merg încet, dar continuu. ([Perseverența](#))

La plupart des honnêtes femmes sont des trésors cachés qui ne sont en sûreté que parce qu'on ne les cherche pas. *La Rochefoucauld, Maximes* 368. Cele mai multe femei oneste sunt comori ascunse care nu sunt în siguranță decât fiindcă nu sunt căutate. ([Femeia](#))

La plus part des grands hommes ont passé la majeure partie de leur vie avec d'autres hommes qui ne les comprenaient point, ne les aimaient point et ne les estimait que médiocrement. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 653. Majoritatea oamenilor mari și-au petrecut cea mai mare parte a vieții lor împreună cu alți oameni care nu-i înțelegeau, nu-i iubeau și nu-i stimau decât în mod mediocru. ([Oameni mari](#))

La plus perdue des toutes les journées est celle où l'on n'a pas ri. *Chamfort Nicolas, Maximes, caractères et anecdotes* (II). Ziua cea mai (deplin) pierdută din toate este cea în care n-ai râs. ([Râsul](#))

La plus subtile de toutes les finesses est de savoir bien feindre de tomber dans les pièges qu'on nous tend. *La Rochefoucauld, Maximes* 117. Cea mai subtilă dintre toate finețele este să știm bine să ne prefacem că am cădea în cursele ce ni se întind. ([Cursa](#))

La plus véritable marque d'être né avec de grandes qualités, c'est d'être né sans envie. *La Rochefoucauld, Maximes* 433. Cel mai neîndoielnic semn că ne-am născut cu însușiri mari este că ne-am născut fără invidie. ([Invidia](#))

La poca prudenza degli uomini comincia una cosa, che per sapere allora di buono non si accorge del veleno che v'è sotto. *Machiavelli, Il Principe* 13. Lipsa de judecată a oamenilor începe un lucru, care, fiindcă atunci are gust bun, face ca ei să nu vadă veninul, care-i dedesubt. ([Nechibzuința](#))

La politesse de l'esprit consiste à penser des choses honnêtes et délicates. *La Rochefoucauld, Maximes* 99. Politețea spiritului constă în a gândi lucruri oneste și delicate. ([Gândirea](#))

La politesse fait paraître l'homme au dehors comme il devrait être intérieurement. *La Bruyère, Les Caractères, De la société* 32. Politețea face ca omul să apară în exterior așa cum ar trebui să fie în interior. ([Politețea](#))

La prima coniettura che si fa di un signore e del cervel quo, è vedere gli uomini che lui ha d'intorno, e quando sono sufficienti e fedeli, sempre si può riputarlo savio, perchè ha saputo conoscerli sufficienti e mantenerseli fedeli. *Machiavelli, Il Principe, 22.* Prima părere ce ne-o facem despre un domnitor și despre mintea lui e când vedem pe oamenii din jurul său; când sunt destoinici și credincioși, putem totdeauna să-l socotim înțelept, fiindcă a fost în stare să vadă că sunt destoinici și să și-i mențină credincioși. (Curteanul)

La promptitude qu'on témoigne a conseiller les autres, est une marque de la présomption qu'on a de sa propre capacité. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 14* Graba ce o arătam de a sfătui pe alții este un semn al încrederii ce o avem în capacitatea noastră. (Sfatul)

La ragione e il torto non si dividon mai con un taglio cosi netto, che ogni parte abbia soltanto dell'una e dell'altro. *Manzoni, I Promessi sposi, 1, 1.* Dreptatea și vina nu se pot despărți niciodată atât de exact, încât fiecare parte să aibă numai din una sau din alta. (Dreptatea)

La raison agit avec lenteur et avec tant de vues, sur tant de principes, lesquels il faut qu'ils soient toujours a présents, qu'à toute heure elle s'assoupit ou s'égare, manque d'avoir tous ses principes présents. Le sentiment n'agit pas ainsi: il agit en un instant, et toujours est prêt à agir. *Pascal, Pensées 252 (195)* Rațiunea acționează cu încetineală și cu atâtea vederi, pe atâtea principii, care trebuie să fie totdeauna prezente, încât în orice oră ea ațipește sau rătăcește, din cauză că nu are prezente toate principiile ei. Intuiția nu acționează așa: ea acționează într-o clipă și e totdeauna gata să acționeze. (Rațiunea)

La raison des bonnes moeurs ne se trouve point dans la nature qui est, par elle-même, indifférente, ignorant le mal comme le bien. *France Anatole, La Rôtisserie de la reine Pédauque 156.* Rațiunea bunelor moravuri nu se găsește în natură, care, în sine, e indiferentă și nu cunoaște nici răul nici binele. (Moravurile)

La raison du plus fort est toujours la meilleure. *La Fontaine, Le Loup et l'agneau.* Dreptatea celui mai puternic e întotdeauna cea mai bună. (Dreptatea)

La récompence des bonnes actions, c'est de les avoir faites; aucun prix digne de la vertu ne se trouve hors d'elle même. *France Anatole, Le Jardin d'Épicure 238.* Răsplata faptelor bune este de a le fi săvârșit; nici un preț demn de virtute nu se găsește în afara ei. (Virtute)

La reconnaissance de la plupart des hommes n'est qu'une secrèt envie de recevoir de plus grands bienfaits. *La Rochefoucauld, Maximes 298.* Recunoștința celor mai mulți nu-i decât o dorință tainică de a primi binefaceri și mai mari. (Recunoștința)

La renommée n'est pas toujours un sûr garant du mérite.

Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 326. Renumele nu e totdeauna o cheazășie sigură a meritului. (Meritul)

La renommée ne dépend pas toujours de nous-mêmes mais des bonnes ou mauvaises idées que la bêtise des autres se forme de nous. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 54.* Renumele nu atîrnă totdeauna de nod, ci de ideile, bune sau rele, ce-și formează despre noi prostia altora. (Renunțarea)

La sagesse défend de juger sur de simples apparences, d'ajouter foi à tout ce qu'on entend, de faire tout ce qu'on peut, de dire tout ce qu'on sait, et de dépenser tout ce qu'on a. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 413.* Înțelepciunea ne oprește să judecăm după simple aparențe, să credem tot ce auzim, să facem tot ce putem, să spunem tot ce știm și să cheltuim tot ce avem. (Înțelepciune)

La santé de l'âme n'est pas plus assurée que celle du corps, et quoi que l'on paraisse éloigné des passions, on n'est pas moins en danger de s'y laisser emporter que de tomber malade quand on se porte bien. *La Rochefoucauld, Maximes 188.* Sănătatea sufletului nu e mai asigurată decât aceea a corpului și oricât am părea de depărtați de pasiuni, nu suntem mai puțin în primejdie de a ne lăsa târați de ele, ca de a ne îmbolnăvi când suntem sănătoși. (Pasiunea)

La santé et les richesses ôtant aux hommes l'expérience du mal, leur inspirent la dureté pour leurs semblables, et les gens déjà chargés de leur propre misère sont ceux qui entrent davantage par la comparaison dans celle d'autrui. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme, 79.* Fiindcă sănătatea și bogăția iau oamenilor experiența nenorocirii, ele le inspiră nesimțire față de semenii lor; pe când cei împovărați de propria lor mizerie intră mai mult, prin comparație, în aceea a altuia. (Compătimire)

La sensibilité de l'homme aux petites choses et l'insensibilité pour les grandes choses, marque d'un étrange renversement. *Pascal, Pensées 198 (65).* Sensibilitatea omului pentru lucruri mici și nesimțirea pentru cele mari denotă o stranie răsturnare. (Sesibilitatea)

La servitude abaisse les hommes jusqu'à s'en faire aimer. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 22.* Sclavia înjosește pe oameni pînă la a-i face s-o iubească. (Robia)

La seule chose qui nous console de nos misères est le divertissement, et cependant c'est la plus grande de nos misères. Car c'est cela qui nous empêche principalement de songer à nous et qui nous fait perdre insensiblement. Sans cela, nous serions dans l'ennui, et cet ennui nous pousserait à chercher un moyen plus solide d'en sortir. Mais le divertissement nous amuse, et nous fait arriver insensiblement à la mort. *Pascal, Pensées, 171 (79).* Singurul lucru care ne consolează de mizeriile noastre este distracția; și totuși ea este cea mai mare dintre mizeriile noastre. Căci aceasta este ceea ce ne

împiedică mai ales să ne gândim la noi și ne face să ne pierdem pe nesimțite. Fără ea ne-am afla în plictiseală și aceasta ne-ar împinge să căutăm un mijloc mai solid de a ieși din ea. Dar distracția ne amăgește și face ca să sosim pe nesimțite la moarte. (Distracția)

La strada dell'iniquità è larga; ma questo non vuol dire che sia comoda: ha i suoi buoni intoppi, i suoi passi scabrosi; è noiosa la sua parte, e faticosa, benchè vada all'ingiù. *Manzoni, I Promessi sposi 18.* Calea nedreptății este largă; dar aceasta nu înseamnă că-i ușoară: are și ea piedicile ei, trecătorile ei aspre; are partea ei de neplăcere și oboseală, cu toate că merge în jos. (Nedreptatea)

La terra è un inferno illuminato dalla condiscendenza del sole. *Papini, Storia di Cristo 2, 636.* Pământul e un infern luminat de bunăvoința soarelui. (Pământul)

La unul vine norocul, chiar când stă, fără să se miște; iar altul muncește fără a dobândi ceea ce nu-i e dat să capete. *Mahabharata 3, 138552; Böhrling, Indische Sprüche 3393.* (Noroc)

La valeur n'attend pas le nombre des années. *Corneille, Le Cid (act. II, scena 2).* Vitejia nu așteaptă numărul anilor. Calitățile, însușirile nobile se pot afirma la orice vîrstă. (Valoarea)

La vanité est și ancrée dans le coeur des hommes, qu'un soldat, un goujat, un cuisinier, un crocheteur, se vante et veut avoir ses admirateurs; et les philosophes mêmes en veulent; et ceux qui écrivent contre veulent avoir la gloire d'avoir bien écrit; et ceux qui les lisent veulent avoir la gloire de les avoir lus; et moi qui écris ceci, ai peut-être cette envie; et peut-être que ceux qui le liront... *Pascal, Pensées 150 (49).* Vanitatea este atât de ancorată în inima oamenilor, încât un soldat, un ocnaș, un bucătar, un hamal, se laudă și vrea să-și aibă admiratorii săi; și filozofii înșiși vor la fel; și acei care scriu împotriva vor să aibă gloria de a fi scris bine; și acei care-i citesc vor să aibă gloria de a-i fi citit; și eu care scriu aceasta am poate această dorință; și poate că cei care vor citi aceasta... (Vanitatea)

La véritable histoire est celle des maximes et des opinions, plutôt que des guerres et des traités. *France Anatole, La Rôtisserie de la reine Pédauque 209.* Adevărata istorie este aceea a maximelor și a părerilor mai degrabă decât aceea a războaielor și a tratatelor. (Istorie)

La vérité est le soleil des intelligences. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 925.* Adevărul este soarele inteligențelor. (Adevăr)

La vérité est si obscurcie en ce temps, et le mensonge si établi, qu'à moins que d'aimer la vérité, on ne saurait la connaître. *Pascal, Pensées, 864 (201).* Adevărul este atât de întunecat în aceste timpuri și minciuna atât de fixată, încât n-am fi în stare să cunoaștem adevărul, dacă nu l-am iubi. (Adevăr)

La vérité et la raison sont communes a un chascun, et ne sont

non plus à qui les a dictes premièrement, qu'à qui les dict aprez. *Montaigne, Essais, 1, 21.* Adevărul și rațiunea sunt comune fiecăruia; ele nu aparțin mai mult celui care le-a spus (mai) întâi decât celui care le spune pe urmă. (Adevăr)

La vérité ne s'altère que par le changement des hommes. *Pascal, Pensées, 624(491).* Adevărul nu se alterează decât prin schimbarea oamenilor. (Adevăr)

La vertu et l'ambition ne logent guère ensemble. *Montesquieu, Lettre à Michel de l'Hospital.* Virtutea și ambiția nu stau împreună. (Ambiția)

La vertu la plus ferme évite les hasards. *Corneille, Polyeucte 2, 4, v. 612.* Curajul cel mai neclintit evită hazardul. (Hazardul)

La vertue n'a souvent point d'ennemis plus déclarés que ceux qui affectent le plus d'être avocats. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 117.* Adesea virtutea nu are dușmani mai declarați decât acei care se prefac cel mai mult că sunt avocații ei. (Virtute)

La vie est courte et ennuyeuse; elle se passe toute à désirer. L'on remet à l'avenir son repos et ses joies, à cet âge souvent où les meilleurs biens ont déjà disparu, la santé et la jeunesse. Ce temps arrive, qui nous surprend encore dans les désirs: on en est là, quand la fièvre nous saisit et nous éteint; si l'on eût guéri, ce n'était que pour désirer plus longtemps. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme 19.* Viața este scurtă și plictisitoare; ea trece toată numai în dorințe. Noi amânăm pentru viitor liniștea și bucuriile noastre, pentru o vârstă adesea în care cele mai mari bunuri, sănătatea și tinerețea, au dispărut de-acum. Vine acel timp și ne mai surprinde încă în dorințe: suntem în ele, când ne apucă frigurile și ne sting; (iar) dacă ne-am fi vindecat, aceasta n-ar fi fost decât pentru a continua și mai departe să dorim. (Dorința)

La vie humaine est semblable à un chemin dont l'issue est un précipice affreux. On nous en avertit dès le premier pas, mais la loi est prononcée, il faut avancer toujours... On se console pourtant, parce que de temps en temps on rencontre des objets qui nous divertissent, des eaux courantes, des fleurs qui passent... On se console parce qu'on emporte quelques fleurs cueillies en passant, qu'on voit se faner entre ses mains du matin au soir, quelques fruits qu'on perd en les goûtant. *Bossuet, Notes.* Viața omenească este asemenea unui drum al cărui capăt este o prăpastie grozavă. Suntem avertizați despre ea de la primul pas, dar legea este rostită, trebuie să înaintăm mereu ... Totuși ne mîngîiem, pentru că din când în când întîlnim obiecte care ne distrează, ape curgătoare, flori care trec. Ne mîngîiem, fiindcă luăm cu noi câteva flori culese în treacăt, pe care le vedem cum se veștejesc în mîinile noastre de dimineață pînă-n seara, câteva fructe pe care le pierdem în timp ce le gustăm. (Viața)

La vie n'est pas faite pour le bonheur, mais pour la perfection.

Durant W., Vies et doctrines des philosophes (1938) 330. Viața nu e făcută pentru fericire, ci pentru perfecțiune. (Viața)

La virtud mas es perseguida de los malos, que amada de los buenos. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha 1, 47* Virtutea e mai prigonică de cei răi decât iubită de cei buni. (Virtute)

Lașii slăvesc numai destinul, nu eroismul. Dar vitejii care totdeauna își dau silință, înlătură destinul prin fapta eroică. *Böhtlingk, Sanskrit-Chrestomathie 200, 19 sq.* (Destin)

Labor callum obducit dolari. *Cicero, Tusculanae disputationes, 2, 5.* Munca ne oțelește împotriva durerilor. (Munca)

Labor disgraces no man; unfortunately you occasionally find men disgrace labor. *Grant Ulysses Simpson, Speech, 1877.* Munca nu necinstește pe nimeni, din păcate din când în când, găsești pe câte cineva care necinstește munca. (Munca)

Labor omnia vicit/ Improbis et duris urgens in rebus egestas. *Vergilius, Georgica 1, 145-146 sq.* Totul biruie munca înverșunată și nevoia urgentă în situații grele. Printr-o muncă îndirjită se atinge orice scop. (Munca)

Labor: one of the processes by which A squires property for B. *Bierce Ambrose, The Devil's Dictionary.* Munca: unul din procesele prin care A agonisește o proprietate pentru B. (Munca)

Ladies, just a little more virginity, if you don't mind. *Woolcott Alexander, Capsule Criticism.* Doamnelor, puțin mai multă virginitate, dacă nu vă supărați. (Castitate)

Laetius est, quoties magno sibi constat honestum. *Lucanus, 9, 404.* Virtutea este cu atât mai dulce cu cât ne-a costat mai mult. (Virtute)

Laissez faire, laissez passer (aller), le monde va de lui même! *Quesnay François.* Lăsați să se facă, lăsați să treacă (să meargă)! **Lozincă** sub care fiziocrații au luptat pentru libertate deplină în viața economică. (Libertate economică)

Lapidem quam reprobaverunt aedificantes,/ Hic factus est in caput anguli. *Septuaginta, Psalmi 177, 22.* Piatra pe care n-au luat-o în seamă ziditorii, aceasta a ajuns să fie vârful unghiului. (Piatra)

Largiri in vulgus beneficia quum institueris,/ Perdenda sunt multa ut semel ponas bene. *Syrus Publilius, Sententiae, 422 sq.* Când te apuci să faci bine mulțimii, trebuie să pierzi multe binefaceri înainte de a plasa una cum trebuie. (Binefacerea)

Las cosas de la guerra mas que otras están sujetas á continua mudanza. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha 1, 8* Războiul, mai mult decât oricare alt lucru, este supus la neconținute schimbări. (Război)

Las cosas no pasan por lo que son, sino por lo que parecen. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia* 130. Lucrurile nu trec drept ceea ce sunt, ci drept ceea ce par. (Aparența)

Las grandes hazañas por los grandes hombres están guardadas. Cervantes, *Don Quijote de la Mancha* 2, 23. Faptele mari sunt rezervate oamenilor mari. (Fapta)

Las necesidades del rico por sentencias pasan en el mundo. Cervantes, *Don Quijote de la Mancha*, 43. Prostiile celui bogat trec drept sentințe pe lumea aceasta. (Bogăția)

Las palabras son sombra de los hechos. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia* 202. Vorbele sunt umbra faptelor. (Vorba)

Lasă totul pe seama zeilor; căci adesea ei ridică din răstriște pe cei căzuți la pământ și tot atât de des ei răstoarnă și dau peste cap chiar și pe cei mai bine sprijiniți. Archilochus, *Iambi tetrametri* 53, 1 sqq. (Zeii)

Lasciate ogni speranza voi ch'entrate ! Dante, *La Divina Commedia - Il Inferno* 3, 9. Lăsați orice speranță, voi care intrați ! Inscripție gravată pe poarta Infernului dantesc. (Speranța)

Lass der Sonne Glanz verschwinden,/ Wenn es in der Seele tagt,/ Wir im eignen Herzen finden,/ Was die ganze Welt versagt. Goethe, *Faust* 9691 sqq. Poate să dispară strălucirea soarelui; când e lumină în suflet, noi găsim în inima noastră ceea ce (ne) refuză lumea întreagă. (Mulțumirea)

Lass dich nur zu keiner Zeit/ Zum Widerspruch verleiten:/ Weise verfallen in Unwissenheit,/ Wenn sie mit Unwissenden streiten. Goethe, *Der west-östliche Divan, Buch der Sprüche*. Nu te lăsa niciodată ademenit să contrazici. Înțelepții cad în neștiință, când se ceartă cu cei neștiutori. (Contrazicerea)

Latet anguis in herba. Vergilius, *Bucolica* (III, 93). În iarbă stă ascuns un șarpe. Avertisment asupra unui pericol ascuns. (Pericol)

Laudator temporis acti. Horatius, *Ars poetica* (173). Lăudător al vremurilor trecute. Vers îndreptat împotriva celor care idealizează trecutul, negăsind nimic de preț în contemporaneitate. (Lauda)

Lay me on the anvil, O God,/ Beat me and hammer me into a crawbar./ Let me pry loose old walls,/ Let me lift and loosen old foundations. Sandburg Carl, *Prayers of Steel*. Pune-mă pe nicovală, O, Doamne,/ Lovește-mă cu ciocanul și fă-mă rangă,/ Ca să dezghioc vechile ziduri,/ Ca să ridic, să eliberez vechile fundații. (Revolta)

Le bien que nous avons reçu de quelqu'un veut que nous respections le mal qu'il nous fait. La Rochefoucauld, *Maximes*, 229. Binele pe care l-am primit de la cineva cere ca să respectăm răul pe care ni-l face. (Bine)

Le bon instinct n'a pas besoin de la raison, mais il la donne. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 128.* Instinctul bun n-are nevoie de rațiune, ci o dă. (Instinctul)

Le bonheur consiste dans l'imagination de la posséder. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 113.* Fericirea constă în închipuirea că o posedăm. (Fericire)

Le bonheur n'est en effet que dans le repos, et non pas dans le tumult. *Pascal, Pensées 139 (209).* Fericirea nu există decât în liniște, și nu în tumult. (Liniștea)

Le bonheur n'est pas chose aisée; il est très difficile de la trouver en nous et impossible de la trouver ailleurs. *Chamfort Nicolas, Caractères et anecdotes 9.* Fericirea nu e lucru ușor; e foarte greu de găsit în noi, și imposibil de găsit în altă parte. (Fericire)

Le calme ou l'agitation de notre humeur ne dépend pas tant de ce qui nous arrive de plus considérable dans la vie que d'un arrangement commode ou désagréable de petites choses qui arrivent tous les jours. *La Rochefoucauld, Maximes 5, 20.* Liniștea sau agitația spiritului nostru nu atârna atât de ceea ce ni se întâmplă mai important în viață, cât (mai ales) de un aranjament comod sau neplăcut de lucruri mici ce se întâmplă în fiecare zi. (Liniștea)

Le cattive compagnie conducono gli uomini alle forche. *Machiavelli, La Mandragola 4, 6.* Tovărășiile rele duc pe oameni la spânzurătoare. (Însotirea)

Le coeur a ses raisons, que la raison ne connaît point. *Pascal, Pensées 277 (8).* Inima își are rațiunile ei, pe care rațiunea nu le cunoaște. (Inima)

Le coeur a son ordre; l'esprit a le sien, qui est par principe et démonstration. *Pascal, Pensées 283 (59).* Inima își are ordinea ei; spiritul pe a sa, care-i prin principiu și demonstrare. (Inima)

Le combat cessa, faute de combattants. *Corneille, Le Cid (act. IV, scena 5).* Lupta s-a sfârșit din lipsă de luptători. Astfel încheie Rodrigue relatarea bătăliei sale cu maurii, pe care a reușit să-i înfrângă pînă la unul. Astăzi, constatare glumeață în legătură cu o dezbateră care s-a încheiat precipitat sau la care s-a renunțat din lipsă de participanți. (Final)

Le commerce d'un faux ami expose aux dangers, à proportion de la confiance qu'on a en lui. *G. Th. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 417.* Relațiile cu un prieten fals expun la primejdii, în măsura încrederii pe care o avem în el. (Prietenia)

Le commun des hommes met le bien dans la fortune et dans les biens du dehors, ou au moins dans le divertissement. Les philosophes ont montré la vanité de tout cela, et l'ont mis où ils ont pu. *Pascal, Pensées, 462 (47).* Oamenii comuni pun binele în noroc și în

bunurile din afară, sau cel puțin în distracție. Filozofii au arătat deșertăciunea tuturor acestor lucruri, și l-au pus unde au putut. (Bine)

Le conseil, si nécessaire pour les affaires, est quelquefois, dans la société, nuisible à qui le donne et inutile à celui à qui il est donné. *La Bruyère, Les Caractères, De la société 64* Sfatul, atât de necesar pentru acțiuni, este uneori, în societate, vătămător pentru acela care-l dă și inutil celui căruia i se dă. (Sfatul)

Le cose che sono senza modo non possono lungamente durare. *Boccaccio, Il Decamerone I, Introd.* Lucrurile care sunt fără măsură nu pot să dureze mult. (Măsura)

Le cose mal fatte e di gran tempo passate sono troppo più agevoli a riprendere che ad emendare. *Boccaccio, Il Decamerone 2, 5.* Lucrurile rău făcute și trecute de mult timp sunt mult mai ușor de criticat decât de îndreptat. (Îndreptarea)

Le désespoir est la plus grande de nos erreurs. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 862.* Desperarea este cea mai mare greșală a noastră. (Desperarea)

Le désir et l'espérance sont le passe-temps de l'esprit humain. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II, 31.* Spiritul omenesc își trece timpul cu dorința și cu speranța. (Dorința)

Le destin... est un enchaînement de causes secondes, liées et attachées ensemble par la volonté éternelle de celui qui est le maître de toutes choses. *Cicero, apud. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, 443.* Destinul... este o înlănțuire de cauze secundare, legate și prinse între ele de voința eternă a aceluia care-i stăpânul tuturor lucrurilor. (Destin)

Le dieu des richesses, quoiqu'il vienne lentement avec des béquilles, fuit en volant quand il part. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, II, 196.* Zeul bogăției, cu toate că vine încet, în cîrje, fuge în zbor, când pleacă. (Bogăția)

Le génie et les grands talents manquent souvent, quelquefois aussi les seules occasions; tels peuvent être loués de ce qu'ils ont fait et tels de ce qu'ils auraient fait. *La Bruyère, Les Caractères, Du mérite personnel 6.* Geniul și talentele mari lipsesc adesea, uneori însă numai ocaziile; unii pot fi lăudați pentru ceea ce au făcut, iar alții pentru ceea ce ar fi făcut. (Geniul)

Le génie n'est autre chose qu'une grande aptitude à la patience. *Buffon, Discours de réception à l'Académie.* Geniul nu este altceva decât o mare aptitudine pentru răbdare. (Geniul)

Le guerrier et le politique, non plus que le joueur habile, ne font pas le hasard mais ils le préparent, ils l'attirent, et semblent presque le déterminer. *La Bruyère, Les Caractères, Des jugements 74.*

Luptătorul și omul politic, ca și jucătorul abil, nu fac hazardul; dar ei îl prepară, îl atrag și par aproape că-l determină. (Hazardul)

Le hasard diminue à mesure que la connaissance augmente. France Anatole, *La Rôtisserie de la reine Pédauque* 130. Hazardul (întâmplarea) descrește, pe măsură ce crește cunoașterea. (Hazardul)

Le hasard est aussi prémédité, aussi prédéterminé que le quet-apens le mieux concerté. Maeterlinck, *Le Sablier*, p. 247. Hazardul este tot atât de premeditat și de predeterminat cât și cursa cel mai bine pusă la cale. (Hazardul)

Le hasard est le premier ministre de la fortune. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales* 1, 69. Hazardul (întâmplarea) este primul ministru al norocului. (Hazardul)

Le jaloux est à plaindre, et sa vie se passe à chercher un secret dont la découverte détruit sa félicité. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales* I, 207. Gelosul este de plâns, și viața lui se trece căutând un secret, a cărui descoperire îi distruge fericirea. (Gelozia)

Le leggi d'amore sono di maggior potenza che alcune altre: elle rompono, non che quelle dell'amistà, ma le divine. Boccaccio, *Il Decamerone* 2, 277. Legile iubirii au o putere mai mare decât toate celelalte; ele rup nu numai pe acele ale prieteniei, ci și pe cele divine. (Iubire)

Le mal est nécessaire. S'il n'existait pas, le bien n'existerait pas non plus. Le mal est l'unique raison d'être du bien. Que serait le courage loin du péril et la pitié sans la douleur? France Anatole, *Le Jardin d'Épicure* 88 Răul este necesar. Dacă el n-ar exista, nu ar exista nici binele. Răul este unica rațiune de a fi a binelui. Ce ar fi curajul departe de primejdie și mila fără durere? (Rău)

Le malheur ouvre l'âme à des lumières que la prospérité ne discerne pas. Lacordaire, *Pensées*. Nenorocirea deschide sufletul la lumini pe care prosperitatea nu le distinge. (Nenorocirea)

Le malheur se plaît à la surprise, et rarement il approche de celui qui se prépare à le recevoir. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales* I, 88. Nenorocirii îi place surpriza; ea se apropie rareori de acela care se pregătește s-o primească. (Nenorocirea)

Le mariage, qui devrait être à l'homme une source de tous les biens, lui est souvent, par la disposition de sa fortune, un lourd ferdeau sous lequel il succombe: c'est alors qu'une femme et des enfants sont une violente tentation à la fraude, au mensonge et aux gains illicites; il se trouve entre la friponnerie et l'indigence: étrange situation ! La Bruyère, *Les Caractères, Des biens de fortune*, 61. Căsătoria, care ar trebui să fie pentru om un izvor al tuturor bunurilor, îi este adesea, datorită condiției sale, o grea povară, sub care se prăbușește; atunci soția și copiii sunt o puternică ispită la fraudă,

minciună și câștiguri nepermise; el se găsește între pungășie și sărăcie; stranie situație ! (Căsătorie)

Le même orgueil qui nous fait blâmer les défauts dont nous nous croyons exempts nous porte à mépriser les bonnes qualités que nous n'avons pas. *La Rochefoucauld, Maximes 462.* Același orgoliu care ne face să criticăm defectele de care ne credem scutiți ne face să disprețuim însușirile bune pe care nu le avem. (Orgoliul)

Le memorie triste, alla lunga, guastan sempre nella mente i luoghi che le richiamano. *Manzoni, I Promessi sposi, 38.* Cu timpul amintirile triste strică totdeauna în minte (imaginea) locurilor care le evocă. (Amintirea)

Le mérite des hommes a sa saison aussi bien que les fruits. *La Rochefoucauld, Maximes 291.* Meritul oamenilor își are timpul său, la fel ca fructele. (Meritul)

Le mérite et la fortune sont irréconciliables; ils ne peuvent habiter sous le même toit, et c'est de tout temps qu'on a vu ces deux ennemis s'éviter avec un soin extrême. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 409.* Meritul și norocul nu se pot împăca; ei nu pot locui sub același acoperiș, și în toate timpurile acești doi dușmani au fost văzuți evitându-se cu o grijă extremă. (Meritul)

Le mérite et la fortune, si opposés en toutes choses, ont pourtant cela de commun, que l'envie est inséparablement attachée à la suite de l'un et de l'autre. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 59.* Meritul și norocul, atât de opuse în toate privințele, au totuși aceasta în comun, că invidia este atașată în mod inseparabil și de unul și de celălalt. (Meritul)

Le moi est haïssable. *Pascal, Pensées (VII, 455).* Eul este vrednic de ură. Condamnare a egoismului, a transformării eului în centru al universului, în dușman și despot virtual al acelorași oameni. A fost aleasă drept deviză de parnasieni. (Egoism)

Le moindre ennemi peut nous faire plus de mal, que l'ami le plus zélé ne peut nous faire de bien. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 1, 258.* Cel mai neînsemnat dușman poate să ne facă mai mult rău decât poate să ne facă bine prietenul cel mai zelos. (Dușmănia)

Le moins de peché possible, c'est la loi de l'homme. Pas de péché du tout est le rêve de l'ange. *Hugo Victor, Les Misérables 1,1, 4.* Cât mai puțin păcat cu puțință este legea omului. Nici un păcat, este visul îngerului. (Păcatul)

Le monde est peuplé d'esprits froids qui, n'étant pas capables par eux-mêmes d'inventer s'en consolent en rejetant toutes les inventions d'autrui et qui, méprisant au dehors beaucoup de choses, croient se faire plus estimer. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 326.*

Lumea este plină de spirite seci, care, nefiind capabile prin ele însele să inventeze, se consolează respingând toate invențiile altora, și care, disprețuind în afară multe lucruri, își închipuie că se fac mai stimați. (Invenția)

Le monde est plein de gens qui, faisant intérieurement et par habitude la comparaison d'eux-mêmes avec les autres, decident toujours en faveur de leur propre mérite, et agissent conséquemment. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme, 70.* Lumea este plină de oameni care făcând în interiorul lor și din obișnuință comparație între ei și ceilalți, decid totdeauna în favoarea meritului lor propriu și procedează în consecință. (Comparația)

Le monde récompense plus souvent les apparences du mérite que le mérite même. *La Rochefoucauld, Maximes 166.* Lumea răsplătește mai adesea aparențele meritului decât meritul însuși. (Meritul)

Le monde se lasse facilement de ceux qui ont commencé à se lasser de lui. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 282.* Lumea se satură ușor de acei care au început a se sătura de ea. (Lumea)

Le mot hasard ne sert qu'a masquer notre ignorance des grandes causes, des grandes lois. *Maeterlinck, Avant le grand silence p. 89.* Cuvântul hazard nu servește decât să ascundă neștiința noastră cu privire la marile cauze, la marile legi. (Hazardul)

Le mystère de la destinée nous enveloppe tout entiers dans ses puissantes arcanes, et il faut vraiment ne penser à rien pour ne pas ressentir cruellement la tragique absurdité de vivre. *France Anatole, Le Jardin d'Épicure 66.* Misterul destinului ne învăluie în întregime în tainele-i adânci și trebuie într-adevăr să nu se gândească cineva la nimic pentru a nu simți în mod crud tragica absurditate de a trăi. (Destin)

Le nom de la vertu sert à l'intérêt aussi utilement que les vices. *La Rochefoucauld, Maximes 187.* Numele virtuții servește interesului în mod tot atât de util ca și viciile. (Interesul)

Le passé est le destin qui agit en arrière et donne la main à celui qui agit en avant de nous. *Maeterlinck, Le Temple enseveli 203 sq.* Trecutul este destinul care acționează îndărăt și care dă mine celui care acționează înaintea noastră. (Trecutul)

Le penseur est un homme qui voit où les autres ne voient pas. *Dimuet, L'Art de penser 39.* Gânditorul este un om care vede acolo unde ceilalți nu văd. (Gândirea)

Le plaisir est la monnaie pour laquelle nous donnons tout ce qu'on veut. *Pascal, Pensées 24 (429).* Plăcerea este moneda pentru care noi dăm tot ce ni se cere. (Plăcerea)

Le plaisir le plus délicat est de faire celui d'autrui. *La Bruyère, Les Caractères, De la société, 16.* Plăcerea cea mai delicată este să faci

plăcere altuia. (Plăcerea)

Le plus beau des autels c'est l'âme d'un malheureux consolé qui remercie Dieu. *Hugo Victor, Les Misérables 1, 1, 6.* Cel mai frumos altar este sufletul unui nefericit mâniat, care mulțumește lui Dumnezeu. (Mângâierea)

Le plus bel emploi de notre vie c'est d'accroître la conformité de notre intelligence à la réalité. *Maeterlinck, Le Temple enseveli 106.* Cea mai frumoasă întrebuintare a vieții noastre este de a spori conformitatea (potrivirea) dintre inteligența noastră și realitate. (Inteligența)

Le plus fort et le plus pénible est de donner; que coûte-t-il d'y ajouter un sourire ? *La Bruyère, Les Caractères, De la cour, 45.* Cel mai important și cel mai greu este să dai; ce te costă să mai adaogi și un zâmbet ? (Dărnicia)

Le plus grand mal que la fortune puisse faire aux hommes est les faire naître faibles de ressources et ambitieux. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 562.* Cel mai mare rău pe care-l poate face oamenilor soarta este de a-i face să se nască slabi în resurse și ambicioși. (Ambiția)

Le plus grand philosophe du monde, sur une planche plus large qu'il ne faut, s'il y au-dessous un précipice, quoique sa raison le convainque de sa sûreté, son imagination prévaudra. *Pascal, Pensées 82 (361).* Cel mai mare filozof din lume (stând) pe o scândură mai largă decât trebuie, însă deasupra unei prăpăstii, chiar dacă rațiunea îl va convinge că-i în siguranță, imaginația sa va fi mai puternică. (Imaginația)

Le plus lent à promettre est toujours le plus fidele à tenir. *Rousseau J. J., Émile 4.* Cel mai lent în a promite este totdeauna cel mai de credință în a se ține de cuvânt. (Promisiune)

Le plus sage parti est de ne commettre au hasard que ce que la dernière et inévitable nécessité sacrifie à l'incertain «peut-être». *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 2, 116.* Hotărârea cea mai înțeleaptă este să nu ne încredințăm hazardului (întâmplării) decât ceea ce ultima și inevitabila necesitate sacrifică unui «poate» nesigur. (Hazardul)

Le prétexte ordinaire de ceux qui font le malheur des autres est qu'ils veulent leur bien. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 160.* Pretextul obișnuit al celor care fac nenorocirea altora este că le voiesc binele. (Bine)

Le progrès est une suite et une succession et dans cette succession il y a des gains et des pertes. *France Anatole, Dernières pages inédites 110.* Progresul este o continuitate și o succesiune; și în această succesiune sunt câștiguri și pierderi. (Progres)

Le repos est le seul bien digne de nos souhaits, de nos vœux

de notre travail, de nos peines. On croit se le procurer en amassant des richesses, et a sont ces richesses mêmes qui nous empêchent d'en jouir. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 383.* Liniștea este singurul bun demn de dorințele, de munca și de necazurile noastre. Noi credem că ne-o procurăm îngrămădind bogății, și tocmai ele ne împiedică de a ne bucura de ea. ([Liniștea](#))

Le roi est environné de gens, qui ne pensent qu'à divertir le roi, et à l'empêcher de penser à lui. Car il est malheureux, tout roi qu'il est, s'il y pense. *Pascal, Pensées, 139 (139).* Regele este înconjurat de oameni care nu se gândesc decât să-l distreze și să-l împiedice de a se gândi la el. Căci, deși-i rege, el e nenorocit dacă se gândește la el. ([Domnitorul](#))

Le roi Philippus fait un amas des plus mechants hommes et incorrigibles qu'il peut trouver, et les logea tous en une ville qu'il leur fait bastir, qui en portait le nom: j'estime qu'ils dresseront des vices mesmes, une contexture politique entre eux, une commode et juste société. *Montaigne, Essais 3, 4.* Regele Filip porunci să se adune oamenii cei mai răi și mai cu neputință de îndreptat, ce puteau fi găsiți, și-i așeza pe toți într-un oraș zidit de ei din porunca lui și care-i purta numele: eu socot că ei vor forma din înseși viețile lor o alcătuire politică între ei, o societate comodă și justă. ([Societate](#))

Le roi règne et ne gouverne pas. *Thiers Adolphe.* Regele domnește, nu guvernează. [Principiul monarhiei parlamentare enunțat în februarie 1830 de Adolphe Thiers \(1797-1877\).](#) ([Monarhie parlamentară](#))

Le secret d'ennuyeux est celui de tout dire. *Voltaire, Discours sur l'homme (VI, 171).* Secretul de a fi plicticos este acela de a spune totul. ([Plictisitor](#))

Le sentiment de la fausseté des plaisirs présents, et l'ignorance de la vanité des plaisirs absents causent l'inconstance. *Pascal, Pensées 110 (69).* Sentimentul falsității plăcerilor prezente și necunoașterea deșertăciunii plăcerilor absente pricinuiesc nestatornicia. ([Nestatornicia](#))

Le silence est le parti le plus sûr de celui qui se défie de soi-même. *La Rochefoucauld, Maximes 404* Tăcerea e hotărârea cea mai sigură pentru acela care nu are încredere în sine. ([Tăcere](#))

Le silence éternel de ces espaces infinis m'effraie. *Pascal, Pensées 206, (Copie 101).* Tăcerea eternă a acestor spații infinite mă-nspăimântă. ([Infinitul](#))

Le silence peut être également l'effect de la stupidité et de la sagesse. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II, 27* Tăcerea poate fi deopotrivă efectul stupidității sau al înțelepciunii. ([Tăcere](#))

Le sommeil est un emprunt fait à la mort. *Ap. Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5,20* Somnul este un împrumut făcut

morții. (Somnul)

Le souhait que je pourrais faire, le voici: l'oubli du passé, la patience pour le présent, et une ferme espérance d'un bonheur à venir. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, I, 37.* Dorința pe care aș putea-o avea este aceasta: uitarea trecutului, răbdare în prezent și o speranță fermă într-o fericire din viitor. (Dorința)

Le surnaturel n'est qu'un naturel plus profond, et, par conséquent, moins facile à comprendre. *Maeterlinck, Le Sablier 131* Supranaturalul nu-i decât un natural mai adânc și, prin urmare, mai puțin ușor de înțeles. (Supranaturalul)

Le temps est le souverain remède à la plupart des affaires du monde. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 233* Timpul este remediul suveran al celor mai multe treburi din lume. (Timp)

Le temps exagère les avantages de ceux qui ont conquis l'immortalité et déprécie à l'excès ceux à qui elle a échappé. *Croiset, Histoire de la littérature grecque 3, 360.* Timpul exagerează calitățile celor care au cucerit nemurirea și depreciază în mod excesiv pe acei cărora ea le-a scăpat. (Nemurirea)

Le temps guérit les douleurs et les querelles, parce qu'on change, on n'est plus la même personne. *Pascal, Pensées 122 (381)* Timpul vindecă durerile și supărările fiindcă ne schimbăm și nu mai suntem aceiași. (Schimbare)

Le temps, dans sa fuite; blesse ou tue nos sentiments les plus ardents et les plus tendres. *France Anatole, Le Jardin d'Épicure 127* Timpul, în fuga sa, rănește sau omoară sentimentele noastre cele mai aprinse și cele mai gingașe. (Timp)

Le travail du corps délivre des peines de l'esprit, et c'est ce qui rend les pauvres heureux. *La Rochefoucauld, Maximes, aj. 2.* Munca fizică eliberează (pe om) de suferințele spiritului; aceasta îi face fericiți pe cei săraci. (Munca)

Le vrai moyen d'être trompé, c'est de se croire plus fin que les autres. *La Rochefoucauld, Maximes 127.* Adevăratul mijloc de a fi înșelat este de a se crede mai fin decât ceilalți. (Înșelarea)

Leacul unui suflet bolnav este vorba (bună). *Menander, Monosticha 550.*(Vorba)

Learn to labour and to wait. *Longfellow Henry Wadsworth, A Psalm of Life.* Învață să muncești și să aștepți. Consacrarea vine ca rezultat al unei munci perseverente și dezinteresate. (Perseverent)

Leben heisst trämenen. Schiller, Die Verschwörung des Fiesko zu Genua, 1, 6. A trăi înseamnă a visa. (Viața)

Legat de destinul cu care te-ai născut, dacă nu vrei să-ți faci (datoria) din pricina rătăcirii (tale) o vei face (și) fără voie. *Bhagavadgita* 18, 60. (Fapta & destinul)

Legea (morală) lovește, când e lovită și păzește, când e păzită. *Böhtlingk, Indische Sprüche* 4 247; *Manusmrti* 8, 15. (Legea)

Legea divină nu permite să se fălească cineva că a ucis. *Homerus, Odyssea* 22, 412. (Omorul)

Legile naturii nu pot rămâne neobservate. *Menander, Monosticha* 492. (Natura)

Legile sunt făcute pentru cei înțelepți, nu ca să nu facă rău, ci ca să nu li se facă. *Epicurus, ap. Stobaeus, Florilegium* 43, 139. (Legea)

Lenea este marele dușman, care stă înlăuntrul nostru. Nu se află prieten la fel ca silința; cel care-i activ nu piere. *Bhartrhari, Nitiçataka* 85. (Lenea)

Lenea se ia după ceilalți, căci nu judecă lucrurile așa cum sunt într-adevăr. *Pañcatantra (K.)* 1, 342. (Judecata)

Les actions d'éclat et les grands talents de l'esprit ne conduisent pas toujours à l'immortalité: combien de héros et de génies du premier ordre, dont la mémoire est ensevelie dans un éternel oubli ! *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales* II, 88. Acțiunile strălucite și marile talente ale spiritului nu duc totdeauna la nemurire; câți eroi și câte genii de prim ordin, a căror amintire este înmormântată într-o uitare eternă ! (Nemurirea)

Les aises de la vie, l'abondance, le calme d'une grande prospérité, font que les princes ont de la joie de reste pour rire d'un nain, d'un singe, d'un imbécile et d'un mauvais conte. Les gens moins heureux ne rient qu'à propos. *La Bruyère, Les Caractères, Des grands* 27 Înlesnirile vieții, belșugul, calmul unei prosperități mari fac ca prinții să aibă bucurie de prisos pentru a râde de un pitic, de o maimuță, de un nerod sau de o poveste proastă. Oamenii mai puțin fericiți nu râd decât atunci când trebuie. (Râsul)

Les biens et les maux de ce monde n'ont que de grandeur et de solidité qu'autant qu'il plaît à notre imagination de leur en donner. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales*, 543. Binele și răul din această lume au numai însemnătatea și tăria pe care le-o dă închipuirea noastră. (Bine)

Les choses extrêmes sont pour nous comme si elles n'étaient point, et nous ne sommes point à leur égard; elles nous échappent, ou nous à elles. *Pascal, Pensées* 72 (347). Lucrurile extreme sunt pentru noi ca și cum n-ar fi: nici noi nu existăm pentru ele; ele ne scapă sau noi le scăpăm lor. (Extremitatea)

Les choses les plus souhaitées n'arrivent point, ou, si elles arrivent, ce n'est ni dans le temps ni dans les circonstances où elles auraient fait un extrême plaisir. *La Bruyère, Les Caractères, Du coeur* 62. Lucrurile cele mai dorite nu vin, sau, dacă vin, ele nu sosesc nici în timpul nici în împrejurările în care ele ar fi produs o plăcere extremă. (Realizarea)

Les choses sont vraies où fausses selon la face par ou on les regarde. *Pascal, Pensées, 99 (141)*. Lucrurile sunt adevărate sau false, potrivit cu aspectul sub care sunt privite. (Adevăr)

Les créatures les plus féroces sont désarmées par la caresse à leurs petits. *Hugo Victor, Les Misérables, 1, 4, 1*. Creaturile cele mai feroce sunt dezarmate, când li se mângâie copiii. (Copiii)

Les défauts de l'esprit augmentent en vieillissant, comme ceux du visage. *La Rochefoucauld, Maximes* 112. Defectele spiritului cresc, când îmbătrânim, ca și acele ale feței. (Defecte)

Les deux tiers de ma vie sont écoulés, pourquoi tant m'inquiéter sur ce qui m'en reste ? La plus brillante fortune ne mérite point ni le tourment que je me donne, ni les petites misères où je me surprends, ni les humiliations, ni les hontes que j'essuie: trente années détruiront ces colosses de puissance qu'on ne voyait bien qu'à force de lever la tête; nous disparaîtrons, moi qui suis si peu de chose et ceux que je contempnais si avidement et de qui j'espérais toute ma grandeur: le meilleur de tous les biens, s'il y a des biens c'est le repos, la retraite et un endroit qui soit son domaine. N. a pensé cela dans sa disgrâce, et l'a oublié dans la prospérité. *La Bruyère, Les Caractères, De la cour* 66. Două treimi din viața mea s-au scurs; de ce să mă neliniștesc atât cu privire la ce mi-a mai rămas ? Cea mai strălucită situație nu merită nici zădărniciile mele nici meschinăria în care mă surprind, nici umilințele nici rușinele pe care le îndur: treizeci de ani vor distruge acești coloși ai puterii care nu puteam fi văzuți decât ridicând mult capul; noi vom dispărea, eu, care sunt atât de neînsemnat, și aceia pe care-i priveam cu atâta nesaț și de la care speram toată mărirea mea: cel mai mare dintre toate bunurile, dacă există așa ceva, este odihna, retragerea și un loc care să fie domeniul ei. N. s-a gândit la aceasta în dizgrație și a uitat-o în prosperitate. (Liniștea)

Les dons de la nature et de la fortune ne sont pas si rares que l'art d'en jouir. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 692. Darurile naturii și ale norocului nu sunt atât de rare ca arta de a se folosi de ele. (Noroc)

Les enfants n'ont ni passé ni avenir, et, ce que ne nous arrive guère, ils jouissent du présent. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme, 51*. Copiii nu au nici trecut nici viitor și – ceea ce nu ni se întâmplă nouă – ei se bucură de prezent. (Copiii)

Les enfants savent être les arbitres de leur fortune et les maîtres de leur propre félicité, ce qu'ils ignorent dans la suite de

leur vie. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme, 53.* Copiii știu să fie arbitrii norocului lor și stăpânii propriei lor fericiri, lucru pe care-l ignorează după aceea în decursul vieții. (Copiii)

Les espérances les plus ridicules et les plus hardies ont été quelquefois la cause des succès extraordinaires. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 231* Speranțele cele mai ridicole și cele mai îndrăznețe au fost uneori cauza unor succese extraordinare. (Speranța)

Les esprits médiocres condamnent d'ordinaire tout ce qui passe leur portée. *La Rochefoucauld, Maximes, 375.* Spiritele mediocre condamnă de obicei tot ce depășește inteligența lor. (Aprecierea)

Les esprits subalternes n'ont point d'erreur en leur privé nom, parce qu'ils sont incapables d'inventer, même en se trompant; mais ils sont toujours entraînés, sans le savoir, par l'erreur d'autrui. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 279.* Spiritele inferioare nu au erorile lor proprii, deoarece ei sunt incapabili de a inventa, fie chiar și înșelându-se; dar ei sunt totdeauna târâți, fără să știe, de eroarea altuia. (Eroarea)

Les extrêmes se touchent. *Mercier Louis-Sébastien, Tableau de Paris.* Extremele se ating. **Formulare plastică a identității contrariilor, idee fundamentală a dialecticii.** (Contrarii)

Les faiblesses ou les malheurs des hommes les rapprochent et les rendent souvent plus sociables. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 662* Slăbiciunile sau nenorocirile oamenilor îi apropie și-i fac adesea mai sociabili. (Sociabilitatea)

Les fautes des femmes, des enfants, des serviteurs, des faibles, des indigents et des ignorants sont la faute des maris, des pères, des maîtres, des forts, des riches et des savants. *Hugo Victor, Les Misérables 1, 1, 4.* Greșelile soțiilor, copiilor, ale servitorilor, ale celor slabi, ale celor săraci și ale celor neștiutori sunt greșeala soțiilor, a părinților, a stăpânilor, a celor tari, a celor bogați și a celor învățați. (Greșeala)

Les fortunes promptes en tout genre sont les moins solides, parce qu'il est rare qu'elles soient l'ouvrage du mérite. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 13.* Izbânzile ușoare de orice fel sunt cele mai puțin solide, fiindcă e rar ca ele să fie opera meritului. (Izbânda)

Les grandes places dispensent quelquefois des moindres talents. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 570.* Locurile înalte scutesc uneori de cele mai mici talente. (Postul)

Les générations des opinions sont conformes à celles des hommes. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 33.* Generațiile de păreri sunt conforme cu acelea ale oamenilor. (Părerea)

Les gens d'esprit et d'honneur sont ordinairement en butte à

ses persécutions. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 6.* Oamenii de spirit și de onoare sunt, de obicei, ținta persecuției norocului. (Noroc)

Les gens heureux ne se corrigent guère; ils croient toujours avoir raison quand la fortune soutient leur mauvaise conduite. *La Rochefoucauld, Maximes 227.* Oamenii fericiți nu se-ndreaptă de loc, ei cred totdeauna că au dreptate, când norocul sprijină purtarea lor rea. (Fericire)

Les grandes âmes trouvent en elles-mêmes un grand nombre de choses extérieures; elles n'ont besoin ni de lire, ni de voyager, ni d'écouter, ni de travailler, pour découvrir les plus hautes vérités; elles n'ont qu'à se replier sur elles-mêmes et à feuilleter, si cela se peut dire, leurs propres pensées. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 366.* Sufletele mari găesc în ele însăși un mare număr de lucruri exterioare; ele nu au nevoie nici să citească, nici să călătorească, nici să asculte, nici să lucreze, pentru a descoperi cele mai înalte adevăruri; ele n-au decât să se întoarcă asupra lor înseși și să răsfoiască, dacă se poate spune aceasta, propriile lor gânduri. (Gândul)

Les grandes et premières règles sont trop hautes pour les hommes, non seulement dans les beaux-arts et dans les lettres, mais même dans la religion, dans la morale, dans la politique, et dans la pratique de presque tous nous devoirs. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 426* Regulile mari și cele dintii sunt prea înalte pentru oameni, nu numai în artele frumoase și-n litere, dar chiar și-n religie, morală, politică și-n îndeplinirea a mai tuturor datoriilor noastre. (Regula)

Les grandes pensées viennent du coeur. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 87.* Gândurile mari vin din inimă. (Gândul)

Les grands croient être seuls parfaits, n'admettant qu'à peine dans les autres hommes la droiture d'esprit, l'habileté, la délicatesse, et s'emparent de ces riches talents comme de choses dues à leur naissance: c'est cependant en eux une erreur grossière de se nourrir de si fausses préventions; ce qu'il y a jamais en mieux pensé, de mieux dit, de mieux écrit, et peut-être d'une conduite plus délicate, ne nous est pas toujours venu de leur fonds: ils ont de grandes domaines et une longue suite d'ancêtre, cela ne leur peut-être contesté. *La Bruyère, Les Caractères, Des grands 19.* Cei mari își închipuie că numai ei sunt perfecți; ei nu admit decât cu greu la ceilalți oameni bunul simț, iscusința, delicateța, și își însușesc aceste haruri bogate ca pe niște lucruri ce li se cuvin prin naștere: totuși aceasta-i la ei o greșeală mare, că se hranesc cu idei preconceptuate atât de false; ceea ce s-a gândit mai bine vreodată, sau s-a spus, sau s-a scris, sau poate ceea ce s-a săvârșit într-un mod mai delicat, nu ne-a venit totdeauna din zestrea lor sufletească: ei au moșii întinse și un lung șir de strămoși: asta nu li se poate contesta. (Oameni mari)

Les grands dangers sont en dedans de nous. *Hugo Victor, Les*

Misérables 1, 1, 7. Marile primejdii sunt înlăuntrul nostru. (Primejdia)

Les grands de la terre ne pouvant donner la santé du corps ni le repos d'esprit, on achète toujours trop cher tous les biens qu'ils peuvent faire. *La Rochefoucauld, Maximes aj., 9.* Puternicii pământului neputând să dea sănătatea corpului nici liniștea spiritului, cumpără totdeauna prea scump orice bine pe care-l pot face. (Binefacerea)

Les grands et petite ont mêmes accidents, et mêmes fâcheries, et mêmes passions; mais l'un est au haut de la roue, et l'autre près du centre, et ainsi moins agité par les mêmes mouvements. *Pascal, Pensées 180 (442)* Și cei mari și cei mici au aceleași supărări și aceleași pasiuni; însă unul se afla în partea de sus a roții, iar celălalt aproape de centru; și astfel e mai puțin agitat de aceleași mișcări (ale ei). (Viața)

Les grands génies ont leur empire, leur éclat, leur grandeur, leur victoire, leur lustre, et n'ont nul besoin de grandeurs charnelles, où elles n'ont pas de rapport. Ils sont vus non des yeux, mais des esprits, c'est assez. *Pascal, Pensées 793 (53).* Marile genii au împărăția lor, izbucnirea lor, mărirea lor, victoria lor, strălucirea lor, și n-au nevoie de loc de măreții trupești, cu care nu au nici o legătură. Geniile sunt văzute nu cu ochii, ci cu spiritul, și aceasta ajunge. (Geniul)

Les grands hommes ont ordinairement quelque grand vice. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II,45* De obicei oamenii mari au câte un viciu mare. (Viciul)

Les grands honneurs de ce monde se gagnent par mille peines, sont accompagnés d'autant d'envies, sont sujets à une infinité d'accidents fâcheux, et finissent pour la plupart par quelque funeste catastrophe. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 35.* Onorurile mari ale acestei lumi se dobândesc cu mii de osteneți, sunt însoțite de multă invidie și supuse la nenumărate întâmplări supărătoare și sfârșesc în cea mai mare parte printr-o catastrofă funestă. (Onorurile)

Les grands noms abaissent au lieu d'élever ceux qui ne les savent pas soutenir. *La Rochefoucauld, Maximes 94.* Numele mari coboară în loc să înalțe pe acei care nu știu să le susțină. (Numele)

Les grands talents se trouvent rarement dans un homme sans de grands défauts, et les erreurs les plus monstrueuses ont toujours été la production des plus grands génies. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 143* Marile talente rar se găsesc la cineva fără mari defecte, și greșelile cele mai monstruoase au fost totdeauna produsul celor mai mari genii. (Talentul)

Les grands vendent trop cher leur protection pour que l'on se croie obligé à aucune reconnaissance. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 531.* Cei mari vînd prea scump protecția lor, pentru a ne crede obligați la vreo recunoștință. (Protecția)

Les hommes aiment le ridicule qu'on jette avec art sur les

qualités éminentes qui les blessent. *Vauvenargues, Réflexions et maximes*, 424. Oamenii iubesc ridicolul ce se aruncă cu artă asupra calităților eminente care-i ofensează. (Calitate)

Les hommes dissimulent par faiblesse, et par la crainte d'être méprisés, leurs plus chères, leurs plus constantes, et quelquefois leurs plus vertueuses inclinations. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 328. Oamenii ascund din slăbiciune, și de frica de a fi disprețuiți, înclinațiile lor cele mai scumpe, cele mai statornice și cele mai virtuozose. (Înclinația)

Les hommes n'ayant pu guérir la mort, la misère, l'ignorance, ils se sont avisés, pour se rendre heureux, de n'y point penser. *Pascal, Pensées* 168 (121). Oamenii, neputând vindeca moartea, mizeria și neștiința au găsit cu cale, spre a fi fericiți, să nu se gândească la ele. (Gândirea)

Les hommes ne se goûtent qu'à peine les uns les autres, n'ont qu'une faible pente à s'approuver réciproquement. Ils sont si pleins de leurs idées qu'il n'y a plus de place pour celle d'autrui. *La Bruyère, Les Caractères, Des jugements* 9. Oamenii nu se suferă decât cu greu unii pe alții și sunt puțin înclinați să se aprobe reciproc. Ei sunt atât de plini de ideile lor, încât nu mai este loc pentru acele ale altora. (Toleranța)

Les hommes qui sentent naturellement leur condition n'évitent rien tant que le repos, il n'y a rien qu'ils ne fassent pour chercher le trouble... Ils croient chercher sincèrement le repos, et ne cherchent en effet que l'agitation. *Pascal, Pensées* 139 (209). Oamenii care simt în mod natural condiția lor nu evită nimic atât de mult ca liniștea; nu există lucru pe care să nu-l facă pentru a căuta neliniștea... Ei cred că caută în mod sincer liniștea, și nu caută în realitate decât agitația. (Liniștea)

Les hommes semblent être nés pour l'infortune, la douleur et la pauvreté; peu en échappent; et, comme toute disgrâce peut leur arriver, ils devraient être préparés à toute disgrâce. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme* 23. Oamenii par a fi născuți pentru nefericire, durere și sărăcie; puțini scapă de ele; și fiindcă orice nenorocire li se poate întâmpla, ei ar trebui să fie pregătiți pentru orice nenorocire. (Nenorocirea)

Les hommes sont ainsi faits: ils manquent plutôt à l'occasion que l'occasion ne leur manque. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales* I, 7. Oamenii sunt făcuți astfel: mai degrabă lipsesc ei ocaziei, decât lipsește ea lor. (Prilejul)

Les hommes veulent être esclaves quelque part, et puiser là de quoi dominer ailleurs. *La Bruyère, Les Caractères, De la cour* 12. Oamenii vor să fie sclavi undeva, ca prin aceasta să poată domina în altă parte. (Dominația)

Les hommes, sur la conduite des grands et des petite

indifféremment, sont prévenus, charmés, enlevés par la réussite; il s'en faut peu que le crime heureux ne soit loué comme la vertu même, et que le bonheur ne tienne lieu de toutes les vertus. *La Bruyère, Les Caractères, Des jugements* 113. Oamenii, fie că e vorba de acțiunile celor mari, fie de ale celor mici, sunt preveniți, fermecați, cucerți de reușită; puțin lipsește ca o crimă izbutită să fie lăudată ca virtutea însăși și ca norocul să țină locul tuturor virtuților. (Izbânda)

Les idiots ne sont guère exposés au venin du critique, mais un homme de savoir et de mérite se voit sans cesse harcelé par ce maudit hanneton. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, II, 129.* Idioții nu sunt expuși veninului criticului, dar un om cu știință și cu merit se vede hărțuit neconținut de acest bondar blestemat. (Critica)

Les livres sont des amis froids et sûrs. *Hugo Victor, Les Misérables, 1, 5, 3.* Cărțile sunt prieteni reci și siguri. (Cartea)

Les lois de la conscience, que nous disons naître de nature, naissent de la coutume. *Montaigne, Essais, 1, 22.* Legile conștiinței, despre care noi spunem că se nasc din natură, se nasc din tradiție (obicei). (Conștiința)

Les lois humaines sont fondées sur l'utilité, et ce ne peut être qu'une utilité apparente et illusoire, car on ne sait pas naturellement ce qui est utile aux hommes, ni ce qui leur convient en réalité. *France Anatole, La Rôtisserie de la reine Pédauque* 156. Legile omenești se bazează pe utilitate și aceasta nu poate fi decât una aparentă și iluzorie; căci nu se știe, în chip firesc, ce e util pentru oameni, nici ce le convine în realitate. (Legea)

Les lois, qui sont la plus belle invention de la raison n'ont pu assurer le repos des peuples sans diminuer leur liberté. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 302. Legile, care sunt cea mai frumoasă născocire a rațiunii, n-au putut asigura liniștea popoarelor fără a micșora libertatea lor. (Legea)

Les longues prospérités s'écoulent quelquefois en un moment. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 18. Prosperitățile îndelungate se scurg uneori într-o clipă. (Prosperitatea)

Les manières polies donnent cours au mérite et le rendent agréable, et il faut avoir de bien éminentes qualités pour se soutenir sans la politesse. *La Bruyère, Les Caractères, De la société* 32. Manierele frumoase dau curs meritului și-l fac plăcut; trebuie să aibă cineva calități cu totul eminente pentru a se menține fără politeță. (Politețea)

Les maximes des hommes décèlent leur coeur. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 107. Maximele oamenilor dau pe față inima lor. (Maxima)

Les méchants ont un bonheur noir. *Hugo Victor, Les Misérables* 1, 5, 9. Cei răi au o fericire neagră. (Fericire)

Les méchants sont toujours surpris de trouver de l'habileté dans les bons. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 103.* Cei răi sunt totdeauna surprinși de a găsi abilitate la cei buni. (Abilitatea)

Les meilleurs livres sont ceux, que ceux qui les lisent, croient qu'ils auraient pu faire. *Pascal, De l'Esprit géométrique See, fr. p. 56.* Cărțile cele mai bune sunt acele, pe care cei care le citesc cred că le-ar fi putut face. (Cartea)

Les mêmes défauts qui dans les autres sont lourds et insupportables, sont chez nous comme dans leur centre: ils ne pèsent plus, on ne le sent pas. *La Bruyère, Les Caractères, Des jugements, 72.* Aceleași defecte, care la alții sunt grele și insuportabile, sunt la noi ca în centrul lor: ele nu mai apasă; nu le mai simțim. (Defecte)

Les mesures les plus justes, le dessein le mieux conçu, risquent d'échouer, si l'exécution ne suit de près. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 459.* Măsurile cele mai bune, planurile cele mai bine concepute riscă să dea greș, dacă nu sunt puse îndată în aplicare. (Planul)

Les occasions nous font connaître aux autres, et encore plus à nous-mêmes. *La Rochefoucauld, Maximes 345.* Prilejurile ne fac cunoscuți celorlalți și încă și mai mult nouă înșine. (Cunoaștere)

Les parties du monde ont toutes un tel rapport et un tel enchaînement l'une avec l'autre, que je crois impossible de connaître l'une sans l'autre et sans le tout. *Pascal, Pensées 72 (347)* Părțile lumii au toate un astfel de raport și o așa înlănțuire între ele, încât eu socotesc că-i imposibil să se cunoască una fără cealaltă și fără întreg. (Știința)

Les passions sont les seuls orateurs qui persuadent toujours. *La Rochefoucauld, Maximes 8.* Pasiunile sunt singurii oratori care conving totdeauna. (Pasiunea)

Les pensée du sage sont toujours devant les actions; mais l'insensé les met ordinairement à la queue de toutes ses entreprises. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 2, 46.* Gândurile înțeleptului sunt totdeauna înaintea acțiunilor sale; dar cel fără minte le pune, de obicei, la coada tuturor întreprinderilor sale. (Gândul)

Les petits se haïssent les uns les autres lorsqu'ils se nuisent réciproquement. Les grands sont odieux aux petits par le mal qu'ils leur font et par tout le bien qu'ils ne leur font pas; ils leur sont responsables de leur obscurité, de leur pauvreté et de leur infortune, ou du moins ils leur paraissent tels. *La Bruyère, Les Caractères, Des grands 20.* Cei mici se urăsc unii pe alții atunci când își vatămă reciproc. Cei mari sunt odioși celor mici prin răul pe care li-l fac și prin tot binele pe care nu li-l fac; ei le sunt răspunzători de obscuritatea, sărăcia și nefericirea lor, sau cel puțin așa li se pare. (Oameni mari)

Les postes éminents rendent les grands hommes encore plus grands, et les petits beaucoup plus petits. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme, 95.* Posturile înalte îi fac pe cei mari și mai mari, iar pe cei mici cu mult mai mici. (Postul)

Les premiers sièges sont communément saisis par les hommes moins capables, et les grandeurs de fortune ne se trouvent guère mêlées à la suffisance. *Montaigne, Essais 1, 25.* De obicei primele locuri sunt ocupate de oameni mai puțin capabili și mărimile norocului nu sunt deloc unite cu destoinicia. (Locul)

Les principes sont si déliés et en si grand nombre, qu'il est presque impossible qu'il n'en échappe. Or, l'omission d'un principe mène à l'erreur; ainsi, il faut avoir la vue bien nette pour voir les principes, et ensuite l'esprit juste pour ne pas raisonner fausement sur des principes connus. *Pascal, Pensées 140 (5)* Principiile sunt atât de subtile și în număr atât de mare, încât e aproape imposibil să nu rămână ascunse unele din ele. Dar omiterea unui principiu duce la eroare; așa că trebuie să avem vederea foarte clară pentru a vedea principiile, și pe urmă spiritul just spre a nu raționa greșit pe baza unor principii cunoscute. (Principiul)

Les prospérités des mauvais rois sont fatales aux peuples. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 23.* Prosperitatea regilor răi este fatală popoarelor. (Domnitorul)

Les Pythagoriciens font le bien certain et finy, le mal infiny et incertain. Mille routes desvoient du blanc, une y va. *Montaigne, Essais, 1, 9.* Adepții lui Pitagora spun că binele este sigur și limitat dar răul nelimitat și nesigur. Mii de drumuri se abat de la țintă, (numai) unul duce la ea. (Bine)

Les qualités excessives nous sont ennemies, et non pas sensibles: nous ne les sentons plus, nous les souffrons. *Pascal, Pensées 72 (347).* Calitățile excesive ne sunt dușmane și nu sensibile; noi nu le mai simțim, ci le suferim. (Calitate)

Les querelles ne dureraient pas longtemps si le tort n'était que d'un côté. *La Rochefoucauld, Maximes 496.* Certurile nu ar dura mult, dacă vina ar fi numai a unei părți. (Cearta)

Les richesses s'acquièrent par le travail, par les fatigues, par la tromperie, par l'usure et par mille autres voies pareilles, et leur possession est inséparable de l'avarice, de la crainte, de l'inquiétude, de l'esclavage, des embûches du prochain, et enfin d'une séparation cruelle à l'heure de la mort. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, 36 sq.* Bogățiile se dobândesc prin muncă, osteneală, înșelăciune, camătă și prin mii de alte căi asemănătoare; și posesiunea lor e inseparabilă de avariție, teamă, neliniște, robie, curse ale aproapelui și, în fine, de o despărțire crudă în ceasul morții. (Bogăția)

Les rois font les hommes comme des pièces de monnaie: ils les font valoir ce qu'ils veulent, et l'on est forcé de les recevoir selon leur cours, et non pas selon leur véritable prix. *La Rochefoucauld, Maximes, suppr. 165* Regii fac oameni cum fac monede: ei îi fac să aibă valoarea pe care o vor, și lumea e silită să-i primească după cursul pe care-l au, și nu potrivit cu adevărata lor valoare. ([Valoarea](#))

Les roues, les ressorts, les mouvements sont cachés; rien ne paraît d'une montre que son aiguille, qui insensiblement s'avance et achève son tour: image du courtisan d'autant plus parfaite qu'après avoir fait assez de chemin, il revient souvent au même point d'ou il est parti. *La Bruyère, Les Caractères, De la cour 65.* Rotițele, resorturile, mișcările sunt ascunse; nimic nu apare la un ceas decât acul, care înaintează pe nesimțite și-și isprăvește înconjurul: imagine a curteanului, cu atât mai desăvârșită cu cât, după ce a străbătut destul drum, el revine adesea la același punct de unde a plecat. ([Curteanul](#))

Les sciences ont deux extrémités qui se touchent. La première est la pure ignorance naturelle où se trouvent tous les hommes en naissant. L'autre extrémité est celle où arrivent les grandes âmes qui, ayant parcouru tout ce que les hommes peuvent savoir, trouvent qu'ils ne savent rien. *Pascal, Pensées 327 (151)* Științele au două extremități, care se ating. Prima este pură neștiință naturală, în care se găesc toți oamenii la naștere. Cealaltă extremitate este aceea la care ajung sufletele mari, care, după ce au străbatut tot ce pot ști oamenii, află că nu știu nimic. ([Știința](#))

Les traités les mieux ménagés ne sont que la loi du plus fort. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 309* Tratatele cele mai mesteșugite nu sunt decât legea celui mai tare. ([Tratatul](#))

Les vices entrent dans la composition des vertus, comme les poisons entrent dans la composition des remèdes. *La Rochefoucauld, Maximes 182* Viciile intră în compoziția virtuților ca otrăvurile în compoziția leacurilor. ([Viciul](#))

Les vieillards aiment à doner de bons préceptes, pour se consoler de n'être plus en état de donner de mauvais exemples. *La Rochefoucauld, Maximes 93.* Bătrânilor le place să dea sfaturi bune, spre a se mângâia că nu mai sunt în stare să dea exemple rele. ([Principul](#))

Les vieux fous sont plus fous que les jeunes. *La Rochefoucauld, Maximes 444.* Nebunii bătrâni sunt mai nebuni decât cei tineri. ([Nebunia](#))

Les vues courtes multiplient les maximes et les lois, parce qu'on est d'autant plus enclin à prescrire des bornes à toutes choses qu'on a l'esprit moins étendu. Mais la nature se joue de nos petites règles. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 361* Vederile scurte înmulțesc maximele și legile, fiindcă noi suntem cu atât mai înclinați să prescriem limite pentru toate lucrurile, cu cât avem spiritul mai puțin vast. Dar natura își râde de micile noastre reguli. ([Regula](#))

Les yeux et tous nos sens ne sont que des messagers d'erreurs et des couriers de mensonges. France Anatole, *La Rôtisserie de la reine Pédauque* 269 Ochii și toate simțurile noastre nu sunt decât soli de erori și curieri de minciuni. (Simțurile)

Lesen heisst mit einem fremden Kopfe statt des eigenen, denken. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena* 2, 261. A citi înseamnă a gândi cu un cap străin în locul celui propriu. (Cititul)

Lesen ist ein blosses Surrogat des eigenen Denkenes. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena* 2, 260. Cititul este un simplu surogat al gândirii proprii. (Cititul)

Let go thy hold, when a great wheel runs down a hill, lest it break thy neck with following it; but the great one that goes up the hill, let him draw thee after. Shakespeare, *King Lear* 2, 4. Când o roată mare aleargă la vale, nu te mai ține de ea, ca să nu-ți frîngi gîtul, urmărind-o; dar pe cel mare care urcă povîrnișul lasă-l să te tragă după el. (Protecția)

Let men tremble to win the hand of a woman unless they win along with it the utmost passion of her heart. Hawthorne Nathaniel, *The Scarlet Letter*. Să tremure acei bărbați care câștigă mâna unei femei fără să câștige și întreaga pasiune a inimii. (Femeie)

Let not a man trust his victory over his nature too far; for Nature will lay buried a great time, and yet revive upon the occasion or temptation. Bacon Francis, *Essays* 38. Să nu se încreadă omul prea mult în victoria sa asupra naturii sale; pentru că natura poate sta înmormântată mult timp și totuși să reînvie, când se ivește prilejul sau ispita. (Character)

Let that be left/ Which leaves itself. Shakespeare, *Antony and Cleopatra*, 3, 9. Lasă în părăsire ceea ce se părăsește singur. (Părăsirea)

Let thy fair wisdom, not thy passion, sway! Shakespeare, *Twelfth Night* (act. IV, sc. 1). Dă ascultare înțelepciunii, nu mâniei! (Înțelepciune)

Let us all be happy and live within our means even if we have to borrow the money to do it with. Ward Artemus, *Natural History*. Să fim cu toții fericiți și să trăim după posibilități, chiar dacă ar trebui să împrumtăm banii necesari. (Fericire)

Let us be thankful for the fools. But for them, the rest of us could not succeed. Mark Twain, *Pudd'nhead Wilson's New Calendar*. Să fim recunoscători că există proști. Căci de n-ar fi ei, noi ceilalți, n-am putea avea succes. (Succes)

Let us have faith that right makes might, and in that faith let us to the end dare to do our duty as we understand it. Lincoln Abraham, *Address, februarie, 1860*. Să avem covingerea că dreptatea face

puterea și cu această credință să îndrăznim să ne facem datoria până la capăt, așa cum o înțelegem. (Datoria)

Let us make out intentions crystal clear. We must and we will be free. We want freedom now. We want the right to vote now. We do not want freedom fed to us in teaspoons over another 150 years. *King Martin Luther, Speech, 12-II. 1958.* Să ne formulăm intențiile limpede. Trebuie și vom fi liberi. Vrem libertatea acum. Vrem dreptul la vot acum. Nu vrem să ni se dea libertatea cu lingurița încă 150 de ani de acum înainte. (Libertate)

Let us never negotiate out of fear. But let us never fear to renegotiate. *Kennedy John F., Inaugural Address, 1960.* Să nu negociem niciodată din teamă. Dar să nu ne temem niciodată să negociem. (Teama)

Levis est fortuna: cito reposit quod dedit. *Syrus Publilius, Sententiae 431.* Norocul e ușuratic: repede cere înapoi ceea ce a dat. (Noroc)

Levius fit patientia./ Quidquid corrigere est nefas. *Horatius, Odae 1, 24,19 sq.* Tot ce nu se mai poate îndrepta devine mai ușor prin suportare. (Suportarea)

Libenter homines id, quod volunt, credunt. *Caesar Caius Iulius, De bello Gallico (III, 18).* Oamenii cred cu plăcere ceea ce vor să creadă. (Iluzie)

Liberty is the proper object of authority and cannot subsist without it, and it is a liberty to that only which is good, just and honest. *Winthrop John, Speech, 1645.* Libertatea este adevăratul scop și obiect al autorității și libertatea este numai pentru ce este bun, drept și cinstit. (Libertate)

Librum aperi, ut discas, qui alii cogitaverunt; librum claude ut ipse cogites ! Cit. de *Heyde, Technik, p. 82.* Deschide cartea, ca să înveți ce au gândit alții; închide cartea, că să gândești tu însuși. (Cartea)

Licentia urbium aliquando disciplina metuque, nunquam sponte considet. *Seneca L. A., Epistulae, 97, 8.* Dezordinea se va potoli odată prin disciplină și frică, niciodată de la sine. (Dezordinea)

Licet quod vis vivendo vincere secla,/ Mors aeterna tamen nihilomnius illa manebit. *Lucretius, 3, 957.* Trăiți oricâte secole veți voi. Nu veți scurta eternitatea morții. (Moartea)

Licet sapere sine pompa, sine invidia. *Seneca L. A., Epistulae, 103.* Poți să fii înțelept fără lăudăroșenie și fără semeție. (Înțelepciune)

Liebe und Not sind die besten Meister. *Goethe, Dichtung und Wahrheit 10.* Dragostea și nevoia sunt dascălii cel mai buni. (Iubire)

Lieber nichts wissen, als vieles halb wissen ! *Nietzsche, Also*

sprach Zarathustra 4, 363 Mai bine să nu știm nimic, decât să știm multe lucruri pe jumătate. (Știința)

Liep âne leit mac niht gesîn. Dietmar von Aist, Abschied 7. Nu poate fi bucurie fără întristare. (Bucurie)

Life is made up of marble and mud. Hawthorne Nathaniel, *The House of the Seven Gables*. Viața este făcută din marmoră și noroi. (Viața)

Life is made up of sobs, sniffles and smiles, with sniffles predominating. Henry O., *Gift of the Magi*. Viața e făcută din suspine, smiorcăieli și zâmbete, dar mai ales din smiorcăieli. (Viața)

Life is not a spectacle or a feast; it is a predicament. Santayana George, *Articles and Essays*. Viața nu e un spectacol sau o sărbătoare; este o dilemă. (Viața)

Life is not so short but there is always time enough for curtesy. Emerson Ralph Waldo, *Lectures*. Viața nu este atât de scurtă ca să nu fie întotdeauna timp pentru politețe. (Politețe)

Life within doors has few pleasanter prospects than a neatly arranged and well-provisioned breakfast-table. Hawthorne Nathaniel, *The Marble Fawn*. Viața în casă oferă puține perspective mai plăcute decât o masă de mic dejun frumos aranjată și bine aprovizionată. (Mâncare)

Lignum habet spem;/ si praecisum fuerit, rursum virescit.../ Homo vero cum mortuus fuerit, et nudatus,/ atque consumptus, ubi, quaeso, est ? Septuaginta, Iov 14, 7, 10. La un copac (mai) este nădejde; căci dacă-i tăiat, înverzește din nou. Dar omul când moare se duce, și o dată căzut, nu mai există. (Moartea)

Lignum offensionis est aurum.../ et omnis imprudens deperiet in illo. Septuaginta, Siracides, 31, 7. Aurul este grinda de împiedicare pentru cei care sunt înflăcărați pentru el și tot norodul este robit de el. (Aurul)

Limba a jurat, dar mintea nu. Euripides, *Hippolytus* 612. (Jurământul)

Limba a promis, dar mintea nu. Plato, *Convivium* 20 (Promisiune)

Limba care greșește spune adevărul. Menander, *Monosticha*, 228, ap. Stobaeus, *Florilegium*, 11, 4. (Adevăr)

Literatur ist das Fragment der Fragmente; das Wenigste dessen, was geschah und gesprochen worden, ward geschrieben, vom Geschriebenen ist das Wenigste übrig geblieben. Goethe, *Maximen und Reflexionen* 512. Literatura este fragmentul fragmentelor; (numai) o parte infimă din ceea ce s-a întâmplat și s-a spus a fost scris; iar din ce s-a scris, (numai) o parte infimă s-a păstrat. (Literatura)

Literature is the orchestration of platitudes. Wilder Thornton,

Literature. Literatura este orchestrarea unor platitudini. (Literatura)

Little minds are tamed and subdued by misfortune: but great minds rise above it. *Irving Washington, Creole Village.* Mințile inferioare sunt împlinzite și supuse de nenorocire; mințile superioare se ridică deasupra ei. (Minte)

Little strokes fell great oaks. *Proverbia.* Loviturile mici dărâmă stejarii mari. (Atenție)

Livor, iners vitium, mores non exit in altos, / Utque latens ima vipera serpit humo. *Ovidius, Ex Ponto 3, 3, 101 sq.* Invidia, viciu neputincios, nu se poate ridica până la însușirile înalte, ci se târăște jos, pe pământ, ca vipera ce se ascunde. (Invidia)

Lo spirito non può essere sopraffatto e spento dalla materia. *Papini, Storia di Cristo 2, 350* Spiritul nu poate fi biruit și stins de materie. (Spiritul)

Longa dies acuit mortalia corda / Et labor ingenium miseris dedit. *Manilius 1, 79 sq.* Timpul îndelungat a ascuțit mintea omenească și greutățile i-au făcut iscusiți pe sărmanii muritori. (Mintea)

Longum iter est per praecepta, breve et efficax per exempla. *Seneca L. A., Epistulae 6, 5.* Lungă-i calea prin principii, scurtă și bună prin exemple. (Exemplul)

Look not too long in the face of the fire, O Man ! *Melville Herman, Moby Dick, p. 454.* Omule, nu privi prea mult la chipul focului ! (Prudența)

Lorsqu'on est pénétré de quelque grande vérité et qu'on la sent vivement, il ne faut pas craindre de la dire, quoique d'autres l'aient déjà dite. Toute pensée est neuve, quand l'auteur l'exprime d'une manière qui est à lui. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 398.* Când suntem pătrunși de un adevăr mare și-l simțim puternic, nu trebuie să ne temem de a-l spune, chiar dacă l-au mai spus și alții. Orice cugetare este nouă, dacă autorul o exprimă într-un mod care-i este propriu. (Adevăr)

Lorsqu'on n'entend pas ce qu'on lit, il ne faut pas s'obstiner à le comprendre; il faut, au contraire, quitter son livre; on n'aura qu'à le reprendre un autre jour ou à une autre heure, et on l'entendra sans effort. La pénétration, ainsi que l'invention, ou tout autre talent humain, n'est pas une vertu de tous les moments; on n'est pas toujours dispose à entrer dans l'esprit d'autrui. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 667.* Când nu înțelegem ceea ce citim, nu trebuie să ne încapățânăm să înțelegem; trebuie, din contra, să lăsăm cartea; n-avem decât s-o reluăm în altă zi, sau la o altă oră, și o vom înțelege fără efort. Pătrunderea, la fel ca invenția sau ca oricare alt talent omenesc, nu este o însușire de orice moment; nu suntem dispuși totdeauna să intrăm în spiritul altuia. (Cititul)

Lorsque la fortune nous surprend en nous donnant une grande

place sans nous y avoir conduits par degrés, ou sans que nous nous y soyons élevés par nos espérances, il est presque impossible de s'y bien soutenir et de paraître digne de l'occuper. *La Rochefoucauld, Maximes 449.* Când norocul ne surprinde dându-ne un post important, fără să ne fi condus până acolo în mod treptat sau fără ca noi să ne fi ridicat până la el prin speranțele noastre, este aproape imposibil să ne menținem bine în el și să părem demni de a-l ocupa. (Funcția)

Lorsque la fortune veut humilier les sages, elle les surprend dans ces petites occasions où l'on est ordinairement sans précaution et sans défense. Le plus habile homme du monde ne peut empêcher que de légères fautes n'entraînent quelquefois d'horribles malheurs; et il perd sa réputation ou sa fortune par une petite imprudence, comme un autre se casse la jambe en se promenant dans sa chambre. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 245.* Când soarta vrea să-i umilească pe înțelepți, ea îi surprinde în acele mici ocazii, când de obicei sunt fără precauție și fără apărare. Cel mai abil om din lume nu poate să împiedice ca greșeli ușoare să aducă uneori nenorociri grozave; și el își pierde reputația sau averea printr-o mică imprudență, după cum un altul își rupe piciorul plimbându-se prin odaia sa. (Greșeala)

Los muy sabios son fáciles de engañar, porque, aunque saben lo extraordinario, ignoran lo ordinario del vivir, que es más preciso. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 232.* Oamenii foarte înțelepți sunt de obicei ușor de înșelat căci, deși știu lucruri extraordinare, ei nu cunosc pe cele din viața de toate zilele, ceea ce e mai necesar. (Înșelarea)

Los sinceros son arnados, pero engañados. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 219* Cei sinceri sunt iubiți, dar înșelați. (Sinceritate)

Los sujetos eminentemente raros dependen de los tiempos... Fueron dignos algunos de mejor siglo, que no todo lo bueno triunfa siempre: tienen las cosas su vez, hasta las eminencias son al uso. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 20.* Oamenii extraordinari de rari atârnă de epocă ... unii au fost demni de un secol mai bun; căci nu totdeauna triumfă ce-i bun. Lucrurile își au perioada lor, și chiar și însușirile cele mai înalte sunt supuse modei. (Oameni mari)

Lost time is never found again. *Franklin Benjamin, Poor Richard's Almanach.* Timpul pierdut nu se regăsește niciodată. (Timp)

Lost, yesterday, somewhere between Sunrise and Sunset, two golden hours, each set with sixty diamond minutes. No reward is offered for they are gone forever. *Mann Horace, Aphorisms.* Pierdut ieri, undeva între Răsărit și Apus, două ore de aur, fiecare încrustată cu șaizeci de minute de diamant. Nu se oferă nici o recompensă, căci s-au dus pentru totdeauna. (Timp)

Louanges... qu'on est forcé de rendre à un méchant homme

favorisé de la fortune. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 87.* Laude... ce suntem siliți să aducem unui om rău favorizat de noroc. (Lauda)

Love is a battle, love is a war; love is growing up. *Baldwin James, Nobody Knows my Name, p. 136.* Dragostea este o bătălie, dragostea este un război; dragostea este o maturizare. (Dragoste)

Love is a boy by poets spoiled. *Butler Samuel, Hudibras.* Amorul e un copil răsfățat de poeți. (Dragoste)

Love is only chatter,/ Friends are all that matter. *Burgess Gelett, Willy and the Lady.* Dragostea distrează,/ doar prietenii contează. (Important)

Love is our national literary failure. *Geismar Maxwell David, American Moderns, p. 16.* Dragostea este eșecul nostru literar național. (Dragoste)

Love is the coldest of critics. *Curtis George William, Selected Writings.* Dragostea este criticul cel mai rece. (Critic)

Love is the only cohesive principle on which a sane society can be based. *Hassan Ihab Habib, Radical Innocence.* Dragostea este singurul principiu de coeziune pe care se poate baza o societate sănătoasă mintal. (Societate)

Lucri bonus est odor ex re qualibet. *Iuvenalis, Satirae.* E plăcut mirosul câștigului, de oriunde ar veni. (Câștigul)

Lucrul cel mai important este să ai talent; învățătura vine în rândul al doilea. *Epicharmus, ap. Diels fr. 40* (Talentul)

Lucrum sine damno alterius fieri non potest. *Syrus Publilius, Sententiae, 443.* Nu se poate câștiga fără paguba altuia. (Câștigul)

Lucrurile frumoase le realizează educația cu trudă; pe când cele urâte pot fi dobândite fără trudă, ca niște fructe care cresc de la sine. Căci adesea ele silesc pe om, chiar împotriva voinței sale, să fie astfel⁷⁴, dacă are din natură o mare slăbiciune.⁷⁵ *Democritus, ap. Diels, Fragm. 182.* (Educația)

Luctus montui septem dies;/ fatui autem et impii omnes dies vitae illorum. *Septuaginta, Siracides 12.* După un mort ești în întristare șapte zile, dar cu un prost sau cu un nelegiuit ești în întristare în toate zilele vieții lor. (Prostia)

Ludit in humanitas divina potentia rebus,/ Et certam praesens vix habet hora fidem. *Ovidius, Ex Ponto 4, 3, 49 sq.* Puterea divină se

⁷⁴ *Astfel.* r\u.

⁷⁵ *Slăbiciune.* de caracter.

joacă cu lucrurile omenești și abia dacă prezintă vreo încredere clipa de față. (Nesiguranța)

Lugentem timentemque custodire solemus, ne solitudine male utatur. Nemo est ex imprudentibus, qui relinqui sibi debeat: tunc mala consilia agitant. Tunc aut aliis aut ipsis futura pericula struunt. Tunc cupiditates improbas ordinant. Seneca L. A., *Epistulae* 10, 2 Pe cel care jălește și pe cel care se teme obișnuim să-i supraveghem, ca nu cumva să se folosească rău de singurătate. Nici un om fără judecată nu trebuie lăsat singur: (căci) atunci ia hotărâri funeste. Atunci el pune la cale primejdii viitoare, fie pentru alții, fie pentru sine însuși. Atunci meditează pofta nelegiuite. (Singur)

Lumea aceasta aparține celor blânzi și celor blânzi le aparține (și) lumea cealaltă. Mahabharata, 1, ap, Böhrlingk, *Sanskrit-Chrestomathie* 79, 10. (Blândetea)

Lumea aceasta, care din natură e robită de plăcerile simțurilor, unde fiecare râvnește la femeia și la avutul altuia, pornește pe calea cea veșnică, urmată de cei buni, (numai) dacă-i înfrânată de frica pedepsei. Kamandaki, *Nitisara* 2, 42; Böhrlingk, *Indische Sprüche* 3745. (Pedeapsa)

Lumea celor vii seamănă cu un vis sau cu rețeaua fermecată a lui Indra⁷⁶. Çilhana, *Çantiçataka* 2, 2; Böhrlingk, *Indische Sprüche* 731. (Lumea)

Lumea de dincolo nu-i vine în minte tânărului nepăsător, pe care-l amețește vraja bogăției. Asta-i lumea cea reală; alta nu există; așa gândește el, și de aceea cade tot mai mult în puterea mea⁷⁷. *Katha – Upanișad* 2, 6. (Lumea cealaltă)

Lumea disprețuiește pe cel lipsit de minte, care părăsește realitatea pentru un lucru în viitor. Mahabharata 1, 229 (Realitatea)

Lumea este o scenă, viața un act; ai venit, ai văzut, ai plecat. Democritus, ap. Diels fr. 115 (Viața)

Lumea lui Brahma, fără pulbere, va fi a acelor în care nu e viclenie, minciună sau înșelăciune. Praçna – Upanișad 1, 16. (Lumea cealaltă)

Lumea se ferește de a veni în atingere cu cel sărac; toate rudele îl părăsesc, cum părăsește viața pe cel mort. Tantrakhyayika 2, 57. (Saracia)

Lumière et poussière, deux choses dont se compose la gloire. Hugo Victor, *Les Misérables* 1, 3, 5. Lumină și pulbere, două lucruri din care se compune gloria. (Gloria)

⁷⁶ Rețeaua fermecată a lui Indra: magia.

⁷⁷ ~n puterea mea: a zeului morții.

Lung e timpul morții pentru noi și trăim un mic număr de ani în chip mizerabil. *Semonides, Iambi 3.* (Moartea)

Luptă-te până la moarte pentru adevăr. *Septuaginta, Siracides, 4, 28.* (Adevăr)

Lupus est homo homini, non homo (Homo homini lupus). *Plautus, Asinaria (II, 4, 405)* Omul e lup pentru om. Cuvinte reluate de Bacon, Hobbes și de alți gânditori moderni pentru a ilustra degenerarea relațiilor dintre oameni, atunci când acțiunile lor sunt dirijate de un egoism rapace. (Egoism)

Lupus in fabula. *Terentius, Adelphi (act. IV, scena 1).* Lupul în fabulă. Persoana care își face apariția tocmai în momentul când se discută despre ea: vorbești de lup și lupul la ușă. (Oportun)

M

Mă dezgustă omul rău, când spune o vorbă bună. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 2, 5* (Răutatea)

Mă tem că-i o nelegiuire să fie cineva de față când e defăimată dreptatea și să renunțe de a-i veni în ajutor, cât timp mai respiră și mai poate grai. *Plato, Leges 2, 10.* (Dreptatea)

Mă tem mai mult de propriile noastre greșeli, decât de planurile adversarilor. *Thucydides, Bell. Pel. 1, 144, 1.* (Greșeala)

Mă voi purta ca trestia, pîndind între acestea prilejul. *Somadeva, Kathasaritsagara 5, 6* (Purtarea)

Măsura este cea mai bună. *Cleobulus, ap. Stobaeus, Florilegium 3, 79 a.* (Măsura)

Mîngîie cu trecutul pe acela a cărui minte scade, cu viitorul pe cel prost și cu prezentul pe cel deștept. *Mahabharata 1, 5614 Böhrtlingk, Indische Sprüche 2439* (Trecutul)

M-aș mira dacă celor cu totul needucați în virtute le-ar fi mai de folos, din punct de vedere moral, o predică frumoasă, decât (le-ar fi), din punct de vedere muzical, celor needucați în muzică, un cântec cîntat foarte frumos. *Xenophon, Cyrus 3, 3, 55* (Virtute)

Macht geht vor Recht. *Bismarck.* Forța trece înaintea dreptului. Deviza cancelarului trădează preferința pentru utilizarea forței în detrimentul spiritului de echitate. (Forța)

Macte, nova virtute, puer sic itur ad astra. *Vergilius, Aeneis (IX 641).* Slavă ție copile, pentru noua ta faptă de vitejie, așa vei ajunge la stele. Cuvinte cu care Apolo îl îmbărbătează pe Ascanius, în războiul troienilor cu latinii.⁷⁸ (Încurajare)

⁷⁸ Prin extensie: ~ndemn la o acțiune hotărâtă, ieșit din comun.

Mage cavenda amicorum invidia, quam insidiae hostium. *Syrus Publilius, Sententiae 1048.* Mai mult trebuie să ne ferim de invidia prietenilor decât de gândul rău al dușmanilor. (Prietenia)

Magis magnos clericos non sunt magis magnos sapientes. *Rabelais, Gargantua, 1, 39.* Dascălii cei mai mari nu sunt cei mai înțelepți. (Înțelepciune)

Magister usus omnium est rerum optimus. *Syrus Publilius, Sententiae 448.* Cel mai bun învățător în toate chestiunile este experiența. (Experiența)

Magna dii curant, parva negligunt. *Cicero, De natura deorum 2, 66* Zeii se ocupă numai de lucruri mari; pe cele mici le neglijează. (Zeii)

Magna et vera bona non sic dividuntur, ut exiguum in singulos cadat: ad unumquemque tota perveniunt. *Seneca L. A., Epistulae 73, 8.* Bunurile mari și adevărate nu se împart în așa fel, încât fiecăruia să-i revină o parte infimă; ele aparțin în întregime fiecăruia⁷⁹. (Bunul)

Magna res est haec et diu discenda cum adventat hora illa inevitabilis, aequo animo abire. *Seneca L. A., Epistulae 30, 4.* Mare lucru este acesta și care trebuie învățat mult timp, ca atunci când vine clipa aceea inevitabilă să pleci cu sufletul împăcat. (Moartea)

Magnae fortunae magna pericula. Ap. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales II, 151.* Noroc mare, primejdii mari. (Noroc)

Magnas inter opes inops. *Horatius, Odae, 3, 16, 28.* Sărac în mijlocul unor bogății mari. (Avariția)

Magni est ingenii sevocare mentem a sensibus et cogitationem ab consuetudine abducere. *Cicero, Tusculanae disputationes 1, 38.* Îndepărtarea minții de la simțuri și abaterea gândirii de la rutină denotă un spirit mare. (Gândirea)

Magni nominis umbra. *Lucanus, Pharsalia (I, 135).* Umbra unui nume mare. (Umbra)

Magnificum esse laudari a laudato viro. *Naevius, la Seneca L. A., Epistulae 102, 16.* E un lucru mare să fii lăudat de un om lăudat. (Lauda)

Magnis telis magna portenta feriuntur. *Seneca L. A., Epistulae 82, 23.* Monștrii mari sunt loviți cu arme mari. (Monstrul)

Magnitudo habet modum incertum: comparatio illam aut tollit aut deprimit. *Seneca L. A., Epistulae 43, 2.* Mărimea are o măsură nesigură: comparația sau o înalță sau o coboară. (Mărimea)

Magno animo de rebus magnis iudicandum est. *Seneca L. A.,*

⁷⁹ De pildă natura, lumina, etc.

Epistulae 71, 24. Lucrurile mari trebuiesc judecate cu suflet mare.
(Judecata)

Magnus animus, conscius sibi melioris naturae, dat quidem opearum, ut in hac statione qua positus est, honeste se atque industrie gerat: ceterum nihil horum, quae circa sunt, suum indicat, sed ut commodatis utitur peregrinus et properans. *Seneca L. A., Epistulae 120, 18.* Un suflet mare, conștient de natura sa superioară, se silește, ce-i drept, să se poarte virtuos și să fie activ la postul în care a fost așezat, însă el nu socotește ca propriu nimic din cele ce-l înconjoară, ci se folosește de ele ca și cum ar fi împrumutate, străin și grăbit.
(Poesiunea)

Mâhnirea știe să născocoască împotriva ei însăși rele de două ori mai mari decât realitatea. *Philemon, ap. Stobaeus, Florilegium 99, 22.* (Întristarea)

Mai înainte eu credeam că numai cei săraci trăiesc în suferință și că viața celor bogați este veselă și plină de încredere. Acum însă, zău, eu văd că ea se deosebește numai prin cheltuielile zilnice și că cei care sunt mai mari au și supărări mai mari. *Philolaus, ap. Stobaeus, Florilegium, 97, 18.* (Bogăția)

Mai întâi nașterea aduce mari suferinți; după aceea mizeria e continuă; și pe lângă aceasta, omul trebuie să-și ducă viața servind: ah, ce lanț de suferinți ! *Pañcatantra (K)265* (Viața)

Mai bine o avere modestă, dar folosită, decât una foarte mare, dar nefolosită și, deci, inutilă. *Kathasaritsagara, 54, 210.* (Averea)

Mai bine pădurea locuită de tigri, de elefanți și de alte fiare, lipsită de ape și plină de mărăcini; mai bine un culcuș de paie și o îmbrăcăminte de scoarță, decât un trai în mizerie printre rude. *Pañcatantra (B) 5, 23.* (Mizeria)

Mai bine să acuzi propriile tale greșeli decât pe ale altora. *Demades, ap. Stobaeus, Florilegium 13, 26.* (Greșeala)

Mai bine să ai mâna în gura unui șarpe furios, mai bine să bei otravă și să dormi în lacașul Morții, mai bine să te zdrobești aruncându-te de pe un pisc de munte, decât să-ți satisfaci vreo plăcere prin averea căpătată de la niște ticăloși. *Tantrakhyayika, 2, 68.* (Averea)

Mai bine să dai puțin, dar la timp; ce folosește mult (dacă-i dat) când nu trebuie. *Kathasaritsagara, 53, 4.* (Darul)

Mai bine să fii invidiat decât compătimit. *Herodotus, 3, 52.* (Compătimire)

Mai bine să locuiască suflete mari în locuințe mici, decât să se ascundă în case mari sclavi josnici. *Epictetus, ap. Stobaeus, Florilegium*

46, 81. (Locuința)

Mai bine să mori odată pentru totdeauna, decât să suferi în toate zilele vieții tale. *Aeschylus, Prometheus 750 sq.* (Moartea)

Mai bine să nimerești un stăpân bun, decât să trăiești liber, dar umil și nenorocit. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 62, 7.* (Libertate)

Mai bine să se spună o minciună decât un adevăr rău. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 12, 5.* (Minciuna)

Mai bine să te laude altul, decât să te lauzi singur. *Democritus, ap. Diels, Fr. 114.* (Lauda)

Mai bine un dușman învățat decât un prieten neghiob. *Pañcatantra (K.) 1, 417.* (Dușmănia)

Mai bună-i chibzuința decât încăpățânarea. *Theognis, Sententiae, 218.* (Chibzuința)

Mai bună-i mintea decât știința; mintea e mai presus de știință. Cei care n-au minte pier. *Pañcatantra (B) 39.* (Mintea)

Mai bună-i soarta unui copac uscat, ros de viermi, ars peste tot de foc și care stă pe un pământ sterp, decât a celui sărman. *Pañcatantra B. 2, 89* (Sărăcia)

Mai bună-i unirea cu un dușman care face bine, decât cu un prieten care face rău. *Hitopadeșca, 4, 7.* (Alesul)

Mai degrabă va obține cineva ulei din nisip, tescuindu-l cu putere, mai degrabă cel chinuit de sete va bea apă dintr-un miraj, mai degrabă va găsi poate cineva, cutreierând în lung și-n lat, un corn de iepure, decât să poată îndupleca mintea unui prost încăpățânat. *Bhartrhari, Nitisara 5.* (Încăpățânare)

Mai mulți sunt aceia care devin capabili prin exercițiu decât prin natura lor. *Democritus, ap. Diels, Fr. 242.* (Exercițiul)

Mai mult calcă legea cei care conduc, decât cei care-i urmează. *Thucydides, Bell. Pel. 3, 65, 9.* (Conducerea)

Mai mult decât de oricine rușinează-te de tine însuși. *Pythagoras, Aur. carm. 9, ap. Stobaeus, Florilegium 1, 15* (Rușinea)

Mai presus de neștintori sunt cei care citesc; mai presus de cei care citesc sunt cei care rețin; mai presus de cei care rețin sunt cei care înțeleg; mai presus de cei care înțeleg sunt cei activi. *Manu 12, 103; Böhrling, Indische Sprüche, 3 397.* (Activitatea)

Mai presus de orice lucru, nu fii nepăsător. Nepăsarea e dușmana tuturor virtuților. *Fo-sho-hing-tsan-ching* (Nepăsare)

Mai presus de realizarea tuturor dorințelor este renunțarea la ele. *Mahabharata*, 6601; *Böhtlingk, Indische Sprüche*, 4756. (Dorința)

Mai presus de suflet nu (mai) este nimic; aceasta-i ultima limită, aceasta-i ținta supremă. *Katha – Upanișad* 3, 11 (Sufletul)

Mai vinovat este acela care poate să facă să înceteze robia, dar o trece cu vederea, decât acela care robește. *Thucydides, Bell. Pel.* 1, 69, 1 (Robia)

Maior e longinquo reverentia. *Tacitus, Annales* (I, 47). Depărtarea mărește respectul. Scurgerea timpului face să crească prestigiul marilor personalități, țesînd o aureolă în jurul lor și trecându-le în legendă. (Prestigiul)

Maiores pennas nido. *Horatius, Epistulae* (I, 20, 21). Aripa mai mari decât cuibul. Poetul se ridică, prin creația sa, deasupra condiției sale sociale umile. În sens generic, nazuința spre autodepășire. (Autodepășire)

Maiorum gloria posteris quasi lumen est: neque bona neque mala eorum in occulto patitur. *Sallustius, De bello Iugurthino* 85, 23. Gloria strămoșilor e pentru urmași ca o lumină; ea nu îngăduie să stea ascunse nici calitățile nici defectele. (Gloria)

Mais où sont les neiges d'antan? *Villon, Ballade des dames du temps jadis*. Dar unde-s zăpezile de altădată? Evocarea nostalgică a unor vremuri de demult și pentru totdeauna apuse. (Nostalgie)

Mala interdum speciem honesti obtulere et optimum ex contrario nituit. Sunt enim... virtutibus vitia confinia et perditis quoque ac turpibus recti similitudo est. *Seneca L. A., Epistulae* 120, 8. Uneori ceea ce-i rău are un aspect moral, iar ceea ce-i foarte bun strălucește în ceea ce-i opus. Căci sunt viții care se mărginesc cu virtuți, și chiar și fapte nelegiuite și rușinoase au (uneori) o asemănare cu ceea ce-i moral. (Viciul)

Malam mortem non facit, nisi quod sequitur mortem. *Augustinus, De civitate Dei*, 1, 11. Moartea nu este un rău decât prin ceea ce-i urmează. (Moartea)

Male geritur, quidquid geritur fortunae fide. *Syrus Publilius, Sententiae* 460. Rău face tot ce face cineva bazându-se pe noroc. (Noroc)

Male parta male dilabuntur. *Naevius, ap. Cicero, Philippica*, 2, 65. Ceea ce se dobândește rău, se risipește rău.⁸⁰ (Dobândirea)

Male verum examinat omnis/ Corruptus iudex. *Horatius, Satirae*, 2, 2, 8 sq. Orice judecător corupt examinează rău adevărul. (Judecata)

⁸⁰ Cf. proverbul german: *Wie gewonnen, so zerronnen*.

Malefacere qui vult, nunquam non causam invenit. *Syrus Publilius*, 468. Cine vrea să facă rău, găsește totdeauna motiv. (Fapta rea)

Malesuada fames. *Vergilius, Aeneis* (VI, 276). Foamea care îndeamnă la rele. Unul dintre spectrele hidoase pe care le întâlnește Enea la intrarea în Infern. (Foamea)

Malgré toute notre prudence, les disgrâces ne laissent pas de nous arriver souvent d'où nous les attendions le moins. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales* I, 258. Cu toată prudența noastră, nenorocirile ne vin adesea de unde ne așteptăm mai puțin. (Nenorocirea)

Malheur à qui veut enseigner les hommes plus vite qu'ils ne peuvent apprendre ! *Durant W., Vies et doctrines des philosophes* 24. Vai de acela care vrea să-i învețe pe oameni mai iute decât pot învăța.⁸¹ (Învățarea)

Malim videri nimis timidus, quam parum prudens. *Cicero, Pro Marcello* 4. Prefer să par fricos decât imprudent. (Imprudența)

Malitia ipsa sui veneni maximam partem bibit. *Publilius Syrus Publilius, Sententiae* 1 049 Răutatea își bea singură cea mai mare parte din venin. (Răutatea)

Malo coactus qui suom officium facit, dum id rescitum iri credit, tantisper pavet: si sperat fore clam, rursum ad ingenium redit. *Terentius, Adelphi*, 69 sq. Cine își face datoria din constrângere, acela se teme atâta timp cât timp crede că lucrul acesta se va afla; dacă însă speră că va rămâne ascuns, el revine la caracterul său. (Datoria)

Malo etiam parcas, si una est periturus bonus. *Syrus Publilius, Sententiae*, 474. Cruță și pe cel rău, dacă riscă să piară și cel bun. (Cruțarea)

Malo me fortunae poeniteat, quam victoriae pudeat. *Curtius Quintus Rufus*, 4, 13. Mai bine să mă plîng de soartă decât să mă rușinez de o biruință. (Modestie)

Malo te sapientis hostis metuant, quam stulti cives laudent. *Livius Titus*, 22, 39, 20. Prefer să se teamă de tine un dușman inteligent, decât să te laude niște cetățeni proști. (Lauda)

Malum alienum ne feceris tuum gaudium. *Syrus Publilius, Sententiae* 476 Să nu faci din răul altuia bucuria ta. (Răul)

Malum necessarium. *Lampridius, Viața lui Alexandru Severus* (46). Rău necesar. (Rău)

Malus bonum ubi se simulat, tunc est pessimus. *Syrus Publilius, Sententiae* 482 Când cel rău se prefacă că-i bun, atunci e cel mai rău. (Răutatea)

⁸¹ Despre Socrate.

Malus ipse fiet, qui convivet cum malis. *Syrus Publilius, Sententiae 485* Cine trăiește împreună cu cei răi, devine și el rău. (Răutatea)

M-am învățat minte uitându-mă la nenorocirile altora. *Menander, Monosticha 14.* (Mintea)

Mama este de o mie de ori mai vrednică de cinste decât tatăl. *Böhtlingk, Sanskrit-Chrestomathie 198, 1-2.* (Mama)

Mama vitregă vine ca o dușmancă la copiii alteia, întru-nimic mai bună decât o viperă. *Euripides, Alcmene 309 sq.* (Mama)

Mama, tatăl și prietenul: aceștia trei sunt binevoitori din natură; ceilalți devin binevoitori din vreun motiv. *Hitopadeșă, 1, 37.* (Bunăvoința)

Man ... Poor child of Doubt and Death, whose hope is built on reeds. *Byron, Childe Harold's Pilgrimage 2, 3.* Omul ... Sărman copil al îndoielii și al morții, a cărui speranță e clădită pe trestii. (Om)

Man denkt an das was man verliess;/ Was man gewohnt war, bleibt ein Paradies. *Goethe, Faust 7963 sq.* Noi ne gândim la ceea ce am părăsit; ceea ce eram obișnuiți rămâne un paradis. (Nostalgia)

Man does not live only by bread, but by faith, admiration, sympathy. It is superficial to say that cotton, iron or money are the kings of the world; there are masters that make one forget all that. Love does it. Character does it. Men live by their beliefs. *Emerson Ralph Waldo, Essays: Suveranity of ethics.* Omul nu trăiește numai cu pâine, ci și cu convingeri, cu admirație, cu simpatie. E superficial să spui că bumbacul, fierul sau banii sunt regii lumii; există stăpâni care ne fac oricând să îi uităm pe aceștia. Dragostea o face. Caracterul o face. Oamenii trăiesc prin credințele lor. (Credința)

Man has his will – but woman has her way. *Holmes Oliver Wendell Jr., The Autocrat at the Breakfast Table.* Bărbatul are voință – dar femeia are rezultate. (Femeie)

Man is as matter. Drop him out a window and he will fall. Set fire to him and he'll burn. Bury him and he'll rot. *Heller Joseph, Catch 22, p. 450.* Omul e materie. Aruncă-l pe fereastră și va cădea. Dă-i foc și va arde. Îngroapă-l și va putrezi. (Om)

Man lebt nur einmal in der Welt. *Goethe, Clavigo (act. I, scena 1).* Trăiești numai o dată pe lume. (Unicitate)

Man little knows what calamities are beyond his patience to bear, till he tries them. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 18* Omul nu știe ce nenorociri sunt mai presus de puterea lui de a răbda, pînă ce le încearcă. (Răbdare)

Man lobt nâch tôte manegen man,/ der lop zer werlde nie

gewan. *Freidank, Bescheidenheit 33 sq.* Mulți sunt lăudați după moarte fără să fi avut parte vreodată de laude pe lumea aceasta. (Lauda)

Man sollte beständig die Wirkung der Zeit und die Wandelbarkeit der Dinge vor Augen haben und daher bei Allem, was jetzt Statt findet, sofort das Gegenteil, davon imaginieren; also im Glücke das Unglück, in der Freundschaft die Feindschaft, im schönen Wetter das schlechte, in der Liebe den Hass, im Zutrauen und Eröffnen den Verrat und die Reue, und so auch umgekehrt sich lebhaft vergegenwärtigen. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 49.* Ar trebui să avem neconținut înaintea ochilor acțiunea timpului și nestatornicia lucrurilor, și de aceea să imaginăm îndată contrariul la tot ce are loc acum; deci, să ne reprezentăm în mod viu în fericire nenorocirea, în prietenie dușmănia, când e timp frumos timpul urât, în iubire ura, în încredere și-n destăinuire trădarea și părerea de rău; și tot astfel invers. (Nestatornicia)

Man überlege ein Vorhaben reichlich und wiederholt, ehe man dasselbe ins Werk setzt, und selbst nachdem man Alles auf das Gründlichste durchdacht hat, räume man noch der Unzulänglichkeit aller menschlichen Erkenntnis etwas ein, in Folge welcher es immer noch Umstände geben kann, die zu erforschen oder vorherzusehen unmöglich ist und welche die ganze Berechnung unrichtig machen können. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 11.* Să ne gândim bine și de repetate ori asupra unui proiect, înainte de a-l pune în executare, și chiar după ce am examinat totul în mod cât se poate de temeinic, să mai rezervăm ceva și insuficienței oricărei cunoașteri omenești, datorită căreia tot mai pot exista împrejurări imposibil de scrutat sau de prevăzut și care pot face ca întregul calcul să iasă greșit. (Neprevăzutul)

Man vergilt einem Lehrer schlecht, wenn man immer nur der Schüler bleibt. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 114.* Rău e răsplătit învățătorul, când rămâi totdeauna numai elev. (Învățătorul)

Man wants but little here below, / Nor wants that little long. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 8.* Omul are nevoie de puțin pe lumea aceasta și de acest puțin nu are nevoie multă vreme. (Nevoia)

Man wird nie betrogen, man betrügt sich selbst. *Goethe, Maximen und Reflexionen.* Nimeni nu se poate înșela, te înșeli numai tu însuși. Dacă ai căzut victimă unei înșelătorii, înseamnă că eroarea se află în tine. (Înșelătorie)

Man, biologically considered... is the most formidable of all beasts of prey, and, indeed, the only one that preys systematically on its own species. *William James, Memories and Studies.* Omul considerat din punct de vedere biologic... este cel mai formidabil animal de pradă și, într-adevăr, singurul care în mod sistematic se înfruptă din propria specie. (Om)

Manche physikalische und chemische Entdeckungen können

von unberechenbarem Wert und Nutzen für das ganze Menschengeschlecht sein; während gar wenig Witz dazu gehörte sie zu machen, so wenig dass bisweilen der Zufall die Funktion desselben allein versieht. Also ist ein weiter Unterschied zwischen dem geistigen und dem materiellen Wert solcher Entdeckungen. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 80.* Multe descoperiri în fizică și în chimie pot fi de o valoare și de o utilitate incalculabilă pentru întreaga omenire; în timp ce pentru a le face trebuia ingeniozitate puțină de tot, încât uneori întâmplarea singură îndeplinea funcția ingeniozității. Așadar, e o mare deosebire între valoarea spirituală și cea materială a unor astfel de descoperiri. (Descoperirea)

Manche sind auf das, was sie wissen, stolz, gegen das, was sie nicht wissen, hoffärtig. *Goethe, Maximen und Reflexionen 941* Mulți sunt mândri de ceea ce știu și disprețuitori față de ceea ce nu știu. (Știința)

Mancher kann seine eigenen Ketten nicht lösen und doch ist er dem Freunde ein Erlöser. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 82.* Mulți nu-și pot desface propriile lor lanțuri și totuși sunt pentru prietenii lor niște mântuitori. (Liberarea)

Mane, tekel, fares. *Daniel (5, 25).* Numărat, cîntărit, împărțit. *Mene, mene, techel, ufarsin.* Profeție pe care degetele unei mâini ar fi scris-o pe pereții sălii de ospăț a lui Belșatar, regele caldeilor, pe când Cyrus se afla la porțile Babilonului. Ar fi fost tălmăcită de prorocul Daniel astfel: *mene*, zilele lui Belșatar sunt numărate, *techel*, el cîntărește puțin în balanță, *ufarsin*, regatul lui a fost împărțit între mezi și perși. În sens larg, **avertisment împotriva unui pericol grav și iminent.** (Pericol)

Manec man grôze arebeit/ unbetwungen sanfte treit,/ diu in diuhte swaere,/ ob ers betwungen waere. *Freidank, Bescheidenheit 109 sqq.* Mulți suportă cu ușurință munci grele, când nu sunt constrânși, munci care li s-ar părea penibile, dacă ar fi siliți să le facă. (Constrângerea)

Mânia celor ce se iubesc dănuiește puțin. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 63, 20.* (Mânia)

Mânia celor neputincioși poate pricinui propria lor nenorocire. *Pañcatantra 1, 368; Böhrlingk, Indische Sprüche 1782.* (Mânia)

Mânia trebuie reținută totdeauna, cu multă băgare de seamă, față de zei, regi, brahmani, precum și față de bătrâni, copii și bolnavi. *Mahabharata ; Böhrlingk, Indische Sprüche.* (Mânia)

Mânia, care-i pentru muritori pricina celor mai mari rele, e mai puternică decât hotărârea mea. *Euripides, Medea 1067 sq.* (Mânia)

Manus manum lavat. *Epicharmus.* O mînă spală pe alta. Aforism al filozofului pitagorician Epicharm, preluat ulterior de *Seneca L. A.* și de *Petronius.* Exprimă ideea colaborării în sens bun, uneori și în sens rău. (Cooperare)

Many can argue; not many converse. *Alcott Bronson Amos, Tablets.* Mulți pot discuta; puțini pot conversa. (Discuții)

Many stand both blind and deaf in the great temple of Nature. *Lubbock, On Peace and Happiness 12.* Mulți stau orbi și surzi în marele templu al naturii. (Natura)

Mare la început, dar descrescând treptat, slabă mai întâi și puternică după aceea, ca umbra care se deosebește în a doua jumătate a zilei de cea din prima: astfel e prietenia cu cei răi și cu cei de treabă. *Bhartrhari, Nitiçataka 60* (Prietenia)

Mare rol joacă întâmplarea, sau, mai bine zis, ea e totul în toate acțiunile omenești. *Demosthenes, Olynthiae 2, 22.* (Întâietatea)

Marele leac al loviturilor pricinuite de o mîhnire adîncă, ivită pe neașteptate, recente și care străpung sufletul, este să nu te gîndești la ele. *Hitopadeça 4, 82* (Uitarea)

Marii înțelepți liberați de patimi au numit înlăturarea dorinței « bună stare ». Dorința nu încetează prin bogății, după cum nici setea nu se potolește prin adorarea focului. *Pañcatantra 2, 154.* (Dorința)

Marile desfătări provin din contemplarea operelor frumoase. *Demades, ap. Diels, Fr.* (Frumusețea)

Marriage: A community consisting of a master, a mistress and two slaves, making in all, two. *Adams Henry Brooks, The Education of Henry Adams.* Căsătoria: O comunitate ce constă dintr-un stăpân, o stăpână și doi sclavi, în total, deci, din doi. (Căsătorie)

Marry your son when you will, but marry your daughter when you may. *Proverbia.* Căsătorește-ți fiul când vrei, dar căsătorește-ți fiica când poți. (Căsătorie)

Marrying a woman just because you happen to be in love with her is about as logical a proceeding as throwing the cat out the window because the rhododendrons are in bloom. *Cabell James Branch, Selected Writings.* A te căsători cu o femeie numai pentru că s-a întîmplat să te îndrăgostești de ea, e o procedură la fel de logică ca a arunca pisica pe fereastră pentru că au înflorit rododendronii. (Căsătorie)

Más cosas ha obrado la maña que la fuerza, y más veces vencieron los sabios a los valientes que al contrario. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 220.* Mai multe lucruri a dus la capăt iscusința decât forța și mai adesea au învins cei inteligenți pe cei viteji, decât invers. (Iscusința)

Mas fuerza tiene el tiempo pare deshacer y mudar las cosas, que las humanas voluntades. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha 1, 44* Mai multă putere are timpul ca să distrugă și să schimbe lucrurile decât voința omenească. (Timp)

Materiam superabat opus. Ovidius, *Metamorphoseon libri* (II, 5). Meșteșugul întrece materialul. Cuvinte de admirație pentru măiestria cu care era zidit palatul Soarelui. (Admirație)

Maxima debetur puero reverentia. Iuvenalis, *Satirae* (XIV, 47). Datorăm copilului cel mai mare respect. Părinții își îndeplinesc îndatoririle de educatori ferindu-l pe copil să vadă sau să audă gesturi sau vorbe necuviincioase. (Protecția)

Maxima quaeque ambigua sunt, dum alii quoquo modo audita pro compertis habent, alii vera in contrarium vertunt; et gliscit utrumque posteritate. Tacitus, *Annales* 3, 19. Tot ce-i foarte mare e îndoielnic prin faptul că unii iau ca sigur orice zvon, iar alții denaturează adevărul; și una și alta sunt (apoi) exagerate de posteritate. (Mărimea)

Maxima quaeque domus servis est plena superbis. Iuvenalis, *Satirae*, 5, 66. Orice casă mare e plină de sclavi aroganți. (Aroganța)

Maximae cuique fortunae minime credendum est. Livius Titus, 30, 30, 17. Cu cât norocul e mai mare, cu atât trebuie să ne încredem mai puțin în el. (Noroc)

Maximas virtutes iacere omnes necesse est, voluptate dominante. Cicero, *De finibus bonorum et malorum* 2,117. Când domină plăcerea, e inevitabil ca cele mai mari virtuți să nu aibă nici o putere. (Plăcerea)

Maximum vitae vitium est, quod imperfecta semper est. Seneca L. A., *Epistulae* 101, 8 Cel mai mare defect al vieții este că e totdeauna nedesăvârșită. (Viața)

Maybe there is no happiness more complete than martyrdom. Henry O., *The Country of evasion*. Poate că nu există fericire mai completă decât martiriul. (Sacrificiu)

Maybe they were right to put love in books... maybe it could not exist anywhere else. Faulkner William, *Light in August*. Poate că dragostea nu poate trăi în altă parte decât în cărți. (Dragoste)

Me, me adsum qui feci! Vergilius, *Aeneis* (IX, 427). Sunt aici, eu, cel care am săvârșit (această faptă) ! Tânărul troian Nisus ia asupra sa întreaga răspundere pentru omorurile săvârșite în tabăra rutulilor împreună cu prietenul său Eurial pentru a-i salva acestuia viața. Devotament prietenesc dus pînă la sacrificiul suprem. (Devotament)

Medicii, după ce taie și ard pe bolnavi în toate părțile și-i chinuiesc grozav, mai cer pe deasupra și plată de la ei fără să merite. Heraclitus, *ap. Diels, Fr. 58*. (Medicul)

Medicina calamitatis est aequanimitas. Syrus Publilius, *Sententiae* 490. Remediul nenorocirii este echilibrul sufletelor. (Echilibrul)

Medicina sola miseriarum oblivio est. Syrus Publilius, *Sententiae*

491 Singurul remediu al mizeriilor este uitarea. (Uitarea)

Medicina vindecă bolile corpului iar filozofia liberează sufletul de patimi. Democritus, ap. Diels. Fr. 31. (Filozofia)

Medicul altora, plin el însuși de ulcere. Euripides, ap. Wagner, Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta, Fr. 1056. (Medicul)

Mehr licht! Goethe. Lumină, mai multă lumină! (Ultimele cuvinte ale lui Goethe). Sunt interpretate ca expresie a năzuinței omului spre cunoaștere. (Cunoaștere)

Melancholy is the most legitimate tone for a poem. Poe Edgar Allan, *Genesis of a Poem*. Melancolia este cel mai legitim ton al poeziei. (Poezie)

Melior est puer pauper et sapiens,/ rege sene et stulto,/ qui nescit praevidere in posterum. Vulgata, *Ecclesiastes* 4, 13. Este mai presus un băiat sărac și înțelept decât un rege bătrân și neghiob, care nu știe să prevadă viitorul. (Înțelepciune)

Melior est sapientia quam arma bellica/ et qui in uno peccaverit multa bona perdet. Septuaginta, *Ecclesiastes* 9, 18. Înțelepciunea prețuiește mai mult decât uneltele de război, dar o singură greșeală strică întocmirea cea mai bună. (Înțelepciune)

Melior est vicinus iuxta/ quam frater procul. Septuaginta, *Proverbia* 27, 10 Mai bun e un prieten aproape de tine decât un frate care locuiește departe. (Prietenia)

Melior tutiorque est certa pax quam sperata victoria. Livius Titus, 30, 30, 19. E mai bună și mai prudentă o pace sigură decât o victorie sperată. (Pacea)

Meliora praetervolant, deteriora succedunt. Seneca L. A., *Epistulae*, 108, 25. Ce-i bun zboară pe dinaintea noastră, ce-i rău urmează. (Bine)

Melius apud bonos quam apud fortunatos beneficium collocari puto. Cicero, *De officiis*, 2, 20. Eu socotesc că o binefacere este mai bine plasată la cei buni decât la cei fericiți. (Binefacerea)

Melius de quibusdam acerbos inimicos mereri, quam eos amicos qui dulces videantur; illos verum saepe dicere, hos nunquam. Cicero, *De amicitia* 24. Uneori dușmani înverșunați aduc servicii mai mari decât prieteni care par dragi; aceia spun adesea adevărul, aceștia niciodată. (Prietenia)

Melius est a sapiente corripiri, quam stultorum adulatione decipi. Septuaginta, *Ecclesiastes*, 7, 5. Mai bine să auzi dojana unui înțelept, decât să ascuți cântecul unor nerozi. (Dojana)

Melius est duos esse simul quam unum.../ Si unus ceciderit, ab

altero fulcietur. *Septuaginta, Ecclesiastes 4, 9 sq.* Mai mult fac doi decât unul singur...; pentru că dacă unul cade, îl ridică tovarășul său. (Însoțirea)

Melius est habitare in terra deserta, / quam cum muliere rixosa et iracunda. *Septuaginta, Proverbia 21,19.* Mai bine să locuiești într-un ținut pustiu, decât cu o femeie certăreață și care își iese din fire. (Femeia)

Melius est nomen bonum quam divitiae multae. *Septuaginta, Proverbia 22, 1* Numele bun este mai de preț decât o bogăție mare. (Renunțarea)

Melius est virtute ius: nam saepe virtutem mali / Nanciscuntur: ius atque aecum se a malis spernit procul. *Ennius Quintus, Tragoediae, ap. Diehl 286.* Mai bună-i justiția decât vitejia; căci adesea sunt viteji oameni răi; dar justiția și dreptatea se îndepărtează de cei răi. (Justiția)

Memento, homo, quia pulvis est et in pulverem reverteris. *Genesis, III, 19.* Adu-ți aminte, omule, din pulbere ești făcut, în pulbere vei ajunge. (Destin)

Memento, illud, quod te quasi fidiculis huc illuc impellat, id esse, quod intus absconditum est; hoc est suadela, hoc vita, hoc, si verum volumus, homo. Noli igitur unquam cum eo mente complecti circumjectum tibi vas et instrumenta illa undique tibi afficta: nam dolabrae sunt similia, abs qua eo tantum differunt, quod adnata sunt. Nam profecto non magis cujusquam harum partium tibi usus est sine illa causa, quae ea movet eorumque motum retinet, quam radii textrici, aut calami scribenti, aut flagelli currus rectori. Adu-ți aminte că ceea ce-ți mișcă firul vieții și te aruncă dintr-o pasiune în alta este imaginația din lăuntrul tău. Ea provoacă elocința, ea singură face să se iște părerile și, fiindcă trebuie să se spună, cîrmuiește pe om însuși. Tu însă nu trebuie să te simți contopit cu acest înveliș, care înconjoară ca o crustă, nici cu feluritele organisme plăsmuite în jurul lui. Ele sînt ca niște unelte, cu singura deosebire că apar legate de tine printr-o conexiune organică. Dealtminteri, în afară de cauza care le mișcă și le cîrmuiește, aceste părți nu au o utilitate mai mare pentru om, decît are suveica pentru țesătoare, pana pentru scriitor, sau biciul pentru căruțaș. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 10, 38* (Sufletul)

Meminerimus etiam adversus infimos iustitiam servandam. *Cicero, De officiis 13.* Să ne amintim că trebuie să fim drepti chiar față de cei mai mici. (Dreptatea)

Memineris maximos morte finiri; parvos multa habere intervalla requietis; mediocrium nos esse dominos: ut, si tolerabiles sint, feramus; sin minus, e vita, quum ea non placeat, tanquam e theatro, exeamus. *Cicero, De finibus bonorum et malorum, 1, 15.* Amintește-ți că durerile cele mai mari se curmă cu moartea, că cele mai mici ne dau răgazuri, iar că pe cele mijlocii le putem stăpâni; astfel încât le suportăm cu răbdare pe cele ușoare, iar de cele nesuferite scăpăm părăsind viața cum am părăsit un teatru. (Durerea)

Memorie, devotament total intereselor (regelui), chibzuință, cunoștințe sigure, tărie și păstrarea secretului sunt calitățile principale ale unui ministru. *Hitopadeșca* 4, 96; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 3 321. (Ministrul)

Men fear death as children fear to go in the dark. *Bacon Francis, Essays* 2. Oamenii se tem de moarte, cum se tem copiii să umble în întuneric. (Moartea)

Men must read for amusement as well as for knowledge. *Beecher Henry Ward, Lectures*. Oamenii trebuie să citească atât pentru amuzament, cât și pentru știință. (Literatura)

Men seek to be great; they would have offices, wealth, power, and fame. They think that to be great is to possess one side of nature, – the sweet, without the other side, – the bitter. *Emerson Ralph Waldo, Essays, Compensation*. Oamenii caută să fie mari; ei ar voi să aibă funcții, avere, putere și renume. Ei socotesc că a fi mare înseamnă a poseda o latură a naturii, – cea plăcută, fără cealaltă latură, – cea amară. (Compensația)

Men who flatter women do not know them; men who abuse them, know them still less. *Madame de Salm*.⁸² Bărbații care flatează femeile, nu le cunosc; bărbații care abuzează de ele, le cunosc și mai puțin. (Femeie)

Men's judgments are/ A parcel of their fortunes. *Shakespeare, Antony and Cleopatra* 3,11. Judecata oamenilor este o părticică din soarta lor. (Judecata)

Mendacem memorem esse oportet. *Quintilianus, De institutione oratoria* 4, 2, 91. Mincinosul trebuie să aibă memorie bună. (Minciuna)

Mens agitat molem et magno se corpore miscet. *Vergilius, Aeneis* 6, 727. Minte pune în mișcare universul și pătrunde corpul imens. (Minte)

Mens agitat molem. *Vergilius, Aeneis* (VI, 727). Spiritul pune în mișcare masa (amorfă). Explicație panteistă și stoică a organizării universului; expresia se folosește astăzi cu sensul inteligența umană dezvăluie ordinea în haosul aparent al fenomenelor naturii. (Universul)

Mens diviniior. *Horatius, Satirae* (I, 4, 43). Spirit divin (inspirație divină). *Inspirația este o condiție indispensabilă creației poetice.* (Inspirație)

Mens immota manet; lacrymae volvuntur inanes. *Vergilius, Aeneis*, 4, 449. Plânge, dar inima lui nu se clintește. (Starea înțeleptului stoic)

Mens sana in corpore sano. *Iuvenalis, Satirae* (X, 536). Minte sănătoasă în corp sănătos. Omul înțelept aspiră la o minte sănătoasă și un corp

²⁵ Atribuit de către autorul biografiei.

sănătos. Ulterior, aceste cuvinte au devenit deviza educației fizice. (Sănătate)

Menschen, denen die Natur ausserordentliche Vorzüge gegeben, sie aber in einern engen oder wenigstens nicht verhältnismässigen Wirkungskreis gesetzt, verfallen gewöhnlich auf Sonderbarkeiten, und weil sie von ihren Gaben keinan direkten Gebrauch zu machen wissen, versuchen sie diese auf ausserordentlichen und wunderlichen Wegen geltend zu machen. Goethe, *Dichtung und Wahrheit*, 15. Oamenii cărora natura le-a dat însușiri extraordinare, dar pe care i-a așezat într-o sferă de acțiune îngustă sau cel puțin necorespunzătoare, dau de obicei în ciudățenii, și pentru că nu știu să dea o întrebuițare directă talentelor lor, ei încearcă să le valorifice pe căi extraordinare și bizare. (Ciudățenia)

Mercy but murders, pardoning thus kill. Shakespeare, *Romeo and Juliet* (act. III, sc. 1). Nu-i milă, ci crimă să ierți pe ucigași. (Intransigentă)

Meritele celor aleși își îndeplinesc misiunea chiar când stau departe. Çaragadharapaddhati, Gunapraçansa; Böhlingk, *Indische Sprüche* 846. (Meritul)

Meritul durează mult datorită cânturilor vestite. Pindarus, *Pythia* 3, 203 sq. (Meritul)

Meritul pătrunde pretutindeni. Böhlingk, *Sanskrit-Chrestomathie* 117, 14. (Meritul)

Mersul destinului cu purtare ciudată nu poate fi prevăzut. Kathasaritsagara, 18, 267. (Destin)

Metus ac terror sunt infirma vincla caritatis. Tacitus, *De vita et moribus Iulii Agricola*e 32 Frica și teroarea sunt slabe legături ale iubirii. (Teama)

Metus ille foras praeceptis Acheruntis agendus,/ Funditus humanam qui vitam turbat ab imo,/ Omnia suffundens mortis nigrore, neque ullam/ Esse voluptatem liquidam puramque relinquit. Lucretius, *De rerum natura* 3, 37 sqq. Trebuie alungată frica aceea de Acheron, care tulbură adânc viața omenească, așternând peste tot culoarea neagră a morții, și care nu lasă nici o plăcere curată și intactă. (Moartea)

Mezclando con una verdad mil mentiras. Cervantes, *Don Quijote de la Mancha* 2, 8. Amestecând cu un (singur) adevăr o mie de minciuni. (Minciuna)

Mi natura dedit leges a sanguine ductas,/ Ne possim melior iudicis esse metu. Propertius 4, 11, 47 sq. Natura mi-a dat legi înnăscute, spre a putea fi mai bun nu de frica judecății. (Legea)

Mich dühte vert vil manegez guot,/ daz hiure beswaeret mînen muot. Freidank, *Bescheidenheit*, 153. Am luat drept bune în trecut multe

lucruri care acum îmi amărăsc sufletul. (Bine)

Micimea nu cuprinde ceva care să fie cel mai mic, ci mereu există ceva și mai mic. Căci este imposibil ca ceea ce există să înceteze de-a mai exista. Dar și mărimea are mereu ceva mai mare. Și e tot atât de numeroasă ca și micimea; dar în sine orice lucru este și mare și mic. *Anaxagoras, ap. Diels, Fr. 3.* (Micimea)

Mie ... mi-a venit ideea că înfăptuirea acțiunilor nu se datorește câtuși de puțin inteligenței omenești sau vreunei alte însușiri, ci că exista ceva divin, care îndreaptă mereu gândurile oamenilor într-acolo unde nu se află nici o piedică în calea înfăptuirilor. *Procopius, Bellum Gothicum 2, 29, 32* (Realizarea)

Mie mi se pare că matematicienii au păreri judicioase, și nu e de mirare că ei judecă bine despre natura fiecărui lucru; căci judecând bine despre natura universului ei aveau să vadă bine și cum este fiecare lucru în parte. *Archytas, ap. Diels, Fr. 1.* (Matematica)

Mie mi se pare că oamenii nu simt de loc puterea iubirii; pentru că, dacă ar simți-o, i-ar ridica cele mai mari temple și altare și i-ar aduce jertfele cele mai mari. *Plato, Convivium 14.* (Iubire)

Mie mi se pare că-i mai greu să găsești pe cineva care să suporte bine prosperitatea decât răstriștea. *Xenophon, Cyrus 4,14* (Prosperitatea)

Mihi haec atque talia audienti in incerto iudicium est, fatone res mortalium et necessitate immutabili an forte volvuntur ? *Tacitus, Annales, 6, 22.* Când aud astfel de lucruri, nu știu ce să cred: omenirea este ea oare condusă de destin și de o necesitate care nu se poate schimba, sau de întâmplare ? (Destin)

Mihi multa agitanti constabat paucorum civium egregiam virtutem cuncta patravisse. *Sallustius, De coniuratione Catilinae 53, 4* După ce m-am gândit mult, am văzut că virtuțile alese ale câtorva cetățeni au realizat totul. (Realizarea)

Mihi quanto plura recentium seu veterum revolvo, tanto magis ludibria rerum mortalium cunctis in negotiis obversantur. *Tacitus, Annales 3, 18.* Cu cât mă gândesc mai mult la întâmplările recente sau din trecut, cu atâta văd mai bine că toate acțiunile omenești sunt o jucărie (a destinului). (Fapta & destinul)

Mii de pricini de mîhnire și sute de pricini de teamă dau în fiecare zi peste cel prost; nu însă peste cel învățat. *Mahabharata 3, 62* (Prostia)

Mijlocia este cea mai bună dintre toate. *Theognis, 335.* (Mijlocia)

Mijlocul prin care izbândește o treabă este socotit ca cel mai bun. *Manusmrti 9, 297.* (Mijlocul)

Milicia es la vida del hombre contra la malicia del hombre. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia* 13 Viața omului e un război împotriva răutății omului. (Răutatea)

Millions for defence but not one cent for tribute. Pinckney Charles C., *Speech*, 1796. Milioane pentru apărare, dar nici un bănuț pentru tribut. (Apărare)

Minciuna are câteodată în ochii mulțimii o putere mai mare și mai convingătoare decât adevărul. Menander, ap. Stobaeus, *Florilegium* 8. (Minciuna)

Minciuna nu suflă niciodată asupra numărului: căci minciuna este potrivnică și dușmana naturii numărului, pe când adevărul îi este propriu și sădit în natura sa. Philolaus, ap. Diels, *Fr.* 11. (Numărul)

Mind is the great lever of all things. Webster Daniel, *Sermons*. Minte este marele mâner al tuturor lucrurilor. (Minte)

Mine the true labyrinth, it is my soul, Theseus:/ try a ball of string in that ! Corso Gregory, *Paranoia in Crete*, p. 207. Cercetează adevăratul labirint, este sufletul meu, Theseu:/ încearcă să legi un ghem de sfoară în el! (Sufletul)

Minima de malis. Phaedrus. Cel mai mic dintre rele. Din două rele alege pe cel mai mic. (Alegere)

Minimum decet libere cui multum licet. Seneca L. A., *Troades*, 335. Cui îi este permis să dorească mult, acela e dator să dorească foarte puțin. (Dorința)

Minimum eripit fortuna, quum minimum dedit. Syrus Publilius, *Sententiae* 500. Când norocul dă puțin, el și ia puțin. (Noroc)

Minte celui înțelept (este pentru el) putere, zid și armă. Pythagoras, ap. Stobaeus, *Florilegium* 3, 24. (Minte)

Minte e influențată de destin, nu destinul de minte. Mahanataka, 180; Böhrling, *Indische Sprüche*, 3 875. (Destin)

Minte este bunul cel mai de seamă pe care zeii îl dau muritorilor. Minte stăpânește totul. Theognis, *Sententiae* 1171 sq. (Minte)

Minte muritorilor preferă mai degrabă câștigul viclean decât dreptatea, deși ei merg spre un viitor dur. Pindarus, *Pythia* 4, 247 sq. (Dreptatea)

Minte noastră este zeul. Menander, ap. Plutarchus, *Platonicae quaestiones* 3. (Minte)

Minte omenească face ca să fie bine conduse cetățile și casele, iar în război are mare putere. Căci un singur gând înțelept

biruie multe mâini. Pe când prostia bazată pe mulțime este un mare rău. Euripides, *Antigona*, ap. Stobaeus, *Florilegium* 54, 5. (Mintea)

Mintea sobră este cea mai înțeleaptă și cea mai bună. Heraclitus, ap. Stobaeus, *Florilegium* 5, 120 (Sobrietatea)

Mintea trebuie privită, mintea; ce folos de frumusețe, când cineva nu are minte bună ? Euripides, *Oedipus*, ap. Stobaeus, *Florilegium* 66, 1. (Mintea)

Mintea vede, mintea aude; celelalte sunt surde și oarbe. Epicharmus, ap. Diels, *Fr.* 12. (Mintea)

Minuta quaedam animalia, cum mordent, non sentiuntur: adeo tennis illis et fallens in periculum vis est tumor indicat hlorsum et in ipso tumore nullum vulnus apparet. Idem tibi in conversatione vivorum sapientium eveniet: non deprehendes quemadmodum aut quando tibi prosit, profuisse deprehendes. Seneca *Philosopus*, *Epistulae* 94, 41 Unele ființe mici de tot, când mușcă, nu sunt simțite: atât de slabă este puterea lor și atât de bine ascunde ea primejdia; numai umflătura arată locul mușcat, și-n umflătură însăși nu apare vreo rană. Același lucru se întâmplă și-n relațiile cu oamenii înțelepți: nu (poți) constata cum sau când îți este de folos, dar constai că ți-a folosit. (Relațiile)

Mir gäb'es keine gröss're Pein,/ Wälr'ich in Paradies allein. Goethe Dacă aș fi singur în rai, n-ar fi pentru mine un chin mai mare. (Singurătate)

Miseiros prudentia prima relinquit,/ Et sensus cum re consiliumque fugit. Ovidius, *Ex Ponto* 4, 12, 47 sq. Inteligența îi părăsește cea dintâi pe cei nenorociți, iar judecata și chibzuința dispar, o dată cu buna stare. (Mintea)

Miser est, qui se non beatissimum iudicat licet imperet mundo. Seneca L. A., *Epistulae* 9, 201. Este nefericit acela care nu se socotește foarte fericit, chiar dacă domnește asupra lumii (întregi). (Fericire)

Miser! o miser (aiunt)! omnia ademit/ Una dies infesta mihi tot praemia vitae. Lucretius, 3, 911. Bietul de tine! - spun ei. O singură zi nefastă poate otrăvi toate fericirile vieții tale. (Timp)

Miseram pacem vel bello bene mutari. Tacitus, *Annales* 3, 44 Chiar și războiul e preferabil unei păci mizerabile. (Război)

Miseria humana, nequitia humana und stultitia humana entsprechen einander vollkommen in diesem Samsara der Buddhaisten, und sind von gleicher Grösse. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena* 2, 11. «Miseria humana, nequitia humana» și «stultitia humana» corespund pe deplin între ele în această «Samsara» a budiștilor și sunt de aceeași mărime. (Mizeria)

Miserrimum est arbitrio alterius vivere. *Syrus Publilius, Sententiae, 510.* Cel mai trist lucru este să trăiești după bunul plac al altuia. (Atárnarea)

Missis igitur omnibus, haec pauca tantum retine: praeterea memento, unumquemque praesens tantummodo temporis spatium, quod puncti instar obtinet, vivere: reliquum aut exactum aut in incerto. Exiguum igitur est quod unusquisque vivit. Așadar, după cei ai înlăturat din minte pe toate celelalte, păstrează-le numai pe acestea puține și amintește-ți totodată că fiecare trăiește numai prezentul, care este doar un punct din timpul nesfârșit. Cît despre celelalte, sau au fost trăite, sau există undeva, dincolo de vălul de nepătruns al viitorului. Pe de o parte, deci, scurtă este vremea trăită de fiecare, pe de altă parte, mărunț este colțișorul de pământ în care-și duce viața. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 3, 10.* (Viața)

Misstraut allen, in welchen der Trieb zu strafen mächtig ist ! *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 2, 146.* Să n-aveți încredere în toți aceia la care năzuința de a pedepsi e puternică ! (Pedeapsa)

Mit der Dummheit kämpfen Götter selbst vergebens. *Schiller, Die Jungfrau von Orléans 3, 6.* Cu prostia înșiși zeii se luptă în zadar. (Prostia)

Mit kleinen tut man kleine Taten, / Mit grossen wird der Kleine gross. *Goethe, Faust 7882 sq.* Cu cei mici săvârșim fapte mici; cel mic devine mare cu cei mari. (Însotirea)

Mitsstraut allen denen, die viel von ihrer Gerechtigkeit reden. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 2,146.* Să n-aveți încredere în toți aceia care vorbesc mult despre justiția lor ! (Justiția)

Moartea îl ajunge și pe cel laș. *Simylus fr. 65.* (Moartea)

Moartea este singura divinitate care nu dorește daruri. *Aeschylus, Nioba ap. Aristophanes, Ranae 1392.* (Moartea)

Moartea ia cu sine pe cel slab și pe cel puternic, pe erou și pe laș, pe prost și pe înțelept, înainte de a li se fi realizat toate dorințele. *Mahabharata, 6544; Böhrling, Indische Sprüche 4197.* (Moartea)

Moartea nu e decât despărțirea a două lucruri: sufletul și corpul. *Plato, Gorgias 80.* (Moartea)

Moartea, exilul și tot ce pare înfricoșător să-ți fie în fiecare zi înaintea ochilor ; dar mai ales moartea; și atunci nu vei (mai) avea niciodată gânduri neînsemnate nici nu vei dori prea tare ceva. *Epictetus, Manuale 21.* (Moartea)

Moderation is the key to lasting enjoyment. *Ballou Hosea, Sermons.* Moderația este cheia spre bucuria durabilă. (Moderație)

Modesty died when clothes were born. *Mark Twain, Following the Equator.* Sfîciunea a murit cînd s-au născut hainele. (Haine)

**Modo pueros, modo, adulescentes in cursu a tergo insequens/
Nec opinantis adsecuta est (senectus).** *Ap. Cicero, Tusculanae disputationes, 1, 94.* Urmărindu-ne în fugă, nu demult copii, nu demult tineri, pe negândite ne-a ajuns din urmă (bătrînețea). (Bătrînețea)

Modus quo corporibus adhaerent spiritus comprehendi ab hominibus non potest, et hoc tamen homo est. *Augustinus De civitate Dei 21, 10* Felul în care spiritul este unit cu corpul nu poate fi înțeles de om, și totuși acesta-i omul. (Spiritul)

Moins on est puissant dans le monde, plus on peut... avoir inutilement un vrai mérite. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 244.* Cu cât suntem mai puțin puternici, în lume, cu atîta putem... avea în chip mai inutil un merit adevărat. (Meritul)

Moins on pense, plus on parle. *Proverb francez.* Cu cât gîndim mai puțin, cu atît vorbim mai mult. (Vorba)

Molte volte uno capita male cosi per essere troppo facile e troppo buono, come per essere troppo tristo. *Machiavelli, La Mandragola, 4, 6.* Adesea cineva cade în nenorocire fie pentru că e prea indulgent și prea bun, fie pentru că e prea aspru. (Bunătatea)

Monoton ist der Sinn und Geist der allermeisten Menschen: sehn doch viele ihnen schon aus, als hätten sie immerfort nur Einen und denselben Gedanken, unfähig irgend emen andern zu denken. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 9.* Monoton e cugetul și spiritul celor mai mulți oameni; doar mulți dintre ei arată ca și cum n-ar avea decît unul și același gînd, incapabili de a mai gîndi și altceva. (Gîndirea)

Monstrousa violencia fué siempre un buen entendimiento casado con una male voluntad. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 16* Totdeauna a fost o monstruozitate contra naturii o minte bună unită cu o voință rea. (Voința)

Moralische Epochen wechseln eben so gut wie die Jahreszeiten. *Goethe, Dichtung und Wahrheit 13.* Epocile morale alternează la fel ca anotimpurile. (Morală)

Mores cuique sui fingunt fortunam. *Nepos Cornelius, Atticus, 2.* Caracterul este cel care hotărăște fiecăruia soarta. (Caracter)

Mormântul oamenilor aleși este întreg pămîntul și nu-l arată numai inscripția funerară din țara lor proprie, ci și-n țările străine trăiește amintirea nescrisă, în mintea fiecărui om mai mult decît acea de pe monument. *Thucydides, Bell. Pel., 2, 43, 3.* (Alesul)

Morning: some tear is broken/ on the wooden stairs/ of my

lady's eyes. *Jones Le Roi, Way out West*, p. 359. Dimineața: o lacrimă se sparge/ de scările de lemn/ ale ochilor doamnei mele. (Dimineața)

Mors est non esse... Hoc erit post me, quod ante me fuit. *Seneca L. A., Epistulae 54, 4*. Moartea este a nu fi... După mine va fi ceea ce a fost înainte de mine. (Moartea)

Mors et vita in manu linguae. *Septuaginta, Proverbia 18, 21*. În voia limbii este viața și moartea. (Limba)

Mors infanti felix, iuveni acerba, sera nimis seni. *Syrus Publilius, Sententiae 1052*. Moartea este o fericire pentru copil, crudă pentru tânăr și târzie pentru cel prea bătrân. (Moartea)

Mors misera non est, aditus ad mortem est miser. *Tragicus incertus, ap. Quintilianus, De institutione oratoria 8, 5, 6*. Nu moartea e jalnică, ci drumul spre ea. (Moartea)

Mors quid est ? aut finis aut transitus. *Seneca L. A., Epistulae 65, 24*. Ce e moartea ? sau sfârșitul sau (o simplă) tranziție. (Moartea)

Mors ultima linea rerum est. *Horatius, Epistulae 1,16, 79*. Moartea este ultimul hotar al lucrurilor. (Moartea)

Mors ultima linea rerum est. *Horatius, Epistulae, 1, 16, 76*. Moartea este ultimul termen al lucrurilor. (Moartea)

Mors, utinam pavidos vitae subducere nolles,/ Sed virtus te sola daret. *Lucanus, 4, 580*. O, moarte! Facă zeii ca tu să disprețuiești lașii iar virtutea să fie ținta căreia să-i dai înțietate! (Moartea)

Mortalibus alti/ Quantum caelicolae, tantundem animalibus isti/ Praeaeltunt cunctis. *Silius Italicus, Punica 15, 72 sqq.* Pe cât sunt mai presus de muritorii zeii din înaltul cerului, pe atât sunt mai presus de toate ființele muritorii. (Om)

Mortalis nemo est, quem non attingat dolor/ Morbusque; multis sunt humandi liberi,/ Rursum creandi, morsque est finita omnibus,/ Quae generi humano angorem nequicquam adierunt./ Reddenda terrae est terra, tum vita omnibus/ Metenda ut fruges. Sic iubet necessitas. *Cicero, Tusculanae disputationes 3, 59* Nu se află muritor care să nu îndure suferinți, căruia să nu-i moară copiii și să i se nască alții și care să nu moară la rîndul lui. Muritorii se îndurerează că redau pământul pământului. Dar necesitatea cere ca viața să fie secerată ca spicul copt. *Euripides, Hypsipyle, ap. Plutarchus, Consolatio ad Appolonium 16* (Viața)

Mortem noli contemnere, sed laeto animo eam excipe ut quae unum sit eorum, quae natura vult. Nu disprețui moartea, ci primește-o cu mulțumire, întrucît și ea este unul din evenimentele dorite de natură. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 9, 3*. (Moartea)

Mortem timere crudelius est quam mori. *Syrus Publilius, Sententiae 520.* A se teme de moarte e mai crud decât a muri. (Moartea)

Mos valet, ratio non valebit? *Cicero, Tusculanae disputationes 34* Obiceiul are putere și rațiunea nu are ? (Rațiunea)

Most people would succeed in small things if they were not troubled with great ambitions. *Longfellow Henry Wadsworth, Selected Works.* Majoritatea oamenilor ar avea succes în lucrurile mici, dacă nu și-ar face probleme cu ambițiile mari. (Majoritatea)

Most sins are committed in though before they are translated into act. *Lubbock, On Peace and Happiness 15.* Cele mai multe păcate sunt săvrâșite în gând, înainte de a fi traduse în faptă. (Păcatul)

Mountains are earth's undecaying monuments. *Hawthorne Nathaniel, Sketch from the Memory.* Munții sunt monumentele pământului care nu cad în paragină. (Natura)

Muștele caută o rană, albinile flori, oamenii buni calități, cei de pe treapta cea mai de jos defecte. *Çanakya 58.* (Calitate)

Muchas (cosas) fueron de pena que, si se consideraran las conveniencias, fueran de contento. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 224.* De multe lucruri s-au întristat până acum oamenii, de care s-ar fi bucurat, dacă ar fi luat în considerare avantajele lor. (Întristarea)

Muchos, por faltos de sentido, no le pierden. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 35.* Mulți nu-și pierd mintea fiindcă n-o au. (Mintea)

Mulți își agravează singuri relele, făcându-le mai mari decât sunt în realitate. *Philippus, ap. Stobaeus, Fiorilegium 108, 33, v. 1-2* (Răul)

Mulți își ascund caracterul fals și viclean, adaptându-se după împrejurări. Dar întotdeauna timpul scoate la iveală caracterul fiecăruia. *Theognis, Sententiae, 965 sq.* (Caracter)

Mulți au asemenea sentimente față de unii, că, atunci când le merge rău, nu pot trece aceasta cu vederea, ci îi ajută în nenorocire; dar când sunt fericiți, le pare rău. *Xenophon, Memorabilia, 3, 9, 8.* (Ajutorul)

Mulți au obiceiul de a contrazice deopotrivă în toate, dar nu și de a contrazice în mod drept. Față de aceștia ajunge o singură vorbă din vechime: Tu fii de părerea aceea, dar eu de părerea aceasta. Însă pe cei cu judecată poți foarte iute să-i convingi, dacă vorbești bine, căci ei sunt și aceia care pot fi învățați cel mai ușor. *Euenus, 1.* (Contrazicerea)

Mulți care n-au învățat să judece trăiesc (totuși) cu judecată. *Democritus, ap. Diels, fr. 53.* (Judecata)

Mulți care par a fi prieteni nu sunt și (mulți) care nu par, sunt. Democritus, ap. Diels, fr. 97 (Prietenia)

Mulți care vor să pară oameni foarte bine chibzuiți, când sunt oprți de cei care le sunt mai apropiați și care le voiesc binele, nu vor să renunțe la ceea ce au hotărât odată, ci, spre a nu se da pe față că au părăsit o părere greșită, perseverează în ea, pînă ce dau peste nenorocirile care rezultă de acolo. Eusebius, ap. Stobaeus, Florilegium 23, 16. (Greșeala)

Mulți evită pe prietenii lor, când aceștia cad din prosperitate în sărăcie. Democritus, ap. Diels, fr. 101 (Prietenia)

Mulți oameni de nimic sunt bogați și mulți oameni de treabă sunt săraci. Dar noi nu vom da virtutea noastră în schimbul bogăției lor; căci pe când aceea e statornică, averea oamenilor trece mereu de la unul la altul. Solon, Elegi, 14. (Bogăția)

Mulți oameni de treabă, prudenți și virtuoși, au pierit împreună cu ai lor din vina altora. Ramayana 3, 45, 14, Böhlingk, Indische Sprüche 4620 (Vina)

Mulți oameni de valoare nu se pot arăta așa cum sunt, din cauză că stăpînesc cei răi. Euripides, Temenos, ap. Stobaeus 106, 7 (Valoarea)

Mulți oameni foarte învățați n-au minte. Democritus, ap. Diels, fr. 64. (Învățatul)

Mulți oameni nedreți sunt favorizați de noroc. Menander, ap. Dübner, Menandri et Philemonis fragmenta, p. 104. (Noroc)

Mulți sunt prieteni la mîncare și la băutură, dar la o treabă serioasă mai puțini. Theognis, Sententiae 115 sq. (Prietenia)

Mulți sunt purtători de narthex⁸³, dar puțini sunt inspirați. Plato, Phaedon 69 C. (Inspirația)

Mulți tirani s-au prăbușit la pămînt, dar acela la care nu se gîndea nimeni a purtat diadema. Septuaginta, Siracides 11, 5 (Tirania)

Mulțimea merge pe drumul pe care-l apucă regele. Ramayana 5, 81, 22; Böhlingk, Indische Sprüche 2275. (Domnitorul)

Mulțumește-te cu ce este, dar caută ceva mai bun. Isocrates, Demonicus, ap. Stobaeus, Florilegium 94, 20. (Mulțumirea)

Mulțumirea este comoara cea mai de preț a omului. Pañcatantra 2, 161; Böhlingk, Indische Sprüche 3199. (Mulțumirea)

⁸³ Narthex: 1) tinda din\untru a unei biserici cre[tine situat\ `ntre pronaos [i intrare.; 2) cop\cel din Grecia (*ferula nartheca*)

Mulțumirea este rădăcina fericirii. *Manusmrti 4, 12.* (Mulțumirea)

Mullis annis iam peractis,/ Nulla fides est in pactis./ Mel in ore, verba lactis,/ Fel in corde, fraus in factis. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 21* Au trecut mulți ani, de când nu mai există nici o încredere în tratate. Miere pe limbă, cuvinte ca laptele, dar fiere în inimă, înșelăciune în fapte. (Tratatul)

Mult întuneric este, după cât se pare..., înaintea adevărului. *Demosthenes, De corona, 159.* (Adevăr)

Mult am mai suferit și îndurat pîna acum, pe valuri și-n război; după atîtea, întîmple-se și asta! *Homerus, Odyssea 5, 223 sq.* (Suportarea)

Mult rău pricinuiesc celor fără minte cei care-i laudă. *Democritus, ap. Diels, Fr. 113.* (Lauda)

Mult trebuie să se ostenească cel care-i merit să ajungă la glorie. *Theodectes, ap. Stobaeus, Florilegium 29, 35.* (Gloria)

Multă satisfacție aduce conștiința că n-ai săvârșit în viață nici o faptă rea. *Antiphanes, ap. Stobaeus, Florilegium, 24, 7.* (Conștiința)

Multa abscondita sunt maiora his;/ pauca enim vidimus operum eius. *Septuaginta, Siracides 43, 32.* Sunt multe lucruri ascunse, și mai mari decât acestea; căci puține din lucrările sale am văzut. (Necunoscutul)

Multa dies in bello conficit unus;/ Et vursus multae fortunae forte recumbunt. *Ennius Quintus, Annales 8, ap. Diechl 105* Multe lucruri termină o singură zi în război; și iarași, multe situații înfloritoare se prăbușesc datorită întîmplării. (Război)

Multa ex quo fuerint commoda, eius incommoda aequomst ferre. *Terentius, Hecyra 840.* Se cuvine să suferim și neplăceri din partea aceluia de la care am avut multe bucurii. (Neplăcere)

Multa nulli cogitata temporis punctum attulit. *Syrus Publilius, Sententiae 1054.* Multe lucruri, la care nimeni nu se așteaptă, le aduce clipa. (Neprevăzutul)

Multa petentibus/ Desunt multa; bene est, cui deus obtulit/ Parca quod satis est manu. *Horatius, Odae, 3, 16, 42 sqq.* Celor care vor multe le lipsesc multe; stă bine acela, căruia zeul i-a dat cu o mână economă ceea ce-i de-ajuns. (Dorința)

Multa, quae provideri non possint, fortuito in melius casura. *Tacitus, Annales 2, 77.* Multe lucruri, pentru care nu se pot lua măsuri, vor ieși mai bine datorită întîmplării. (Întâietatea)

Multae sunt rerum divinarum formae. *ap. Plutarchus, De adulate et amico, 14.* Multe aspecte au lucrurile divine. (Divinul)

Multe greșeli fac oamenii vorbind atunci când judecata le e tulburată. *Theognis, Sententiae 221 .sq. (Vorba)*

Multe lucruri știa, dar pe toate le știa prost. *Margites, ap. Plato, Alcibiades II, p. 147 B-C. (Știința)*

Multe lucruri fac zeii împotriva speranței; acele la care ne așteptăm nu se împlinesc, iar pentru cele neașteptate zeul găsește mijlocul (de realizare). *Euripides, Alcmene 1160 sqq. (Neprevăzutul)*

Multe lucruri învață înțelepții de la dușmani; căci prudența salvează totul. *Aristophanes, Aves 375 sq. (Dușmănia)*

Multe lucruri m-a învățat viața mea lungă. *Euripides, Hippolytus 252. (Experiența)*

Multe lucruri minunate există, dar nimic nu-i mai minunat decât omul. *Sophocles, Antigona 333. (Om)*

Multe lucruri neplăcute li se-ntîmplă oamenilor, împotriva așteptării; în schimb alții, după ce trec prin furtuni grele, în scurt timp schimbă suferința lor cu o fericire mare. *Pindarus, Olympia 12, 14 sq. (Neprevăzutul)*

Multe lucruri nu pot fi indicate prin vorbe, ci prin fapte. *Herodotus 3, 72 (Vorba)*

Multe lucruri plănuite rău izbutesc (numai) fiindcă adversarii sunt și mai nechibzuiți; și încă și mai multe dau greș în chip rușinos, deși păreau a fi bine chibzuite. *Thucydides, Bell. Pel. 1,120, 5. (Izbânda)*

Multe lucruri sunt cele mai bune pentru cei (care stau) la mijloc; eu vreau să fiu la mijloc în cetate. *Phocylides, Sententiae 10. (Mijlocia)*

Multe se întîmplă împotriva așteptării. *Plato, Res publica 5, 14. (Neprevăzutul)*

Multi bella saepe quaesierunt propter gloriae cupiditatem. *Cicero, De officiis 1, 22* Mulți au căutat adesea războiul din cauza dorinței de glorie. *(Război)*

Multi colunt personam potentis,/ et amici sunt dona tribuentis. *Vulgata, Proverbia 19, 6.* Mulți cinstesc pe cel puternic și se împrietenesc cu cel darnic. *(Prietenia)*

Multi enim sunt vocati pauci vero electi. *Novum Testamentum, Matthaeus, 22, 14.* Mulți sunt chemați, dar puțini aleși. *(Alesul)*

Multi iniquo animo sibi male auxere in malis/ Quibus nature prava magis quam fors aut fortune obfuit. *Accius, ap. Diehl E., Poetarum Romanorum veterum reliquiae, 74, 24.* Mulți și-au mărit

nenorocirea din cauză că n-au știut s-o suporte. Mai mult decât întâmplarea sau norocul, le-a fost potrivnic (propriul) lor caracter. (Caracter)

Multi occiderunt in ore gladii;/ sed non sic quasi qui interierunt per linguam suam. *Septuaginta, Siracides 28, 18.* Mulți au căzut de ascuțișul săbiei; dar nu așa de mulți ca cei ce au căzut din pricina limbii. (Limba)

Multi potentes oppressi sunt valide,/ et gloriosi traditi sunt in manus alterorum. *Septuaginta, Siracides 11, 6.* Mulți oameni puternici au ajuns la mare ocară și oameni slăviți au fost dați în mâinile altora. (Puterea)

Multi quasi inventionem aestimaverunt foenus,/ et praestiterunt molestiam his qui se adiuverunt. *Septuaginta, Siracides 29, 4.* Mulți socotesc împrumutul ca un lucru găsit în drum și dau bătaie de cap celor ce i-au ajutat. (Împrumutul)

Multi sunt vocati, pauci vero electi! *Matthaeus (XX, 16; XXII, 14).* Mulți sunt chemați, puțini sunt aleși! (Alegere)

Multis minatur qui uni facit iniuriam. *Syrus Publilius, 528.* Cel care face rău unuia, amenință pe mulți. (Fapta rea)

Multis parasse divitias non finis miseriarum fuit, sed mutatio. *Seneca L. A., Epistulae, 17, 11.* Pentru mulți faptul că adună avere nu înseamnă încetarea mizeriilor, ci numai schimbarea lor. (Averea)

Multitudo sapientium sanitas est orbis terrarum, et rex sapiens stabilimentum populi est. *Vulgata, Sapientia 6, 24.* Mulțimea înțelepților este mântuirea lumii și un împărat cuminte înseamnă bunăstarea norodului. (Înțelepciune)

Multitudo semper ferme regenti est similis. *Livius Titus, Ab urbe condita 5, 28.* Mai totdeauna mușimea e la fel ca cel care o conduce. (Conducerea)

Multo... mortem minus ad nos esse putandum,/ Si minus esse potest, quam quod nihil esse videmus. *Lucretius, De rerum natura, 3, 939.* Moartea este mai puțin de temut decât nimicul, dacă ar fi oarece mai puțin decât nimic. (Moartea)

Multora câștigul imoral le-a adus în urmă pagubă. *Euripides, Cyclops, 310.* (Câștigul)

Multora zeul le acordă izbânzi mari, nu din simpatie, ci pentru ca (mai pe urmă) să dea peste nenorociri (cu atât) mai grele. *Fragm. anon., ap. Aristoteles, Rhetorica 2, 23, p. 1399, 21 B.* (Izbânda)

Multorum, quia imbecilla sunt, latent vitia, non minus ausura, cum illis vires suae placuerint, quam illa, quae iam felicitas aperuit. Instrumenta illis explicandae nequitiæ desunt. Sic tuto serpens

etiam pestifera tractatur, dum riget frigore: non desunt tunc illi venena, sed torpent. Multorum crudelitas et ambitio et luxuria ut paria pessimis audeat, fortunae favore deficitur. Eadem velle cognosces: da posse, quantum volunt. *Seneca L. A., Epistulae 42, 3 sq.* Vițiile multora stau ascunse, fiindcă n-au putere; ele (însă) vor îndrăzni tot atât de mult, când vor găsi plăcere în puterea lor, ca și acele pe care fericirea le-a și dat pe față. Le lipsesc (deocamdată) mijloacele de a-și dezvolta netrebnicia. Astfel șarpele, chiar primejdios, e atins fără risc, cât timp e înțepenit de frig: nu-i lipsește atunci veninul, dar e toropit. Cruzimea, ambiția și desfrinarea multora, dacă nu îndrăznește să comită faptele pe care le săvârșesc cei mai răi, este fiindcă nu sunt favorizați de soartă. Vei vedea că vor aceleași lucruri: dă-le numai puțința de a face ce vor. (Viciul)

Multos fortuna liberat poena, metu neminem. *Seneca L. A., Epistulae 97, 16.* Pe mulți îi liberează norocul de pedeapsă, (dar) pe nimeni de teamă. (Noroc)

Multos in summa periculo misit/ Venturi timor ipse mali. *Lucanus, Pharsalia 7, 104 sq.* Pe mulți îi aruncă în cele mai mari primejdii însăși frica de răul care va veni. (Primejdia)

Multos timere debet, quem multi timent. *Syrus Publilius, Sententiae 531* De mulți trebuie să se teamă acela de care se tem mulți. (Teama)

Multos... perdidit aurum et argentum,/ et usque ad cor regum extendit et convertit. *Septuaginta, Siracides, 8, 2.* Pe mulți i-a pierdut aurul și chiar inimile împăraților le-a plecat. (Aurul)

Multum ad rem pertinet, quo proposito ad quamque rem accedas. *Seneca L. A., Epistulae 108, 24* E foarte important cu ce scop se întreprinde ceva. (Scopul)

Multum in commutandis moribus hominum medius annus valet. *Plinius Caecilius Secundus, Caius, Panegyricus 44.* Mult poate schimba moravurile oamenilor un interval de un (singur) an. (Moravurile)

Multum interes, utrum peccare aliquis nolit, an nesciat. *Seneca L. A., Epistulae, 90.* Este o mare deosebire între cel ce nu vrea și cel ce nu știe să facă rău. (Înțelepciune)

Mundus vult decipi, ergo decipiatur! *Frank (Francus) Sebastian, Paradoxa (236).* Lumea vrea să fi înșelată, fie deci înșelată! (Înșelătorie)

Munera, crede mihi, capiunt hominesque deosque./ Placatur donis Iupiter ipse datis. *Ovidius, Ars amandi, 3, 653 sq.* Darurile cuceresc pe oameni și pe zei. Până și Jupiter e împăcat prin daruri. (Darul)

Muritorii obișnuiesc să dea mai tare cu piciorul în cel căzut. *Aeschylus, Agamemnon, 884 q.* (Căderea)

Muritorii vorbesc de rău și despre ceea ce nu merită să fie vorbit de rău și laudă în gura mare și ceea ce nu trebuie să fie lăudat. Ce nu fac ei pentru bani ? *Pañcatantra (B.), 2, 155. (Bani)*

Music is your own experience, your thoughts, your wisdom. If you don't live it' it won't come out your horn. *Parker Charlie, Citat de Marshall Stearns In The Story of Jazz, p. 305.* Muzica este propria ta experiență, gândurile tale, înțelepciunea ta. Dacă n-o trăiești, n-o să iasă din trompetă. [\(Muzica\)](#)

Music it the universal language of mankind. *Longfellow Henry Wadsworth, Selected Works.* Muzica este limba universală a omenirii. [\(Muzica\)](#)

Mutat enim mundi naturam totius aetas./ Ex alioque alius status excipere omnia debet,/ Nec manet ulla sui similis res: omnia migrant,/ Omnia commutat natura et vertere cogit. *Lucretius, De rerum natura 5, 825 sqq.* Timpul schimbă natura lumii întregi; neconținut o altă stare trebuie să urmeze pentru toate lucrurile și nimic nu rămâne același; totul trece, pe toate le prefăc natura și le silește să se schimbe. [\(Schimbare\)](#)

Mutato nomine, de te fabula narratur. *Horatius, Satirae (I, 1, 69-70).* Schimbând numele, despre tine este vorba în povestire. **Vorbind despre chinurile la care a fost supus Tantal în Infern, poetul se adresează unui interlocutor imaginar, pe care avariția îl pune în aceeași situație.** [\(Nominalizare\)](#)

My atheism, like that of Spinoza, is true piety towards the universe and denies only gods fashioned by men in their own image, to be servants of their human interests. *Santayana George, Soliloquies in England.* Ateismul meu, ca și cel a lui Spinoza, este o pioșenie adevărată față de univers și neagă numai pe acei zei creați de oameni după chipul și asemănarea lor, pentru a servi intereselor lor umane. [\(Ateism\)](#)

My belly and I are two individuals joined together in life. *McClure Michael, Peyote Poem, Part I .* Burta mea și cu mine suntem doi indivizi legați unul de altul pe viață. [\(Mâncare\)](#)

My country is the world and my religion is to do good. *Paine Thomas, Rights of Alan.* Patria mea este lumea și religia mea este să fac bine. [\(Patria\)](#)

My creed is this:/ Happiness is the only good./ The place to be happy is here./ The time to be happy is now./ The way to be happy is to make others happy. *Ingersoll Robert Green, Motto.* Crezul meu este acesta:/ Fericirea este singurul lucru bun./ Locul unde să fii fericit este aici./ Timpul pentru a fi fericit este acum./ Felul de a fi fericit este să îi faci pe alții fericiți. [\(Crez\)](#)

My little old dog: a heart-beat at my feet. *Wharton Edith, A Lyrical Epigram.* Micuțul meu câine bătrân: o bătaie de inimă la picioarele

mele. (Căine)

My quietness has a man in it, he is transparent/ and he carries me quietly, like a gondola, through the streets. *O'Hara Frank, In Memory of my Feelings, p. 244.* Tăcerea mea are în ea un om, transparent/ și mă poartă, tăcut ca o gondolă, pe străzi. (Tăcere)

Myson spunea că nu trebuie căutată realitatea în cuvinte, ci cuvintele în realitate. *Myson, ap. Diogenes Laertius, 1, 9, 3.* (Cuvântul)

N

Nît tuot nieman berzeleit/ wan im selben, der in treit. *Freidank, Bescheidenheit 107 sq.* Invidia nu produce suferință nimănui, decât aceluia care o are. (Invidia)

N'écoute point ceux qui... subtiliseront sur le bien et le mal. Ne te laisse point toucher par la beauté et la finesse de leurs discours. Car le royaume de Dieu ne consiste pas dans les paroles, mais dans la vertu. *France Anatole, La Rôtisserie de la reine Pédauque 362* Nu asculta pe aceia care vor discuta în mod subtil despre bine și despre rău. Nu te lăsa impresionat de frumusețea și de finețea vorbelor lor. Căci împărăția lui Dumnezeu nu stă în vorbe, ci în virtute. (Vorba)

N'envions point à une sorte de gens leurs grandes richesses: ils ont mis leur repos, leur santé, leur honneur, et leur conscience pour les avoir: cela est trop cher et il n'y a rien a gagner à un tel marché. *La Bruyère, Les Caractères, Des biens de fortune, 13.* Să nu invidiem la un anumit soi de oameni marea lor bogăție: ei o au legată de sarcini care nu ne-ar conveni; pentru ca s-o dobândească, ei au pus în joc liniștea, sănătatea, onoarea și conștiința lor: e prea scump și nu-i nimic de câștigat dintr-un astfel de târg. (Bogăția)

N'est-ce pas encore la nature qui nous pousse même à sortir de la nature, comme le raisonnement nous écarte quelquefois de la maison, ou comme l'impétuosité d'une rivière romps ses digues et la fait sortir de son lit ? *Vauvenargues, Réflexions et maximes 358.* Nu e oare tot natura aceea care ne împinge să ieșim chiar din natură, după cum raționamentul ne îndepărtează uneori de la rațiune, sau după cum năvala unui râu rupe zăgazurile sale și-l face să iasă din albia sa ? (Natura)

N-a existat și nu va exista vreun om, care să știe ceva sigur cu privire la zei și la toate câte spun eu; chiar dacă s-ar adevăra în gradul cel mai înalt ceea ce spune, el totuși nu știe; în toate domină (numai) părerea. *Xenophanes, ap. Diels, fr. 15* (Zei)

N-a fost și nu va fi vreunul care să fi trăit pe placul tuturor; doar însuși acela care domnește peste muritori și nemuritori, Zeus, fiul lui Cronos, nu-i în stare să fie pe placul tuturor. *Theognis, Sententiae 801 sqq.* (Aprobarea)

Nach deinem Tode wirst du sein was du vor deiner Geburt warst. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 135.* După moartea ta vei fi ceea ce erai înainte de nașterea ta. (Moartea)

Nach ewigen, ehrnen,/ Grossen Gesetzen/ Müssen wir alle/ Unseres Daseins/ Kreise vollenden. *Goethe, Das Göttliche 6.* Noi toți trebuie să împlinim ciclurile existenței noastre după legi mari, eterne și de fier. (Existența)

Nachahmung und Gewohnheit sind die Triebfedern des allermeisten Tuns der Menschen. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 119.* Imitația și deprinderea sunt resorturile celei mai mari părți din activitatea oamenilor. (Imitația)

Naivetät ist ein betragen, wo man nicht acht darauf hat, of man von anderen beurteilt wird. *Kant, Menschenkunde.* Naivitatea este o purtare prin care nu bagi de seamă că vei fi judecat de alții. (Naivitate)

Nam cum opulenti loquuntur pariter atque ignobiles,/ Eadem dicta eademque oratio aqua non aeque valet. *Ennius Quintus, Fragmenta, ap. Diehl, Poetarum Romanorum veterum reliquiae 289.* Aceleași vorbe, când provin de la cei fără trecere și de la cei cu renume nu au aceeași valoare. *Euripides, Hecuba 292 sq.* (Vorba)

N-am invidiat niciodată pe acela care-i foarte bogat dar care nu se folosește de loc de ceea ce are. *Antiphanes, ap. Stobaeus, Florilegium, 93, 20.* (Bogăția)

N-am nici o vină, – gândul acesta nu-i un motiv de-a avea încredere; căci chiar și pentru cei virtuoși este primejdie din partea celor răi. *Tantrakhayika 2, 30.* (Încredere)

Nam nos decebat coetus celebrantis domum/ Lugere, ubi esset aliquis in lucem editus,/ Humanae vitae varia reputantis mala;/ At qui labores morte finisset gravis,/ Hunc omni amicos laude et laetitia exequi. *Cicero, Tusculanae disputationes 1,115.* Ar trebui ca noi să ne adunăm și să bocim pe acela ce se naște, pentru nenorocirile care-l așteaptă; iar pe cel care a murit și care a încetat de a mai suferi, să-l însoțim cu bucurie și cu vorbe de bun augur. *Euripides, Cresphontes, ap. Stobaeus, Florilegium 120, 22.* (Nașterea)

Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet. *Horatius, Epistulae (I, 8, 84).* Căci interesul tău este în joc, când arde peretele vecin. (Primejdia)

Nascentes morimur; finisque ab origine pendet. *Manilius, Astronomicon, 4, 16.* Născându-ne murim, iar sfârșitul depinde de început. (Murim, când ne naștem, sfârșitul atârână de la început asupra noastră. A te naște înseamnă a începe să mori; sfârșitul nostru este consecința începutului). (Destin) (Viața)

Nascuntur poetae, fiunt oratores. *Quintilianus Marcus Fabius, De*

*institutione oratoria. Poetii se nasc, oratorii se fac.*⁸⁴ (Orator)

Natura și educația sunt asemănătoare. Într-adevăr, educația transformă pe om, și transformându-l îi dă (a doua) natură. *Democritus, ap. Diels, Fragm. 33.* (Educația)

Natura înnăscută a fiecăruia nu-l părăsește niciodată. Cărbunele nu-și pierde negreața, chiar de-ar fi spălat de o sută de ori. *Candanyokti 76; Böhrlingk, Indische Sprüche 5355.* (Caracter)

Natura e mai presus de orice învățătură. *Menander, Monosticha 213.* (Natura)

Natura este sigură, nu averea. *Euripides, Electra, 939.* (Caracter)

Natura îl face, e poi ruppe la stampa. *Ariosto, Orlando furioso, 10, 84, 6.* După ce l-a făcut, natura a sfărâmat tiparul. (Perfecțiunea)

Natura infirmitatis humanae tardiora sunt remedia quam mala. *Tacitus, De vita et moribus Iulii Agricolae 3* Natura slăbiciunii omenești face ca remediul să lucreze mai încet decât răul. (Remediul)

Natura lui nu poate fi privită, nimeni nu-l poate vedea cu ochii. El se manifestă (numai) în inimă și-n minte, prin gândire. Cei care știu aceasta devin nemuritori. *Katha – Upanișad 6, 9* (Sufletul)

Natura non facit saltus. ap. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena 2, 921* Natura nu face salturi. (Natura)

Natura non facit saltus. *Leibniz, Nouveaux essais sur l'entendement humain (IV, 16).* Natura nu face salturi. **Idee formulată de Leibniz și reluată de Lenin, sintetizează concepția fixistă asupra naturii vii.** (Natura)

Naturae non imperatur nisi parendo. *Bacon Francis, De meditationes sacrae, De haeresibus.* Nu poruncim naturii decât supunându-ne (ei). (Natura)

Naturam abscondit, quum recte improbus facit. *Syrus Publilius, Sententiae 535* Când un ticălos face ceva bun, el își ascunde caracterul. (Răutatea)

Naturam expelles furca, tamen usque recurret. *Horatius, Epistulae (I, 10, 24).* Alungi natura (caracterul) cu furca, dar ea se va întoarce în goană. **Zadarnic încerci să îngrădești firea, ea își se impune legile.** (Caracter)

Nature is a mutable cloud, which is always and never the same. *Emerson Ralph Waldo, Essays, First Series, History.* Natura este un nor schimbător, care întotdeauna și niciodată nu este același. (Natura)

Nature is a mutable cloud, which is always and never the same.

⁸⁴ Vezi [i] *Poeta nascitur, orator fit.*

Emerson Ralph Waldo, *Essays, History*. Natura este un nor schimbător, care-i totdeauna și niciodată același. (Natura)

Nature is an endless combination and repetition of a very few laws. Emerson Ralph Waldo, *Essays, History*. Natura este o nesfârșită combinație și repetare a unor legi foarte puține la număr. (Natura)

Nature is hitting us back. Not with the old weapons – floods, plagues, holocausts. We can neutralize them. She’s fighting back with strange instruments called neuroses. Sherwood Robert E., *The Petrified Forest*. Natura ne răspunde prin luptă. Nu lovește cu vechile arme – potopuri, ciume, pojar. Pe acestea le putem neutraliza. Ne lovește cu instrumente ciudate numite nevroze. (Natura)

Naturae pariter omnia danti ac recipienti probe institutus et verecundus homo: “da, inquit, quidquid vis; aufer quidquid vis!” Neque hoc dicit ferocia elatus, sed illi obtemperans et bene volens. Omul bine educat și conștiincios spune naturii, cea care dă și reprimește totul în sine: „Dă ceea ce voiești și primește înapoi tot ce dorești”. Și spune aceasta nu cu îndrăzneală sfidătoare, ci dimpotrivă, numai cu supunere și cu gânduri bune față de natură. Marcus Aurelius, *Ad se ipsum* 10, 14. (Natura)

Naturii îi place să se ascundă. Heraclitus, ap. Diels, Fr. 123. (Natura)

Ne aemuleris viros malos,/ nec desideres esse cum eis. *Septuaginta, Proverbia* 24, 1. Nu căuta să fii la fel cu oamenii răi și nu dori să fii împreună cu ei. (Însoțirea)

Ne derelinquas amicum antiquum;/ novus enim non erit similis illi./ Vinum novum amicus nonvus;/ veterascet, et cum suavitate bibes illud. *Septuaginta, Siracides* 9, 10 Nu părăsi pe prietenul cel vechi, căci cel nou nu este asemenea lui. Ca vinul cel nou este prietenul cel nou; de se va învechi, îl vei bea cu veselie. (Prietenia)

Ne dices: Quid putas causae est/ quod priora tempora meliora fuere quam nunc sunt ?/ Stulta enim est huiusmodi interrogatio. *Septuaginta, Ecclesiastes* 7,10 Nu spune niciodată: *Cum se face că zilele de altădată au fost mai bune decât acestea ?*, căci nu din înțelepciune întrebi așa ceva. (Trecutul)

Ne fueris hypocrita in conspectu hominum,/ et non scandalizeris in labiis tuis. *Septuaginta, Siracides* 1, 29. Nu te purta fățarnic cu oamenii și ia seama la ce-ți iese din gură. (Ipocrizie)

Ne gloriaris in crastinum,/ ignorans quid superventura pariat dies. *Septuaginta, Proverbia* 27, 1 Nu te lăuda cu ziua de mâine, căci nu știi ce poate aduce. (Viitorul)

Ne intuearis vinum quando flavescit,/ cum splenduerit in vitro color eius./ Ingitur blande;/ sed in novissimo mordebit ut

coluber,/ et sicut regulus venena diffundet. *Vulgata, Proverbia 23, 31 sqq.* Nu privi la vin, cum este el de roșu, cum scînteiază în cupă, cum alunecă pe gît. Căci la urmă ca un șarpe mușcă și ca o viperă împrășcă venin. (Vinul)

Ne naștem o singură dată; nu e cu putință să ne naștem de două ori; și va trebui să nu mai existăm în veci. Iar tu, care nu ești stăpîn (nici) pe ziua de mâine, amîi prilejul; și viața tuturor se pierde așteptînd; și de aceea fiecare din noi moare copleșit de preocupări. *Epicurus, ap. Stobaeus, Florilegium 16, 28* (Viața)

Ne preocupăm de o mulțime de lucruri, împinși de speranțe, străduindu-ne zadarnic și neștiind nimic precis. *Euripides, Thyestes, ap. Wagner, Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta, Euripides 398* (Speranța)

Ne pueros coram populo Medea trucidet. *Horatius, Ars poetica* (185). Nici *Medea* în public copii să-șiucidă. *În fața poporului, în public. A vorbi deschis, în public. În antichitatea romană oratorii latini își țineau discursurile cu voce tare în fața cetățenilor adunați în for. Ex.: a striga c.p.* (Deschis)

Ne quid nimis. *Solon, ap. Stobaeus, Florilegium 3, 79 a); Terentius, Andria* (61). Nimic să nu fie prea mult. *Traducerea latină a devizei Meden agan înscrisă pe frontonul templului din Delfi. Îndemn la cumpătare, la păstrarea măsurii.* (Cumpătarea)

Ne respondeas stulto iuxta stultitiam suam,/ ne efficiaris ei similis. *Septuaginta, Proverbia 26, 4.* Nu răspunde nebunului după nebunia lui, ca să nu te asemeni cu el. (Nebunia)

Ne se peut-il faire que cette moitié de la vie où nous persons veiller est elle-même un songe sur lequel les autres sont entés, dont nous nous éveillons à la mort, pendant laquelle nous avons aussi peu les principes du vrai et du bien que pendant le sommeil naturel; ces différentes pensées qui nous y agitent n'étant peut-être que des illusions, pareilles à l'écoulement du temps et aux vaines fantaisies de nos songes ? *Pascal, Pensées 434 (257)* Oare nu e cu putință, ca această jumătate a vieții, în care credem că suntem treji, să fie ea însăși un vis, pe care sunt altoite celelalte (visuri), din care ne trezim la moarte, în cursul căreia noi avem tot atât de puțin principiile adevărului și ale binelui ca și în timpul somnului natural; diferitele gânduri care ne agită în ea nefiind, poate, decât niște iluzii asemănătoare scurgerii timpului și închipuirilor deșarte alte viselor noastre ? (Viața)

Ne spernas hominem in sue senectute, etenim ex nobis senescunt. *Septuaginta, Siracides, 8, 6.* Să nu necinstești pe om la bătrânețele lui, că și dintre noi îmbătrânesc. (Bătrânețea)

Ne sutor ultra crepidam! *Plinius Caecilius Secundus, Caius Maior, Naturalis historia* (35-36). Cizmarule, nu mai sus de sanda ! *Cuvintele pictorului Apelles adresate unui cizmar care, după ce criticase într-un tablou felul în care era pictată sanda, încercă să aprecieze și restul tabloului. Astăzi, se adresează*

acelora care vorbesc despre lucruri ce depășesc competența lor. (Competență)

Ne utile quidem est scire quid futurum sit; miserum est enim nihil proficientem angere. Cicero, *De natura deorum*, 3, 6. Nu este nimic folositor în a cunoaște viitorul și este jalnic să te frământă în van. (Prevestiri)

Ne vous engager point dans des voies qui n'aient point encore été tentées; on s'égare sans fin, quand une fois on a commencé de s'égarer. France Anatole, *La Rôtisserie de la reine Pédauque* 354 Nu intra pe cai ce încă n-au fost încercate; te rătăcești fără sfârșit, odată ce ai început a te rătăci. (Rătăcirea)

Ne voyons-nous point parmi nous la conscience et l'intelligence vivre longtemps au milieu des erreurs et des fautes, sans les apercevoir, plus longtemps encore sans y porter remède ? Maeterlinck, *Avant le grand silence VII*, 16. Oare nu vedem printre noi conștiința și inteligența trăind mult timp în mijlocul erorilor și a greșelilor fără a le vedea mai mult timp încă fără a le remedia ? (Eroarea)

Neștiința este nesuferită tocmai prin faptul că aceluia care nu e virtuos nici înțelept i se pare că ar fi destoinic. Plato, *Convivium* 23. (Neștiința)

Ne' pubblici infortuni, e nelle lunghe perturbazioni di quel qual si sia ordine consueto, si vede sempre un aumento, una sublimazione di virtù; ma, pur troppo, non manca mai insieme un aumento, e d'ordinario ben più generale, di perversità. Manzoni, *I Promessi sposi*, 32. În nenorocirile publice și-n tulburările de lungă durată a ordinii obișnuite, oricare ar fi ea, se observă totdeauna o sporire, o înălțare a virtuților; însă, în același timp, nu lipsește niciodată și o creștere a depravării, de obicei cu mult mai generală. (Depravarea)

Neapărat părăsește sau omul averea sau averea pe om. Ramayana, 3 892 sq.; Böhrling, *Indische Sprüche*, 1 285. (Averea)

Neben der Weltgeschichte geht schuldlos und nicht blutbefleckt die Geschichte der Philosophie, der Wissenschaft und der Künste. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena* 2, 52. Alături de istoria universală merge nevinovată și nepătată de sânge istoria filozofiei, a științei și a artelor. (Istorie)

Nec bona censendum, quae Fors infida dedisse/ Atque eadem rapuisse valet. Silius Italicus, *Punica* 15, 105 sq. Nu trebuie considerate ca bunuri acele pe care soarta perfidă le poate da, dar și lua. (Bunul)

Nec civis erat qui... vitam impendere vero.⁸⁵ Iuvenalis, *Satirae* (IV, 91). Și nu era cetățean care... să-și fi primejduit viața de dragul adevărului. Reproș adresat consulului Vibius Crispus, care se temea de mînia împăratului Domițian. (Reproș)

⁸⁵ *Vitam impendere vero* a fost deviza lui J. J. Rousseau.

Nec comparavi illi lapidem pretiosum, quoniam omne aurum in comparatione illius arena est exigua, et tanquam lutum aestimabitur argentum in conspectu illius. *Vulgata, Sapientia 7, 9.* N-am pus alături cu ea⁸⁶ nici pietrele cele mai scumpe, fiindcă tot aurul din lume pe lângă ea nu e decât nisip, iar argintul înaintea ei mi se pare noroi. (Înțelepciune)

Nec cuivis homini contingit adire Corinthum. *Horatius, Epistulae (I, 17, 36).* Nu este dat oricui să ajungă la Corint. Traducerea proverbului grecesc *U panthos andros eis Korinthon est ho plus* (Nu oricui îi este dat să navigheze până la Corint).⁸⁷ Cetatea Corint exercită o puternică atracție prin lux și rafinement, dar nu oricui îi dă mâna să o viziteze. (Aspirație)

Nec enim satis est iudicare quid faciendum non faciendumve sit, sed stare etiam oportet in eo, quod sit iudicatum. *Cicero, De finibus bonorum et malorum, 1, 46.* Nu-i de ajuns să hotărâm ce trebuie să facem sau să nu facem, ci mai trebuie să și rămânem la ceea ce am hotărât. (Hotărârea)

Nec facile invenias multis in milibus unum, / Virtutem pretium qui putet esse sui. *Ovidius, Ex Ponto 2, 3, 11 sq.* Cu greu vei găsi pe unul din multe mii, care să fie de părere că răsplata virtuții este însăși virtutea. (Virtute)

Nec gemino bellum Troianum orditur ab ovo. *Horatius, Ars poetica (147).* Și nu urzește războiul troian de la oul cel gemăn. *De la ou; de la începutul lucrurilor.* Poetul îl laudă pe Homer pentru că începe Iliada cu mânia lui Achile, adică intrând direct în subiectul epopeii, iar nu cu pretextul îndepărtat al războiului troian: nașterea Elenei și a lui Pollux, geamanul ei, din oul divin. (Început)

Nec ira deum tantum nec tela nec hostes, / Quantum sola noas animis illapsa, Voluptas. *Silius Italicus, Punica 15, 94 sq.* Nici mânia zeilor, nici armele, nici dușmanii nu fac atâta rău, cât pricinuiеști tu singură. Plăcere, când te furișezi în suflet. (Plăcerea)

Nec perit in tanto quicquam... mundo: / Sed variat, faciemque novat, nascique vocatur / Incipere esse aliud quam quod fuit ante, morique, / Desinere illud idem. *Ovidius, Metamorphoseon libri 254 sqq.* În lumea aceasta atât de mare nimic nu pierе: ea variază și-și reînnoiește aspectul; și naștere se numește a începe a fi altceva decât a fost mai înainte, iar moarte, a înceta de-a mai fi același. (Schimbare)

Nec quidquam difficilius quam reperire quod sit omni ex parte in suo genere perfectum. *Cicero, De amicitia 21.* Nimic nu-i mai greu de găsit decât ceva care, în genul său, să fie desăvârșit în toate privințele. (Perfecțiunea)

Nec tempora perde precando. *Ovidius, Metamorphoseon libri (XI, 286).* Nu-ți pierde vremea cu rugăminți. *Cu aceste cuvinte, regele trac Ceyx*

⁸⁶ ea: `n]elepciunea

⁸⁷ Prin extensie: Nu oricine are posibilități materiale sau `nzestrare spirituală pe măsura unor `nalte aspirații.

oferă ospitalitatea sa eroului Peleu în virtutea descendenței sale divine și a faimei sale. Mod de a-ți oferi serviciile cu bunăvoință. (Disponibilitate)

Nec ulli enim celerius homines incidere debent in malam fortunam, quam qui alienum concupiscunt. *Petronius, Satiricon 140.* Nimeni nu cade mai iute în nenorocire, ca acei care râvnesc bunul altuia. (Lăcomie)

Nec valet quisquam dicere: Ecce hoc recens est; iam enim praecessit in saeculis quae fuerut ante nos. *Septuaginta, Ecclesiastes 1, 10.* Cel ce va grăi și va spune: «Iată, aceasta-i ceva nou» – aceasta s-a și întâmpat în veacurile de dinaintea noastră. (Noutatea)

Nec vero tanta praeditus sapientia/ Quisquamst, qui aliorum aerumnam dictis adlevans/ Non idem, cum fortuna mutata impetum/ Convertat, clade subita frangatur sua,/ Ut illia ad alios dicta et praecepta excidant. *Sophocles, Teucer, ap. Cicero, Tusculanae disputationes 3, 71.* Nu este nimeni atât de înțelept, dintre aceia care caută să aline prin vorbe durerea altora, încât, atunci când soarta se schimbă și își îndreaptă atacul asupra lui, să nu fie doborât de nenorocirea neașteptată, uitând de cele spuse către alții și de sfaturile sale. (Principul)

Nec vivere nec mori volumus: vitae nos odium tenet, timor mortis. *Seneca L. A., Epistulae 74, 11* Noi nu voim nici să trăim, nici să murim: ne stăpânește dezgustul de viață și frica de moarte. (Viața)

Necessitas non habet legem. *Corpus iuris.* Necesitatea nu cunoaște lege⁸⁸. (Necesitatea)

Necessaria sunt decreta, quae dant animis inflexibile indicium. *Seneca L. A., Epistulae 95, 62.* Sunt necesare principiile, căci ele dau sufletului o judecată inflexibilă. (Principiul)

Necessario magnus adparuit, qui nunquam malis ingemuit, nunquam de fato suo questus est. *Seneca L. A., Epistulae, 120, 13* Nu se poate să nu pară mare cel care niciodată nu geme în răstriște, niciodată nu se plînge de destinul sau. (Răstriștea)

Nechibzuința este pentru muritori o nenorocire voluntară. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 4, 6.* (Nechibzuința)

Neconținut un rău dănuiește, altul se duce, altul iarăși se ivește pe neașteptate. *Euripides Aeolus, ap. Stobaeus, Florilegium 104, 10* (Răul)

Nedescurajarea este rădăcina norocului, nedescurajarea este bucuria supremă, nedescurajarea își are locul totdeauna și-n toate lucrurile. *Ramayana 5, 15, 5; Böhrtlingk, Indische Sprüche 3475.* (Nedescurajarea)

⁸⁸ Cf. *Not kennt kein Gebot. - Necessity knows no laws.*

Nedreptățile, cât timp (încă) nu sunt judecate, rămân la cei care le-au savârșit; însă după judecată (ele rămân) la acei care nu le pedepsesc potrivit cu dreptatea. *Lycurgus, In Leocratem 146.* (Nedreptatea)

Nedreptatea produce tulburări, uri și lupte între cetățeni; pe când dreptatea dă naștere la concordie și prietenie. *Plato, Res publica 23.* (Nedreptatea)

Negat sibi ipse, qui, quod difficile est, petit. *Syrus Publilius, Sententiae, 553.* Cine cere ceva greu își refuză singur. (Cererea)

Negli errori e massime negli errori di molti, ciò che é più interessante e più utile a osservarsi, mi pare che sia appunto la strada che hanno fatta, l'apparenze, i modi con cui hanno potuto entrar nelle menti, e dominarle. *Manzoni, I Promessi sposi, 31.* La erori, și mai ales la erorile multora, ceea ce-i mai interesant și mai util de observat mi se pare că e tocmai drumul pe care l-au făcut, aparențele, modul în care au putut să intre în minți și să le domine. (Eroarea)

Nego scire nos sciamusne aliquid an nihil sciamus, ne id ipsum quidem nescire aut scire scire nos, nec omnino sitne aliquid an nihil sit. *Metrodorus, ap. Diels fr. 1 Cicero, Academica pr. II 23, 73.* Nimeni dintre noi nu știe nimic, nici măcar aceasta, dacă știm sau nu știm și, în general, dacă exista ceva sau nu există. (Știința)

Negustoria înseamnă avere; plugăria înseamnă ceva; servitul nu înseamnă nimic; tâlhăria înseamnă sinucidere⁸⁹. *Çaragadharapaddhati, Niti 27; Böhlingk, Indische Sprüche 1290.* (Ocupația)

Neid ist das sichere Zeichen des Mangels, also, wenn auf Verdienste gerichtet, des Mangels an Verdiensten. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 242.* Invidia este semnul sigur al lipsei; deci, când e îndreptată asupra meritului, a lipsei de merite. (Invidia)

Neither a borrower, nor a lender be. *Shakespeare, Hamlet 1, 3.* Nu lua cu împrumut, nici nu da. (Împrumutul)

Neither irony, nor sarcasm is argument. *Choate Rufus, Collected Works.* Nici ironia, nici sarcasmul nu sunt argumente. (Discuții)

Neither is it almost seen that very beautiful persons are otherwise of great virtue, as if Nature were rather busy not to err than in labour to produce excellency. *Bacon Francis, Essays, Of beauty 43.* Mai niciodată nu se văd persoane frumoase care să aibă și vreo altă însușire aleasă, ca și cum natura ar căuta mai degrabă să nu greșescă decât să-și dea osteneala de a produce ceva excelent. (Frumusețea)

Nel mezzo del cammino di nostra vita. *Dante, La Divina Commedia - Il Inferno (I, 1).* La mijlocul drumului vieții noastre. În

⁸⁹ Literal: A face comer] `nseamn\ : «este avere»; a cultiva ogorul: «este ceva»; a fi servitor: «nu e nimic»; a ieși la prdat: «s-a isprvit cu mine !»

simbolistica dantescă, vârsta de 35 de ani, punctul cel mai înalt al arcului vieții.
(Apogeu)

Nelegiuirea nu prosperează mult timp. *Somadeva, Kathasaritsagara 26, 254.* (Nelegiuirea)

Nemernicul nu ține socoteală nici chiar de pieirea sa, bucurându-se numai de nenorocirea altuia. *Pañcatantra (K)395* (Răutatea)

Nemine id agere, ut ex alterius proedetur inscitia. *Cicero, De officiis, 3, 17.* Nimeni să nu procedeze astfel încât să profite de neștiința altuia. (Înțelepciune)

Neminem nec accusaveris nec laudaveris cito. *Syrus Publilius, Sententiae, 1068.* Nu te grabi să acuzi sau să lauzi pe nimeni. (Acuzarea)

Neminem vero bonum et honestum poeniteret, si voluptatem aliquam neglexisset neque igitur utile neque bonum est voluptas. ... omul bun și virtuos nu se va căi niciodată pentru că a trecut cu vederea, nepăsător, o plăcere, căci, de fapt, plăcerea nu este nici folositoare, nici bună. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 8, 10.* (Plăcerea)

Nemo alius est deo dignus, quam qui opes contempsit, quarum possessionem tibi non interdico, sed efficere volo, ut illas intrepide possideas: quod uno consequeris modo, si te etiam sine illis beate victurum persuaseris tibi, si illas tanquam exituras semper adspexeris. *Seneca L. A., Epistulae, 18, 13.* Nimeni altul nu e demn de Dumnezeu, decât acela care disprețuiește bogăția; eu nu-ți interzic posedarea ei, ci vreau să fac s-o posezi fără frică: aceasta o vei putea realiza numai dacă vei fi încredințat că vei (putea) trăi fericit și fără ea, dacă o vei considera totdeauna ca trecătoare. (Bogăția)

Nemo altero fragilior est; nemo in crastinum sui certior. *Seneca L. A., Epistulae, 91.* Nici un om nu e mai fragil decât altul; nimeni nu e mai sigur de ziua de mâine. (Timp)

Nemo dives nascitur. *Seneca L. A., Epistulae, 20, 13.* Nimeni nu se naște bogat. (Bogăția)

Nemo enim ipsam voluptatem, quia voluptas sit, aspernatur aut odit aut fugit, sed quia consequuntur magni dolores eos, qui ratione voluptatem sequi nesciunt. *Cicero, De finibus bonorum et malorum 1, 32.* Nimeni nu disprețuiește, urăște sau evită plăcerea ca atare, ci fiindcă rezultă mari suferințe pentru acei care nu știu să uzeze de plăcere în mod chibzuit. (Plăcerea)

Nemo eorum, qui in republica versantur, quot vincat, sed a quibus vincatur, aspicit. *Seneca L. A., Epistulae 73, 3.* Nimeni dintre aceia care se ocupă cu politica nu vede pe câți îi învinge, ci de cine-i învins. (Politica)

Nemo errat uni sibi, sed dementia spargit in proximos

accipitque invicem. Seneca L. A., *Epistulae* 94, 54. Nimeni nu greșește numai pentru el, ci răspândește nebunia printre cei mai apropiați și o primește la rândul său de la ei. (Greșeala)

Nemo esse iudex in sua causa potest. Syrus Publilius, *Sententiae*, 555. Nimeni nu poate fi judecător în propria sa cauză. (Judecata)

Nemo istorum, quos divitiae honoresque in altiore fastigio ponunt, magnus est. Quare ergo magnus videtur ? cum basi illum sua metiris. Magnus non est pumilio, licet in monte constiterit. Colossus magnitudinem suam servabit, etiamsi steterit in puteo. Hoc laboramus errore, sic nobis imponitur, quod neminem estimamus eo, quod est, sed adicimus illi et ea, quibus adornatus est. Seneca L. A., *Epistulae*, 76, 31 sq. Nimeni dintre aceia, pe care bogăția și onorurile îi așează pe o treaptă mai înaltă, nu e mare. Atunci de ce pare mare ? (Pentru că) îl măsoară împreună cu pedestalul său. Piticul nu e mare, chiar de-ar sta și pe un munte. Colosul își va păstra mărimea, chiar dacă va sta într-un puț. Aceasta-i eroarea de care suferim, aceasta ne înșeală, că nu apreciem pe nimeni după ceea ce este, ci îi adăugăm și cele ce-l împodobesc. (Aprecierea)

Nemo liber est qui corpori servit. Seneca L. A., *Epistulae* 92, 33. Nimeni nu e liber, dacă-i sclavul corpului. (Libertate)

Nemo lucerna, accendit, et in abscondito ponit, neque sub modio. *Novum Testamentum*, Lucas 11, 33. Nimeni aprinzând făclie nu o pune în loc ascuns, nici sub obroc. (Învățătura)

Nemo non cotidie et consilium mutat et votum. Seneca L. A., *Epistulae* 120, 21 . Fiecare își schimbă zilnic planul și dorința. (Planul)

Nemo per se satis valet ut emergat: oportet manum aliquis porrigat, aliquis educat. Seneca L. A., *Epistulae*, 62, 2. Nimeni nu-i în stare să se ridice prin el însuși: trebuie să-i întindă mâna cineva, să-l scoată cineva. (Ajutorul)

Nemo potentes aggredi tutus potest. Seneca L. A., *Medea* 430. Nimeni nu se poate apropia în siguranță de cei puternici. (Puterea)

Nemo potest non beatissimus esse qui est totus aptus ex sese quique in se uno sua posuit omnia. Cicero, *Paradoxa* 17. Nu se poate să nu fie pe deplin fericit acela care atârână numai de el singur și care și-a pus toată nădejdea numai în el. (Independența)

Nemo potest personam diu ferre fictam. Ficta cite in naturam suam recidunt. Seneca L. A., *De clementia* 1, 1. Nimeni nu poate purta mult timp masca prefăcătoriei. Ceea ce-i prefăcut repede revine la natura sa. (Prefăcătoria)

Nemo propheta in patria sua. Lucas (IV, 24). Nimeni nu e profet în țara lui. De obicei reușești mai bine în altă parte decât la tine acasă. (Limita)

Nemo proponit sibi, quid velit, nec, si proposuit perseverat in eo, sed transsilit. Nec tantum mutat, sed redit et in ea, quae deseruit ac damnavit, revolvitur. *Seneca L. A., Epistulae 20, 4.* Nimeni nu-și propune ce să voiască, nici nu perseverează în ceea ce-și propune, ci sare peste. Și nu numai că schimbă, dar se reîntoarce și revine la ceea ce a părăsit și condamnat. (Nestatornicia)

Nemo quam bene vivat, sed quam diu curat. *Seneca L. A., Epistulae 22, 17* Nimeni nu caută să trăiască cât mai bine, ci cât mai mult. (Viața)

Nemo repente venit turpissimus. *Iuvenalis, Satirae 2, 83* Nimeni nu atinge dintr-o dată culmea rușinii. (Rușinea)

Nemo servus potest duobus dominis servire: aut enim unum odiet et alterum diligit; aut uni adhaerebit et alterum contemnet. Non potestis Deo servire et Mammonae. *Novum Testamentum, Lucas 16,13* Nici o slugă nu poate să slujească la doi domni; fiindcă sau pe unul va urî și pe celalalt îl va iubi; sau de unul se va ține și de celalalt nu-i va păsa. Nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui Mamona. (Servitorul)

Nemo tam senex est, ut improbe unum diem speret. *Seneca L. A., Epistulae, 12, 6.* Nimeni nu este atât de bătrân, încât să nu spere pe drept încă o zi (de viață). (Bătrânețea)

Nemo tam timidus est, ut malit semper pendere, quam semel cadere. *Seneca L. A. 22, 3* Nimeni nu e atât de fricos, încât să prefere să atârne mereu, în loc să cadă odată. (Teama)

Nemo timendo ad summum pervenit locum. *Syrus Publilius, Sententiae 559.* Nimeni nu ajunge la locul de frunte, dacă se teme. (Locul)

Nempe dat id, quodcumque libet, fortuna rapitque;/ Irus est subito, qui modo Croesus erat. *Ovidius, Tristia 3, 7, 41 sq.* Norocul dă și ia tot ce-i place; și cine nu de mult era Cresus, devine deodată Irus⁹⁰. (Noroc)

Nenorocirile fug (departe) de cei curajoși, ca și cum le-ar fi frică. *Kathasaritsagara, 37, 42.* (Curaj)

Nenorocirile sunt comune tuturor; viața e o roată; fericirea e nestatornică. *Phocylides, Sententiae 27.* (Nestatornicia)

Nenumărați sunt aceia care cunosc defectele altora; sunt și unii care cunosc calitățile (altora); dar acei care-și cunosc propriile lor defecte – (abia) dacă se găsesc doi, trei. *Böhtlingk, Sanskrit-Chrestomathie 195, 3 sq.* (Defecte)

Nepătruns este destinul; dar silința omului este aceea care are putere prin faptă. *Pañcatantra (B.) 5, 29.* (Fapta & destinul)

⁹⁰ *Irus*: numele unui cerșetor în Odiseea.

Neque alliges duplicia peccata, / nac enim in uno eris immunis. *Septuaginta, Siracides 7, 8.* Nu săvârși de două ori păcatul, pentru că și de întâia dată nu vei rămâne nepedepsit. (Păcatul)

Neque enim, qui rerum naturam, qui vitae varietatem, qui imbecillitatem generis humani cogitat, maeret, cum haec cogitat, sed tum vel maxime sapientiae fungitur munere. *Cicero, Tusculanae disputationes 3, 34.* Cel care se gândește la natura lucrurilor, la varietatea vieții, la slăbiciunea omenească, nu jălește când se gândește la ele, ci tocmai atunci el e într-adevăr filozof. (Înțelepciune)

Neque femina, amissa pudicitia, alia abnuerit. *Tacitus, Annales 4, 3.* O dată ce o femeie și-a pierdut rușinea, ea nu mai refuză nimic. (Femeia)

Neque fortuna eget (scil. animus), quippe probitatem, industriam aliasque artis bonas neque dare neque eripere cuiquam potest. *Sallustius, De bello Iugurthino 1, 3.* (Sufletul) n-are nevoie de noroc, pentru că acesta nu poate nici să dea nici să ia cuiva cinstea, sânguința și celelalte însușiri alese. (Noroc)

Neque in familia et argento, quaeque ad usum parentur, nimium aliquid aut modicum nisi ex fortuna possidentis. *Tacitus, Annales, 2, 33.* Nu exista ceva excesiv sau redus în numărul sclavilor, în argintărie și în cele ce se adună pentru îtrebuințare, decât în raport cu situația celui care (le) posedă. (Averea)

Neque mittunt vinum novum in utres veteres. *Novum Testamentum, Matthaeus 9, 17* Nu se toarnă vin nou în burdufuri vechi. (Vinul)

Neque omnia te scire putes, quod est Dei, neque omnia nescire, quod pecudis. *Lactantius, Divinae institutiones* Să nu crezi nici că știi tot, căci lucrul acesta este rezervat lui Dumnezeu, nici că ignorezi tot, căci aceasta caracterizează pe animal. (Știința)

Neque quidquam insipiente fortunato intolerabilius fieri potest. *Cicero, De amicitia 15* Nimic nu poate fi mai insuportabil decât un prost norocos. (Prostia)

Neque tam facilis res ulla est, quin ea primum / Difficilis magis ad credendum constet; itemque / Nil adeo magnun, nec tam mirabile quicquam, / Quod non paulatim minuant mirarier omnes. *Lucretius, De rerum natura, 2, 1025 sqq.* Nu există un lucru, cât de ușor, care să nu fie la început greu de crezut; și tot astfel nu există ceva, cât de mare și de însemnat, pe care încetul cu încetul să nu înceteze toți de a-l mai admira. (Crezarea)

Neque tam terribilis ulla fando oratio est / Nec sors nec ira caelitum invectum malum, / Quod non natura humana patiendo eferat. *Pacuvius, ap. Cicero, Tusculanae disputationes 4, 63 Euripides, Orestes 1 sqq.* Nu exista grozăvie, suferință sau nenorocire trimisă de zei,

a cărei povară să n-o poată duce natura omenească. (Suportarea)

Nequidquam sapere sapientem, qui ipse sibi prodesse non quiret. Cicero, *De officiis*, 3, 15. Nu înțelege nimic înțeleptul care nu este în stare să-și fie de folos lui însuși. (Înțelepciune)

Nequitia poena maxima ipsamet sui est. Syrus Publilius, *Sententiae* 560 Ticăloșia își este ea singură cea mai mare pedeapsă. (Răutatea)

Nescia mens hominum fati sortisque futurae, / Et servare modum, rebus sublata secundis ! Vergilius, *Aeneis* 10, 501 sq. O, minte omenească necunoscătoare a destinului și a soartei viitoare și care, exaltată de succes, nu știe să păstreze măsura ! (Mintea)

Nescias quid optes aut quid fugias: ita ludit dies. Syrus Publilius, *Sententiae* 1059. (Nici) nu știi ce să dorești sau să eviți: așa se joacă (cu noi fiecare) zi. (Nesiguranța)

Nescio quid cogitat, quum bonum imitatur, malus. Syrus Publilius, *Sententiae* 561. Nu știi ce o fi cugetând cel rău când imită pe cel bun. (Prefăcătorie)

Nescit homo finem suum; / sed sicut pisces capiuntur homo, / et sicut aves laqueo comprehenduntur, / sic capiuntur homines in tempore malo, / cum eis extemplo supervenerit. Septuaginta, *Ecclesiastes* 10. 9, 12. Omul nu știe ceasul lui: întocmai ca peștii care sunt prinși în năvodul fatal și ca păsările care cad în laț, la fel și fiii omului sunt prinși în ceasul rău, când vine dintr-odată peste ei. (Moartea)

Nescit vox missa reverti. Horatius, *Ars poetica* (390). Un cuvânt odată rostit nu mai poate fi întors. Scriitorul să chibzuiască îndelung asupra operei lui înainte de a o publica. (Chibzuință)

Nesocotința dă îndrăzneală, pe când chibzuința produce teamă. Thucydides, *Bell. Pel.*, 2, 40, 3. (Chibzuința)

Nessun maggior dolore, / Che ricordarsi del tempo felice / Nella miseria. Dante, *La Divina Commedia, Il Inferno*, 5, 121 sqq. Nu (este) durere mai mare decât să-ți amintești în restriște de timpul când erai fericit. (Amintirea)

Nessuna cosa fa tanto stimare un principe quanto fanno le grandi imprese, e il dare di sè esempi rari. Machiavelli, *Il Principe*, 21. Nici un lucru nu contribuie atât de mult la stima unui domnitor ca marile întreprinderi și exemplul rar pe care îl dă. (Domnitorul)

Nestatornic este gândul, nestatornică-i bogăția, nestatornice sunt tinerețea și viața; întreaga lume oscilează. Ghatakrapara, *Nitisara* 6; Böhrling, *Indische Sprüche* 904. (Nestatornicie)

Nesuferit mai e pentru o soție tânără un bărbat bătrân.

Euripides, Phoenix, ap. Stobaeus, Florilegium 71, 8. (Soție)

Nevătămarea este legea supremă pentru toate ființele. Mahabharata 1; Böhrlingk, Sanskrit-Chrestomathie 69. (Nevătămarea)

Neve putes alium sapiente bonoque beatum. Horatius, Epistulae 1, 16, 20. Să nu socoți fericit pe altcineva, afară de înțelept și de cel bun. (Fericire)

Never leave till tomorrow that which you can do today. Proverbia. Nu lăsa pe mâine ce poți face azi. (Reguli de bună purtare)

Nevoia îl învață pe om, chiar când pricepe greu. Euripides, Telephus, ap. Stobaeus, Florilegium 29, 55. (Nevoia)

Nevoia învață totul. Ce nu născocoște nevoia ? Eratosthenes, Hermes, ap. Stobaeus Florilegium 95, 15. (Nevoia)

New York has more hermits than are to be found in all forests, mountains and deserts of the United States. Strunsky Simeon, Topics of the Times. New York-ul are mai mulți pustnici decât se găsesc în toate pădurile, munții și pustiurile Statelor Unite. (Metropole – New York)

New York is an ugly city, a dirty city. Its climate is a scandal, its politics are used to frighten children, its traffic is maddness, its competition is murderous. But there is one thing about it – once you have lived in New York and it has become your home, no place else is good enough. Steinbeck John, Selected Works. New York-ul este un oraș urât, un oraș murdar. Clima este scandaloasă, politica sperie copii, traficul este o nebunie, competiția – ucigătoare. Dar mai e un lucru – dacă ai locuit o dată la New York, el a devenit căminul tău și nici un alt loc nu te mai satisface. (Metropole – New York)

New York is not a civilization; it is a railroad station. Chapman John Jay, Selected Works. New York-ul nu este o civilizație; este o stație de tren. (Metropole – New York)

New York is simply a distillation of the United States, the most of everything, the conclusive proof that there is an American civilization. Loewy Raymond Fernand, Selected Works. New York - ul este pur și simplu un distilat al Statelor Unilte, cel mai mult din tot, dovada concludentă că există o civilizație Americană. (Metropole – New York)

New York seems blinding and my tie is blowing up the street. O'Hara Frank, Poem, p. 268. New York-ul pare orbitor, iar cravata mea mi-o suflă vântul de-a lungul străzii. (Metropole – New York)

Ni la contradiction n'est marque de fausseté, ni l'incontradiction n'est marque de vérité. Pascal, Pensées, 384 (229). Nici contrazicerea nu e un semn de neadevăr, nici lipsa de contrazicere nu e un semn de adevăr. (Adevăr)

Ni les dons ni les coups de la fortune n'égalent ceux de la nature, qui la passe en rigueur comme en bonté. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 253. Nici darurile nici loviturile soartei nu egalează pe acele ale naturii, care o întrece atât în asprime cât și-n bunătate. (Natura)

Ni pueden ser dichosos/ Los que no contrastando á la fortuna,/ Entregan desvalidos/ Al ocio blando todos los sentidos. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha* 1, 43. Nu pot fi fericiți cei care nu se împotrivesc soartei, ci își încredințează toate simțurile unei inactivități ademenitoare. (Destin)

Nicăieri nu e cu putință tăierea unui al doilea cap sau a unei a treia mâini. Nu poate proveni teamă din ceva ce nu există. *Mahabharata* 12, 6718; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 4307. (Lipsa)

Nicht der Ruhm, sondern Das, wodurch man ihn verdient, ist das Wertvolle. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit* 4. Nu gloria are valoare, ci meritul prin care o dobândim. (Gloria)

Nicht leicht von Gegenständen reden, über die man gerade ein Gespräch erwartet und wünscht. *Goethe, Dichtung und Wahrheit*, 15. Să nu vorbim ușor despre lucruri, cu privire la care tocmai așteptăm și dorim o conversație. (Conversația)

Nicht nur die Vernunft von Jahrtausenden – auch ihr Wahnsinn bricht an uns aus, Gefährlich ist es, Erbe zu sein. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra* 1, 113. Nu numai înțelepciunea mileniilor, – și nebunia lor se manifestă în noi. E periculos să fii moștenitor. (Ereditatea)

Nicht um die Erfinder von neuem Lärme: um die Erfinder von neuen Werten dreht sich die Welt; unhörbar dreht sie sich. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra* 2, 1933. Nu în jurul inventatorilor de larmă nouă: în jurul inventatorilor de valori noi se învârtește lumea; ea se învârtește în tăcere. (Invenția)

Nicht, woher ihr kommt, mache euch fürderhin eure Ehre, sondern wohin ihr geht ! *Nietzsche, Also sprach Zarathustra* 3, 297 Nu de unde veniți să constituie de-acum înainte onoarea voastră, ci încotro mergeți ! (Ținta)

Nichts ist absolut zufällig, vielmehr tritt Alles notwendig ein und sogar die Gleichzeitigkeit selbst des kausal nicht Zusammenhängenden, die man den Zufall nennt, ist eine notwendige, indem ja das jetzt Gleichzeitige schon durch Ursachen in der entferntesten Vergangenheit als ein solches bestimmt wurde. *Schopenhauer, Über die anscheinende Absichtlichkeit im Schicksale der Einzelnen*, p. 196. Nimic nu-i absolut întâmplător; dimpotrivă, totul se ivește în mod necesar, și chiar și simultaneitatea celor care nu au vreo legătură cauzală între ele și pe care o numim întâmplare este ceva necesar, întrucât ceea ce-i simultan acum, a fost determinat ca atare de (anumite) cauze încă din trecutul cel mai îndepărtat. (Determinismul)

Nichts ist höher zu schätzen als der Wert des Tages. Goethe, *Maximen und Reflexionen* 789 Nimic nu e mai de prețuit decât valoarea zilei. (Ziua)

Nichts ist widerwärtiger als die Majorität; denn sie besteht aus wenigen kräftigen Vorgängern, aus Schelmen, die sich akkomodiren, aus Schwachen, die sich assimiliren, und der Masse, die nachrollt, ohne nur im mindesten zu wissen, was sie will. Goethe, *Maximen und Reflexionen* 604. Nimic nu-i mai dezgustător ca majoritatea; căci ea constă în câțiva înaintași voinici, din ticăloși care se acomodează, din slabi care se asimilează și din masa care rostogolește după ei, fără a ști măcar cât de puțin ce vrea. (Majoritatea)

Nici cel rău nici cel bun nu este așa fără (voia) zeului. Theognis, 166. (Predestinația)

Nici celui bolnav nu-i folosește un pat de aur nici celui fără minte un noroc deosebit. Socrates, ap. Stobaeus, *Florilegium* 94, 13. (Noroc)

Nici Creatorul nu poate ocoli ceea ce trebuie să se întâmple. Kathasaritsagara, 37, 236. (Destin)

Nici creatorul nu-i în stare să păzească (femeile) cele nestatornice. Cine poate opri un râu impetuos sau o femeie aprinsă ? Somadeva, *Kathasaritsagara* 36, 8. (Femeia)

Nici în cer nu au parte muritorii de așa mulțumire, cum e aceea pe care o au, chiar și în sărăcie, în patria lor, în orașul lor, în casa lor. Pañcatantra 3, 90; Böhlingk, *Indische Sprüche* 1390. (Patria)

Nici în cerul plin de lucruri minunat de frumoase nu se găsește o fericire la fel ca aceea pe care o au oamenii când se află în locul în care s-au născut, oricât ar fi de umil. Pañcatantra (B) 5, 49. (Locul)

Nici mulțimea nici forța nu dau victoria în luptă, ci acei care, împreună cu zeii, pornesc împotriva dușmanului cu sufletul mai oțelit, aceloră de cele mai adeseori nu le țin piept adversarii. Xenophon, *Anabasis* 3, 1, 42 (Victoria)

Nici n-am ajuns bine la capătul unei supărări, ca la țărmul unui ocean, că dă peste mine alta. În răstriște se înmulțesc nenorocirile. Pañcatantra (B) 2, 174. (Nenorocirea)

Nici nu voi îndrepta ceva prin plâns nici nu voi strica mai tare, dacă mă voi deda ospetelor și desfătărilor. Archilochus, *Elegi* 13. (Întristarea)

Nici o clipă să nu-ți scape neîntrebuințată. Hipponax 10 (Timp)

Nici o instituție n-a fost pentru oameni o pacoste mai mare ca banii. Sophocles, *Antigona*, 295 sq. (Bani)

Nici o lege nu-i mai tare decât Necesitatea. Fragm. anon. ap. Stobaeus, *Eclogae physicae et ethicae* I, 5, 2. (Necesitatea)

Nici o minciună nu ajunge să îmbătrânească. Sophocles, *Acris*, ap. Stobaeus, *Florilegium* 12, 21. (Minciuna)

Nici o răsplată oricât ar fi de mare, nu egalează acea mulțumire nespusă pe care o simte un om care poate spune, arătându-și opera: Vedeți? S-a făcut. Wassermann, *Stanley* (Opera)

Nici prin ani, nici prin părul alb, nici prin avere, nici prin rude (nu este mare cineva). Înțelepții străvechi au stabilit legea: cine-i învățat, acela-i mare în ochii noștri. *Mahabharata* 3, 10632; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 1505. (Învățătura)

Nici prin faptă, nici prin jertfă nu se dobândește ceva; nici nu există cineva, care să dea omului ceva. Tot ce a hotărât creatorul într-o anumită succesiune, dobândește omul în decursul timpului. *Mahabharata*, 12, 736; *Böhtlingk, Indische Sprüche*, 4273. (Destin)

Nici talentul fără știință nu e capabil să exerciteze vreo îndeletnicire, nici știința, dacă nu se bazează pe talent. *Simylus*, ap. Stobaeus, *Florilegium* 60, 4. (Talentul)

Nici un lucru n-ar fi clar nimănui, nici în raporturile sale cu alte lucruri nici în cele cu el însuși, dacă n-ar exista numărul și esența sa. *Philolaus*, ap. *Diels, Fr. 11*. (Numărul)

Nici un mincinos nu rămâne mult timp nedescoperit. Menander, *Monosticha* 547, ap. Stobaeus, *Florilegium* 12, 25. (Minciuna)

Nici un muritor încă n-a găsit vreun semn sigur de la zei referitor la o acțiune viitoare; mintea este oarbă în privința celor ce vor fi. *Pindarus, Olympia* 17, 10 sqq (Viitorul)

Nici un muritor nu e fericit; pe câți îi privește soarele, toți sunt miserabili. *Solon*, ap. Stobaeus, *Florilegium* 98, 24. (Nefericirea)

Nici un om drept nu se îmbogățește iute. Menander, *Colax*, ap. Stobaeus, *Florilegium*, 10, 21. (Bogăția)

Nici un om nu-și trece viața fără mahnire nici nu rămâne fericit până la urmă. *Euripides*, ap. Stobaeus, *Florilegium* 99,14. (Fericire)

Nici un om, după ce moare, nu (mai) e respectat și celebrat de concetățeni. Noi, cei care trăim, căutăm mai degrabă favoarea celui care trăiește; mortul are totdeauna soarta cea mai rea⁹¹. *Archilochus, Tetrametri trochaici* 59. (Moartea)

Nici un pământean nu e fericit în toate. *Bacchylides, Epinicia* 5,

⁹¹ Cf. proverbului francez: *Les morts ont toujours tort*.

53 sqq. (Fericire)

Nici un succes, oricât ar fi de mare, să nu te împingă să fii prea mîndru; nici nu te lasă robit, dacă (ți) se întîmplă ceva supăraător, ci rămîi mereu același, păstrîndu-ți caracterul ferm, ca aurul în foc. Euripides, ap. Plutarchus, *Consolatio ad Appolonium* (Statornicia)

Nici un succes, oricât ar fi de mare, să nu te exalte până într-atît, încât să ai despre tine o părere exagerat de bună. Iar când ți se întîmplă ceva rău, nu deveni servil, ci rămâi mereu același, păstrîndu-ți cu fermitate caracterul, ca aurul în foc. Ap. Plutarchus, *Consolation ad Appolonium* 4. (Izbânda)

Nici unui muritor nu i se pare că-i destul de fericit. Aeschylus, *Agamemnon* 133159. (Fericire)

Niciodată nu dispăre bucuria acelor a căror minte e luminată de fericirea mulțumirii. Însă dorința nu încetează la aceia a căror judecată e tulburată de lăcomia de avere. Bhartrhari 3, 12; Böhlingk. *Indische Sprüche* 2526. (Mulțumirea)

Niciodată nu mi-am bătut joc de nenorocirea celor care suferă, temându-mă să nu pătimesc și eu la fel⁹². Euripides, ap. Stobaeus, *Florilegium* 5,17. (Nenorocirea)

Niciodată nu vei face prin povețe dintr-un ticălos un om de treabă. Theognis, *Sententiae* 437 sq. (Sfatul)

Niciodată nu vor fi respectate legile într-un stat unde nu există frică (de pedeapsă). Sophocles, *Ajax* 1071. (Legea)

Niciodată să nu spui altora ceea ce ai auzit și cu nimic nu vei fi păgubit. Nu spune nici prietenului nici dușmanului, și dacă tăcerea ta nu face vreun păcat, nu da nimic pe față. Septuaginta, *Siracides* 19, 7-8 (Tăcere)

Nie kommt ein Unglück ohne sein Gefolge ! Heine, *Almansor*. O nenorocire nu vine niciodată singură. (Nenorocirea)

Niemals noch gab es einen Übermenschen.../ Wahrlich, auch den Grössten fand ich-allzumenschlich! Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 134. Niciodată încă n-a existat un supraom. .. Într-adevar, și pe cel mai mare l-am găsit-prea uman! (Supraomul)

Nieman alsô rehte tuot,/ daz ez alle liute dunke guot. Freidank, *Bescheidenheit*, 119 sq. Nimeni nu procedează atît de nimerit, încât să satisfacă pe toți. (Aprobarea)

Nieman kan hie fröude vinden, si zergê/ sam der lichten bluomen schîn. Walther von der Vogelweide, *Irdische Glück*, 5 sq. Nimeni

⁹² Cf.: Nu-ji bate joc de cel nenorocit.

nu poate găsi aici (pe pământ) o fericire care să nu dispară întocmai ca frumusețea strălucitoare a florilor. (Fericire)

Niemand hört es gem,/ Dass man ihn Greis nennt. Goethe, *Faust*, 7093 sq. Nimeni nu aude cu plăcere că e numit bătrân. (Bătrânețea)

Niemand räumt gern Andern einen Vorzug ein, so lang er ihn nur einigermassen läugnen kann. Goethe, *Dichtung und Wahrheit* 19 Nimeni nu e dispus să recunoască altuia vreo superioritate, atâta timp cât poate să i-o tăgăduiască în vreun fel. (Superioritatea)

Nihil aeque proderit quam quiescere et minimum cum aliis loqui, plurimum secum. Seneca L. A., *Epistulae* 105, 6. Nimic nu folosește atâta ca liniștea și conversația, cât mai puțină cu alții, cât mai multă cu sine însuși. (Liniștea)

Nihil aeque tibi profuerit ad temperantiam ompium rerum quam frequens cogitatio brevis aevi et huius incerti: quicquid facies, respice ad mortem. Seneca L. A., *Epistulae* 114, 27 Nimic nu-ți va ajuta atât de mult să fii moderat în toate lucrurile ca frecvența meditație asupra scurtimei vieții și asupra nesiguranței acesteia; în tot ce faci, gândește-te la moarte. (Viața)

Nihil agere delectat. Cicero, *De oratore* (II, 24). E o încântare să nu faci nimic. (Inactivitate)

Nihil aliud esse ebrietatem quam voluntariam insaniam.⁹³ Seneca L. A., *Epistulae*, 83, 18. Beția nu e altceva decât o nebunie voluntară. (Beția)

Nihil carius aestimamus quam beneficium, quamdiu petimus, nihil vilius, cum accepimus. Seneca L. A., *Epistulae*, 81, 28. Nimic nu prețuim mai mult decât binefacerea, cât timp o căutăm; nimic mai puțin, după ce am primit-o. (Binefacerea)

Nihil censeamus esse malum, quod sit a natura datum omnibus, intellegamusque, si mors malum sit, esse sempiternum malum. Cicero, *Tusculanae disputationes* 1,100. Nu trebuie să socotim ca rău nici un lucru care a fost dat de natură tuturor; să înțelegem că, dacă moartea e un rău, atunci e un rău etern. (Moartea)

Nihil enim est timor nisi proditio cogitationis auxiliorum. *Septuaginta*, *Sapientia* 17,11 Spaima nu este altceva fără numai lepădarea oricărui ajutor care-ți vine de la dreapta judecată. (Teama)

Nihil est ab omni/ Parte beatum. Horatius, *Odae* 2,16, 27 sq. Nu există fericire desăvârșită. (Fericire)

Nihil est animo velocius, nulla est celeritas, quae possit cum animi celeritate contendere. Cicero, *Tusculanae disputationes* 43 Nu-i

⁹³ Dupl Cato; Cf. Ammianus Marcellinus 15, 12.

nimic mai iute ca sufletul, nu există iuțeală care să se poată lua la întrecere cu aceea a sufletului. (Sufletul)

Nihil est anni velocius. *Ovidius, Metamorphoseon libri (X, 520).* Nimic nu trece mai iute ca anii.⁹⁴ (Timp)

Nihil est in intellectu quod non prius fuerit in sensu. *Locke J.* Nu există nimic în minte fără să fi fost mai înainte în simțuri. Principiu care rezumă concepția senzualistă a lui J. Locke, îndreptat împotriva teoriei carteziene a ideilor innăscute. (Percepție)

Nihil est incertius vulgo, nihil obscurius voluntate hominum, nihil fallacius ratione tota comitiorum. *Cicero, Pro Murena 36.* Nimic nu-i mai nesigur decât mulțimea, nimic mai obscur decât simpatia oamenilor, nimic mai înșelător decât modul în care se fac alegerile. (Mulțimea)

Nihil est opere aut menu factum, quod aliquando non conficiat et consumat vetustas. *Cicero, Pro Marcello 3* Nu există nici o realizare omenească, pe care să n-o distrugă în cele din urmă timpul. (Timp)

Nihil est quod credere de se/ Non possit, cum laudatur, dis aequa potestas. *Iuvenalis, Satirae 4, 69 sq.* Nu există vreun lucru pe care să nu-l poată crede despre sine, când e lăudată (o persoană cu) o putere egală cu (aceea a) zeilor. (Lauda)

Nihil est tam molle, tam tenerum, tam aut fragile aut flexibile, quam voluntas erga nos sensusque civium. *Cicero, Pro Milone, 42.* Nimic nu-i atât de moale, atât de gingaș, atât de fragil sau de flexibil, ca bunăvoința concetățenilor (noștri) și părerea lor despre noi. (Bunăvoința)

Nihil est turpius, quam cum eo bellum gerere, quicum familiariter vixeris. *Cicero, De amicitia 21.* Nimic nu-i mai rușinos decât să te războiești cu acela cu care ai trăit în intimitate. (Dușmănia)

Nihil est, quod non expugnet pertinax opera et intenta ac diligenus cura. *Seneca L. A., Epistulae 50, 6.* Nu există nimic care să nu poată fi cucerit de o muncă perseverentă și de o grijă încordată și atentă. (Munca)

Nihil est, quod non mortalibus afferat usum,/ Rebus in adversis quae iacere iuvant. *Petronius, Poemata 9, 1 sq.* Nu este nimic care să nu aducă muritorilor (vreun) folos. În răstăriște lucruri ce stăteau aruncate ajung a fi prețuite. (Folosul)

Nihil Fortuna rennunte licet homini nato dexterum provenire, nec consilio prudenti vel remedio sagaci divinae providentiae fatalis dispositio subverti vel reformari potest. *Apuleius, Metamorphoses 8, 1.* Când Norocul e potrivnic, nu-i este îngăduit omului să-i reușească nimic, și hotărârea nestrămutată a providenței divine nu poate fi răsturnată sau

⁹⁴ Vezi [i *Eheu! Fugace... labuntur anni.*

schimbată de vreun plan înțelept sau de vreun remediu iscusit. (Noroc)

Nihil homini certum est. *Ovidius, Tristia 5, 5, 27.* Nimic nu-i sigur pentru om. (Nesiguranța)

Nihil horum indignandum est. In eum intravimus mundum, in quo his legibus vivitur. *Seneca L. A., Epistulae 91, 15* Nu trebuie să ne revolte nimic din (toate) acestea. Am intrat într-o lume în care trebuie să trăim după aceste legi. (Viața)

Nihil improvisum esse debet. *Seneca L. A., Epistulae 91, 4.* Nimic nu trebuie să fie neprevăzut. (Neprevăzutul)

Nihil in malis ducamus, quod sit vel a dis immortalibus/ vel a natura parente omnium constitutum. *Cicero, Tusculanae disputationes 1,1 18.* Să nu socotim rău nici un lucru, care a fost orînduit fie de zeii nemuritori, fie de natura, mama tuturor. (Răul)

Nihil interest, utrum non desideres an habeas. *Seneca L. A., Epistulae, 119, 2.* Nu e nici o deosebire între a nu dori și a avea. (Dorința)

Nihil non aut lenit aut domat diuturnitas. *Syrus Publilius, Sententiae 571* Timpul domolește sau subjugă totul. (Timp)

Nihil quod ortum sit aeternum esse potest. *Cicero* Nimic nu poate fi veșnic, odată ce s-a născut. **Omnia orta occidunt.** *Sallustius, De bello Iugurthino 2, 3* Tot ce se naște, moare. (Veșnicia)

Nihil rerum mortalium tam instabile ac fluxum est quam fama potentiae non sua vi nixae. *Tacitus, Annales 13, 19* Nimic din lucrurile omenești nu-i atât de nestatornic și de trecător ca faima unei puteri care nu se reazimă pe ea însăși. (Puterea)

Nihil sanitatem aequae impedit quam remediorum crebra mutatio. *Seneca L. A., Epistulae 2, 3* Nimic nu împiedică atîta însănătoșirea ca schimbarea deasă a remediilor. (Remediul)

Nihil similius est insano quam ebrius. *Plautus.* Nimic nu seamănă mai bine cu un nebun ca cel beat. (Beția)

Nihil turpius quam cognitioni assertionem praecurrere. *Cicero, Academica, 1, 45.* Nu există ceva mai urât decât a afirma înainte de a cunoaște. (Afirmarea)

Nihil vilius quam tempus expenditur. *Ap. Dietrich, Lateinische Sprüche 672* Nimic nu se cheltuiește în mod mai nesocotit ca timpul. (Timp)

Nil actum credens, cum quid superesset agendum. *Lucanus, Pharsalia (II, 657).* Nimic (nu poate fi) considerat încheiat, câtă vreme mai rămîne ceva de făcut. (Perseverență)

Nil admirari prope res est una,.../ Solaque quae possit facere et servare beatum. *Horatius, Epistulae 1, 6, 1 sq.* A nu te mira de nimic este aproape singurul lucru, care poate să facă și să mențină (pe cineva) fericit. (Mirarea)

Nil admirari. *Horatius, Epistulae (I, 6, 1).* Să nu te miri (lași impresionat) de nimic. Păstrarea seninătății și a unei dispoziții sufletești egale în toate împrejurările este condiția fericirii. Uneori expresia definește și o atitudine de nepăsare. (Tărie)

Nil desperandum. *Horatius, Odae (I, 7, 27).* Să nu disperi. (Curaj)

Nil ego contulerim jacundo sanus amico. *Horatius, Satirae, 1, 5, 44.* Atâta vreme cât voi avea capul întreg, voi ști că nimic nu prețuiește atât cât un prieten iubitor. (Prietenia)

Nil eripit fortuna, nisi quod et dedit. *Syrus Publilius, Sententiae 564.* Norocul nu răpește nimic decât ceea ce a dat. (Noroc)

Nil erit ulterius, quod nostris moribus addat/ Posteritas; eadem facient cupientque minores. *Iuvenalis, Satirae 1, 147.* Nu va mai fi nimic, pe care posteritatea s-o poată adăuga la moravurile noastre; urmașii vor face și vor dori aceleași lucruri. (Moravurile)

Nil est, quod caute simul agas et celeriter. *Syrus Publilius, Sententiae 567.* Nu faci nimic când procedezi și cu prudență și cu grabă. (Prudența)

Nil habet infelix paupertas durius in se,/ Quam quod ridiculos homines facit. *Iuvenalis, Satirae 3, 152 sq.* Nimic nu are nefericita sărăcie mai dur în sine decât faptul că-i face pe oameni ridicoli. (Sărăcia)

Nil mortalibus ardui est. *Horatius, Odae 1, 3, 37.* Nimic nu le este imposibil muritorilor. Omul, în cutezanța sa, încearcă și reușește chiar să infăptuiască lucruri care par a-i depăși puterile. (Cutezanță)

Nil non mortale tenemus. *Ovidius, Tristia 3, 7, 43.* Tot ce avem e muritor. (Moartea)

Nil non mortale tenemus/ Pectoris exceptis ingenii que bonis. *Ovidius, Tristia 3, 7, 43 sq.* Tot ce avem e pieritor, afară de însușirile sufletului și ale minții. (Calitate)

Nil prodest, quod non laedere possit idem./ Igne quid utilius ? siquis tamen urere tecta/ Comparat, audaces instruit igne manus./ Eripit interdum, modo dat medicina salutem,/ Quaeque iuвет, monstrat, quaeque sit herba nocens./ Et latro et cautus praecingitur ense viator;/ Ille sed insidias, hic sibi portat opem./ Discitur innocuas ut agat facundia causes;/ Protegit haec sontes, immeritosque premit. *Ovidius, Tristia 2, 266 urm.* Nu există ceva de folos, care să nu poată fi și vătămător. Ce-i mai util ca focul ? Și totuși, când cineva vrea să incendieze o casă, el se înarmează cu foc. Medicina

uneori dă sănătate, alteori o ia; ea ne arată ce buruieni tămăduiesc și care din ele sunt vătămătoare. Și tilharul poartă sabie și călătorul prudent. Dar pe când unul caută să atace, celalalt își poartă ajutor. Elocvența se învață pentru a pleda cauze drepte; dar tot ea ocrotește pe vinovat și asuprește pe inocent. (Vătămarea)

Nil proprium ducas, quod mutari possiet. *Syrus Publilius, Sententiae 574.* Nu socoti ca propriu nimic ce se poate schimba. (Proprietatea)

Nil rationis est, ubi res semel in affectum venit. *Syrus Publilius, Sententiae 1063.* O dată ce lucrurile au ajuns la sentiment, s-a isprăvit cu judecata. (Judecata)

Nil sine magno/ Vita labore dedit mortalibus. *Horatius, Satirae 1, 9, 59 sq.* Viața nu dă muritorilor nimic fără muncă grea (Fără mare trudă viața n-a dat oamenilor nimic). (Munca)

Nil tam difficile, est, quin quaerendo investigari possiet. *Terentius, Heautontimorumenos, 6751.* Nu-i nimic atât de greu, încât să nu poată fi găsit prin căutare. (Căutarea)

Nil terribile, nisi ipse timor. *Bacon Francis, De dignitate et augmentis scientiarum (II).* Nimic nu este de temut în afară de însăși teama. (Teama)

Nimeni dintre muritori nu e tot timpul fericit. *Bacchylides 37 (2).* (Fericire)

Nimeni nu știe ce i se va întâmpla mâine cutăruia sau cutăruia; de aceea cel cuminte să-și facă treburile încă azi. *Çaragadharapaddhati, Sadacara 49; Böhlingk, Indische Sprüche 1345.* (Neprevăzutul)

Nimeni nu cunoaște totul, nimeni nu-i atotștiutor. Perfecțiunea științei nu se află nicăieri într-un singur om. *Mahabharata 3, 2 815* (Știința)

Nimeni nu dobândește laudă prin plăceri. *Carcinus, Stobaeus, Florilegium 29, 31.* (Plăcerea)

Nimeni nu dobândește vreo calitate fără (ajutorul) zeilor, fie cetate, fie muritor. *Simonides, 44.* (Calitate)

Nimeni nu duce viața pe care și-a ales-o. *Euripides, ap. Wagner, Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta 911* (Viața)

Nimeni nu e (din natură) prietenul sau dușmanul cuiva; prietenii și dușmanii provin din interes. *Mahabharata 12, 5021 Böhlingk, Indische Sprüche 4274* (Prietenia)

Nimeni nu e cu totul fericit în toate. *Theognis 441.* (Fericire)

Nimeni nu e cu totul prietenul sau dușmanul cuiva. Câteodată vedem pe unul care a fost distrus de un prieten cum e scăpat printr-un serviciu pe care i-l face dușmanul. *Pañcatantra 133* (Prietenia)

Nimeni nu e rău de bună voie. *Plato, Protagoras, p. 435 D* (Răutatea)

Nimeni nu iubește pe acela care aduce o veste rea. *Sophocles, Antigona 277* (Vestea)

Nimeni nu observă că lumea aceasta se scufundă în oceanul adânc al timpului, în care se afla doi monștri mari: bătrânețea și moartea. *Mahabharata 876 sq. Böhrtlingk, Indische Sprüche 5159* (Timp)

Nimeni nu pleacă pe lumea cealaltă împreună cu toată averea sa imensă, nici nu poate scăpa, prin răscumpărare, de moarte sau de bolile cele grele sau de bătrânețea împovărătoare ce se apropie. *Solon, Elegi, 22, 7-10.* (Averea)

Nimeni nu poate educa pe cineva, dacă-i este nesuferit. *Xenophon, Memorabilia 1, 2, 39.* (Educația)

Nimeni nu poate să se abată din calea hotărâtă de destin. În destin își are rădăcina totul, și ceea ce există și ceea ce (încă) nu există, bucuria și întristarea. *Mahabharata, 1, 240; Böhrtlingk, Indische Sprüche, 2809.* (Destin)

Nimeni nu poate să strângă avere fără osteneală, stând degeaba și numai invocând pe zei. *Euripides, Electra, 80.* (Averea)

Nimeni nu poate să-și adune cele necesare pentru trai stând degeaba, fără a se osteni și pomenind mereu pe zei. *Euripides, Electra, 80, sq.* (Munca)

Nimeni nu primește de bună voie nici chiar daruri, dacă sunt spre răul lui. *Xenophon, Cyrus, 1, 6, 21.* (Darul)

Nimeni nu scapă de destinul său. *Ramayana 2, 105, 26; Böhrtlingk, Indische Sprüche 4388.* (Destin)

Nimeni nu scapă de soarta sa, fie bun, fie rău, de cum se naște. *Homerus, Ilias, 6, 488 sq.* (Destin)

Nimeni nu va scăpa, dacă se va împotrivi cu curaj fie vouă fie oricărei alte mulțimi și va (căuta să) împiedice de a se întâmpla în cetate multe nedreptăți și ilegalități. *Plato, Apologia 19.* (Mulțimea)

Nimeni nu vrea să aibă prieteni săraci. *Euripides, Electra 1138* (Prietenia)

Nimeni nu vrea să fie prietenul cuiva atunci când i se întâmplă o nenorocire, chiar dacă s-a născut din aceeași mamă. *Theognis, Sententiae 299 sq.* (Prietenia)

Nimeni nu-și dă seama, când greșește, cât de mare e greșeala pe care o face; abia mai târziu vede el (aceasta). *Xenophon, Memorabilia 4, 7.* (Greșeala)

Nimeni nu-i atât de bogat, încât să nu posede mai puțin decât ar vrea. *Favorinus, ap. Stobaeus, Florilegium, 94, 29.* (Bogăția)

Nimeni nu-i atât de fără minte încât să prefere războiul în locul păcii; căci în timp de pace copiii îngroapă pe părinți, iar în timp de război parinții pe copii. *Herodotus 1, 87* (Război)

Nimeni nu-i iubit de timp, nimeni nu-i este odios; timpul nu-i indiferent față de nimeni; pe toți îi răpește timpul. *Mahabharata 11, 68 Böhrlingk, Indische Sprüche 4 276* (Timp)

Nimeni nu-i mai nefericit decât cel sărac. Veșnic se ostenește, veghează, muncește, pentru ca (pe urmă) să vină altul și să pună mâna (pe ceea ce a agonisit). *Menander, ap. Comparatio Menandri et Philemonis, p. 357* (Sărăcia)

Nimeni pe lumea aceasta nu e atotștiutor; nimeni pe pământ nu e cu desăvârșire prost. *Tantrakhayika 145* (Știința)

Nimeni să nu creadă că eu aș susține că justiția se poate învăța. Ba eu socot că nici nu există vreo astfel de știință, care să poată sădi justiția în aceia a căror natură îi este potrivnică. *Isocrates, Adversus sophistat 295.* (Justiția)

Nimeni să nu judece pe cineva că-i fericit, înainte de a-l vedea sfârșind bine; căci numai pe cel mort îl poți lăuda fără a greși. *Dionysus Maior, Leda, ap. Stobaeus 105, 2, c. 1.* (Fericire)

Nimeni să nu săvârșească vreo acțiune pripită; nechibznița este cauza principală a nenorocirii. Doar norocul, care iubește calitățile, își alege singur pe acela care acționează (numai) după ce se chibzuiește. *Hitopadeça 4, 97; Böhrlingk, Indische Sprüche 3226.* (Nechibzuița)

Nimeni, oricât ar fi de mândru de bogăția sa, nu îmbătrânește în liniște, dacă a pângărit legea; ci, ziua sau noaptea, zeița dreptății se furișează și-l surprinde pe cel nelegiuit. *Fragm. anon., ap. Stobaeus, o. c. 1, 4, 10.* (Dreptatea)

Nimic din cele omenești nu merită multă preocupare. *Plato, Res publica 10, 6.* (Preocuparea)

Nimic din cele omenești nu-i mai aproape de moarte ca somnul; atunci sufletul omului apare cel mai divin și atunci, prevede ceva din cele ce vor fi; căci atunci, după cât se pare, el se liberează cel mai mult. *Xenophon, Cyrus 8, 7, 21* (Somnul)

Nimic mai șubred ca lucrurile omenești. *Iohannes Chrysostomus,*

In *Eutropium* 3. (Nestatornicia)

Nimic mai temerar decât prostia. Menander, ap. Stobaeus, *Florilegium* 4, 35 (Prostia)

Nimic nu dobândesc oamenii fără (ajutorul) zeilor. Euripides, *Thyestes*, fr. 6, ap. Wagner, *fragm.* (Dobândirea)

Nimic nu e sigur în viața omenească. Euripides, fr. 911, ap. Wagner, *Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta.* (Nesiguranța)

Nimic nu este cu neputință pe lumea aceasta pentru cei care au minte. *Pañcatantra* (K) 1, 55, 4. (Mintea)

Nimic nu este în mod real plăcut sau neplăcut în natură; toate devin așa prin obișnuință. Epictetus, ap. *Anthologia Palatina* 1, 40, p. 46. (Plăcerea)

Nimic nu izbândește fără muncă. Sophocles, *Electra* 9 15. (Munca)

Nimic nu păgubește atât pe lumea aceasta ca rivalitatea. *Mahabharata* 1 Bōhtlingk, *Sanshrit-Chrestomathie*, 102, 4 (Rivalitatea)

Nimic nu prețuiește mai mult ca un prieten credincios. *Septuaginta*, *Siracides* 15 (Prietenia)

Nimic nu se întâmplă fără o cauză, ci totul (se întâmplă) dintr-un anumit motiv și sub povara necesității. Leucippus, ap. Diels, *Frag.* 2. (Cauza)

Nimic nu sporește atîta îndrăzneala celor răi ca slăbiciunea celor buni. Leon al XIII-lea. (Îndrăzneala)

Nimic nu va fi vreodată deopotrivă de plăcut oamenilor. Pindarus, *Olympia* 8, 70. (Plăcerea)

Nimic nu-i contra așteptării; trebuie să ne așteptăm la orice. Euripides, *Hypsipyle*, ap. Stobaeus, 90, 16. (Așteptarea)

Nimic nu-i cu neputință pe lumea aceasta pentru inteligența celor inteligenți. *Pañcatantra* (B.), 5, 47. (Inteligența)

Nimic nu-i de necrezut în viața omenească. Menander, ap. Stobaeus, *Eclogae physicae et ethicae* 1, 237. (Necrezut)

Nimic nu-i greu de îndeplinit pe lumea aceasta pentru cei hotărâți. Somadeva, *Kathasaritsagara* 37, 29. (Hotărârea)

Nimic nu-i imposibil pentru muritori. Sophocles, *Antigona* 388. (Imposibilul)

Nimic nu-i sigur în viața omenească. Menander, *Monosticha* 57 (Siguranța)

Nimum altercando veritas amittitur. *Syrus Publilius, Sententiae, 578.* Cu prea multă discuție se pierde adevărul. (Adevăr)

Nimum boni est, cui nihil est mali. *Ennius Quintus, Fragmenta, ap. Diehl, 292.* Prea bine îi merge aceleia căruia nu i se întimplă nici un rău. (Răul)

Nimum ne crede colori. *Vergilius, Bucolica (II, 17).* Nu te încrede prea mult în culoare. (Încredere)

Nine tenths of wisdom consists in being wise in time. *Roosevelt Theodore, Speech, 1912.* Nouă zecimi din înțelepciune constă în a fi înțelept la timp. (Înțelepciune)

Ninguno vive sin el contrapeso de la prenda relevante. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia, 225.* Nu e nimeni care să nu poarte în el contraponderea însușirii sale celei mai strălucite. (Calitate)

Nisi Dominus custodierit domum, in vanum vigilant qui custodiunt eam. *Ap. Hugo Victor, Les Misérables 1, 1, 6.* Dacă Domnul nu ar păzi casa, în zadar veghiază cei care o păzesc. (Paza)

Nisi etiam naturam plerumque fortuna corrumpet. *Curtius Quintus Rufus 3, 2, 17.* Adesea norocul strică și caracterul. (Noroc)

Nisi forte rebus cunctis inest quidam velut orbis, ut, quemadmodum temporum vices, ita morum vertantur: nec omnia apud priores meliora, sed nostra quoque aetas multa laudis et artium imitanda posteris tulit. *Tacitus, Annales 3, 55* Afară numai dacă nu se află în toate lucrurile un fel de ciclu, care face să se schimbe moravurile așa cum, se schimbă timpurile; nu toate au fost mai bune la predecesori; și epoca noastră a produs multe fapte lăudabile și multe progrese în cultură, demne de a fi imitate de urmași. (Schimbare)

Nisi per te sepias, frustra sapientem audias. *Syrus Publilius, Sententiae 582.* Dacă nu ești tu însuși înțelept, în zadar ascuți pe un înțelept. (Înțelepciune)

Nitimur in vetitum semper, cupimusque negata. *Ovidius, Amores 3, 4, 17.* Năzuim mereu la ceea ce-i oprit și dorim ceea ce (ni) se refuză. (Dorința)

Niuna corrotta mente intese mai sanamente parola. *Boccaccio, Il Decamerone 2, 325.* Nici o minte stricată n-a înțeles vreodată în mod sănătos vreo vorbă. (Întristarea)

No consiste la perfección en la cantidad, sino en la calidad. Todo lo may bueno fué siempre poco y raro. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 27.* Perfecțiunea nu constă în cantitate, ci în calitate. Tot ce-i excelent este întotdeauna redus și rar. (Perfecțiunea)

No game is to be despaired of until it is lost. *Scott Walter,*

Quentin Durward 26. Nu trebuie să desperăm în nici un joc, cât timp încă nu e pierdut. (Jocul)

No hay afán sin conorte: los necios le tienen en sei venturosos, y también se dijo «ventura de fea». Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia* 130. Nici o mâhnire fără mângâiere. Pentru cei proști este aceea că au noroc; și norocul femeilor urâte a devenit proverbial. (Întristarea)

No hay cosa más fácil que engañar a un hombre de bien: cree mucho el que nunca miente, y confía mucho el que nunca engaña. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia* 243. Nimic nu-i mai ușor decât a înșela pe un om onest. Mult crede cine nu minte niciodată, și mult se încrede cine nu înșeală niciodată. (Înșelarea)

No hay cosa que requiera mas tiento que la verdad. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia*, 181. Nimic nu cere mai multă prudență decât adevărul. (Adevăr)

No hay fortuna en el mmdo, ni las cosas que en él suceden, buenas ó malas que sean, vienen acaso, sino por particular providencia de los cielos. Cervantes, *Don Quijote de la Mancha* 2, 66. Nu există noroc pe lume; și lucrurile, bune sau rele, ce se succed în ea, nu vin din întâmplare, ci dintr-o providență specială a cerului. (Providența)

No hay venganza más heroica que con méritos y prendas, que vencen y atormentan a la invidia. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia* 162 Nu este răzbunare mai eroică decât aceea a talentului și a meritului, care biruie pe invidioși și-i chinuiește. (Talentul)

No hay, mayor señorío que el de sí mismo, de sus afectos, que llega a ser triunfo del albedrío. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia* 8 Nici o stăpînire nu-i mai mare ca aceea asupra noastră și asupra pasiunilor noastre; ea devine triumful liberului arbitru. (Stăpânirea)

No le contarà la nota⁹⁵ vulgar las que acertare, sino las que errare. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia* 169. Critica ordinară a lumii nu ține seama de ceea ce ți-a reușit, ci de ceea ce ai greșit. (Greșeala)

No man can feel his own identity aright except his eyes be closed; as if darkness were indeed the proper element of our essences, though light be more congenial to our clayey part. Anonimus. Nici un om nu-și poate simți adevărata identitate decât când are ochii închiși; ca și cum întunericul ar fi elementul propriu esenței noastre, cu toate că lumina e mai placută trupului nostru de lut. (Identitate)

No man is so fond of liberty himself, as not to be desirous of subjecting the will of some individuals in society to his own. Goldsmith, *The Vicar of Wakefield* 20. Nu e nimeni atât de pasionat de

⁹⁵ Nota: advertencia, conocimiento.

libertate, încât să nu dorească să supună voinței sale pe aceea a unor persoane din societate. (Libertate)

No matter how hard a man may labor, some woman is always in the background of his mind. She is the reward of virtue. *Atherton Gertrude F., The Conqueror.* Oricât de mult ar lucra un bărbat, o femeie se găsește întotdeauna în spatele minții sale. Ea este răsplata virtuții. (Femeie)

No one can built his security upon the noblese of another. *Carther Willa, Alexander's Bridge.* Nimeni nu își poate construi siguranța pe nobleța altuia. (Noblețe)

No one has the right to destroy who could not build up again the being destroyed or establish it in a better condition. *Neel A. D., With Mystics and Magicians in Tibet, p. 1587.* Nimeni n-are dreptul să distrugă, dacă nu-i în stare să reclădească ce a distrus sau s-o pună într-o condiție mai bună. (Distrugerea)

No one means all he says, and yet very few say all they mean, for words are slippery and thought is viscous. *Adams Henry Brooks, The Education of Henry Adams.* Nimeni nu vrea să spună tot ce spune, și totuși puțini spun tot ceea ce pot să spună, căci cuvintele sunt alunecoase și gândul este vâscos. (Limba)

No pagarse de la mucha cortesía: que es especie de engaño. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 191.* Să nu ne mulțumim cu o politeță mare; pentru că-i un fel de înșelăciune. (Politețea)

No perecer de desdicha ajena. Conozca al que está en el lodo, y note que le reclamará para hacer consuelo del reciproco mai. Buscan quien les ayuda a llevar la desdicha, y los que en la prosperidad le daban espaldas, ahora la mano. Es menester gran tiento con los que se ahogan, pare acudir al remedio sin peligro. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 285. Să nu mori din cauza nenorocirii altuia.* Cunoaște pe acela care-i cufundat în mlaștină și notează-ți că te va striga, pentru ca pe urmă să se mângâie cu suferința amândurora. Astfel de oameni caută pe cineva, care să le ajute să suporte nenorocirea, și cui i-au întors spatele în fericire, acelaia îi întind acum mâna. Mare precauție trebuie față de acei care sunt pe punctul de a se îneca, pentru a le da ajutor fără a se primejdui pe sine. (Nenorocirea)

No society seems ever to have succumbed to boredom. *Galbraith John K., The Affluent Society.* Nici o societate nu pare să fi murit vreodată din pricina plictiselii. (Societate)

No sólo es viliana la memoria para faltar cuando más fué menester, pero necia para acudir cuando no convendría. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 262.* Memoria nu e numai rebelă, prin faptul că ne părăsește (tocmai) când avem mai mare nevoie de ea, dar și neroadă; căci aleargă la noi când nu e deloc oportună. (Memoria)

No, I am not complicated. I am simply a mix of a great many simple men, very different from one another. *Fitzgerald Francis Scott, Tender is the Night*, III, 8. Nu, nu sunt complicat. Sunt pur și simplu un amestec dintr-o grămadă de oameni simpli, foarte diferiți unul de altul. (Simplitate)

Noțiunea de dreptate a unei societăți se schimbă după timp. *Aeschylus, Septem adversus Thebas* 1070 sq. (Dreptatea)

Noaptea va trece, se vor ivi zorile frumoase, va răsări soarele, vor râde lotușii. Pe când se gândea astfel o albină într-o floare de lotus, o, ce nenorocire! un elefant distruse lotușii de pe lac. *Appaya Dikșita, Kuvalayanandakarikah* 159. (Neprevăzutul)

Nobilitas sola est atque unica virtus. *Iuvenalis, Satirae* 8, 20. Singura și unica noblețe este virtutea. (Noblețea)

Nobody expected me to be President. In my poor, lean, lank face nobody has ever seen that any cabbages were sprouting out.⁹⁶ *Lincoln Abraham, Speech, 1858*. Nimeni nu s-a așteptat ca eu să fiu președinte. Pe sârmana mea față slabă și trasă n-a văzut nimeni înflorind verze. (Oameni celebri – Lincoln)

Nocere posse et nolle laus amplissima est. *Syrus Publilius, 588*. Cel mai strălucit merit este să poți face rău și să nu vrei. (Fapta rea)

Noch ist es Tag, da rühre sich der Mann,/ Die Nacht tritt ein, wo neimand wirken kann. *Goethe, Der west-östliche Divan, Buch der Sprüche*. Încă mai e ziuă; de aceea omul să fie activ. Se apropie noaptea, când nimeni nu poate lucra. (Activitatea)

Noch kämpfen wir Schritt um Schritt mit dem Riesen Zufall, und über der ganzen Menschheit waltete bisher noch der Unsinn, der Ohne-Sinn. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra* 1, 113. Noi încă mai luptăm pas cu pas cu uriașul hazard, și peste întreaga omenire a stăpânit încă până acum absurdul, nonsensul. (Hazardul)

Noch keinen sah ich fröhlich enden/ Auf den mit immer vollen Händen/ Die Götter ihre Gaben streun. *Schiller, Der Ring des Polykrates, 11, 4 sqq*. Încă n-am văzat pe cineva sfârșind fericit, asupra căruia zeii revărsau darurile lor cu mâini mereu pline. (Fericire)

Noctes atque dies patet atri ianua Ditis:/ Sed revocare gradum superasque evadere ad auras,/ Hoc opus, hic labor est. *Vergilius, Aeneis* 6, 127 sqq. Zi și noapte stă deschisă poarta negrului Pluton; dar a te întoarce și a ieși la lumina de sus a zilei, aceasta-i greutatea, aici e nodul. (Moartea)

Noi însă, pe lângă relele inevitabile, ne mai pricinuim singuri

⁹⁶ Acest discurs se referă la adversarul politic al lui Lincoln, care `mp`r]ea favoruri `n dreapta [i stânga ca [i cum ar fi fost verze; fa]a acestuia era grav\ [i jovial\.

altele. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 98, 8 v. 7–8 (Răul)*

Noi abbiamo bisogno d'incolpar sempre qualcuno dei nostri danni e delle nostre sciagure. *Pirandello, Il fu Mattia Pascal 13* Ave nevoie de-a învinovăți totdeauna pe cineva de pagubele și de nenorocirile noastre. [\(Vina\)](#)

Noi bătrânii nu suntem decât o povară, niște umbre; ne mișcăm ca niște imagini în vis; mintea s-a dus, deși ni se pare că judecăm bine. *Euripides, Aeolus, ap. Stobaeus, 116, 4. (Bătrânețea)*

Noi credem că cine are noroc are și minte. *Euripides, ap. Wagner, Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta 1034; = Menander, Monosticha 497. (Mintea)*

Noi deducem cele nevăzute din cele prezente.⁹⁷ *Euripides, Oenomaus, ap. Clemens Alexandrinus, Stromata, 6, 2, §18. (Deductia)*

Noi dobîndim prieteni nu primind binefaceri, ci făcând. *Thucydides, Bell. Pel. 2, 40, 4 (Prietenia)*

Noi muritorii nu posedăm în deplină proprietate bunurile (noastre), ci suntem numai administratorii averii zeilor. Când vor, ei o iau înapoi. *Euripides, Phoenix, ap. Stobaeus, Florilegium 555. (Pesiunea)*

Noi nu știm nimic în realitate; căci adevărul e în abis. *Democritus, ap. Diels, Die Fragmente der Vorsokratiker, 117. (Adevăr)*

Noi nu ne putem da seama cum este sau nu este orice lucru în realitate. *Democritus, ap. Diels, fr. 180. (Cunoaștere)*

Noi trăim moartea aceluia (a sufletelor), iar acele trăiesc moartea noastră. *Heraclitus, ap. Diels, Fr. 77. (Moartea)*

Noi trăim nu cum vrem, ci cum putem. *Plato, Hippias maior 301 (Viața)*

Noi uomini siam in generale fatti cosi: ci rivoltiamo sdegnati e furiosi contro i mali nuziani, e ci curviamo in silenzio sotto gli estremi; sopportiamo, non rassegnati ma stupidi, il colmo di ciò che da principio avevamo chiamato insupportabile. *Manzoni, I Promessi sposi sposi 28* Noi oamenii suntem făcuți, în general, astfel: ne ridicăm indignați și furioși împotriva relelor mijlocii și ne plecăm în tăcere sub cele extreme; suportăm, nu resemnați, ci stupizi, culmea (unui rău), pe care la început îl numisem insuportabil. [\(Resemnarea\)](#)

Noi urâm nu numai pe acei care răspândesc ceea ce nu voim, dar și pe acei care aud. *Plutarchus, Moralia p. 127. (Defăimarea)*

⁹⁷ Cf. Εγὼ συμβαλλομαι τοισι εμπηανεσι τα με γινωσκομενα τεκμαιρομενος. *Eu deduc comparând cele necunoscute cu cele vădite* (Herodotus, 2, 33).

Noice proves nothing. Often a hen who has merely laid an egg cackles as if she had laid an asteroid. Mark Twain, *Pudd'nhead Wilson's Calendar*. Zgomotul nu dovedește nimic. Deseori o găină care a făcut doar un ou, va cotcodăci de parcă ar fi făcut un asteroid. ([Scandal](#))

Nolens, volens. *Augustinus, Retractationes* (I, 13, 5). Fără voie sau cu voie; nevrînd, vrînd.⁹⁸ ([Întâmplător](#))

Noli absentia cogitare ut jam praesentia, sed ex praesentibus optima quaeque elige, eorumque gratia tunc reputa, quanto studio requirentur, si non adessent. Nu cugeta asupra celor inexistente, ca și cum ar fi în clipa de față. Iar dintre cele prezente, ține seama care sînt cele mai folositoare și grație părerii formate, amintește-ți cum le-ai fi căutat, dacă nu le aveai. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum* 7, 27. ([Lipsa](#))

Noli anxius esse in divitiis iniustis;/ non enim proderunt tibi in die obductionis. *Septuaginta, Siracides*, 5, 8. Nu te baza pe bogățiile adunate cu nedreptate; că nimic nu-ți vor folosi în ziua restriștei. ([Bogăția](#))

Noli de mortuo inimico tuo gaudere;/ sciens quoniam omnes morimur. *Septuaginta, Siracides* 8, 7. Nu te bucura de moartea nimănui; adu-ți aminte că toți murim. ([Moartea](#))

Noli foenerari homini fortiori te;/ quod si foeneraveris, quasi perditum habe. *Septuaginta, Siracides* 8, 12. Nu da cu împrumut celui ce este mai puternic decât tine, iar dacă i-ai împrumutat ceva, socotește împrumutul ca pierdut. ([Împrumutul](#))

Noli laborare ut diteris,/ sed prudentiae tuae pone modum./ Ne erigas oculos tuos ad opes quas non poses habere,/ quia facient sibi pennas quasi aquilae et volabunt in caelum. *Septuaginta, Proverbia*, 23, 4 sq. Când ești sărac, nu te măsură cu cel bogat; ci mintea ta să se ferească (de așa ceva). Dacă îți vei îndrepta privirea asupra (bogăției) lui, vei vedea că a și dispărut; căci e înzestrată cu aripi, ca vulturul. ([Bogăția](#))

Noli me tangere. *Iohannes* (XX, 17). Nu mă atinge. Cuvinte pe care Iisus i le-ar fi adresat Mariei Magdalena în dimineața învierii. Semnifică interdicția de a te atinge de o persoană sau de un lucru. ([Interdicție](#))

Noli turbare circulos meos! *Arhimede*. Nu-mi strica cercurile! Astfel ar fi apostrofat *Arhimede*, absorbit cu totul în rezolvarea unor probleme de geometrie, pe un ostaș din armata romană intrată în orașul Siracuză, care îi călcăse figurile desenate pe nisip. Acesta, socotindu-se insultat și necunoscându-l pe marele învățat l-a ucis. Avertisment adresat cuiva care încearcă să te distragă de la preocupări importante. ([Avertisment](#))

Noli vinci a malo; sed vince in bono malum. *Novum Testamentum, Ad Romanos* 12, 21. Nu te lăsa biruit de rău, ci biruie răul

⁹⁸ Vezi [i *Volens, nolens* (Vr`nd, nevr`nd).

cu binele. (Răul)

Nolite ante tempus iudicare. *Novum Testamentum, Ad Corinthios I, 4, 5.* Nu judecați nimic mai înainte de vreme. (Judecata)

Nolite ergo solliciti esse in crastinum. Crastinus enim dies sollicitus erit sibi ipsi; sufficit diei malitia sua. *Novum Testamentum, Matthaeus 6, 34.* Nu duceți grijă de ziua de mâine, căci ziua de mâine se va îngriji de sine. Ajunge zilei răutatea ei. (Grija)

Nolite iudicare, ut non iudicemini. *Novum Testamentum, Matthaeus, 7, 1.* Nu judecați, ca să nu fiți judecați. (Judecata)

Nolite mittere margaritas ante porcos. *Matthaeus (VII, 6).* Să nu aruncați mărgăritare înaintea porcilor. *Mărgăritare la porci:* 1) Este inutil să oferi lucruri de preț unor oameni care nu știu să le aprecieze; 2) Nu trebuie să vorbești în fața unui neștiutor lucruri pe care nu le înțelege. (Discernământ)

Nolite zelare mortem in errore vitae vestrae,/ neque acquiratis perditionem in operibus manuum vestrarum. *Vulgata, Sapiientia 1,12.* Nu vă grăbiți moartea prin rătăcirile vieții voastre și nu vă atrageți pieirea prin fapta mâinilor voastre. (Fapta rea)

Nomen nostrum oblivionem accipiet per tempus,/ et nemo memoriam habebit operum nostrorum;/ et transibit vita nostra tanquam vestigium nubis,/ et sicut nebula dissolvetur quae fugata est a radiis solis. *Septuaginta, Sapiientia 4* Numele nostru se va uita cu vremea și nimeni nu-și va aduce aminte de faptele noastre, și viața noastră va trece ca urma norului și se va risipi ca negura pe care o alungă razele soarelui. (Viața)

Nomina odiosa. *Ovidius, Heroides (XII, 54).* Nume odioase. Poetul folosește aceste cuvinte referindu-se la locurile care amintesc de războiul troian.⁹⁹ (Neplăcere)

Non agnoscetur in bonis amicus,/ et non abscondetur in malis inimicus. *Septuaginta, Siracides 12, 8* Prietenul nu poți să-l cunoști atunci când ești fericit, iar dușmanul nu rămîne ascuns atunci când ești nenorocit. (Prietenia)

Non bene pro toto libertas venditur auro. *Seneca L. A., Epistulae.* Nu se vinde bine libertatea (nici) pentru tot aurul (din lume). (Libertate)

Non cani nec rugae repente auctoritatem arripere posunt, sed honeste acta superior aetas fructus capit auctoritatis extremos. *Cicero, De senectute 62.* Nici părul cărunt nici zbârciturile nu ne pot da dintr-odată prestigiul; ci viața anterioară, trăită frumos, dobândește în cele din urmă roadele prestigiului. (Prestigiul)

Non census nec clarum nomen avorum,/ Sed probitas magnos

⁹⁹ Prin extensie: Nume care evocă lucruri neplăcute.

ingeniumque facit. *Ovidius, Ex Ponto 1, 9, 39 sq.* Nu averea, nici numele ilustru al strămoșilor ne face mari, ci caracterul și mintea. (Caracter)

Non contingit tranquillitas, nisi immutabile certumque iudicium adeptis. *Seneca L. A., Epistulae 95, 57.* De liniște nu au parte decât acei care și-au format o judecată nestrămutată și precisă. (Liniștea)

Non debes causas doloris accersere nec levia incommoda indignando cumulare. *Seneca L. A., Epistulae 99, 13* Nu căuta pricini de suferință și nu spori nenorociri mici revoltându-te. (Răzvrătire)

Non dubia est Ithaci prudentia: sed tamen optat/ Fumum de patriis posse videre focus./ Nescio qua natale solum dulcedine cunctos/ Ducit, et immemores non sinit esse sui./ Quid melius Roma ? Scythico quid frigore peius ?/ Huc tamen ex illa barbarus urbe fugit. *Ovidius, Ex Ponto 1, 3 33 sqq.* Se cunoaște înțelepciunea lui Ulise; și totuși el dorea să poată zări măcar fumul din vatra strămoșească¹⁰⁰. Prin nu știu ce farmec, pământul natal atrage pe fiecare și nu-l lasă să-l uite. Ce e mai bun decât Roma ? Și ce e mai rău decât gerul din Scitia? Și totuși barbarul fuge din Roma, ca să vină aici. (Nostalgia)

Non è cosa piu difficile a trattare, nè più dubbio a riuscire, nè piu pericoloso a maneggiare, che farsi capo ad introdurre nuovi ordini. *Machiavelli, Il Principe 6* Nu există lucru mai greu de făcut, nici mai îndoielnic în reușită, nici mai primejdios de întreprins, decât a introduce cel dintii orînduiei noi. (Reforma)

Non enim erit memoria sapientis/ similiter ut stulti in perpetuum,/ et futura tempora oblivione cuncta pariter operient/ moritur doctus similiter ut indoctus. *Vulgata, Ecclesiastes 2, 16.* Pomenirea celui înțelept – întocmai ca și a celui nebun – nu este veșnică, fiindcă negreșit, în zilele ce vor veni, toți vor fi uitați, și vai ! înțeleptul moare ca și nerodul. (Înțelepciune)

Non enim hilaritate, nec lascivia, nec risu, aut joco, comite levitatis, sed saepe etiam tristis firmitate et constantia sunt beati. *Cicero, De finibus bonorum et malorum, 2, 10.* Noi nu suntem fericiți în veselie și plăceri, nici în rîsete sau jocuri și în șirul petrecerilor, ci mai curând în tristețe, prin fermitate și perseverență. (Bun și rău)

Non enim paranda nobis solum, sed fruenda sapientia est. *Cicero, De finibus bonorum et malorum, 1, 1.* Nu este destul să căpătăm înțelepciune, trebuie să o și folosim. (Înțelepciune)

Non enim qui se ipsum commendat, ille probatus est: sed quem Deus commendat. *Novum Testamentum, Ad Corinthios II, 10, 18.* Nu cel ce se laudă singur este dovedit de bun, ci acela pe care Domnul îl laudă. (Lauda)

¹⁰⁰ Cf. Homer, Odiseea 1, 57 urm.

Non eo potius curam transferes, ut ostendas omnibus magno temporis impendio quaeri supervacua et multos transisse vitam, dum vitae instrumenta conquirunt ? ... non enim vivunt sed victuri sunt. Omnia differunt. Seneca L. A., *Epistulae* 45, 12 sq. Oare nu vei avea grijă mai degrabă să arăți tuturor că se caută lucruri de prisos cu mare pierdere de timp și că mulți și-au petrecut viața adunînd mijloace de trai ? . . . căci ei nu trăiesc, ci (numai) au de gând să trăiască. Pe toate le amîna. (Viața)

Non erat his locus. Horatius, *Ars poetica* (19). Nu era locul potrivit pentru acestea; aceasta nu-și avea locul aici. Poetul vorbește de digresiuni devenite locuri comune și plasate în mod nepotrivit. Îndemn la evitarea digresiunilor inutile sau a cuvintelor superflue. (Discernământ)

Non esse cupidum, pecunia est; non esse emacem, vectigal est. Cicero, *Paradoxa Stoicorum*, 6, 3. Înseamnă a fi bogat să te lipsești de bogății; înseamnă a avea venit să te scutești de a cumpăra. (Bogăție)

Non est acerbum carere eo, quod cupere desieris. Seneca L. A., *Epistulae*, 78, 11. Nu e dur să fii lipsit de ceea ce ai încetat de a dori. (Lipsa)

Non est beatus, esse qui se non putat. Syrus Publilius, *Sententiae* 594. Nu e fericit, cine nu se crede fericit. (Fericire)

Non est bonitas esse meliorem pessimo¹⁰¹. Syrus Publilius, *Sententiae*, 595. Nu înseamnă bunătate a fi mai bun decât cel mai rău. (Bunătatea)

Non est census super censum salutis corporis. *Septuaginta*, *Siracides* 30,16 Nici o bogăție nu este mai presus de sănătatea trupească. (Sănătate)

Non est dicere: Quid est hoc, aut quid istud ?/ Omnia enim in tempore suo quaerentur. *Septuaginta*, *Siracides* 19, 16. Să nu zici: « Ce e asta ? » sau: « La ce slujește asta ? » pentru că toate, la vremea lor, se dovedesc de folos. (Folosul)

Non est enim arbor bona, quae facit fructus malos; neque arbory mala, faciens fructum bonum. *Novum Testamentum*, *Lucas* 6, 43 Nu se poate pom bun care să facă roade rele și, iarăși, nici pom rău care să facă roade bune. (Rodul)

Non est in medico semper, relevetur ut aeger,/ Interdum docta plus valet arte malum. Ovidius, *Ex Ponto*, 1, 3, 17 sq. Nu stă totdeauna în puterea medicului să se vindece bolnavul. Uneori boala e mai tare decât știința. (Boala)

Non est loquendum, sed gubernandum. Seneca L. A., *Epistulae*, 108. Nu e vorba să grăiești, ci să ții cârma. (Înțelepciune)

¹⁰¹ Aceeași cugetare [i la Seneca, *Epistulae* 79,11.

Non est movendum bene consopitum malum. *Syrus Publilius, Sententiae 598* Nu trebuie stîrnit un rău bine adormit. (Răul)

Non est mundus factus in tempore, sed cum tempore. *Augustinus, De civitate Dei 11, 6* Lumea n-a fost creată în timp, ci împreună cu timpul. (Timp)

Non est ornamentum virile, concinnitas. *Seneca L. A., Epistulae, 115.* Luxul nu este podoabă pentru bărbați. (Luxul)

Non est princeps supra leges, sed leges supra principem. *Plinius Caecilius Secundus, Caius.* Nu conducătorul stă deasupra legilor, ci legile deasupra conducătorului.¹⁰² Toți oamenii, indiferent de rangul lor social, sunt datori să respecte legea. (Respect)

Non est priorum memoria;/ sed nec eorum quidem quae postea futura sunt/ erit recordatio apud eos qui futuri sunt in novissimo. *Septuaginta, Ecclesiastes, 1, 11* Nimeni nu-i mai ține minte pe înaintași și, tot așa, pe urmașii care vor fi, nimeni nu-i va mai ține minte; între cei ce vor trăi în viitor. (Uitarea)

Non est quod credas quemquam fieri aliena infelicitate felicem. *Seneca L. A., Epistulae 94, 67.* Nu e nici un motiv să crezi că cineva poate deveni fericit prin nefericirea altuia. (Fericire)

Non est quod mireris ex eadem materia suis quemque studiis apta colligere: in eodem prato bos herbam quaerit, canis leporem, ciconia lacertam. *Seneca L. A., Epistulae, 108, 29.* Nu trebuie să ne mirăm că din aceeași materie fiecare adună ceva ce se potrivește cu preocupările sale; pe aceeași pajiște un bou caută iarbă, un câine iepuri, o barză șopârle. (Cititul)

Non est quod spectes, quod sit instae rei praemium; maius iniustae est. *Seneca L. A., Epistulae 113, 32* Nu e nici un motiv să ne uităm care-i răsplata unui lucru drept; e mai mare aceea a unui lucru nedrept. (Răsplata)

Non est sapientis dicere: «Vivam»: / Sera nimis vita est crastina: vive hodie. *Martialis, Epigrammi 1, 15, 11 sq.* Nu e lucru înțelpt să spui: «voi trăi»; viața de mâine e prea târzie: trăiește azi. (Viața)

Non est vivere, sed valere, vita. *Martialis, Epigrammi (VI, 60).* Nu-i totul să trăiești, ci să fii sănătos. (Sănătate)

Non exercitus neque thesauri praesidia regni sunt, verum amici, quos neque armis cogere neque auro parare queas: officio et fide pariuntur. *Sallustius, De bello Iugurthino, 10, 4.* Nu oștile sau vistieria constituie apărarea unei domnii, ci prietenii, pe care nu poți să-i constrângi cu armele, nici să-i câștigi cu aur; ei se dobândesc prin servicii și prin credință. (Domnia)

¹⁰² Vezi [i] *Caesar non supra grammaticos.*

Non facile solus serves quod multis placet. *Syrus Publilius 601.* Nu-i ușor să păstrezi pentru tine singur ceea ce place multora. (Păstrarea)

Non fit sine periculo facinus magnum nec memorabile. *Terentius, Heautontimorumenos 314* O faptă mare și memorabilă nu se săvârșește fără risc. (Riscul)

Non hominibus tantum, sed rebus persona demenda est et reddenda facies sua. *Seneca L. A., Epistulae, 24, 13.* Nu numai oamenilor, dar și lucrurilor trebuie să li se ia masca și să li se redea aspectul propriu. (Aparența)

Non ignara mali miseris succurrere disco. *Vergilius, Aeneis, 1, 630.* Cunoscând (și eu) nenorocirea, învăț să ajut pe cei nefericiți. (Ajutorul)

Non licet hominem esse saepe ita ut vult, si res non sinit. *Terentius, Heautontimorumenos 666.* Adesea nu e cu putință să fim așa cum vrem, dacă nu îngăduie situația. (Personalitatea)

Non mirum est in tranquillitate non concuti; illud mirare, ibi extolli aliquem, ubi omnes deprimuntur, ibi stave, ubi omnes iacent. *Seneca L. A., Epistulae 71, 25* Nu e de mirare că cineva nu e zguduit în (vremuri de) liniște; să ne mirăm când (vedem că) acolo unde toți sunt deprimați, cineva se înalță; că acolo unde toți sunt doborâți, cineva stă (în picioare). (Rezistența)

Non multa, sed multum.¹⁰³ *Quintilianus, De institutione oratoria (X, 1, 59), Plinius Caecilius Secundus, Caius, Epistulae (7).* Nu multe, ci mult. Nu mulțimea cunoștințelor contează, ci calitatea lor. Trebuie să spui mult în cuvinte puține. (Calitate)

Non multum prodest vitia sua proiecisce, si cum alienis rixandum est. *Seneca L. A., Epistulae 28, 7* Nu folosește mult să lepezi viciile tale, dacă trebuie să te lupți cu acele ale altora. (Viciul)

Non numero, sed pondere. *Cicero, De officiis (II, 22).* Nu după număr, ci după greutate. (Calitate)

Non olet (pecunia). *Vespasianus.* Banii n-au miros. Replica pe care ar fi dat o împăratul fiului sau, Titus, care-i reproșa că înființase closete publice/latrine cu taxă (vespasiene) pentru a reface vistieria țării. Ironie la adresa celor ce obțin câștiguri bănești prin mijloace mai mult sau mai puțin demne. (Bani)

Non omnem hominem inducas in domum tuam;/ multae enim sunt insidiae dolosi. *Septuaginta, Siracides, 11, 29* Să nu aduci pe orișicine în casa ta, fiindcă multe sunt uneltirile celui viclean. (Străin)

Non omnes eadem mirantur amantque. *Horatius, Epistulae, 2, 2, 58.* Nu toți admiră și iubesc aceleași lucruri. (Admirație)

¹⁰³ Variantă: *Multum, non multa.*

Non omni homini cor tuum manifestes, ne forte inferat tibi gratiam falsam. *Septuaginta, Siracides 8, 19.* Nu da pe față inima ta orișicui, ca să nu ai proastă mulțumire. (Destăinuirea)

Non omni pretio vita emenda est. *Seneca L. A., Epistulae 70, 7* Viața nu trebuie cumpărată cu orice preț. (Viața)

Non omnia evenire, quae statues, solent. *Syrus Publilius, Sententiae 607* Nu se realizează tot ce plănuim. (Realizarea)

Non omnia possumus omnes. *Lucilius, Satirae 5, 20; Vergilius, Eclogae 8, 63* Nu toți putem toate. Nu poate oricine să facă orice. (Limite)

Non omnibus dormio! *Cicero, Ad familiares (VII, 24, 1).* Nu dorm pentru toți ! Mai închid eu un ochi, dar nu chiar pentru toată lumea. (Apărare)

Non omnis moriar. *Horatius, Odae (III, 30, 6).* Nu voi muri de tot. Un mare creator supraviețuiește prin opera sa, care înfruntă veacurile. (Operă)

Non opus est verbis, credite rebus. *Ovidius, Fasti (II, 734).* Nu-i nevoie de vorbe, credeți faptele. (Fapte)

Non pecces in multitudinem civitatis, nec te immitas in populum. *Septuaginta, Siracides 7, 7.* Nu te pune în pricină cu obștia cetății și nu te amesteca în gloată. (Mulțimea)

Non possidentem multa vocaveris/ Recte beatum; rectius occupat/ Nomen beati, qui deorum/ Muneribus sapienter uti/ Duramque callet pauperiem pati/ Peiusque leto flagitium timet,/ Non ille pro caris amicis/ Aut patria timidus perire. *Horatius, Odae 4, 9, 45 sqq.* Nu poți numi pe drept fericit pe acela care posedă mult; mai degrabă se poate da numele de fericit aceluia care știe să se folosească în chip înțelept de darurile zeilor și să suporte sărăcia dură și care se teme de infamie mai rău decât de moarte, dar nu se teme să piară pentru prietenii săi scumpi sau pentru patrie. (Fericire)

Non possunt primi esse omnes omni in tempore/ Summum ad gradum cum claritatis veneris,/ Consistes aegre, nictu citius decidas. *Laberius, Decimus Iunius 127 sqq.* Nu pot toți să fie totdeauna cei dintâi. O dată ce ai ajuns pe treapta cea mai înaltă a gloriei, e greu să te menții și cazi mai iute decât ai clipi din ochi. (Întâietatea)

Non potest fieri, ut non aliquando succedat mult temptanti. *Seneca L. A., Epistulae 29, 2.* Nu se poate să nu reușească uneori cel care încearcă multe. (Izbânda)

Non potest homo accipere quisquam, nisi fuerit ei datum de caelo. *Novum Testamentum, Iohannes, 3, 27.* Nu poate un om să capete nimic, dacă nu i s-a dat lui din cer. (Dobândirea)

Non potest quisquam eodem tempore et bonum virum et bonum ducem agere. *Seneca L. A., De beneficiis 4, 37.* Nu poate cineva

să joace în același timp și rolul de om de treabă și pe acela de bun conducător. (Conducerea)

Non quam multis placeas, sed qualibus, stude. *Syrus Publilius, Sententiae, 609.* Să-ți pese nu atât de numărul cât de calitatea acelora cărora vrei să le fii pe plac. (Aprobarea)

Non quare et unde, quid habeas, tantum rogant. *Seneca L. A., Epistulae, 115, 14.* Ei nu întreabă de ce și de unde, ci numai ce ai. (Averea)

Non qui parum habet, sed qui plus cupit, pauper est. *Seneca L. A., Epistulae 1, 2* Nu cine are prea puțin, ci acela care dorește mai mult, este sărac. (Sărăcia)

Non quia difficilia sunt, non audemus, sed quia non audemus, difficilia sunt. *Seneca L. A., Epistulae, 104, 26.* Nu fiindcă (lucrurile acestea) sunt grele nu avem curaj ci fiindcă nu avem curaj, ele sunt grele. (Curaj)

Non quia difficilia sunt, non audemus, sed quia non audemus, difficilia sunt. *Seneca L. A., Epistulae, 104, 26.* Nu fiindcă (lucrurile acestea) sunt grele nu avem curaj, ci fiindcă nu avem curaj ele sunt grele. (Curaj)

Non recipit stultus verba prudentiae, / nisi ea dixeris, quae versantur in corde eius. *Septuaginta, Proverbia 18, 2.* Celui nebun nu-i place înțelepciunea, ci nebunia din inima lui. (Înțelepciune)

Non refers quam multos (sc. libros), sed quam bonos habeas. *Seneca L. A., Epistulae, 45, 1.* Nu importă cât de multe (cărți) ai, ci cât de bune. (Cartea)

Non scholae, sed vitae discimus. *Seneca L. A., Epistulae (106).* Nu învățăm pentru școală, ci pentru viață. **Instruirea nu este un scop în sine. Ea are în vedere pregătirea omului pentru viața socială.** (Învățătură)

Non semines mala in sulcis iniustitiae / et non metes ea in septuplum. *Septuaginta, Simonides 7, 3.* Nu semăna în brazdele nedreptății, ca să nu seceri de pe ele șapte părți mai mult. (Nedreptatea)

Non seulement dans la morale, mais en quelque sujet que ce puisse être, presque tous les hommes passent leur vie à dire et à écrire ce qu'ils ne pensent point; et ceux qui conservent encore quelque amour de la vérité, excitent contre eux la colère et les préventions du public. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 300.* Nu numai în morală, ci oricare ar putea fi subiectul, aproape toți oamenii își petrec viața spunând și scriind ceea ce nu gândesc; dar cei care mai păstrează încă ceva dragoste pentru adevăr, stârnesc împotriva lor mânia și ideile preconceptuate ale publicului. (Adevăr)

Non seulement nous regardons les choses par d'autres côtés, mais avec d'autres yeux. *Pascal, Pensées 124 (420).* Nu numai că privim

lucrurile sub alte laturi, dar și cu alți ochi. (Judecata)

Non si può spiegare quanto sia grande l'autorità d'un dotto di professione, allorché vuol dimostrare agli altri le cose di cui sono già persuasi. *Manzoni, I Promessi sposi* 37. Nu se poate spune cât e de mare autoritatea unui învățat de profesiune, atunci când vrea să demonstreze altora lucruri de care sunt deja convinși. (Convingerea)

Non si può stare sempre sulle montagne. Appena saliti in vetta alla montagna siamo destinati a discenderne. Condannati a discenderne... L'ascensione è pagata colla discesa. *Papini, Storia di Cristo* 1, 178. Nu se poate sta totdeauna pe munți. Abia suiți pe culmea muntelui suntem sortiți să (ne) coborâm. Condamnați să coborâm... Suirea e plătită cu coborârea. (Înălțarea)

Non si vorrebbe mai cadere, per credere poi trovare chi ti ricolga. *Machiavelli, Il Principe*, 24. Nimeni n-ar vrea să cadă în credința că va găsi pe urmă cine să-l ridice. (Căderea)

Non sine usu fuerit introspicere illa, primo ad aspectu levia, ex quis magnarum saepe rerum motus oriuntur. *Tacitus, Annales*, 4, 32. Nu e fără folos să se cerceteze acele lucruri, la prima vedere neînsemnate, din care adesea se nasc cauzele (unor) evenimente mari. (Cauza)

Non solum ipsa fortune caeca est, sed eos etiam plerumque efficit caecos, quos complexa est. *Cicero, De amicitia* 15. Nu numai că norocul însuși e orb, dar de cele mai adeseori el îi orbește și pe aceia pe care-i îmbrățișează. (Noroc)

Non tantum corpori, sed etiam moribus salubrem locum eligere debemus. *Seneca L. A., Epistulae* 51, 4. Trebuie să alegem un loc sănătos, nu numai pentru corp, dar și pentru moravurile noastre. (Locul)

Non vertit omnia in peius nec quaerit cui imputet casum, et peccata hominum ad fortunam potius refert. Non calumniatur verba nec voltus: quicquid accidit, benigne interpretando levat. *Seneca L. A., Epistulae*, 81, 25. El nu ia totul în rău, nici nu caută pe cine să învinuiască de-o întâmplare și greșelile oamenilor le atribuie mai degrabă soartei. Nu răstălmăcește vorbele nici privirile: tot ce se întâmplă, el atenuază, dându-i o interpretare binevoitoare. (Bunătatea)

Non vitae, sed scholae discimus. *Seneca L. A., Epistulae* 106, 12. Noi nu învățăm pentru viață, ci pentru școală. (Învățarea)

Non votis neque suppliciis muliebribus auxilia deorum parantur; vigilando, agundo, bene consulendo prospere omnia cedunt; ubi socordiae te atque ignaviae tradideris, nequicquam deos implores; irati infestique sunt. *Sallustius, De coniuratione Catilinae* 52, 29. Ajutorul zeilor nu se dobândește prin rugăciuni și juruințe; totul izbândește prin veghe, acțiune și chibzuință; dacă însă te lași în voia nepăsării și a trândăviei, degeaba vei implora pe zei, ei îți vor fi potrivnici și dușmănoși. (Izbânda)

Non zeles gloriam... peccatoris;/ non enim scis, quae future sit illius subversio. *Septuaginta, Siracides 9, 11.* Nu invidia gloria celui păcătos, căci nu știi care va fi sfârșitul lui. (Gloria)

Non, nisi parendo, vincitur. *Bacon Francis, Novum Organon* (aphorism, 129). Nu o birui, dacă nu i te supui. În varianta engleză: *Nature, to be commanded, must be obeyed* (Trebuie să te supui naturii ca să-i poți porunci). Omul nu poate determina natura să-i servească interesele decât cunoscând și respectând legile ei. (Cunoaștere)

Non... video, quo modo sedare possiut mala praesentia praeteritae voluptates. *Cicero, Tusculanae disputationes 5, 74* Nu văd cum ar putea bucuriile din trecut să facă să înceteze relele din prezent. (Răul)

Nonne id flagitiumst, te aliis consilium dare,/ Foris sapere, tibi non potis esse auxiliarier ? *Terentius, Heautontimorumenos 922 sq.* Oare nu-i o rușine să dai sfaturi altora, să fii înțelept în afară și să nu-ți poți ajuta ție însuți ? (Sfatul)

Nonne tristitia inest usque ad mortem?/ Sodalis autem et amieus ad inimicitiam convertentur. *Septuaginta, Siracides 37, 2* Nu este oare întristare (care să țină) pînă la moarte, când un tovarăș sau un prieten se schimbă în dușman? (Prietenia)

Nor all that heralds rake from coffin'd clay,/ Nor florid prose, nor honied lies of rhyme,/ Con blazon evil deeds, or consecrate a crime. *Byron, Childe Harold's Pilgrimage 1, 3.* Tot ce adună heraldzii din lutul pus în sicriu, proza înflorită, minciunile mieroase în versuri, nu pot înnobila fapte rele, nici consacra o crimă. (Fapta rea)

Nor deem the irrevocable Past/ As wholly wasted, wholly vain,/ If, rising on its wrecks, at last/ To something noble we attain. *Longfellow Henry Wadsworth, The Ladder of St. Augustine.* Nici nu considera zadarnic/ Irevocabilul trecut,/ Când, din ruine, pân' la urmă/ Ceva mai nobil s-a născut. (Trecutul)

Nor ev'n can Fancy's eye/ Restore what Time hath labour'd to deface. *Byron, Childe Harold's Pilgrimage 2, 10* Nici chiar ochiul închipuirii nu poate reface ce s-a străduit timpul să șteargă. (Timp)

Norocul conduce totul. *Menander, fr. 483.* (Noroc)

Norocul este darnic, dar nesigur, pe când natura se bazează pe sine însăși; de aceea, cu (mijloacele ei) mai modeste, dar sigure, ea întrece (promisiunile) mai mari ale speranței. *Democritus, ap. Diels, Fr. 176.* (Natura)

Norocul îl ridică pe cel care izbândește, norocul îl coboară pe cel care nu izbândește. *Sophocles, Antigona 1158 sq.* (Noroc)

Norocul invidiază izbânzile mari. *Plutarchus, Consolatio ad*

Appolonium 61. (Noroc)

Norocul nu ajută pe cei care nu întreprind nimic. Sophocles, Minos, ap. Clemens Alexandrinus, Stromata 6. p. 741. (Noroc)

Norocul nu ajută pe cei lipsiți de curaj. Sophocles, ap. Stobaeus, Florilegium 8, 11. (Curaj) (Noroc)

Norocul susține știința, nu știința norocul. Menander, Monosticha 495 (Știința)

Nos enim ne nunc quidem (sc. in hac vita) oculis cernimus ea quae videmus; neque est enim ullus sensus in corpore, sed, ut non physici solum docent, verum etiam medici, qui ista aperta et patefacta viderunt, viae quasi quaedam sunt ad oculos, ad auris, ad naris, a sede animi, perforatae. Cicero, Tusculanae disputationes 1, 46
Noi chiar și acum (în această existență) nu distingem ceea ce vedem datorită ochilor; căci corpul nu simte nimic, ci, după cum ne învață nu numai naturaliștii, dar, și medicii, care, au văzut aceste lucruri în mod clar și manifest, există un fel de căi deschise de la sediul sufletului spre ochi, urechi, nări etc. (Simțurile)

Nos esprits ne sont que les changeantes lueurs de l'éternelle lumière. Durant W., Vies et doctrines des philosophes (1938) 209
Spiritele noastre nu sunt decât licăririle schimbătoare ale luminii eterne. (Spiritul)

Nos quoque existimamus vota proficere salva vi ac potestate fatorum. Quaedam enim a diis immortalibus ita suspensa relicta sunt, ut in bonum vertant, si admotae diis preces fuerint, si vota suscepta: ita non est hoc contra fatum sed ipsum quoque in fato est. Seneca L. A., Naturales Questiones, 2, 37, 2. Și noi socotim că rugăciunile ajută, deși destinul își păstrează întreaga sa putere. Într-adevar, unele lucruri au fost lăsate de zeii nemuritori așa fel în suspensie, încât ele iau o întorsătură bună, dacă li se adresează zeilor rugăciuni, dacă li se fac juruințe; așa că lucrul acesta nu e contra destinului, ci se află el însuși în destin. (Destin)

Nos, qui sequimur probabilia nec ultra quam ad id, quod veri simile occurrit, progredi possumus, et refellere sine pertinacia et refelli sine iracundia parati sumus. Cicero, Tusculanae disputationes 2, 5. Noi, care urmărim ceea ce-i probabil și care nu putem înainta mai departe de ceea ce-i verosimil, suntem gata să combatem fără încăpățănare și să fim combătuți fără supărare. (Discuția)

Nosce te ipsum !¹⁰⁴ Cicero, Tusculanae disputationes (I, 22, 52).
Cunoaște-te pe tine însuși! (Cunoaștere)

Nostra nos sine comparatione delectent: nunquam erit felix quem torquebit felicior. Seneca L. A., De Ira, 3, 30. Să ne mulțumim cu ce avem, fără a face comparații; niciodată nu va fi fericit acela pe care-l

¹⁰⁴ Traducerea latin\ a maximei grecești *Gnothi seauton*.

va chinui fericirea mai mare a altuia. (Comparația)

Not one promise made by God or Man can resist an offer of over ten thousand dollars. *O'Neill Eugene, The Moon for the Misbegotten*, II. Nici o făgăduială a lui Dumnezeu sau a oamenilor nu rezistă la peste 10.000 de dolari. (Promisiune)

Not only our future economic soundness but the very soundness of our democratic institutions depends on the determination of our government to give employment to idle men. *Roosevelt Franklin Delano, Radio Address*, aprilie, 1938. Nu numai stabilitatea noastră economică viitoare, dar și stabilitatea instituțiilor noastre democratice, depinde de hotărârea guvernului de a da de lucru celor care nu au. (Politica)

Not to be in love with you/ I can't remember what it was like/ it must have been lousy. *Schuyler James, The Elizabethans called it Dying*, p. 222. Să nu fi fost îndrăgostit de tine/ nu pot să-mi amintesc cum era,/ dar trebuie să fi fost îngrozitor. (Dragoste)

Not to desire is better than to have. *Lubbock, On Peace and Happiness* 5. A nu dori e mai bine decât a avea. (Dorința)

Not to understand a treasure's worth/ Till time has stol'n away the slighted good,/ Is cause of half the poverty we feel,/ And makes the world the wilderness it is. *Couper*. A nu înțelege valoarea unei comori, pînă ce timpul răpește bunul disprețuit, este cauza a jumătate din sărăcia pe care o simțim și face din lume pustiul care este. (Valoarea)

Not und Langeweile sind die beiden Pole des Menschenlebens. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena* 2, 153. Nevoia și plictiseala sunt cei doi poli ai vieții omenești. (Nevoia)

Nothing ever comes to pass without a cause. *Edwards Jonathan, Diary*, 1723. Nimic nu se întîmplă fără o cauză. (Motiv)

Nothing great was ever achieved without enthusiasm. *Proverbia*. Nimic mare nu s-a realizat vreodată fără entuziasm. (Entuziasm)

Nothing in education is so astonishing as the amount of ignorance it accumulates in the form of inert fact. *Adams Henry Brooks, The Education of Henry Adams*. Nimic în educație nu este atât de uluitor ca marea cantitate de ignoranță care se acumulează sub forma faptelor inerte. (Învățătură)

Nothing is at a like goodness still. *Shakespeare, Hamlet* 4, 7. Nimic nu-și păstrează mereu aceeași calitate bună. (Calitate)

Nothing is so much to be feared as fear. *Thoreau Henry David, Journal*, 07. 09. 1851. De nimic nu trebuie să ne temem ca de teamă. (Teama)

Nothing kindles the fire of love like a sprinkling of the anxieties of jealousy. *Bulwer Lytton, The Last Days of Pompei 2, 8.* Nimic nu aprinde focul iubirii la fel ca stropirea cu neliniștea geloziei. (Iubire)

Nothing seems so tragic to one who is old as the death of one who is young, and this alone proves that life is a good thing. *Akins Zoe, The wanderer.* Nimic nu e mai trist pentru un bătrân decât să afle de moartea unui tânăr, și aceasta dovedește că viața e un lucru bun. (Viața)

Notre corps est semblable aux bêtes, et notre âme est semblable aux anges. Il faut bien choisir les images qu'on y doit graver; car on ne doit verser dans un réservoir si petit et si précieux que des choses exquis. *Fénelon, De l'Education des filles.* Corpul nostru seamănă cu animalele, iar sufletul nostru seamănă cu îngerii. Trebuie să alegem bine imaginile pe care le vom întipări în el; căci nu trebuie să turnăm într-un vas atât de mic și de prețios decât lucruri alese. (Educația)

Notre intelligence tient dans l'ordre des choses intelligibles le même rang que notre corps dans l'étendue de la nature. *Pascal, Pensées 72 (347).* Inteligența noastră deține în ordinea lucrurilor inteligibile același rang ca și corpul nostru în întinderea naturii. (Inteligența)

Notre mérite nous attire l'estime des honnêtes gens, et notre étoile celle du public. *La Rochefoucauld, Maximes 165.* Meritul nostru ne atrage stima oamenilor de treabă, iar steaua noastră pe cea a publicului. (Meritul)

Notre sagesse n'est pas moins à la merci de la fortune que nos biens. *La Rochefoucauld, Maximes 323.* Înțelepciunea noastră nu e mai puțin la discreția soartei ca bunurile noastre. (Înțelepciune)

Notum furens quid femina possit. *Vergilius, Aeneis 5, 6.* Se știe ce-i în stare o femeie scoasă din minți. (Femeia)

Nous aimons mieux voir ceux à qui nous faisons du bien que ceux qui nous en font. *La Rochefoucauld, Maximes, 47.* Noi preferăm mai degrabă să vedem pe aceia cărora le facem bine, decât pe aceia care ne fac. (Binefacerea)

Nous appelons dangereux ceux qui ont l'esprit fait autrement que le nôtre et immoraux ceux qui n'ont point notre morale. Nous appelons sceptiques ceux qui n'ont point nos propres illusions, sans même nous inquiéter s'ils en ont d'autres. *France Anatole, Le Jardin d'Épicure 116.* Noi numim periculoși pe acei care au spiritul format altfel decât al nostru, și imorali pe aceia care nu au morala noastră. Noi numim sceptici pe aceia care nu au propriile noastre iluzii, fără ca măcar să ne preocupăm dacă au altele. (Intoleranța)

Nous arrivons tout nouveaux aux divers âges de la vie, et nous y manquons souvent d'expérience, malgré le nombre des années. *La Rochefoucauld, Maximes 405.* Ajungem cu totul noi la diferitele vârste ale

vieții și aici adesea suntem lipsiți de experiență, cu tot numărul anilor.
([Experiența](#))

Nous aurions souvent honte de nos plus belles actions si le monde voyait tous les motifs qui les produisent. *La Rochefoucauld, Maximes 409.* Nouă ne-ar fi adesea rușine de acțiunile noastre cele mai frumoase, dacă lumea ar vedea toate motivele care le produc. ([Motivul](#))

Nous avons dans l'histoire une infinité d'exemples des révolutions de la fortune, qui se plaît à tirer les gens de la poussière pour les élever aux premières places, afin de se procurer ensuite le plaisir de les précipiter dans leur première obscurité. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II, 97.* Avem în istorie nenumărate exemple de schimbări ale norocului, căruia îi place să scoată oamenii din pulbere pentru a-i ridica la primele locuri, spre a-și procura pe urmă plăcerea de a-i arunca în prima lor obscuritate. ([Noroc](#))

Nous avons grand tort de penser que quelque défaut que se soit puisse exclure toute vertu, ou de regarder l'alliance du bien et du mal comme un monstre ou comme un énigme. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 287* Greșim foarte mult când socotim că vreun defect, oricare ar fi el, poate să excludă orice virtute, sau când privim alianța dintre bine și rău ca ceva anormal sau ca o enigmă. ([Virtute](#))

Nous avons tous assez de force pour supporter les maux d'autrui. *La Rochefoucauld, Maximes 19* Noi toți avem destulă putere ca să suportăm relele altora. ([Suportarea](#))

Nous blâmons beaucoup les malheureux des moindres fautes et les plaignons peu des plus grands malheurs. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 168.* Noi învinuim mult pe cei nenorociți pentru cele mai mici greșeli, și-i plângem puțin pentru cele mai mari nenorociri. ([Nenorocirea](#))

Nous brûlons du désir de trouver une assiette ferme et une derrière base constante pour y édifier une tour qui s'élève à l'infini; mais tout notre fondement craque, et la terre stouvre jusqu'aux abîmes. *Pascal, Pensées 72 (347)* Noi ardem de dorința de a găsi o temelie solidă și o ultimă bază statornică, pentru a construi pe ea un turn care să se înalțe la infinit; dar întreaga noastră temelie pîrîie și pământul se deschide pînă în adîncuri. ([Știința](#))

Nous cherchons notre bonheur hors de nous-même, et dans l'opinion des hommes que nous connaissons flatteurs, peu sincères, sans équité, pleins d'envie, de caprices et de préventions: quelle bizarrerie ! *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme 76.* Noi căutăm fericirea în afara noastră și în părerea oamenilor, pe care-i știm lingușitori, nesinceri, nedrepti, plini de invidie, de toane și de idei preconcepute; ce ciudat ! ([Fericire](#))

Nous courons sans souci dans le précipice, après que nous avons mis quelque chose devant nous pour nous empêcher de le voir. *Pascal, Pensées 183 (27).* Noi alergăm fără grija în prăpastie, după

ce am pus ceva înaintea noastră, spre a ne împiedica de a vedea. (Prăpastia)

Nous croyons négliger la gloire par pure paresse, tandis que nous prenons des peines infinies pour les plus petits intérêts. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 233. Noi credem că neglijăm gloria din simplă lene, în timp ce ne dăm infinită osteneală pentru interesele cele mai mici. (Gloria)

Nous découvrons en nous-mêmes ce que les autres nous cachent, et nous reconnaissons dans les autres ce que nous nous cachons nous-mêmes. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 106. Noi descoperim în noi înșine ceea ce ne ascund ceilalți și recunoaștem în ceilalți ceea ce ne ascundem nouă înșine. (Cunoaștere)

Nous délibérons quelquefois lorsque nous voulons faire une sottise, et nous assemblons nos amis, pour les consulter, comme les princes affectent toutes les formalités de la justice, lorsqu'ils sont les plus déterminés à la violer. *Vauvenargues, Réflexions et maximes*, 615. Uneori ne consfătuim când vrem să facem o prostie, și ne adunăm prietenii, spre a-i consulta, după cum domnitorii afectează toate formalitățile justiției, atunci când sunt cel mai hotărâți s-o calce. (Consfătuirea)

Nous donnons du secours aux autres pour les engager à nous en donner en de semblables occasions; et ces services que nous leur rendons sont, à proprement parler, des biens que nous nous faisons à nous-mêmes moins par avance. *La Rochefoucauld, Maximes*, 264. Noi dăm ajutor altora pentru a-i face să ne dea și ei în împrejurări asemănătoare; și aceste servicii pe care le facem lor sunt, la drept vorbind, un bine pe care ni-l facem nouă înșine în mod anticipat. (Ajutorul)

Nous élevons la gloire des uns pour abaisser celle des autres. *La Rochefoucauld, Maximes* 198. Noi înălțăm gloria unora pentru a coborî pe cea a altora. (Gloria)

Nous essayons de nous faire honneur des défauts que nous ne voulons pas corriger. *La Rochefoucauld, Maximes* 442. Noi încercăm să ne facem o onoare din defectele pe care nu voim să le îndreptăm. (Defecte)

Nous haïssons les dévôts qui font profession de mépriser tout ce dont nous nous piquons, pendant qu'ils se piquent eux-mêmes de choses encore plus méprisables. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 241. Noi nu putem suferi pe zeloșii care se laudă că disprețuiesc orice lucru de care ne mândrim, în timp ce ei înșiși se mândresc cu lucruri încă și mai demne de dispreț. (Disprețul)

Nous laisserons ce monde-ci aussi sot et aussi méchant que nous l'avons trouvé en y arrivant. *Voltaire, ap. Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit*. Noi vom lăsa această lume tot atât de proastă și de rea cum am găsit-o când am intrat în ea. (Lumea)

Nous louons ce qui est loué bien plus que ce qui est louable. *La*

Bruyère, Les Caractères 7. Noi lăudăm ceea ce-i lăudat mai mult decât ceea ce-i lăudabil. (Lauda)

Nous n'apprenons à disputer que pour contredire; et chacun contredisant et étant contredit, il en advient que le fruit du disputer c'est perdre et anéantir la vérité. *Montaigne, Essais* 3, 8. Noi nu învățăm să discutăm, decât pentru a contrazice, și fiecare contrazicând și fiind contrazis, rezultă că fructul discuției este pierderea și nimicirea adevărului. (Discuția)

Nous n'avons de petite défauts que pour persuader que nous n'en avons pas de grands. *La Rochefoucauld, Maximes* 327. Noi nu recunoaștem defecte mici decât pentru a convinge că nu avem defecte mari. (Defecte)

Nous n'avons ni la force ni les occasions d'exécuter tout le bien et tout le mal que nous projetons. *Vauvenargues, Réflexions et maximes*, 313. Noi nu avem nici puterea nici prilejul de-a îndeplini tot binele și tot răul pe care-l proiectăm. (Bine)

Nous n'avons ni vrai ni bien qu'en partie, et mêlé de mal et de faux. *Pascal, Pensées*, 385 (343). Noi nu avem nici adevărul nici binele decât în parte și amestecat cu neadevăr și cu rău. (Adevăr)

Nous n'avons pas assez de force pour suivre toute notre raison. *La Rochefoucauld, Maximes* 42 Noi nu avem destulă putere pentru a urma toată rațiunea noastră. (Rațiunea)

Nous n'avons que deux jours à vivre: ce n'est pas la peine de les passer à ramper sous des coquins méprisables. *Voltaire, ap. Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit* 3. N-avem de trăit decât două zile: nu face să le trecem târându-ne sub niște ticăloși vrednici de dispreț. (Demnitate)

Nous n'estimons jamais assez ce que nous avons, et nous faisons trop de cas de ce que les autres possèdent. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales* 1, 250. Noi nu prețuim niciodată îndeajuns ceea ce avem și facem prea mult caz de ceea ce posedă alții. (Prețuirea)

Nous ne croyons presque que ce qui nous plaît. *Pascal, De l'Esprit géométrique, Sec., fragm.* Noi aproape că nu credem decât ceea ce ne place. (Crezarea)

Nous ne jugeons jamais des choses que par un retour secret que nous faisons sur nous-mêmes. *Montesquieu, Lettres persanes* 59. Noi nu judecăm niciodată lucrurile decât printr-o întoarcere secretă pe care o facem asupra noastră. (Judecata)

Nous ne travaillons qu'à remplir la mémoire et laissons l'entendement et la conscience vides. *Montaigne, Essais* 1, 24. Noi nu ne silim decât să umplem memoria și lăsăm mintea și conștiința deșarte.

(Educația)

Nous ne trouvons guère de gens de bon sens que ceux qui sont de notre avis. *La Rochefoucauld, Maximes, 347.* Noi nu găsim oameni cu bun simț decât pe aceia care sunt de părerea noastră. (Bunul simț)

Nous ne vivons jamais, nous attendons de vivre. *Voltaire* Noi nu trăim niciodată, ci așteptăm să trăim. (Viața)

Nous ne vivons réellement que durant les brefs moments où nous pensons. *Maeterlinck, Le Sablier p. 17.* Noi nu trăim în mod real decât în clipele scurte în care gândim. (Gândirea)

Nous nous tourmentons moins pour devenir heureux que pour faire croire que nous le sommes. *La Rochefoucauld, Maximes aj. 6.* Noi ne zbuciumăm nu atât ca să devenim fericiți, cât (mai ales) pentru a face să se creadă că suntem. (Fericire)

Nous nous trompons nous-mêmes pour tromper les autres. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 924.* Noi ne înșelăm pe noi înșine, pentru a înșela pe alții. (Înșelarea)

Nous perdons encore la vie avec joie, pourvu qu'on en parle. *Pascal, Pensées 153 (49)* Noi pierdem bucuros și viața, numai să se vorbească despre aceasta. (Viața)

Nous pouvons paraître grands dans un emploi audessous de notre mérite, mais nous paraissions souvent petits dans un emploi plus grand que nous. *La Rochefoucauld, Maximes 419.* Putem părea mari într-o funcție care-i mai prejos de meritul nostru, dar părem adesea mici într-o funcție mai mare decât noi. (Funcția)

Nous sommes consternés de nos rechutes et de voir que nos malheurs même n'ont pu nous corriger de nos défauts. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 247.* Suntem consternați de recidivele noastre și de a vedea că nici măcar nenorocirile noastre n-au putut să ne îndrepte defectele. (Defecte)

Nous sommes nés à quêter la vérité: il appartient de la posséder à une plus grande puissance. *Montaigne, Essais, 3, 8.* Suntem născuți (numai) ca să căutăm adevărul; posedarea lui aparține unei puteri mai mari. (Adevăr)

Nous sommes si accoutumés à nous déguiser aux autres qu'enfin nous nous déguisons à nous-mêmes. *La Rochefoucauld, Maximes, 119.* Suntem atât de obișnuiți să ne ascundem de alții încât și-n cele din urmă ne ascundem de noi înșine. (Ascunderea)

Nous sommes si malheureux que ne pouvons prendre plaisir à une chose qu'à condition de nous fâcher si elle réussit mal. *Pascal, Pensées 181 (67).* Suntem atât de nenorociți, încât nu putem avea plăcere pentru un lucru, decât cu condiția de a ne supăra, dacă iese rău. (Plăcerea)

Nous sommes si présomptueux, que nous voudrions être connus de toute la terre, et même des gens qui viendront quand nous ne serons plus; et nous sommes si veins, que l'estime de cinq ou six personnes qui nous environnent nous amuse et nous contente. *Pascal, Pensées 148 (416)* Suntem atât de încrezuți, încât am vrea să fim cunoscuți de tot pământul, ba chiar și de acei care vor veni când nu vom mai fi; și suntem atât de vanitoși, încât stima a cinci sau șase persoane care ne înconjoară ne place și ne mulțumește. (Vanitatea)

Nous vivons parmi des invisibles, c'est-à-dire parmi des êtres que nous ne voyons plus, que nous ne voyons pas encore, que nous ne verrons jamais. *Maeterlinck, Le Sablier, p. 180 sq.* Trăim printre invizibili, adică printre ființe pe care nu le mai vedem, pe care încă nu le vedem, pe care nu le vom vedea niciodată. (Invizibilul)

Nous voulons faiblement le bien de ceux que nous n'assistons que de nos conseils. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 490* Noi vrem slab binele acelora pe care nu-i ajutam decât cu sfaturile noastre. (Sfatul)

Novi ingenium mulierum:/ Nolunt ubi velis, ubi nolis cupinnt ultro. *Terentius, Eunuchus 812 sq.* Cunosce firea femeilor: când vrei tu, nu vor ele; iar când nu vrei tu, tocmai atunci ele doresc. (Femeia)

Novum et ad hunc diem non auditum ! *Cicero, Pro Ligario (I, 1).* Ceva nou și nemaiauzit pînă astăzi. *Expresie ironică.* (Ironie)

Nu împiedică nimic ca cineva să aibă avere, glorie, succes și celelalte de felul acesta, și totodată și multă ticăloșie. *Cebes, Tabula 41* (Răutatea)

Nu călători niciodată împreună cu cel rău. *Menander, Monosticha 302.* (Însoțirea)

Nu căuta niciodată să te faci judecător între doi prieteni. *Menander, Monosticha, 343.* (Judecata)

Nu căuta să (-ți) sporești averea, ci să (-ți) reduci dorința. *Plato, ap. Stobaeus, Florilegium, 10, 60.* (Dorința)

Nu căuta să știi tot, dacă nu vrei să ignorezi tot. *Democritus, ap. Diels fr. 169* (Știința)

Nu căuta să te înalți defăimând pe alții. Caută prin propriile tale calități să te deosebești de oamenii de rând. *Mahabharata, 12, 10576.* (Defăimarea)

Nu cere să se întâmple lucrurile după cum vrei, ci voiește-le așa cum se întâmplă; și-ți va merge bine. *Epicetetus, Manuale, 8.* (Dorința)

Nu cunosc vreun om drept, care să aibă perfectă dreptate. *Sophocles, Oedipus Coloneus 806 sq.* (Dreptatea)

Nu da cu piciorul în cel nefericit, căci soarta e comună (tuturor). *Menander, Monosticha 356.* (Nefericirea)

Nu da sfatul cel mai plăcut, ci cel mai bun. *Solon, ap. Stobaeus, Florilegium 13, 20* (Sfatul)

Nu da unora avutul altora. *Theognis, Sententiae 331.* (Dărnicia)

Nu destăinui prietenului tău toate secretele vieții tale; se poate prea bine că într-o zi să-ți devină dușman. Nu fă dușmanului tău tot răul pe care i-l poți face; se poate prea bine că într-o zi să-ți devină prieten. *Saâdi, Gulistan* (Prietenia)

Nu destăinui secretul tău prietenului; căci atunci nu te vei teme de el, când (îți) va deveni dușman. *Menander, ap. Antonius, Comparatio Menandri et Philolmonis, p. 357* (Secretul)

Nu dobândești avere în mod nedrept, dacă vrei să rămâi mult timp în casă; căci averea care intră în casă în mod nelegiuit nu are mântuire. *Euripides, Erechtheus ap. Stobaeus, Florilegium, 94, 4.* (Averea)

Nu dori imposibilul. *Chilo, ap. Stobaeus, Florilegium, 3, 79 g.* (Dorința)

Nu e adevăr acela la care se asociază frica. *Hitopadeșă, 3, 61; Böhrlingk, Indische Sprüche, 14, 89.* (Adevăr)

Nu e bine ca sclavii să fie superiori stăpînitorilor. *Euripides, Alexander, ap. Stobaeus, Florilegium 62, 19* (Robia)

Nu e bine pentru oameni să li se împlinescă toate dorințele. *Heraclitus, ap. Diels, fr. 110.* (Dorința)

Nu e bine să se defăimeze morții. *Archilochus, Iambi 60.* (Moartea)

Nu e boală la fel cu dragostea; nu e dușman la fel cu prostia; nu e foc la fel ca mânia; nu e mulțumire mai mare decât cunoașterea (superioară). *Vrddhacanakya 5, 12; Böhrlingk, Indische Sprüche 4446.* (Iubire)

Nu e bună domnia multora; unul singur să fie domn, unul singur (să fie) rege, căruia i-a dat (aceasta) fiul lui Cronos cel viclean. *Homerus, Ilias 2, 204 sq.* (Domnia)

Nu e consiliu acela în care nu se află bătrâni. *Hitopadeșă 3, 61; Böhrlingk, Indische Sprüche 1489.* (Consfătuirea)

Nu e cu putință ca cineva să se priceapă în toate. *Homerus, Ilias 23, 670 sq..* (Priceperea)

Nu e cu putință de găsit un remediu pentru răul săvârșit. *Homerus, Ilias 9, 249 sq.* (Fapta rea)

Nu e cu putință nici să ne ascundem de zei nici să-i constrângem. *Plato, Res publica 2, 8* (Zei)

Nu e cu putință să birui pe dușmanii din afara cetății înainte de a pedepsi pe cei dinlăuntrul ei. *Demosthenes, Philippicae 4, 63.* (Dușmănia)

Nu e dușman mai mare pentru cetate decât tiranul; căci acolo mai întâi nu sunt legi pentru toți, ci stăpânește unul singur, care are legea în mână. *Euripides, Supplices 429* (Tirania)

Nu e în folosul cărmuitorilor să se ivească gânduri nobile în cei cărmuiți, nici prietenii sau societăți puternice. *Plato, Convivium, 9.* (Cărmuirea)

Nu e nimeni căruia să nu i se fi întâmplat vreun rău sau care să fie ferit de el în viitor. *Philippus, ap. Stobaeus, Florilegium 50* (Răul)

Nu e nimic propriu la prietenii adevărați, ci averea lor e în comun. *Euripides, Andromache 375 sq.* (Prietenia)

Nu e o rușine să fim prieteni cu cineva cît timp vede (lumina zilei), iar după ce moare să nu mai fim? *Euripides, Hecuba 311 sq.* (Prietenia)

Nu e om fără cusururi pe pământ. *Theognis, Sententiae, 799.* (Defecte)

Nu e pagubă aceea care (în cele din urmă) aduce câștig. Însă trebuie socotit ca pagubă câștigul care (în cele din urmă) pricinuieste mari pierderi. *Mahabharata 5, 1452; Böhrlingk, Indische Sprüche 1485.* (Paguba)

Nu e posibil ca cel care nedreptățește, care jură strâmb, sau care minte, să dobândească o putere durabilă. *Demosthenes, Olynthiae 2, 10.* (Nedreptatea)

Nu e prielnică o femeie tânără unui bărbat bătrân. *Theognis 457.* (Femeia)

Nu e prieten la fel ca sănătatea; nu e dușman la fel ca boala; nu e iubire la fel ca cea față de copii; nu e durere la fel ca foamea. *Pañcatantra 1, 168 Böhrlingk, Indische Sprüche 1568* (Sănătate)

Nu e rău mai mare pentru muritori ca întristarea. *Menander, Monosticha 414.* (Întristarea)

Nu e sortit să scape cineva de moarte, chiar de s-ar trage din strămoși nemuritori. *Callimachus, Elegi 1, 12 sq.* (Moartea)

Nu e tocmai ușor de găsit un lucru, căruia să nu-i atribuie cineva vreun cusur; căci e greu să faci ceva astfel, încât să nu greșești de loc; de asemenea, ca făcând un lucru fără greș, să nu dai

peste un judecător nepriceput. *Xenophon, Memorabilia 2, 8, 5.* (Greșeala)

Nu e ușor să-și ascundă cineva mereu răutatea. *Plato, Res publica 2, 8* (Răutatea)

Nu este lucru mai temerar decât nechibzuința. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 4, 35.* (Nechibzuința)

Nu este profet disprețuit decât în țara lui și în casa lui. *Novum Testamentum, Matthaeus 13, 57* (Profet)

Nu este sfetnic mai bun ca timpul. *Menander, Monosticha 479* (Sfetnicul)

Nu există asemănare pentru el, al cărui nume este glorie infinită. *Çvetaçvatara – Upanișad 19* (Sufletul)

Nu există ceva mai bun și mai presus ca atunci când soțul și soția trăiesc în bună înțelegere; ea e o mare durere pentru răuvoitori și o mare bucurie pentru cei care le voiesc binele. *Homerus, Odyssea 6, 182, sq.* (Soțul)

Nu există ceva mai bun pentru un stat, decât legi bine alcătuite. *Euripides, Supplices 434 sq.* (Legea)

Nu există ceva mai iubit decât patria și părinții, chiar dacă cineva locuiește într-o casă plină de belșug, (însă) departe, în țară străină, despărțit de părinți. *Homerus, Odyssea, 9, 34 sqq.* (Patria)

Nu există ceva mai jalnic decât omul, dintre toate ființele câte respiră și umblă pe pământ. *Homerus, Ilias, 17, 446 sq.* (Om)

Nu există ceva mai presus de tată și de mamă printre oameni. *Theognis, Sententiae 131 sq.* (Părinții)

Nu există ceva mai rău pentru muritori decât pribegia. *Homerus, Odyssea 15, 343.* (Exilul)

Nu există deosebire între Indra și un mistret necurat, în ceea ce privește plăcerea și durerea. Doar din propria lor alegere pentru unul e plăcută ambrozia, pentru celalalt murdăria. Și Rambha¹⁰⁵ și scroafa necurată sunt un izvor de supremă desfătare. Aceeași teamă de moarte au amândoi și datorită urmărilor faptelor săvârșite de ei s-ar putea ca amândoi să-și schimbe rolurile. *Çalhana, Çantiçataka 2, 7; Böhrtlingk, Indische Sprüche 424.* (Plăcerea)

Nu există dușman sau prieten din natură; prietenii și dușmăniile se nasc după împrejurări. *Mahabharata 5297 sq.; Böhrtlingk, Indische Sprüche 1562.* (Dușmănia)

Nu există în viață mângâiere mai dulce a nefericirii omenești

¹⁰⁵ *Rambhã*: numele unei zeițe a dragostei.

decât învățătura. Căci spiritul preocupat de știință trece pe nesimțite pe lângă nenorociri. *Amphis, Ampelurgos ap. Stobaeus, Florilegium 60, 1.* (Învățătura)

Nu există muritor, care să fie liber; căci sau e robul banilor sau al destinului; iar poporul și legile cetății îl opresc de a face ce vrea. *Euripides, Hecuba 848 - 851.* (Libertate)

Nu există muritor, nici nu va exista, căruia să nu i se întâmple vreun rău, de cum se naște; iar celor mai mari (li se întâmplă și) relele cele mai mari. *Herodotus 7, 203* (Răul)

Nu există necesitate mai mare ca neputința. *Herodotus 7, 172.* (Neputința)

Nu există nimic pe pământ, pentru care destinul să nu fi născocit vreun leac. Totuși mi se pare că chiar și silința creatorului ar fi zadarnică, dacă ar încerca să ia oamenilor răi felul lor de a gândi. *Hitopadeça 2, 155 Böhrlingk, Indische Sprüche 1823* (Răutatea)

Nu există pe lume vreun stăpân al lui; nici vreunul care să-l pună în mișcare, nici vreo cauză. El este cauza, stăpânul stăpânului cauzei; pentru el nu există creator, nici stăpânitor. *Çvetaçvatara – Upanișad 9.* (Brahma)

Nu există pe pământ un om mai darnic decât cel zgârcit, de vreme ce el lasă averea (sa) altora, fără ca măcar să se atingă de ea. *Böhrlingk, Sanskrit-Chrestomathie, 200, 1-2.* (Avariția)

Nu există pentru muritori vreo limită a bogăției; căci cei care acum au o avere foarte mare, caută (se aibă) îndoit. Cine-i poate sătura pe toți ? Bani sunt pentru muritori o pricină de nechibzuință; de aici provine nenorocirea, pe care, când Zeus o trimite sârmanilor, o are când unul când altul. *Theognis, Sententiae, 227 sq.* (Averea)

Nu există pentru oameni un câștig mai mare decât prevederea și o minte înțeleaptă. *Sophocles, Electra 1015 sq.* (Înțelepciune)

Nu există plăcere, ci (numai) durere. Fiindcă o simțim pe aceasta, de aceea alinarea durerii poartă numele de plăcere. *Hitopadeça 4, 88; Böhrlingk, Indische Sprüche 1491.* (Plăcerea)

Nu există rău mai mare pentru muritori decât robia. *Sophocles, Ajax 485 sq.* (Robia)

Nu există reținere sau milă, când se dă din avutul altuia, fiindcă este de unde. *Homerus, Odyssea 17, 451.* (Dărnicia)

Nu există scăpare pentru muritori de soarta care-i așteaptă. *Sophocles, Antigona, 1337 sq.* (Destin)

Nu există speranță de nemurire în bogăție.¹⁰⁶ *Brhad Aranyaka – Upanișad, 2, 4, 2.* (Bogăția)

Nu există virtute mai presus de adevăr, nici păcat mai mare ca minciuna. *Mahabharata, 12, 6000; Böhlingk, Indische Sprüche, 4454.* (Adevăr)

Nu există vreun bine în viață care să nu răsară ca un copac dintr-o singură rădăcină; ci alături de bine crește și răul, dar din rău natura scoate și binele. *Menander, Plocium, ap. Stobaeus, Florilegium, 105, 23.* (Bine)

Nu există vreun lucru aici (pe pământ), pe care să nu-l poată realiza cei iscușiți. *Kamandaki, Nitisara 11, 47 Böhlingk, Indische Sprüche 1351* (Realizarea)

Nu există vreun mijloc de a mulțumi pe toată lumea. *Çaragadharapaddhati, Niti 15; Böhlingk, Indische Sprüche 5196.* (Mulțumirea)

Nu există vreun muritor care să fie sigur că va mai trăi a doua zi. *Euripides, Alcmene 783 sq.* (Moartea)

Nu există, într-adevar, decât o singură fericire pe lumea aceasta: aceea de a aduna cu drag cărți în timpul zilei și de a le citi în timpul nopții. *Papirus egiptean, ap. Durant W., Histoire de la civilisation I, 221* (Cartea)

Nu fă bine unui om rău; e ca și cum ai semăna în mare. *Phocylides, Sententiae, 142.* (Binefacerea)

Nu folosește mânia în nenorocire. *Sophocles, Oedipus Coloneus 592.* (Mânia)

Nu împiedică nimic ca cineva să fie cu știință de carte și să posede toată învățătura și (totuși) să fie bețiv, necumpătat, avar, nedrept, trădător și, în sfârșit, fără minte. *Cebes, Tabula 34.* (Învățătura)

Nu insuccesul în luptă este răul cel mai mare, ci atunci când cineva se măsoară cu adversari nedemni de el și nu izbândește, nenorocirea este firește de două ori mai mare. *Aeschines, In Otesiphontem 49.* (Insuccesul)

Nu lăsa cele văzute pentru a urmări cele nevăzute. *Menander, Monosticha 18.* (Nevăzutul)

Nu lăuda nici viața anarhică nici cea asuprită. Zeul dă izbândă la tot ce-i moderat. *Aeschylus, Eumenides 526 sqq.* (Moderația)

¹⁰⁶ Cf. **Facilius est enim camelum per foramen acus transire, quam divitem intrare in regnum Deo.** *Novum Testamentum, Lucas 18, 25.* Mai lesne este pentru cămilă să treacă prin urechile acului, decât pentru bogat să intre în împărăția lui Dumnezeu.

Nu moare cineva, nici nu se naște la timp nepotrivit. Copilul nu începe a vorbi la timp nepotrivit, nici nu devine adolescent la timp nepotrivit. Sămînța aruncată nu răsare la timp nepotrivit. *Mahabharata 742 Böhrlingk, Indische Sprüche 4 378* (Timp)

Nu moartea este cel mai mare rău, ci atunci când vrea cineva să moară și nici măcar asta nu poate dobândi. *Sophocles, Electra 1007 sq.* (Moartea)

Nu munca este rușinoasă, ci lenea. *Hesiodus, Opera et dies 311.* (Munca)

Nu ochiul este cel care judecă, ci mintea. *Theognis, fragmenta 964, ap. Wagner, Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta.* (Judecata)

Nu perii albi fac pe om înțelept. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 52,10.* (Înțelepciune)

Nu plăcerile au fost consumate, ci noi am fost consumați. Nu ne-am chinuit (singuri), ci am fost chinuiți. Nu timpul s-a dus, ci noi ne-am dus. Nu dorința a îmbătrânit, ci noi am îmbătrânit. *Bhartrhari, Vairagyaçataka, 12.* (Dorința)

Nu poți fi fericit, dacă nu te ostenești. *Euripides, Cretenses ap. Stobaeus, Florilegium 29, 23.* (Fericire)

Nu poți fi mai tare decât destinul. *Rheginus, 625.* (Destin)

Nu poți intra de două ori în același fluviu. *Heraclitus, ap. Plato, Cratylus p. 402 a.* (Nestatornicia)

Nu poate fi o nenorocire mai mare pentru oamenii liberi decât pierderea libertății cuvântului. *Demosthenes, ap. Stobaeus, Florilegium 13, 17.* (Libertate)

Nu poate fi prietenie cu regii, nici cu cei răi; nu poate fi prietenie cu proștii, nici joacă cu șerpii. *Cankharacc2rya 103 Böhrlingk, Indische Sprüche 44 0* (Prietenia)

Nu pot vedea ceva mai dulce decât patria. *Homerus, Odyssea, 9, 28.* (Patria)

Nu putem trăi bine ziua de azi, dacă nu ne propunem să o trăim ca și cum ar fi cea din urmă. *Musonius, ap. Stobaeus, Florilegium 1, 83* (Prezentul)

Nu remedia răul prin rău. *Herodotus, 3, 53* (Remediul)

Nu renunța de a face bine unui prieten. *Plato, Gorgias, 26.* (Binefacerea)

Nu sărăcia pricinuiește mahnire, ci dorința; nici bogăția nu îndepărtează teama, ci judecata. De aceea, dobândind judecată, nu

vei dori bogăție și nu te vei plânge de sărăcie. *Epictetus, ap. Stobaeus, Florilegium, 5, 90. (Dorința)*

Nu se află (vreun) rău la care să nu trebuiască să se aștepte oamenii; și într-un timp scurt zeul schimbă și răstoarnă totul. *Simylus 45 (Răul)*

Nu se află avere la fel ca mulțumirea. *Pañcatantra 2, 168; Böhrlingk, Indische Sprüche 1137. (Mulțumirea)*

Nu se află durere la fel ca o viață (prea lungă). *Sophocles, Scyriae, ap. Stobaeus, Florilegium 116, 28 (Viața)*

Nu se află prieten la fel ca învățătura, sau dușman la fel ca boala; nici iubire la fel ca acea față de fiu, sau putere mai presus de aceea a destinului. *Çanakya 75; Böhrlingk, Indische Sprüche 1374. (Învățătura)*

Nu se cuvine să se roage cei care cer un lucru drept, nici ca cineva să primească un bine și să nu știe să-l răsplătească. *Sophocles, Oedipus Coloneus, 1201 sq. (Binefacerea)*

Nu se dobândește bucuria fără (a trece prin) dureri. *Kalidaça, Çrngaratilaka 9; Böhrlingk, Indische Sprüche 3053. (Bucurie)*

Nu se poate ști ce vor deveni copiii, ce defecte sau ce însușiri vor avea, fie sufletești, fie fizice. *Plato, Convivium, 9. (Copiii)*

Nu se poate ca înțeleptul să aibă gânduri ca acestea, că atâta timp cât oamenii trăiesc ceea ce se cheamă viață, ei există și au parte de bine și de rău; iar înainte de a se naște muritorii și după ce mor, ei nu mai există de loc. *Empedocles, ap. Diels, Fr. 15. (Existența)*

Nu se poate cere nici chiar prietenilor să facă ceva pentru noi, iar noi să nu facem nimic; cu atât mai puțin zeilor. *Demosthenes, Olynthiae 2, 23. (Inacțiunea)*

Nu se poate ceva mai nefericit decât un bătrân îndrăgostit. *Menander, Chalceia, ap. Stobaeus, Florilegium 116, 9. (Iubire)*

Nu se poate găsi viață scutită de supărări. *Menander, Monosticha 419 (Supărarea)*

Nu se poate lua o hotărîre dreaptă sau bună de către aceia care nu-și primejduiesc și ei copiii, oferindu-i (țării). *Thucydides, Bell. Pel. 44, 3 (Război)*

Nu se poate naște un om de treabă dintr-un tată ticălos. *Euripides, Dictys, ap. Stobaeus, Florilegium 90, 5. (Ereditatea)*

Nu se poate numai bine sau numai rău, ci un amestec (din amândouă). *Euripides, ap. Plutarchus, De audiendis poetis, 7. (Bine)*

Nu se poate prevedea încotro va merge destinul. El nu se poate învăța nici nu poate fi cucerit de vreo știință. Euripides, Alcmene, 785 sq. (Destin)

Nu se poate să rămână ascunsă fapta rea pe care o săvârșim; căci ager (ne) privește timpul care vede totul. Euripides, Melanippa vincta, ap. Stobaeus, Eclogae physicae et ethicae 1, 9,19. (Fapta rea)

Nu se poate sta în mijlocul unor ticăloși, oricât ar fi de neînsemnați; pentru că ei se folosesc de vicleșug și omoară sigur. Doar se spune: când sunt mulți ticăloși iscusiți și când toți trăiesc din vicleșug, puțin le pasă dacă ceea ce fac e bine sau rău. Pañcatantra (K) 1, 288. (Viclenea)

Nu se-ndoaie lemnul ce nu se poate îndoi; nici din piatră nu se poate face brici. Nu se dă povață celui care nu poate fi povățuit. Pañcatantra (K)1, 386 (Sfatul)

Nu slăbi frânele, când îți merge bine; iar în răstriște ține-te de speranța înțeleaptă. Euripides, Ino, ap. Stobaeus 110, 5. (Fericire)

Nu spune de mai înainte ce ai de gând să faci; căci, de nu vei izbuti, te vei face de răs. Pittacus, ap. Diogenes Laertius 1, 4, 4. (Intenția)

Nu spune niciodată despre ceva că l-ai pierdut, ci că l-ai dat înapoi. (Ți-) a murit copilul ? a fost dat înapoi. (Ți-) a murit soția ? a fost dată înapoi. (Ți-) a fost luat pământul ? și acesta a fost dat înapoi. Da, dar cel care mi l-a luat este un om rău. Ce-ți pasă prin cine ți l-a cerut înapoi cel care ți l-a dat ? Cât timp ți-l dă, ai grijă de el ca de lucrul altuia, cum fac călătorii într-un han. Epictetus, Manuale 11. (Pierderea)

Nu spune puțin în (vorbe) multe, ci mult în (vorbe) puține. Pythagoras, ap. Stobaeus, Florilegium 35, 8 (Vorba)

Nu sunt oare zdrențe pe drum ? Nu mai oferă pomii hrană ? Au secat pâraiele ? Peșterile sunt închise ? Oare Neînvingul nu ajută pe cei care-l imploră ? (Atunci) de ce se mai duc oamenii în toată firea la cei orbiți de îngâmfarea bogăției ? Bhagavata-Purana, 2, 2, 5; Böhrling, Indische Sprüche, 4053. (Bogăția)

Nu te întrista prea tare în răstriște, nici nu te bucura (prea tare) în prosperitate; căci om superior e acela care le suportă pe toate. Theognis, Sententiae 657 sq. (Suportarea)

Nu te aștepta niciodată să-ți procuri cele trebuincioase până ce te va constrânge nevoia. Xenophon, Cyrus 1, 6, 10. (Prevederea)

Nu te bizui pe avuțiile tale. Septuaginta, Siracides, 5, 1. (Averea)

Nu te bucura de nenorocirea aproapelui tău. Menander, Monosticha ap. Stobaeus, Florilegium 112, 1. (Nenorocirea)

Nu te grăbi în nimic; în toate acțiunile omenești prilejul este cel mai bun. *Theognis, Sententiae 401 sq.* (Prilejul)

Nu te însoți cu cei răi. *Solon, ap. Diogenes Laertius 1, 2,12.* (Însoțirea)

Nu te însoți cu unul al cărui caracter, neam și legături, nu le cunoști. *Pañcatantra 4, 20; Böhrlingk, Indische Sprüche 2433.* (Însoțirea)

Nu te mai mâhni, când știi că adesea întristarea aduce în urmă bucurie și că (adesea) răul este cauza binelui. *Euripides, Antigona, ap. Stobaeus 108, 3.* (Întristarea)

Nu te mira de nimic¹⁰⁷. *Pythagoras.* (Mirarea)

Nu te'ncrede în omul rău și nu te sfătui cu el. *Theognis, Sententiae 69.* (Încredere)

Nu te'ncrede îndată, până nu vei vedea lămurit sfârșitul. *Phocylides, Sententiae 75.* (Încredere)

Nu trebuie ancorată corabia de o singură ancoră, nici viața de o singură speranță. *Epictetus, ap. Stobaeus, Florilegium 110, 22.* (Speranța)

Nu trebuie ca omul să-și piardă cumpătul, nici chiar în răstriașe. Prin statornicie el poate să ajungă la fericire. Și cel care călătorește pe mare vrea s-o străbată din nou, după ce i-a pierit corabia în valuri. *Pañcatantra (K)1, 316* (Statornicia)

Nu trebuie date sfaturi unui prost încăpăținat. *Kathasaritsagara 32, 54* (Sfatul)

Nu trebuie nesocotită calomnia, oricât ar fi de mincinoasă. *Menander, Boeotia, ap. Stobaeus, Florilegium, 42, 1.* (Calomnia)

Nu trebuie prețuit câștigul, dacă (în cele din urmă) aduce pagubă. Chiar și paguba trebuie prețuită, dacă (în cele din urmă) aduce câștig. *Mahabharata, 5, 1451; Böhrlingk, Indische Sprüche, 1474.* (Câștigul)

Nu trebuie să ținem minte relele de odinioară. *Menander, Monosticha 435* (Răul)

Nu trebuie să doarmă toată noaptea conducătorul căruia i s-a încredințat soarta poporului și care are atâtea griji. *Homerus, Ilias 2, 24 sq.* (Conducerea)

¹⁰⁷ Maxima adoptat\ de Democrit, Zenon, Epicur [i majoritatea filozofilor. I se d\dea un `n]eles intelectual: a nu se l]sa tulburat de fenomenele naturale (ceea ce nu exclude curiozitatea [tiin]ific\)] [i un `n]eles moral: a nu da prea mare importan]\ lucrurilor din lumea aceasta, bune sau rele, [i a tr]i `n modera]iune. (*F. Plessis et P. Lejeay, Oeuvres d'Horace, 1906, Epist, 1, 6, 1, n. 1*).

Nu trebuie să ne gândim mereu la viitor; un lucru trebuie făcut numai când se ivește nevoia de a-l face. *Tantrakhyayika* 5,138, 4 (Viitorul)

Nu trebuie să se încreadă cineva în râuri, în cel care poartă cuțit, unghii sau coarne, nici în femei sau regi. *Hitopadeça* 1, 18. (Încredere)

Nu trebuie să se respecte omul mai mult decât adevărul. *Plato, Res publica*, 10, 3. (Adevăr)

Nu trebuie să vorbim frumos despre lucruri urâte. *Euripides, Phoenix* 5273 (Urâtenia)

Nu trebuie tolerați deloc cei răi, ci trebuie să li se opună rezistență; altfel întreaga noastră viață va fi răsturnată cu susul în jos, înainte de a prinde de veste. *Menander, Adelphi*, ap. *Stobaeus, Florilegium* 44, 3 (Răutatea)

Nu va greși, dacă va aștepta timpul, care-i sfetnicul cel mai înțelpt. *Plutarchus, Pericles* 18 (Timp)

Nu vei găsi hotarele sufletului, chiar dacă ai străbate toate drumurile; atît de adîncă este taina lui. *Heraclitus*. ap. *Diels fr.* 45 (Sufletul)

Nu voi critica pe nici un dușman de treabă, nici nu voi aproba pe un prieten ticălos. *Teognis, Sententiae*, 1079, sq. (Critica)

Nu-ți îndrepta gândul spre acele lucruri care nu se pot realiza decât cu trudă excesivă, prin călcarea legii sau umilindu-te înaintea dușmanului tău. *Mahabharata* 5, 1521 sq. *Böhtlingk, Indische Sprüche* 3402 (Realizarea)

Nu-ți aminti de trecut, nici nu căuta să întrezărești viitorul; ci bucură-te de plăcerile care vin și se duc pe neașteptate. *Bhartrhari* 3, 63 *Böhtlingk, Indische Sprüche* 1718 (Trecutul)

Nu-ți arăta calitățile unor vite cu chip de om. *Kavitanrtakupa* 15; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 4229. (Calitate)

Nu-ți pierde timpul cu dorinți, sau vei sfârși rău. *Papyrus egiptean* (Dorința)

Nu-ți pune nădejdea în prietenia unui om surghiunit; căci odată întors în țară el nu mai este același. *Theognis, Sept.* 333 sq. (Exilul)

Nuda veritas. *Horatius, Odae* (I, 24, 7). Adevărul gol. (Adevăr)

Nu-i bătrân cel cu capul albit, chiar dacă are o sută de ani. Acela-i mai bătrân între oameni, a cărui minte e mai matură. *Böhtlingk, Sanskrit-Chrestomathie*, 214, 27 sq. (Bătrânețea)

Nu-i de mirare că noi vorbim astfel, că ne plăcem nouă înșine și că ni se pare ca suntem frumoși, căci și câinele pare altui câine că e cel mai frumos, și boul unui bou și măgarul unui măgar, și porcul unui porc. *Epicharmus, ap. Diels, fr. 5.* (Frumusețea)

Nu-i de stat acolo unde nu e conducere; să nu stai unde conduc mulți; nu-i de stat acolo unde conduce o femeie; să nu stai unde conduce un copil. *Çaragadharapaddhati, Nitisara 48; Böhlingk, Indische Sprüche 96.* (Conducerea)

Nu-i e dat naturii omenești să îndepărteze ceea ce trebuie să se întâmple. *Herodotus, 3, 65.* (Destin)

Nu-i ușor ca omul să fie priceput în toate. *Çaragadharapaddhati; Rajaniti 121; Böhlingk, Indische Sprüche 1 83.* (Priceperea)

Nu-i ușor să oprești piatra aruncată din mână și vorba din gură. *Menander. ap. Stobaeus, Florilegium 36, 14* (Vorba)

Nu-i ușor să schimbi convingerea unui suflet cuprins de rătăcire. *Irenaeus, Fragmenta 45* (Rătăcire)

Nu-i un succes bun acela, când se dobândește ceva plăcut prin ceva neplăcut. Acolo unde-i amestecată otravă și ambrozia pricinuieste moarte. *Hitopadeça 1, 5; Böhlingk, Indische Sprüche 104.* (Izbânda)

Nul traité qui ne soit comme un monument de la mauvaise foi des souverains. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 573* Nu există tratat care să nu fie ca un monument al relei credințe a suveranilor. (Tratatul)

Nulla dies sine linea. *Plinius Caecilius Secundus, Caius Maior, Naturalis historia (35-36).* Nici o zi fără o linie. Cuvinte atribuite pictorului Apelles care considera exercițiul zilnic esențial pentru desăvârșirea măiestriei artistice. *Beethoven și Arghezi le-au luat și ei drept deviză.* (Perseverență)

Nulla est tanta vis, quae non ferro ac vivibus debilitari frangique possit. *Cicero, Pro Marcello 2* Nu există nici o putere atât de mare, încât să nu poată fi slăbită și înfrântă prin forța armelor. (Puterea)

Nulla fere causa est, in qua non femina litem moverit. *Juvenalis, Satirae (VI, 242-243).* Nu există litigiu, a cărui cauză să nu fie o femeie. (Femeie)

Nulla natura inferior est arte; nam etiam artes naturam imitantur. Nici o natură nu-i mai prejos de știință; căci și știința imită natura. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 11, 10.* (Natura)

Nulla poena sine lege. *Digeste (50, 16, 131).* Nici o pedeapsă fără lege. *Principiul legalității pedepsei în dreptul roman.* (Justiție)

Nulla salus bello: pacem te poscimus omnes! *Vergilius, Aeneis*

11, 362. Nu-i nici o scăpare în război; cu toții cerem de la tine pacea!
(Război) (Pace)

Nulla sapientia naturalia corporis aut animi vitia ponuntur. Seneca L. A., *Epistulae*, 11, 1. Defectele naturale ale corpului sau ale sufletului nu se pot lepăda prin nici o înțelepciune. (Defecte)

Nulla servitus turpior est quam voluntaria. Seneca L. A., *Epistulae* 47, 17 Nici o robie nu-i mai rușinoasă decât cea voluntară.
(Robia)

Nulla tam bona est fortuna, de qua nil possis quaeri. Syrus Publilius, *Sententiae* 1068. Nu există noroc atât de desăvârșit, de care să n-ai nimic a te plânge. (Noroc)

Nulla virtus latet, et latuisse non ipsius est damnum: veniet, qui conditam et seculi sui malignitate compressam dies pubilcet. Paucis natus est, qui populum aetatis suae cogitat: multa annorum milia, multa populorum supervenient: ad illa respice. Seneca L. A., 79, 17. Nici un merit nu rămâne ascuns, și faptul că rămâne nu-i o pagubă pentru el. Va veni ziua care îl va da la iveală ascuns și înăbușit de răutatea veacului său. Cine se gândește la contemporanii săi, s-a născut pentru puțini: vor veni după aceea multe mii de ani, multe mii de popoare: pe acestea să le ai în vedere. (Meritul)

Nulla vis umquam est in libera civitate suscepta inter cives non contra rem publicam. Cicero, *Pro Milone* 13 Niciodată nu s-a produs într-o cetate liberă vreo violență între cetățeni, care să nu fi fost (îndreptată) contra statului. (Violență)

Nullam rem e nilo gigni divinitus unquam. Lucretius, *De rerum natura* 1, 150. Nici un lucru nu se poate naște într-un mod supranatural din nimic. (Nașterea)

Nullast tam facilis res, quin difficilis siet,/ Quom invitus facias. Terentius, *Heautontimorumenos*, 805 sq. Nu există lucru cât de ușor, care să nu fie greu, dacă-l faci fără voie. (Constrângerea)

Nulli facilius quam malo invenies parem. Syrus Publilius, *Sententiae* 616 Omul rău este acela căruia îi găsești cel mai ușor pe cineva care să-i samene. (Răutatea)

Nulli te facias nimis sodalem./ Gaudebis minus, et minus dolebis. Martialis, *Epigrammi* 12, 34. Nu te întovărăși cu nimeni prea mult. Te vei bucura mai puțin, dar vei și suferi mai puțin. (Însoțirea)

Nullu est iam dictu, quod non sit dictum prius. Terentius, *Eunuchus* (Prolog, 41). Nu s-a spus nimic care să nu fi fost spus mai înainte. **Ineditul și originalitatea sunt întotdeauna relative.** (Relativitate)

Nullum animal ad vitam prodit sine metu mortis. Seneca L. A., *Epistulae* 121, 18. Nici o ființă nu intră în viață fără teama de moarte.

(Moartea)

Nullum contemptu mortis telum ad vincendum homini ab dis mortalibus acrius datum est. *Livius Titus 21, 44, 9.* Zeii nemuritori n-au dat omului, ca să învingă, nici o armă mai grozavă ca disprețul morții.

(Moartea)

Nullum est iam dictum, quod non sit dictum prius. *Terentius, Eunuchus 41.* Nu mai există nimic, care să nu fi fost spus mai înainte.

(Noutatea)

Nullum est vitium sine patrocínio, nulli non initium verecundum est et exorabile. *Seneca L. A., Epistulae 116, 2* Nu există viciu fără justificare; fiecare are un început modest și vrednic de îngăduință. (Viciul)

Nullum magnum ingenium sine mixtura dementiae fuit. *Seneca L. A., De tranquillitate animi 17, 10.* N-a fost (vreodată un) geniu fără un amestec de nebunie. (Geniul)

Nullus contra fortunam inexpugnabilis murus est: intus instruamur. *Seneca L. A., Epistulae, 19.* Nici un zid împotriva soartei nu este inexpugnabil: să ne întărim înlăuntru. (Destin)

Nullus dolor est, quam non longinquitas temporis minuat ac molliat. *Cicero, Ad familiares 4, 5, 5.* Nu există durere, pe care timpul să n-o micșoreze și atenueze. (Durerea)

Num tibi, cum fauces urit sitis, aurea quaeris/ Pocula ? *Horatius, Satirae 1, 2, 114 sq.* Oare atunci când setea îți arde gâtul cauți un pahar de aur ? (Setea)

Numai ție ți-a murit tatăl ? Dintre ceilalți muritori nu mai e nimeni în doliu ? *Sophocles, Electra 289 sq.* (Doliul)

Numai acela trăiește (cu adevărat) pe lumea aceasta, de a cărui viață atîrnă viața multora. *Pañcatantra (K)1, 23* (Viața)

Numai bogăția spiritului este adevărata bogăție; celelalte bunuri pricinuiesc mai mult nenorocire. *Lucianus, Anthologia, 1, 67.* (Bogăția)

Numai cei cărora li s-a isprăvit viața pot avea încredere în nebuni, în șerpi, în bețivi, în elefanți, în femei și-n regi. *Kavitanrtakupa 5; Böhrlingk, Indische Sprüche 3795.* (Încredere)

Numai cel lipsit de dorințe e fericit. *Çaragadharapaddhati, Samtoșapraçansa; Böhrlingk, Indische Sprüche, 224.* (Dorința)

Numai omul de știință cunoaște strădania omului de știință. Femeia stearpă nu cunoaște durerile grele ale nașterii. *Appaya Dikșita, Kuvalayanandakarikah 65* (Știința)

Numai puțini iscusiți pe lumea aceasta apar, pentru izbînda cauzei lor, ca prieteni sub aparența de dușmani și ca dușmani sub aparența de prieteni. *Pañcatantra 1, 174 Böhrlingk, Indische Sprüche 2944 (Prietenia)*

Numai spiritul sfânt și negrăit există, care străbate fulgerător întregul univers cu gândirea sa cea iute. *Empedocles, ap. Diels fr. 134 (Spiritul)*

Numai străinii îl consideră pe omul ales ca atare; ai săi îl cred de-o seamă cu ei. *Kusumadeva, Derstantațataka. 76; Böhrlingk, Indische Sprüche, 3 324. (Alesul)*

Numai teama reciprocă este o garanție sigură într-o alianță. *Thucydides, Bell. Pel., 3, 11, 1. (Alesul)*

Numai timpul îl arată pe cel drept; (dar) pe cel rău poți să-l cunoști și într-o singură zi. *Sophocles, Oedipus Coloneus 614 sq. (Răutatea)*

Numai viața aceluia e vrednică de laude, care trăiește și pentru alții. *Vikramacarita 137, Böhrlingk, Indische Sprüche 1744 (Viața)*

Numai zeii nu au bătrânețe nici moarte; pe toate celelalte lucruri le distruge timpul atotputernic; pierе puterea pământului, pierе aceea a trupului; moare credința și încolțește neîncrederea; și niciodată nu rămâne aceeași dispoziție sufletească nici între prieteni nici între cetăți. *Sophocles, Oedipus Coloneus 607 sqq. (Nestatornicia)*

Numai zeilor le este dat să traiască feriți de rele. *Sophocles, ap. Stobaeus, Florilegium 98, 43 (Răul)*

Numai zeilor le este îngăduit să trăiască fără nenorociri. *Menander, Monosticha 55. (Nenorocirea)*

Numero deus impari gaudet. *Vergilius, Bucolica (VIII, 76). Zeilor le plac numerele impare. (Zeii)*

Numquam ita quisquam bene subducta ratione ad vitam fuit, / quin res, aetas, usus semper aliquid adportet novi, / aliquid moneat: ut illa quae te scisse credas, nescias, / et quae tibi putaris prima, in experiendo ut repudies. *Terentius, Adelphi 855 sqq.* Niciodată cineva nu-și face socotelile vieții atât de bine, încât împrejurările, vârsta, experiența să nu aducă mereu ceva nou, să nu-l învețe ceva; astfel încât nu știm, ceea ce credem că știm și, în urma experienței, lepădăm ceea ce am socotit mai important pentru noi. *(Experiența)*

Numquam naturam mors vinceret; est enim ea semper invicta. *Cicero, Tusculanae disputationes 5, 78.* Niciodată moartea nu va putea să învingă natura; căci aceasta e totdeauna de neînvinc. *(Natura)*

Nunc adbibe puro / Pectore verba, puer, nunc te melioribus

offer:/ Quo semel est imbuta recens servabit odorem/ Testa diu. *Horatius, Epistulae 1, 2, 67. sqq.* Acuma copile, soarbe cu sufletul curat cuvintele; acuma oferă-te celor mai buni (ca tine): Vasul nou va păstra mult timp mirosul de care a fost pătruns pentru întâia oară. (Educația)

Nunc est bibendum, nunc pede liberto pulsanda tellus! *Horatius, Odae (1, 37, 1-2).* Acum să bem acum să batem cu piciorul, sprinten, pământul de oameni liberi! Poetul salută victoria romanilor la Actium. Îndemn entuziast la sărbătorirea unui mare succes. (Bucurie)

Nunquam est sera conversio. *Hieronymus, Epistulae 107, 3.* Nu-i niciodată prea târziu ca să te îndrepti. (Îndreptarea)

Nunquam natura mos vinceret; est enim ea semper invicta: sed nos umbris, deliciis, otio, languore, desidia, animum infecimus; opinionibus maloque more delinitum nullivimus. *Cicero, Tusculanae disputationes, 5, 27.* Niciodată obișnuința nu va învinge natura; dar moleșeala, desfătările, trândăvirea, indolența și lenea alterează sufletul nostru; părerile false și obiceiurile proaste ne corup. (Defecte)

Nunquam periculum sine periculo vincitur. *Syrus Publilius, Sententiae 625* Niciodată primejdia nu este învinsă fără primejdie. (Primejdia)

Nunquam pernicioosa servant modum. *Seneca L. A., Epistulae 85, 12.* Lucrurile vătămătoare nu păstrează niciodată măsura. (Măsura)

Nunquam scribendi et legendi praecepta dabis, nisi prius ipse didiceris. Nu vei fi în măsură să dai îndrumări, în ceea ce se referă la scris sau la citit, înainte să fi fost îndrumat la rîndul tău. *Marcus Aurelius 11, 17.* (Învățarea)

Nunquam secura est prava conscientia. *Syrus Publilius, Sententiae, 627.* Niciodată o conștiință rea nu e liniștită. (Conștiința)

Nunquam vir ille perfectus adeptusque virtutem fortunae maledixit. Nunquam accidentia tristis exceptit. *Seneca L. A., Epistulae, 120, 12.* Niciodată cel desăvârșit și care a dobândit virtutea nu blestemă soarta. Niciodată el nu primește posomorât întâmplările. (Destin)

Nur Beharrung führt zum Ziel,/ Nur die Fülle führt zur Klarheit/ Und im Abgrund wohnt die Wahrheit. *Schiller, Sprüche des Confucius 2,15.* Numai stăruința duce la țintă, numai abundența duce la claritate, și-n abis stă adevărul. (Perseverența)

Nu-s de ajuns prietenii pentru a fi fericit; nu-s de ajuns dușmanii, pentru a fi nefericit; nu-i de ajuns mintea, pentru a dobândi avere; nu-s de ajuns banii pentru a fi fericit. *Mahabharata 12, 831; Böhrtlingk, Indische Sprüche 4434.* (Fericire)

Nusquam minus quam in bello eventus respondent. *Livius Titus 30, 30, 20* Nicăieri rezultatele nu corespund mai puțin așteptărilor ca în

război. (Război)

O

O știință, oricât de bine ar fi fost gândită, trebuie gândită din nou. *Vanaryastaka 2 Böhlingk, Indische Sprüche 2 977* (Știința)

O beata solitudo! O sola beatitudo! *Lubbock. On Peace and Happiness 9* O, singurătate fericită! O, singură fericire! (Singurătate)

O bucată de sticlă, în contact cu aurul, capătă strălucire de smarald; tot astfel, în apropierea celor aleși, prostul devine iscusit. *Hitopadeça. Intr. 41* (Prostia)

O clipă copil, o clipă tânăr îndrăgostit, o clipă fără avere, – o clipă bogat, cu membrele uscate de bătrânețe, cu trupul plin de zbârcituri, ca un actor, la sfârșitul existenței sale omul trece în dosul cortinei lăcașului lui Yama¹⁰⁸. *Bhartrhari, Vairagyaçataka, 114.* (Existența)

O curae hominum ! O quantum est in rebus inane ! *Lucilius, Satirae, 1,1.* O, grijile oamenilor ! o, câtă deșertăciune e în lucruri ! (Deșertăciunea)

O dată ce a murit, tot omul (devine) pulbere și umbră; nimicul se întoarce în nimic. *Euripides, Melanippe, ap. Stobaeus, Florilegium 98, 4.* (Moartea)

O dată ce fapta a fost săvârșită de om, ea își urmează destinul. Destinul nu poate să dea nimănui nimic, dacă nu săvârșește ceva. *Purnabhadra 20.* (Fapta & destinul)

O divintate să-ți fie mama, o divintate să-ți fie tatăl. *Taittiriya – Upanișad, Çikșa Vatti, 11, 2.* (Părinții)

O faciles dare summa deos, eademque tueri/ Difficiles ! *Lucanus, Pharsalia, 1, 510.* Ce ușor dau zeii bunurile cele mai mari și ce greu le lasă să dăinuiască. (Bunul)

O faptă bună săvârșită pentru cineva nevrednic de ea nu dă roadă. *Hitopadeça Introd. 43.* (Fapta buna)

O faptă bună sau rea așteaptă timpul când va rodi. *Kusumadeva, Drstantaçataka 31; Böhlingk, Indische Sprüche 3000.* (Fapta)

O faptă, fie ea cu gândul, cu vorba sau cu corpul, dă roade bune sau rele; condițiile oamenilor, de la cea mai de sus până la cea mai de jos, provin din fapte. *Manu 12, 3.* (Fapta)

O femeie este frumoasă pentru acela care o iubește. *Somadeva,*

¹⁰⁸ Yama: zeul morții.

Kathasaritsagara 5, 52. (Frumusețea)

O fericire bazată pe nedreptate nu e sigură. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium* 16, 8. (Fericire)

O grupă de oameni în care toți sunt educatori, toți se cred învățați și toți năzuiesc la putere, se prăpădește. *Çaragadharapaddhati, Niti* 49; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 5 204 (Puterea)

O imitatores, servum pecus. *Horatius, Epistulae* 1,1 9,1 9. O imitatori, turmă servilă ! (Imitația)

O învățătură bună poate fi luată și de la unul care-i inferior; legea morală chiar și de la cel mai de jos; un giuvaer de femeie chiar și dintr-o familie de rând. *Manusmrti* 2, 238; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 3 032. (Luarea)

O magna vis veritatis, quae contra hominum ingenia, calliditatem, solertiam, contraque fictas omnium insidias facile se per se ipsam defendat ! *Cicero, Pro Caelio*, 10. O, putere mare a adevărului care se apără singur contra minții, iscusinței și abilității oamenilor și contra tuturor curselor născocite ! (Adevăr)

O mamă bună prețuiește cât o sută de profesori. *Herbart.* (Mama)

O mare înflăcărare chiar de la început este o piedică pentru orice succes. Oare apa, deși rece de tot, nu străpunge munții ? *Hitopadeça* 3, 45; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 1853. (Izbânda)

O mihi praeteritos referat si Iuppiter annos ! *Vergilius, Aeneis*, 8, 560. O, de mi-ar readuce Jupiter anii care au trecut ! (Anul)

O minte tânără nu vrea să sufere. *Euripides, Medea* 188 (Suferința)

O miseras hominum mentes! o pectora caeca! Qualibus in tenebris vitae, quantisque periclis/ Degitur hoc aevi! *Lucretius, De rerum natura* 2, 14 sqq. O, minți nefericite ale oamenilor! o, suflete oarbe! În ce întuneric și în ce primejdii se scurge viața aceasta! (Rătăcire)

O mulțime de lucruri, chiar și mici, duc la realizarea unei trebi. *Hitopadeça* 1, 30, *Böhtlingk, Indische Sprüche* 237 (Realizarea)

O multime de proști, care trăiesc împreună ca animalele, întunecă tot ce-i excelent, ca nourii soarele. *Çanakya* 87 *Böhtlingk, Indische Sprüche* 1956 (Prostia)

O muritori, căroră vă place viața, care doriți să vedeți ziua următoare, care purtați povara nenumăratelor mizerii: atât de mare-i setea de viață a muritorilor ! Noi știm ce înseamnă a trăi; dar, fiindcă nu cunoaștem moartea, fiecare se teme să părăsească lumina soarelui. *Euripides, Phoenix, ap. Stobaeus* 121, 12 (Viața)

O pessimum periculum, quod opertum latet. Syrus Publilius, *Sententiae* 629 Cea mai rea primejdie este cea ascunsă. (Primejdia)

O piatră nu e ridicată atât de ușor cu mâinile ca printr-o pârghie; cu mijloace mici realizări mari: acesta-i rodul mare al chibzuinței. *Hitopadeça* 3, 42; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 1386. (Mijlocul)

O primejdie mare nu admite un om slab. *Pindarus, Olympia* 1, 130 (Primejdia)

O purtare nesocotită distruge și o fericire mare. *Hitopadeça* 116 lb. 2 Z17. (Purtarea)

O sacer et magnus vatum labor, omnia fato/ Eripis et populis donas mortalibus aevum. *Lucanus, Pharsalia* 9, 9, 76 sq. O, misiune sfântă și mare a poeziei, totul smulgi tu destinului și dai nemurire popoarelor pieritoare. (Poezia)

O singură calitate distruge toate defectele. *Vrddhacanakya – Çanakya* 17, 21; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 5046. (Calitate)

O singură dată dacă-l văd pe un om, cei înțelepți știu cât prețuiește. *Pañcatantra (B.)*, 2, 79. (Aprecierea)

O singură indulgență rămâne pentru cei care greșesc: să tacă și să nu vorbească nimic despre cele întâmplare. *Iohannes Chrysostomus* 5. (Greșeala)

O soție rea, un prieten perfid, un servitor care răspunde, șederea într-o casă cu șerpi: asta-i moarte, fără îndoială. *Hitopadeça* 2, 10 (Soție)

O sută de binefaceri sunt pierdute la cei răi, o sută de vorbe înțelepte sunt pierdute la cei proști, o sută de sfaturi la cel care nu ascultă, inteligență însușită la cei fără minte. *Hitopadeça* 2, 152; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 714. (Pierderea)

O viață lungă cuprinde multe nenorociri. *Euripides, ap. Wagner, Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta* 351 (Viața)

O viață lungă pune multe (lucruri) mai aproape de mîhnire. *Sophocles, Oedipus Coloneus* 1215 sq. (Viața)

O viață rodnică are numai acela, datorită căruia trăiesc brahmani, prieteni și rude. Cine nu trăiește pentru sine ? *Ad Hitopadeça* 2, 34, *Böhtlingk, Indische Sprüche* 983 (Viața)

O vita misero longa, felici brevis! *Syrus Publilius, Sententiae* 631 O viață lungă pentru cel nenorocit, scurtă pentru cel fericit. (Viața)

O vorbă nepotrivită răstoarnă întreaga viață. *Menander, Monosticha* 66 (Vorba)

O, bătrânețe, ce pacoste ești tu pentru cei care te au ! Euripides, *Phoenix*, ap. Stobaeus, 116, 36. (Bătrânețea)

O, bătrânețe, ce plăcere mai speri ? și (totuși) fiecare vrea să ajungă la tine; dar, după ce capătă experiență, el se căiește; pentru că nu se află rău mai mare printre muritori. Euripides, ap. Stobaeus, 116, 6. (Bătrânețea)

O, ce nenorocire ! Lumea aceasta e pe dos: ceea ce-i o rușine pentru omul de treabă, este o bucurie pentru cel rău. Çaragadharapaddhati, *Prakirnakakhyana 5 Böhrlingk, Indische Sprüche 308* (Rușinea)

O, Courage, could you not as well/ Select a second place to dwell,/ Not only in that golden tree/ But in the frightened heart of me ? Williams Tennessee, *The Night of the Iguana*, p. 124. Curaj, n-ar fi mai nimerit/ Să afli alt loc de trăit,/ Nu doar în pomul plin de floare,/ Ci-n inima-mi mult temătoare ? (Curaj)

O, fallacem hominum spem, fragilemque fortunam et inanes nostras contentiones! Cicero, *De oratore 3,2* O, speranță înșelătoare a oamenilor, noroc fragil, străduințe zadarnice! (Speranța)

O, fortuna, ut numquam perpetuo es data. Terentius, *Hecyra 406*. O, Norocule, niciodată nu ești dăruit (cuiva) pentru totdeauna. (Noroc)

O, fortunatos nimium, sua si bona norint, agricolas! Vergilius, *Georgica* (II, 458-459). Ce fericiți ar fi țărani de și-ar da seama de fericirea lor! Țărani nu știu cât de fericit e traiul lor patriarhal în comparație cu viața agitată a cetății.¹⁰⁹ (Fericire)

O, fortune ! ... personne n'est plus malheureux que celui que tu as autrefois favorisé, et l'indigence n'est jamais plus insupportable à personne, qu'à celui qui a vécu toujours dans l'opulence ! Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales I, 348 sq.* O, norocule !... nimeni nu-i mai nefericit decât acela pe care l-ai favorizat altădată, și sărăcia nu e niciodată mai insuportabilă decât aceuia care a trăit mult timp în belșug ! (Noroc)

O, glücklich, wer noch hoffen kann./ Aus diesem Meer des Irrtums aufzutauchen !/ Was man nicht weiss, das eben brauchte man,/ Und was man weiss, kann man nicht brauchen. Goethe, *Faust 1064 sqq.* O, ferice de acela care mai poate spera să se ridice din această mare a rătăcirii ! Ce nu știm, tocmai de aceea avem nevoie, iar ce știm nu putem folosi. (Știința)

O, God ! that men should put an enemy in their mouths, to steal away their brains ! that we should with joy, revel, pleasure, and applause, transform ourselves into beasts ! Shakespeare, *Othello, 2, 3*. O, Dumnezeule ! Să pună oamenii un dușman în gura lor, ca să le fure

¹⁰⁹ Prin extensie: Oamenii nu apreciază binele pe care îl au.

mintea ! Să ne transformăm cu bucurie, chef, plăcere și aplauze în animale ! (Beția)

O, indolence and indecision of mind ! if not your-selves vices, to how much exquisite misery and mischief do you frequently prepare the way ! *Scott Walter, Waverley 45.* O, nepăsare și nehotărâre a minții ! (Chiar) dacă nu sunteți viții într-adevăr, la câtă nespusă mizerie și la cât rău nu pregătiți voi adesea calea ! (Nehotarârea)

O, liberté ! que de crimes on commet en ton nom. *Madame Roland.* O, libertate ! câte crime se comit în numele tău ! (Libertate)

O, mors, quam amara est memoria tua/ homini pacem habenti in substantiis suis;/ viro quieto, et cuius viae directae sunt in omnibus,/ et adhuc valenti accipere cibum !/ O, mors, bonum est iudicium tuum homini indigenti,/ et qui minoratur viribus,/ defecto aetate, et cui de omnibus cura est,/ et incredibili, qui perdidit patientiam. *Septuaginta, Siracides 41, 1-2.* O, moarte, cât de amară este amintirea ta pentru cel ce trăiește în pace, întru averea sa, pentru cel lipsit de griji și cu noroc în toate și care este încă destul de zdravăn ca să se poată hrăni ! Dar, o, moarte, cât de plăcută este sentința ta pentru cel sărac și istovit de putere și gârbovit de bătrânețe și copleșit de griji și care nu mai nădăjduiește în nimic și a pierdut răbdarea. (Moartea)

O, muritori, nefericiți în multe și fericiți în puține, ce vă mândriți cu puterea voastră, pe care o singură zi v-o dă și una singură v-o ia? Iar când vă merge bine, deși nu sunteți nimic, îndată mândria voastră se înalță pînă la cer și nu-l vedeți pe stăpînul Hades stînd lîngă voi. *Sosiphanes, ap. Stobaeus Florilegium 22, 3* (Puterea)

O, nerodule, bucură-te de prostia cea ușor de dobîndit. Prostul are opt avantaje: n-are griji, manîncă și vorbește mult, doarme zi și noapte, nu meditează asupra dreptății și nedreptății sau asupra vreunei alte chestiuni, e indiferent la cinste și la ocară, pune picioarele sale pe capul tuturor... și trăiește mult. *Udbhata Böhrlingk, Indische Sprüche 4733* (Prostia)

O, nerușinare, cea mai mare dintre divinitățile care există (în ziua de) azi, dacă trebuie să te numim divinitate. (Firește că) trebuie; căci ceea ce stăpânește în clipa de față e socotit ca divinitate. Până unde mergi ! Până unde mi se pare că vei ajunge ! *Menander, Carina, ap. Stobaeus, Florilegium 32, 7.* (Nerușinarea)

O, oameni răi, voi trageți cu forța onorurile la voi și dobândiți avere, vânând-o pretutindeni, amestecând dreptatea cu nedreptatea; iar pe urmă strângeți recolta nefericită a acestor (fapte). *Euripides, Ino, ap. Stobaeus, Florilegium 10, 23.* (Averea)

O, omule, infinit era timpul înainte ca tu să fi venit la țărnul Aurorei; infinit, de asemenea, va fi timpul după ce vei fi dispărut în Infern. Ce porțiuni de existență îți este lăsată, decât doar un punct,

sau încă și mai puțin, dacă există ceva mai prejos de un punct ?
Leonidas Tarentinus, în Anthologia Palatina, VII, 472, v, 1-6. (Existența)

O, Plutus orb, ce bine era dacă nu te arătai nici pe pământ, nici pe mare, nici în cer, ci locuiai în Tartar și în Acheron; din cauza ta sunt toate relele în omenire. *Timocreon, Scholion. (Bogăția)*

O, Plutus, cel mai frumos și mai drăguț dintre toți zeii! Cu tine și un ticalos devine un om de treabă. *Theognis, Sententiae, 1117 sq. (Bogăția)*

O, quid solutis est beatius curis/ Cum mens onus reponit, ac peregrino/ Labore fessi venimus larem ad nostrum,/ Desideratoque acquiescimus lecto ? *Catullus, 35, 7 sqq.* Ce fericire (e) mai mare decât scăparea de griji, când mintea leapădă povara și când obosiți de pribegie sosim la căminul nostru și ne odihnim în patul (mult) dorit ! *(Odihna)*

O, rege, ceea ce-l învață pe rege în taină regina, învățătoarea nocturnă, asupra acestui lucru nu se poate veghea, pentru că nu suntem atotștiutori. Învățătura pe care oamenii iscusiți cu multă greutate i-o introduc în suflet în timpul zilei, el o uită noaptea. *Kalhana, Rajaniti, 5, 317; Böhlingk, Indische Sprüche, 2604 sqq. (Domnitorul)*

O, sărăcie, te plîng; după ce ai stat astfel în corpul meu, socotindu-l ca prieten, mă frământ cu gândul: unde te vei duce, nefericito, când îmi voi fi pierdut corpul ? *Çudraka, Mrechakatika 15 Böhlingk, Sanskrit-Chrestomathie 205, 11 (Sărăcia)*

O, sancta simplicitas! *Hus Jan.* O, sfântă naivitate! Exclamația lui Hus la vederea unei bătrîne, care, în speranța unei răsplăți cerești, aruncă vreascuri pe rugul pe care el era ars. Constată a unui act de ignoranță inconștientă sau de conformism naiv. *(Naivitate)*

O, soartă crudă, care pune împreună pe cel drept cu cei nelegiuți. *Aeschylus, Septem adversus Thebas 597. (Însoțirea)*

O, tacitum tormentum animi, conscientia ! *Syrus Publilius, Sententiae, 630.* O, conștiință, chin tăcut al sufletului ! *(Conștiința)*

O, tempora! O, mores! *Cicero, In Catilinam (I, 1) și Cicero, De signis (56).* O, vremuri!, O, moravuri! **Expresie a indignării față de corupția moravurilor.** *(Indignare)*

O, thou invisible spirit of wine ! if thou hast no name to be known by, let us call thee – devil. *Shakespeare, Othello 2, 3* O, spirit invizibil al vinului ! Dacă nu ai nici un nume prin care să fii cunoscut, lasă-ne să te numim – diavol. *(Vinul)*

O, to be seventy again ! ¹¹⁰ *Holmes Oliver Wendell Jr.* O, de-aș

¹¹⁰ Remark, at ninety, when passing by a pretty girl. (Replic), când, având

avea din nou șaptezeci de ani ! (Vârste)

O, venerabilă uitare a relelor, cât ești de înțeleaptă și ce divinitate dorită de cei nefericiți ! *Euripides, Orestes 213 sq.* (Uitarea)

O, zeiță a lăcomiei, închinare ție, datorită căreia chiar și cei bogați se apucă de lucruri ce nu trebuie făcute și cutreieră prin locuri unde cu greu se poate pătrunde. *Pañcatantra (B) 5, 81.* (Lăcomie)

O, Zeus de ce ai dat mijloace sigure de a cunoaște dacă aurul e fals și în schimb nu se află nici un semn pe corpul oamenilor, prin care să se poată deosebi cel rău ? *Euripides, Medea 513 sqq.* (Răutatea)

O, Zeus, ce să spun ? că-i vezi pe oameni, sau că-n zadar se crede aceasta despre tine și că întâmplarea este aceea care supraveghează toate lucrurile omenești. *Euripides, Hecuba 488 sqq.* (Întâietatea)

Oamenii și-au făurit un idol al norocului pentru a-și ascunde propria lor nehibzuință. Căci rareori norocul se împotrivesc înțelepciunii, și în viață priceperea clarvăzătoare îndreaptă spre țintă cele mai multe (acțiuni). *Democritus, ap. Diels, Fr. 119.* (Noroc)

Oamenii aleși care găsesc plăcere în a face servicii altora și care (nici măcar) nu doresc (în schimb) fericirea cerească, se nasc pe pământ spre binele altora. *Vikramacarita, 140; Böhlingk, Indische Sprüche, 1 311.* (Alesul)

Oamenii ascultă cu multă plăcere de acela pe care-l cred mai priceput decât ei cu privire la ceea ce le e de folos. *Xenophon, Cyrus, 1, 6, 22.* (Ascultarea)

Oamenii au puțină putere, iar grijile lor sunt zadarnice, și într-o viață scurtă chiar după chin; iar moartea inevitabilă atârână deopotrivă (peste toți); căci și cei buni și cel care-i rău capătă prin sorți o parte egală la ea. *Simylus 20.* (Moartea)

Oamenii cad și se înalță ca mînea din mână. *Hitopadeça 1,168; Böhlingk, Indische Sprüche 1292.* (Căderea)

Oamenii devin buni și înțelepți datorită divinității. *Pindarus, Olympia 9, 41 sq.* (Bunătatea)

Oamenii disprețuiesc pe cei care li se supun, dar admiră pe cei care nu cedează. *Thucydides, Bell. Pel., 3, 39, 5.* (Cedarea)

Oamenii dobândesc mulțumirea prin moderația plăcerilor și echilibrul vieții. Lipsa și prisosul obișnuiesc să se schimbe în contrariul lor și să producă mari agitații în suflet. Dar sufletul care-i agitat de contraste mari nu este nici statornic nici mulțumit. De

nou\zeci de ani, a trecut pe lâng\ o fat\ frumoas\).

aceea trebuie să ne îndreptăm mintea spre ceea ce-i posibil și să ne mulțumim cu ceea ce avem, fără a da multă atenție celor invidiați și admirați, și fără a alerga cu gândul după ei; dimpotrivă, să ne uităm la viața celor necăjiți, gândindu-ne bine la ceea ce îndură, pentru că situația noastră din prezent să ne pară importantă și vrednică de invidie, și să nu ni se întâmple să pătimim în suflet din pricina năzuinței spre mai mult. Căci cel care admiră pe cei care posedă și care sunt slăviți ca fericiți de către ceilalți oameni, și care aleargă cu gândul după ei în fiecare clipă, este silit să născocească mereu ceva nou și să-și îndrepte dorința spre a săvârși ceva nelegiuit și oprit de legi. De aceea trebuie să lăsăm unele lucruri și să ne mulțumim cu altele, comparându-ne viața cu a acelora cărora le merge mai rău și gândindu-ne la ceea ce suferă să ne fericim că ne merge atât de bine în comparație cu ei. Deci, dacă te vei ține de acest principiu, vei trăi mai mulțumit și vei alunga din viața ta nu puține stafii: invidia, ambiția și răutatea. *Democritus, ap. Diels, Fr. 191.* (Mulțumirea)

Oamenii doresc ceea ce n-au și nu le place ceea ce au. Iarna ei vor arșiță, iar vara zăpadă. *Böhtlingk, Sanskrit-Chrestomathie, 194, 17 sq.* (Dorința)

Oamenii își amintesc mai mult de greșelile săvârșite decât de înfăptuirile bune (ale cuiva). *Demades, ap. Stobaeus, Florilegium 46, 47.* (Greșeala)

Oamenii nu bagă în seamă pe cel din prejma lor, chiar dacă-i de mare valoare. *Kusumadeva, Drstantaṭataka 75 Böhtlingk, Indische Sprüche 1 571* (Stima)

Oamenii nu se întristează când sunt lipsiți de bunuri pe care nu le-au cunoscut, ci când li se iau acele cu care s-au deprins. *Thucydides, Bell. Pel. 2, 44, 2.* (Pierderea)

Oamenii prețuiesc cel mai mult averea și aceasta are cea mai mare putere la ei. *Euripides, Phoenissae, 440 sq.* (Averea)

Oamenii răi care invidiază meritele, le ponegresc; dar ei găsesc pete cu deosebire la cei mai de seamă. *Kathasaritsagara, 24, 204 sq.* (Defăimarea)

Oamenii se bucură când răsare soarele, se bucură când se sfârșește ziua; ei nu văd că viața lor se scurge. *Ramayana 2, 105, 24* (Viața)

Oamenii sunt visul unei umbre. *Pindarus, Pythia 8, 136.* (Om)

Oamenii, în timp ce fug de moarte, aleargă după ea. *Democritus, ap. Diels, Fr. 203.* (Moartea)

Oamenii, după cât se pare, se mânie mai tare când sunt nedreptățiți, decât atunci când sunt constrânși. *Thucydides, Bell. Pel.,*

1, 77, 4. (Nedreptatea)

Oamenilor le răsare răul din bine, dacă nu știu să dirijeze binele și să-l suporte cum trebuie. *Democritus, ap. Diels, Die Fragmente der Vorsokratiker, 173.* (Bine)

Oare bogățiile au căutat refugiu la avar, că nu le dă drumul ? sau omoară ele ca otrava, că nu le folosește ? Appaya Dikṣita, *Kuvalayanandakarikah, 137; Böhrtlingk, Indische Sprüche, 2961.* (Avariția)

Oaspetele, copilul, regele și solia nu (vor să) știe dacă ai sau n-ai; ei repetă mereu: *dă* (și iar) *dă*. *Candanyokti; Böhrtlingk, Indische Sprüche, 3.404.* (Cererea)

Obest plerumque iis, qui discere volunt, auctoritas eorum, qui docent. *Cicero, De natura deorum, 1, 5.* Autoritatea învățatului aduce adesea mult rău învățăceilor. (Autoritatea)

Obest plerumque iis, qui discere volunt, auctoritas eorum, qui docent. *Cicero, De natura deorum 1, 5.* Adesea în calea celor care vor să învețe stă autoritatea celor care predau. (Învățarea)

Obiceiul este mai tare decât adevărul. *Sophocles, Aleadae, ap. Stobaeus, Florilegium 76, 9.* (Obiceiul)

Obiurgari in calamitate gravius est quam calamitas. *Syrus Publilius, Sententiae 1070.* Să ți se mai facă și morală, în nenorocire, este mai dur decât (însăși) nenorocirea. (Nenorocirea)

Oblitus fragilitatis humanae congeram? in quid laborem ? ecco hic dies ultimus est; ut non sit: prope ab ultimo est. *Seneca L. A., Epistulae, 15 ,12.* Uitănd de fragilitatea omenească să adun averi ? pentru ce să mă ostenesc ? Iată, această zi e ultima; să admitem că nu-i: (totuși) e aproape de ultima. (Averea)

Obrar siempre como a vista. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 297.* Să săvârșim totdeauna faptele noastre ca și cum am fi văzuți. (Fapta)

Obsequiam amicos, veritas odium parit. *Terentius, Andria, 68.* Lingușirea câștigă prieteni, iar adevărul stârnește ură. (Adevăr)

Observă măsura. *Hesiodus, Opera et dies 694.* (Măsura)

Observe good faith and justice toward all nations. Cultivate peace and harmony with all. *Washington George, Farewell Address, 1796.* Păziți echitatea și dreptatea față de toate țările. Păstrați pacea și armonia cu toți. (Politica)

Obstupi, steteruntque comae, et vox faucibus haesit. *Vergilius, Aeneis, 2, 774.* Am rămas trăznit, părul mi s-a făcut măciucă, glasul mi s-a stins. (Frica)

Oculos habent et non vide-bunt. Quid habet aures audiendi audiat. *Novum Testamentum* (Matthaeus 13, 14, Lucas 8, 10; Iohannes 12, 40 ș.a.). Au ochi și nu vor vedea. Cine are urechi de auzit să audă. Cuvinte care se găsesc de mai multe ori în Evangheliile urmînd parabolelor lui Iisus. Se folosesc pentru a avertiza pe cineva că trebuie să țină seama de un sfat. (Avertisment)

Oderint, dum metuant. *Cicero, De officiis* (I, 28, 97). Să mă urască, dar să se teamă de mine. Expresie a poetului tragic Attius; deviza suveranilor despoți, ca și a oamenilor autoritari. (Frică)

Odi homines ignava opera, philosopha, sententia. *Pacuvius, apud Aulus Gellius, 12, 8.* Îi urăsc pe oamenii a căror filozofie este numai în vorbe. (Înțelepciune)

Odi profanum vulgus. *Horatius, Odae* (III, 1, 4). Urăsc mulțimea ignorantă. Poetul ține ca opera sa să fie apreciată numai de cunoscători. Cuvintele au capăt un sens ironic, desemnînd infatuarea scriitorilor care cred că este înjositor pentru ei să fie înțeleși de oricine. (Recunoaștere)

Odi sapientem qui sibi ipsi non sapit. *Syrus Publilius, Sententiae* 639. Îl detest pe înțeleptul care nu e înțelept pentru sine însuși. *Euripides, ap. Stobaeus, Florilegium* 3, 25. (Înțelepciune)

Odinioară anii îmi treceau ca zilele; acum, când destinul mi-e contrar, merg și ele contrar: (zilele îmi trec ca anii). *Kavitanrtakupa, 41; Böhrling, Indische Sprüche, 5401.* (Anul)

Odios ca porțile iadului îmi este acela care una ascunde în mintea sa și alta spune. *Homerus, Ilias, 9, 312 sq.* (Prefăcătorie)

Odiosum sane genus hominum officia exprobrantium; quae meminisse debet is in quem collata sunt, non comemorare qui contulit. *Cicero, De amicitia, 20.* Fără îndoială că-i nesuferită categoria (aceea) de oameni care reproșează (altora) serviciile (lor); de ele trebuie să-și aducă aminte cel care le-a primit, nu să le amintească cel care le-a făcut. (Binefacerea)

Of all home remedies, a good wife is the best. *Martin Abe, Back Country Sayings.* Dintre toate leacurile băbești, cel mai potrivit este o soție bună. (Căsătorie)

Often the less there is to justify a traditional custom, the harder it is to get rid of it. *Mark Twain, The Adventures of Tom Sawyer* 5 Adesea, cu cât o tradiție este mai puțin justificată, cu atât e mai greu să scapi de ea. (Tradiția)

Ogni eroe è sempre il solo desto in un mondo di addormentati, come il pilota che veglia sulla nave, nella solitudine del mare e della notte, mentre i compagni riposano. *Papini, Storia di Cristo 2, 458.* Orice erou e totdeauna singurul treaz într-o lume de adormiți, ca pilotul care veghează pe corabie, în singurătatea mării și a nopții, în timp ce tovarășii săi se odihnesc. (Eroul)

Ogni giusto re primo servatore dee essere delle leggi fatte da lui. *Boccaccio, Il Decamerone 7, 10.* Orice rege drept trebuie cel dintâi să respecte legile făcute de el. ([Legea](#))

Ogni uomo vorrebbe esser primo, anche tra i pari. Vuol essere superiore, per un verso o per un altro, a quanti lo circondano. Vuol comandare, dominare, apparir più grande, più ricco, più bello, più savio. *Papini, Storia di Cristo 1,145.* Orice om ar vrea să fie primul, chiar și între egali. Vrea să fie superior, într-un fel sau altul, celor care-l înconjoară. El vrea să poruncească, să stăpânească, să apară mai mare, mai bogat, mai frumos, mai înțelept. ([Întâietatea](#))

Ognun di noi odia la maggior parse degli uomini coi quali vive. *Papini, Storia di Cristo 1,148* Fiecare din noi urăște cea mai mare parte dintre oamenii cu care trăiește. ([Ura](#))

Ognuno vede quel che tu pari, pochi sentono quel che tu sei, e quelli pochi non ardiscono opporsi alla opinione de'molti. *Machiavelli, Il Principe, 18.* Fiecare vede ceea ce pari; puțini simt cine ești, și acei puțini nu îndrăznesc să se opună părerii celor mulți. ([Aparența](#))

Ogorul rătăcirii dă ca roadă moartea. *Aeschylus, Septem adversus Thebas 601* ([Rătăcire](#))

Oh ! n'insultez jamais une femme qui tombe !/ Qui sait sous quel fardeau la pauvre âme succombe ! *Hugo Victor, Chants du crépuscule 14,1 sq.* Nu insultați niciodată o femeie care cade ! Cine știe sub ce povară se prăbușește sărmanul (ei) suflet ! ([Femeia](#))

Oh Time ! the beautifier of the dead,/ Adorner of the ruin, comforter,/ And only healer when the heart hath bled, – / Time, the corrector where our judgments err,/ The test of truth, love. *Byron, Childe Harold's Pilgrimage 4, 130* O, timp ! tu, care înfrumusezezi pe cei morți, care împodobești ruinele, tu care mîngii, singurul care vindecă inima ce sîngerează – Timp, care îndreaptă ce greșește judecata noastră, tu care verifici adevărul și iubirea. ([Timp](#))

Oh vanas esperanzas de la gente!/ Cómo pasais con prometer descanso,/ Y al fin parais en sombra, en humo, en sueño! *Cervantes, Don Quijote de la Mancha, 1, 52* O, speranțe deșarte ale oamenilor! Cum treceți făgăduind odihna, și-n cele din urmă sfârșiți în umbră, în fum, în vis! ([Speranța](#))

Oh, Love ! young Love ! bound in thy rosy band,/ Let sage or cynic prattle as he will,/ These hours, and only these, redeem Life's years of ill ! *Byron, Childe Harold's Pilgrimage 2, 81.* O, iubire ! tânără iubire ! prins în legătura ta trandafirie, lasă-l pe înțelept sau pe cinic să flecărească ce vrea; aceste ore, și numai acestea, răscumpără ani de mizerie ai vieții ! ([Iubire](#))

Oh, many a shaft at random sent/ Finds mark the archer little meant !/ And many a word at random spoken/ May soothe, or wound,

a heart that's broken. *Scott Walter Ah*, multe săgeți trimise la întâmplare găsesc o țintă la care arcașul nu s-a gândit ! și multe vorbe spuse la întâmplare pot liniști sau răni o inimă zdrobită. (Vorba)

Oh, the metempsychosis ! Oh ! Pythagoras, that in bright Greece, two thousand years ago did die, so good, so wise, so mild; I sailed with thee along the Peruvian coast last voyage – and, foolish as I am, taught thee, a green, simple boy, how to splice a rope. *Melville Herman, Moby Dick, p. 459.* O, metempsihoză ! O, Pitagora, care în Grecia strălucitoare, acum două mii de ani a murit, atât de bun, atât de înțelept, atât de blând; am fost marinar împreună cu tine de-a lungul coastei peruviene în ultima călătorie – și prost cum sunt, te-am învățat, sărman băiat nevinovat, cum să împletești un odgon. (Oameni celebri – Pitagora)

Oida me uden eidenai. *Socrates.* Știu că nu știu nimic. Relevând caracterul limitat și relativ al cunoștințelor omenești, Socrates atribuie îndoielii filozofice rolul de metodă a cunoașterii de sine. (Îndoiala)

Olarul e mâniat pe olar și dulgherul pe dulgher; cerșetorul invidiază pe cerșetor și cântărețul pe cântăreț. *Hesiodus, Opera et dies 25 sq.* (Invidia)

Old men know when an old man dies. *Nash Ogden, Old Men.* Bătrânii știu când un bătrân moare. (Bătrânețea)

Oleum addere camino! *Horatius, Satirae (II, 3, 321).* A turna ulei peste foc. (Incitare)

Ologule, ești vrednic de slavă, că nu te duci să ceri în casa altora. Orbule, ferice de tine, că nu vezi fețele celor îngîmfați de bogăția lor. Mutule, ești de lăudat, că nu slăvești pe zgârcit în speranța de a căpăta ceva. Surdule, ești de invidiat, că nu auzi vorbele mișeilor. *Böhtlingk, Sanskrit-Chrestomathie 206, 29 sq.* (Fericire)

Om drept nu e acela care nu săvârșește nedreptăți, ci acela care, deși are puțința de a le comite, nu vrea. *Philemon, ap. Stobaeus, Florilegium 9, 22.* (Dreptul)

Om fiind, nu cere de la zei să te scutească de mahnire, ci să-ți dea răbdare. Căci, pentru a rămânea până la sfârșit fără mahniri, trebuie să fii sau zeu sau mort. Consolează-te, (deci), de relele tale cu relele altora. *Menander, Comparatio Menandri et Philemonis p. 362.* (Întristarea)

Om fiind, să nu spui niciodată ce va fi mâine: iar când vezi pe cineva că-i fericit, să nu determini cât timp va fi așa. Căci zborul unei muște nu este atât de iute ca schimbarea în contrar. *Simonides, Threnoi 17.* (Fericire)

Om rău ce ești, de ce vezi cu atâta agerime defectul altuia, iar pe al tău îl treci cu vederea ? *ap. Plutarchus, De curiositate, 1.* (Defectul)

Om: motiv suficient pentru a fi (nenorocit) nefericit. *Menander, Monosticha 98, 7. ap. Stobaeus, Florilegium. (Nenorocirea) (Om)*

Omenirea este stricată și lipsită de judecată. *Imn babilonian, ap. Durant W., Histoire de la civilisation 1, 303 (Omenirea)*

Omne animal diligit simile sibi,/ Sic et omnis homo proximum sibi./ Omnis caro ed similem sibi coniungetur/ et omnis homo simili sui sociabitur. *Septuaginta, Siracides 13, 15 sq.* Orice ființă iubește pe semenul ei, și tot omul pe cel ce-i stă aproape./ Toată făptura se însoțește cu cel de soiul ei, și omul se alătură aceluia care îi seamănă. [\(Însoțirea\)](#)

Omne bellum sumi facile, ceterum aegerrime desinere; non in eiusdem potestate initium eius et finem esse; incipere cuivis, etiam ignavo, licere deponi cum victores velint. *Sallustius, De bello Jugurthino 83,1* Orice război e ușor de început, dar se termină cu foarte mare greutate; începutul și sfârșitul lui nu stau în puterea aceluiași om; oricine, chiar și un laș, poate să-l înceapă; dar el nu poate înceta decât atunci când vor învingătorii. [\(Război\)](#)

Omne ignotum pro magnifico est. *Tacitus, De vita et moribus Iulii Agricolae (30).* Tot ce-i necunoscut e socotit minunat. **Necunoscutul are farmec.** [\(Necunoscut\)](#)

Omne tempus Clodios, non omne Catones feret. *Seneca L. A., Epistulae, 97, 10.* Orice epocă va da (oameni ca) Clodius, dar nu oricare va da oameni de felul (lui) Cato. [\(Alesul\)](#)

Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci. *Horatius, Ars poetica 343* Cine combină utilul cu plăcutul, acela e aprobat în unanimitate. [\(Utilul\)](#)

Omne vitium semper habet patrociniū suum. *Syrus Publilius, Sententiae 643* Orice viciu are totdeauna scuza sa. [\(Viciul\)](#)

Omne vivum ex vivo. *Harvey William.* Orice ființă vie provine dintr-o ființă vie. Maxima devenit un principiu al embriologiei moderne sub formularea mai generală: *Omne vivum ex ovo* (Orice viețuitoare provine dintr-un ou, dintr-un germene). [\(Ființă\)](#)

Omnem crede diem tibi diluxisse supremum. *Horatius, Epistulae 1, 4, 13* Să-ți închipui că fiecare zi ce-ți răsare este ultima. [\(Ziua\)](#)

Omnes eodem cogimur, omnium/ Versatur urna sertius ocus/ Sors exitura et nos in aeternum/ Exsilium impositura cumbae. *Horatius, Odae 2, 3, 25 sq.* Toți suntem mânați spre același loc, sorțul fiecăruia se află în urnă, menit să iasă mai curând sau mai târziu și să ne așeze în barca (ce ne va duce) în exilul etern. [\(Moartea\)](#)

Omnes homines, qui de dubiis rebus consultant, ab odio, amicitia, ira atque misericordia vacuos esse decet. *Sallustius, De*

coniuratione Catilinae 51, 1. Toți aceia care deliberează asupra unor chestiuni grave, nu trebuie să fie stăpâniți de ură, prietenie, mânie sau milă. (Consfătuirea)

Omnes qui acceperint gladium, gladio peribunt. *Novum Testamentum, Matthaeus 26, 52.* Toți cei ce iau sabia de sabie vor pieri. (Sabia)

Omnes quibus est alicunde obiectus labos,/ Omne quod est interea tempus prius quam id rescitumst lucrest. *Terentius, Hecyra 286.* Spațiul de timp care trece până ce aflăm despre o neplăcere care a dat peste noi este un câștig. (Neplăcere)

Omnes quibus res sunt minus secundae, magis sunt nescio quo modo suspiciosi: ad contumeliam omnia accipiunt magis. *Terentius, Adelphi, 650 sq.* Toți (oamenii), cu cât le merge mai rău, cu atât sunt mai bănuitori; orice lucru ei îl interpretează ca o jignire. (Banuiala)

Omnes tulit punctum, qui miscuit utile dulci. *Horatius, Ars poetica (343).* Cine îmbină utilul cu frumosul întrunește sufragiile tuturor. Acesta este pentru un poet criteriul măiestriei artistice. (Măiestrie)

Omnes una manet nox. *Horatius, Odae (I, 28, 15).* Pe toți ne așteaptă aceeași noapte. Cu toții suntem muritori. (Destin)

Omnes una manet nox/ Et calcanda semel via leti. *Horatius, Odae 1, 28,15 sq.* Pe toți ne așteaptă aceeași noapte și toți trebuie să mergem o singură dată pe drumul morții. (Moartea)

Omnes vitam diferentes mors incerta praevenit. *Syrus Publilius, Sententiae 1072.* Moartea nesigură îi surprinde pe toți aceia care amână (mereu) viața. (Moartea)

Omni autem, cui multum datum est, multum quaeretur ab eo: et cui commemdaverunt multum, plus petent ab eo. *Novum Testamentum, Lucas 12, 48* Cui i s-a dat mult, mult i se va și cere de la el; și cui i s-a încredințat mult, încă și mai mult i se va pretinde. (Răspundere)

Omni in re consensio omnium gentium lex naturae putanda est. *Cicero, Tusculanae disputationes, 1, 30.* În orice chestiune acordul tuturor națiunilor trebuie privit ca o lege a naturii. (Acordul)

Omni negotio tempus est et opportunitas. *Septuaginta, Ecclesiastes 8, 6* Pentru orice treabă este un timp și un prilej hotărît. (Timp)

Omni tempore diligit qui amicus est,/ et frater in angustiis comprobatur. *Vulgata, Proverbia 17, 17* Prietenul adevărat este plin de iubire în orișice vreme, iar în nenorocire el este ca un frate. (Prietenia)

Omnia amicitiae, corroboratis jam confirmatisque et ingeniis, et aetatibus, iudicandae sunt. *Cicero, De amicitia, 20.* Prietenia nu se

întregește cu desăvârșire decât în vremea în care omul este copt și ca minte și ca vârstă. (Prietenia)

Omnia bona mea mecum sunt. *Stilpon, ap. Seneca L. A., Epistulae, 9, 18.* Toate bunurile mele sunt cu mine. (Averea)

Omnia caduca et jam dudum emortua: aliorum ne minimum quidem tempus mansit memoria; alii in fabulas abierunt. Toate sunt vremelnice și apuse de multă vreme. Unii dintre ei nu stîrnesc nici o mică aducere aminte, alții au trecut în legendă... *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 8, 25.* (Efemerul)

Omnia etiam felicibus dubia sunt. Nihil sibi quisquam de futuro debet promittere. Id quoque, quod tenetur, per manus exit. *Seneca L. A., Epistulae 101, 5.* Toate sunt îndoielnice, chiar și pentru cei fericiți. Nu trebuie să ne promitem nimic în viitor. Chiar și ceea ce ținem în mână ne scapă. (Nesiguranța)

Omnia ex opinione suspensa sunt. *Seneca L. A., Epistulae 78, 13.* Totul atîrnă de părere. (Părerea)

Omnia ferre/ Si potes, et debes. *Iuvenalis, Satirae 5, 170 sq.* Dacă poți suporta totul, atunci și trebuie. (Suportarea)

Omnia haec consideravi,/ et dedi cor meum in cunctis operibus quae fiunt sub sole./ Interdum dominatur homo homini in malum suum. *Septuaginta, Ecclesiastes 8, 9* Am văzut toate acestea și mi-am frămîntat mintea cu tot lucrul care se săvîrșește sub soare în această vreme când omul stăpînește peste om, spre nefericirea lui. (Stăpînirea)

Omnia homini, dum vivit, speranda sunt. *Seneca L. A., 70, 6.* Totul trebuie să sperem omul, cât timp trăiește. (Speranța)

Omnia iam fient, fieri quae posse negabam,/ Et nihil est, de quo non sit habenda fides. *Ovidius, Tristia 1, 7, 7 sq.* Tot ce credem că e imposibil se poate întîmpla de acum. Și nu există lucru, care să nu fie crezut. (Imposibilul)

Omnia in mutatione. Atque tu ipse in pervariatione et quodammodo corruptione, atque totus mundus. Totul se află într-o continuă transformare și consumare permanentă, tu însuți ești în continuă schimbare, într-un anumit fel, mergi spre distrugere și întregul uni vers este dus în acest flux împreună cu tine. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 9, 19.* (Schimbarea)

Omnia in rebus humanis dubia, incerta, suspensa magisque omnia verisimilia quam vera. *Minucius Felix, Octavius 5, 2.* Toate lucrurile omenești sunt îndoielnice, nesigure, suspendate, și toate sunt mai mult verosimile (credibile) decât adevărate. (Nesiguranța)

Omnia mea mecum porto. *Bias.* Toate cele ce-mi aparțin le port

cu mine (Eu duc cu mine tot ce am). Versiunea latină a răspunsului pe care-l ar fi dat filozoful Bias, unul dintre cei șapte înțelepți ai Greciei, concetățenilor săi mirați că părăsește orașul Priene, asediat de perși, fără să-și ia nimic cu el. Spiritul constituie unica bogăție a înțeleptului, un bun care-l însoțește peste tot. ([Înțelepciune](#))

Omnia mutantur, nihil interit. *Ovidius, Metamorphoseon libri 15, 165* Totul se transformă, nimic nu piere. ([Schimbare](#))

Omnia perfunctus vitae praemia, marces;/ Sed quia semper aves quod abest, praesentia temnis,/ Imperfecta tibi elapsa est ingrataque vita,/ Et nec opinanti mors ad caput adstitit ante/ Quam satur ac plenus possis discedere rerum. *Lucretius, De rerum natura 3, 957 sqq.* După ce te-ai folosit de toate bunurile vieții, ești ofilit; dar, pentru că veșnic dorești ce nu-i și disprețuiești cele prezente, viața ți s-a scurs neisprăvită și fără farmec, și pe neașteptate s-a oprit moartea lângă capul tău, înainte de a putea să pleci sătul și plin de lucrurile (acestei lumi). ([Viața](#))

Omnia pergunt ad unum locum/ De terra facta sunt, et in terram pariter revertuntur. *Septuaginta, Ecclesiastes 3, 20.* Toți merg către același loc. Toți au ieșit din pulbere și toți se întorc în pulbere. ([Moartea](#))

Omnia praeclara rara. *Cicero, De amicitia 21* Tot ce se distinge e rar. ([Superioritatea](#))

Omnia prius experiri quam arma sapientem decet. *Terentius, Eunuchus 789* Înțeleptul trebuie să încerce totul, înainte de a recurge la arme. ([Război](#))

Omnia, quae vides, brevi corrumpentur, et haec qui corrumpi vident, et ipsi brevi corrumpentur, et qui extrema confectus senectute moritur, in idem redigetur cum eo, qui immaturus obiit. Toate cîte le vezi, degrabă se vor fărîmița în țărînă, iar acei care vor fi martori ai acestei fărîmițări la fel de grabnic vor pieri ei înșiși. Și astfel vor fi deopotrivă cel care a murit la cea mai înaintată vîrstă a bătrîneții cu cel care a avut o moarte prea timpurie. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 9, 33.* ([Deșertaciune](#))

Omnia sunt hominum tenui pendencia filo,/ Et subito casu quae valere runnt. *Ovidius, Ex Ponto, 4, 3, 35 sqq.* Toate cele omenești atîrnă de un fir subțire; și ceea ce a fost puternic se prăbușește deodată. ([Căderea](#))

Omnia tempus habent,/ et suis spatiis transeunt universa sub caelo. *Septuaginta, Ecclesiastes 3, 1.* Orice lucru are clipa lui prielnică și este vreme pentru toate îndeletnicirile de sub cer. ([Prilejul](#))([Timp](#))

Omnia vincit amor et nos cedamus amori. *Vergilius, Bucolica (X, 69).* Iubirea învinge toate, iar noi să ne lăsăm învinși de ea. ([Iubire](#))

Omnia vitia contra naturam pugnant, omnia debitum ordinem deserunt. *Seneca L. A., Epistulae 122, 5* Toate viciile luptă contra naturii, toate părăsesc ordinea stabilită. ([Viciul](#))

Omnia, ad quae gemimus, quae expavescimus, tribute vitae sunt. *Seneca L. A., Epistulae 97, 2* Toate, din pricina cărora gemem, de care ne îngrozim, sunt tributuri ale vieții. ([Viața](#))

Omnibus nobis ut res dant sese, ita magni alque humiles sumus. *Terentius, Hecyra 380.* Noi toți suntem mari sau umili, după cum se prezintă împrejurările. ([Condiția](#))

Omnis autem disciplina in praesenti quidem videtur non esse gaudii, sed moeroris: postea autem fructum pacatissimum exercitatis per eam reddet iustitiae. *Novum Testamentum, Ad Hebraeos, 12, 11.* Orice mustrare la ceasul ei nu pare că e de bucurie, ci de întristare; dar mai pe urmă dă celor încercați cu ea rodul păcii și al dreptății. ([Dojana](#))

Omnis caro foenum, et omnis gloria eis quasi flos agri. Exsiccatum est foenum, et cecidit flos. *Septuaginta, Isaias 40, 6 sq.* Toată făptura este ca iarba și toată mărirea ei ca floarea câmpului ! Se usucă iarba și floarea se veștejește. ([Deșertăciunea](#))

Omnis dies velut ultimus ordinandus est. *Syrus Publilius, Sententiae 645* Orice zi trebuie orînduită ca și cum ar fi ultima. ([Ziua](#))

Omnis enim natura bestiarum, et volucrum, et serpentium, et ceterorum domantur, et domita sunt a natura humana: linguam autem nullus hominum domare potest; inquietum malum, plena veneno, mortifero. In ipsa benedicimus Deum et Patrem: et in ipsa maledicimus homines, qui ad similitudinem Dei faci sunt. Ex ipso ore procedet benedictio et maledictio. Non oportet, fratres mei, haec ita fieri. Numquid fons de eodem foramine emanat dulcem et amaram aquam ? *Novum Testamentum, Iacobi Epistola 3, 7 sqq.* Toată firea, a fiarelor și a păsărilor, a târătoarelor și a vietăților din mare, se domolește și s-a domolit de firea omenească. / Dar limba nimeni dintre oameni nu poate s-o domolească ! Ea este rău fără astâmpăr; ea este plină de venin aducător de moarte. / Cu ea binecuvântăm pe Domnul și Tatăl, și cu ea blestemăm pe oameni, care sunt făcuți după asemănarea lui Dumnezeu. / Din aceeași gură iese binecuvântarea și blestemul. Nu trebuie, frații mei, să fie așa. / Oare izvorul aruncă, din aceeași vână, și apă dulce și pe cea amară ? ([Limba](#))

Omnis enim res, / Virtus, fama, decus, divina humanaque pulchris / Divitiis parent; quas qui construxerit, ille / Clarus erit, fortis, iustus. Sapiensne? Etiam, et rex / Et quidquid volet. *Horatius, Satirae, 2, 3, 94 sqq.* Orice lucru, virtutea, faima, onoarea, cele divine și cele omenești, se supun bogăției celei frumoase; cine o adună, acela e vestit, puternic și drept. Oare și înțelept ? Desigur, (ba) și rege și tot ce pofteste. ([Bogăția](#))

Omnis idea ortum ducit a sensibus. *Gasendi.* Orice idee își are obârșia în simțuri. (Ideea)

Omnis stultitia laborat fastidio sui. *Seneca L. A., Epistulae 9, 22.* Orice prostie este dezgustată de sine. (Prostia)

Omnis, quom secundae res sunt maxume, tum maxume/ Meditari secum oportet, quo paete advorsam aerumnam ferant./ Pericla, damna peregre rediens semper secum cogitet,/ Aut fili peccatum aut uxoris mortem aut morbum filiae,/ Communia esse haec, ne quid horum umquam accidat animo novum;/ Quidquid practer spem eveniat, omne id deputare esse in lucro. *Terentius, Phormio 241 sqq.* Toți trebuie să se gândească, tocmai atunci când le merge mai bine, cum să suporte răstriștea. Cel care se întoarce dintr-o călătorie să se gândească mereu la primejdii, la pagubă, la vreo greșeală a fiului, la moartea soției, la boala fiicei; că aceste (nenorociri) sunt comune (tuturor); ca nu cumva vreuna din ele să constituie o surpriză pentru sufletul (său); iar tot ce se întâmplă împotriva așteptării s-o socoată un câștig. (Prevederea)

Omnium istarum civitatum, quas nunc magnificas ac nobiles audis, vestigia quoque tempus eradet. *Seneca L. A., Epistulae 91, 10* Timpul va șterge pînă și urmele tuturor acestor state, despre care auzi acum că sunt splendide și vestite. (Timp)

Omnium istorum, quos incedere altos vides, bracteata felicitas est; inspicere, et scies, sub ista tenui membrana dignitatis quantum mali iaceat. *Seneca L. A., Epistulae 115, 9.* Fericirea tuturor acelora pe care-i vezi pășind cu mândrie este (simplă) poleială; privește (mai de aproape) și vei vedea câtă mizerie se ascunde sub acea pojghiță subțire a rangului. (Fericire)

Omnium mortalium opera mortalitate damnata sunt; inter peritura vivimus. *Seneca L. A., Epistulae 91, 12.* Operele tuturor muritorilor sunt condamnate la moarte; trăim în mijlocul unor lucruri sortite pieirii. (Moartea)

Omnium rerum natura cognita levamur superstitione, liberamur mortis metu, non conturbamur ignorance rerum, e qua ipsa horribiles existunt saepe formidines; denique etiam morati melius erimus, quum didicerimus, quid natura desideret. *Cicero, De finibus bonorum et malorum 1, 63* Când cunoaștem natura tuturor lucrurilor, suntem liberați de superstiție, și de frica morții, nu ne tulbură neștiința, din care provin adesea spaime grozave; în sfîrșit vom fi, și mai morali, când vom cunoaște ce cere natura. (Știința)

Omnium rerum principia parva sunt. *Cicero, De finibus bonorum et malorum (5, 21).* Începuturile tuturor lucrurilor sunt mici. (Început)

Omnium rerum vicissitudo est. *Terentius, Eunuchus 276* Toate lucrurile sunt supuse schimbării. (Schimbare)

Omnium societatum nulla praestantior est, nulla firmior, quam cum vivi boni, movibus similes, sunt familiaritate coniuncti. Cicero, *De officiis* 1, 17. Dintre toate legăturile nu e nici una mai însemnată și mai puternică decât prietenia dintre oameni de treabă, cu moravuri asemănătoare. (Prietenia)

Omul înțelept, înzestrat cu o minte superioară, nu se bucură și nu se întristează, pentru că știe că tot ce apare dispare. Mahabharata, 3, 15383; Böhrtlingk, *Indische Sprüche* 4576. (Bucurie)

Omul are bucurie și-n durere. Homerus, *Odyssea* 15, 400. (Durerea)

Omul are parte rând pe rând de bucurie și de durere; nimeni nu dobândește o fericire fără sfârșit. Mahabharata 3, 15382 sq.; Böhrtlingk, *Indische Sprüche* 5245. (Fericire)

Omul cade tot mai jos sau se-nalță tot mai sus prin propriile sale fapte, întocmai ca acela care sapă o fântână sau care zidește un templu. Çaragadharapaddhati, *Nitisara*, 84; Böhrtlingk, *Indische Sprüche* 2923. (Fapta)

Omul când moare, când se naște, când e mai prejos, când izbândește, când cere, când i se cere, când jălește, când este jălit. Mahabharata 5, 1305 (Vicisitudinea)

Omul care află mulțumire în faptele sale, ajunge la desăvârșire. Bhagavadgita 18, 45. (Fapta)

Omul dobândește calități sau defecte, după cum se însoțește cu cei buni sau cu cei răi; așa cum vântul capătă mirosuri bune sau rele după locul pe care-l străbate. Tantrakhyayika 1, 178. (Însoțirea)

Omul este măsura tuturor lucrurilor. Protagoras, ap. Plato, *Theaetetus* 178 B. (Om)

Omul este o ființă sociabilă. Aristoteles, *Politica* 1, 2. (Om)

Omul este orb în privința viitorului. Plutarchus, *Solon* 12 (Viitorul)

Omul înțelept pătrunde în felul de a fi al fiecăruia și repede pune stăpânire pe el. Pañcatantra (K.) 1, 68. (Insinuarea)

Omul înțelept, doritor de izbândă, trebuie să-și înfrâneze puterea, chiar dacă-i curajos și energic și trebuie să se arate tare pas cu pas în mersul destinului. Pañcatantra (B.), 174. (Izbânda)

Omul inteligent judecă cele noi după cele vechi. Sophocles, *Oedipus Rex* 915 sq. (Noutatea)

Omul nu se abate de la calea cea bună, își stăpânește simțurile, are rușine, se poartă cum trebuie, atâta timp cât nu pătrund în inima lui săgețile privirilor nimicitoare de statornicie pe care

frumoasele cu gene lungi le aruncă din arcul sprâncenelor. *Bhartrhari Çrngaratilaka 26.* (Femeia)

Omul rămâne înțelept, curajos și fericit cât timp nu dă peste o femeie frumoasă și nestatornică. *Somadeva, Kathasaritsagara 57, 129 sq.* (Femeia)

Omul rămâne ferm, înțelept și moral atâta timp cât nu cade în bătaia săgeților Amоруlui. *Somadeva, Kathasaritsagara 51, 204.* (Iubire)

Omul rău trebuie evitat, chiar când e împodobit cu învățătură. *Çanakya 25 Böhrlingk, Indische Sprüche 1180* (Răutatea)

Omul rău, chiar când are o îndeletnicire foarte onestă, poate să vatăme altora. Șarpele, deși se hrănește cu aer, nu încetează de a fi primejdios. *Çaragadharapaddhati, Durjananinda 10 Böhrlingk, Indische Sprüche 60* (Răutatea)

Omul să caute să dobândească ceea ce nu are, să păstreze cu grijă ceea ce are, să sporească ceea ce păstrează și să dăruiască ceea ce a sporit celor care merită. *Manusmrti, 7, 99.* (Averea)

Omul să examineze cu exactitate viitorul și prezentul tuturor acțiunilor (sale) și de asemenea calitățile și defectele tuturor celor trecute. *Manu, 7, 178.* (Chibzuința)

Omul să întreprindă necontenit acțiuni noi, oricât ar fi de obosit, căci norocul se îndreaptă spre cel întreprinzător. *Manusmrti 9, 300.* (Perseverența)

Omul să nu facă altuia ceea ce-i rău pentru el. *Mahabharata 5, 1517 sq. – Böhrlingk, Indische Sprüche 1 383* (Purtarea)

Omul să nu facă ceva ce n-a văzut bine, ce n-a recunoscut bine, ce n-a auzit bine, sau ce n-a examinat bine. *Pañcatantra 5, 1.* (Fapta)

Omul să nu meargă înaintea trupei; dacă întreprinderea izbândește, câștigul e comun; dacă însă se ivește nereușita, e omorât conducătorul. *Hitopadeça, 1, 28.* (Conducerea)

Omul să trăiască făcându-și prezentul cât mai placut; căci ziua de mâine se apropie necunoscută. *Sophocles, Tereus, ap. Stobaeus, Florilegium 98, 46* (Prezentul)

Omul să-și părăsească locul unde nu-și poate câștiga existența, ocupația care-i plină de risc, prietenul care înșeală și averea care primejduiește viața. *Çaragadharapaddhati, Niti 40 sq.; Böhrlingk, Indische Sprüche 257.* (Părăsirea)

Omul să-și taie membrul care-l vatămă și prin a cărui lepădare

restul trăiește fără grijă¹¹¹. *Bhagavata-Purana* 7, 5, 37; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 4519. (Membrul)

Omul trebuie pus acolo, unde poate fi cel mai de folos. *Euripides, Rhadamanthys* 617. (Locul)

Omul trebuie să se aștepte la orice. *Xenophon, Anabasis* 7, 6, 11. (Prevederea)

Omului care nu-și arată puterea, chiar dacă-i tare, nu i se dă cinstea cuvenită. Focul care stă ascuns în lemn nu e băgat în seamă; nu tot astfel cel izbucnit. *Pañcatantra (K)*1, 31 (Puterea)

On a fait une vertu de la modération, pour borner l'ambition des grands hommes et pour consoler les gens médiocres de leur peu de fortune et de leur peu de mérite. *La Rochefoucauld, Maximes* 308. S-a făcut din moderație o virtute, pentru a limita ambiția oamenilor mari și pentru a consola pe oamenii mediocri de puținul lor noroc și de puținul lor merit. (Moderația)

On a souvent besoin d'un plus petit que soi. *La Fontaine, Fables* 2, 9, 2. Adesea avem nevoie de unul mai mic ca noi. (Nevoia)

On a vu bien des grands capitaines gagner des batailles, mais peu qui aient su en profiter et en tirer tous les avantages qu'ils auraient put. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II*, 107 S-au văzut mulți căpitani mari câștigând bătălii; dar puțini care să fi știut să profite de ele și să scoată toate avantajele ce ar fi putut. (Victoria)

On cherche, on s'empresse, on brigue, on se tourmente, on demande, on est refusé; on demande, et on obtient, mais dit-on sans l'avoir demandé et dans le temps que l'on songeait même à toute autre chose: vieux style, menterie innocente et qui ne trompe personne. *La Bruyère, Les Caractères, De la cour*, 42. Căutam, ne străduim, uneltim, ne zbuciumăm, cerem, suntem refuzați; cerem și obținem, dar, susținem noi, fără a fi cerut și când nici nu ne gândeam la aceasta, ci la cu totul altceva: stil învechit, minciună nevinovată și care nu înșală pe nimeni. (Dobândirea)

On croit quelquefois les choses véritables, seulement parce qu'on les dit éloquemment. *Pascal, Entretien avec M. de Lacy*, p. 67. Noi credem uneori că lucrurile sunt adevărate, numai fiindcă sunt spuse în mod elocvent. (Adevăr)

On demande si, en comparant ensemble les différentes conditions des hommes, leurs peins, leurs avantages, on n'y remarquerait pas un mélange ou une espèce de compensation de

¹¹¹ Cf. {i de te sminte[te mâna ta, taie-o.../ {i de te sminte[te piciorul t\u, taie-l.../ {i de te sminte[te ochiul t\u, scoate-l. Et si scandalizaverit te manus tua, abscide illum.../ Et si pes tuus te scandalizat, amputa illum.../ Quod si oculus tuus scandalizat te, eiice eum. *Novum Testamentum, Marcus* 9, 43-47.

bien et de mal, qui établirait entre elles l'égalité, ou qui ferait du moins que l'un ne serait guère plus désirable que l'autre: celui qui est puissant, riche, et à qui il ne manque rien, peut former cette question; mais il faut que ce soit un homme pauvre qui la décide. *La Bruyère, Les Caractères, Des grands, 5.* Se pune întrebarea dacă comparând între ele diferitele condițiuni ale oamenilor, necazurile și avantajele lor, nu s-ar observa la ele un amestec sau un fel de compensație de bine și de rău, care ar stabili între ele egalitatea sau care, cel puțin, ar face ca o condiție să nu fie de loc mai de dorit decât cealaltă: cel care-i puternic, bogat, și căruia nu-i lipsește nimic, poate să pună aceasta întrebare; însă răspunsul trebuie să-l dea un om sărac. (Compensația)

On dit ordinairement: heureux celui qui ne dépend de personne ! Mais où se trouve-t-il ? Telle est la condition humaine; il n'est point d'état indépendant depuis le sceptre jusqu'à la houlette. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 2, 9.* Se spune de obicei: « Ferice de acela, care nu atârnă de nimeni ! » Dar unde se găsește el ? Aceasta-i condiția omenească; nu există situație independentă, de la sceptru până la toiag. (Independența)

On est prompt à connaître ses plus petite avantages et lent à pénétrer ses défauts. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme, 83.* Repede cunoaștem calitățile noastre cele mai mici și încet ne recunoaștem defectele. (Defecte)

On est si fort occupé de l'apparence, qu'on se met très peu en peine de la réalité. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, I, 190.* Lumea e atât de tare ocupată cu aparența, încât prea puțin îi pasă de realitate. (Aparența)

On juge des productions de l'esprit comme des ouvrages mécaniques. Lorsqu'on achète une bague, on dit: Celle-là est trop grande, l'autre est trop petite jusqu'à ce qu'on en rencontre une pour son doigt. Mais il n'en reste pas chez le joaillier, car celle qui m'est trop petite va fort bien à un autre. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 209.* Lumea judecă produsele spiritului la fel ca lucrările mecanice: când cineva cumpără un inel, el spune: « Acesta-i prea mare, celălalt e prea mic », până ce găsește unul pentru degetul său. Dar nici un inel nu rămâne (nevândut) la bijutier, pentru că cel care-i prea mic pentru mine, îi vine foarte bine altuia. (Aprecierea)

On n'est jamais ni si heureux ni si malheureux qu'on s' imagine. *La Rochefoucauld, Maximes 49.* Nu suntem niciodată atât de fericiți sau atât de nefericiți cum ne închipuim. (Fericire)

On n'est jamais si aisément trompé que quand on songe à tromper les autres. *La Rochefoucauld, Maximes 117.* Niciodată nu suntem înșelați atât de ușor ca atunci când ne gândim să înșelăm pe alții. (Înșelarea)

On ne devait s'étonner que de pouvoir encore s'étonner. *La Rochefoucauld, Maximes 384.* N-ar trebui să ne mirăm decât de faptul că ne mai putem mira. (Mirarea)

On ne doit jamais mépriser un conseil avant que d'y avoir bien réfléchi. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I,15* Niciodată să nu nesocotim un sfat, înainte de a ne fi gândit bine asupra lui. (Sfatul)

On ne doit pas juger du mérite d'un homme par ses grandes qualités, mais par l'usage qu'il en sait faire. *La Rochefoucauld, Maximes 437.* Nu trebuie să judecăm meritul unui om după calitățile sale mari, ci după întrebuințarea pe care știe să le-o dea. (Meritul)

On ne donne rien si libéralement que ses conseils. *La Rochefoucauld, Maximes 110* Nimic nu dăm cu atîta dărnicie ca sfaturile noastre. (Sfatul)

On ne loue d'ordinaire que pour être toué. *La Rochefoucauld, Maximes 146.* De obicei oamenii nu laudă decât spre a fi lăudați. (Lauda)

On ne parle jamais de soy, sans perte: les propres condamnations sont toujours accrues, les louanges mescrues. *Montaigne, Essais 4, 34.* Noi nu vorbim niciodată despre noi înșine fără pierdere: propria condamnare este totdeauna sporită, iar lauda nu e crezută. (Lauda)

On ne plaint pas un homme d'être un sot; et peut-être qu'on a raison! Mais il est fort plaisant d'imaginer que c'est sa faute. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 170.* Noi nu compătimim pe cineva că-i prost; și poate că avem dreptate! Dar e foarte nostim că ne închipuim că-i vina lui. (Prostia)

On ne s'élève point aux grandes vérités sans l'enthousiasme. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 335.* Nu ne putem ridica la adevărurile mari fără entuziasm. (Adevăr)

On ne suppose dans les princes rien de médiocre, et on ne parle jamais de leurs vertues ou de leurs vices sans les exagérer à l'excès. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, 170.* Lumea nu presupune nimic mediocru la domnitori, și niciodată nu se vorbește despre virtuțile sau valorile lor fără a le exagera în mod excesiv. (Domnitorul)

On ne vit point assez pour profiter de ses fautes; on en commet pendant tout le cours de sa vie, et tout ce que l'on peut faire à force de faillir, c'est de mourir corrigé. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme 60.* Noi nu trăim destul pentru a profita de greșelile noastre; le săvârșim în tot cursul vieții și tot ce putem face greșind mereu este să murim îndreptați. (Greșeala)

On ne voit rien de juste ou d'injuste qui ne change de qualité en changeant de climat. *Pascal, Pensées 294 (69).* Nu există nimic just

sau injust, care să nu-și schimbe realitatea odată cu climatul. (Justiția)

On nous traite comme nous voulons être traités: nous haïssons la vérité, on nous la aache; nous voulons être flattés, on nous flatte; nous aimons à être trompés, on nous trompe. *Pascal, Pensées 100* Lumea ne tratează așa cum vrem să fim tratați: urim adevărul, ni se ascunde; vrem să fim măguliți, suntem măguliți; ne place să fim înșelați, suntem înșelați. (Tratarea)

On peut dire que les vices nous attendent dans le cours de la vie, comme des hôtes chez qui il faut successivement loger; et je doute que l'expérience nous les fit éviter s'il nous était permis de faire deux fois le même chemin. *La Rochefoucauld, Maximes 191* Se poate spune că viciile ne așteaptă în cursul vieții ca niște gazde la care trebuie să tragem în mod succesiv; și eu mă îndoiesc că experiența ne-ar face să le evităm, dacă ne-ar fi îngăduit să facem de două ori același drum. (Viciul)

On peut dire que plusieurs esprits exquis sont morts parmi les vivants, ou même enterrés tout vifs dans les ténèbres de leur pauvreté. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 219* Se poate spune că unii oameni superiori sunt morți printre cei în viață, sau chiar îngropați de vii în întunericul sărăciei lor. (Sărăcia)

On peut toujours trouver plus malheureux que soi. *Naudet, Le Chien tournebroche et le beuf.* Totdeauna putem găsi pe cineva mai nenorocit ca noi. (Nenorocirea)

On s'étonne toujours qu'un homme supérieur ait des ridicules, ou qu'il soit sujet à de grandes erreurs; et moi, je serais très surpris qu'une imagination forte et hardie ne fit pas commettre de très grandes fautes. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 647.* Întotdeauna ne mirăm că un om superior are cusururi ridicole, sau că-i supus la mari erori; eu însă aș fi tare surprins, dacă o imaginație puternică și îndrăzneată n'ar face să se săvârșească greșeli foarte mari. (Oameni mari)

On se flatte souvent d'une félicité à venir pour laquelle on néglige la réalité d'une commodité présente. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 2, 87.* Ne facem adesea iluzii cu privire la o fericire din viitor din cauza căreia neglijăm realitatea unui lucru plăcut din prezent. (Fericire)

On the whole, with scandalous exceptions, democracy has given the ordinary worker more dignity than he ever had. *Lewis Sinclair, It can't Happen Here.* Privind lucrurile în ansamblu, cu câteva excepții scandaloză, democrația a dat muncitorului de rând mai multă demnitate decât a avut el vreodată. (Democrație)

On trouve des moyens pour guérir de la folie, mais on n'en trouve point pour redresser un esprit de travers. *La Rochefoucauld, Maximes 318* Se găsesc mijloace pentru a vindeca de nebunie, dar nu se

găsește nici unul pentru a îndrepta un spirit sucit. (Spiritul)

On vous dire d'un profond et bienfaisant sommeil pour vous replonger dans les tourments de la vie, comme on réveille le condamné pour le plonger dans la mort. Pourquoi m'avez-vous réveillé ? dirait le mort qu'on ressusciterait. *Maeterlinck, Le Sablier p. 179.* Te trezesc dintr-un somn adânc și binefăcător pentru a te cufunda din nou în necazurile vieții, cum e trezit condamnatul pentru a fi cufundat în moarte. «De ce m-ai trezit ?» ar spune mortul care ar fi înviat de către cineva. (Moartea)

One cool judgement is worth a dozen hasty councils. *Wilson Woodrow, Speech, 1916.* O judecată rece e mai valoroasă decât o duzină de sfaturi grăbite. (Minte)

One drop of honey catches more flies than half a gallon of gall. *Lincoln Abraham, Speech.* O picătură de miere prinde mai multe muște decât o jumătate de galon de fier. (Voia bună)

One friend in a lifetime is much; two are many; three are hardly possible. *Adams Henry Brooks, The Education of Henry Adams.* Un prieten într-o viață e mult; doi, e foarte mult; trei e aproape imposibil. (Prieten)

One may smile, and smile, and be a villain. *Shakespeare, Hamlet, 1, 5.* Cineva poate să zâmbească, și să zâmbească, și să fie o canalie. (Canalia)

One of the striking differences between a cat and a lie is that a cat has only nine lives. *Mark Twain, Pudd'nhead Wilson's Calledar.* Una dintre diferențele izbitoare dintre o pisică își o minciună, este că pisica nu are decât nouă vieți. (Minciuna)

One of your men got out of hand one night and he said the flies have conquered the flypaper, and now the whole nation knows his words. They made a song of it. The flies have conquered the flypaper. *Steinbeck John, The Moon is Down.* Unii din oamenii tăi într-o noapte s-a pierdut cu firea și a spus că muștele au cucerit hârtia de prins muște, iar acum întreaga țară îi știe cuvintele. Au făcut și un cântec. Muștele au cucerit hârtia de prins muște. (Război)

One thing is certain, that Life flies;/ One thing is certain, and the Rest is Lies:/ The Flower that once has blown for ever dies. *Fitzgerald Francis Scott, Rubaiyat of Omar Khayyam 26.* Un lucru-i sigur; că viața fuge; un lucru-i sigur, restul e minciună: Floarea ce-a înflorit o dată moare pentru totdeauna. (Nestatornicia)

Only a peace between equals can last. *Wilson Woodrow, Speech to the Senate, 22. 01.1917.* Numai o pace între egali poate să dăinuiască. (Egalitate)

Only what is heroic and courageous moves our blood. *McClure*

Michael, The Flowers of Politics, II, p. 350. Numai ceea ce este eroic și curajos ne pune în mișcare sângele. (Eroism)

Opinione regitur mundus. Ap. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales I*, 54. Lumea e condusă de părere. (Păreerea)

Opinionibus vulgi rapimur in errorem nec vera cernimus. Cicero, *Pro lege Manilia 2*, 43. Din cauza părerilor vulgului suntem târâți în rătăcire și nu vedem realitatea. (Păreerea)

Optima quaeque dies miseris mortalibus aevi/ Prima fugit. Vergilius, *Georgica 3*, 66 sq. Cu cât o zi e mai bună, cu atât ea fuge mai iute din viața sărmanilor muritori. (Ziua)

Optimi consiliarii mortui. Books will speak plain when counsellors blanch. Bacon Francis, *Essays 20* Cei mai buni sftnici sunt cei morți. Cărțile vorbesc deschis, acolo unde sftnicii se tem. (Sftnicul)

Optimum aliena insania frui. Ap. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales 1*, 9 sq. Cel mai bine este să ne folosim de nebunia altora. (Nebunia)

Optimum est poti quod emendare non possis. Seneca L. A., *Epistulae 107*, 9 Cel mai bine e să rabzi ceea ce nu poți îndrepta. (Suportarea)

Oratorul Demostene spunea că legile sunt sufletul statului; căci după cum corpul lipsit de suflet cade, tot astfel și un stat se prăbușește, dacă nu există legi (în el). Democritus, ap. Stobaeus, *Florilegium*, 43, 140. (Legea)

Orb și funest e norocul. Menander, ap. Dübner, *Menandri et Philemonis fragmenta*, p. 104. (Noroc)

Orb e zeul bogăției și orbi îi face pe aceia care privesc la el. Menander, Stobaeus, *Florilegium*, 93, 21. (Bogăția)

Ordinairement l'homme qui sait le moins est celui qui se plait davantage à contredire. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales, II*, 59. De obicei (tocmai) acela care știe mai puțin, găsește plăcere mai mare în a contrazice. (Contrazicerea)

Ordinea e salvatoare; dezordinea a pierdut până acum pe mulți. Xenophon, *Anabasis 3*, 1, 38. (Ordinea)

Ore rotundo. Horatius, *Ars poetica* (323). Cu gura rotunjită. Limbaj armonios, cizelat. (Limbaj)

Ori de câte ori vei fi lipsit de contactul cu cei de treabă, vei nimeri în societatea celor răi. Hitopadeça 1,197; Böhlingk, *Indische Sprüche* 2356. (Însotirea)

Oricât de multe calități ar avea cineva, ele se pierd în mijlocul unor oameni lipsiți de calități. *Tantrakhyayika 102.* (Calitate)

Orice (fel de) moarte e grozavă pentru bieții muritori; dar cea mai jalnică moarte este aceea prin foame. *Homerus, Odyssea 12. 341 sq.* (Foamea)

Orice întreprindere își are riscul ei, și nimeni nu știe unde va ajunge, atunci când începe ceva. Unul, încercând să facă bine, dă pe negândite peste o nenorocire mare și grea; pe când altuia, care face rău, zeul îi dă izbîndă deplină, liberîndu-l de (consecințele) nechibzuinței (sale). *Solon, Elegi 12, 63 sqq.* (Riscul)

Orice constrângere e neplăcută. *Theognis, Sententiae 472.* (Constrângerea)

Orice faptă bună, o dată ce a fost săvârșită, își urmează drumul spre izbîndă. *Mahabharata, Purnabhadra 25.* (Fapta buna)

Orice faptă pripită dă naștere la greșeli din care rezultă mari pagube. *Herodotus 7, 10, 6.* (Graba)

Orice lucru bine alcătuit, fie din natură fie prin artă, fie prin amîndouă, admite (numai) o foarte mică schimbare din partea altuia. *Plato, Res publica 2, 19* (Schimbare)

Orice lucru decade din cauza propriului său defect și tot ce aduce stricăciune se află înlăuntru. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium, 38.* (Decăderea)

Orice lucru e mult mai ușor de păstrat decât de dobândit. *Demosthenes, Olynthiae 2, 26.* (Păstrarea)

Orice lucru pe pământ e unit cu primejdii; numai renunțarea e ferită de ea. *Bhartrhari, Vairagyaçataka 116* (Renunțarea)

Orice om, chiar și rob, se bucură că vede lumina (zilei). *Euripides, Orestes 1531* (Viața)

Orice rege și orice tiran este adversarul libertății și al legilor. *Demosthenes, Philippicae 2, 25.* (Libertate)

Orice spirit este de aceeași natură, și cel mare și cel nou. *Anaxagoras, ap. Diels fr. 12* (Spiritul)

Oricine are puterea de curînd e aspru. *Aeschylus, Prometheus, 35.* (Asprimea)

Oricine e puternic prin bogăție. Cine-i bogat, acela-i învățat. *Pañcatantra (B.), 2, 83.* (Bogăția)

Oricine, chiar dacă nu are vreo legătură cu noi dacă se poartă prietenește, este pentru noi rudă, prieten, refugiu, ținta supremă.

Mahabharata 1297 Böhrlingk, Indische Sprüche 4754 (Prietenia)

Oricum ar fi copiii, ei sunt dragi părinților. *Sophocles, Oedipus Coloneus, 1108. (Copiii)*

Os homini sublime dedit... *Ovidius, Metamorphoseon libri, (I, 85).*
A dat omului chip înălțat. *(Om)*

Osteneala dă naștere gloriei. *Euripides, Archelaus, ap. Stobaeus, Florilegium 51, 4. (Gloria)*

Osteneala dată pentru un lucru bun izbândește. *Kalidaça Raghuvamça 3, 29; Böhrlingk, Sanskrit-Chrestomathie 116,12. (Izbânda)*

Osteneala este mama gloriei. *Euripides, Licymnius, ap. Stobaeus, Florilegium 29, 7. (Munca)*

Otio prodimur. *Plinius Caecilius Secundus, Caius, Panegyricus 82*
(Felul cum întrebuițăm) timpul liber ne trădează (caracterul). *(Timpul liber)*

Otium.../ non gemmis neque purpura venale neque auro.
Horatius, Odae 2, 16, 6 sqq. Timpul liber nu poate fi cumpărat nici cu pietre prețioase, nici cu purpură, nici cu aur. *(Timpul liber)*

Otravă este știința rău învățată, otravă este mâncarea la indigestie, otravă este jocul (de noroc) pentru cel sărac, otravă este femeia tânără pentru un bătrân. *Hitopadeça, Introd. 22. (Otrava)*

Otrava ucide numai pe unul, prin sabie moare numai unul; dar destăinuirea unui plan ascuns distruge și pe rege și țara și supuși.
Mahabharata 5, 1015; Böhrlingk, Indische Sprüche 518. (Destăinuirea)

Our acts our angel are, or good or ill,/ Our fatal shadows that walk by us still. *Beaumont and Fletcher, Honest Man's Fortune, Epilogue.*
Faptele noastre sunt îngerul nostru bun sau rău,/ Umbrele noastre fatale, care merg alături de noi. *(Fapta)*

Our country is the world – our countrymen are all mankind.
Garrison William Lloyd, The Liberator, Motto. Țara noastră este lumea – cetățenii noștri, omenirea. *(Lumea)*

Our senses are marvellous; but yet we really do not know that we are not living, like the blind reptiles of some great cave, in the midst of wonders and beauties which we have no organs of sense to perceive. *Lubbock, On Peace and Happiness 12.* Simțurile noastre sunt minunate; totuși noi nu știm realmente dacă nu cumva trăim ca niște reptile oarbe ale unei peșteri mari, în mijlocul unor minuni și frumuseți pentru care nu avem organe ca să le percepem. *(Simțurile)*

Our tranquillity was continually disturbed by persons who came as friends to tell us what said of us by enemies. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield, 16.* Liniștea noastră era tulburată neconținut de

persoane care veneau ca prieteni să ne povestească ce spuneau despre noi dușmanii noștri. (Clevetirea)

Our wills and fates do so contrary run, / that our devices still are overthrown; our thoughts are ours, their ends none of our own. *Shakespeare, Hamlet 3, 2.* Voința noastră și destinul merg atât de opus, încât planurile noastre mereu sunt răsturnate; gândurile noastre ne aparțin, dar realizarea lor nu e în puterea noastră. (Fapta & destinul)

P

Pățaniile mele neplăcute au devenit pentru mine învățături. *Herodotus 1, 207.* (Experiența)

Păcatele strămoșilor îl duc la aceste (nenorociri). *Aeschylus, Eumenides 934 sq.* (Păcatul)

Păcatul repetat distruge mintea, iar acela care și-a pierdut mintea repetă mereu păcatele sale. *Mahabharata 5, 1242 sq.* (Păcatul)

Pământul va pieri, și oceanul, și zeii; cum să nu dispară lumea muritorilor asemănătoare spumei ? *Yajñavalkya 3, 10; Böhrlingk, Indische Sprüche 4008.* (Pieirea)

Părerea e un mare rău pentru oameni; experiența însă e lucrul cel mai bun. *Theognis, Sententiae 5719.* (Părerea)

Părinții noștri s-au dus demult; cei cu care am crescut împreună au apucat și ei drumul amintirii. Acum noi, pe care ne amenință zilnic prăbușirea, ne aflăm în aceeași situație ca și copacii de pe malul nisipos al unui râu. *Bhartrhari, Vairagyaçataka, 37.* (Bătrânețea)

Părinții, când sunt bătrâni, o soție credincioasă și un fiu nevârstnic trebuie întreținuți, chiar dacă ar fi săvârșit o sută de fapte neângăduite. *Vikramacarita 134; Böhrlingk, Indische Sprüche 2892.* (Întreținerea)

Păsările, care cutreieră singurătățile cerului, dau și ele peste nenorocire. Peștii sunt prinși de cei dibaci și din apa fără fund a mării... Ce folos că stă cineva într-un loc sigur, când Moartea cu mâna-i întinsă apucă chiar și din depărtare pe toți ? *Pañcatantra (B) 2, 20; = Hitopadeça 1, 51; cf. Tantrakhyayika 2, 9.* (Moartea)

Paddle your own canoe. *Proverbial.* Vâslește-ți singur propria canoe. (Hărnicie)

Paete, non dolet. *Plinius Caecilius Secundus, Caius, Epistulae (III, 16).* Paetus, nu doare. Cuvinte adresate de Arria soțului ei, consulul Paetus Caecina, condamnat la sinucidere pentru participarea la o conspirație împotriva împăratului Claudiu, în timp ce-i întindea pumnalul cu care ea însăși se străpunsese. (Sacrificiu)

Pagan á las veces justos por pecadores. Cervantes, *Don Quijote de la Mancha*, 1, 7. Uneori plătesc cei drepecți pentru cei păcătoși. (Pedeapsa)

Pagarse más de intensiones¹¹² que de extensiones. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia* 27. A prețui intensitatea mai mult decât extensiunea. (Intensitatea)

Paguba (se ivește uneori) sub aparența de câștig și câștigul sub aparență de pagubă. Pierderea averii este pentru unii de folos. Ramayana, 3885. (Averea)

Pallida mors aequo pulsata pede pauperum tabernas regumque turres. Horatius, *Odae* (I, 13). Moartea palidă bate cu piciorul deopotrivă la colibele săracilor și la palatele regești. *Bate deopotrivă cu piciorul. Anticii își anunțau sosirea bătând cu piciorul în ușă.* (Moartea)

Pallida mors aequo pulsata pede pauperum tabernas/ Regumque turres. Horatius, *Odae* 1, 4, 13 sq. Moartea palidă lovește cu piciorul indiferent și în coliba săracului și-n turnul regesc. (Moartea)

Până nu asculți pe amândoi, nu poți să judeci. Aristophanes, *Vespa* 725 sq. (Judecata)

Pandecte/ Liber singularis regularum: Iuris praecepta sunt haec: honeste vivere, alterum non laedere, suum cuique tribuere. Ulpianus, Preceptele dreptului sunt: să trăiești cinstit, să nu dăunezi altuia, să dai fiecăruia ceea ce i se cuvine. *Să trăiești cinstit.* (Cinste)

Panem et circenses. Iuvenalis, *Satirae* (X, 81). Pâine și jocuri de circ. În perioada de decadentă a Romei imperiale, mulțimilor plebee nemulțumite li se ofereau spectacole de circ în arene, la sfârșitul cărora li se împărțeau gratuit alimente. În atmosfera de corupție generală, însăși gloata reclama aceste spectacole. În sens general, a da *panem et circenses*, a oferi maselor pomeni neînsemnate, de care nu au nevoie, pentru a le distra atenția de la revendicările lor reale. (Diversiune)

Panta rhei. Πάντα χωρεῖ καὶ οὐδὲν μένει. Heraclitus. Totul curge, nimic nu rămâne neschimbat. Formula prin care a fost transmisă posterității concepția dialectică a lui Heraclitus asupra mișcării, ca schimbare neîncetată a universului. (Schimbare veșnică)

Par l'espace, l'univers me comprend et m'engloutit comme un point; par la pensée, je le comprends. Pascal, *Pensées* 348 (165). Prin spațiu, universul mă cuprinde și mă înghite ca pe un punct, prin gândire îl cuprind eu. (Gândirea)

Par l'imagination et la raison note expérience se transforme en prévoyance; nous devenons les créateurs de notre avenir et cessons d'être les esclaves de notre passé. Durant W., *Vies et doctrines des*

¹¹² *Intensiones*: intensidad, calidad.

philosophes (1938), 205. Prin imaginație și rațiune experiența noastră se transformă în prevedere; noi devenim creatorii viitorului nostru și încetăm de a fi sclavii trecutului nostru. (Prevederea)

Par quelle autorité peut-on, par quelle loi, / Châtier en autrui ce qu'on souffre soi ? *Corneille, Polyeucte* 3, 5 (v. 1027 urm.). În baza cărei autorități, a cărei legi, putem să pedepsim la altul ceea ce îngăduim la noi ? (Pedepsa)

Para remediar desdichas del cielo poco suelen valer los bienes de fortuna. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha* 1, 24. De obicei puțină putere au bunurile date de noroc pentru a remedia nenorociri trimise de cer. (Nenorocirea)

Para vivir a solas ha de tener, o mucho de Dios, o todo de bestia. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 133 Pentru a trăi singur, trebuie să fie cineva foarte asemănător unui zeu, sau cu totul asemănător unui animal. (Singurătate)

Para vivir mucho es arbitrio valer poco. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 190 Un mijloc bun pentru a trăi mult este a nu prea fi bun de ceva. (Viața)

Para vivir, dejar vivir ... Hase de oír y ver, pero callar. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 1 92 Pentru a trăi, lasă să trăiască... Ascultă, vezi și taci. (Viața)

Parcere subiectis et debellare superbos. *Vergilius, Aeneis* (VI, 853). Să cruți pe cei supuși și să-i zdrobești pe trufași. *Anchise, tatal lui Enea, îl povățuiește cum trebuie să se poarte un conducător.* (Fermitate)

Parece que tiene invidia la fortuna a las personas mas importantes, pues iguala la duración con la inutilidad de las unas y la importancia con la brevedad de las otras. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 190 Destinul pare a nutri invidie față de oamenii cei mai de seamă; căci el acordă oamenilor celor mai inutili viața cea mai lungă, iar celor mai însemnați viața cea mai scurtă. (Viața)

Pares cum paribus facillime congregantur. *Cicero, Cato maior sive De senectute* 3, 7. Cei deopotrivă se adună foarte ușor unii cu alții (Cel mai ușor se însoțesc cei egali între ei). *Cuvinte devenite, prin traducere în toate limbile, expresie proverbială cu sens peiorativ.* (Asemănare) (Însoțirea)

Paris vaut bien une messe. *Henric al IV-lea.* Parisul merită o liturghie. Cuvinte memorabile rostite de Henric al IV-lea, care pentru a obține tronul Franței, a trecut de la protestantism la catolicism. Justificare a unui act de renegare prin avantajele pe care le oferă. (Justificare)

Parium cum paribus facilis congregatio est. *Syrus Publilius, Sententiae* 653. Cei egali ușor se însoțesc între ei. (Însoțirea)

Pars virtutis disciplina constat, pars exercitatione; et discas oportet et quod didicisti agendo confirmes. *Seneca L. A., Epistulae 94, 47* O parte a virtuții constă în învățatură, alta în exercițiu; trebuie pe de o parte să înveți, pe de alta să întărești prin practică ceea ce ai învățat. (Virtute)

Partea principală a chibzuinței este remedierea nenorocirii. *Kathasaritsagara, 15, 113.* (Chibzuința)

Partir c'est mourir un peu. *Haraucourt E., Rondel de l'adieu.* A pleca înseamnă a muri puțin. (Regret)

Parturient montes, nascetur ridiculus mus. *Horatius Ars poetica (139).* Se vor căzni munții (în durerile facerii) și se va naște un biet șoarece. **Versul caracterizează rezultatele disproporționat de mici în raport cu strădaniile depuse și totodata indică una din sursele generale ale comicului.** (Efort)

Parum ... dormies; modicum dormitabis/ pauxillum manus conseres ut quiescas:/ et veniet tibi quasi cursor egestas,/ et mendicitas quasi vir armatus. *Septuaginta, Proverbia 24, 34.* « Încă puțin somn, încă puțină ațipeală, încă puțin să mai stau în pat cu mâinile în sân ! » Însă de vei face aceasta, va veni peste tine sărăcia și nevoia ca un bun alergător. (Lenea)

Parva domus, magna quies. Cit. de *Lubbock, On Peace and Happiness 17.* Casă mică, liniște mare. (Liniștea)

Parvi sunt foris arma, nisi est consilium domi. *Cicero, De officiis, 1, 22.* Puțină valoare au armele în afară, dacă nu e chibzuință înlăuntrul (țării). (Chibzuința)

Pasărea zărește prada de la o depărtare de o poștă și nu vede lațul destinului care se află chiar lângă ea. *Pañcatantra (B.) 18.* (Destin)

Pascitur in vivis Livor, post fata quiescit,/ Cum suus ex merito quemque tuetur honos. *Ovidius, Amores, 1, 15, 39.* Invidia atacă pe cei vii; după moarte se liniștește, căci atunci pe fiecare îl ocrotește cinstea cuvenită meritului. (Invidia)

Passando il malo, sperando il bene,/ si passa la vita, la morte viene. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 11, 20* Trecând peste rău, sperând binele, trece viața, vine moartea. (Speranța)

Passer de la pauvreté à l'opulence, c'est seulement changer de misère. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, II, 437.* A trece de la sărăcie la bogăție înseamnă numai schimba o mizerie cu alta. (Bogăția)

Passibus ambiguus Fortuna volubilis errat/ Et manet in nullo certa tenaxque loco,/ Sed modo laeta venit, vultus modo sumit acerbos,/ Et tantum constans in levitate sua est. *Ovidius, Tristia 5, 8,15 sqq.* Norocul nestatornic rătăcește cu pași nesiguri și nicăieri nu

rămâne hotărât și tenace. Când vine vesel, când ia o înfățișare aspră; și-i statornic numai în nestatornicia sa. (Noroc)

Passion is a sort of fever of the mind, which ever leaves us weaker than it found us. Penn William, *Fruits of Solitude*. Pasiunea este un fel de febră a minții care te lasă întotdeauna mai slab decât te-a găsit. (Dragoste)

Patere quam ipse fecisti legem. Pittacus. Suportă legea pe care tu însuși ai făcut-o. Varianta latină a unei sentințe atribuite lui Pittacus, unul dintre cei șapte înțelepți ai Greciei antice. (Stoicism)

Patet omnibus veritas; nondum est occupata. Multum ex illa etiam futuris relictum est. Seneca L. A., *Epistulae*, 33, 11. Adevărul e accesibil tuturor; încă nu e ocupat. Din el a rămas mult, chiar și pentru cei care vor veni de acum înainte. (Adevăr)

Patiens in adversis nunquam est felicitas. Syrus Publilius, *Sententiae* 659. Cine-i fericit nu suportă niciodată nenorocirea. (Nenorocirea)

Patria est ubicumque est bene. Cicero, *Tusculanae disputationes*, V, 37, 108. Patria este oriunde este bine. (Patria)

Patria est ubicumque est bene. Pacuvius. Patria este oriunde-i bine. (Patria)

Patriae solum omnibus carum est. Cicero, *In Catilinam* (IV, 7). Pământul patriei e scump tuturor. (Patria)

Pauci adeo ingenio valent, ut non turpe honestumque, prout bene ac secus cessit, expetant fugiant. Plinius Caecilius Secundus, *Caius, Panegyricus* 44. Puțini au o minte atât de superioară, încât să nu caute sau să evite ce e imoral sau moral după rezultatele bune sau rele pe care le dă. (Morală)

Pauci quos aequus amavit Iupiter. Vergilius, *Aeneis* (VI, 129-130). Puțini sunt cei pe care i-a iubit dreptul Iupiter. Referire la rarii muritori care, ocrotiți de Iupiter, au ieșit din Infern. Cu alte cuvinte, puțini sunt cei favorizați de soartă. (Favoare)

Pauci sunt, qui consilio se suaque disponant: ceteri eorum more, quae fluminibus innatant, non eunt, sed feruntur... Ideo constituendum est, quid venimus, et in eo perseveradum. Seneca L. A., *Epistulae* 23, 8. Puțini sunt aceia, care își orânduiesc viața și lucrurile după un plan: ceilalți, la fel ca cei care plutesc pe un fluviu, nu merg, ci sunt purtați... De aceea trebuie să stabilim ce voim și să perseverăm în aceasta. (Planul)

Paucis est ad mentem bonam uti literis. Seneca L. A., *Epistulae* 106, 12. Înțelepciunea n-are nevoie de multă învățătură. (Înțelepciune)

Paucorum imposibilitas universis calamitas. Syrus Publilius,

Sententiae 663 Ticăloșia câtorva este o nenorocire pentru toți. (Răutatea)

Paulo maioram cantamus. *Vergilius, Bucolica* (IV, 1). Să cântăm lucruri ceva mai de seamă. Adică: să atacăm acum un subiect mai însemnat. (Accentuare)

Paulum sepultae distat inertiae/ Celata virtus. *Horatius, Odae* 4, 9, 29 sq. Destoinicia ascunsă se deosebește puțin de incapacitate. (Destoinicia)

Paupertas et senectus gravissima în rebus humanis male sunt. *Apuleius, Metamorphoses* 11, 80 Sărăcia și bătrînețea sunt cele mai mari rele în viața omenească. (Sărăcia)

Paupertas impulita audax. *Horatius, Epistulae* (II, 2, 51). Îndrăzneala pe care ți-o dă sărăcia m-a împins (să fac versuri).¹¹³ (Sărăcie)

Paupertas. . . artes omnes perdocet. *Plautus, Stichus* 178 Sărăcia (ne) învață orice știință. (Sărăcia)

Pauvres et riches, nul n'est vertueux ni heureux, si la fortune ne l'a mis à sa place. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 78. Săraci și bogați, nimeni nu e virtuos nici fericit, dacă norocul nu l-a pus la locul lui. (Fericire)

Pavido fortique cadendum est. *Lucanus, Pharsalia.* 9, 540 Și cel fricos și cel viteaz trebuie să cadă. (Război)

Pax ades, et toto mitis in orbe mane./ Dum desint hostes, desit quoque causa triumphi./ Tu ducibus bello gloria maior eris. *Ovidius, Fasti* 1, 712 sqq. Vino, pace blândă și rămâi pe tot pământul. Să lipsească prilejul de a triumfa, numai să lipsească și dușmanii. Tu vei fi pentru conducători o glorie mai mare decât războiul. (Pacea)

Pax iuvat et media pace repertus amor. *Ovidius, Amores* 3, 2, 50. Pacea este prielnică; înlăuntrul păcii s-a născut iubirea. (Pacea)

Pax vobiscum. *Lucas* (XXIV, 36). Pace vouă! Iisus, reîntors la Ierusalim, s-a adresat cu aceste cuvinte (în ebraică) apostolilor săi în prima zi de Paști. (Pace)

Pe cei aleși unul îi critică tare, altul îi laudă. *Theognis, Sententiae* 795. (Alesul)

Pe cei care merg în soare îi urmează în mod necesar umbra; iar pe cei care pășesc prin glorie îi însoțește invidia. *Socrates, ap. Stobaeus, Florilegium* 38, 35. (Invidia)

Pe cel care stă de vorbă cu tine cercetează-l în trei feluri: sau ca mai presus, sau ca mai prejos, sau ca egal. Dacă-i mai presus

¹¹³ Vezi [i] *Hardness ever of hardiness is mother.*

(decât tine), trebuie să-l ascuți; dacă-i mai prejos, să nu-l ascuți; iar dacă-i de-o seamă, să fii de acord. *Epictetus, ap. Stobaeus, Florilegium 5, 103.* (Discuția)

Pe cel fără avere îl părăsesc prietenii, copii și soția, iar când are bani, se duc la el; căci averea este (singura) rudă a omului. *Tantrakhyayika, 2, 54.* (Averea)

Pe cel neîntreprinzător, lăsător, fatalist și lipsit de bărbăție, zeița fericirii nu vrea să-l îmbrățișeze, ca și o femeie tânără pe un bătrân. *Tantrakhyayika 1, 2, 97.* (Fericire)

Pe cel slab și lipsit de mijloace, care-i atacat de unul mai puternic, pe cel căruia i s-a furat avutul, pe cel îndrăgostit și pe hoț îl vizitează insomnia. *Mahabharata 5, 983; Böhlingk, Indische Sprüche 3548.* (Insomnia)

Pe celelalte zei le-au dat deopotrivă oamenilor muritori, și bătrânețea cea funestă și tinerețea. Dar cea mai mare nenorocire, pentru oameni, mai rea decât moartea și decât toate bolile, este atunci când copiii – după ce i-a crescut cineva și le-a dat tot ce le trebuie, și avere, suferind multe neazuri – îl urăsc pe tatăl lor și-l blestemă să piară și li-i silă de el ca de un cerșetor, când vine la ei. *Theognis, Sententiae, 271 sq.* (Copiii)

Pe cine a trimis (în război) știe fiecare; dar, în loc de bărbați, se întorc la casa fiecăruia urne cu cenușă. *Aeschylus, Agamemnon 433 sqq.* (Război)

Pe cine nu-l amețește norocul devenit pe neașteptate favorabil ? *Somadeva, Kathasaritsagara 5, 2.* (Noroc)

Pe cine nu-l atinge cu timpul nenorocirea ? sau care om pe lume este mereu fericit ? Nenorocirea și norocul alternează ca zodiacul ce se învîrtește pe cer. *Tantrakhyayika 2, 167.* (Nenorocirea)

Pe cine nu-l face îngâmfat norocul ? *Hitopadeșca 3, 116; Böhlingk, Indische Sprüche 1195.* (Noroc)

Pe de o parte, toate nenorocirile supușilor: boala, foamete, etc.; pe de alta, numai lăcomia regelui. *Kalhana, Rajaniti, 5, 186; Böhlingk, Indische Sprüche, 3824.* (Domnitorul)

Pe lângă aceasta, celui sărac nu i se dă nici crezare chiar dacă-i învățat și chiar dacă spune ceva de folos celor care-l ascultă (tot) li se pare că vorbește rău; căci vorbele celor săraci nu au crezare. *Philemon, ap. Comparatio Menandri et Philemonis, p. 357* (Sărăcia)

Pe lumea aceasta și un străin, dacă-i bogat, e privit ca o rudă, și o rudă, dacă-i săracă, e considerată ca un om de nimic. *Pañcatantra, 1, 5.* (Bogăția)

Pe lumea aceasta cel care-i sincer față de femei, față de dușmani, față de un prieten prefăcut și mai ales față de curtezane, acela nu trăiește mult. *Pañcatantra B 3, 64* (Sinceritate)

Pe lumea aceasta fericirea nu se dobândește ușor, dacă nu se expune corpul la suferință. *Pañcatantra (B.) 5, 32.* (Fericire)

Pe lumea aceasta nimeni nu este distins, stimat, sau ticălos datorită puterii cuiva; ci propriile sale fapte îl fac pe om însemnat sau neînsemnat. *Tantrakhyayika 1, 13.* (Fapta)

Pe lumea aceasta nu suferă atât cel sărac din naștere cât (mai ales) acela care a pierdut bogățiile câștigate, după ce a dus o viață fericită. *Pañcatantra (B.), 2, 88.* (Bogăția)

Pe lumea aceasta, chiar și un om de rînd și prost, dacă servește pe un rege, este totdeauna onorat, chiar dacă nu merită nici o considerație. *Pañcatantra (K)148* (Servitorul)

Pe lumea cealaltă toți au aceleași drepturi și (toți) sunt la fel. *Lucianus, Dialogi mortuorum 25.* (Lumea cealaltă)

Pe măsură ce crește corpul, crește și mintea, și pe măsură ce îmbătrânește acela, îmbătrânește și ea și își pierde ascuțișul în toate chestiunile. *Herodotus 3, 134.* (Mintea)

Pe mine mă determină să-mi fac datoria nu vorbele tale, ... ci propriul meu caracter. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium, 31, 5.* (Datoria)

Pe mulți îi constrînge sărăcia să savîrșească uneori fapte nedemne de caracterul lor. *Timocles, ap. Stobaeus, Florilegium 96, 22* (Sărăcia)

Pe mulți care se aflau în răstriște i-a ridicat (din nou) norocul. *Menander, ap. Dübner, Menandri et Philemonis fragmenta, p. 104.* (Noroc)

Pe oameni îi turbură nu lacrimile, ci părerile despre lucruri. *Epictetus, Manuale 5.* (Părerea)

Pe oameni îi așteaptă după moarte ceea ce nu bănuiesc nici nu-și închipuie. *Heraclitus, ap. Diels, fr. 27.* (Lumea cealaltă)

Pe omul lipsit de virtute eu îl socotesc ca mort, chiar dacă trăiește; pe când cel înzestrat cu virtute trăiește mult timp, chiar dacă-i mort. *Vrddhacanakya, Çanakya 13, 9 Böhrling, Indische Sprüche 4 081* (Virtute)

Pe unii îi golește, pe alții îi umple; pe unii îi înalță, pe alții îi coboară, pe alții iarăși îi duce plini: destinul face ca roata de la fântână: el se joacă cu noi, amintindu-ne că lumea aceasta nu-i decât o reunire de contraste. *Çudraka, Mrechakatika 178; Böhrling, Indische Sprüche 3892.* (Destin)

Pe virtuosul căruia vrea să-i acorde favoarea sa, zeul suprem îl întovărășește cu prieteni buni. *Somadeva, Kathasaritsagara 54, 72* (Prietenia)

Peace, commerce and honest friendship with all nations. *Jefferson Thomas, First Inaugural Address.* Pace, comerț și prietenie cinstită cu toate țările. (Politica)

Peccare licet nemini. *Cicero, Paradoxa (III, 1).* Nimănui nu-i îngăduit să greșească. (Severitate)

Peccavi! *Cartea regilor (11,12, 12).* Am păcătuit! Varianta latină a formulei prin care David s-ar fi recunoscut vinovat în fața regelui Natan. Exprimă recunoașterea deschisă a unei greșeli. (Greșeala)

Pectus est (enim) quod disertos facit (et vis mentis). *Quintilianus, De institutione oratoria (X, 7, 15).* Inima (și puterea minții) te fac elocvent. Dacă nu simți, atunci nu poți vorbi cu căldură, nu poți pleda cu elocință. (Simțire)

Pecuniae imperare oportet, non servire. *Syrus Publilius, Sententiae, 687.* Trebuie să poruncim banului, nu să-i fim robi. (Bani)

Pecuniam in loco negligere maxumum interdumst lucrum. *Terentius, Adelphi, 216.* În unele împrejurări a nu ține seama de bani este cel mai mare câștig. (Bani)

Pede poena claudo. *Horatius, Odae (III, 2, 32).* Pedepsa vine schiopătînd. Mai devreme sau mai târziu orice vină se ispășește. (Pedepasă)

Pendant que la paresse et la timidité nous retiennent dans notre devoir, notre vertu en a souvent tout l'honneur. *La Rochefoucauld, Maximes 169.* În timp ce (numai) lenea și timiditatea ne rețin la datorie, adesea întreaga onoare o are virtutea noastră. (Datorie)

Pensée fait la grandeur de l'homme. *Pascal, Pensées 346 (169).* Gândirea constituie măreția omului. (Gândirea)

Pensons que comme nous soupignons présentement pour la florissante jeunesse qui n'est plus et ne reviendra point, la caducité suivra qui nous fera regretter l'âge viril où nous sommes encore et que nous n'estimons pas assez. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme 39* Să ne gândim că, după cum suspinăm acum după tinerețea înfloritoare, care nu mai este și nu se va mai întoarce, va urma gîrbovirea, care ne va face să regretăm vîrsta maturității, în care ne mai aflăm și pe care n-o prețuim îndeajuns. (Vârsta)

Pentru a realiza un scop bun, se întreprinde și ceva foarte rău. *Tantrakhyayika 1, 41, 2* (Scopul)

Pentru bogățiile sale, și nu pentru noblețea sa sau pentru purtarea sa bună, i se dă cinste omului. Cine nu are avere, e părăsit

până și de soția sa; cu atât mai mult de alții. *Hitopadeșă, 2, 89.* (Averea)

Pentru că cei deștepți văd de departe primejdia și întrebunțează mijloace sigure pentru preîntâmpinarea ei, de aceea izbutesc treburile pe care le pun ei la cale. *Kamandaki, Nitisara 9, 66; Böhrlingk, Indische Sprüche 2849.* (Izbânda)

Pentru că unui rege i se aduc servicii numai prin multă inteligență, hotărâre și alte însușiri, de aceea, când izbândește, el consideră ca primejdios pe acela care i-a făcut bine. *Kalhana, Rajaniti, 311; Böhrlingk, Indische Sprüche, 4266.* (Domnitorul)

Pentru că, de obicei, ceea ce pare a fi contrar așteptării capătă numele de întâmplare. *Procopius, Bellum Gothicum 4,12, 34 sq.* (Întâietatea)

Pentru cei care se află în răstriaște este o bucurie să uite măcar pentru scurt timp mizeria prezentă. *Sophocles, Mysi, ap. Stobaeus, Florilegium 26, 4* (Uitarea)

Pentru cei cu suflet nobil pământul întreg e familia lor. *Pañcatantra 5, 38.* (Familia)

Pentru cei fără minte e mai bine să fie conduși decât să conducă. *Democritus, ap. Stobaeus, Florilegium, 44, 14.* (Conducerea)

Pentru cei virtuoși regula de acțiune în împrejurări îndoielnice este glasul inimii. *Kalhana, Çakuntala, 19.* (Conștiința)

Pentru cel ce se naște e sigură moartea, dar pentru cel care moare e sigură nașterea. *Ramayana 2, 84, 21* (Remediul)

Pentru cel nefericit, cuprins de boală și vesnic strîmtorat nu există un leac la fel ca soția. *Mahabharata 5507 Böhrlingk, Indische Sprüche 4102* (Soție)

Pentru marile fapte rele mari sunt și pedepsele date de zei. *Herodotus, 2, 120.* (Pedeapsa)

Pentru nenorocirile iremediabile zeii au dat ca alinare răbdarea fermă. *Archilochus, Elegi 9, 5 sqq.* (Suportarea)

Pentru orice lucru este leac arătat de cărțile de știință; numai prostul nu are leac. *Bhartrhari, Nitiçataka 11* (Prostia)

Pentru prezent e mai avantajos să câștigi prin jurământ (strâmb) și să pui mâna pe avutul (altuia). Jură (strâmb), că doar moartea îl așteaptă și pe cel care jură drept. Dar Jurământul are un fiu fără nume, fără mâini și fără picioare. El aleargă iute, până ce prinde și nimicește întregul neam și întreaga casă (a celui vinovat). *Herodotus 6, 86.* (Jurământul)

Pentru ucigașul unui brahman, pentru un bețiv, un hoț, sau

unul care-și calcă jurământul, e orânduită ispășirea. (Dar) pentru cel nerecunoscător nu există ispășire. *Ramayana* 4, 34, 18; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 1990. (Nerecunoștința)

Pentru un (singur) bine nemuritorii dau muritorilor doua rele. *Pindarus, Pythia* 3, 145 sq. (Răul)

Per amare gli uomini bisogna di tanto in tanto abbandonarli. *Papini, Storia di Cristo* 1, 71. Pentru a iubi pe oameni, trebuie din când în când să-i părăsim. (Iubire)

Per aspera ad astra. *Seneca L. A., Hercules furens* (437). Pe căi anevoioase (se ajunge) la stele. V. *Ad augusta per angusta.* (Străduință)

Per esperienza si vede molte essere state le congiure, e poche aver avuto buon fine. *Machiavelli, Il Principe*, 19. Experiența arată că au existat multe conjurații, dar că puține au avut un sfârșit bun. (Conjurația)

Per feas que seamos los mujeres, me parece á mi que siempre nos da gusto el oir que nos llaman hermosas. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha* 1,28. Oricât de urâte am fi noi femeile, mie mi se pare că totdeauna ne face plăcere că ne numesc frumoase. (Frumusețea)

Per quae peccat quis, per haec et torquetur. *Septuaginta, Sapientia* 11, 16. Prin ceea ce prețuiește cineva, aceea se și pedepsește. (Pedeapsa)

Perdam sapientiam sapientium,/ et prudentiam prudentium reprobabo. *Septuaginta, Isaias* 29, 14. Pierde-voi înțelepciunea înțelepților și știința celor învățați voi nimici-o. (Înțelepciune)

Perde pecuniam propter fratrem et amicum tuum. *Septuaginta, Siracides*, 29, 10. Lasă-ți banul pierdut pentru frate și pentru prieten. (Bani)

Precieron muchos de lo que se temían, mas ? de que sirvió el temerlo sin el remediarlo ? *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 178. Mulți au pierit (tocmai) din acea cauză de care s-au temut totdeauna; dar la ce le-a folosit teama, dacă n-au preîntîmpinat răul ? (Teama)

Pereundi scire tempus assidue est mori. *Syrus Publilius, Sententiae* 677. A cunoaște clipa morții înseamnă a muri neconținut. (Moartea)

Pereunt aliquando innocentes: quis negat ? nocentes tamen saepius. *Seneca L. A., Epistulae* 14, 15 Pier uneori (și) nevinovați: cine (o) tăgăduiește? dar mai des vinovați. (Vina)

Perfacile felix, quod facit votum, impetrat. *Syrus Publilius, Sententiae*, 678. Ușor de tot se realizează dorința celui fericit. (Dorința)

Perfruere vita cum uxore quarn diligis,/ cunctis diebus vitae

instabilitatis tuae, / qui dati sunt tibi sub sole omni tempore vanitatis tuae. *Septuaginta, Ecclesiastes 9 9* Bucură-te de viață cu femeia pe care o iubești, în toate zilele deșartei tale vieți, pe care ți-a hărăzit-o Dumnezeu sub soare ! ([Viața](#))

Perfugere ad inferiorem seipsum est tradere. *Syrus Publilius, Sententiae 679* Cine caută refugiu la un inferior, se predă singur. ([Refugiul](#))

Pero el mayor necio es el que no se lo piensa y a todos los otros define. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia.* Cel mai mare prost e acela care nu crede că este, și care spune despre toți ceilalți că sunt. ([Prostia](#))

Perseverance is one of the secrets of success. *Lubbock, On Peace and Happiness 4.* Stăruința este unul din secretele succesului. ([Perseverența](#))

Perseverența duce la capăt orice întreprindere. *Anaxandrides, ap. Stobaeus, Florilegium 29, 12.* ([Perseverența](#))

Perseverența este temelia izbânzii. *Pañcatantra (K) 1, 329.* ([Perseverența](#))

Persicos odi, puer, apparatus. *Horatius, Odae (I, 38, 1).* Urăsc, copile, luxul persan. **Viața simplă și austeră în mijlocul naturii este, spune poetul, singura care îl face pe om fericit.** ([Austeritate](#))

Personality is to man what perfume is to a flower. *Schwab Charles M., Ten Commandments of Success.* Personalitatea este pentru om ceea ce este parfumul pentru o floare. ([Personalitatea](#))

Personne n'est si parfait, qu'on ne lui trouve quelque défaut, et personne si vicieux, qu'il n'ait quelque bonne qualité. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, II, 45.* Nimeni nu-i atât de perfect, încât să nu i se găsească vreun cusur, și nimeni nu-i atât de vițios, încât să nu aibă vreo însușire bună. ([Defectul](#))

Personne ne se croit propre, comme un sot, à duper un homme d'esprit. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 53* Nimeni nu se crede atât de capabil de a înșela pe un om de spirit ca prostul. ([Spiritul](#))

Pessimum inimicorum genus, laudantes. *Tacitus, De vita et moribus Iulii Agricolae 41.* Cel mai rău soi de dușmani este acela al lăudătorilor. ([Lauda](#))

Petit qui irascitur periculum sibi. *Syrus Publilius, Sententiae 684.* Cine se mânie, își caută primejdie. ([Mânia](#))

Petite, et dabitur vobis; quaerite, et invenietis; pulsate, et aperietur vobis. *Novum Testamentum, Matthaeus, 7, 7.* Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide. ([Cererea](#))

Peu de gens savent être vieux. *La Rochefoucauld, Maximes, 423.* Puțini oameni știu să fie bătrâni. (Bătrânețea)

Peu de malheurs sont sans ressource; le désespoir est plus trompeur que l'espérance. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 455.* Puține nenorociri sunt fără scăpare; disperarea este mai înșelătoare decât speranța. (Desperarea)

Peu de maximes sont vraies à tous égards. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 111.* Puține maxime sunt adevărate în toate privințele. (Maxima)

Pherecydes Syrius primum dixit animos esse hominum sempiternos. *Cicero, Tusculanae disputationes 1, 38.* Pherekydes din Syros a spus cel dintâi că sufletul omenesc este veșnic. (Sufletul)

Philolau spunea că numărul este legătura primordială care stăpânește permanența veșnică a lucrurilor din univers. *Philolaus, ap. Diels, Fr. 23.* (Numărul)

Philolau spunea: ... că lumea este o activitate veșnică a lui Dumnezeu și a creațiunii, prin faptul că natura schimbătoare îl urmează (pe Dumnezeu). Iar acesta rămâne veșnic unul și-n aceeași condiție, pe când creaturile se nasc și pier în număr mare. Și acestea, deși pieritoare, își păstrează totuși natura și înfățișarea și prin procreare reproduc din nou înfățișarea dată de părinte și de demiurg. *Philolaus, ap. Diels, Fr. 21.* (Lumea)

Philosophia medetur animis. *Cicero, Tusculanae disputationes, 2, 11.* Filozofia vindecă sufletul. (Filozofia)

Philosophia vitae lex est. *Seneca L. A., Epistulae 94, 39.* Filozofia este legea vieții. (Filozofia)

Philosophiae servias oportet, ut tibi contingat vera libertas. *Seneca L. A., Epistulae 8, 7.* Ca să ai parte de adevărata libertate, trebuie să fii sclavul filozofiei. (Filozofia)

Physical beauty passes with time. But the beauty of the mind, the richness of the spirit and the warmth of the heart – and I have all these – do not vanish, but grow with the years. *Williams Tennessee, A Streetcar named Desire, 10.* Frumuseța fizică e trecătoare. Doar frumusețea minții, bogăția spiritului și căldura inimii – și eu le am pe toate aceste – nu se pierd, ci cresc cu anii. (Frumusețe)

Piatra de încercare a caracterului omenesc este timpul. *Philemon, Mon., 219.* (Caracter)

Piengan mucho algunos para errarlo todo después, y otros lo aciertan tado sin pensarlo entes. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 56.* Unii se chibzuiesc mult, pentru ca după aceea să greșească totul; alții nimeresc totul, fără a se fi gândit întâi. (Chibzuința)

Pierderea celor dobândite e mai chinuitoare decât nedobândirea lor. *Prabodhacandradaya 77; Böhrlingk, Indische Sprüche 1 289.* (Pierdere)

Pierdese con sola una mentira todo el crédito de la entereza. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 181.* Printr-o singură minciună se pierde întreaga reputație a integrității. (Minciuna)

Pierdut e ceea ce cade în mare, pierdută-i vorba pentru acela care nu aude, pierdută-i învățătura pentru acela care nu pricepe. *Mahabharata 5,1486; Böhrlingk, Indische Sprüche 1480.* (Pierdere)

Pierdut e darul dat unui nevrednic, pierdut e sfatul binevoitor dat unui om cu mintea și cu judecata înceată, pierdută-i binefacerea făcută unui nerecunoscător, pierdută-i bunătatea față de unul care nu știe s-o prețuiască. *Pañcatantra, Text. orn. 1, 254; Böhrlingk, Indische Sprüche 1481.* (Pierdere)

Pierzarea tăcută îl distruge cu minie și pe cel trufaș. *Aeschylus, Eumenides 935 sq.* (Trufia)

Pile the bodies high at Austerlitz ana Waterloo./ Shovel them under and let me work – / I am the grass: I cover all. *Sandburg Carl, Grass.* Îngrămădiți corpurile la Austerlitz și Waterloo./ Îngropați-le și lăsați-mă la lucru – / Eu sunt iarbă: eu acopăr tot. (Iarbă)

Pînă și călugărul cerșetor și gol, – care trăiește singuratic, după ce și-a părăsit casa, și care bea cu pumnul, – e mânat pe lumea aceasta de dorințe. Iată un lucru ciudat. *Pañcatantra, 5, 15.* (Dorința)

Plăcerea care se ivește în urma unei suferințe este mai aleasă; umbra copacului dă mulțumire mai ales celui dogorit de arșiță. *Vikramacarita 62; Böhrlingk, Indische Sprüche 2381.* (Plăcere)

Plăcerea pe care o dă limba este aceeași la cerșetor ca și la rege. Numai ea este socotită ca tot ce poate fi mai bun; pentru ea își dau osteneală oamenii. Dacă n-ar fi pe lume nici un lucru care să dea plăcere limbii, nimeni nu s-ar mai face servitorul nimănui, nici n-ar mai atârna de cineva. *Pañcatantra (K) 1, 254 sq.* (Limba)

Plăcerile (vieții) vor trece neapărat, oricât de mult ar dura. Care-i deosebirea în despărțirea (de ele), că oamenii nu vor să le părăsească ? Dacă pleacă singure, ele pricinuesc o mâhnire fără seamăn. Dacă însă sunt părăsite de bună voie, ele dau infinită liniște și mulțumire. *Bhartrhari, Vairagyaçataka 16.* (Plăcere)

Plîngerile cetățitorilor și ale particularilor se pot satisface; însă un război început de toți de hatîrul unora, despre care nu se poate ști cum se va termina, nu-i ușor de dus la capăt cu cinste. *Thucydides, Bell. Pel. 82, 6* (Război)

Placere multis opus est difficillimum. *Syrus Publilius, Sententiae,*

687. A plăcea multora este lucrul cel mai greu. (Aprobarea)

**Placet haec tam prospera rerum/ Tradere Fortunae ? gladio
permittere mundi/ Discrimen ?** *Lucanus, Pharsalia 7, 107 sqq.* Vrei să
încredințezi hazardului această prosperitate atât de mare? Să lași să
decidă sabia de soarta lumii? (Război)

**Planul cu șase urechi e trădat, cel cu patru urechi ar putea să
fie sigur, dar planul cu două urechi nu-l află nici Brahma.**
Vetalapancavinçatika 1, ap. Lassen, Anthologia sanscritica 3, 5. (Planul)

**Platon compară viața cu jocul de zaruri, la care arunci cum îți
convine, iar după ce ai aruncat, trebuie să te folosești bine de ceea ce
a căzut.** *Plato, ap. Plutarchus, De tranquillitate animi 5* (Viața)

Plena errorum sunt omnia. *Cicero, Tusculanae disputationes, 1,
105.* Toate sunt pline de erori. (Eroarea)

Plerique metu boni, non innocentia. *Syrus Publilius, Sententiae
689.* Cei mai mulți sunt onești de frică, nu din nevinovăție. (Onestitatea)

**Plerique perverse, ne dicam impudenter, amicum habere talem
volunt, quales ipsi esse non possunt; quaeque ipsi non tribuunt
amicis, haec ab ilis desiderant.** *Cicero, De amicitia 22.* Cei mai mulți au
pretenția absurdă, ca să nu spun nerușinată, de a avea un prieten așa
fel, cum ei singuri nu pot fi; și ceea ce ei nu acordă prietenilor vor să
obțină de la prieteni. (Prietenia)

Plerumque in summo periculo timor misericordiam non recipit.
Caesar Caius Iulius, De Bello Gallico 7, 26, 4 De cele mai multe ori într-o
primejdie mare teama nu admite milă. (Primejdia)

Plerumque similem ducit ad similem Deus. *Syrus Publilius,
Sententiae 690.* De cele mai adeseori Dumnezeu adună pe cel care se
aseamănă. (Însoțirea)

**Plin e acela, plin e acesta. Din plin purcede plinul. Dacă se ia
plinul din plin, rămâne plinul**¹¹⁴. *Brhad Aranyaka – Upanișad 3, 15.*
(Brahma)

Plin e pamântul de rele, plină e marea. *Hesiodus, Opera et dies
101* (Răul)

Plurima mortis imago. *Vergilius, Aeneis (II, 369).* Moartea cu mii de
fețe. Imaginea ultimei nopți a Troiei. În genere, catastrofa căreia îi cad jertfă multe
vieți omenești. (Moartea)

Plurimum facere minumum ipse de se loqui. *Sallustius,*

¹¹⁴ *Plin:* infinit; - *acela:* Brahma independent de orice relație; *acesta:* Brahma `n
relațiile [i atributele sale. Infinitul considerat ca efect purcede din infinitul considerat
drept cauză.

Iugurtha, 6, 1. A fi foarte activ și a vorbi foarte puțin despre sine. (Activitatea)

Plus conscientiae quam famaе attenderis. *Syrus Publilius, Sententiae*, 692. Să-ți pese mai mult de conștiința (ta) decât de părerea (altora). (Conștiința)

Plus ibi boni mores valent quam alibi bonae leges. *Tacitus, De origine, situ, moribus ac populis Germanorum* 19. Mai multă putere au acolo moravurile bune, decât în altă parte legile bune. (Moravurile)

Plus in ipsa iniuria detrimenti est quam in iis rebus emolumentis, quae pariuntur iniuria. *Cicero, De finibus bonorum et malorum* 1, 53. Mai multă pagubă se află în nedreptate însăși, decât câștig în lucrurile care se dobândesc prin ea. (Nedreptatea)

Plus l'offenseur est cher, et plus grande est l'offense. *Corneille, Le Cid* 1, 5 (v. 285). Cu cât cel care ofensează este mai drag, cu atât ofensa este mai mare. (Ofensa)

Plus operis est in eo, ut proposita custodias, quam ut honesta proponas. *Seneca L. A., Epistulae* 16, 1. E mai greu să urmezi ceea ce ți-ai propus, decât să-ți propui principii frumoase. (Principiul)

Plus sonat, quam valet. *Seneca L. A., Epistulae*, 40. Mai mult zgomot decât rost. (Vorbirea)

Plût à Dieu que nous conussions toutes choses par instinct et par sentiment ! Mais la nature nous a refusé ce bien; elle ne nous a au contraire donné que très peu de connaissances de cette sorte; toutes les autres ne peuvent être acquises que par raisonnement. *Pascal, Pensées*, 282 (191). O, de ar fi voit Dumnezeu să cunoaștem toate lucrurile prin instinct și prin sentiment ! Dar natura ne-a refuzat acest bine; dimpotrivă, ea nu ne-a dat decât foarte puține cunoștințe de felul acesta; toate celelalte nu pot fi dobândite decât prin raționament. (Cunoaștere)

Plutôt la tête bien faite que bien pleine. *Montaigne, Essais* (1, 25). Mai degrabă o minte organizată decât una încărcată. **Reacție împotriva scolasticii medievale, care înțesa capetele tineretului cu tot felul de lucruri inutile și nelegate între ele.** (Înțelepciune)

Poți să fii cât de bogat în casa ta și să trăiești ca un rege, dacă însă nu vei avea bucurie, pentru rest eu n-aș da nici umbra pe care o face fumul în comparație cu mulțumirea. *Sophocles, Antigona* 1168 sqq. (Mulțumirea)

Poți să fii de neînvins, dacă nu te angajezi în nici o luptă în care nu-ți stă în putință să învingi. *Epictetus, Manuale* 19 (Victoria)

Poți să legi o rană și poți să te împaci după ceartă; însă cel care dă pe față o taină pierde orice nădejde. *Septuaginta, Siracides* 27, 21 (Secretul)

Poartă-te așa fel în timpul zilei, încît să poți dormi liniștit noaptea. *Mahabharata* 5, 1248 sq. (Purtarea)

Poate că soarta trebuie socotită ca o divinitate, iar puterea zeilor mai prejos de soartă. *Euripides, Cyclops*, 601 sq. (Destin)

Poate omul să scape de zeu prin fugă ? Oriunde s-ar refugia, justiția (divină) îl găsește¹¹⁵. *Favorinus, ap. Stobaeus, Florilegium* 49, 14. (Justiția)

Poate să cadă cineva de pe piscul unui munte, să se cufunde în mare, să se arunce în foc, să se joace și cu șerpi: nu pierе nimeni, dacă nu i-a sosit timpul. *Hitopadeșă* 2, 15; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 1584. (Moartea)

Poate să nu fie pentru ei nici un folos, plăcere sau nume bun, ba chiar să fie pagubă: totuși cei hotărîți și energici se țin de promisiune și aduc la îndeplinire treaba. *Çaragadharapaddhati, Dhirapragansa* 5 sq. *Böhtlingk, Indische Sprüche* 216 (Promisiune)

Poate să spună cineva lucruri înțelepte unui prost, că tot i se va părea că nu vorbește bine. *Euripides, Bacchae* 4, 69 (Prostia)

Pocas veces ó nunca viene el bien puro y sencillo sin ser acompañado ó seguido de algun mal que le turbe ó sobresalte. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha*, 1, 41. Rar sau niciodată vine binele curat și neamestecat, fără a fi însoțit de vreun rău care să-l tulbure sau să-l neliniștească. (Bine)

Poena ad malum serpens, ut proterat, venit. *Syrus Publilius, Sententiae* 696. Pedeapsa vine la cel rău pe furiș, ca să-l zdrobească. (Pedeapsa)

Poenam moratur improbus, non praeterit. *Syrus Publilius, Sententiae* 698. Cel rău poate să întârzie pedeapsa, dar nu s-o evite. (Pedeapsa)

Poetry comes with anger, hunger and dismay; it does not visit often groups of citizens sitting down to be literary together. *Morley Christopher, John Mistletoe*. Poezia vine cu furie, foame și descurajare; ea nu vizitează prea des grupuri de cetățeni care stau jos pentru a fi împreună din punct de vedere literar. (Poezie)

Poetry is seeking the answer./ Joy is in knowing there is an answer./ Death is knowing the answer. *Corso Gregory, Notes after Blacking Out*. Poezia înseamnă a ști că există un răspuns./ Fericirea înseamnă a ști că există un răspuns./ Moartea înseamnă a cunoaște răspunsul. (Poezie)

¹¹⁵ Cf. : Chiar [i cel care s-ar furiș]a dincolo de cer, n-ar sc\pa de regele Váruna. *Atharvaveda* 4, 16, 4. **Váruna**: zeul vedic al justiției divine.

Poetry is what Milton saw when he was blind. *Marquis Don, The Sun Dial.* Poezie este ce a văzut Milton când era orb. (Poezie)

Poetry, almost blind like a camera/ Is alive in sight only for a moment. *Spicer Jack, Imaginary Elegies, I., p. 142.* Poezia, aproape oarbă, ca un aparat fotografic,/ trăiește în privire numai pentru o secundă. (Poezie)

Poetul care a spus că un singur defect se pierde între multe calități fără îndoială că n-a văzut cum distruge defectul sărăciei o gramadă de calități. *Chatakarpara, Nitisara 17 Böhrlingk, Indische Sprüche 565* (Sărăcia)

Point de mérite si parfait dans ce monde, point de vertu si pure, point d'assemblage de belles qualités, qui n'ait quelque tache, quelque défaut, quelque mais. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 468.* Nici un merit atât de perfect pe lumea aceasta, nici o virtute atât de pură, nici o reunire de calități frumoase, care să nu aibă vreo pată, vreun defect, vreun dar (însă). (Meritul)

Polla ta deina kuden antropon deinoteron pelei. *Sophocles, Antigona* (corul, 331). Există multe lucruri minunate (pe lume), dar niciunul nu-i mai minunat decât omul. (Om)

Pomul faptei bune dă roadă deodată și pe negândite. *Somadeva, Kathasaritsagara 27, 99.* (Fapta buna)

Poor dead flower! when did you forget you were a flower? when did you look at you skin and decide you were an impotent dirty old locomotive? the ghost of a locomotive? the specter and shade of o once powerful mad American locomotive? *Ginsberg Allen, Sunflower Sutra.* Sărmană floare moartă! când ai uitat că ești o floare? când ți-ai privit pielea și ai hotărât că ești o neputincioasă locomotivă, veche și murdară? stafia unei locomotive? spectrul și umbra unei cândva puternice, nebune, americane locomotive? (Floare)

Poporul trebuie să lupte pentru lege ca pentru un zid de apărare. *Heraclitus, ap. Diels, Fr. 44.* (Legea)

Porro, omnia in opinione sita esse, denique, unumquemque id tantum temporis, quod praesens est, et vivere et amittere. Ai uitat că, totul este doar părere, că fiecare, cu adevărat, trăiește numai prezentul și că numai pe acesta îl pierde. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 12, 26.* (Prezentul)

Posside sapientiam;/ et in omni possessione tua acquire prudentiam. *Vulgata, Proverbia 4, 7.* Agonisește înțelepciunea și cu prețul bogăției tale dobândește priceperea. (Înțelepciune)

Post calamitatem memoria alia est calamitas. *Syrus Publilius, Sententiae 700.* Amintirea unei nenorociri este o altă nenorocire. (Nenorocirea)

Post equitem sedet atra cura. *Horatius, Odae (III, 1, 40).* În spatele cavalerului (călărețului) stă grija neagră (funestă). Pe drumul vieții, moartea îl însoțește permanent pe om. Se adresează celor care cred că pot fugi de griji, de frământări, plecând în altă parte, în loc de a înlătura cauza. (Moartea)

Post gloriam invidiam sequi. *Sallustius, De bello Iugurthino 55, 3.* După glorie urmează invidia. (Invidia)

Post mortem, nihil est. *Seneca L. A., Troades (397).* După moarte, nu e nimic. Filozoful stoic are o atitudine lucidă în fața morții, refuzând să accepte existența sufletului nemuritor. (Luciditate)

Post tenebras spero lucem. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha, 2, 68* După întuneric sper lumina. (Speranța)

Postremus dicas, primus taceas ! *Marcius, ap. Isidorus din Sevilla, Origenes 6, 8, 12* Vorbește cel din urmă și taci cel dintâi. (Tăcere)

Potior est, qui prior est. *Terentius, Phormio (II, 3, 48).* E avantajat cel care e mai întâi. Similar cu cine se scoală de dimineață departe ajunge. (Hărnicie)

Potius amicum, quam dictum perdidit. *Quintilianus Marcus Fabius, De institutione oratoria (III).* Mai bine să pierzi un prieten decât un cuvânt de spirit. (Exigență)

Potius ignoratio iuris litigiosa est, quam scientia. *Cicero, De legibus 1, 6.* Mai degrabă necunoașterea dreptului este o pricină de procese decât cunoașterea lui. (Dreptul)

Potolirea și nepotolirea nu sunt impuse neapărat de vârstă; cel care-i favorizat de zeul suprem e potolit, chiar dacă-i tânăr; pe când un om de nimic chiar și la bătrânețe nu se potolește. *Somadeva, Kathasaritsagara 51, 33 sq.* (Potolirea)

Potrivește-ți caracterul și variază-l după fiecare din prietenii tăi, împrumutînd din firea fiecăruia. *Theognis, Sententiae 213 sq.* (Prietenia)

Pour chercher un bien-être imaginaire, nous nous donnons mille maux réels. *Rousseau, Émile 4, p. 32.* Pentru a căuta o fericire imaginară, ne pricinuim mii de rele. (Fericire)

Pour être un grand homme, il faut savoir profiter de toute sa fortune. *La Rochefoucauld, Maximes 343.* Pentru a fi un om mare, trebuie să știi să profiți de tot norocul tău. (Oameni mari)

Pour exécuter de grandes choses il faut vivre comme si on ne devrait jamais mourir. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 142* Pentru a îndeplini lucruri mari, trebuie să trăim ca și cum n-ar trebui să murim niciodată. (Realizarea)

Pour gagner les hommes, il n'est point de meilleure voie que

de se parer à leurs yeux de leurs inclinations, que de donner dans leurs maximes, encenser leurs défauts et applaudir à ce qu'ils font. *Molière, L'Avare, 1, 1.* Pentru a câștiga pe oameni nu este o cale mai bună decât aceea de a ne împodobi în ochii lor cu înclinațiile lor, de a rosti maximele lor, de a tămâia defectele lor și de a aplauda ceea ce fac. (Câștigarea)

Pour se soustraire à la force, on a été obligé de se soumettre à la justice: la justice ou la force, il a fallu opter entre ces deux maîtres: tant nous étions peu faits pour être libres ! *Vauvenargues, Réflexions et maximes 184.* Pentru a se sustrage forței, oamenii au fost siliți să se supună justiției; justiția sau forța, a trebuit să se aleagă între acești doi stăpâni; atât de puțin eram făcuți să fim liberi ! (Justiția)

Pourquoi suit-on la pluralité ? est-ce à cause qu'ils ont plus de raison ? non, mais plus de force. *Pascal, Pensées 301(429).* De ce urmăm pluralitatea ? oare fiindcă are mai multă dreptate ? nu, ci mai multă putere. (Mulțimea)

Pourvu que ça dure! *Bonaparte Leticia.* Numai de ar dura! Cuvinte atribuite Letiției Bonaparte, mama lui Napoleon, neîncrezătoare în statornicia gloriei fiului ei. Neîncredere în stabilitatea sau durata unei situații. (Neîncredere)

Poverty – the most deadly and prevalent of all diseases. *O'Neill Eugene, Fog.* Sărăcia – cea mai ucigătoare și cea mai îndărătnică boală. (Săraci)

Praecipuum munus annalium reor, ne virtutes sileantur, utque pravis dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit. *Tacitus, Annales 3, 65.* Eu cred că principala datorie (a scriitorului) de anale este aceea de a nu păstra tăcere în legătură cu meritele (oamenilor) și de a face să se mențină, cu privire la faptele și afirmațiile jositice, teama de posteritate și de dezonoare. (Istorie)

Praecogitati mali mollis ictus venit; at stultis et fortunae credentibus omnis videtur nova rerum et inopinata facies. *Seneca L. A., Epistulae 76, 34.* Lovitura unui rău anticipat vine ușoară; dar celor proști și care se încred în noroc orice aspect al lucrurilor pare nou și neașteptat. (Neprevăzutul)

Praemeditatio futurorum malorum lenit eorum adventum, quae venientia longe ante videris. *Terentius, Phormio 241 sqq.* Anticiparea nenorocirilor viitoare atenuează sosirea lor, căci le vedem cu mult înainte cum vin. (Prevederea)

Praesens tempus futuri metu perdere. *Seneca L. A., Epistulae 24, 1.* A pierde prezentul de teama viitorului. (Prezentul)

Praeterit enim figura huius mundi. *Novum Testamentum, Ad Corinthios I, 7, 31.* Înfățișarea acestei lumi e trecătoare. (Nestatornicia)

Praised be man, he is existing in milk and living in lilies. Kerouac Jack, *Mexico City Blues*, 228th Chorus, p. 175. Laudă omului, el există în lapte și trăiește în crini. (Om)

Prefer să nu izbândesc într-o acțiune onorabilă, decât să reușesc într-un mod rușinos. Sophocles, *Philoctetes* 94 sq. (Izbânda)

Prefer un pic de noroc decât un butoi de minte.¹¹⁶ Menander, *Monosticha* 240. (Noroc)

Preferă mai degrabă paguba decât un câștig imoral; căci aceea te va mâhni o singură dată, pe când acesta totdeauna. Chilo, ap. *Stobaeus, Florilegium*, 5, 31. (Câștigul)

Premature consolation is but the remembrancer of sorrow. Goldsmith, *The Vicar of Wakefield* III. A mângâia prea de vreme înseamnă a reaminti mâhnirea. (Mângâierea)

Presque tous les philosophes confondent les idées – des choses, et parlent des choses corporelles spirituellement et des spirituelles corporellement. Car ils disent hardiment que les corps tendent en bas, qu'ils aspirent à leur centre, qu'ils fuient leur destruction, qu'ils craignent le vide, qu'elle (la nature) a des inclinations des sympathies, des antipathies, qui sont toutes choses qui n'appartiennent qu'aux esprits. Et en parlant des esprits, ils les considerent comme en un lieu, et leur attribuent le mouvement d'une place à une autre, qui sont choses qui n'appartiennent qu'aux corps. Pascal, *Pensées* 72 (347). Aproape toți filozofii confundă ideile lucrurilor și vorbesc despre lucrurile corporale în mod spiritual, iar despre cele spirituale în mod corporal. Căci ei spun cu îndrazneală că corpurile tind în jos, că ele aspira spre centrul lor, că ele fug de distrugere, că se tem de vid, că natura are înclinații, simpatii, antipatii, care toate sunt lucruri ce nu aparțin decât spiritelor. Și când vorbesc despre spirite, ei le consideră ca (fiind) într-un loc Ei le atribuie mișcarea de la un loc la altul, care sunt lucruri ce nu aparțin decât corpurilor. (Spiritul)

Pretutindeni caută cât mai mult să-ți ții limba. Chares, ap. *Stobaeus, Florilegium* 33, 4. (Limba)

Pretutindeni patria este pământul care hrănește. Euripides, *Phaethon*. (Patria)

Priceperea se arată în fapte: a sfetnicilor, când împacă pe cei dezbinați; a medicilor, când se ivește o boală; căci atunci când lucrurile merg bine, cine nu-i învățat? Pañcatantra (K)1, 381 (Priceperea)

Pricipii obsta: sero medicina paratur/ Cum mala per longas invaluere moras. Ovidius, *Remedia amoris* (91). Împotrivește-te de la început răului, căci degeaba vei încerca să-l înlături după ce îndelung se

¹¹⁶ Cf.: Decât un car de minte mai bine un dram de noroc.

va întări. (Permitate)

Pride points the path that leads to Liberty. *Byron, Child Harold's Pilgrimage 1, 86.* Mândria arată calea care duce la libertate.

Prietene, eu afirm că exercitarea e de lungă durată și că, în cele din urmă, deprinderea devine pentru oameni natura lor. *Euenus, 9.* (Exercițiul)

Prieteni, eu știu că vorbele pe care le voi spune sunt adevărate. Cu multă trudă se găsește adevărul și cu greu pătrunde în suflet crezarea. *Empedocles, ap. Diels, Die Fragmente der Vorsokratiker 114.* (Adevăr)

Prietenia și căsătoria sunt cu putință numai între doi care au aceeași avere sau care sunt de același neam; nu însă între un bogat și un sarac. *Pañcatantra (K)1, 281* (Prietenia)

Prietenia la nevoie, aceea-i prietenie. Când lucrurile merg bine și dușmanul devine prieten. *Pañcatantra B 112* (Prietenia)

Prietenia nu e statornică, nici dușmănia nu e durabilă: din interes se naște și prietenia și dușmănia. *Mahabharata 5052 Böhrtlingk, Indische Sprüche 4451* (Prietenia)

Prietenia nu mai valorează nimic, atunci când cineva e în nenorocire. *Euripides, Phoenix 404* (Prietenia)

Prietenii mă trădează, căci de dușmani mă feresc, cum se ferește cîrmaciul de stîncile (ascunse) sub (apa) mării. *Theognis, Sententiae 575 sq.* (Prietenia)

Prietenul este un al doilea eu. *Pythagoras* (Prietenia)

Prilejul are o scurtă durată la muritori. *Pindarus, Pythia 4, 508 sq.* (Prilejul)

Prilejul este conducătorul cel mai de seamă al oricărei acțiuni. *Sophocles, Electra 75* (Prilejul)

Prilejuri mici pricinuesc evenimente mari. *Demosthenes, In Leptinem 506, 14* (Prilejul)

Prima, quae vitam dedit, hora, carpsit. *Seneca L. A., Hercules furens, 3.* Prima oră a vieții este o oră mai puțin din viață. (Viața)

Primum, ne quid temere aut sine certo consilio. Deinde, ut non alio, nisi ad societatis salutem referatur. În primul rînd să nu faci ceva fără chibzuință, la voia întîmplării, fără să fie subordonat unui țel. În al doilea rînd, să acționezi în așa fel încît întreaga ta activitate să nu năzuiască spre altceva decît spre o țintă folositoare societății. *Marcus Aurelius 12, 20* (Scop)

Primus in orb deos fecit timor. *Petronius, Poemata 5, 1* Cea dintii pe lume care a creat pe zei a fost teama. (Zei)

Primus in orbe deos fecit timor. *Statius, Thebais (III, 661)*. Teama a creat pe cei dintii zei pe lume. Oamenii au zeificat la început forțele oarbe ale naturii care îi înfricoșau. (Teama)

Prin încredere omul se face iubit, prin încredere își atinge scopul. *Kamandaki, Nitisara 9, 66; Böhrlingk, Indische Sprüche 2849*. (Încredere)

Prin cine putem cunoaște pe cunoscătorul prin care cunoaștem acest univers ? *Çatapatha – Brahmana, 14, 5, 4, 16*. (Cunoaștere)

Prin destin se dobândește totul, căci destinul este condiția supremă. *Ramayana 1, 59, 23*. (Destin)

Prin faptul că un rege aude un sfat, acesta încă nu-și produce efectul; căci numai prin cunoașterea remediului nu încetează cătuși de puțin boala. *Hitopadeça 3, 68 Böhrlingk, Indische Sprüche 3 041* (Sfatul)

Prin însoțirea cu cei răi se strică și cei buni. *Pañcatantra 1, 281; Böhrlingk, Indische Sprüche 274*. (Însoțirea)

Prin jocul destinului, o perlă desprinsă din diadema regelui cade la pământ, e acoperită de colb și suportă înjosirea de a fi călcată în picioare de oameni. *Çaragadharapaddhati, Ratnayokti 8; Böhrlingk, Indische Sprüche 2078*. (Perla)

Prin meditație adâncă asupra lui (Brahma), prin unirea cu el și prin (recunoașterea) repetată a adevăratei (sale) naturi, orice iluzie încetează în cele din urmă. *Çvetaçvatara – Upanișad, 10*. (Cunoaștere)

Prin unire (se realizează) faptele mari, și cetățile pot să termine (cu bine) războaiele; altfel nu. *Democritus, ap. Stobaeus, Florilegium 43, 40* (Unirea)

Prin unirea destinului cu fapta omenească se obține totdeauna succesul. *Ramayana 6, 37,12; Böhrlingk, Indische Sprüche 4382*. (Fapta & destinul)

Prin voința destinului omul săvârșește o faptă nepotrivită, chiar când își dă seama de aceasta. *Pañcatantra (B.), 4, 35*. (Fapta rea)

Princeps qui libenter audit verba mendacii, omnes ministros habet impios. *Septuaginta, Proverbia, 29, 12*. Când un rege ascultă de vorbe nedrepte, toți slujitorii lui calcă legea. (Domnitorul)

Principalis animi pars ea est, quae se ipsa suscitatur et vertitur et talem se ipsa facit, qualis demum sit et esse velit, quaeque facit, ut quidquid contingit tale videatur, quale ipsa vult. Rațiunea conducătoare este acea parte a omului ce se trezește și se modifică, care

se realizează în felul dorit, putînd să-și reprezinte după cum vrea ea, ceea ce se petrece. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum, 6, 19.* (Ratiunea)

Principes morboles, res publica aeterna. *Tacitus, Annales 3, 6.* Domnitorii sunt muritori, pe cînd țara e veșnică. (Țara)

Principibus placuisse viris non ultima laus est. *Horatius, Epistulae, 1, 11, 35.* A fi pe placul oamenilor celor mai de seamă nu e meritul cel mai mic. (Aprobarea)

Principii autem nulla est origo; nam e principio oriuntur omnia, ipsum autem nulla ex re alia nasci potest. *Cicero, Tusculanae disputationes 1, 54.* Principiul nu are origine; căci din principiu se nasc toate, dar el nu se poate naște din nici un alt lucru. (Principiul)

Principiis obsta, sero medicine paratur. *Ovidius, Remedia amoris 91.* Împotrivește-te începutului; cînd se recurge la remedii, e prea tîrziu. (Remediul)

Principium est discordiae ex communi facere proprium. *Syrus Publilius, Sententiae 1078.* A-ți însuși ceea ce-i comun este începutul dezbinării. (Însușirea)

Prise is the reflexion of virtue; but it is as the glass or body which giveth the reflexion. *Bacon Francis, Essays 53.* Lauda este reflexul meritului; dar ea depinde de natura oglinzii sau a corpului care dă reflexul. (Lauda)

Privește cele ce se întîmplă și cetățenilor particulari și tiranilor; căci dacă vei ține minte întîmplările din trecut, vei chibuni mai bine și cu privire la cele din viitor. *Isocrates, Nicocles 27 sqq.* (Viitorul)

Privește pe fiecare în tine și pe tine în fiecare, și încetează de a vedea (pretutindeni) deosebire ! *Mohamudgara; Böhlingk, Indische Sprüche, 4155.* (Deosebirea)

Privind robia elefanților, a șerpilor și a păsărilor, și mizeria celor înțelepți, mă gîndesc: Ah, cât e de puternic destinul ! *Pañcatantra (B.) 19.* (Destin)

Pro aris et focis. *Cicero, De natura deorum (III, 40).* Pentru altar și pentru cămin/familie. *Ex.: a muri p.a.e.f.* (Sacrificiu)

Pro captu lectoris, habentua fata libelli. *Terentianus Maurus, De litteris, syllabis, pedibus et metris (258).* Încăpute pe mîna cititorului, cărțile își au soarta lor. Cărțile își au destinul/soarta lor. Autorul acestui vers a avut el însuși o soartă tristă, întrucît cartea sa de prozodie a fost dată uitării, iar aforismul acesta atribuit altor scriitori latini. (Cărți)

Pro domo sua. *Cicero.* Pentru casa sa. Unul dintre cele patru discursuri rostite de *Cicero* la întoarcerea din exil, prin care-și revendica averea răpită de patricianul *Clodius*. A pleda *pro domo*, a-și susține

propria cauză. (Argument)

Pro medicina dolor est, dolorem qui necat. *Syrus Publilius, Sententiae 7131.* Durerea ține loc de leac, când înlătură (altă) durere (mai mare). (Durerea)

Proștii, care, deși cufundați în neștiință, se socotesc înțelepți și învățați, răătăcesc din loc în loc, copleșiți (de mizeria acestei lumi), ca niște orbi conduși de un orb. *Katha – Upanișad 2, 5.* (Neștiința)

Probatos semper lege, et si quando ad alios diverti libuerit, ad priores redi. *Seneca L. A., Epistulae, 2, 4.* Citește totdeauna (autorii) excelenți, și dacă uneori vei voi să te îndrepti spre alții, reîntoarce-te la cei de mai înainte. (Cititul)

Procura descubrir la verdad por entre las promesas y dádivas del rico, como por entre los sollozos é importunidades del pobre. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha, 2, 42.* Caută să descoperi adevărul printre promisiunile și darurile celui bogat, la fel ca printre suspinele și rugămintele celui sărac. (Judecata)

Prodesse cui vult, nec potest aeque, est miser. *Syrus Publilius, Sententiae, 719.* Cel care vrea să ajute și nu poate așa (cum dorește) este nefericit. (Ajutorul)

Proditores etiam iis quos anteponunt invisi sunt. *Tacitus, Annales 1, 58.* Trădătorii sunt odioși chiar și acelora pe care îi preferă. (Trădare)

Profunda supra nos altitudo temporis veniet, pauca ingenia caput exserent et in idem quandoque silentium abitura oblivioni resistent ac se diu vindicabunt. *Seneca L. A., Epistulae 21, 5.* Va veni peste noi o imensă adâncime a timpului, puține spirite își vor scoate capul deasupra și, menite să se cufunde odată în aceeași tăcere, vor rezista uitării și se vor afirma mult timp. (Uitarea)

Prolem sine matre creatam.¹¹⁷ *Ovidius, Metamorphoseon libri (II, 553).* Prunc născut fără mamă. **Lucrare elaborată fără ca autorul să se inspire din vreun model.** (Creație)

Proletarier aller länder, vereinigt euch! *Marx & Engels. Proletari din toate țările, uniți-vă!* **Apelul internațional cu care se încheie Manifestul Partidului Comunist al lui Marx și Engels.** (Apel)

Pronaque cum spectent animalia cetera terram,/ Os homini sublime dedit, celum que tueri/ Inssit et erectos ad sidera tollere vultus. *Ovidius, Metamorphoseon libri 1, 84 sq.* Pe când celelalte ființe privesc aplecate la pământ, Dumnezeu a dat omului fața în sus și i-a poruncit să privească cerul și să-și ridice ochii spre stele. (Om)

¹¹⁷ Montesquieu a pus aceste cuvinte drept epigraf la L'Esprit des lois.

Properante ruina/ Summa cadunt. *Lucanus, Pharsalia, 5, 746 sq.* Când prăbușirea se apropie, iute, cad (mai întâi) culmile. (Căderea)

Proposita invidia, morte, poena, qui nihilo segnius rem publicam defendit, is vir vere pectandus est. *Cicero, Pro Milone 82.* Cine își apără țara, chiar când îl așteaptă ura, moartea, pedeapsa, acela trebuie socotit că-i într-adevăr un om. (Patriotismul)

Proprium humani ingenii est odisse quem laeseris. *Tacitus, De vita et moribus Iulii Agricolaie 42* Caracteristica firii omenești este de a urî pe acela căruia i-am făcut rău. (Ura)

Proprium nocentium est trepidare. *Seneca L. A., Epistulae 97, 16.* Caracteristica vinovaților este neliniștea. (Vina)

Propter speciem mulieris multi perierunt. *Septuaginta, Siracides 9, 8.* Frumusețea femeii pe mulți a rătăcit. (Femeia)

Prosperaty doth best dicover vice, but adversity doth best discover vertu. *Bacon Francis, Essays 5.* Prosperitatea dă cel mai bine pe față viciul, dar răstriștea dă cel mai bine pe față virtutea. (Prosperitatea)

Prosperitatea aleargă după cel energic. *Somadeva, Kathasaritsagara 27, 134.* (Prosperitatea)

Prosperitatea care nu ajuta pe alții, întocmai ca fulgerul, supără (numai) ochii oamenilor și, nestatornici, dispare undeva. *Somadeva, Kathasaritsagara 22, 28.* (Prosperitatea)

Prosperitatea nemeritată este pentru cei fără minte un prilej de-a judeca greșit. De aceea adesea păstrarea bunurilor pare mai grea decât dobândirea lor. *Demosthenes, Olynthiae 1, 23* (Prosperitatea)

Prospicere et ultra mundum libet, quo feratur, unclie surrexerit, in quem exitum tanta rerum velocitas properet. *Seneca L. A., Epistulae 110, 9.* Noi dorim să privim și dincolo de (hotarele acestei) lumi, (să vedem) încotro se îndreaptă, de unde provine, spre ce sfârșit se grăbește (această) iuțeață atât de mare a universului. (Universul)

Prost e acela care lasă ceea ce are și aleargă după ceea ce n-are. *Hesiodus, apud. Plutarchus, De garrulitate 7.* (Nemulțumire)

Prost e muritorul care distruge orașe; dând pradă pustiirii templele și mormintele, lăcașuri sfinte ale celor morți, piere și el după aceasta. *Euripides, Troades 95 sqq.* (Război)

Prost e muritorul care, crezând că-i fericit, se bucură, sigur de el, căci norocul se poartă ca un om smintit, sărind când ici când colo, așa că nimeni nu izbândește într-una. *Euripides, Plisthenes, ap. Stobaeus, Florilegium 1192.* (Fericire)

Prostia este sora cea mai apropiată a răutății. *Sophocles, ap.*

Stobaeus, *Florilegium* 4, 17 (Prostia)

Prostul care plânge pentru lucruri care nu sunt de plâns pe lumea aceasta, adaugă o nouă suferință peste suferința sa și îndură două rele. *Pañcatantra* (K.) 1, 334. (Întristarea)

Prostul care-și face prieten pe unul care nu-i de o seamă cu el, ci sau inferior sau superior, se face de rîsul lumii. *Pañcatantra* 2, 29 – *Böhtlingk, Indische Sprüche*, 2551 (Prietenia)

Prostul învață după ce pățește. *Hesiodus, Opera et dies* 218. (Experiența)

Prostul se impune atîta timp cît nu deschide gura. *Çanakya* 15 *Böhtlingk, Indische Sprüche* 1210 (Prostia)

Protagoras ait de omni re in utramque partem disputari posse ex aequo et de hac ipsa, an omnis res in utramque partem disputabilis sit. *Seneca L. A., Epistulae* 88, 43. Protagora spune că se poate discuta despre orice lucru pro și contra deopotrivă, și chiar și despre aceasta, dacă orice lucru poate fi discutat pro și contra. (Discuția)

Proximus sum egomet mihi. *Terentius, Andria* 636. Cel mai aproape de mine sunt eu însumi. (Egoismul)

Prudența în acțiune depinde de cunoașterea (situației). *Sophocles, Oedipus Coloneus* 115 (Prudența)

Prudens futuri temporis exitum/ Caliginosa nocte premit deus,/ Ridetque si mortalis ultra/ Fas trepidat. *Horatius, Odae* 3, 29, 29 sqq. Zeul prevăzător ascunde viitorul în noapta întunecoasă și rîde când muritorul se neliniștește mai mult decât e îngăduit. (Viitorul)

Prudentia ipsa hoc videt, non omnis bonos esse etiam beatos. *Cicero, Tusculanae disputationes* 5, 14. (Așa cum arată prudentia) nu toți care sunt buni sunt și fericiți. (Fericire)

Prudentis est, res ita disponere et ordinare, ut opportunitas rebus gerendis enascatur. *Heyne, nota la Pindarus, Pythia* 4, 510 Omul înțelept aranjează lucrurile așa fel, încît să se ivească prilejul pentru aducerea lor la îndeplinire. (Prilejul)

Puțini dobândesc izbânda fără osteneală. *Pindarus, Olympia* 10, 26. (Izbânda)

Publishing a column of verse is like dropping a rose petal down the Grand Canyon and waiting for the echo. *Marquis Don, The Sun Dial.* A publica o coloană de versuri, e ca și cum ai da drumul la o petală de trandafir în Grand Canyon și ai aștepta ecoul. (Succes)

Pudore et liberalitate liberos/ Retinere satius esse credo quam metu. *Terentius, Adelphi* 57 sq. E mai bine să fie ținuți în frâu copiii prin

sentimentul rușinii și prin îngăduință decât prin frică. (Educația)

Pugnandum tanquam contra morbum, si contra senectutem. Cicero, *De senectute*, 35. Trebuie să luptăm împotriva bătrâneții ca împotriva unei boli. (Bătrânețea)

Pulchre, bene, recte! Horatius, *Ars poetica* (428). Frumos, bine, drept! sau bine, excelent, admirabil. Poetul ironizează gloata criticilor îngăduitori și măgulitori, care elogiază în termeni excesivi pe autorii cu dare de mână. (Elogiu)

Pulvis es, et in pulverem reverteris. *Septuaginta*, Genesis 3, 19. Ești pământ și te vei întoarce în pământ. (Om)

Pulvis et umbra sumus. Horatius, *Odae* (IV, 7, 16). Suntem cenușă și umbră. Cenușa în urna funerară și umbră în Infern devenea omul după moarte în credința anticilor. (Destin)

Punitis ingeniis, gliscit auctoritas. Tacitus, *Annales* (IV, 35). Persecuția îi sporește geniului prestigiul. (Persecuție)

Può molto bene stare insieme esser temuto e non odiato. Machiavelli, *Il Principe* 17. A fi temut și a nu fi urît pot foarte bine să stea împreună. (Teama)

Puras Deus, non plenas, aspicit manus. Syrus Publilius, *Sententiae* 732. Dumnezeu nu se uită la mâini pline, ci la mâini curate. (Jertfa)

Pusă în mișcare de înțeleptul care stăpânește timpul și însușirile, care-i atotștiutor, de care-i pătruns pe vecie acest univers, – se învârtește creațiunea care trebuie închipuită ca pământ, ape, foc, aer și eter. *Çvetaçvatarā – Upanișad* 6, 2. (Brahma)

Pustie-i casa celui fără copii, pustie țara celui fără rude, pustie inima celui prost, pustiu e totul pentru cel sărac. *Hitopadeça* 1, 120 *Böhtlingk, Indische Sprüche* 157 (Pustietatea)

Put the guns into our hands and we will use them... We will use them and we will live. Make no mistake of it we will live. We will be alive and we will walk and talk and eat and sing and laugh and feel and love and bear our children in tranquillity in security in decency in peace. You plan your wars, you masters of men, plan the wars and point the way and will point the gun. Dalton Trumbo, *Johnny Got His Gun*. Dacă puneți armele în mâinile noastre, noi le vom folosi ... Le vom folosi și vom trăi. Aveți grijă căci noi vom trăi. Vom trăi, și vom merge, și vom vorbi, și vom mânca, și vom cânta, și vom râde, și vom simți, și vom iubi, și ne vom naște copii în liniște, în siguranță, în decență, în pace. Voi, stăpâni ai oamenilor, puteți să vă plănuiți războaiele și să ne arătați drumul, dar noi vom îndrepta armele. (Pace)

Puteți fi voi discipolii învățătorilor a căror minte se adâncește

în Vedanta, iar noi discipolii poezilor care posedă măiestria exprimării; un lucru-i sigur: că nu există pe pământ un merit mai mare ca (Preocuparea) de binele altora și că-n această existență (trecătoare) nu se află ceva mai fermecător ca o fată cu ochi de lotus. *Bhartrhari, Çrugaraçataka 12. (Meritul)*

Puterea celor slabi este regele, puterea copiilor e plînsul, puterea prostului este tăcerea, puterea hoțului minciuna. *Çanakya 62 Böhrtlingk, Indische Sprüche 1192. (Puterea)*

Puterea celor tineri stă în faptă, a celor bătrâni în chibzuință. *Euripides, Melanippa vincta, ap. Stobaeus, Florilegium, 115, 5. (Chibzuința)*

Puterea zeilor realizează cu ușurință și un lucru socotit ca imposibil. *Pindarus, Olympia 13, 116 sq. (Realizarea)*

Pythagora spunea că în cetăți intră mai întâi luxul, apoi îmbuibarea, apoi trufia, iar după aceea pierzarea. *Pythagoras, ap. Stobaeus, Florilegium 43, 79 (Trufia)*

Q

Qu'est-ce qu'optimisme ? Hélas !, c'est la rage de soutenir que tout est bien quand on est mal. *Voltaire, Candide 19.* Ce este optimismul ? – Vai, este furia de a susține că totul e bine, când îți merge rău. *(Optimismul)*

Qu'est-ce que l'homme dans la nature ? Un néant à l'égarad de l'infini, un tout à l'égard du néant, un milieu entre rien et tout. *Pascal, Pensées 72 (347).* Ce este omul în natură ? Un neant față de infinit, un tot față de neant, la mijloc între nimic și tot. *(Om)*

Qu'est-il besoin d'aller chercher l'enfer dans l'autre vie ? il est dès celle-ci dans le coeur des mechants. *Rousseau, Émile VI.* Ce nevoie este să căutăm iadul pe lumea cealaltă el există încă în viața aceasta în inima celor răi ! *(Infernul)*

Qu'il mourut. *Corneille, Horace (act. III, scena 6).* Să fi murit. Replica bătrînului *Horatius* la aflarea știrii că în lupta cu curiații, în care doi dintre fii săi căzuseră, cel de al treilea s-a salvat părăsind cîmpul de batalie. O moarte demnă este de preferat dezonoarei. *(Dezonoare)*

Qu'une chose aussi visible qu'est la vanité du monde soit si peu connue que ce soit une chose étrange et surprenante de dire que c'est une sottise de chercher les grandeurs, cela est admirable ! *Pascal, Pensées, 161(79).* Este de mirare că un lucru atât de evident ca deșertăciunea lumii este atât de puțin cunoscut, încât pare ceva ciudat și surprinzător să se spună că-i o prostie să se caute mărirea. *(Deșertăciunea)*

Quae (voluptates) cum inclusae diutius, et prima aetate compressae, et constrictae fuerunt, subito se nonnunquam

profundunt, atque eiiciunt universae. Cicero, *Pro Caelio* 12. Plăcerile care au fost timp îndelungat închise, înăbușite și ținute în frâu în prima epocă a vieții uneori se revarsă deodată și năvălesc toate laolaltă. (Plăcerea)

Quae dementia est supervacua discere in tanta temporis egestate ? Seneca L. A., *Epistulae* 48, 12. Ce nebunie este să înveți lucruri de prisos, când e atâta lipsă de timp ? (Învățarea)

Quae deo faciendi mundum fuit causa ? bonus est: bono nulla cuiusquam boni invidia est. Fecit itaque quam optimum potuit. Seneca L. A., *Epistulae*, 65, 10. Care-i motivul pentru care Dumnezeu a creat lumea ? (fiindcă) e bun; cine-i bun, acela nu refuză nimic bun. Deci a făcut (-o) cât a putut mai bună¹¹⁸. (Creația)

Quae fieri fas est, tempore haec fiunt suo. Syrus Publilius, *Sententiae* 735. Ceea ce se poate întâmpla, se întâmplă la timpul său. (Întâietatea)

Quae latebra est, in quam non intret metus mortis ? Seneca L. A., *Epistulae* 82, 4. Care-i ascunzătoarea, în care să nu intre frica de moarte? (Moartea)

Quae medicamenta non sanant, ferrum sanat; quae ferrum non sanat, ignis sanat. Hippocrates, *Aphorismi* 8 Ce nu vindecă medicamentele, vindecă fierul; ce nu vindecă fierul, vindecă focul; iar ce nu vindecă (nici) focul, trebuie privit ca imposibil de vindecat. (Vindecarea)

Quae pigeat invenisse, cave quaesiveris. Syrus Publilius, *Sententiae*, 736. Ferește-te să cauți ceea ce ți-ar părea rău să găsești. (Căutarea)

Quae praeclara et prospera tanti, / Ut rebus laetis par sit mensura malorum? Iuvenalis, *Satirae* 10, 97 sq. Ce strălucire și prosperitate valorează atîta, încît măsura nenorocirii să fie egală cu aceea a fericirii? (Prosperitatea)

Quae res in se neque consilium neque modum / Habet ullum eam consilio regere non potes. Terentius, *Eunuchus* 57 sq. Un lucru care nu admite nici chibzuință nici măsură nu poate fi condus cu chibzuință. (Iubire)

Quae res / Nec modum habet neque consilium, ratione modoque / Tractari non vult. In amore haec sunt mala, bellum, / Pax rursus; haec siquis tempestatis prope ritu / Mobilia et caeca fluitantia sorte laboret / Peddere certa sibi, nihilo plus explicet ac si / Insanire paret certa ratione modoque. Horatius, *Satirae* 2, 3, 265 sqq. Un lucru care nu are măsură și nu admite chibzuință nu poate fi tratat după principii și metodă. În dragoste sunt aceste rele: război, pe urmă iarăși pace; pe acestea, nestatornice aproape ca și vremea, și plutind în voia soartei oarbe, dacă cineva s-ar căzni să și le facă singure,

118 Cf. Leibnitz: *Tout est pour mieux dans le meilleurs des mondes possibles.*

n-ar realiza nimic mai mult decât dacă s-ar pregăti să fie nebun în mod principal și metodic. (Iubire)

Quae sit libertas quaeris ? nulli rei servire, nulli necessitati, nullis casibus, fortunam in aequum deducere. Seneca L. A., *Epistulae* 51, 9. Întrebi ce e libertatea ? A nu fi sclavul nici unui lucru, nici unei necesități, nici unei întâmplări, a coborî soarta până la tine. (Libertate)

Quae veritati operam dat oratio, incomposita sit et simplex. Seneca L. A., *Epistulae*, 40. Vorbirea ajută adevărul în măsura în care este simplă și naturală. (Vorbirea)

Quaecumque capesses, / Testes factorum stare arbitrare divos. Silius Italicus, *Punica* 15, 111 sq. Orice ai întreprinde, să știi că zeii stau martori ai faptelor. (Fapta)

Quaecumque hausimus, non patiamur integra esse, ne aliena sint. Concoquamus illa: alioquin in memoriam ibunt, non in ingenium. Seneca L. A., *Epistulae*, 84, 7. Tot ce citim, să nu lăsăm să rămână întocmai, ca să nu fie străin; să asimilăm cele citite; altfel vor intra în memorie, (dar) nu în minte. (Cititul)

Quaecumque singulis eveniunt, ea universo prosunt hoc suffecerit. Tot ce se întâmplă fiecăruia este de folos universului. Marcus Aurelius, *Ad se ipsum* 6, 45. (Întâietatea)

Quaedam tempora eripiuntur nobis, quaedam subducuntur, quaedam effluunt. Turpissima tamen est iactura quae per negligentiam fit. Et si volueris attendere, maxima pars vitae elabatur male agentibus, magna nihil agentibus, tota vita aliud agentibus. Seneca L. A., *Epistulae* 1, 1 O parte din timp ne este răpită, alta ne este sustrasă, alta se scurge. Dar cea mai urită pierdere este aceea datorită neglijenței. Și dacă vei voi să bagi de seamă (vei vedea că) cea mai mare parte a vieții (noastre) o pierdem făcând ce nu trebuie, o mare parte, nefăcând nimic, întreaga viață, facând altceva. (Timp)

Quaecumque salutaria suunt, saepe agitari debent, saepe versari, ut non tantum note sunt nobis, sed etiam parata. Seneca L. A., *Epistulae* 94, 26 Tot ce-i salutar trebuie gândit și meditat des, că să nu ne fie numai cunoscut, dar și la îndemână. (Remediul)

Quaeramus an et haec, quae fortuita dicuntur, certa lege constricta sint nihilque in hoc mundo repentinum aut expers ordinis volutetur. Seneca L. A., *Epistulae* 117, 19. Să cercetăm, dacă nu cumva și lucrurile, despre care se spune că sunt întâmplătoare, sunt supuse unei anumite legi, și dacă nu cumva nimic în lumea aceasta nu se ivește pe neașteptate sau în afara ordinii. (Întâietatea)

Quaeris quo iacebis post obitum loco ? Quo non nata iacent. Seneca L. A., *Troades* 401. Întrebi unde vei fi după moarte ? Acolo unde se află ceea ce încă nu s-a născut. (Moartea)

Qualem dicimus seriem esse causarum, ex quibus nectitur fatum, talem esse cupiditatum: altera ex fine alterius nascitur. Seneca L. A., *Epistulae*, 19, 6. Cum spunem că există o serie de cauze, din care se leagă destinul: tot astfel (spunem) că există și o serie a dorințelor: una se naște din sfârșitul celeilalte. (Dorința)

Qualem oporteat deprehendi a morte tum corpore tum animo; brevitatem vitae, immensitatem aevi praeteriti ac futuri et omnis materiae imbecillitatem considera. Cugetă în ce fel de dispoziție trebuie să fim surprinși de către moarte, atât în ceea ce privește trupul cât și sufletul. Cugetă, de asemenea, la scurttimea vieții, la genunea nepătrunsă a veșniciei, care se întinde în fața și în spatele vieții, precum și la nimicnicia a tot ceea ce este materie. *Marcus Aurelius* 11, 17. (Moartea)

Qualis artifex pereo! *Suetonius, De vita duodecim Caesarum.* Ce mare artist piere! Acestea ar fi fost ultimele cuvinte ale lui Nero, care se socotea un mare poet, actor și cîntăreț. Expresia are astăzi sens ironic. (Nero)

Qualis quisque sit, scies, si quemadmodum laudet, quemadmodum laudetur, aspexeris. Seneca L. A., *Epistulae* 12. Vei ști ce fel de om este fiecare, când vei vedea cum laudă și cum e lăudat. (Lauda)

Quam bene vivas refers, non quamdiu; saepe autem in hoc est bene, ne diu. Seneca L. A., *Epistulae* 15 Important e cât de bine trăiești, nu cât de mult; adesea bine înseamnă: scurt. (Viața)

Quam cito aevum omnia abscondet et quam multa jam abscondidit! Cu cîtă repeziciune veșnicia va învălui totul și cîte a cuprins pînă acum ! *Marcus Aurelius, Ad se ipsum*, 6, 59 (Timp)

Quam cito transit gloria mundi! *Kempis Thomas à, Imitatio Christi* (I, 3, 6). O, ce repede trece gloria lumii ! **Sic transit gloria mundi ! Așa trece gloria lumii.** Cuvinte adresate unui nou papă, la alegerea sa. (Glorie)

Quam difficile est crimen non prodere vultu ! *Ovidius, Metamorphoseon libri* 2, 477 Cât e de greu să nu-ți trădezi vina prin înfățișare ! (Vina)

Quam magnum est non laudari, esse et laudabilem ! *Syrus Publilius, Sententiae* 741. Ce frumos e să nu fii lăudat, dar să meriți a fi. (Lauda)

Quam miserum auxilium est, ubi nocet, quod sustinet ! *Syrus Publilius, Sententiae*, 745. Trist ajutor e acela care, în timp ce sprijină, vatămă ! (Ajutorul)

Quam miserum est ab eo laedi, de quo non ausis queri ! *Syrus Publilius, Sententiae* 1035. Cât e de trist să ai de suferit din partea aceluia împotriva căruia nu îndrăznești să te plângi ! (Nedreptatea)

Quam miserum est discere servire, ubi dominari doctus es ! *Syrus Publilius, Sententiae 1036* Cât e de trist să înveți a servi, acolo unde ai fost învățat să fii stăpîn. (Robia)

Quam miserum est mortem cupere, nec posse emori ! *Syrus Publilius, Sententiae 749.* Ce nefericire să dorești moartea și să nu poți muri ! (Moartea)

Quam miserum est, bene quod feceris, factum queri. *Syrus Publilius, Sententiae, 746.* Ce trist e să ai să te plângi că ai făcut bine (cuiva). (Binefacerea)

Quam miserum est, ubi consilium casu vincitur ! *Syrus Publilius, Sententiae 752.* Ce trist e când chibzuința este învinsă de întâmplare. (Întâietatea)

Quam multa fieri non posse, priusquam sint facta, iudicantur ! *Plinius Caecilius Secundus, Caius Maior, Naturalis historia 7, 1.* Cât de multe lucruri sunt socotite imposibile, înainte de a fi realizate ! (Imposibilul)

Quam multa iniuria fieri possunt quae nemo possit reprehendere ! *Cicero, De finibus bonorum et malorum 2, 57.* Ce multe nedreptăți se pot întâmpla, pe care nimeni să nu le poată dezaproba ! (Nedreptatea)

Quam multa non exspectata venerunt ! quam multa exspectata nunquam comparuerunt ! *Seneca L. A., Epistulae 13, 10.* Ce multe lucruri neașteptate au venit ! Ce multe lucruri așteptate nu s-au ivit niciodată ! (Neprevăzutul)

Quam multa poenitenda incurrunt viventes diu ! *Syrus Publilius, Sententiae 1 037* Câte n-au de regretat acei care trăiesc mult ! (Viața)

Quam multas nobis imagines non solum ad intuendum, verum etiam ad imitandum fortissimorum virorum expressas scriptores et Graeci et Latini reliquerunt ! *Cicero, Pro Archia poeta, 14.* Ce multe imagini ale oamenilor celor mai aleși, făcute nu numai spre a fi privite, dar și pentru a fi imitate, (ne-)au lăsat scriitorii greci și latini! (Clasicismul)

Quam multi, qui clarissimi fuerunt, jam oblivioni traditi sunt! quam multi, qui eos celebrarunt, e medio sublatis! Atît de numeroși oameni, despre care s-au amintit atît de multe, sînt acum aruncați sub vâlul uitării; pe de altă parte, tot atîția care îi preamăreau pe aceștia sînt ei înșiși șterși din amintire din vremuri străvechi. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 7, 6.* (Gloria)

Quam multorum profectus in notitiam evasere post ipsos ! *Seneca L. A., 79, 14.* Cât de mulți sunt aceia a căror perfecțiune a ajuns să fie cunoscută după moartea lor ! (Perfecțiunea)

Quam quisque norit artem, in hac se excerceat. *Cicero, Tusculanae disputationes 1, 18, 41.* Fiecare să se manifeste în profesia pe

care o cunoaște. (Priceperea)

Quam saepe forte temere/ Eveniunt quae non audeas optare !
Terentius, Phormio 757 sq. Cât de adesea se realizează datorită întâmplării și hazardului ceea ce n-ai îndrăzni să dorești ! (Întâietatea)

Quam saepe veniam, qui negaverat, petit ! *Syrus Publilius, Sententiae 756.* Cât de des (se-ntâmplă să) ceară iertare tocmai acela care a refuzat-o (altora). (Iertarea)

Quam utile est ad usum secundorum per adversa venisse!
Plinius Caecilius Secundus, Caius, Panegyricus 44 Cât e de folositor să ajungi să cunoști prosperitatea după ce ai trecut prin răstriște! (Răstriștea)

Quam vellent aethere in alto/ Nunc et pauperiem et duros perferre labores!/ Fas obstat, tristique palus inamabilis unda/ Alligat, et novies Styx interfusa coercet. *Vergilius, Aeneis 6, 436 sqq.* Cât ar dori ei acum să-ndure în lumea de sus și sărăcia și muncile aspre !¹¹⁹ (Dar) destinul se opune și lacul grozav îi leagă cu undele-i mohorâte, și Stixul, care curge de nouă ori în jurul lor, îi oprește. (Infernul)

Quam vos facillume agitis, quam estis maxume/ Potentes, dites, fortunati, nobiles,/ Tam maxume vos aequo animo aequa noscere/ Oportet. *Terentius, Adelphi 501 sqq.* Cu cât o duceți mai ușor, cu cât sunteți mai puternici, mai bogați, mai fericiți, mai nobili: cu atât se cuvine să fiți mai drepti. (Dreptatea)

Quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. *Novum Testamentum, Matthaeus, 25, 40.* Întrucât ați făcut unuia dintre acești frați ai mei de tot mici, mie mi-ați făcut. (Binefacerea)

Quamlibet infirmas adiuvat ira manus. *Ovidius, Amores (I, 7).* Mânia dă putere chiar și brațelor slabe. (Mânie)

Quamvis ingentia dona/ Auctoris pereunt garrulitate suit.
Martialis, Epigrammi, 5, 52, 7 sq. Oricât de mari ar fi darurile, ele pier din pricina flecărelii autorului lor. (Darul)

Quand bien nous pourrions être savants du savoir d'autrui, au moins sages ne pouvons-nous être que de notre propre sagesse.
Montaigne, Essais 1, 24. Chiar dacă am putea fi savanți prin știința altuia, cel puțin înțelepți nu putem fi decât prin propria noastră înțelepciune. (Înțelepciune)

Quand elle accable de ses bienfaits des sujets indignes, elle découvre alors toute son infamie, et l'impertiente inclination qu'elle a de favoriser les sots et les ridicules, en sorte qu'on la voit servir de masque, tantôt à un ours, le plus souvent à un âne qui, à force de secouer les oreilles, tombe enfin dans la boue, d'où il ne manquera

¹¹⁹ Cf. A[vrea s\ fiu mai degrab\ plugar [i servitorul altuia, f\ r\ p\mânt [i cu mijloace puține de trai, decât s\ domnesc peste toți morții stin[i din via]l.

pas de sots pour le relever. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 7.* Când norocul copleșește cu binefacerile sale niște oameni nedemni, el își descoperă atunci toată infamia sa și absurdă înclinație ce are de a favoriza pe cei proști și pe cei ridiculi; astfel încât îl vedem servind ca mască fie unui urs, fie de cele mai adeseori unui măgar, care, de mult ce-și scutură urechile, cade în cele din urmă în noroi, de unde nu vor lipsi neghiobi care să-l ridice. (Noroc)

Quand il est question de juger si on doit faire la guerre et tuer tant d'hommes, c'est un homme seul qui en juge, et encore intéressé; ce devrait être un tiers indifférent. *Pascal, Pensées 296 (67).* Când e vorba de a judeca dacă trebuie să se poarte război și să se omoare atîția oameni, unul singur este acela care hotărăște, și încă interesat; ar trebui să fie un al treilea, indiferent. (Război)

Quand il n'y a pas une bonne harmonie entre la volonté et la raison, nos affaires vont mal. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II, 48.* Când nu e bună potrivire între voință și rațiune, treburile noastre merg rău. (Voința)

Quand je considère la petite durée de ma vie, absorbée dans l'éternité précédent et suivant, le petit espace que je remplis et même que je vois, abîmé dans l'infinie immensité des espaces que j'ignore et qui m'ignorent, je m'effraie et m'étonne de me voir ici plutôt que là, car il n'y a point de raison pourquoi ici plutôt que là, pourquoi à présent plutôt que lors. Qui m'y a mis ? Par l'ordre et la conduite de qui ce lieu et ce temps ont été destinés à moi ? *Pascal, Pensées 205 (67).* Când mă gândesc la mica durată a vieții mele, absorbită în veșnicia care precede și care urmează, la micul spațiu pe care-l umplu și chiar și la acela pe care-l văd, cufundat în infinita imensitate a spațiilor pe care le ignorez și care mă ignorează, mă speriu și mă uimesc că mă văd mai degrabă aici decât acolo, căci nu există nici un motiv pentru care (mă aflu) mai degrabă aici decât acolo, mai degrabă acum decât atunci. Cine m-a așezat aici ? Prin porunca și orînduirea cui mi-au fost destinate acest loc și acest timp ? (Viața)

Quand la pauvreté entre dans une maison par la porte, l'estime, l'amitié, les égards, les considérations en sortent par les fenêtres. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 591* Când sărăcia intră într-o casă pe ușă, stima, prietenia, atențiile, considerația ies pe fereastră. (Sărăcia)

Quand les vices nous quittent nous nous flattons de la créance que c'est nous qui les quittons. *La Rochefoucauld, Maximes 192* Când viciile ne părăsesc, noi ne măgulim cu credința că noi suntem aceia care le părăsim. (Viciul)

Quand nos amis nous ont trompés, on ne doit que de l'indifférence aux marques de leur amitié, mais on doit toujours de la sensibilité à leurs malheurs. *La Rochefoucauld, Maximes 434.* Când prietenii ne înșeală, nu datorăm decât indiferență semnelor lor de

prietenie; dar datorăm totdeauna sensibilitate nenorocirilor lor. (Prietenia)

Quand on considère le train des choses de ce monde, on dirait qu'il faut qu'il y ait quelque génie malfaisant uniquement appliqué à troubler le repos et la tranquillité des hommes. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II, 153.* Când ne uităm cum merg lucrurile în lumea aceasta, s-ar spune că trebuie să fie vreun geniu răufăcător, care caută numai să tulbure odihna și liniștea oamenilor. (Geniul)

Quand on court après l'esprit, on attrape la sottise. *Montesquieu, Pensées diverses* Când alergi după spirit, dai peste prostie. (Spiritul)

Quand on est jeune, souvent on est pauvre, ou l'on n'a pas encore fait d'acquisitions; ou les successions ne sont pas échues; l'on devient riche et vieux en même temps: tant il est rare que les hommes puissent réunir tous leurs avantages; et, si cela arrive à quelques-uns, il n'y a pas de quoi leur porter envie: ils ont assez à perdre par la mort pour mériter d'être plaints. *La Bruyère, Les Caractères, Des biens de fortune, 39.* Când suntem tineri, adesea suntem săraci, sau încă n-am dobândit nimic; sau nu s-au ivit moșteniri; devenim bogați și bătrâni în același timp: atât de rar pot oamenii să reunească toate avantajele; și dacă unora li se întâmpla aceasta, nu-i nici un motiv să fie invidiați: (ei) au de ajuns de pierdut prin moarte, pentru a merita să fie compătimiți. (Bogăția)

Quand on lit trop vite ou trop doucement, on n'entend rien. *Pascal, Pensées, 69 (439).* Când citim prea iute sau prea încet, nu înțelegem nimic. (Cititul)

Quand on ne trouve pas son repos en soi-même, il est inutile de le chercher ailleurs. *La Rochefoucauld, Maximes supprimées 55.* Când nu ne găsim liniștea în noi înșine, este inutil s-o căutam în altă parte. (Liniștea)

Quand on veut reprendre avec utilité, et montrer à un autre qu'il se trompe, il faut observer par quel côté il envisage la chose, car elle est vraie ordinairement de ce côté-là, et lui avouer cette vérité, mais lui découvrir le côté par où elle est fausse. *Pascal, Pensées, 9 (401).* Când vrem să dojenim cu folos și să arătăm altuia că se înșală, trebuie de văzut sub ce latură privește el lucrul, pentru că de obicei el e adevărat sub acea latură, și să-i recunoaștem acest adevăr, dar să-i descoperim latura sub care lucrul este greșit. (Adevăr)

Quand un homme une fois a droit de nous haïr, / Nous devons présumer qu'il cherche a nous trahir; / Toute son l'amitié nous doit être suspecte. *Corneille, Polyeucte 5,1 v. 1473 sqq.* Odată ce un om are dreptul să ne urască, trebuie să presupunem că el caută să ne trădeze; toată prietenia sa trebuie să ne fie suspectă. (Trădare)

Quando umquam regni societas aut cum fide coepit aut sine cruore discessit ? *Minucius Felix, Octavius, 18, 6.* Când s-a încheiat

vreodată în mod sincer o alianță în vederea domniei, sau când s-a terminat ea fără vărsare de sânge ? (Domnia)

Quando, que didiceris, affiges tibi ita, ut excidere non possint ? quando illa experieris ? non enim, ut caetera, memoriae tradidisse satis est: in opere temptanda sunt. Non est beatus, qui scit illa, sed qui facit. Seneca L. A., *Epistulae* 75, 7. Când îți vei fixa cele învățate așa fel, încât să nu poată cădea ? Când le vei încerca ? căci nu e de ajuns să le încredințezi memoriei, ca pe celelalte lucruri: ele trebuie verificate prin acțiune. Nu e fericit acela care le știe, ci acela care le îndeplinește. (Învățătura)

Quandoque bon us dormitat Homerus. Horatius, *Ars poetica* (359). Și bunul Homer mai ațipește uneori. Până și în opera genialului rapsod se găsesc unele neglijențe. Orice mare scriitor poate fi autorul unor cărți sau pagini care să nu fie la înălțimea talentului său. (Defecte)

Quanta dementia est vereri infameris ah infamibus. Seneca L. A., *Epistulae*, 91, 20. Ce nebunie să te mai temi să nu fii defăimat de infami ! (Defăimarea)

Quante paci, quante promesse sono state fatte irrite e vane per la infedeltà dei principi; e quello che ha saputo meglio usare la volpe, è meglio capitato. Machiavelli, *Il Principe* 15. Câte păci, câte promisiuni au devenit nule și deșarte din cauza necredinții domnitorilor; și acela care a știut mai bine să facă pe vulpea, a izbutit mai bine. (Perfidia)

Quanti ... i sua civitas aestimanda est ex qua boni sapientisque pelluntur? Cicero *Tusculanae disputationes* 5, 109 Cât prețuiește acel stat, din care sunt alungați oamenii de treaba și înțelepții? (Statul)

Quanto magnus es, humilia te in omnibus. *Septuaginta*, *Siracides* 3, 18. Cu cât ești mai mare, cu atât te smerește mai mult. (Modestia)

Quanto poco bene si trove nelle cose che l'uomo desidera, rispetto a quelle che l'uomo ha presupposte trovarvi ! Machiavelli, *La Mandragola*, 4, 1. Ce puțin bine se găsește în lucrurile pe care le dorește omul, față de ceea ce omul presupune că va găsi în ele ! (Dorința)

Quanto serius peccatur, tanto incipitur turpius. Syrus Publilius, *Sententiae* 1080. Cu cât cineva păcatuiește mai târziu, cu atâta începe într-un mod mai rușinos. (Păcatul)

Quantum mutatus ab illo! Vergilius, *Aeneis* (II, 274). Cât de mult s-a schimbat ! Reflecția lui Enea, căruia Hector i se arătase în vis plin de răni, cu totul altul decât strălucitorul viteaz care fusese cândva. Reflecție la vederea unei persoane ajuns într-o stare de mare decădere fizică sau spirituală. (Decădere)

Quantumlibet sit illud, longum faciet scientia utendi. Seneca L. A., *Epistulae* 78, 28 Oricare ar fi durata (timpu)lui, știința întrebuintării lui îl va face lung. (Timp)

Quasi dedita opera quae ego volo ea tu non vis, quae ego nolo ea cupis. *Naevius, ap. Charisius, Ars grammatica I, 197.* Parcă înadins, ce vreau eu, nu vrei tu, (și) ce nu vreau eu, aceea dorești tu. ([Neînțelegera](#))

Quasi in choro ludens datatim dat se et communem facit./ Alii adnutat, alii adnictat, alium amata, alium tenet,/ Alibi manus est occupata, alii percellit pedem,/ Anulum dat alii spectandum, a labris alium invocat,/ Cum alio cantat, et tamen alii suo dat digito litteras. *Naevius, ap. Isidorus din Sevilla, Origines, 1, 25, 2.* Ca și cum s-ar juca într-un cerc, ea se dă tuturor, ca o minge: unuia îi face semn din cap, altuia din ochi, pe unul îl iubește, pe altul îl ține, în altă parte e ocupată mâna, altuia îi atinge piciorul, unuia îi dă să privească inelul, pe altul îl cheamă din vârful buzelor, cu unul cânta, și totuși altuia îi scrie litere cu degetul. ([Cochetăria](#))

Que á un magnanimo pecho, á haber vergüenza,/ No solo ha de moverle el ser mirado,/ Que de sí se avergüenza cuando yerra,/ Si bien otro no ve que cielo y tierra. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha 1, 33* Un caracter ales nu trebuie numaidecât să fie privit pentru a avea rușine; căci el se rușinează singur, când greșește, chiar dacă nu vede decât cer și pământ. ([Rușinea](#))

Que aprovecha la medicine recetada de famoso médico al enfermo que recibir no la quiere ? *Cervantes, Don Quijote de la Mancha 27* Ce folosește doctoria prescrisă de un medic renumit unui bolnav care nu voiește s-o ia ? ([Remediul](#))

Que chacun examine ses pensées, il les trouvera toutes occupées au passé et à l'avenir. Nous ne pensons presque point au présent; et, si nous y pensons, ce n'est que pour en prendre la lumière pour disposer de l'avenir. Le présent n'est jamais notre fin: le passé et le present sont nos moyens; le seul avenir est notre fin. Aussi nous ne vivons jamais, mais nous espérons de vivre; et, nous disposant toujours à être heureux, il est inévitable que nous ne le soyons jamais. *Pascal, Pensées 172 (21)* Fiecare să-și examineze gândurile; el le va găsi în întregime ocupate cu viitorul. Noi nu ne gândim aproape deloc la prezent, și dacă ne gândim la el o facem numai pentru a-i împrumuta lumina spre a dispune de viitor. Prezentul nu e niciodată ținta noastră: trecutul și prezentul sunt mijloacele noastre; numai viitorul este ținta noastră. Astfel noi nu trăim niciodată, ci sperăm să trăim; și, pregătindu-ne mereu să fim fericiți, este inevitabil să nu fim niciodată. ([Prezentul](#))

Que l'homme, étant revenu à soi, considère ce qu'il est au prix de ce qui est; qu'il se regarde comme égaré dans ce canton détourné de la nature; et que de ce petit cachot où il se trouve logé, j'entends l'univers, il apprenne à estimer la tarre, les royaumes, les villes et soi-même son juste prix. *Pascal, Pensées, 72* Omul, revenind la sine, să considere că este el în comparație cu ceea ce este (există); să se socoată ca rătăcit în acest ungher retras al naturii; și din această mică temniță, unde se află așezat, vreau să spun universul, să învețe să prețuiască la

justa lor valoare pământul, regatele, orașele și pe sine însuși. (Universul)

Qué mayor desdicha puede ser de aquella que aguarda al tiempo que la consume, y á la muerte que la acabe ? Cervantes, *Don Quijote de la Mancha* 1, 74. Ce nenorocire mai mare poate fi decât aceea care așteaptă timpul ca s-o consume și moartea ca s-o termine ? (Nenorocirea)

Queis (sc. viris) dum aliquid cupiens animus praegestit apisci:/ Nil metuunt iurare, nihil promittere parcunt:/ Sed simul ac cupidae mentis satiata libido est,/ Dicta nihil metuere, nihil periuria curant. Catullus 64, 69 sqq. Cât timp sufletul lor năzuiește cu înfocare să dobândească ceva, nu se tem să jure pe orice, nu se sfiesc să promită orice. Dar de-ndată ce dorința le-a fost satisfăcută, (ei) nu se (mai) tem de ceea ce au spus, nu le (mai) pasă de jurămintele (lor) false. (Jurământul)

Quel dérèglement du jugement, par lequel il n'y a personne qui ne se mette au-dessus de tout le reste du monde, et qui n'aime mieux son propre bien, et la durée de son bonheur, et de sa vie, que celle de tout le reste du monde ! Pascal, *Pensées* 456 (229). Ce dezordine a judecării, datorită căreia nu există nimeni, care să nu se pună mai presus de tot restul lumii și care să nu iubească mai mult propriul său bine și durata fericirii și a vieții sale, decât pe aceea a întregii lumi ! (Egoismul)

Quelle difese solamente sono buone, sono certe, sono durabili, che dipendono da te proprio e dalla virtù tua. Machiavelli, *Il Principe*, 24. Numai acele (măsuri de) apărare sunt bune, sigure și durabile, care atârnă numai de noi și de destoinicia noastră. (Apărare)

Quelle inégalité n'aperçoit-on pas dans la distribution des biens et des maux de cette vie ! Tel se trouve accablé sous le poids de la misère la plus affreuse qui, si on lui rendait justice, mériterait de voir réuni dans sa personne tout ce que la grandeur et les richesses peuvent donner de lustre et d'agrément. Tel au contraire nage dans l'opulence, qui devrait se voir réduit à la plus honteuse mendicité; cependant c'est là le train du monde. Pour parvenir, il faut oser entreprendre des choses dignes des petites maisons, ou pour le moins des galères. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales*, 379. Ce inegalitate nu se observă în distribuția bunurilor și relelor acestei vieți ! Cutare se află copleșit sub povara mizeriei celei mai grozave, care, dacă i s-ar face dreptate, ar merita să vadă reunit în persoana sa tot ce mărirea și bogăția pot da ca strălucire și plăcere. În schimb altul înoată în bunăstare, deși ar trebui să se vadă redus la cea mai rușinoasă calicie; totuși acesta-i mersul lumii. Pentru a parveni, trebuie să îndrăznești să întreprinzi lucruri demne de azilul de nebuni sau cel puțin de ocnă. (Bunul)

Quelle manie de fouiller dans l'avenir pour y trouver des sujets d'affliction. N'est-ce donc pas assez que le chagrin, que la douleur, que causent les maux lorsqu'ils sont présents ? Faut-il que nous ne

fassions usage de notre raison, que pour nous rendre les plus malheureux de tous les êtres ? *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales* 513 Ce manie și aceea de a scotoci viitorul, spre a găsi în el motive de mîhnire. Oare nu sunt de ajuns supărarea, durerea pe care le pricinuiesc relele când sunt prezente ? Oare ne e dat să nu facem uz de rațiunea noastră decât pentru a ne face cei mai nenorociți dintre toate ființele ? ([Viitorul](#))

Quelle misérable situation que celle de l'homme ! Dans la fortune il méconnaît tout le monde, et dans les disgrâce il n'est connu de personne; dans la prospérité il paraît qu'il perd le bon sens, et comblé de malheur il passe pour n'en point avoir; dans son élévation il s'oublie soi-même, et dans ses misères personne ne songe à lui. *Pascal, Pensées* 167. Ce situație mizerabilă mai este și aceea a omului ! Când îi merge bine, el ignorează toată lumea, iar în răstriște nu e cunoscut de nimeni; în prosperitate se pare că-și pierde bunul simț, iar când e copleșit de nenorociri e socotit că nu-l are; când e sus, el se uită pe sine însuși, iar (când e) în nenorocire nimeni nu se gîndește la el. ([Om](#))

Quelle plus grande honte y a t-il, d'être refusé d'un poste que l'on mérite, ou d'y être placé sans le mériter ? *La Bruyère, Les Caractères, De la cour*, 44. Care rușine e mai mare: să ți se refuze un post pe care-l meriți, sau să fii plasat în el fără a-l merita ? ([Postul](#))

Quelque différence qui paraisse entre les fortunes, il y a néanmoins une certaine compensation de biens et de maux qui les rend égales. *La Rochefoucauld, Maximes*, 52. Oricare ar fi deosebirea ce apare între o soartă și alta, există totuși o anumită compensație de bine și de rău, care le face egale. ([Compensația](#))

Quelque disposition qu'ait le monde à mal juger, il fait encore plus souvent grâce au faux mérite qu'il ne fait injustice au véritable. *La Rochefoucauld, Maximes* 455. Oricât de dispusă ar fi lumea de a judeca rău, ea este mai adesea indulgentă cu meritul fals, decât nedreaptă cu cel adevărat. ([Meritul](#))

Quelque heureux que soit l'état où (sc. les hommes) se trouvent, ils ne sont jamais sans quelque désir. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II*, 32. Oricât de fericită ar fi situația în care se găsesc (oamenii) nu sunt niciodată fără vreo dorință. ([Dorința](#))

Quelque incertitude et quelque variété qui paraisse dans le monde, on y remarque néanmoins un certain enchaînement secret, et un ordre réglé de tout temps par la Providence, qui fait que chaque chose marche en son rang et suit le cours de sa destinée. *La Rochefoucauld, Maximes suppr.* 225. Oricare ar fi nesiguranța și diversitatea care apar în lume, se observă totuși în ea o anumită înlănțuire tainică și o ordine regulată de către Providență pentru totdeauna, care face ca fiecare lucru să meargă în rînduiala lui și să urmeze cursul destinului său. ([Ordinea](#))

Quelque méchants que soient les hommes, ils n'oseraient paraître ennemis de la vertu; et, lorsqu'ils la veulent persécuter, ils feignent croire qu'elle est fausse, ou ils lui supposent des crimes. *La Rochefoucauld, Maximes 489* Oricât de răi ar fi oamenii, ei nu îndrăznesc să apară ca dușmani ai virtuții; și când vor să o persecute, ei se prefac că ea e falsă, sau îi atribuie crime. (Virtute)

Quelques hommes dans le cours de leur vie sont si différents d'eux-mêmes par le coeur et par l'esprit, qu'on est sûr de se méprendre si l'on en juge seulement par ce qui a paru d'eux dans leur première jeunesse. Tels étaient pieux, sages, savants, qui, par cette mollesse inséparable d'une trop riante fortune, ne le sont plus. L'on en sait d'autres qui ont commencé leur vie par les plaisirs et qui ont mis ce qu'ils avaient d'esprit à les connaître, que les disgrâces ensuite ont rendus religieux, sages, tempérants. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme 99* Unii oameni, în cursul vieții lor, sunt atât de diferiți de ei înșiși prin inima și prin spiritul lor, încât ne-am înșela în mod sigur, dacă i-am judeca numai după ceea ce a apărut la ei în prima lor tinerețe. Unii care erau evlavioși, înțelepți, învățați, printr-o moliciune inseparabilă de un noroc prea surizător nu mai sunt acum. Se cunosc alții, care și-au început viața prin plăceri, și care și-au întrebuintat mintea, atât cât o aveau, pentru a le cunoaște, ca după aceea nenorocirile să-i facă religioși, înțelepți, cumpătați. (Schimbare)

Quelques pas que quelques-uns fassent par vertu vers la modération et la sagesse, un premier mobile d'ambition les emmène avec les plus avarés, les plus violents dans leurs désire et les plus ambitieux: quel moyen de demeurer immobile où tout marche, où tout se remue, et de ne pas courir où les autres courent ? *La Bruyère, Les Caractères, De la cour, 22.* Oricât ar înainta unii, datorită virtuții, spre moderațiune și înțelepciune, cel dintâi prilej de ambiție îi duce cu cei mai avizi, mai violenți în dorințele lor și mai ambițioși: cum să rămâi nemișcat, când totul merge, când totul se agită, și să nu alergi unde aleargă ceilalți ? (Ambiția)

Quem deus perdere vult, eum prius occaecat. *Syrus Publilius, Sententiae 490.* Pe cine vrea să-l piardă zeul, mai întâi îl orbește. (Orbirea)

Quem di diligunt, adulescens moritur. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 120, 8.* Pe cine îl iubesc zeii, acela moare tânăr. (Moartea)

Quem enim diligit Dominus, castigat: / flagellat autem omnem filium, quem recipit. *Novum Testamentum, Ad Hebraeos 12, 6.* Pe care Domnul iubeste, îl ceartă, și pe orice fiu pe care îl primește îl bate cu varga. (Pedepsa)

Quem enim diligit Dominus, corripit, / et quasi pater in filio complacet sibi. *Septuaginta, Proverbia 3, 12.* Domnul ceartă pe cel pe care îl iubeste și ca un părinte pedepsește pe feciorul drag. (Pedepsa)

Quem fama semel oppresit, vix restituitur. *Syrus Publilius,*

Sententiae 762 Greu se ridică acela pe care l-a doborât odată opinia publică. (Renunțarea)

Quem res plus nimio delectavere secundae, / Mutatae quatient. *Horatius, Epistulae* 1,10, 30 sq. Acela pe care-l desfată prea mult prosperitatea va fi zguduit de schimbarea ei. (Prosperitatea)

Quemadmodum flamma non potest opprimi, nam circa id effugit, quo urgetur; quemadmodum aer verbere atque ictu non laeditur, ne scinditur quidem, sed circa id, cui cessit, refunditur: sic animus qui ex tenuissimo constat, deprehendi non potest nec intra corpus affligi, sed beneficio subtilitatis suae per ipsa, quibus premitur, erumpit. *Seneca L. A., Epistulae* 57, 8 După cum flacăra nu poate fi înăbușită, căci ea scapă în jurul obiectului care o acoperă; după cum aerul nu e vătămat de lovituri sau de izbituri, ba nici măcar nu e tăiat, ci se revarsă în jurul obiectului, căruia îi cedează; tot astfel sufletul, care-i format dintr-un (element) foarte fin, nu poate fi prins nici doborât în corp, ci grație subtilității sale erupe prin însăși lucrurile care îl apasă. (Sufletul)

Quemadmodum medici ad subita mala sananda in promptu habent instrumenta et ferramenta; sic te in promptu habere oportet decreta ad res divinas humanasque cognoscendas et ad omnia, etiam minima, ita agenda, ut memineris utrorumque inter se vinculi. Neque enim rem ullam humanam recte perficies, nisi simul eam ad deos retuleris; neque contra. Așa cum medicii au totdeauna la îndemână instrumentele și aparatele necesare chiar unor intervenții nepre văzute tot astfel și tu să ai pregătite învățăturile de temelie pentru ca să cunoști cele divine și cele omenești și să faci tot, chiar lucrul cel mai mărunț, în așa fel încât să-ți amintești întotdeauna de strânsa legătura dintre acestea două, de poziția fiecăreia față de cealaltă. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum* 3, 13. (Principul)

Quemadmodum nihil differt, utrum aegrum in ligneo lecto an in aureo conloces; quocumque illum transtuleris, morbum secum suum transferet: sic nihil refert, utrum aeger animus in divitiis an in paupertate ponatur, malum suum illum sequitur. *Seneca L. A., Epistulae*, 17, 12. După cum nu e nici o deosebire dacă așezi pe un bolnav într-un pat de lemn sau în unul de aur: (căci) oriunde l-ai muta, el va duce cu sine boala sa; tot astfel n-are nici o importanță dacă un suflet bolnav e așezat în bogăție sau în sărăcie; răul său îl urmaeză. (Bogăția)

Quemadmodum prima illa... literatura, per quam pueris elementa traduntur, non docet liberales artes, sed mox percipiendis locum parat: sic liberales artes non perducunt animum ad virtutem, sed expediunt. *Seneca L. A., Epistulae* 88, 20 După cum învățămîntul elementar, prin care copiii învață a scrie și a citi, nu-i învață știința și literatura, ci (numai) îi pregătește pentru a și le însuși mai târziu; tot astfel știința și literatura nu duc sufletul la virtute, ci (numai) îl pregătesc. (Virtute)

Quemadmodum radii solis contingunt quidem terram, sed ibi sunt, unde mittuntur: sic animus magnus ac sacer et in hoc demissus, ut propius quidem divina nossemus, conversatur quidem nobiscum, sed haeret origini suae: illinc pendet, illuc spectat ac nititur, nostris tamquam melior interest. *Seneca L. A., Epistulae 41, 5* După cum razele soarelui ating, ce-i drept, pământul, dar sunt acolo de unde pornesc: tot astfel sufletul, mare și sfânt, și coborit aici ca să cunoaștem mai de-aproape cele divine, este, ce-i drept, în legătură cu noi, dar e nedespărțit de originea sa; de acolo atîrnă, într-acolo privește și nazuiește, și participă la (preocupările) noastre ca ceva mai bun. (Sufletul)

Quemadmodum stultus est, qui equum empturus non ipsum inspicit, sed stratum eius ac frenos: sic stultissimus est, qui hominem aut ex veste aut ex condicione, quae vestis modo nobis circumdata est, aestimat. *Seneca L. A., Epistulae, 47, 16.* După cum e prost acela care, atunci când vrea să cumpere un cal, nu-l examinează pe acesta, ci pătura și frâul: tot astfel e prost la culme acela care prețuiește pe om după haină sau după condiție, care ne învăluie ca o haină. (Aprecierea)

Qui acervat ex animo suo iniuste, aliis congregat, et in bonis illius alius luxuriabitur. *Septuaginta, Siracides, 14, 4.* Cine strânge avere, răbdând de foame, strânge pentru alții și cu bunătățile lui alții se vor desfăta. (Averea)

Qui addit scientiam, addit et laborem. Știința sufletului este știința supremă. *Mahabharata 12, 12 433* (Știința)

Qui alteri exitium parat, / Eum scire oportet sibi paratum pestem ut participet parem. *Ennius Quintus, Tragoediae, ap. Diehl, 277, b.* Cel care pregătește altuia pierzarea, acela să știe că-i este rezervată o nenorocire la fel. (Pieirea)

Qui amat periculum in illo peribit. *Septuaginta, Siracides 3, 26.* Cel ce iubește primejdia va pieri în ea. (Primejdia)

Qui amat quoi odió ipsus est, bis facere stulte duco: / Laborem inanem ipsus capit et illi molestiam adfert. *Terentius, Hecyra 343.* Cine iubește pe acela care nu-l poate suferi, face două prostii: se ostenește în zadar și-l (mai) supără (și) pe celălalt. (Iubire)

Qui apprendrait les hommes à mourir leur apprendrait à vivre. *Montaigne, Essais 1, 19.* Cel care i-ar învăța pe oameni să moară, i-ar învăța să trăiască. (Moartea)

Qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. *Novum Testamentum, Matthaeus 24, 13* Cel ce va răbda pînă la urmă acela se va mîntui. (Răbdare)

Qui cavet ne decipiatur, vix cavet, quom etiam cavet. *Plautus, Captivi 255.* Cine se ferește să nu fie înșelat, (acela) abia se ferește, chiar

când se ferește. (Înșelarea)

Qui cum sapientibus gradietur sapiens erit; amicus stultorum similis efficietur. *Septuaginta, Proverbia 13, 20.* Cel care merge împreună cu cei înțelepți, va fi înțelept; iar cel care merge împreună cu cei fără minte se va cunoaște. (Însotirea)

Qui cupiet, metuet quoque. *Horatius, Epistulae, 1, 16, 65.* Cine dorește se și teme. (Dorința)

Qui custodit, os suum et linguam suam/ custodit ab angustiis animam suam. *Septuaginta, Proverbia 21, 23.* Cel ce pune strajă gurii și limbii își ferește sufletul de primejdie. (Limba)

Qui decipit iustos in via mala, in interitu suo corruet. *Septuaginta, Proverbia 28, 10* Cel care rățăcește pe cei drepți pe calea cea rea, va cădea el însuși în pierzare. (Rătăcirea)

Qui delinquit in conspectu eius qui fecit eum / incidet in manus medici. *Vulgata, Ecclesiastes 38, 15.* Cel ce păcătuiește față de Ziditorul său să cază în mâinile doftorului ! *Septuaginta, Siracides 38, 15.* (Medicul)

Qui derelinquunt legem, laudant impium; qui custodiunt succenduntur contra eum. *Septuaginta, Proverbia 28, 4.* Cei ce părăsesc legea ridică în slavi pe cel păcătos, iar cei ce o păzesc se aprind împotriva lui. (Legea)

Qui despicit pauperem exprobrat factori eius, et qui ruina laetatur alterius non erit impunitus. *Septuaginta, Proverbia 17, 5.* Cel ce-și bate joc de sărac irită pe ziditorul lui, și cel ce se bucură de nenorocirea altuia nu rămâne nepedepsit. (Nenorocirea)

Qui dispense la réputation ? qui donne le respect et la vénération aux personnes, aux ouvrages, aux lois, aux grands, sinon cette faculté imaginative ? Combien toutes les richesses de la terre insuffisantes sans son consentement ! *Pascal, Pensées 82 (361).* Cine dăruiește (distribuie) reputația ? cine dă respect și venerație persoanelor, operelor, legilor, celor mari, dacă nu această facultate care imaginează ? Cât de insuficiente sunt toate bogățiile pământului fără consimțământul ei ! (Imaginația)

Qui diu in magna felicitate vixerunt, mutationem fortunae nesciunt tolerare. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II, 177 sq.* Cei care au trăit mult timp în fericire, nu știu să suporte schimbările norocului. (Noroc)

Qui docet fatuum,/ quasi quo conglutinat testam./ Qui narrat verbum non audienti,/ quasi qui excitat dormientem de gravi somno./ Cum dormiente loquitur qui enarrat stulto sapientiam;/ et in fine narrationis dicit: « Quis est hic ». *Septuaginta, Siracides 22, 9 sq.* Cine învață pe un prost, este ca și când ar lipi o oală spartă, sau ca și

când ar scula din somn adînc pe unul care doarme. Când vorbești cu un prost, este ca și când ai vorbi cu un adormit; când ai sfîrșit, el te întrebă: « Ce este ? ». (Prostia)

Qui ex errore imperitae multitudinis pendet, hic in magnis viris non est habendus. Cicero, *De officiis* 1, 19. Cine depinde de judecata greșită a mulțimii nepricepute nu trebuie pus printre oamenii mari. (Judecata)

Qui fait toujours ce qu'il veut, fait rarement ce qu'il doit. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales* 11, 48. Cine face totdeauna ce vrea, face rareori ceea ce trebuie. (Fapta)

Qui fidelis ist in minimo, et in maiori fidelis est: et qui in modico iniquus est, et in maiori iniquus est. *Novum Testamentum, Lucas, 16, 10.* Cel ce este credincios întru puțin, și întru mult e credincios, și cel ce e nedrept întru puțin, și întru mult este nedrept. (Credința)

Qui foveam fodit incidet in eam; et qui laqueum alii ponit peribit in illo. *Septuaginta, Proverbia, 26, 27, 27 = Septuaginta, Ecclesiastes, 10, 8.* Cine sapă groapa altuia, cade în ea, și cel ce întinde cursă se prinde singur. (Cursa)

Qui habet aures audiendi, audiat. *Novum Testamentum, Matthaeus, 11, 15.* Cine are urechi de auzit, să audă ! (Iisus Hristos). (Avertisment)

Qui id, quod vitari non potest, metuit, is vivere animo quieto nullo modo potest. Cicero, *Tusculanae disputationes* 2, 2 Cine se teme de ceea ce nu poate fi evitat, acela e imposibil să poată trăi liniștit. (Teama)

Qui ipse sibi sapiens prodesse non quit, ne quiquam sapit. *Ennius Quintus, Fragmenta ap. Diehl 313.* Înțeleptul care nu-și poate fi de folos lui însuși, în zadar e înțelept. (Înțelepciune)

Qui iustificat impium, et qui condemnat iustum, abominabilis est utreque Deum. *Septuaginta, Proverbia, 17, 15.* Cel care achită pe vinovat și osândește pe cel drept este murdar și odios înaintea lui Dumnezeu. (Achitarea)

Qui magno imperio praediti in excelso aetatem agunt, eorum facta cuncti mortales novere. *Sallustius, De coniuratione Catilinae* 51, 12 Faptele acelora care au putere mare și care își duc viața într-o sferă înaltă sunt cunoscute de toți muritorii. (Puterea)

Qui maledicet te, maledictus erit; et qui benedicet te, benedictus erit. *Septuaginta, Genesis, 27, 29.* Blestemat să fie cel ce te va blestema și binecuvântat să fie cel ce te va binecuvânta. (Blestemul)

Qui mentiri aut fallere institerit patrem, aut/ audebit, tanto magis andebit ceteros. *Terentius, Adelphi* 55 sq. Cine s-a deprins să

mintă sau să înșele pe tatăl său, sau va îndrăzni aceasta, cu atât mai mult va îndrăzni cu ceilalți. (Minciuna)

Qui mortem timet, aut sensuum extinctionem timet, aut diversam sensuum affectionem. Verum sive nullum amplius habebis sensum, neque mali quid senties, sive diversum aliquid sensum habebis, aliud animal eris nec vivere desines. Cel care se teme de moarte este înspăimântat sau de pierderea în întregime a senzațiilor, sau de ivirea altora. Dar, dacă nu vor mai fi senzații, nici el nu va mai simți vreun rău. Iar dacă va primi senzații diferite întrucîtva, va deveni el însuși o altă ființă și deci nu va înceta să viețuiască. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum* 8, 58. (Moartea)

Qui n'a pas l'esprit de son âge/ De son âge a tout le malheur. *Voltaire* Cine nu are mintea vârstei sale, acela are toată nenorocirea ei. (Vârsta)

Qui ne contréchange volontiers la santé, le repos et la vie à la réputation et à la gloire, la plus inutile, vaine et fausse monnaie qui soit en notre usage ? *Montaigne, Essais* 1, 38. Cine nu dă bucuros sănătatea, odihna și viața sa în schimbul reputației și a gloriei, moneda cea mai inutilă, mai deșartă și mai falsă din câte întrebuițăm ? (Gloria)

Qui nil potest sperare desperet nihil. *Seneca L. A., Medea* (I, 163). Cine nu are ce spera nu are de ce despara. (Speranța)

Qui nimios optabat honores/ Et nimias poscebat opes, numerosa parabat/ Excelsae turris tabulata, unde altior esset/ Casus et impulsae praeceps immane ruinae. *Juvenalis, Satirae*, 10, 104 sqq. Cel care dorea onoruri excesive și căuta averi prea mari pregătea etaje numeroase pentru turnul înalt, pentru a cădea de mai sus și pentru ca prăbușirea în ruine să fie mai grozavă. (Căderea)

Qui non vetat peccare, cum possit, iubet. *Seneca L. A., Troades* 290. Cine nu împiedică fapta rea, atunci când poate, acela îndeamnă (la ea).¹²⁰ (Fapta rea)

Qui observat ventum, non seminat;/ et qui considerat nubes, nunquam metet. *Septuaginta, Ecclesiastes* 11, 4 Cine păzește vîntul nu seamănă, și cine se uită după nori nu seceră. (Teama)

Qui oserait se promettre de contenter les hommes ? Un prince, quelque bon et quelque puissant qu'il fût, voudrait-il l'entreprendre ? Qu'il l'essaye. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme* 145. Cine ar îndrăzni să-și ia sarcina de a mulțumi pe oameni? Un domnitor, oricât ar fi de bun și de puternic, ar vrea el să întreprindă așa ceva ? Să-ncerce. (Mulțumirea)

Qui perversi cordis est non inveniet bonum/ et qui vertit linguam incidet in malum. *Septuaginta, Proverbia* 17, 20 Omul cu inima

¹²⁰ Cf. proverbul francez: *Qui n'empêche pêche.*

împietrită nu află fericirea și cel cu limbă șireată dă peste nenorocire.
(Viclenia)

Qui peut se venter de juger, ou d'inventer, ou d'entendre à toutes les heures du jour ? *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 282. Cine se poate lăuda că judecă, sau născocoște, sau înțelege la orice oră din zi ? (Inteligența)

Qui peut, avec les plus rares talents et le plus excellent mérite, n'être pas convaincu de son inutilité, quand il considère qu'il laisse, en mourant, un monde qui ne se sent pas de sa perte, et où tant de gens se trouvent pour le remplacer ? *La Bruyère, Les Caractères, Du mérite personnel* 1. Cine este acela care, cu cele mai rare talente și cu meritul cel mai ales, să nu fie convins de inutilitatea sa, când se gândește că la moartea sa el lasă o lume care nu se resimte de pierderea sa și unde se găsesc atâția oameni pentru a-l înlocui ? (Meritul)

Qui probatus est in illo (sc. auro) et perfectus est, erit illi gloria aeterna. *Septuaginta, Siracides, 31, 10.* Cine a fost pus la încercare prin ea (sc. bogăție) și a rămas desăvârșit ? Va fi aceasta o mândrie a lui. (Bogăția)

Qui properat nimium, res absolvit serius. *Syrus Publilius, Sententiae* 782. Cine se grăbește prea tare, acela isprăvește prea târziu. (Graba)

Qui quae vult dicit, quae non vult audiet. *Cf. Terentius, Andria* 5, 4 Dacă vorbești ce vrei, vei auzi ce nu vrei. *Alcaeus* 47 (Vorba)

Qui sait si cette autre moitié de la vie où nous pensons veiller n'est pas un autre sommeil un peu différent du premier dont nous nous éveillons quand nous pensons dormir ? *Pascal, Pensées* 434 (257) Cine știe dacă cealaltă jumătate a vieții, în care credem că veghem, nu e un alt somn, puțin diferit de cel dintâi, din care ne trezim când credem că dormim? (Viața)

Qui sait tout souffrir peut tout oser. *Vauvenargues, Réflexions et maximes.* 189 Cine știe să sufere totul, poate îndrăzni totul. (Suportarea)

Qui se ipsum laudat, cito derisorem invenit. *Syrus Publilius, Sententiae* 784. Cel care se laudă singur, iute se găsește cine să râdă de el. (Lauda)

Qui se trouve malheureux de n'avoir que d'une bouche? et qui ne se trouvera malheureux de n'avoir qu'un oeil ? On ne s'est peut-être jamais avisé de s'affliger de n'avoir pas trois yeux mais on est inconsolable de n'en point avoir. *Pascal, Pensées* 409 (157). Cine se simte nenorocit că nu are decât o gură ? și cine nu se va simți nenorocit că nu are decât un ochi ? Poate că nimănui nu i-a trecut prin minte să se întristeze că nu are trei ochi; dar omul e nemângâiat când nu are loc.¹²¹

¹²¹ Cf. : Niclieri nu e cu puțin\ țierea unui al doilea cap sau a unei a treia

(Lipsa)

Qui se trouve malheureux de n'être pas roi, sinon un roi dépossédé. *Pascal, Pensées, 409 (157)*. Cine se simte nenorocit că nu e rege, decât un rege deposedat ? ([Domnitorul](#))

Qui seminat iniquitatem metet mala. *Septuaginta, Proverbia 22, 8*. Cel care seamănă nedreptate seceră nenorocire. ([Nedreptatea](#))

Qui sibi modo vivit, merito aliis est mortuus. *Syrus Publilius, Sententiae 786*. Cine trăiește numai pentru el, cu drept cuvânt e mort pentru alții. ([Egoismul](#))

Qui studet optatam cursu contingere metam,/ Multa tulit fecitque puer, sudavit et alsit,/ Abstinit Venere et vino. *Horatius, Ars poetica 412 sqq.* Cel care caută să atingă ținta dorită, suferă și face multe în tinerețe, asudă și îngheață, fuge de dragoste și de vin. ([Ținta](#))

Qui stultus est serviet sapienti. *Septuaginta, Proverbia 11, 29*. Cel nebun ajunge sluga celui înțelept. ([Nebunia](#))

Qui tacet, consentire videtur. *Bonifaciu VIII*. Cine tace pare a consimți. **Principiu de drept canonic, luat drept deviză de papa Bonifaciu VIII.** ([Acceptare](#))

Qui timetur times. Nemo potuit terribilis esse secure. *Seneca L. A. 105, 4* Cine-i temut, se teme. Nimeni nu poate fi teribil fără grijă. ([Teama](#))

Qui timide rogat,/ Docet negare. *Seneca L. A., Phaedra 663* Cine roagă (pe cineva) cu sfială, (îl) învață să refuze. ([Rugăminte](#))

Qui venit ut noceat, semper meditatus venit. *Syrus Publilius, Sententiae 790*. Cine vine ca să facă rău, vine totdeauna cu premeditare. ([Premeditarea](#))

Qui, cum multa sint saepe perpassi facilius ferunt, quidquid accidit, obduruissetque iam sese contra fortunam arbitrantur. *Cicero, Tusculanae disputationes, 3 67* Cei care au suferit mult suportă mai ușor tot ce se întâmplă și socot că de-acum au devenit tari împotriva soartei. ([Suferința](#))

Quia nominor leo. *Phaedrus, Fabulae – Vacca, capella, ovis et leo (I, 5)*. Pentru că mă numesc leu. **Motivarea leului, care-și atribuie partea cea mai mare a prăzii, nedreptățind celelalte animale. Autoritatea sau forța dă partea leului. Expresia indică abuzul de putere.** ([Abuz](#))

Quia non profetur cito/ contra malos sententia,/ absque timore ullo filii hominum perpetrant mala. *Septuaginta, Ecclesiastes 8, 11*. Fiindcă hotărârea împotriva celor care fac rău nu se îndeplinește

mâini. Nu poate proveni teamă din ceva ce nu există. (Mahabharata 12, 6718) (Böhltlingk, Indische Sprüche 4307)

îndată, de aceea inima fiilor omului se umple în ei de îndrăzneala de a face rău. (Pedepsa)

Quibus nihil est in ipsis opis ad bene beateque vivendum, eis omnis aetas gravis est. Cicero, *De senectute* 4 Cei care nu au în ei nici un reazim pentru a duce o viață cum trebuie și fericită, acehora orice vîrstă le e nesuferită. (Vârsta)

Quicquid aetatis retro est, mors tenet. Seneca L. A., *Epistulae* 1, 2. Toată viața care-i în urma noastră este în puterea morții. (Moartea)

Quicquid ante nos fuit, mors est. Seneca L. A., *Epistulae* 54,5. Tot ce a fost înainte de noi, este moarte. (Moartea)

Quicquid conaris, quo pervenias, cogites. Syrus Publilius, *Sententiae* 792 În tot ce întreprinzi gândește-te unde vei ajunge. (Rezultatul)

Quicquid expectatum est diu, levius accedit. Seneca L. A., *Epistulae* 78, 29 Tot ce se întîmplă după o lungă așteptare e mai ușor (de suportat). (Prevederea)

Quicquid fieri potest quasi futurum cogitemus. Seneca L. A., *Epistulae* 24, 15. Tot ce se poate întîmpla, să ne închipuim că se va întîmpla. (Întâietatea)

Quicquid futurum egregium est, sevo absolvitur. Syrus Publilius, *Sententiae* 795. Tot ce-i venit să fie desăvârșit e dus la capăt târziu. (Perfecțiunea)

Quicquid infixum et ingenitum est lenitur arte non vincitur. Seneca L. A., *Epistulae* 1, 11. Tot ce-i fixat și înnăscut se atenuază prin educație (dar) nu se înlătură. (Caracter)

Quicquid longa series multis laboribus, multa deum indulgentia struxit, id umes dies spavgit ac dissipat. Seneca L. A., *Epistulae* 91, 6 Tot ce a construit o lungă serie (de oameni) cu multă trudă și cu multă bunavoință din partea zeilor o risipește și o împrăștie o singură zi. (Risipirea)

Quicquid nocere didicit, meminit, quum potest. Syrus Publilius, 797. Cine a învățat să facă rău, își aduce aminte, când poate. (Fapta rea)

Quicumque minus delinquit, optimus est vir: nemo est enim innocens, nemo reprehensionis expertus. Epicharmus, ap. Diels, *Fr.* 46. Cine greșeste cel mai puțin, acela-i cel mai bun; căci nimeni nu-i nevinovat, nimeni nu e fără cusur. (Greșeala)

Quicumque beatus esse constituet, unum esse bonum putet, quod honestum est. Nam si ullum aliud esse existimat, primum male de providentia iudicat, quia multa incommoda iustis vivis accidunt et quia, quicquid nobis dedit, breve est et exiguum, si comparas mundi totius aevo. Seneca L. A., *Epistulae*, 74, 10. Oricine hotărăște să

fie fericit, să socoată că există un singur bine, care-i cel moral. Căci dacă socotește că există vreun alt bine, mai întâi el judecă greșit despre providență, pentru că multe nenorociri se întâmplă unor oameni drepti și pentru că tot ce ne dă ea este de scurtă durată și redus, în comparație cu timpul lumii întregi. (Bine)

Quid ... mutationis periculo exceptum ? Non terra, non coelum, non totus hic rerum omnium contextus, quamvis deo agente ducatur. Seneca L. A. 71, 12 Ce nu este expus primejdiei schimbării? Și pământul, și cerul, și întreaga alcătuire a tuturor lucrurilor, cu toate că se află sub conducerea lui Dumnezeu. (Schimbare)

Quid aeternis minorem/ Consiliis animum fatigas ? Horatius, Odae 2, 11, 11 sq. Ce-ți obosești sufletul cu planuri veșnice, pe care nu le poți realiza ? (Planul)

Quid aliud voces hunc (animum) quam deum in corpore humano hospitantem? Seneca L. A., Epistulae 31, 11 Cum l-ai putea numi pe acesta (sufletul) altfel, decât Dumnezeu care sălășluiește în corpul omenesc? (Sufletul)

Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, et trabeam in oculo tuo non vides ? Novum Testamentum, Matthaeus, 7, 3. De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, și de bârna din ochiul tău nu-ți dai seama ? (Defectul)

Quid brevi fortes jaculamur alvo/ Multa? Horatius, Odae, 2, 16, 17. De ce, într-o viață atât de scurtă, să faci atât de vaste proiecte? (Timp)

Quid de quoque viro et cui dicas, saepe videto./ Percontatorem fugito; nam garrulus idem est./ Nec retinent patulae commissa fideliter aures/ Et semel emissum volat irrevocabile verbum. Horatius, Epistulae 1, 1, 68 sqq. Vezi adesea ce vorbești despre fiecare, și cui. Fugi de acela care te iscodește; căci el e flecar și urechile ciulite nu păstrează cu sfințenie cele încredințate; și cuvântul, odată rostit, zboară (în mod) irevocabil. (Vorba)

Quid deceat, quid non. Horatius, Ars poetica (308). Ce se cuvine și ce nu. În artă, ca și în viață, trebuie să știi să găsești întotdeauna tonul potrivit. (Alegere)

Quid enim praeterita, iterum nocitura, in memoriam revocare ? Petronius, Satiricon 133 La ce să ne reamintim de lucruri din trecut, care să ne facă rău din nou ? (Trecutul)

Quid enim proderit homini, și lucretur mundum totum, et detrimentum animae suae faciat? Novum Testamentum, Marcus 8, 36. Ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul? (Sufletul)

Quid est enim verius, quam neminem esse oportere tam stulte arrogantem, ut in se rationem et mentem putet inesse, in caelo

mundoque non putet ? Cicero, *De legibus* 2, 7. Nimeni nu trebuie să fie încrezut atât de prostește, încât să-și închipuie că numai în el există minte și rațiune, nu și-n cer și-n univers. (Mintea)

Quid est eques Romanus aut libertinus aut servus ? nomina ex ambitione aut ex iniuria nata. Seneca L. A., *Epistulae* 31, 11. Ce este un cavaler roman, sau un libert sau un sclav ? (simple) nume care provin din ambiție sau din nedreptate. (Condiția)

Quid est hoc, quod nos alio tendentes alio trahit et eo, unde recedere cupimus, impellit ? Seneca L. A., *Epistulae*, 52, 1. Ce este oare aceasta, care, în timp ce tindem într-o parte, ne trage într-alta și ne împinge într-acolo, de unde voim să ne retragem ? (Destin)

Quid est quod fuit ? ipsum quod futurum est./ Quid est quod factum est ? ipsum quod faciendum est./ Nihil sub sole novum. *Septuaginta, Ecclesiastes* 1, 9. Ce este ceea ce a fost ? ceea ce va (mai) fi. Și ce este ceea ce s-a făcut ? ceea ce se va (mai) face. Nimic nu-i nou sub soare. (Noutatea)

Quid est veritas ? ¹²² *Novum Testamentum, Iohannes*, 18, 38. Ce este adevărul ? (Adevăr)

Quid facias illi ? Iubeas miserum esse, libenter/ Quatenus id facit. Horatius, *Epistulae* 1, 1, 63 sq. Ce (poți) să-i faci ? Lasă-l să fie nenorocit, de vreme ce-i convine să fie așa. (Nenorocirea)

Quid faciunt leges, ubi sola pecunia regnat,/ Atque ubi paupertas vincere nulla potest ? Ap. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales* II, 172. Ce (pot) face legile acolo unde domnesc numai banii și unde sărăcia nu poate birui ? (Legea)

Quid habet amplius homo/ de universo labore suo quo laboriat sub sole ? *Septuaginta, Ecclesiastes* 1, 3 Ce folos are omul din toată truda lui, cu care se trudește sub soare ? (Truda)

Quid interest qua quisque prudentia verum requirat ? Uno itinere non potest perveniri ad tam grande secretum. *Simmachus, Relationes*, 3. Ce importanță are prin ce metodă caută fiecare adevărul. La o taină atât de mare nu se poate ajunge pe un singur drum. (Adevăr)

Quid iuvat praeteritos dolores retractare et miserum esse, quia fueris ? Seneca L. A., *Epistulae*, 78, 14. Ce (-ți) folosește să-ți reamintești suferințele din trecut și să fii nefericit fiindcă ai fost ? (Amintirea)

Quid laetaris, quod ab hominibus his laudatus es, quos non potes ipse laudare ? Seneca L. A., *Epistulae* 52, 11. Ce te bucuri că te laudă niște oameni, pe care tu nu-i poți lăuda ? (Lauda)

Quid leges sine moribus/ Vanas proficiunt ? Horatius, *Odae* 3,

¹²² ~ntrebarea lui Pilat pus\ lui Iisus.

24, 35 sq. La ce folosesc legile deșarte, fără moravuri (bune) ? (Legea)

Quid necesse est homini maiora se quaerere, / cum ignoret quid conducat sibi in vita sua / numero dierum peregrinationis suae, / et tempore quod velut umbra praeterit ? / Aut quis ei poterit indicare / quid post eum futurum sub sole sit ? *Vulgata, Ecclesiastes 7, 1* Cine știe ce este binele pentru om, în viața lui, în numărul zilelor deșartei lui vieți, pe care o petrece ca o umbră? Cine îi va spune omului ce va fi după el sub soare ? *Septuaginta, Ecclesiastes 6, 12* (Viața)

Quid nisi sunt veri, ratio quoque falsa sit omnis. *Lucretius, De rerum natura, 4, 486.* Și dacă simțurile ne înșală, rațiunea, de asemenea, ne înșală. (Simțuri)

Quid non mortalia pectora cogis, / Auri sacra fames ! O, blestemată lăcomie de aur, la ce nu împingi tu pe muritori? *Vergilius, Aeneis, 3, 56 sq.* (Aurul)

Quid placet aut odio est, quod non mutabile credas ? *Horatius, Epistulae 2, 1, 101.* Ce place sau e nesuferit, despre care să (poți) crede că va rămânea neschimbat ? (Plăcerea)

Quid prodest stulto habere divitias, / cum sapientiam emere non possit. *Septuaginta, Proverbia 17, 16.* Ce folos îi aduce averea celui fără minte ? Căci nu poate cumpara (cu ea) înțelepciune. (Averea)

Quid prodest totius regionis silentium, si affectus fremunt ? *Seneca L. A., Epistulae 56, 5.* Ce folosește liniștea unei regiuni întregi, dacă pasiunile sunt zgomotoase ? (Liniștea)

Quid si nunc caelum ruat? *Arrianus, Anabasis (I, 4).* Ce ar fi de s-ar prăbuși acum cerul ? Solii celților, vestiți pentru neînfricarea lor, întrebați de Alexandru cel Mare dacă se tem de ceva, ar fi răspuns prin aceasta întrebare. (Curaj)

Quid sit futurum cras, fuge quaerere, et / Quem fors dierum cumque debit lucro / Appone. *Horatius, Odae 1, 9, 13 sqq.* Nu te întreba ce va fi mâine și privește ca un câștig orice zi ți-ar da soarta. (Viitorul)

Quid sit in quaque re maxime probabile, semper requiremus. *Cicero, Tusculanae disputationes 4, 4.* Vom căuta totdeauna care-i probabilitatea cea mai mare în orice chestiune. (Probabilitatea)

Quid sit mori, et, quando quis id per se solum spectet et cogitatione ab eo separaverit quae simul cum eo concipiuntur animo, eum nihil aliud id esse habiturum, nisi opus naturae; naturae autem opus si quis timeat; eum esse puerulum; hoc tamen non solum naturae opus esse, verum etiam naturae prodesse; quo pacto homo deum contingat, et qua sui parte, et quando certo quodam modo ita se habeat illa hominis pars. Ce înseamnă, de fapt, a muri, de vreme ce, dacă ar cunoaște cineva specificul morții și cu puterea de judecată a minții ar împrăștiă toate cele născocite de propria-i închipuire,

n-ar mai avea altă părere, decât că este un produs al naturii. Iar clacă cineva se îngrozește de o lucrare a naturii, săvârșește o copilărie, cu atât mai mult, cu cât moartea nu este numai un dat a naturii, dar este și folositoare acestuia. În cele din urmă, ai în vedere, în ce fel este legat omul de divinitate, prin care parte din el și cum apare rînduită aceasta ? *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 2, 12* (Moartea)

Quid superbit terra et cinis ? *Septuaginta, Siracides 10, 9* Pentru ce este trufaș cel care-i numai pulbere și cenușă ? (Trufia)

Quid tam circumcisum, tam breve, quam hominis vita longissima ? *Plinius Caecilius Secundus, Caius, Epistulae 3, 7* Ce este atât de limitat, atât de scurt, ca viața cea mai lungă a omului ? (Viața)

Quid tam dextro pede concipis, ut te/ conatus non poeniteat ? *Iuvenalis, Satirae 10, 5 sq.* Ce întreprinzi în mod atât de prielnic, încât să nu-ți pară rău de încercare ? (Întreprinderea)

Quid tibi tantopere est, mortalis, quod nimis aegris/ Luctibus indulges ? Quid mortem congemis, ac fles ?/ Aufer abhinc lacrimas, balatro, et compesce querelas ! *Lucretius, De rerum natura 954 sqq.* Muritorule, ce prețuiește pentru tine așa de mult, că ești atât de plin de jale amară ? De ce gemi și plângi din cauza morții ? Lasă lacrimile, netrebnicile, și stăpânește-ți văicăreala. (Moartea)

Quid turpius quam sapientis vitam exinsipientium sermone pendere ? *Cicero, De finibus bonorum et malorum 2, 50* Ce poate fi mai rușinos decât să atîrne viața celui înțelpt de vorbele celor fără minte ? (Viața)

Quid verba audiam, cum facta videam ? *Cicero, Tusculanae disputationes 3, 48.* Ce să ascult vorbe, când văd fapte ? (Fapta)

Quid vesper ferat, incertum est. *Livius Titus, Ab urbe condita (45, 8, 6).* Nu se știe ce poate să aducă seara. (Imprevizibil)

Quid videatur ei magnum in rebus humanis, cui aeternitas omnis totiusque mundi note sit magnitudo ? *Cicero, Tusculanae disputationes 4, 37* Ce poate să pară mare în lucrurile omenești aceluia care cunoaște veșnicia întregă și mărimea universului ? (Veșnicia)

Quidlibet audendi semper fuit aequa potestas. *Horatius, Ars poetica (10).* Posibilitatea de a îndrăzni orice, îngăduința oricărei îndrăzneli. (Îndrăzneala)

Quidquid agis, prudenter agas et respice finem. *Gesta Romanorum*¹²³, 103. Orice ai face, fă cu băgare de seamă și ai în vedere

¹²³ Culegere, datînd din sec. 14, de povestiri, legende, anecdote inspirate din istoria poporului roman.

sfârșitul.¹²⁴ (Precauție)

Quidquid delirant reges plectuntur Achivi. *Horatius, Epistulae* (I, 2, 14). Orice le trăsnește prin minte regilor se abate pe capul grecilor. Oamenii simpli au de suferit de pe urma nechibzuințelor monarhilor. (Nechibzuință)

Quidquid eiusmodi est, in quo non possint plures excellere, in eo fit plerumque tanta contentio, ut difficillimum sit sanctam servare societatem. *Cicero, De officiis* 1, 8 Orice lucru care-i de așa natură încât nu pot excela mai mulți în el, provoacă adesea atâta rivalitate, încât e foarte greu să se păstreze intacte bunele relații. (Rivalitatea)

Quidquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est. *Vergilius, Aeneis*, 710. Orice va fi, trebuie învinsă orice soartă suportând-o. (Destin)

Quidquid id est, timeo Danaos et dona ferentes. *Vergilius, Aeneis* 2, 49. Orice ar fi, mă tem de Danai, chiar când aduc daruri. (Neîncrederea)

Quidquid multis peccatur, inultum est. *Lucanus, Pharsalia* 5, 229. Ceea ce păcătuiesc mulți rămâne nepedepsit. (Pedeapsa)

Quidquid tentabat dicere, versus erat. *Ovidius, Tristia* (IV, 10, 26). Orice încercă să spună era vers. **Et quod tentabam dicere, versus erat** (Orice încercam să spun era vers). Expresia indică talentul poetic deosebit al cuiva. (Talentul)

Quidquid tibi bene convenit, Munde, id mihi convenit: nihil mihi immaturum, nihil serum, quod tibi tempestivam. De la tine vin toate, toate există în tine, în tine toate se vor întoarce. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum* 4, 23. (Natura)

Quidquid tibi contingit, id tibi ab aeterno destinatum erat, et complexa causarum series ab infinito hoc conjunxerat, ut et tu esses et hoc tibi contingeret. Tot ceea ce ți se întâmplă a fost pregătit pentru tine încă din vecinicie, o strânsă înlănțuire a cauzelor a urzit încă din infinitul timpului întreaga ta existență precum și evenimentele din cursul acesteia. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum* 10, 5. (Predestinația)

Quien en lo promete todo, promete nada; y el prometer es deslizar para necios. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 191 Cine promite totul, nu promite nimic; însă promisiunile sunt o cursă pentru cei proști. (Promisiune)

Quis accurate loquitur, nisi qui vult putide loqui? *Seneca L. A., Epistulae*, 75. Cine își studiază vorbirea, dacă nu cel care își face vorbirea studiată? (Vorbirea)

Quis custodiet ipsos custodes ? *Iuvenalis, Satirae* 6, 347 sq. Cine va păzi păzitorii înșiși ? (Paza)

¹²⁴ Vezi [i *Age quod agi*.

Quis enim invitum servare laboret ? *Horatius, Epistulae 1, 20, 16*
Cine va căuta să scape pe cineva fără voia lui ? ([Scăpare](#))

Quis enim virtutem amplectitur ipsam, / Praemia si tollas ?
Lucanus, Pharsalia 10, 141 sq. Cine îmbrățișează virtutea numai de dragul ei, dacă nu e răsplătită ? ([Virtute](#))

Quis miserabitur incantatori a serpente percusso, / et omnibus qui appropinquant bestiis ? / et sic qui comitatur cum viro iniquo, / et obvolutus est in peccatis eius. *Septuaginta, Siracides 12, 13 sq.* Cui îi este milă de descântătorul pe care l-a mușcat șarpele și de toți cei ce se apropie de fiare ? Tot așa este și cu cel ce se însoțește cu omul păcătos și care se face părtaș cu păcatele lui. ([Însoțirea](#))

Quis neget eximiam quoque gloriam saepe fortunae quam virtutis esse beneficium ? *Curtius Quintus Rufus 8, 10.* Cine poate tăgădui că chiar și o glorie foarte mare este mai adesea un dar al norocului decât al meritului ? ([Gloria](#))

Quis plurimum habet ? is qui minimum cupit. *Syrus Publilius, Sententiae, 807.* Cine are cel mai mult ? Cel care dorește cel mai puțin. ([Dorința](#))

Quis scit an adiciant hodiernae crastina summae / Tempora di superi ? *Horatius, Epistulae 4, 7, 17 sq.* Cine știe dacă zeii de sus vor adăuga la totalul de azi ziua de mâine ! ([Ziua](#))

Quis superponet in cogitatu meo flagella ? *Septuaginta, Siracides 13, 2.* Cine va pune biciul peste gândurile mele ? ([Gândul](#))

Quis tibi, parve, deus tam magni pondera fati / Sorte dedit ?
Statius, Thebais, 5, 430. O, micule, ce zeu ți-a sortit povara unui destin atât de mare ? ([Destin](#))

Quis tulerit Gracchos de seditione quaerentes? *Iuvenalis, Satirae (II, 24).* Cine ar tolera ca Gracchii să se plângă de revolte? ([Intransigență](#))

Quis, amior quam frater fratri? aut quem alienum fidum inuenies, si tuis hostis fueris? *Sallustius, De bello Jugurthino 10, 5* Cine-i mai prieten decât un frate față de fratele (său)? sau pe care străin îl vei găsi credincios, dacă vei fi dușman față de ai tăi? ([Prietenia](#))

Quisnam igitur liber ? Sapiens sibi imperiosus, / Quem neque pauperies neque mors neque vincula terrent, ... / In quem manca ruit semper fortuna. *Horatius, Satirae 2, 7, 83-88.* Atunci cine-i liber ? Înțeleptul și cel care se stăpânește cu asprime, pe care nu-l înspăimântă nici sărăcia, nici moartea, nici lanțurile, ... și asupra căruia năvala destinului e veșnic neputincioasă. ([Înțelepciune](#))

Quisquam / Vix radicitus e vita se tollit, et jecit: / Sed facit esse sui quiddam super inscius ipse... / Nec removet satis a projecto

corpore sese, et/ Vindicat. *Lucretius, De rerum natura, 3, 890, 895.* Arareori se întâmplă să ne dezrădăcinăm și să smulgem viața din noi. În neștiința sa de viitor, omul își închipuie că o parte din el supraviețuiește și nu se poate libera de un trup pieritor. (Nefericirea)

Quisquis ubique habitat, Maxime, nusquam habitat. *Martialis, Epigrammi, 7, 73.* Cel care nu este pretutindeni nu este nicăieri. (Suflet rătăcitor)

Quisquis vitam suam contempsit, tuae dominus est. *Seneca L. A., Epistulae 8* Oricine (își) disprețuiește viața sa e stăpînul vieții tale. (Viața)

Quo divitias haec per tormenta coactas,/ Cum furor haud dubius, cum sit manifesta phrenesis,/ Ut locuples moriaris, egentis vivere fato ? *Iuvenalis, Satirae, 14, 135.* La ce folosește averea adunată cu astfel de chinuri, când e o nebunie neîndoielnică, o sminteală vădită, să trăiești în mizerie pentru a muri bogat ? (Averea)

Quo fortuna magis saevit, magis ipse resistis. *Ovidius, Ex Ponto, 2, 3, 51.* Cu cât destinul se înverșunează mai tare, cu atât mai tare rezști și tu. (Destin)

Quo magis in dubiis hominem spectare periclis/ Convenit, adversisque in rebus noscere qui sit./ Nam verae voces tum demum pectore ab imo/ Eliciuntur; et eripitur persona, manet res. *Lucretius, De rerum natura, 3, 55 sqq.* De aceea mai ales trebuie de observat omul în primejdii pline de risc și de cunoscut în restrîște cine e. Căci abia atunci scoate el din fundul sufletului vorbe adevărate; masca e îndepărtată și rămâne realitatea. (Caracter)

Quo mihi fortunam, si non conceditur uti ? *Horatius, Epistulae, 1, 5, 12.* Ce-mi trebuie o avere de care nu mă pot folosi ? (Averea)

Quo non ascendam? *Fouquet.* Unde nu voi urca? (Unde nu mă voi cățăra ?) (Îndrăzneala)

Quocumque te abdideris, mala humana circumstrepunt. *Seneca L. A., Epistulae 82, 4* Oriunde ne-am ascunde, relele omenești răsuna în jurul nostru. (Răul)

Quod adest praesto, nisi quid cognovimus ante/ Suavius, in primis placet et pollere videtur;/ Posteriorque fere melior res illa reperta/ Perdit, et immutat sensus ad pristina quaeque. *Lucretius, De rerum natura 5, 1410 sqq.* În primul rînd place și are trecere ceea ce-i prezent, afară numai dacă n-am cunoscut mai înainte ceva mai plăcut; după aceea ceva mai bun înlătură cele descoperite (mai înainte) și schimbă dispoziția sufletească față de tot ce-i vechi. (Noutatea)

Quod aetas vitium posuit, aetas auferet. *Syrus Publilius, Sententiae, 808.* Defectul pe care l-a adus vârsta (tot) vârsta îl va (și) lua. (Defectul)

Quod amplius nos delectat, secundum id operemur necesse est. *Augustinus, Epistulae ad Galatas exposito, 49.* Este firesc ca în activitatea noastră să ne luăm după ceea ce ne place mai mult. (Activitatea)

Quod cito fit, cito perit. ap. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 242.* Ce se face iute, piere iute. (Iuțea)

Quod crebro videt non miratur, etiamsi cur fiat nescit; quod ante non viderit, id si evenerit, ostentum esse censit. *Cicero, De divinatione 2, 49.* Ceea ce vedem adesea nu stârnește mirarea noastră, chiar dacă nu-i cunoaștem cauza; dacă însă se întâmplă ceva ce n-am mai văzut niciodată, o socotim drept o minune. (Mirarea)

Quod de carcere catenisque interdum quis egrediatur ad regnum; et alius, natus in regno, inopia consumatur. *Vulgata, Ecclesiastes, 4, 14.* Uneori cineva iese din lanțurile închisorii pentru a domni; iar altul, născut în domnie, se prăpădește în sărăcie. (Domnia)

Quod dubitas, ne feceris. *Plinius Caecilius Secundus, Caius, Epistulae 1,18, 5.* Nu săvârși fapta, dacă ai îndoială. (Îndoială)

Quod erat demonstrandum (q.e.d.). *Euclid.* Ceea ce era de demonstrat. Traducerea latină prin care a fost pusă în circulație formula folosită de Euclid la sfârșitul unei demonstrații. (Demonstrație)

Quod factum est, cum illo qui fecit tormenta patietur. *Septuaginta, Sapientia 14, 10.* Fapta va fi pedepsită împreună cu făptuitorul. (Pedeapsa)

Quod fugere credas, saepe soles occurrere. *Syrus Publilius, Sententiae 813.* Adesea îți iese în cale (tocmai) ceea ce crezi că eviți. (Evitarea)

Quod homines, tot sententiae.¹²⁵ *Terentius, Phormio (act. II, sc. 4).* Câți oameni, atâtea păreri/ Câte capete, atâtea judecăți. (Diversitate)

Quod latet, ignotum est, ignoti nulla cupido. *Ovidius, Ars amandi 3, 397.* Ceea ce este ascuns nu este cunoscut; față de ceea ce este necunoscut nu avem nici o dorință. *Nu poftim la ceea ce nu cunoaștem; cele necunoscute nu stîrnesc nici o dorință.* Lipsa de interes provine din ignoranță. (Dezinteres)

Quod multos, etiam bonos, pessum dedit, qui, spretis quae tarda cum securitate, praematura vel cum exitio properant. *Tacitus, Annales 3, 66.* Lucrul acesta a dus pe mulți la pierzare, chiar și pe oameni de treabă, care, nemulțumiți cu foloase târzii dar sigure, vor numaidecât succese premature, chiar cu riscul pieirii. (Nemulțumire)

Quod nemo novit, paene non fit. *Apuleius, Metamorphoses 10, 3.* Ce nu cunoaște nimeni, aproape că nu se întâmplă. (Întâietatea)

¹²⁵ Parafraz\ după *Quod capita, tot sensus.*

Quod nescias cui serves, stultum est parcere. *Syrus Publilius* 814. Este o prostie să cauți ceea ce nu știi pentru cine păstrezi. (Păstrarea)

Quod non dedit fortuna, non eripit. *Seneca L. A., Epistulae, 59, 18.* Soarta nu răpește ceea ce n-a dat. (Destin)

Quod scripsi, scripsi. *Iohannes (XIX, 22).* Ce am scris, rămîne scris. Răspunsul pe care l-ar fi dat Pilat iudeilor, care i ceruseră să nu scrie pe crucea lui Iisus că este regele lor. Exprimă o hotărîre definitivă și implacabilă. (Implacabil)

Quod sentimus loquamur, quod loquimur sentiamus: concordet sermo cum vita. *Seneca L. A., Epistulae 75, 4* Să spunem ce simțim (și să simțim ce spunem; vorbele să fie de acord cu viața. (Vorba)

Quod si tanta cupiditas te longioris aevi tenet, cogita nihil eorum, que ab oculis abeunt et in rerum naturam, ex qua prodierunt ac mox processura sunt, reconduntur, consumi: desinunt ista, non pereunt. Et mors, quam pertimescimus ac recusamus, intermittit vitam, non eripit: veniet iterum, qui nos in lucem reponat dies, quem multi recusarent, nisi oblitos reduceret. *Seneca L. A., Epistulae 36, 10.* Dacă te stăpânește o dorință atât de mare a unei vieți mai lungi, gândește-te că nu se distruge nimic din cele ce dispar din ochi și intră în natură, de unde au ieșit și de unde vor purcede (din nou) în viitor; ele încetează, (dar) nu pier. Iar moartea, de care ne înfricoșăm și pe care o refuzăm, (numai) întrerupe viața, n-o ia; va veni din nou ziua, care ne va readuce la lumină, pe care mulți au refuzat-o, dacă nu i-ar readuce după ce au uitat (de existența anterioară). (Moartea)

Quod tentebam scribere, versus erat. *Ovidius, Tristia (IV, 10, 26).* Tot ce încercam să scriu, era vers. *Se folosește, cu ironie, la adresa cuiva care e obsedat de vocația poetică.* (Poet)

Quod tibi fieri non vis, alteri non feceris. *Severus Alexander.* Ceea ce nu vrei să ți se facă ție, să nu faci nici tu altuia. (Toleranța)

Quod timeas citius, quam quod speres, evenit. *Syrus Publilius, Sententiae 820.* Lucrul de care te temi se întâmplă mai iute decât acela pe care-l speri. (Întâietatea)

Quoique les hommes se flattent de leurs grandes actions, elles ne sont pas souvent les effets d'un grand dessein, mais des effets du hasard. *La Rochefoucauld, Maximes 57.* Cu toate că oamenii se măgulesc cu faptele lor mari, adesea ele nu sunt efectul unui plan mare ci acela al întâmplării. (Fapta)

Quomodo fabula, sic vita, non quam diu, sed quam bene acta sit, refert. *Seneca L. A., Epistulae 77, 20* Ca și la o piesă de teatru, nu lungimea piesei interesează, ci cât de bine a fost jucată. (Viața)

Quomodo si spina nascatur in manu temulenti, / sic parabola in ore stultorum. *Vulgata, Proverbia 26, 9.* Ca o creangă de mărăcini pe

mâna unui bețiv, așa este înțelepciunea în gura celor nebuni. (Înțelepciune)

Quoniam non potest id fieri quod vis, / Id velis, quod possit. Terentius, *Andria*, 305 sq. Fiindcă nu se poate realiza ce vrei, să vrei ce se poate. (Dorința)

Quot capitum vivunt, totidem studiorum / Millia. Horatius, *Satirae* 2,1, 27 sq. Câte capete există, tot atâtea mii de înclinații sunt. (Înclinația)

Quot servos, totidem habemus quisque hostes domi. Syrus Publilius, *Sententiae* 828 Fiecare din noi avem acasă atîția dușmani cîți sclavi. (Robia)

Quotiens felicitatis et causa et initium fuit, quod calamitas vocabatur ! Seneca L. A., *Epistulae* 110, 3. De câte ori n-a fost pricină și început de fericire ceea ce se numea nenorocire !¹²⁶ (Nenorocirea)

Quotiens, quid fugiendum sit aut quid petendum, voles scire, ad summum bonum, (et) propositum totius vitae tuae, respice. Seneca L. A., *Epistulae*, 71, 2. Ori de câte ori vei vrea să știi ce trebuie evitat sau ce trebuie căutat, să ai în vedere binele suprem și scopul întregii tale vieți. (Bine)

Quoties non modo ductores nostri, sed universi etiam exercitus, ad non dubiam mortem concurretur. Cicero, *Tusculanae disputationes*, 1, 37. De câte ori nu s-au văzut alergând spre o moarte sigură nu numai generalii noștri, dar și armatele noastre întregi! (Moartea)

Quousque tandem abutere, Catilina, patientia nostra. Cicero, *In Catilinam* (I, 1). Până când (vei abuza, Catilina, de răbdarea noastră) ? Oratorul intră direct în subiectul discursului, interpellîndu-l indignat pe Catilina, care avusese cutezanța și vină în Senat după descoperirea conjurației sale. Expresie a indignării față de insolența cu care o persoana înfruntă pe cei din jurul său. (Indignare)

Quum alicujus impudentia offenderis, statim te interroga, “fierine igitur potest, ut in mundo non sint impudentes?” non potest. Noli ergo postulare, quod fieri nequit: nam hic quoque unus est illorum impudentium, quos in mundo esse necesse est. Idem vero et de versuto et infido et quolibet vitioso in promptu tibi sit; simulatque enim recordatus fueris, fieri non posse, quin talium hominum genus sit, singulis eorum te aequiorem praebebis. Căci ce este rău sau nefiresc dacă un om lipsit de educație face cele potrivite cu unul lipsit de educație ? Bagă de seamă să nu fie mai degrabă nevoie să te învinovățești că nu te-ai așteptat ca un astfel de om să greșească așa cum s-a întîmplat. Căci tu aveai mijloace dăruite de rațiune ca să presupui că este cu puțință ca un anumit fel de om să facă o eroare într-un anume mod și totuși, fiindcă ai uitat un asemenea gînd te-ai mirat, dacă a greșit. Marcus Aurelius, *Ad se ipsum* 9, 42. (Greșeala)

¹²⁶ Cf. proverbul francez: *A quelque chose malheur est bon.*

Quum est somno evocatus animus a societate corporis, tum meminit praeteritorum, praesentia cernit, futura praevidet. Cicero. Când sufletul este despărțit de corp, în somn, el își amintește trecutul, vede prezentul și prevede viitorul. (Sufletul)

Quum moriar, medium solvar et inter opus. Ovidius, *Ars amandi*, 2, 10, 36. Vreau ca moartea să mă surprindă în toiul muncii mele. (Moartea)

Quum secunda felices, adversa magnos probent. Plinius Caecilius Secundus, Caius, *Panegyricus* 31. Prosperitatea pune la încercare pe cei fericiți, iar răstriștea pe cei mari. (Prosperitatea)

R

Răi martori sunt ochii și urechile acelor care au sufletul needucat. Heraclitus, *ap. Diels, fr. 107* (Simțurile)

Rămășița dintr-o datorie, rămășița unui foc și rămășița de dușman cresc neîncetat din nou; de aceea nu trebuie îngăduită rămășița. *Mahabharata* 12, 5 305 (Rămășiță)

Rămii întru chemarea ta, și petrece întru ea, și îmbătrânește la lucrul tău. *Septuaginta, Siracides* 11, 20 (Vocațiunea)

Răufăcătorii se scuză totdeauna invocând crimele ale căror victime au fost ei întâi. Wassermann, *Stanley* 145 (Fapta rea)

Răutatea se poate lua și cu grămada, ușor; căci drumul (spre ea) e neted și ea stă foarte aproape. Dar virtutea, la care se ajunge cu sudoare, zeii nemuritori au așezat-o departe; cărarea care duce la ea e lungă, povîrnită și aspră la început; dar odată ce ai ajuns pe culme, ea devine ușoară, deși a fost obositoare. *Hesiodus, Opera et dies* 287 sqq. (Virtute)

Răuvoitorul vede la cel înzestrat cu o sută de calități numai defectul; mistrețul caută în lacul plin de lotuși numai glodul. *Kavitanrtakupa* 18; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 4016. (Defectul)

Războaiele sunt nesigure și agresiunile au loc de cele mai adesea ori dintr-o cauză neînsemnată și sub impulsivitatea minții. *Thucydides, Bell. Pel.* 2, 11, 4 (Război)

Războiul este părintele și regele tuturor lucrurilor; pe unii îi face zei, pe alții oameni, pe unii robi, pe alții liberi. Heraclitus, *ap. Diels, fr. 53* (Război)

Războiul nu aduce numai izbînzi; el se bucură de moartea tinerilor viteji și-i urăște pe cei lași. Aceasta-i o nenorocire pentru cetate, dar o glorie pentru cei morți. Euripides, *Temenidae, ap. Stobaeus, Florilegium* 50, 1 (Război)

Războiul nu răpune bucuros pe omul de nimic, ci totdeauna pe cei aleși. *Sophocles, Philoctetes 436 sq.* (Război)

Râde zeul de omul aprins.¹²⁷ *Aeschylus, Eumenides 560.* (Nesocotința)

Rana pricinuită de săgeată se cicatrizează; pădurea doborâtă de secure crește din nou; dar rana produsă de vorbă – de vorba urâtă și rea – nu se mai vindecă. *Mahabharata 5, 1 172 Böhlingk, Indische Sprüche 2 647* (Vorba)

Rapit omnis casus,/ Atque incerta facit, quos vult, Fortuna nocentes. *Lucanus, Pharsalia 7, 487.* Întâmplarea târăște după ea totul și norocul nesigur face vinovați pe cine vrea. (Întâietatea)

Rara avis in terris nigroque simillima cygno. *Iuvenalis, Satirae* (6, 165). O pasăre tot atât de rară pe pământ ca o lebădă neagră. Poetul se referă la *Lucretius* și la *Penelopa*. Caracterizarea se aplică oricarei fapturi sau prezențe excepționale. (Excepțional)

Rara est adeo concordia formae atque pudicitiae. *Iuvenalis, Satirae 10, 297 sq.* Rar merg împreună frumusețea și rușinea. (Frumusețea)

Rara quidem virtus, quam non Fortuna gubernet,/ Quae maneat stabili, cum fugit illa, pede. *Ovidius, Tristia 5, 14, 29 sq.* Rară e virtutea, care să nu fie condusă de noroc și care să rămână fermă, când acela fuge. (Virtute)

Rari sunt copiii care seamănă cu părinții lor; cei mai mulți sunt inferiori, puțini sunt superiori. *Homerus, Odyssea, 2, 276 sq.* (Copiii)

Rarum est enim, ut satis se quisque vereatur. *Quintilianus, 10, 7.* Rar lucru să te respecti pe tine însuți. (Respect)

Rasch tritt der Tod den Menschen an,/ Es ist ihm keine Frist gegeben:/ Es stürzt ihn mitten in der Bahn,/ Es reisst ihn fort vom vollen Leben./ Bereitete oder nicht, zu gehen,/ Er muss vor seinen Richter stehen ! *Schiller, Wilhelm Tell 4, 3, fine.* Iute se apropie moartea de om; lui nu-i e dat nici un răgaz; ea îl doboară în mijlocul carierei, îl smulge în plină viață. Pregătit sau nu să meargă, el trebuie să stea înaintea judecătorului său ! (Moartea)

Rassurons-nous, la mort ne peut rien nous réserver de plus fâcheux que la vie. Elle n'est qu'une vie sans malheurs, sans tristesse, sans souffrances. Où elle passe, tout peut être gagné, plus rien ne peut se perdre. *Maeterlinck, Le Sablier p. 123.* Să fim liniștiți, moartea nu ne poate rezerva nimic care să fie mai urât decât viața. Ea nu-i decât o viață fără nenorociri, fără tristețe, fără suferințe. Pe unde trece ea, totul poate fi câștigat, nimic nu mai poate fi pierdut. (Moartea)

¹²⁷ *Aprins:* nesocotit.

Rather than love, than money, than fame, give me truth. Thoreau Henry David, *Walden: Conclusion*. Mai degrabă decât dragostea, decât banii, decât gloria, dă-mi adevărul. (Adevăr)

Ratio and oratio are our two privileges above beasts. Purchas, *Microcosmus*, ap. Lubbock, *On Peace and Happiness* 14 Ratio și oratio sunt cele două privilegii care ne așează deasupra animalelor. (Rațiunea)

Ratio fatum vincere nulla valet. Ovidius, *Tristia*, 3, 6, 18. Nici o știință nu poate învinge destinul. (Destin)

Raum für alle hat die Erde. Schiller, *Der Alpenjager*. Pământul are loc pentru toți. **Pledoarie pentru toleranță și omenie.** (Toleranța)

Rea ființă e pârătorul; veșnic și pretutindeni clevețește și învinuiește. Demosthenes, *De corona* 212. (Pârătorul)

Real happiness is cheap enough, yet how dearly we pay for its counterfeit. Ballou Hosea, *Sermons*. Adevărata fericire este destul de ieftină, dar cât de scump plătim pentru cea falsă. (Fericire)

Reason and love keep little company together. Shakespeare, *A Midsummer Night's Dream* 3, 1. Rațiunea și iubirea nu prea se însoțesc. (Iubire)

Rebus angustis animosus atque/ Fortis appare, sapienter idem/ Contrahes vento nimium secundo/ Turgida vela. Horatius, *Odae* 2, 10, 21 sqq. În răstriște arată-te curajos și tare, și de asemenea, strânge cu prudență pînzele umflate de un vînt prea prielnic. (Răstriștea)

Recompensase tal vez¹²⁸ la brevedad de la duración con la intensidad del favor. Cansase la fortuna de llevar a uno cuestas tan a la larga. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia* 38. Înălțimea favorii norocului este adesea contrabalansată de scurtimea duratei ei; căci norocul obosește când poartă mult timp pe umeri aceeași persoană. (Noroc)

Recte sapit, periculo qui alieno sapit. Syrus Publilius, *Sententiae* 841. Înțelept e acela care știe din experiența altuia. (Experiența)

Recti apud nos locum tenet error, ubi publicus factus est. Seneca L. A., *Epistulae* 123, 6. Când eroarea devine obștească, ea ne ține loc de cea ce-i drept. (Eroarea)

Rectum iter, quod sero cognovi et lassus errando aliis monstro. Seneca L. A., *Epistulae*, 8, 3. Eu arăt altora calea cea dreaptă, pe care am cunoscut-o târziu, când eram obosit de rătăcire. (Călăuzirea)

Rectum iter, quond sero cognovi et lassus errado, aliis monstro. Seneca L. A., *Epistulae* (8, 3). Eu arăt altora calea cea dreaptă,

¹²⁸ a veces.

pe care am cunoscut-o tîrziu când eram obosit de rătăcire. (Înțelepciune)

Reddite ergo que sunt Caesaris Caesari, et quae sunt Dei, Deo. *Novum Testamentum, Matthaeus, 22, 21.* Da-ți așadar Cezarului cele ce sunt ale Cezarului și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu. La întrebarea fariseilor dacă trebuie să plătească tribut romanilor, Iisus a arătat o monedă pe care era gravată efigia împăratului și a dat acest răspuns. Sensul cuvintelor este: a da fiecăruia ce i se cuvine. (Echitate)

Refert, quam quis bene vivat; quam diu, non refert. *Syrus Publilius, Sententiae 844* Important e cât de bine trăiește cineva, nu cât timp. (Viața)

Regele care dorește să aibă foloase trebuie să se îngrijească de aproape de supuși, dându-le daruri, onoruri și altele, cum face grădinarul care udă tulpinile. *Pañcatantra (K.), 347.* (Domnitorul)

Regele care vrea să aibă parte de o viață lungă, să nu țină pe lîngă el un servitor neghiob. *Pañcatantra (K)109. 14.* (Servitorul)

Regele este mai tare, când se mînie pe unul care-i mai prejos (de el); căci, chiar dacă deocamdată își înghite necazul, el păstrează și după aceea ura în inima sa, pînă (și-) o satisface. *Homerus, Ilias, 1, 80 sqq.* (Domnitorul)

Regele este ruda celor fără rude, regele este ochiul celor fără ochi, regele este tatăl și mama tuturor celor care se poartă bine. *Pañcatantra (K.), 346.* (Domnitorul)

Regele nu bagă în seamă vorbele sfetnicilor săi, cu toată priceperea și prietenia lor, pînă ce nu dă peste nenorocire și supărare. *Pañcatantra (K)1, 116* (Sfetnicul)

Regele să lase oștirea să treacă înainte și s-o pună să lupte sub ochii săi. Oare nu se poartă și un câine ca un leu, când stăpănu-i lîngă el ? *Hitopadeça 3; 134; Böhrlingk, Indische Sprüche 1796.* (Lupta)

Regele să-și ocrotească supușii, ca un tată, împotriva hoților, dregătorilor, dușmanilor, împotriva favoritului său și a propriei sale lăcomii. *Hitopadeça 2, 105; Böhrlingk, Indische Sprüche 1099.* (Domnitorul)

Regele, căruia medicul, învățătorul și ministrul său îi spun (numai) ceea ce-i place, își pierde iute sănătatea, virtutea și vistieria. *Hitopadeça 3, 103; Böhrlingk, Indische Sprüche 2902.* (Domnitorul)

Regii care se înalță înlătură pe servitorii care i-au văzat în altă stare, în boală, suferință, teamă de dușmani, foame etc., pentru că se rușinează de ei. *Kalhana, Rajatarangini 5, 314 Böhrlingk, Indische Sprüche 3710* (Servitorul)

Regii trăiesc pe socoteala țărilor, medicii pe aceea a bolnavilor, negustorii pe a clienților, învățații pe a proștilor, hoții pe a celor

neprevăzători, cerșetorii pe a gospodarilor, amantele pe a celor îndrăgostiți de ele, meșterii pe socoteala tuturor; toți se pîndesc zi și noapte, cu mrejele pregătite, începînd cu blîndețea, și se mîncă unii pe alții, pe cât pot, ca peștii pe pești. *Pañcatantra (K)1,155 sq.* (Traiul)

Regis ad exemplum totus componitur orbis. Claudianus Claudius, De consulatu Honorii; Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, I, 274. Întreaga lume se comportă după exemplul regelui. (Exemplu)

Regnantibus impiis ruinae hominum. *Vulgata, Proverbia 28, 12.* Când domnesc nelegiuții, oamenii se prăpădesc. (Domnia)

Regnum a gente in gentes transfertur propter iniustitias/ et iniurias, et contumelias, et diversos dolos. *Septuaginta, Siracides, 10, 8.* Domnia trece de la un popor la altul din pricina nedreptății, a semeției și a (lacomie de) avuții. (Domnia)

Relațiile cu cei răi sunt cauza unui lanț de nenorociri pentru cei buni. *Mahanataka 408 Böhrling, Indische Sprüche 4200* (Relațiile)

Relațiile cu oameni imorali ne pierd. *Herodotus 7, 16, 1* (Relațiile)

Relata refero. *Herodotus, Historia (VII, 152).* Reproduc ce mi s-a relatat. (Exactitate)

Religion has reduced Spain to a guitar, Italy to a handorgan and Irland to exile. *Ingersoll Robert Green, Gov. Rollin's Proclamation.* Religia a redus Spania la o chitară, Italia la o flașnetă și Irlanda la un exil. (Religia)

Relinquendum etiam rumoribus tempus quo senescant;/ plerumque innocentes recenti invidiae impares. *Tacitus, Annales 2, 77* Trebuie lăsat timp chiar și pentru zvonuri, ca să se învechească; de cele mai adeseori cei nevinovați nu se pot apăra împotriva urii recente. (Zvonul)

Rem enim opinor spectari oportere, non verba. *Cicero, Tusculanae disputationes 5, 32.* Trebuie să ne uităm la fapte, nu la vorbe. (Fapta)

Rem tene, verba sequentur. *Cato Marcus Porcius Censorius.* Fii stăpân pe subiect; cuvintele vor urma (de la sine). **Dezvolți cu ușurință un subiect pe care ești stăpîn.** (Competență)

Remember that Time is Money. *Franklin Benjamin, Poor Richard's Almanach.* Amintește-ți că *Timpul înseamnă Bani.* (Reguli de bună purtare)

Remember! *Charles I.* Ține minte! Cuvinte adresate de Carol I al Angliei, înainte de a fi decapitat, episcopului Juxon. În sens mai larg, îndemn de a nu uita un eveniment important la care ți-a fost dat să asisti. (Avertisment)

Remota... iustitia, quid sunt regna, nisi magna latrocinia ? *Augustinus, De civitate Dei, 4, 4.* Ce sunt domniile fără justiție decât niște mari tâlhării ? (Domnia)

Remove existimationem hominum: dubia semper est et in partem utramque dividitur. *Seneca L. A., Epistulae, 26, 6.* Îndepărtează aprecierea oamenilor; ea e veșnic șovăitoare și se împarte în două părți contrare. (Aprecierea)

Repede dau peste pierzare cei cu purtare rea. *Pañcatantra 1, 271 Böhrling, Indische Sprüche 1578* (Purtarea)

Repede îmbătrânesc oamenii în nenorocire. *Homerus, Odyssea 19, 360.* (Nenorocirea)

Repete dives factus est nemo bonus. *Syrus Publilius, Sententiae, 852.* Nici un om de treabă nu devine bogat dintr-o dată. (Bogăția)

Reperies qui, ob similitudinem morum, aliena malefacta sibi obiectari putent. *Tacitus, Annales 4, 33.* Vei găsi oameni care, din cauza asemănării de moravuri, vor crede că faptele rele ale altora le sunt imputate lor. (Moravurile)

Repromissio multos perdidit dirigentes, et commovit illos quasi fluctus maris. Viros potentes gyrans migrare fecit, et vagati sunt in gentibus alienis. *Septuaginta, Siracides, 29, 17 sq.* Asumarea unor obligații i-a dus la pierzare pe mulți oameni drepti și i-a azvârlit încolo și înapoi asemenea valurilor mării. Pe bărbații puternici i-a făcut să plece de acasă, răsucindu-i în fel și chip, și să rătăcească pe la neamuri străine. (Obligația)

Reputația îl găsește pe cel vrednic și în colțul cel mai retras al pământului. *Euripides, ap. Aeschines, In Timarchum p. 18, 15* (Renunțarea)

Reputația este ceva rău; ea e foarte ușor de ridicat, dar greu de purtat și greu de lepădat. *Hesiodus, Opera et dies 761 sq.* (Renunțarea)

Reputația pe care o împrăștie mulți nu dispăre ușor; este și ea o divinitate. *Hesiodus, Opera et dies 763 sq.* (Renunțarea)

Reputation, ... oft got without merit, and lost without desercing. *Shakespeare, Othello 2, 3* Reputația, ... adesea dobândită fără merit și pierdută fără vină. (Renunțarea)

Res externas non attingere animum, sed extra immotas stare, molestias autem ex sola interna opinione oriri. Toate câte se văd se vor transforma într-o clipă și apoi nu vor mai fi. *Marcus Aurelius 4, 3* (Schimbare)

Res humanae ita sese habent; in victoria vel ignavis gloriari licet, adversae res etiam bonos detrectant. *Sallustius, De bello*

Iugurthino 53, 8. Așa stau lucrurile omenești: în victorie se pot făli și cei lași, pe când neizbânda ia prestigiul chiar și celor viteji. (Insuccesul)

Res nolunt diu male administrari. Citat de *Emerson Ralph Waldo, Essays, Compensation*. Lucrurile nu îngăduie să fie mult timp rău conduse. (Conducerea)

Res quanto est major, tanto est insidiosior. *Syrus Publilius, Sententiae* 856 Cu cât un lucru este mai important, cu atât e mai plin de risc. (Riscul)

Res iudicata pro veritate habetur. Lucrul judecat este socotit ca adevăr.

Res severa est verum gaudium. *Seneca L. A., Epistulae* (XXIII). Un lucru serios este o adevărată bucurie. (Seriozitate)

Respectă-te pe tine însuți și nu te vei rușina de altul. *Theophrastus, ap. Stobaeus, Florilegium* 31,10 (Rușinea)

Rester dans le paradis, et y devenir démon ! rentrer dans l'enfer, et y devenir ange ! *Hugo Victor, Les Misérables* 1, 7, 3. Să rămâi în paradis și să rămâi acolo demon ! să reintri în infern și să devii acolo inger ! (Paradisul)

Riches, fineless, is as poor as winter,/ To him that ever fears he shall be poor. *Shakespeare, Othello*, 3, 3. O bogăție (chiar și) nemărginită e tot așa de sărmană ca și iarna, pentru acela care veșnic se teme că va fi sărac. (Bogăția)

Ridentem dicere verum/ Quid vetat ? *Horatius, Satirae* (I, 1, 24). Ce ne împiedică să spunem un adevăr zâmbitor ? (Seninătate)

Ridiculum acri fortius et melius magnas plerumque secat res. *Horatius, Satirae* (I, 10, 14-15). Gluma dezleagă problemele mari, mai potrivit și mai bine decât asprimea. (Gluma)

Rien de long n'est fort agréable, pas même la vie; cependant on l'aime. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 698 Nimic îndelungat nu e prea plăcut, nici chiar viața; totuși o iubim. (Viața)

Rien n'est beau que le vrai. *Boileau, Epitres* (IX, 43). Nimic nu e frumos decât adevărul. (Adevăr)

Rien n'est certain dans ce monde que la mort: tout le reste porte sur un peut-être. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales* I, 224. Nimic nu e sigur pe lumea aceasta, afară de moarte; tot restul atârână de un «poate». (Nesiguranța)

Rien n'est certain que l'incertitude ! *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales* I, 225. Nimic nu e sigur, afară de nesiguranță ! (Nesiguranța)

Rien n'est plus sincère que la conscience, et plus avantageux que ses conseils. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, 61.* Nimic nu-i mai sincer decât conștiința și mai avantajos decât sfaturile ei. (Conștiința)

Rien n'est si contagieux que l'exemple, et nous ne faisons jamais de grands biens ni de grands maux qui n'en produisent de semblables. Nous imitons les bonnes actions par émulation, et les mauvaises par la malignité de notre nature, que la honte retenait prisonnière et que l'exemple met en liberté. *La Rochefoucauld, Maximes 230.* Nimic nu-i atât de contagios ca exemplul, și noi nu facem niciodată un bine mare sau un rău mare, care să nu producă altele la fel. Noi imităm acțiunile bune datorită emulației, și pe cele rele din cauza răutății naturii noastre, pe care rușinea o reține prizonieră și pe care exemplul o pune în libertate. (Exemplul)

Rien n'est si utile que la réputation et rien ne donne la réputation si sûrement que le mérite. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 760* Nimic nu-i atât de util ca reputația, și nimic nu dă reputația în mod atât de sigur ca meritul. (Renunțarea)

Rien ne fait mieux comprendre le peu de chose que Dieu croît donner aux hommes en leur abandonnant les richesses, l'argent, les grands établissements et les autres biens, que la dispensation qu'il en fait et le genre d'hommes qui en sont le mieux pourvus. *La Bruyère, Les Caractères, Des biens de fortune, 24.* Nimic nu ne face să înțelegem mai bine cât de neînsemnat socotește Dumnezeu că este ceea ce dă oamenilor, lăsându-le bogățiile, banii, situațiile înalte și celelalte bunuri, ca felul cum le distribuie și soiul de oameni care sunt cel mai bine prevăzuți cu ele. (Bunul)

Rien ne nous venge mieux des mauvais jugements que les hommes font de notre esprit, de nos moeurs et de nos manières, que l'indignité et le mauvais caractère de ceux qu'ils approuvent. *La Bruyère, Les Caractères, Des jugements, 43.* Nimic nu ne răzbună mai bine pentru reaua apreciere a spiritului nostru, a moravurilor și a manierelor noastre din partea oamenilor, ca nedemnitățile și caracterul rău al acelorora pe care îi aprobă. (Aprecierea)

Rien ne pèse tant qu'un secret. *La Fontaine, Fables 8, 6, 1* Nimic nu apasă atât ca un secret. (Secretul)

Rien ne se perd et, que ce soit en bien, que ce soit en mal, tout événement exerce à jamais ses effets. *Durant W., Histoire de la civilisation 1, 328.* Nimic nu se pierde și, fie în bine, fie în rău, orice eveniment își exercitează efectele pentru totdeauna. (Efectul)

Rien ne sert de courir, il faut partir a point! *La Fontaine, Le lievre et la tortue.* Nu folosește la nimic alergatul, trebuie să pornești la timp! (Eficiență)

Rien ne vieillit plutôt que les bienfaits. *La Rochefoucauld, Maximes, II, 74.* Nimic nu îmbătrânește mai iute ca binefacerea. (Binefacerea)

Rire des gens d'esprit c'est le privilège des sots. *La Bruyère, Les Caractères De la société, 56* A rîde de oamenii de spirit este privilegiul celor proști. (Spiritul)

Risus abest, nisi quem visi movere dolores. *Ovidius, Metamorphoseon libri 2, 769.* Râsul (ii) lipsește (Invidiei), afară de acela pricinuit de vederea suferinței. (Invidia)

Ritorna a tua scienza,/ Che vuol, quanto la cosa è più perfetta,/ Più senta il bene, e così la doglienza. *Dante, La Divina Commedia - Il Inferno 6, 106 sqq.* Reîntoarce-te la știința ta, care spune: *Cu cât un lucru e mai desăvîrșit, cu atât simte mai mult binele, dar și durerea.* (Sesibilitatea)

Rivalitatem non amat victoria. *Syrus Publilius, Sententiae 861* Victoria nu iubește rivalitatea. (Victoria)

Rușinoasă este viața omului care nu se gândește să facă bine altora. Trăiască vitele, căci cel puțin pielea lor tot ne va servi odată. *Çaragadharapaddhati, Nitisara, 62; Böhrlingk, Indische Sprüche, 1733.* (Binefacerea)

Rudele se rușinează de cel sărac și ascund înrudirea lor cu el. Prietenii îi devin dușmani. *Pañcatantra B. 2, 98* (Sărăcia)

Rudele, prietenii și fiii părăsesc (mortul) și se întorc acasă, cum părăsesc păsările copacii fără flori și fără fructe. *Mahabharata, 5, 1549; Böhrlingk, Indische Sprüche 3781.* (Moartea)

Rupe prietenia cu acela care se împrietenește cu dușmanii tăi. *Saâdi, Gulistan* (Prietenia)

Rure ego viventem, tu dicis in urbe beatum:/ Cui placet alterius, sua nimirum est odio sors./ Stultus uterque locum immeritum causatur inique;/ In culpa est animus, qui se non effugit unquam. *Horatius, Epistulae 1, 14, 10 sqq.* Eu spun că fericit e acela care trăiește la țară, tu, cel de la oraș. Acela căruia îi place condiția altuia firește că nu poate suferi pe a sa. Și unul și altul învinovățește pe nedrept, ca un prost, locul, care nu-i de vină. De vină este sufletul, care nu poate scăpa niciodată de sine însuși. (Nemulțumire)

S

Să ai îndrăzneală, pe lângă chibzuință, e foarte folositor. Însă fără aceasta, îndrăzneala e păgubitoare și aduce nenorocire. *Euenus 4.* (Îndrăzneala)

Să fii mereu cel mai de seamă și mai presus de ceilalți. *Homerus, Ilias 6, 208* (Superioritatea)

Să lăsăm cele întâmplătoare, oricât am fi de mîhniți. *Homerus, Ilias* 18, 112 (Trecutul)

Să n-ai nevoie de nici unul din acele lucruri peste care e stăpână soarta să le dea sau să le ia. *Bias, ap. Stobaeus, Florilegium* 5, 29. (Nevoia)

Să ne gîndim la urmări, căci faptele au consecințe; și să procedăm cu chibzuință, nu pripit. *Mahabharata*, 5, 1101. (Chibzuința)

Să ne refugiem în virtute, ca într-un locaș sfânt și inviolabil, spre a nu fi expuși nici unei înjosiri din partea soartei. *Iamblichus, Protreptica* 2, p. 16 (Virtute)

Să ne temem de primejdie, cît timp încă nu s-a ivit. Dar odată ce s-a ivit, să lovim fără teamă. *Pañcatantra* 1, 177 *Böhtlingk, Indische Sprüche* 1029 (Primejdia)

Să nu încetăm de a face bine. *Plutarchus, Epicurum*, 17, 4. (Binefacerea)

Să nu afirmi niciodată cu tărie ceva; căci nimeni nu știe ce se poate întîmpla într-o singură zi. *Theognis, Sententiae* 165 sq. (Neprevăzutul)

Să nu ai gând rău împotriva celor răi; ei vor cădea singuri, ca arborii care cresc pe malul unui râu. *Pañcatantra* 1, 176 (Răutatea)

Să nu atârni de altul, ci bazează-te mai degrabă pe tine însuși; ai încredere în propriile tale silințe. Supunerea față de voința altuia pricinuieste suferință; adevărata fericire stă în independență. *Manu*, 4, 159 urm. (Independența)

Să nu credem că făcând ce ne place nu vom plăti pe urmă ce ne va mîhni. *Sophocles, Ajax* 1085 sq. (Pedeapsa)

Să nu dai mîna cu oricine. *Pythagoras, ap. Plutarchus, De educatione puerorum* 17 (Prietenia)

Să nu facem presupuneri hazardate cu privire la lucrurile cele mai importante. *Heraclitus, ap. Diels, fr* 47. (Ipoteza)

Să nu fii niciodată prea încrezut; dar nici să nu te disprețuiești. *Favorinus, ap. Stobaeus, Florilegium* 22, 39. (Încrezarea)

Să nu juri că « asta nu se va întîmpla niciodată ». *Theognis* 659. (Imposibilul)

Să nu mănînci singur ceva plăcut, să nu chibzuiești treburile singur, să nu pornești singur la drum, să nu veghezi singur când ceilalți dorm. *Mahabharata* 5,1016 *Böhtlingk, Indische Sprüche* 538 (Singurătate)

Să nu mi se întâmple ce doresc, ci ceea ce-mi este de folos. *Menander, Monosticha, 366. (Dorința)*

Să nu ne închipuim niciodată că fericirea unui om rău și trufaș este durabilă, nici neamul celor nedrepti; căci timpul fără început aduce norme drepte și arată răutățile oamenilor. *Euripides, Bellerophon, ap. Stobaeus, Florilegium 2, 15. (Răutatea)*

Să nu ne lasăm pradă descurajării. Descurajarea este otrava cea mai puternică. Ea ucide pe cel neînțelept, ca un șarpe furios pe un copil fără minte. *Ramayana, 5, 1, 18; Böhlingk, Indische Sprüche, 1472. (Descurajarea)*

Să nu ne-ncredem în acela care nu se-ncrede în noi, dar nici să nu ne încredem prea tare în acela care are încredere în noi. Din încredere rezultă primejdie; (de aceea) să nu ne încredem înainte de a fi cercetat bine. *Mahabharata 12, 5289 sq.; Böhlingk, Indische Sprüche 1466. (Neîncrederea)*

Să nu părăsim străduința, cu gândul la destin. *Hitopadeșă, Introd., 30. (Fapta & destinul)*

Să nu pierzi un prieten pentru un motiv neîntemeiat, dînd crezare defăimării celei rele. *Theognis, Sententiae 323 sq. (Prietenia)*

Să nu rămână nimic neîncercat, căci nimic nu vine de la sine, ci totul se realizează prin încercare. *Herodotus 7, 9. (Încercarea)*

Să nu râvnești averea nimănui. *Ișă – Upanișad, 1. (Averea)*

Să nu se încheie niciodată alianță cu unul care s-a depărtat de la adevăr și dreptate; căci, chiar și aliat fiind, el se schimbă iute, din cauza lipsei sale de onoare. *Hitopadeșă, 48; Böhlingk, Indische Sprüche, 3 128. (Alesul)*

Să nu se întristeze din cauza trecutului, să nu se gîndească la viitor; înțeleptul să se preocupe (numai) de prezent. *Vikramacarita 146 – Böhlingk, Indische Sprüche 818 (Prezentul)*

Să nu se arate simpatie sau antipatie față de cineva, înainte de a-i cunoaște calitățile și defectele. *Hitopadeșă 2, 137 Böhlingk, Indische Sprüche 837 (Simpatia)*

Să nu se încreadă nimeni în dușman, chiar dacă s-a jurat că-i va fi prieten. *Pañcatantra (B.) 2, 35. (Încredere)*

Să nu spui nici să nu faci ceva rău, chiar dacă ești singur; ci învață să te rușinezi de tine mult mai mult decât de alții. *Democritus, ap. Diels, Fr. 244 (Rușinea)*

Să nu vorbim de lucruri imposibil de închipuit, chiar dacă le-am văzut cu ochii noștri (ca, de pildă, că) o piatră plutește pe ape,

sau (că) o maimuță cântă un cântec. *Çanakya 89; Böhrlingk, Indische Sprüche 3647. (Imposibilul)*

Să poarte necontenit povara, să nu simtă frigul sau căldura, să fie totdeauna mulțumit: aceste trei (lucruri) să le învețe (Om) de la măgar. *Çanakya 70; Böhrlingk, Indische Sprüche 255. (Măgarul)*

Să primim binefacerea cu gândul de a da în schimb binefaceri și mai mari. *Democritus, ap. Diels, Die Fragmente der Vorsokratiker, 92. (Binefacerea)*

Să renunțăm la plăcerile vieții, nestatornice ca lumina fulgerului, urmată de un întuneric orb ori de câte ori încetează, și să căutăm fericirea liniștei fără păcat. Astfel recităm ca niște papagali, cu glas tare și ademenitor, fără rușine și cu gândul în altă parte. *Çalhana, Çantiçataka 1, 21; Böhrlingk, Indische Sprüche 993. (Plăcerea)*

Să se încheie pace chiar și cu un om fără onoare, dacă-i în joc viața; căci odată viața salvată, totul e salvat. *Pañcatantra 3, 9; Böhrlingk, Indische Sprüche 3163. (Pacea)*

Să se dea fiecăruia ce i se cuvine. *Plato, Res publica 1, 7. (Dreptul)*

Să se spună adevărul; să se spună ce-i plăcut; să nu se spună ce-i adevărat, dar neplăcut; nici ce-i plăcut dar neadevărat. *Manu, 4, 138; Böhrlingk, Indische Sprüche, 3130. (Adevăr)*

Să suportăm bucuria și întristarea, plăcerea și neplăcerea, așa cum vine fiecare, fără a ne lăsa biruiți de inima (de sentiment). *Mahabharata 12, 757 Böhrlingk, Indische Sprüche 5 236 (Suportarea)*

Săgeata aruncată de arcaș poate ucide pe unul (singur), sau poate nici pe acela. Dar mintea celui inteligent poate să distrugă o țară împreună cu regele ei. *Mahabharata 5, 1013; Böhrlingk, Indische Sprüche 519. (Mintea)*

Să-l câștigi pe prieten prin sinceritate, pe dușman prin purtare iscusită, și prin putere, pe cel avid de bani, pe stăpân prin serviciu, pe brahman prin stimă, pe o femeie tânără prin iubire, pe rude prin îngăduință, pe cel violent prin laude, pe învățator prin plecăciuni, pe cel prost prin istorisiri, pe cel deștept prin științe, pe cel pasionat de ceva prin ceea ce-l pasionează, pe toată lumea printr-un caracter ales. *Navaraturparikṣa, 1; Böhrlingk, Indische Sprüche, 2197. (Câștigarea)*

Sănătatea, știința, prietenia cu oamenii de treabă, obârșia dintr-o familie nobilă și independentă sunt o mare putere a oamenilor, chiar și fără avere. *Çaragadharapaddhati, Samtosapracansa 11; Böhrlingk, Indische Sprüche 384 (Puterea)*

Sănătatea, lipsa de datorii, rămânerea în țară, relațiile cu oameni cumsecade, un mijloc de trai sigur, o ședere neprimejduită:

șase bucurii ale lumii celor vii. *Mahabharata*, 5, 1055; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 385. (Bucurie)

Sărăcia (e) fără demnitate (și) inspiră bănuială pretutindeni. Cel sărac, chiar când vine spre a da ajutor, e luat drept hoț. *Pañcatantra B. 2, 97 Böhtlingk, Indische Sprüche* 2 932 (Sărăcia)

Sărăcia învață pe om, chiar fără voia lui, multe (lucruri) rele, minciuni, înșelătorii și sfezi funeste; nimic nu i se pare (că-i rău). *Theognis* 389 sqq. (Sărăcia)

Sărăcia cuprinde în ea o viață obscură și disprețuită, chiar dacă cineva e învățat. *Euripides, Erechtheus, ap. Stobaeus, Florilegium* 91, 22 (Sărăcia)

Sărăcia e (numai) un alt cuvânt pentru moarte. *Pañcatantra B. 2, 107 Böhtlingk, Indische Sprüche* 2 229 (Sărăcia)

Sărăcia e însoțită de toate pacostele. *Çanakya* 59 *Böhtlingk, Indische Sprüche* 621 (Sărăcia)

Sărăcia e compensată prin inteligență, o îmbrăcăminte proastă prin curățenie..., urâtenia prin virtute. *Vrddhacanakya*, 9, 14; *Böhtlingk, Indische Sprüche*, 4165. (Compensația)

S'il est vrai que nos joies sont courtes, la plupart de nos afflictions ne sont pas longues. *Vauvenargues, Réflexions et maximes* 916. E adevărat că bucuriile noastre sunt scurte; dar și cele mai multe din mâhnirile noastre nu sunt lungi. (Întristarea)

Sabbatum propter hominem factum est, et non homo propter sabbatum. *Novum Testamentum, Marcus* 2, 27 Sâmbăta a fost făcută pentru om, și nu omul pentru (Sâmbăta)

Saber por dónde se le ha de entrar a cada uno. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia*, 26. Trebuie să cunoaștem partea accesibilă a fiecăruia. (Câștigarea)

Sacrilegia minuta puniuntur, magna in triumphis feruntur. *Seneca L. A., Epistulae* 87, 23. Nelegiuirile mărunte sunt pedepsite, cele mari sunt purtate în triumf. (Neleguirea)

Saepe iam in multis locis/ Plus insciens quis fecit quam prudens boni. *Plautus, Captivi*, 44 sq. Adesea și-n multe locuri mai mult bine a făcut cineva fără să știe, decât cu știință. (Binefacerea)

Saepe ignoscendo das iniuriae locum. *Syrus Publilius, Sententiae* 865. Dacă ierți prea des, dai puțința de a face rău. (Iertarea)

Saepe injuste agit, qui nihil facit, non is modo, qui aliquid facit. Adeseori săvârșește o nedreptate și cel care nu îndeplinește un anumit lucru, nu numai cel care face ceva. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum*

9, 5. (Nedreptatea)

Saepe maiori fortunae locum fecit iniuria. Multa ceciderunt, ut altius surgerent. *Seneca L. A., Epistulae, 91, 13.* Adesea nedreptatea face loc unui noroc mai mare. Multe (lucruri) se prăbușesc pentru a se ridica (apoi) mai sus. (Destin)

Saepe maximum pretium est, proque nullum datur. *Seneca L. A., Epistulae 42, 8.* Adesea costă cel mai scump lucrul pentru care nu se dă nimic. (Prețul)

Saepe nihil inimicius homini quam sibi ipse. *Cicero, Ad Atticum 10, 12.* Adesea omul își este singur cel mai mare dușman. (Dușmănia)

Saepe numero mirari soles, quomodo fiat, ut, quum sese magis quam alios quisque diligat, suam tamen ipsius de se opinionem minoris faciat, quam aliorum. Igitur si cui deus aut prudens praeceptor adstans ei praeciperet; ne quidquam cogitaret aut animo conciperet, quod non, simulatque conceperit, proferre posset; ne unum quidem diem id sustineret. Adeo magis alios, quid de nobis sentiant, veremur, quam nos ipsos. Foarte des am fost uimit, gândindu-mă de ce fiecare om, cu toate că se iubește, incomparabil mai mult decât pe oricare altul, pune totuși un temei mai mic pe propria sa părere despre sine, decât pe părerile altora. ... Ca urmare, încercăm un sentiment de rușine mai mult datorită vecinilor și a părerii lor despre noi, decât sîntem afectați de noi și de propria noastră opinie despre noi înșine. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 12, 4.* (Părearea)

Saepe premente deo fert deus alter opem. *Ovidius, Tristia, 1, 2, 4.* Adesea, când ne prigonește un zeu, ne vine în ajutor altul. (Ajutorul)

Saepe quod datur exignum est, quod sequitur ex eo magnum. *Seneca L. A., Epistulae, 81, 14.* Adesea ceea ce se dă e neînsemnat, (dar) ceea ce rezultă de acolo e mare. (Darul)

Saepe summa ingenia in occulto latent. *Plautus, Captivi 165.* Adesea inteligențele cele mai înalte stau ascunse. (Inteligența)

Saepe tecum perpende rerum omnium, quae in mundo sunt, connexum et mutuam rationem: quodammodo enim omnia inter se sunt implicita et eatenus inter se amica. Cugetă cît mai des cu putință, la dependența reciprocă a celor din univers și la raportul de conexiune statornicit între ele. Căci, într-un anumit fel, toate există într-o înlănțuire grandioasă a unora cu celelalte. *Marcus Aurelius 6, 38* (Raportul)

Saepe usque adeo, mortis formidine, vitae/ Percipit humanos odium, lucisque videndae,/ Ut sibi consciscant moerenti pectore letum,/ Obliti fontem curarum hunc esse timorem. *Lucretius, De rerum natura 3, 79 sqq.* Adesea, de frica morții, îi cuprinde pe oameni un atât de mare dezgust de viață și de a mai vedea lumina zilei, încât întristați ei se sinucid, uitând că izvorul grijilor lor este (tocmai) această

teamă. (Moartea)

Saepe videmur taedio rerum civilium et infelicis atque ingratae stationis poenitentia secessisse; tamen in illa latebra, in quam nos timor ac lassitudo coniecit, interdum recrudescit ambitio. Non enim excisa desiit, sed fatigata aut etiam obirata rebus parum sibi cedentibus. *Seneca L. A., Epistulae, 56, 9.* Adesea ni se pare că ne-am retras din dezgust pentru treburile politice și din cauza unei situații funeste și neplăcute; totuși, în acea izolare în care ne-a aruncat frica și oboseala, câteodată se reaprinde ambiția. Căci ea n-a încetat fiindcă a fost curmată din rădăcină, ci fiind (numai) obosită sau chiar mâniată, din cauza împrejurărilor nefavorabile. (Ambiția)

Saepius locutum, nunquam me tacuisse poenitet. *Syrus Publilius 1089* Adesea m-am căit că am vorbit, niciodată că am tăcut. **Simonide spunea că niciodată nu s-a căit că a tăcut, dar că a regretat adesea c-a vorbit.** *Simylus, ap. Plutarchus, De sanitate praecepta 7* (Tăcere)

Saepius opinione quam re laboramus. *Seneca L. A., Epistulae 13, 4.* Mai adesea suferim din cauza părerii decât a realității. (Părerea)

Saepius ventis agitur ingens/ Pinus et celase graviore casu/ Decidunt turres feriuntque summos/ Fulgura montes. *Horatius, Odae, 2, 10, 9 sqq.* Pinul uriaș e clătinat mai des de vânturi și turnurile înalte se prăbușesc mai tare, iar fulgerele lovesc culmile munților. (Căderea)

Salomon et Job ont le mieux connu et le mieux parlé de la misère de l'homme: l'un le plus heureux, et l'autre le plus malheureux; l'un connaissant la vanité des plaisirs par expérience, l'autre la réalité des maux. *Pascal, Pensées 174 (77).* Solomon și Iov au cunoscut cel mai bine mizeria omului și au vorbit cel mai bine despre ea: unul cel mai fericit, iar celălalt cel mai nefericit; unul cunoscând din experiență deșertăciunea plăcerilor, celălalt realitatea relelor. (Mizeria)

Salus populi (sau publica) suprema lex esto. *Cicero, De legibus 3, 3, 8.* Salvarea poporului (publică) să-ți fie suprema lege. (Legea)

Salutis causa bene fit homini iniuria. *Syrus Publilius, Sententiae 869* Se poate face rău cuiva, dacă-i spre mîntuirea lui. (Răul)

Sans ce metal (sc. l'argent) aucune qualité ne brille. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, 1, 17.* Fără acest metal (sc. argintul) nici o însușire nu strălucește. (Argintul)

Sans doute, l'égalité des biens est juste; mais, ne pouvant faire qu'il soit force d'obéir à la justice, on a fait qu'il soit juste d'obéir à la force; ne pouvant fortifier la justice, on a justifié la force, afin que le juste et le fort fussent ensemble, et que la paix fût, qui est le souverain bien. *Pascal, Pensées 299 (165).* Egalitatea bunurilor este justă, fără îndoială; dar neputându-se constrînge oamenii ca să se supună justiției, s-a făcut să fie just ca ei să se supună forței; neputîndu-se întări justiția, s-a justificat forța, pentru ca cel drept și cel

tare să fie împreună, și ca să fie pace, care-i binele suveran. (Justiția)

Sans les femmes, le commencement de notre vie seroit privé de secours, le milieu de plaisirs, et la fin de consolation. *Jouy, ap. Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 362.* Fără femei începutul vieții noastre ar fi lipsit de ajutor, mijlocul de plăcere și sfârșitul de mângâiere. (Femeia)

Sapere aude,/ Incipe. Vivendi qui recte prorogat horam,/ Rusticus exspectat dum defluat amnis; at ille/ Labitur et labetur in omne volubilis aevum. *Horatius, Epistulae 1, 2, 40-43.* Ai curajul de a fi înțelept. Începe. Cel care amână ora vieții chibzuite e ca un țăran, care ar aștepta să se scurgă râul; dar acela curge și va curge în veci. (Înțelepciune)

Sapiens ad omnem incursum munitus, intentus, non si paupertas non si luctus, non si ignominia, non si dolor impetum faciat, pedem referet. *Seneca L. A., Epistulae 59, 8.* Înțeleptul, atent și apărat împotriva oricărui atac, nu dă înapoi în fața atacului sărăciei, al jalei, al infamiei, sau al durerii. (Înțelepciune)

Sapiens assuescit futuris malis et quae alii diu patiendo levia faciunt, hic levia facit diu cogitando. *Seneca L. A., Epistulae 76, 35* Înțeleptul se deprinde cu relele din viitor și ceea ce alții fac să fie ușor printr-o lungă suportare, el o face ușor printr-o lungă meditare. (Prevederea)

Sapiens quidem vincit virtute fortunam; at multi professi sapientiam levissimis nonnunquam minis exterrit sunt. *Seneca L. A., Epistulae 71, 30.* Înțeleptul învinge, ce-i drept, soarta prin bărbăția sa; dar mulți care se dau drept înțelepți sunt înspăimântați uneori de amenințările cele mai neînsemnate. (Înțelepciune)

Sapiens sibi videtur vir dives;/ pauper autem prudens scrutabitur eum. *Septuaginta, Proverbia, 28, 11.* Omul bogat se socotește înțelept, însă cel sărac și deștept îl va judeca. (Bogăția)

Sapiens... pol ipse fingit fortunam sibi. *Plautus, Trimemmus, 3, 2.* Înțeleptul este făuritorul fericirii sale. (Înțeleptul)

Sapienti sat. *Terentius, Phormio (act. III, scena 3, 8).* Pentru cel înțelept e de ajuns.¹²⁹ **Unui om inteligent nu-i trebuie multe explicații.** (Inteligență)

Sapientia ars vitae est. *Seneca L. A., Epistulae 95, 7.* Înțelepciunea este știința vieții. (Înțelepciune)

Sapientiam enim praetereuntes,/ non tantum in hoc lapsi sunt ut ignorarent bona,/ sed et insipientiae suae reliquerunt hominibus memoriam,/ ut in his quae peccaverunt nec latere potuissent. *Septuaginta, Sententiae 10, 8.* Au trecut pe lângă înțelepciune, și de aceea nu numai că au suferit prin faptul că n-au știut ce este binele, dar au mai lăsat oamenilor și amintirea nechibzuinței lor, pentru că păcatele lor

¹²⁹ Vezi [i *Inteligenti pauca* (Pentru cel ce `n]elege, pu]ine cuvinte).

să nu poată măcar să rămână ascunse. (Nechibzuința)

Sapientis oculi in capite eius; stultus in tenebris ambulat; et didici quod unus utriusque esset interitus. *Septuaginta, Ecclesiastes, 2, 14.* Înțeleptul are ochii în cap, dar nebunul merge în întuneric; totuși am cunoscut și eu că aceeași soartă dă peste toți.¹³⁰ (Destin)

Sapit nequicquam, qui sibi ipsi non sapit. *Syrus Publilius, Sententiae 875.* Zadarnic este înțelept acela care nu e înțelept pentru sine însuși. (Înțelepciune)

Satis nobis... persuasum esse debet, si omnes deos hominesque celare possimus, nihil tamen avare, nihil iniuste, nihil libidinose, nihil incontinerenter esse faciendum. *Cicero, De officiis 3, 8.* Trebuie să fim pe deplin convinși că, chiar dacă am putea să ne ascundem de toți zeii și de toți oamenii, nu trebuie să făptuim nimic în mod hrăpăreț, nimic în mod nedrept, nimic în mod desfrânat, nimic în mod nestăpănit. (Fapta)

Satius ignorare est rem quam male discere. *Syrus Publilius, Sententiae 880.* Mai bine să nu știi un lucru, decât să-l înveți prost. (Învățarea)

Sau nu trebuie din capul locului să iubim pe cineva, sau o dată ce i-am arătat iubire, s-o cultivăm zi cu zi. E rușinos să arunci ceea ce ai ridicat. *Pañcatantra (K.) 1, 276; Böhlingk, Indische Sprüche 346.* (Iubire)

Säume nicht dich zu erdreisten,/ Wenn die Menge zaudernd schweift;/ Alles kann der Edle leisten,/ Der versteht und rasch ergreift. *Goethe, Faust, 4662-4665.* Nu zăbovi să te încumeți, atunci când mulțimea cutreieră nehotărâtă; totul e în stare să facă omul nobil care înțelege și apucă iute. (Îndrăzneala)

Scăpat din strânsoarea mâinii aspre a pescarului, bietul peștișor căzu din nou în plasă. Alunecând din nou din plasă fu înghițit de un cocor. Ah ! când destinul e potrivnic, cum (poate) înceta nenorocirea ? *Pañcatantra, Text. orn., 2, 87.* (Destin)

Schoolhouses are the line of Republican fortifications. *Mann Horace, Report.* Școlile sunt linia fortificațiilor republicane. (Învățătura)

Sciunt, posse etiam sub malis principibus magnos viros esse, obsequiumque ac modestiam, si industria ac vigor adsint, eo laudis escendere, quo plerique per abrupta, sed in nullum rei publicae usum, ambitiosa morte inclaruerunt. *Tacitus, De vita et moribus Iulii Agricola.* Să știe că chiar și sub domnitori răi pot exista oameni mari și că supunerea și modestia, dacă sunt însoțite de sânguință și energie, se ridică până la așa glorie, la care au ajuns foarte mulți pe căi riscate și printr-o moarte plină de ostentație, fără de nici un folos pentru țară.

¹³⁰ Cf. Eminescu, Scris. I, v. 18, sqq.

(Oameni mari)

Scientia sin seso, locura doble. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 16. Știința fără minte este o dublă nerozie. (Știința)

Scientia et potentia in ide coincidunt.¹³¹ *Bacon Francis, Novum Organon* (3). Știința este unul și același lucru cu puterea. (Știința)

Scientia nihil aliud est quam veritas imago. *Bacon Francis, Novum Organon*. Știința nu este nimic altceva decât imaginea adevărului (a realității). (Știința)

Scientia quae est remota a iustitia, calliditas potius quam sapientia est appellanda. *Cicero, De officiis* 1, 19 *Plato, Menexenus* 19. Orice știință, dacă-i separată de justiție și de celelalte virtuți, apare ca o viclenie și nu ca o înțelepciune. (Știința)

Scilicet est cupidus studiorum quisque suorum,/ Tempus et adsueta ponere in arte iuvat. *Ovidius, Ex Ponto* 1, 5, 35 sq. Fiecare își iubește ocupația și-i place să-și întrebuițeze timpul cu îndeletnicirea cu care s-a deprins. (Ocupația)

Scilicet ingeniis aliqua est concordia iunctis,/ Et servat studii foedera quisque sui:/ Rusticus agricolam, miles fera bella gerentem,/ Rectorem dubiae navita puppis amat. *Ovidius, Ex Ponto* 2, 5, 59 sq. Este o afinitate între cei care stau împreună și fiecare ține seama de legăturile îndeletnicirii sale; astfel țăranul iubește pe plugar, soldatul pe cel care poartă război, marinarul pe cârmaciul corabiei nesigure. (Ocupația)

Scilicet, ut fulvum spectatur in ignibus aurum,/ Tempore sic duro est inspicienda fides. *Ovidius, Tristia*, 1, 5, 25 sq. După cum aurul cel galben se cunoaște în foc, tot așa credința trebuie văzută în vremuri grele. (Credința)

Scit eum sine gloria vinci qui sine periculo vincitur. *Seneca L. A., De providentia* 3 El știe că cine-i învins fără primejdie este învins fără glorie. (Victoria)

Scitumst periculum ex aliis facere, tibi quid ex usu siet. *Terentius, Heautontimorumenos* 210. Este inteligent să faci încercare prin alții ce ți-ar putea fi de folos. (Încercarea)

Scoală-te o clipă, prietene, ridică povara grea a sărăciei, ca să gust liniștea ta izvorită din moarte, după ce am fost chinuit timp îndelungat. Auzind aceste cuvinte spuse de un învățat sărac în cimitir, mortul se gândi: E mai preferabilă moartea aducătoare de liniște decât sărăcia, și rămase nemișcat. *Tantrakhyayika* 60 (Sărăcia)

Scripta placent a morte fere; quia laedere vivos/ Livor et iniusto carpere dense solet. *Ovidius, Ex Ponto* 3, 4, 73 sq. De obicei

¹³¹ Engl.: *Knowledge is power* ([tiin]a este putere).

scrierile plac după moartea autorului; pentru că invidia obișnuiește să rănească pe cei vii și să-i muște pe nedrept. (Scrierile)

Sculpture had always seemed a dull business – still, bronzes looked like something. But marble busts all looked like a cemetery. *Hemingway Ernest, A Farewell to Arms, p. 29.* Întotdeauna am găsit că sculpturile sunt plicticoase – bronzurile cel puțin mai seamănă a ceva, busturile de marmoră, însă, seamănă cu un cimitir. (Arta)

Se cuvine ca acela care-i în fruntea celor mai mari (treburi) să aibă și înțelepciunea cea mai mare. *Plato, Laches 197 d.* (Conducerea)

Se damnat iudex innocentem qui opprimit. *Syrus Publilius, Sententiae, 883.* Judecătorul care năpăstuiește pe un nevinovat, se condamnă singur. (Judecata)

Se non è vero è ben trovato. *Bruno Giordano, Gli eroici furori.* Dacă nu e adevărat e bine găsit. Mod de a pune la îndoială veracitatea unei informații sau a unei legende, admitând totodată că e adecvată. (Îndoială)

Se pare că dragostea întunecă mintea la toți și celor cu judecată și celor lipsiți de ea. *Menander, Andria, ap. Stobaeus, Florilegium 64,15.* (Iubire)

Se pare că zeului îi place adesea să facă mari pe cei mici, și mici pe cei mari. *Xenophon, Hellenica 6, 4, 23.* (Mărimea)

Se pot vedea oameni drepti foarte întristați și oameni nedrepti fericiți. *Ramayana 2, 116, 38; Böhrlingk, Indische Sprüche 4252.* (Fericire)

Se pot vedea oameni foarte mari și înțelepti care... știu să îmbărbăteze frumos pe cel ce se află în răstriaște. Dar când zeul înclină în sens invers balanța vieții celui care mai înainte era fericit, vorbele cele multe și frumoase s-au dus. *Sophocles, Teucer, ap. Stobaeus, Florilegium 114, 6* (Răstriaștea)

Se si mutasse natura con i tempi e con le cose, non si muterebbe fortuna. *Machiavelli, Il Principe 25.* (Chiar) dacă s-ar schimba firea odată cu împrejurările și cu lucrurile, nu s-ar schimba soarta. (Destin)

Se silește să lege elefantul furios cu fire slabe de lotus, se pregătește să taie diamantul cu marginea unei petale de floare, vrea să îndulcească oceanul sărat cu o picătură de miere, cel ce dorește să aducă pe ticăloși pe calea cea bună cu vorbe înțelepte din care picură nectarul. *Bhartrhari, Nitiçataka 6* (Răutatea)

Se spune că darurile înduplecă și pe zei. *Euripides, Medea 951.* (Darul)

Se spune că virtutea locuiește pe stînci greu de urcat. *Simylus 41, 1 sq.* (Virtute)

Se vede bine, cine respectă dreptatea din inimă și nu din prefăcătorie, și cine urăște cu adevărat nedreptatea, când e vorba de oameni pe care-i poate nedreptăți cel mai ușor. *Plato, Leges 6, 19.* (Dreptatea)

Se vede că adevărul e un lucru dificil și greu de găsit de istorie, când celor care s-au născut în urmă timpul le împiedică cunoașterea evenimentelor; iar istoria contemporană cu faptele și cu viețile (respective), pe de o parte datorită invidiei și dușmăniei, pe de alta (căutând) să facă pe plac și să lingusească, deformează și pervertește adevărul. *Plutarchus, Pericles 13.* (Istorie)

Sea lición... conservando siempre en necesidad de sí aun al coronado patrón.¹³² *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 5.* Să avem grijă să rămânem totdeauna necesari, chiar și domnitorului încoronat. (Necesitatea)

Secundae amicos res parant, tristes probant. *Syrus Publilius, Sententiae 887.* Prosperitatea dobândește prieteni, iar răstriștea îi pune la încercare. (Prietenia)

Secundae res sapientium animos fatigant. *Sallustius, De coniuratione Catilinae 11, 7* Prosperitatea clatină și sufletul celor înțelepți. (Prosperitatea)

Secundum indicem populi, sic et ministri eius; et qualis rector est civitatis, tales et inhabitantes in ea. *Septuaginta, Siracides 10, 2.* După cum este judecătorul poporului, așa sunt și dregătorii lui, și cum este mai marele cetății, așa sunt și cei ce locuiesc în ea. (Conducerea)

Securitatis magna portio est nihil iniqui facere. *Seneca L. A., Epistulae 7.* O mare parte a liniștii constă în a nu săvârși nici un rău. (Liniștea)

Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus. *Vergilius, Georgica 3, 284 sq.* Fuge între acestea, fugi timpul ce nu mai poate fi recâștigat. (Timp)

Sed quis custodiet ipsos custodet? *Iuvenalis, Satirae (VI, 347-348).* Și cine îi va păzi pe paznici? (Neîncredere)

Sed quum res hominum tanta caligine volvi/ Adspicerem, laetosque diu florere nocentes/ Vexarique pios, rursus labefacata cadebat/ Religio. *Claudianus Claudius, In Rufinum 1, 12 sqq.* Când vedem cum lucrurile omenești sunt învăluite în atâta întuneric, și cum cei răi prosperează veseli mult timp, iar cei virtuoși sunt prizoniți, iarăși (mi) se prăbușea zdruncinată credința în Dumnezeu. (Nedreptatea)

Seeming calamities may be real blessing. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 14.* Nenorociri aparente pot fi fericiri reale. (Nenorocirea)

¹³² *patrón.* el rey.

Seht mir doch diese Überflüssigen ! krank sind sie immer, sie erbrechen ihre Galle und nennen es Zeitung. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 71.* Ia uitați-vă numai la acești oameni de prisos ! mereu sunt bolnavi; ei își varsă fierea și numesc aceasta jurnal. (Jurnal)

Semen enim quodammodo quidquid est ejus, quod ex eo oriturum est. Tot ceea ce există constituie sămînța celui care se va ivi din el. *Marcus Aurelius 4, 36* (Viitorul)

Semper avarus eget: certum voto pete finem. *Horatius, Epistulae, 1, 2, 56.* Avarul e totdeauna în lipsă: pune o limită precisă dorinței. (Avariția)

Semper considerare, quomodo, qualia nunc fiunt, talia etiam antea facta esse omnia, et considerare, talia esse futura. Ar trebui să ai în vedere ca toate întîmpierile s-au petrecut altădată întocmai cum se desfasoara acum, mai departe, ar trebui să cugeti ca si de acum înainte urmeaza să se producă în același fel. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 10, 27.* (Întâietatea)

Semper homo bonus tiro est. *Martialis, Epigrammi (XII, 51).* Totdeauna omul bun e un debutant. Debutant are înțelesul de naiv, lipsit de experiență. (Neexperimentat)

Semper idem. *Cicero, Tusculanae disputationes (III, 15, 31).* Mereu același. Este deviza statorniciei. (Statornicia)

Semper in civitate quibus opes nullae sunt bonis invident, malos extollunt; vetera odere, nova exoptant; odio suarum rerum mutari omnia student. *Sallustius, De coniuratione Catilinae 37, 3.* Totdeauna într-un stat acei care nu posedă nimic invidiază pe cei de sus și ridică în slavă pe cei de jos; urăsc (instituțiile) vechi și doresc (altele) noi; din ură față de situația lor, ei năzuiesc să schimbe totul. (Nemulțumire)

Semper in proelio eis maxumum est periculum, qui maxume timent; audacia pro muro habetur. *Sallustius, De coniuratione Catilinae 58,17.* Totdeauna în luptă aceia trec prin cea mai mare primejdie, care se teme cel mai mult; îndrăzneala e un zid de apărare. (Îndrăzneala)

Semper ita vivamus ut rationem reddendam nobis arbitremur. *Cicero* Să trăim mereu cu gândul că va trebui să dăm socoteală. (Viața)

Semper plus metuit animus ignotum malum. *Syrus Publilius, Sententiae 895* Totdeauna sufletul (nostru) se teme mai tare de un rău necunoscut. (Răul)

Semper querentes et nunquam verum invenientes. *Irenaeus, Contra haereses, 5, 20, 2.* Veșnic căutînd adevărul și niciodată găsindu-l. (Adevăr)

Semper vocis et silenti temperamentu in tene. *Syrus Publilius, Sentetiae 1091* Observă totdeauna măsura la în vorbă și în tăcere. (Vorba)

Sempre a quel ver, che ha faccia di menzogna,/ De' l'uom chiuder le labbra infin ch'el puote;/ Però che senza colpa fa vergogna. *Dante, La Divina Commedia, Il Inferno, 16, 124 sqq.* Totdeauna omul trebuie să-și închidă gura, atât cât poate, pentru adevărul care are înfățișare de minciună; pentru că pricinuieste rușine fără vină. (Adevăr)

Sempre se arà buone armi arà buon i amici, e sempre staranno ferme le cose di dentro, quando stieno ferme quelle di fuori, se già le non fussero perturbate da una congiura. *Machiavelli, Il Principe, 19.* Totdeauna, dacă (Domnitorul) va avea arme bune, el va avea (și) prieteni buni; și totdeauna lucrurile dinlăuntru vor sta solide, când vor sta solide și cele din afară, numai dacă nu vor fi tulburate de vreo conjurație. (Domnitorul)

Senatus intellegit, consul videt, hic tamen vivit. *Cicero, In Catilinam (I).* Senatul înțelege, consulul vede și totuși acesta trăiește. Expresia unei mari indignări împotriva unei stări de lucruri scandaloase, binecunoscută de toți, dar care nu este curmată. (Indignare)

Senectus ipsa est morbus. *Terentius, Phormio (act. IV, sc. 1).* Bătrânețea însăși e o boală. (Bătrânețea)

Sensus, non aetas, inveniet sapientiam. *Syrus Publilius, Sententiae 897.* Minte, nu vârsta, descoperă înțelepciunea. Observarea mediului înconjurător și a oamenilor dă cunoștințe și experiența care valorează mai mult decât anii trăiți. (Înțelepciune)

Sentir, aimer, souffrir, se dévouer, sera toujours le texte de la vie des femmes. *Balzac, Eugénie Grandet p. 189.* A simți, a iubi, a suferi, a se devota, va fi totdeauna textul vieții femeilor. (Femeia)

Senza quella occasione lia virtù dell'animo loro si sarebbe spenta, e senza quella virtù l'occasione sarebbe venuta invano. *Machiavelli, Il Principe 6* Fără acel prilej, virtutea sufletului lor s-ar fi stins; și fără acea virtute, prilejul ar fi venit în zadar. (Prilejul)

Septies enim cadet iustus, et resurget: impii autem corrueunt in malum. *Septuaginta, Proverbia 24, 16.* De șapte ori va cădea cel drept și se va ridica; iar cei nelegiuți își vor pierde puterea în nenorociri. (Neleguirea)

Sera parsimonia in fundo est. Non enim tantum minimum in imo sed pessimum remanet. *Seneca L. A., Epistulae 1, 5.* Economia e târzie la fund; căci la fund nu numai că rămâne foarte puțin, dar și ce-i mai rău. (Economia)

Serian sabios algunos si no creyesen que lo son. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 176.* Unii ar fi înțelepți, dacă n-ar crede că sunt. (Înțelepciune)

Seris venit usus ab annis. *Ovidius, Metamorfoze (VI, 2).* Înțelepciunea vine o dată cu anii. (Înțelepciune)

Sermo imago animi est: vir qualis, talis est oratio. *Syrus Publilius, Sententiae 1 092* Vorba este icoana sufletului: cum e omul, așa-i și felul său de a vorbi. (Vorba)

Sero in periculis est consilium quaerere. *Syrus Publilius, Sententiae, 898.* E prea târziu să te chibzuiești, când s-a ivit primejdia. (Chibzuința)

Serum est cavendi tempus in mediis malis. *Syrus Publilius, Sententiae 899.* În mijlocul nenorocirii e prea târziu să te mai ferești. (Nenorocirea)

Servat multos fortuna nocentes/ Et tantum miseris irasci numina possunt. *Lucretius, De rerum natura 3, 448 sq.* Norocul scapă pe mulți oameni răi, și zeii știu să se mânie numai pe cei nefericiți. (Noroc)

Servetur ad imum quali ab incepto processerit. *Horatius, Ars poetica (125-127).* Să fie păstrat până la sfârșit ca la început. Se folosește ca o recomandare împotriva degradării spectacolelor. (Consecvență)

Servi iis iudicibus, qui multis post saeculis de te iudicabunt et quidem haud scio an incorruptior quam nos; nam sine amore, ut sine cupiditate, et rursus sine odio, et sine invidia iudicabunt. *Cicero, Pro Marcello, 4.* Servește acelor judecători, care te vor judeca după multe veacuri și poate mai nepărtinitor decât noi; căci ei vor judeca fără simpatie, dar și fără interes, și de asemenea fără ură și fără invidie. (Judecata)

Servir le souverain et se donner un maître,/ Dépendre absolument des volontés d'autrui,/ Demeurer en des lieux où l'on ne voudrait être,/ Pour un peu de plaisir souffrir beaucoup d'ennui,/ Ne témoigner jamais ce qu'en son coeur on pense,/ Suivre les favoris sans pourtant les aimer,/ S'appauvrir en effet, s'enrichir d'espérance,/ Louer tout ce qu'on voit, mais ne rien estimer,/ Entretenir un grand d'un discours qui le flatte./ Rire de voir un chien caresser une chatte,/ Manger toujours fort tard, changer la nuit en jour,/ N'avoir pas un ami, bien que chacun on baise,/ Être toujours debout, et jamais à son aise,/ Fait voir en abrégé comme on vit à la court. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 156 sqq.* A servi pe un suveran și a-și da un stăpân, a atârna numai de voința altuia, a sta în locuri unde n-am vrea să fim, a suferi multe neplăceri pentru puțină plăcere, a nu arăta niciodată ce gândim în inima noastră, a urma pe favoriți fără însă a-i iubi, a sărăci cu adevărat, a se îmbogăți cu speranța, a lăuda tot ce vedem, dar a nu stima nimic, a ține unui om mare un discurs lingușitor, a râde când vedem un câine desmierdând o pisică, a mânca totdeauna foarte târziu, a schimba noaptea în zi, a nu avea nici un prieten, deși sărutăm pe fiecare, a fi mereu în picioare și niciodată la largul său, iată, în câteva cuvinte, viața de la curte. (Curteanul)

Servis regna dabunt captivis fata triumphos. *Iuvenalis, Satirae, 7, 201.* Destinul dă domnia la sclavi și triumful la prizonieri. (Destin)

Servitorii se cunosc, când li se dă o însărcinare; rudele la nevoie; prietenul în nenorocire; soția, când se pierde averea. *Candanyokti, 21. Böhrlingk, Indische Sprüche, 970.* (Cunoaștere)

Servitorii, ca și podoabele, trebuie puși la locul ce li se cuvine. Căci piatra nestemată, al cărei loc e pe frunte, n-o așează cineva la picior, gândind: Sunt stăpân să fac ce vreau. *Pañcatantra (K)1, 72* (Servitorul)

Servo sensato liberi servient. *Septuaginta, Siracides, 10, 25.* Pe robul înțelept îl vor sluji oamenii liberi. (Înțelepciune)

Servum pecus. *Horatius, Epistulae (I, 19, 19).* Turmă slugarnică. Astfel infierează poetul pe imitatori. În genere, oamenii servili, lingușitori, lipsiți de personalitate. (Slugărnicie)

Ses trahisons rendent toutes ses caresses suspectes, et la font ressembler à l'aigle de la fable, qui n'élève la tortue extrêmement haut que pour la laisser tomber, rompre son écaille, et enfin la devorer. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 6.* Trădările norocului fac suspecte toate alintările sale și-l fac să semene cu vulturul din fabulă, care ridică broasca țestoasă sus de tot numai ca s-o lase să cadă, să-i rupă carapacea și-n fine s-o devoreze. (Noroc)

Sese excruciat, qui beatis invidet. *Petronius, Poemata 28, 3.* Cel care invidiază pe cei fericiți se chinuiește singur. (Invidia)

Setzen wir uns an die Stelle anderer Personen, so würden Eifersucht und Hass wegfallen, die wir so oft gegen sie empfinden; und setzten wir andere an unsere Stelle, so würde Stolz und Einbildung gar sehr abnehmen. *Ap. Goethe, Maximen und Reflexionen 745* Dacă ne-am pune în locul altor persoane, rivalitatea și ura, pe care le simțim atât de des față de ele, ar cădea; și dacă am pune pe alții în locul nostru, mândria și înfumurarea ar scădea mult de tot. (Rivalitatea)

Sfătuitorul se deosebește de pîrîtor... mai ales prin aceasta: unul își dă părerea înainte de evenimente și își ia răspunderea față de cei pe care-i convinge, față de soartă, față de împrejurări, față de oricine; pe când celalalt tace, când trebuie de vorbit; iar când sentîmplă vreo neplăcere, atunci clevetește. *Demosthenes, De corona 189* (Sfetnicul)

Sfârșitul vieții este moartea pentru toți oamenii, chiar dacă s-ar închide cineva într-o celulă; dar cei aleși trebuie să întreprindă mereu tot ce-i frumos, punându-și înainte încrederea în izbândă și să suporte cu bărbăție ce dă zeul. *Demosthenes, De corona, 97.* (Alesul)

Sfatul celui bătrîn să se asculte când sosește vremea nenorocirii; altfel totdeauna cu băgare de seamă; nu însă când e vorba de mîncare sau de dragoste. *Hitopadeça 1, 20 Böhrlingk, Indische Sprüche 2 891* (Sfatul)

Sfatul dat unor nebuni îi înfurie, nu-i liniștește. *Pañcatantra (K)1, 389 (Sfatul)*

Shakespeare is the only biographer of Shakespeare. *Emerson Ralph Waldo, Essays.* Shakespeare este singurul biograf al lui Shakespeare. ([Oameni celebri – Shakespeare](#))

She would have been a wonderful wife, for crying made her eyes only more bright and more tender. *Henry O., Options.* Ar fi fost o soție minunată, căci plânsul îi făcea ochii mai strălucitori și mai dulci. ([Femeie](#))

She, the woman city, who is bold enough to say he understands her ? *Morley Christopher, Human beings.* New York, orașul femeie, cine este destul de îndrăzeț să spună că o înțelege ? ([Metropole – New York](#))

Si a la simplicidad le valió la confianza, cuánto mas al valer y al saber ! *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 182.* Dacă până și prostiei i-a ajutat adesea încrederea în sine, cu atât mai mult valorii și științei. ([Încredere](#))

Si acaso doblares la vara de la justicia, no sea con el peso de la dádiva, sino con el de la misericordia. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha 2, 42.* Dacă cumva vei apleca varga dreptății, să nu fie cu greutatea darului, ci cu aceea a îndurării. ([Dreptatea](#))

Si ad naturam vives, nunquam eris pauper; si ad opiniones, nunquam eris dives. *Seneca L. A., Epistulae, 16, 7.* Dacă vei trăi în conformitate cu natura nu vei fi niciodată sărac; dacă (însă vei trăi) în conformitate cu părerile, nu vei fi niciodată bogat. ([Bogăția](#))

Si alguna mujer hermosa viniere á spedirte justicia, quita los ojos de sus lágrimas, y tus oidos de sus gemidos, y considera despacio la sustancia de lo que pide, si no quieres que se anegue tu razon en sullanto y tu bondad en sus sospiros. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha 2, 42.* Dacă va veni la tine vreo femeie frumoasă, ca să-ți ceară dreptate, ia-ți ochii de la lacrimile ei și urechile de la gemetele ei și cercetează îndelung fondul cererii ei, dacă nu vrei ca mintea ta să se înece în plânsul ei și bunătatea ta în suspinele ei. ([Dreptatea](#))

Si d'ici à cent ans nous pouvions revenir au monde, nous verrions chez nos arrière-neveux régner des sciences dont peut-être a présent nous n'avons pas même l'idée. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 197* Dacă peste o sută de ani am putea să revenim pe lume, am vedea domnind la strănepoții nostri științe, despre care poate că-n prezent n'avem nici măcar o idee. ([Știința](#))

Si diligitis eos, qui vos diligunt, quae vobis est gratia ? Nam et peccatores diligentes se diligunt. *Novum Testamentum, Lucas 6, 32.* De iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată vi se cuvine ? Și păcătoșii iubesc pe cei ce-i iubesc pe ei. ([Iubire](#))

Si esse vis felix, deos ora, ne quid tibi ex his, quae optantur, eveniat. *Seneca L. A., Epistulae, 31, 2.* Dacă vrei să fii fericit, roagă pe zei să nu ți se realizeze ceva din cele dorite. (Dorința)

Si esurierit inimicus tuus, ciba illum;/ si sitierit, da ei aquam bibere: /prunos enim congregabis super caput eius. *Septuaginta, Proverbia, 25, 21 sq.* De flămânzește vrăjmașul tău, dă-i să mănânce pâine, dacă însetează, dă-i apă să bea,/ Fiindcă așa grămădești cărbuni aprinși pe capul lui. (Binefacerea)

Si esurierit inimicus tuus, ciba illum; si sitierit, da ei aquam bibere; prunas enim congregabis super caput eius. *Septuaginta, Proverbia 25, 21 sq.* Dacă vrăjmașul tău este flămând, dă-i de mâncare; dacă-i este sete, dă-i să bea; căci făcând aceasta, vei grămădi cărbuni de foc pe capul lui. (Dușmănia)

Si fortuna volet, fies de rhetore consul;/ Si volet haec eadem, fies de consule rhetor. *Iuvenalis, Satirae 197 sq.* Dacă va voi norocul, vei deveni din retor consul; și dacă va voi tot el, vei deveni din consul retor. (Noroc)

Si fractus illabatur orbis,/ Impavidum ferient ruinae. *Horatius, Odae, 3, 3, sq.* Dacă s-ar prăbuși cerul în bucăți, ruinele l-ar lovi fără să-1 înspăimânte. (Curaj)

Si gravis, brevis; si longues, levis. *Lucanus, 9, 404.* Scurtă dacă-i puternică; slabă dacă-i lungă. (Durerea)

Si iuvenis laboraveris, senectutem habebis beatam. *Menander, Monosticha, 388.* Dacă vei munci în tinerețe, vei avea o bătrânețe fericită. (Bătrânețea)

Si j'écris quatre mots, j'en effacerai trois. *Boileau, Satires (II, 52).* Dacă scriu patru cuvinte, voi șterge trei dintre ele. Se recomandă scriitorilor o mare exigență față de propria creație. (Exigență)

Si je pouvais encore être sensible au chagrin, ce ne serait que de m'y être autrefois livré pour des bagatelles qui ne méritaient aucune réflexion. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 38.* Dacă aș mai putea fi simțitor la mâhnire, aceasta ar fi numai pentru a mă fi dedat ei în trecut, pentru fleacuri care nu meritau să mă gândesc la ele. (Întristarea)

Si l'on juge par le passé de l'avenir, quelles choses nouvelles nous sont inconnues dans les arts, dans les sciences, dans la nature, et j'ose dire dans l'histoire ! Quelles découvertes ne fera-t-on point ! quelles différentes révolutions ne doivent pas arriver sur toute la face de la terre, dans les États et dans les empires ! Quelle ignorance est la nôtre, et quelle légère expérience que celle de six ou sept mille ans ! *La Bruyère, Les Caractères, Des jugements 107* Dacă judecăm viitorul după trecut, ce de-a lucruri noi ne sunt necunoscute în artă, știință, natură, și, îndrăznesc s-o spun, în istorie ! Ce descoperiri se vor

face ! Ce revoluții diferite se vor ivi pe toată fața pământului, în state și împărății ! Cât de mare este neștiința noastră și ce redusă experiență este aceea a șase sau șapte mii de ani ! (Viitorul)

Si la géométrie s'opposait autant à nos passions et à nos intérêts présents que la morale, nous ne la contesterions et ne la violerions guère moins, malgré toutes les démonstrations d'Euclide et d'Archimède, qu'on traiterait de rêveries, et croirait pleines de paralogismes. *Leibniz.* Dacă geometria s-ar opune pasiunilor și intereselor noastre tot atât de mult ca și morala, noi n-am contesta-o și călca-o mai puțin, în ciuda tuturor demonstrațiilor lui Euclid și ale lui Arhimede, pe care le-am trata de visări și le-am crede pline de judecăți false. (Geometria)

Si la vie est misérable, elle est pénible à supporter; si elle est heureuse, il est horrible de la perdre; l'un revient à l'autre. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme 33* Dacă viața e mizerabilă, ea e penibilă de suportat; dacă-i fericită, e oribil s-o pierzi: în ambele cazuri este același lucru. (Viața)

Si mihi difficilis formam natura negavit,/ Ingenio formae damna rependo meae. Ap. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 80.* Dacă natura dificilă mi-a refuzat frumusețea, eu îi compensez lipsa prin spirit. (Frumusețea)

Si modo solutae corporibus animae manent, felicior illis status restat quam est, dum versantur in corpore. *Seneca L. A., Epistulae 76, 25* Dacă sufletul mai există după ce s-a desprins din corp, îi este rezervată o condiție mai fericită decât atunci când se află în corp. (Sufletul)

Si nisi non esset, perfectus quilibet esset;/ Sed non sunt visi, qui caruere nisi. *La Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, II, 45.* De n-ar fi dacă, fiecare ar fi perfect; dar nu s-au văzut (pînă acum oameni) cărora să le lipsească dacă. (Dacă)

Si nos amis nous rendent des services, nous pensons qu'à titre d'amis ils nous les doivent, et nous ne pensons pas du tout qu'ils nous doivent pas leur amitié. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 179.* Dacă prietenii ne fac servicii, noi socotim că ei ni le datoresc în calitate de prieteni și nu ne mai gîndim de loc că ei nu ne sunt datori prietenia lor. (Prietenia)

Si notre condition était véritablement heureuse, il ne nous faudrait pas divertir d'y penser pour nous rendre heureux. *Pascal, Pensées 165 (415).* Dacă condiția noastră ar fi într-adevăr fericită, nu ar fi nevoie să fim împiedicați de gîndi la aceasta pentru a deveni fericiți. (Fericire)

Si nous n'avions point de défauts, nous ne prendrions pas tant de plaisir à en remarquer dans les autres. *La Rochefoucauld, Maximes 31.* Dacă n-am avea de loc defecte, nu am avea atîta plăcere să le observăm la alții. (Defecte)

Si omnia fugiendae turpitudinis adipiscendaeque honestatis causa faciemus, non modo stimulos doloris, sed etiam fulmina fortunae contemnamus licebit. Cicero, *Tusculanae disputationes* 2, 66. Dacă tot ce vom face va fi pentru a evita rușinea și pentru a dobândi onoare, vom putea disprețui nu numai ghimpii durerii, dar chiar și fulgerele soartei. (Onoarea)

Si on n'a pas ce qu'on aime, / Il faut aimer ce qu'on a. Bussy, ap. Lubbock, *On Peace and Happiness* 5. Dacă nu avem ce iubim, trebuie să iubim ce avem. (Mulțumirea)

Si parva licet componere magnis. Vergilius, *Georgica* (IV, 176). Dacă e îngăduit să compari cele mici cu cele mari. Poetul compară munca perseverentă a albinelor cu cea a Ciclopilor, făuritori de fulgere. (Perseverență)

Si perpendere te voles, sepone pecuniam, domum, dignitatem; intus te ipse considera; nunc qualis sis, aliis credis. Seneca L. A., *Epistulae*, 80, 10. Dacă vrei să te cântărești (exact), pune de o parte banii, casa, demnitatea; privește înlăuntrul tău; (căci) acum tu crezi ce spun alții despre tine. (Personalitatea)

Si possides amicum, in tentatione posside eum, / et ne facile credas ei. / Est enim amicus secundum tempus suum, / et non permanebit in die tribulationis. Septuaginta, *Siracides* 6, 7 sq.. Dacă-ți faci un prieten, fă-l punându-l la încercare și nu te încrede degrabă în el. Căci este câte unul prieten pînă la o vreme, dar nu rămîne (astfel) în ziua necazului tău. (Prietenia)

Si potes acute videre, vide, inquit, ut quam sapientissime judices. Adu-ți aminte că ceea ce-ți mișcă firul vieții și te aruncă dintr-o pasiune în alta este imaginația din lăuntru tău. Marcus Aurelius, *Ad se ipsum* 8, 38. (Imaginatia)

Si potes credere, omnia possibile sunt credenti. *Novum Testamentum*, Marcus, 9, 13. De poți crede, toate sunt cu putință pentru cel credincios. (Credința)

Si prohibita impune trascenderis, neque metus ultra, neque pudor est. Tacitus, *Annales* 3, 54. Dacă treci nepedepsit peste cele interzise, nu mai există după aceea nici frică nici rușine. (Pedeapsa)

Si succiderit, de genu pugnat. Seneca L. A., *De providentia*, 2. Dacă a căzut, mai luptă în genunchi. (Vitejie)

Si tacuisses, philosophus mansises. Boethius, *De consolatione philosophiae* (II, 13). Dacă tăceai, filozof rămîneai. Cuvinte devenite proverbiale, prin traducere, în numeroase limbi. (Înțelepciune)

Si toute notre prèvoyance ne peut rendre notre vie heureuse, combien moins notre nonchalance! Vauvenargues, *Réflexions et maximes* 146. Dacă toată prevederea noastră nu poate să ne facă viața fericită, cu atît mai puțîn nepăsarea noastră. (Prevederea)

Si un grand a quelque degré de bonheur sur les autres hommes, je ne devine pas lequel, si ce n'est peut-être de se trouver souvent dans le pouvoir et dans l'occasion de faire plaisir; et si elle naît, cette conjoncture, il semble qu'il doive s'en servir; si c'est en faveur d'un homme de bien, il doit appréhender qu'elle ne lui échappe; mais, comme c'est une chose juste, il doit prévenir la sollicitation et n'être vu que pour être remercié; et, si elle est facile, il ne doit pas même la lui faire valoir; s'il la lui refuse, je les plains tous deux. *La Bruyère, Les Caractères, Des grands, 31.* Dacă un om puternic are vreun grad de fericire mai mare decât ceilalți oameni, nu știu care ar putea fi aceea, dacă nu, poate, faptul că i se oferă puțința și prilejul de a face un bine; și când se ivește această împrejurare, se pare că el e dator să se folosească de ea: dacă-i în favoarea unui om de bine, el trebuie să se teamă ca nu cumva să-i scape ocazia; dar, fiindcă-i un lucru just, el trebuie să prevină sollicitația și să nu fie văzut decât spre a i se mulțumi; dacă lucrul e ușor, el nici măcar nu trebuie să i-l scoată în evidență; dar dacă i-l refuză, eu îi plâng pe amândoi. (Binefacerea)

Si vede oggi questo principe felicitare e domani rovinare, senza avergli veduto mutare natura o qualità alcuna. *Machiavelli, Il Principe, 25.* Vedem cum cutare domnitor izbândește azi și cade mâine, fără să i se fi schimbat caracterul sau vreo însușire. (Domnitorul)

Si vis amari, ama! *Seneca L. A., Epistulae (IX, 6).* Dacă vrei să fii iubit, iubește! (Iubire)

Si vis me flere, dolendum est primum ipsi tibi. *Horatius, Ars poetica (102-103).* Dacă vrei să mă faci să plîng, trebuie să te doară mai întâi pe tine. Sinceritatea sentimentului este una din condițiile forței emoționale ale operei de arta. (Sinceritate)

Si vis me flere, dolendum est/ Primum ipsi tibi. *Horatius, Ars poetica 102 sq.* Dacă vrei ca eu să plîng, trebuie mai întâi să suferi tu însuși. (Suferința)

Si vis omnia tibi subicere, te subice rationi. *Seneca L. A., Epistulae 37, 4* Dacă vrei să-ți supui totul, supune-te rațiunii. (Rațiunea)

Si vis pacem, para bellum. *Vegetius, Epitoma institutionum rei militaris, prol. 3.* Dacă vrei pace, pregătește război. În sens mai larg, pentru a apăra munca pașnică, trebuie să fii oricând pregătit să dai o ripostă hotărâtă agresorului potențial. (Pacea)

Si, quotiens peccant homines, sua fulmina mittat/ Iupiter, exiquo tempore inermis erit. *Ovidius, Tristia 2, 33 sq.* Dacă Jupiter ar arunca fulgerele sale, ori de câte ori păcătuiesc oamenii, în scurt timp ar rămâne dezarmat. (Pedeapsa)

Sibi primum auxilium eripere est leges tollere. *Syrus Publilius, Sententiae 906.* A înlătura legile înseamnă a-și răpi ajutorul cel dintâi sieși. (Legea)

Sic animum componamus, ut quicquid res exigit, id velimus; et in primis finem nostri sine tristitia cogitemus. *Seneca L. A., Epistulae 61, 3* Să (ne) formăm sufletul astfel, încât să voim ceea ce va cere împrejurarea; și mai ales să ne gândim la sfârșitul nostru fără tristețe. (Resemnarea)

Sic certe vivendum est. tamquam in conspectu vivamus. Sic cogitandum, tamquam aliquis in pectus intimum inspicere possit. *Seneca L. A., Epistulae 83, 1* Trebuie să trăim astfel, ca și cum am trăi în văzul lumii; să gândim astfel ca și cum cineva ar putea privi în adâncul cugetului (nostru). (Viața)

Sic enim princeps ille philosophiae disserebat: qualis cuiusque animi adfectus esset, talem esse hominem; qualis autem homo ipse esset, talem eius esse orationem; orationi autem facta similia, factis vitam. *Cicero, Tusculanae disputationes, 5, 47.* (Așa spunea cel mai mare dintre filozofi): După cum e dispoziția sufletească a cuiva, așa este și omul; și după cum e omul, tot așa este și vorba lui; și faptele sunt la fel ca vorbele, iar viața e ca faptele. (Caracter)

Sic erat in fatis! *Ovidius, Fasti (I, 481).* Așa i-a fost soarta! (Soartă)

Sic eum inferiore vivas, quemadmodum tecum superiorem velis vivere. *Ovidius, Metamorphoseon libri 47, 16.* Poartă-te cu omul acela care-i mai prejos decât tine așa cum ai vrea să se poarte cu tine acela care-i mai presus. (Purtarea)

Sic facias, quaecumque facies, tamquam spectet aliquis: omnia nobis mala solitudo persuadet. *Seneca L. A., Epistulae 25, 5)* Tot ce faci, să faci astfel, ca și cum (te-) ar privi cineva: singurătatea ne îndeamnă la toate relele. (Singurătate)

Sic enim semper spectabis res humanas ut fumi ac nihili instar, praesertim quum simul recordatus fueris, id, quod semel mutatum sit, non per infinitum tempus esse duraturum. Vei trage astfel concluzia că totdeauna cele omenești sînt fum și nimicnicie, mai cu seamă dacă ai să-ți amintești că ceea ce s-a transformat odată, nu va mai exista în nemărginita scurgere a vremii. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum, 10, 31.* (Deșertăciunea)

Sic leve, sic parvum est, animum quod laudis avarum Subruit aut reficit. *Horatius, Epistulae 2,1,179 sqq.* Atât de mic și de neînsemnat este ceea ce doboară sau reînviorează sufletul dornic de laudă. (Lauda)

Sic sapiens virtutem, si licebit, in divitiis explicabit, si minus, in paupertate. Si poterit, in patria, si minus, in exilio. Si poterit imperator, si minus, miles. Si poterit, integer, si minus, debilis. Quaecumque fortunam acceperit, aliquid ex illa memorabile efficit. *Seneca L. A., Epistulae 85, 40.* În felul acesta își va desfășura înțeleptul virtutea dacă-i va fi îngăduit, în bogăție, dacă nu, în sărăcie; dacă va putea, în patrie, dacă nu, în exil; dacă va putea ca comandant, dacă nu, ca soldat; dacă va putea, voinic, dacă nu, slab. Orice soartă va avea, el va

face din ea ceva memorabil. (Înțelepciune)

Sic volo, sic iubeo, stat pro ratione voluntas. *Iuvenalis, Satirae 6, 223* Așa vreau, așa poruncesc, voința mea ține loc de argument. (Voința)

Sic vos non vobis nidificatis aves;/ Sic vos non vobis vellera fertis oves;/ Sic vos, non vobis mellificatis apes;/ Sic vos non vobis fertis aratra boves. *Vergilius, ap. Donatus, Vita Vergilii 17.* Astfel voi, păsări, nu faceți cuiburi pentru voi;/ Astfel voi, oi, nu purtați lâna pentru voi;/ Astfel voi, albine, nu faceți miere pentru voi;/ Astfel voi, boi, nu trageți plugul pentru voi. (Munca)

Sic vos non vobis nidificatis, aves;/ Sic vos non vobis vellera fertis, oves;/ Sic vos non vo-bis mellificatis, apes;/ Sic vos non vobis fertis aratra, boves. *Vergilius.* Astfel voi clădiți cuibul, dar nu pentru voi păsărilor;/ Astfel voi purtați lâna, dar nu pentru voi, oilor;/ Astfel voi faceți mierea, dar nu pentru voi, albinelor;/ Astfel voi trageți plugul, dar nu pentru voi, boilor. «Astfel voi (munciți), dar nu pentru voi» se citează când cineva primește o răsplată care nu i se cuvine. (Necuveinit)

Sic, itur ad astra. *Vergilius, Aenais, 9, 640.* Așa se merge la stele. (Astronomia)

Sicherlich, es muss das Beste/ Irgendwo zu finden sein. *Goethe, Faust, 5 439 sq.* Fără îndoială că binele suprem trebuie să se găsească undeva. (Bine)

Sicut aranea, stans in medio telae sentit, quam cito musca aliquem filum suum corrumpit itaque illuc celeriter currit quasi de fili persectione dolens, sic hominis anima aliqua parte corporis laesa illuc festine meat quasi impatiens laesionis corporis, cui firme et proportionaliter iuncta est. *Heraclitus. ap. Diels fr. 67 a* După cum păianjenul, stând în mijlocul plasei simte îndată că o muscă îi rupe vreun fir, și de aceea aleargă iute într-acolo, ca și cum ar suferi pentru întregimea firului: tot astfel sufletul omenesc, când vreo parte a corpului este vătămată, aleargă într-acolo, ca și cum n-ar putea suferi vătămarea corpului, cu care-i unit strâns și într-un anumit raport. (Sufletul)

Sicut folium fructificans in arbore viridi,/ alia generantur, et alia deiiciuntur;/ sic generatio carnis et sanguinis,/ alia finitur, et alia nascitur. *Septuaginta, Siracides 1 4,1 8.* Precum frunzele ce cresc pe copacul stufos, unele se scutură, altele nasc la loc, tot așa este cu neamurile cărnii și ale sângelui: unul moare și altul se naște. (Generația)

Sicut qui apprehendit auribus canem, sic transit impatiens et commiscetur rixae alterius. *Vulgata, Proverbia 26, 17.* Ca unul care prinde un câine de urechi, așa (este) cel ce trece nerăbdător și se amestecă în cearta altuia. (Cearta)

Sie erheben sich nur, um andre zu erniedrigen. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 2, 137.* Ei se înalță numai pentru a înjosi pe alții. (Înălțarea)

Sie loben ewig das Geringe, / Weil sie das Gute nie gekannt. Gellert ap. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit*, IV. Ei laudă veșnic ce-i mediocru, pentru că n-au cunoscut niciodată ceea ce-i bun. (Mediocritatea)

Sie wusste den rechten Weg gewöhnlich anzudeuten, eben weil sie ins Labyrinth von Oben herabsah und nicht selbst darin befangen war. Goethe, *Dichtung und Wahrheit* XV. Ea știa să indice de obicei drumul cel bun, tocmai fiindcă ea privea de sus în Labirint și nu se afla ea însăși prinsă în el. (Îndrumarea)

Silence then becomes a fabric to clothe the consciousness. Loewinsohn Ron, *The Stillness of a Poem*, p. 379. Tăcerea devine un voal pentru a îmbrăca conștiința. (Tăcere)

Silința în lucruri imposibile, nesilința în cele posibile, din cauza rătăcirii, sau nesilința la timp: din aceste trei pricini nu izbândește fapta. Böhlingk, *Sanskrit-Chrestomathie* 213, 27 sq. (Insuccesul)

Simțurile îi sunt tefere, numele-i același, mintea e întreagă, vorba aceeași, dar, de cum îl părăsește înflăcărea (pe care) o dată averea, într-o clipă el devine altul. Ciudat lucru e acesta. Bhartrhari *Nitiçataka*, 40. (Averea)

Simțurile tulburătoare pun stăpânire cu forța chiar și pe mintea celui înțelept, care năzuiește spre libertate. *Bhagavadgita* 2, 60 (Simțurile)

Simonide fiind întrebat de ce iubește banii, deși e atât de bătrîn, răspunde: «Pentru că prefer să las, când voi muri, averea mea dușmanilor, decât să am nevoie de prieteni în timpul vieții (mele)», condamînd (prin aceasta) nestatornicia prieteniei celor (mai) mulți. *Simonides*, ap. *Stobaeus*, *Florilegium* 10, 62 (Prietenia)

Simul atque editi in lucem et suscepti sumus, in omni continuo pravitate et in summa opinionum perversitate versamur, et paene cum lacte nutricis errorem sxisse videamur. *Cicero*, *Tusculanae disputationes* 3, 2 De cum am văzut lumina zilei și am fost ridicăți, ne aflăm neconținut în tot felul de absurdități și în cele mai greșite păreri, încît s-ar crede aproape că am supt rătăcirea odată cu laptele doicii. (Rătăcirea)

Sin has many tools, but a lie is the handle that fits them all. *Holmes Oliver Wendell Jr.*, *The Autocrat at the Breakfast Table*. Păcatul are multe unelte, dar minciuna este mânerul care se potrivește la toate. (Minciuna)

Sincerum est nisi vas, quodcumque infundis acescit. *Horatius*, *Epistulae* 1, 2, 54. Dacă vasul nu e curat, tot ce torni în el se oțetește. (Educația)

Sine amicitia vitam esse nullam. *Cicero*, *De amicitia* (XXIII, 86).

Fără prietenie nu există viață. **Elogiu suprem adus prieteniei între oameni.** (Prietenia)

Sine Cerere et Baccho friget Venus. *Terentius, Eunuchus* (732). Fără Ceres și Bacchus, rămâne rece Venus. **Fără hrană și fără băutură, nu există dragoste.** (Dragoste)

Sine Cerere et Libero friget Venus. *Terentius, Eunuchus* 723. Fără Ceres și fără Bachus, Venus rămâne rece¹³³. (Iubire)

Sine ira et studio. *Tacitus, Annales* (1, 1). Fără ură și părtinire. **Caracterizare a obiectivității științifice și condiție a obiectivității în genere.** (Obiectivitate)

Singula de nobis anni praedantur euntes. *Horatius, Epistulae*, 2, 2, 55. Anii care trec ne răpesc mereu câte ceva. (Anul)

Singulos dies singulas vitas puta. *Seneca L. A., Epistulae* 101, 10. Socotește fiecare zi o viață. (Ziua)

Singur se naște omul, singur moare; singur mănîncă rodul faptei bune, singur rodul celei rele. *Manusmrti* 4, 240 *Böhtlingk, Indische Sprüche* 3822 (Singurătate)

Singurul lucru care pune în umbra și obârșia obscură și caracterul rău și toate viciile pe care le are omul este o avere mare. *Menander, Luppis, Stobaeus, Florilegium*, 91, 9. (Averea)

Singurul prieten este virtutea, care însoțește pe om și-n moarte; toate celelalte lucruri pier odată cu corpul. *Manusmrti* 8, 17 (Virtute)

Sinite illos, caeci sunt, et duces caecorum. Caecus autem si caeco ducatum praestet, ambo in foveam cadunt. *Novum Testamentum, Matthaeus* 15, 14. Dați-le pace, căci sunt orbi și îndrumători ai unor orbi. Iar dacă un orb conduce pe alt orb îndrumându-l, cad amândoi în groapă. (Neștiința)

Sinite parvulos venire ad me et non prohibueritis eos; talium est enim regnum Dei ! *Novum Testamentum, Matthaeus*, 19, 14. Lăsați-i pe copii să vină la mine și să nu-i opriți; căci a unora ca aceștia este împărăția lui Dumnezeu ! (Copiii)

Sint semper omnia homini humana meditata. *Cicero, Tusculanae disputationes* 3, 30. Omul să se gândească mereu la toate cele omenești. (Neprevăzutul)

Sint ut sunt, aut non sint. *Clement al XIII-lea*. Să fie ceea ce sunt, sau să nu fie. Răspunsul papei Clement al XIII-lea la cererea de a modifica regulamentul ordinului iezuiților. Atribuit în mod eronat lui L. Ricci, generalul acestui ordin. Expresia hotărîrii ca o instituție să nu-și dezică sarcinile fundamentale, caracteristice. (Intransigență)

¹³³ *Ceres*: pâine; *Bachus*: vin; *Venus*: dragoste

Sire, je n'avais pas besoin de cette hypothèse. *Laplace*. Sire, n-aveam nevoie de această ipoteză. Răspunsul lui Laplace la întrebarea lui Napoleon de ce n-a amintit de Dumnezeu în lucrarea sa *Mécanique céleste*. (Obiectivitate)

Sit autem omnis homo velax ad audiendum, tardus autem ad loquendum, et tardus ad iram. *Novum Testamentum, Iacobi Epistola, 1, 19*. Orice om să fie grabnic să asculte, zăbavnic să vorbească, zăbavnic la mânie. (Ascultarea)

Sit pro ratione voluntas. *Juvenalis, Satirae (VI, 223)*. Voința mea ține locul rațiunii. (Voință)

Situația face ca lucrurile să apară când mari, când mici. *Bhartrhari, Nitiçataka 45* (Situația)

Slavery is a flagrant violation of the institutions of America – direct government– over all the people, by all the people, for all the people. *Parker Theodore, Sermon, 1858*. Sclavia este o violare flagrantă a instituțiilor Americii – adică a guvernării directe – asupra tuturor oamenilor, de către toți oamenii, pentru toți oamenii. (Sclavie)

Slow rises worth, by poverty, depress'd. *Johnson Samuel, Poverty 8*. Încet se ridică meritul apăsător de sărăcie. (Meritul)

Small erections may be finished by their first architects; grand ones, true ones, ever leave the copperstone to posterity. *Melville Herman, Moby Dick, p. 152*. Clădirile mici pot fi terminate de către primii lor arhitecți; cele mari, cele adevărate lasă întotdeauna acoperișul pe seama posterității. (Arta)

Smaragdus enim num se ipso deterior fit, si non laudatur? Quid vero aurum, ebur, purpura, lyra, gladiolus, flosculus, arbuscula? Smaraldul pierde din valoarea lui, dacă nu e lăudat, sau aurul, fildeșul, purpura, sabia, mugurul, arbustul? *Marcus Aurelius 4, 20* (Valoarea)

So eingewurzelt ist bei uns der Begriff unsrer eignen Vorzüge, dass wir Ein für alle Mal der Aussenwelt keinen Teil daran gönnen mögen; ja, dass wir dieselben, wenn es nur angienge, sogar unsres Gleichen gerne verkümmerten. *Goethe, Dichtung und Wahrheit 16*. Atât de înrădăcinată e în noi ideea meritelor noastre proprii, încât nu vrem din capul locului să permitem lumii exterioare vreo participare la ele; ba chiar am dori, dacă s-ar putea, să le micșorăm la cei de o seamă cu noi. (Meritul)

So erfuhr ich frühzeitig, das uns die Menschen für das Vergnügen, das wir ihnen gewährt haben, sehr oft empfindlich büßen lassen. *Goethe, Dichtung und Wahrheit 1,1*. Astfel aflai de timpuriu, că foarte adesea oamenii ne fac să plătim scump plăcerea pe care le-o facem. (Plăcerea)

So ist der Richterstuhl der Nachwelt, wie im günstigen, so

auch im ungünstigen Fall, der gerechte Kassationshof der Urteile der Mitwelt. Darum ist es so schwer und so selten, der Mitwelt und der Nachwelt gleichmässig Genüge zu leisten. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena* 2, 243. Tribunalul posterității este, atât în cazul favorabil cât și în cel nefavorabil, curtea de casație dreaptă a sentințelor lumii contemporane. De aceea e atât de greu și de rar de a satisface deopotrivă și pe contemporani și posteritatea. (Posteritatea)

So pflegen Kinder und Volk das Grosse, das Erhabene in ein Spiel, ja in eine Posse zu verwandeln; und wie sollten sie auch sonst im Stande sein, es auszuhalten und zu ertragen? Goethe, *Dichtung und Wahrheit* 1, 2. Copiii și poporul obișnuiesc să schimbe ceea ce-i mare, ceea ce-i sublim, într-un joc, ba chiar într-o farsă; de altfel cum ar fi ei în stare să-l suporte și să-l rabde? (Sublim)

So sehr auch der Lauf der Dinge sich als rein zufällig darstellt, ist er es im Grunde doch nicht; vielmehr alle diese Zufälle selbst, τα εικε πηρομενα, werden von einer tief verborgenen Notwendigkeit, ηειμαρμενε, umfasst, deren blosses Werkzeug der Zufall selbst ist. Schopenhauer, *Über die anscheinende Absichtlichkeit im Schicksale der Einzelnen*, p. 186. Oricât de mult s-ar înfățișa mersul evenimentelor ca pur întâmplător, în fond nu este așa; dimpotrivă, toate aceste întâmplări, τα εικε πηρομενα, sunt cuprinse de o necesitate adânc ascunsă, ηειμαρμενε al cărei simplu instrument este întâmplarea însăși. (Determinismul)

So tief der Mensch in das Leben sieht, so tief sieht er auch in das Leiden. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 3, p. 230 Pe cât de adânc privește omul în viață pe atât de adânc privește el în suferință. (Sufletul)

Soția este bunul suprem al bărbatului aici (pe pământ); ea îl însoțește în pelerinajul prin aceasta viață pe cel fără tovarăș pe lume. Mahabharata 5506 Böhlingk, *Indische Sprüche* 4661 (Soție)

Soția este jumătatea omului, soția este cel mai bun. Mahabharata 1, 3028 Böhlingk, *Indische Sprüche* 230 (Soție)

Soțul este podoaba supremă a femeii (chiar) fără podoabe; căci (dacă-i) lipsită de el, ea nu strălucește, chiar când e gătită. Mahabharata 3, 2672 sq. (Soțul)

Soarele nu vede pe nici unul dintre oamenii de azi cu totul virtuos și moderat. Theognis, *Sententiae* 615 sq. (Virtute)

Soarele să nu apună peste întărâtarea voastră. *Novum Testamentum, Ad Ephesios* 4, 26. (Mânia)

Soarta înțelepților e la fel ca a unei cununi de flori: sau stă în fruntea tuturor sau se vestejește în pădure. Bhartrhari, *Nitisara* 33. (Înțelepciune)

Soarta ajută pe cei curajoși. Kathasaritsagara, 18, 311. (Curaj)

Soarta comună a oamenilor este să nu izbândească în toate. *Plutarchus, De superstitione 6. (Izbânda)*

Soarta orânduită fiecăruia de Creator este spre pierzarea lui; oriunde ar fugi, ea aleargă pe urmele lui. *Kathasaritsagara, 36, 10l. (Destin)*

Sobald die Tyrannei aufgehoben ist, geht der Konflikt zwischen Aristokratie und Demokratie unmittelbar an. *Goethe, Maximen und Reflexionen 956.* De îndată ce tirania a fost înlăturată, începe conflictul dintre aristocrație și democrație. *(Democrația)*

Sobald in irgend einem Fache ein eminentes Talent sich spüren lässt, sind alle Mediokren des Faches einhellig bemüht, es zuzudecken, ihm die Gelegenheit zu benehmen und auf alle Weise zu verhindern, dass es bekannt werde, sich zeige und an den Tag komme. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 242* De-ndată ce se face simțit un talent eminent în vreo specialitate, toate mediocritățile acelei specialități își dau, în deplin acord, osteneala să-l ascundă, să-i ia ocazia și să-l împiedice în toate chipurile de a deveni cunoscut, de a se arăta și de a ieși la lumină. *(Talentul)*

Societas leonina. *Aesopus.* Societate de lei. *(Forță)*

Societas nostra lapidum fornicationi simillima est, quae casura, nisi in vicem obstaret, hoc ipso sustinetur. *(Seneca L. A., Epistulae 95, 53* Societatea noastră seamănă foarte mult cu o boltă din pietre, care s-ar prăbuși, dacă ele n-ar rezista una alteia și dacă ea nu ar fi susținută prin însuși acest fapt. *(Societate)*

Society has destroyed the romantic space of the imagination, it has forced imagination to function upon new bases where images are translated into possibilities and historical projects. *Marcuse Herbert, The Unidimensional Man.* Societatea a distrus spațiul romantic al imaginației, a forțat imaginația să funcționeze pe noi fundamente, unde imaginile sunt traduse în posibilități și proiecte istorice. *(Societate)*

Socordiam illorum irridere libet, qui praesenti potentia credunt extinguere posse etiam sequentis aevi memoriam. *Tacitus, Annales 4, 35* Ridicolă este prostia acelor care cred că puterea lor din prezent este în stare să șteargă amintirea lor și-n viitor. *(Puterea)*

Socotește bogăția ultimul dintre bunuri, căci e cea mai nesigură din tot ce posedăm. *Alexis, ap. Stobaeus, Florilegium, 95, 8. (Bogăția)*

Socotește că-i a ta numai viața de fiecare zi; restul aparține soartei. *Euripides, Alcmene 788 sq. (Prezentul)*

Socotește comune toate nenorocirile. *Menander, Monosticha 369. (Nenorocirea)*

Socrate spunea că cei care știu ce este fiecare lucru, sunt în stare să explice și celorlalți; pe când cei care nu știu e firesc să se înșele și pe ei și să înșele și pe alții. *Xenophon, Memorabilia 4, 6 1* (Știința)

Socrate spunea că, dacă cineva ar pune să se strige în teatru să se ridice cizmarii, numai aceia s-ar scula; la fel și fierarii, țesătorii și ceilalți, după felul (îndeletnicirii lor); dacă însă (ar striga) pe cei deștepți sau pe cei drepți, s-ar scula toți. *Socrates, ap. Stobaeus, Florilegium 23, 8.* (Mulțimea)

Soit vivacité, soit hauteur, soit avarice, il n'y a point d'homme qui ne porte dans son caractère une occasion continuelle de faire des fautes; et si elles sont sans conséquence, c'est à la Fortune qu'il le doit. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 246.* Fie vioiciune, fie mândrie, fie pofta de avere, nu există om, care să nu poarte în caracterul său un prilej continuu de a face greșeli; și dacă ele sunt fără consecință, o datorește norocului. (Caracter)

Sola la miseria è senza invidia nelle cose presenti. *Boccaccio, Il Decamerone IV Proemio.* Numai nenorocirea e fără invidie în lucrurile prezente. (Invidia)

Solamen miseris socios habuisse malorum. *Ap. Spinoza, Ethica 4, 57.* Mângâierea celor nenorociți este să aibă tovarăși de suferință. (Nenorocirea)

Solem quis dicere falsum audeat? *Vergilius, Georgica (I, 463-464).* Cine ar cuteza să spună că Soarele nu este adevărat? **Adevărurile nu pot fi contestate.** (Adevăr)

Solet esse in dubiis pro consilio temeritas. *Syrus Publilius, Sententiae 911* De obicei, în împrejurări grele, temeritatea ține loc de chibzuință. (Temeritatea)

Solet hora, quod multi anni abstulerint, reddere. *Syrus Publilius 912* Adesea un ceas ne dă înapoi ceea ce ne-au luat ani îndelungați. (Redobândirea)

Soll ich vielleicht in tausend Büchern lesen,/ Dass überall die Menschen sich gequält,/ Dass hie und da ein glücklicher gewesen ? *Goethe, Faust 661-663.* Să citesc oare în mii de cărți că pretutindeni oamenii s-au chinuit, că (numai) aici, colo, a existat un fericit ? (Fericire)

Solo come son soli, in perpetuo, tutti quelli che s'inalzano sopra a tutti, che soffrono nell'oscurità per dar luce a tutti. *Papini, Storia di Cristo 2, 457* Singur cum sunt singuri, totdeauna, toți aceia care se înalță deasupra tuturor, care suferă în obscuritate pentru a da lumină la toți. (Singurătate)

Solon spunea că legile seamăna cu pâna de păianjen; căci și aceasta, dacă se întâmplă să cadă în ea ceva ușor și slab, rezistă;

dacă însă e mare, o sparge și le duce. *Solon, ap. Diogenes Laertius, 1, 2, 10.* (Legea)

Solon spunea că vorba este imaginea faptelor. *Solon, ap. Diogenes Laertius 1, 2, 10* (Vorba)

Soltanto nella solitudine viviamo coi nostri pari: con quelli che trovarono, soli, i magnanimi pensieri che ei consolano d'ogni altro bene lasciato. *Papini, Storia di Cristo 1, 70* Numai în singurătate trăim cu egalii noștri: cu acei care au găsit, singuri, nobilele gânduri care ne mîngîie azi pentru oricare alt bun lăsat. (Singurătate)

Solum unum hoc vitium adfert senectus hominibus:/ Attentiores sumus ad rem omnes, quam sat est. *Terentius, Adelphi, 833 sq.* Bătrânețea aduce oamenilor acest unic cusur: că toți sunt mai atenți la avere decât se cuvine. (Bătrânețea)

Solve senescentem... *Horatius, Epistulae (I, 1, 8).* Deshamă (calul) care îmbătrînește. **Trebuie să știi să te retragi la timp pentru a nu deveni ridicol.** (Realism)

Some circumstantial evidence is very strong, as when you find a trout in milk. *Thoreau Henry David, Journal noiembrie, 1850.* Unele dovezi faptice pot fi foarte convingătoare, ca de exemplu atunci când găsești un păstrăv în lapte. (Dovezi)

Some happy talent, and some fortunate opportunity, may form the two sides of the ladder on which some men mount, but the rounds of that ladder must be made of stuff to stand wear and tear. *Dickens, David Copperfield 42.* Vreun talent fericit și vreo împrejurare norocoasă pot forma cele două laturi ale scării, pe care se urcă unii oameni dar treptele acestei scări trebuie să fie formate dintr-un material care să reziste tocirii și roaderii. (Înălțarea)

Some people seem to expect that opportunities should find them, instead of their finding opportunities. *Lubbock, On Peace and Happiness 4.* Unii oameni par a aștepta ca prilejul să-i găsească, în loc ca ei să găsească prilejul. (Prilejul)

Something attended, something done/ Has earned a night's repose. *Longfellow Henry Wadsworth, The Village Blacksmith.* Ceva ce-ai încercat să faci, ceva ce ai făcut/ Merită o noapte de odihnă. (Munca)

Something is rotten in the state of Denmark. *Shakespeare, Hamlet (act. 1, scena 4).* E ceva putred în Danemarca. **Aluzie la o situație tulbură, ascunsă încă aparenței.** (Neclar)

Sometimes a bed of nails is really necessary to any man. *Philip Whalen, Take 1, 4: 11: 58, p. 295.* Câteodată un pat de cuie este extrem de necesar oricărui om. (Om)

Sometimes an old trick is better, just because it's so old;

nobody'll expect you to use it. O'Neill Eugene, *The Moon for the Misbegotten*, I. Câteodată un truc vechi este mai bun tocmai pentru că e atât de vechi; nimeni nu s-ar aștepta să-l folosești. (Înșelăciune)

Somnule, stăpîn al tuturor zeilor și al tuturor oamenilor. Homerus, *Ilias* 14, 233 (Somnul)

Son tontos todos los que lo parecen y la metad de los que no lo parecen. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia* 201. Proști sunt toți cei care par, și jumătate din cei care nu par. (Prostia)

Songezons à profiter de nos belles années,/ Les roses d'aujourd'hui demain seront fanées. François de Neufchâteau, *Distique*. Să căutăm să profităm de anii noștrii frumoși; trandafirii de azi mâine vor fi ofiliți. (Anul)

Songez que d'une fille on risque la vertu/ Lorsque dans son hymen son goût est combattu; .../ Et qui donne à sa fille un homme qu'elle hait/ Est responsable au ciel des fautes qu'elle fait. Molière, *Le Tartuffe* 2 2. Gândiți-vă că, dacă nu se ține seama de înclinația unei fete, atunci când e măritată, se riscă virtutea ei. .../ Și cine dă fiicei sale un bărbat pe care-l urăște,/ E răspunzător față de cer de greșelile pe care le face ea. (Căsătorie)

Sono di tre generazioni cervelli: l'uno intende da sè; l'altro discerne quello che altri intende; e il terzo non intende nè sè nè altri; quel primo è eccellentissimo, il secondo eccellente, il terzo inutile. Machiavelli, *Il Principe* 22. Sunt trei feluri de minți: una înțelege de la sine; a doua pricepe ceea ce gândește altul; iar a treia nu (se) înțelege nici pe sine nici pe altul; prima este cea mai excelentă, a doua excelentă, a treia inutilă. (Mintea)

Sono tanto semplici gli uomini, e tanto ubbidiscono alle necessità presenti, che colui che inganna troverà sempre chi si lascerà ingannare. Machiavelli, *Il Principe* 18. Oamenii sunt atât de simpli și ascultă atât de mult de necesitățile prezentului, încât acela care înșeală va găsi totdeauna pe unul care să se lase înșelat. (Înșelarea)

Sors est sua cuique ferenda. Manilius, *Astronomicon*, 4, 22. Fiecare trebuie să-și suporte destinul. (Destin)

Sors tua mortalis, non est mortale quod optas. Ovidius, *Metamorphoseon libri*, 2, 56. Soarta ta e de muritor, ceea ce dorești nu e pentru un muritor. (Dorința)

Souvent la peur d'un mal nous conduit dans un pire. Boileau, *L'Art poétique* 1, 64 Adesea teama de un rău ne duce la un rău și mai mare. (Răul)

Souvent où le riche parle, et parle de doctrine¹³⁴ c'est aux

¹³⁴ doctrine: science.

doctes à se taire, à écouter, à applaudir. *La Bruyère, Les Caractères, Des jugements, 17.* Adesea, acolo unde vorbește cel bogat, și anume despre știință, cei învățați trebuie să tacă, să asculte și să aplaude. (Bogăția)

Souvent trop d'abondance appauvrit la matière. *Boileau, L'Art poétique (III).* Adeseori prea multă bogăție (de cuvinte) sărăcește substanța (operei literare). (Stil)

Speak softly and always carry a big stick; you will go far. *Roosevelt Theodore, Address, 1901.* Vorbește încet și poartă întotdeauna la tine un ciomag mare; o să ajungi departe. (Prevederea)

Spectatum admissi, risum teneatis, amici? *Horatius, Ars poetica (5).* În fața unui asemenea spectacol, v-ați putea să nu râdeți prieteni? Sublinierea unui fapt ridicol, grotesc. (Ridicol)

Speranța este visul celui treaz. *Aristoteles, ap. Diogenes Laertius 5,1, 11* (Speranța)

Speranța nemuririi nu se poate baza pe bogăție. *Çatapatha – Brahmana 14, 5, 4, 2.* (Nemurirea)

Speranța unui câștig rușinos este începutul pagubei. *Democritus, ap. Stobaeus, Florilegium, IV, 58.* (Câștigul)

Sperat infestis, metuit secundis/ Alteram sortem bene praeparatum/ Pectus. *Horatius, Odae 2, 10, 13 sqq.* Un suflet bine pregătit speră în vremuri neprielnice (și) se teme în prosperitate de o soarta contrară. (Speranța)

Sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas. *Horatius, Epistulae 1, 2, 55.* Disprețuiește plăcerile; plăcerea cumpărată cu durere e vătămătoare. (Plăcerea)

Spes impii tanquam lanugo est que a vento tollitur; et tanquam spuma gracilis quae a procella dispergitur, et tanquam fumus qui a vento diffus est, et tanquam memoria hospitis unius diei praetereuntis. *Vulgata, Sapientia 5, 15.* Nădejdea celui nelegiuit se duce ca puful purtat de vânt, ca negura subțire alungată de furtună, ca fumul alungat de vânt; ea e trecătoare ca amintirea unui oaspe de o singură zi. *Septuaginta, Sapientia 5, 14.* (Nelegiuirea)

Spes incerti boni nomen est. *Seneca L. A., Epistulae, 10, 2* Speranța este numele unui bun nesigur. (Speranța)

Sphaera animi sui similis, quando se neque extendit ad aliquid, neque intro se contrahit, neque dilatatur, neque subsidit, sed lumine collustratur, quo veram et omnium rerum et suam ipsius naturam perspiciat. Sfera sufletului își păstrează mereu aceeași formă, deci asemenea sieși, când nu năzuiește la nimic, nu se repliază contractându-se înlăuntrul său, nu se risipește și nici nu se constrânge în sine însuși,

ci strălucește datorită unei lumini, cu ajutorul căreia întrezărește totdeauna adevărul, în toate lucrurile precum și în interiorul său. *Marcus Aurelius 11, 12.* (Sufletul)

Spiritul este infinit și de sine stătător; el nu-i amestecat cu nimic, ci există singur și separat... Căci el este cel mai subtil dintre toate lucrurile și cel mai pur; el posedă cunoașterea deplină despre orice lucru și are cea mai mare putere. Și toate câte au suflet, fie mari fie mici, peste toate stăpânește spiritul. El stăpânește peste orice mișcare de rotație, încă de la început. Dar mai întâi mișcarea începu de la un punct mic; ea însă se extinde mai departe și va merge și mai departe. Și spiritul cunoscute toate cele amestecate și cele despărțite și separate. Și pe toate le orânduie spiritul cum aveau să fie și cum au fost cele care nu mai sunt acum, și cum sunt cele care există; precum și mișcarea de rotație pe care o fac azi stelele, soarele, luna, aerul și eterul, care se separă. Și însăși mișcarea de rotație a făcut ca ele să se separe. *Anaxagoras, ap. Diels fr. 12* (Spiritul)

Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. *Novum Testamentum, Matthaeus 26, 41* Spiritul este hotărât, dar trupul este neputincios. (Spiritul)

Stans pede in uno. *Horatius, Satirae* (I, 4, 10). Stând într-un picior. În grabă, pe nepregătite, superficial. Variantă: *Stante pede* (în picioare). (Superficialitate)

Stat sua cuique dies; breve et irreparabile tempus/ Omnibus est vitae; sed famam extendere factis,/ Hoc virtutis opus. *Vergilius, Aeneis 10, 467 sqq.* Pentru fiecare e hotărâtă ziua sa (din urmă); timpul vieții este scurt și imposibil de recâștigat; dar a extinde faima (sa) prin fapte, aceasta-i opera virtuții. (Faima)

Statistics are like alienists – they will testify for either side. *La Guardia Fiorello Henry, Liberty, mai, 1933.* Statisticile sunt ca alienații – gata să depună mărturie pentru ambele părți. (Dovezi)

Statt mit den Plänen und Sorgen für die Zukunft ausschliesslich und immerdar beschäftigt zu sein, oder aber uns der Vergangenheit hinzugeben, sollten wir nie vergessen, dass die Gegenwart allein real und allein gewiss ist; hingegen die Zukunft fast immer anders ausfällt, als wir sie denken; ja, auch die Vergangenheit anders war. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 5* În loc de a ne preocupa exclusiv și mereu cu planuri și griji de viitor, sau de a ne abandona regretului pentru trecut, ar trebui să nu uităm niciodată că numai prezentul este real și sigur; că viitorul, dimpotrivă, iese mai totdeauna altfel decât ni-l gândim; ba chiar și trecutul era altfel. (Prezentul)

Stau la răspântie. Înaintea mea se află două drumuri: mă gândesc pe care să merg mai întâi. *Theognis, Sententiae 911 sq.* (Nehotarârea)

Stick to the plough until you have come to the end of the

furrow. *Proverbia.* Rămii la coarnele plugului până ai ajuns la capătul brazdei. (Perseverență)

Stiința este prietenă în țară străină, soția este prietenă în casă, doctoria este prietena bolnavului, virtutea este prietena celui mort. *Vșddhacanakya 5, 15 Böhrtlingk, Indische Sprüche 4999* (Prietenia)

Strafe nämlich, so heisst sich die Rache selber mit einem Lügenwort heuchelt sich ein gutes Gewissen. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 207* „Pedeapsă”, așa se numește singură răzbunarea: cu un cuvânt mincinos își făurește în chip ipocrit o conștiință curată. (Răzbunare)

Strange it is./ That nature must compel us to lament/ Our most persisted deeds. *Shakespeare, Antony and Cleopatra, 5, 1.* E ciudat că natura trebuie să ne silească să deplângem (tocmai) faptele pentru (săvârșirea) cărora ne-am încăpățânat cel mai mult. (Căința)

Streben wir nicht allzuhoch/ Hinauf, dass wir zu tief nicht fallen mögen. *Schiller, Wallenstein 3, 4.* Să nu năzuim prea sus, ca să nu cădem prea jos. (Năzuința)

Striving to better, oft we mar what's well. *Shakespeare, King Lear, 1, 4.* Silindu-ne să facem mai bine, stricăm adesea ce e bun¹³⁵. (Bine)

Strong and content I travel the open road. *Whitman Walt, Song of the Open Road.* Puternic și mulțumit călătoresc pe drumul mare. (Călătoria)

Stulti autem malorum memoria torquentur, sapientes bona praeterita grata recordatione renovata delectant. *Cicero, De finibus bonorum et malorum, 1, 57.* Cei proști se chiniesc cu amintirea relelor, pe când cei înțelepți se desfată cu bunurile din trecut pe care le reînnoiește amintirea recunoscătoare. (Amintirea)

Stultiae partem interdum habet felicitas. *Syrus Publilius, Sententiae 920.* Fericirea are uneori o doză de prostie. (Fericire)

Stultum est incerta si pro certis habueris. *Syrus Publilius, Sententiae 922.* Este o prostie să iei ca sigur ceea ce-i nesigur. (Nesiguranța)

Stultum est velle ulcisi alterum poena sua. *Syrus Publilius, Sententiae 925* Este o prostie să vrei să te răzbuni pe cineva pedepsindu-te pe tine. (Răzbunare)

Stultum facit fortuna quem vult perdere. *Syrus Publilius, Sententiae 927.* Pe cine vrea norocul să-l piardă, îl prostește. (Noroc)

Stultus quoque, si tacuerit, sapiens reputabitur, et si compresserit labia sua, intelligens. *Septuaginta, Proverbia 17, 28* Și cel prost, când întreabă ceva înțelpt, trece drept inteligent; și când tace, pare

¹³⁵ *Le mieux est l'ennemi du bien.*

cuminte. (Tăcere)

Sua cuique deus fit dira cupido. *Vergilius, Aeneis, 9, 184.* Dorința grozavă a fiecăruia devine o divinitate pentru el. (Dorința)

Suave, mari magno... *Lucretius, De rerum natura (II, 1).* Ce plăcut e când pe întinsa mare... E plăcut să privești furtunile de pe țarm. Potrivit doctrinei epicureice e bine să contempli situații primejdioase stînd deoparte. (Neimplicare)

Sub specie aeternitatis. *Spinoza Baruch, Ethica (V, 29).* Din punctul de vedere al veșniciei. Valoarea și semnificația reală a unor lucruri sau fapte ies în evidență numai privite din aceasta perspectivă. (Veșnicia)

Subiitque me non de nihilo veteris priscaequae doctrinae viros finxisse ac pronuntiasset caecam et prorsus exoculatam esse Fortunam, quae semper suas opes ad malos et indignos conferat nec unquam iudicio quemquam mortalium eligat, immo vero cum is potissimum deversetur, quos procul, si videret, fugere deberet, quodque cunctis est extremius, varias opinioniones, immo contrarias nobis attribuet, ut et malus boni viri fama glorietur et innocentissimus contra noxio rumore plectatur. *Apuleius, Metamorphoses 7, 2.* Mi-a venit în minte, că nu degeaba oamenii învățați din trecut au imaginat Norocul și l-au declarat orb și cu totul lipsit de vedere, deoarece veșnic aduce bogățiile sale la cei răi și nedemni, și nu alege niciodată cu chibzuință pe vreun muritor, ci, dimpotrivă, șade împreună tocmai cu aceia de care ar trebui să fugă departe, dacă i-ar vedea; și, ceea ce pune vârf la toate, el ne dă păreri diferite, ba chiar opuse, astfel încât cel rău se fălește cu reputația de om de treabă, pe când cel care-i cel mai inofensiv e defăimat. (Noroc)

Subito che un forestiere potente entra in una provincia, tutti quelli che sono in essa meno potenti gli aderiscono, mossi dalla invidia che hanno contro chi è stato potente sopra di loro. *Machiavelli, Il Principe 3* De-ndată ce un străin puternic intră într-o provincie, toți aceia care sunt în ea mai puțin puternici trec de partea lui, împinși de invidia pe care o au față de acela care a fost mai puternic decât ei. (Trădare)

Substantia cogitans et substantia extensa una eademque est substantia, quae iam sub hoc, iam sub illo attributo comprehenditur. *Spinoza, Ethica 2, 7* Substanța gânditoare și substanța extinsă este una și aceeași substanță, care-i cuprinsă când sub un atribut când sub celalalt. (Sufletul)

Such as are poor and will associate with none but the rich, are hated by those they avoid, and despised by those they follow. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 13.* Cei care sunt săraci și nu vor să se însoțească decât ce cei bogați, sunt urâți de acei pe care-i evită și disprețuiește de acei pe care-i urmează. (Însoțirea)

Suferă inimă; doar ai suportat odinioară lucruri mai grozave.

Homerus, *Odyssea* 20, 18 (Suportarea)

Suferință e bătrînețea... suferință e sărăcia, suferință e conviețuirea cu cine nu ne e drag, suferință e despartirea de cine ni-i drag. *Mahabharata* 5 196 Böhrlingk, *Indische Sprüche* 4 190 (Suferința)

Suffundere malis hominis sanguinem, quam effundere. *Tertullianus, Apologeticum*. Gândiți-vă mai curând a face pe vinovat să roșească, decât a face să-i curgă sângele. (Rușinea)

Sufletul (atot)știutor nu se naște nici nu moare; el nu provine din nimic... Nenăscut, veșnic, perpetuu, străvechi, el nu e omorît, când e omorît corpul. *Katha – Upanișad* 18 (Sufletul)

Sufletul (fiecăruia) își este (singur) prieten, sufletul (fiecăruia) își este (singur) dușman, sufletul (fiecăruia) își este (singur) martor la ceea ce săvârșește și la ceea ce (încă) n-a săvârșit. *Mahabharata* 11, 80 sq. (Sufletul)

Sufletul este acela prin care se cunoaște forma, gustul, mirosul, sunetele, atingerile, iubirea, este oare ceva, care să(-i) rămână (necunoscut) ? *Katha – Upanișad* 3 (Sufletul)

Sufletul este format din gândire. După cum e gândirea lui în lumea aceasta, așa devine el după moarte. *Chandogya – Upanișad* 3, 14, 1 (Sufletul)

Sufletul fiind mai subtil decât ceea ce-i subtil, nu poate fi gândit. *Katha – Upanișad* 8 (Sufletul)

Sufletul mi-i curajos, căci am îndurat multe suferințe pe valuri și-n război. După ele poate să vină și asta. *Homerus, Odyssea*, 17, 284 sq. (Curaj)

Sufletul nu poate fi găsit nici prin textele sfinte, nici prin rațiune, nici prin multă învățătură. Acela îl găsește, pe care îl alege; aceluia i se descoperă propriul său suflet. *Katha – Upanișad* 23 (Sufletul)

Sufletul suprem este marele stăpîn, cel ce pune în mișcare tot ce există; el e stăpînul fericirii absolute, e lumina, e nepieritor. *Çvetaçvatara – Upanișad* 3, 12 (Sufletul)

Sufletul, ascuns în toate ființele, nu se manifestă. Dar e văzut de mintea ascuțită și subtilă a celor cu vederea subtilă. *Katha – Upanișad* 12 (Sufletul)

Sufletul, asemenea luminii fără fum, stăpînind trecutul și viitorul, este azi și va fi mâine. *Katha – Upanișad* 13 (Sufletul)

Sufletul, mai subtil decât ceea ce-i subtil și mai mare decât ceea ce-i mare, e așezat în cavitatea (inimii fiecărei) ființe. Cine-i liberat de dorințe, acela, lipsit de întristare, privește prin favoarea

Creatorului această măreție a sufletului. *Katha – Upanișad 20 (Sufletul)*

Sui cuique mores fingunt fortunam. *Nepos Cornelius, Atticus 11.* Caracterul fiecăruia îi făurește norocul. (Noroc)

Suis qui nescit parcere, inimicis favet. *Syrus Publilius, Sententiae, 938.* Cine nu știe să cruțe pe ai săi, acela favorizează pe dușmani. (Cruțarea)

Sume superbiam/ Quaesitam meritis. *Horatius, Odae 3, 30,14 sq.* Fii mândru de meritele tale. (Meritul)

Summa est: semper humana spectari oportere ut in unum diem durantia et vilia, fieri mukum, oras salsuram aut favillam: hoc quod puncti instar obtinet tempus naturae convenienter transigere et aequo animo hinc discedere, perinde atque oliva maturitatem adepta decideret, genitricem [terram] collaudans arborique gignenti gratias agens. Așadar, mărunta parte din vreme ce ți-a fost sortită petrece-o potrivit cu natura, întocmai cum măslina cade în clipa când e coaptă, binecuvîntînd natura care a purtat-o în sine, arătîndu-se recunoscătoare pomului unde a crescut ca fruct. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 4, 48.* (Natura)

Summa petit livor: perflant altissima venti. *Ovidius, Ex Ponto 369.* Invidia se-ndreaptă spre culmi; și vânturile suflă peste înălțimile cele mai mari. (Invidia)

Summa sumarum. *Plautus, Truculentus (I, 1).* Suma sumelor, adică totul. Prin s.s. exprimăm ideea de plenitudine (cu privire la cantitate) sau de superlativ (referitor la calitate). (Superlativ)

Summum crede nefas animum praeferre pudori,/ Et propter vitam vivendi perdere causas. *Juvenalis, Satirae 8, 83 sq.* Să știi că cea mai mare nelegiuire este a pune viața mai presus de cinste, și de dragul vieții să pierzi rațiunea de a trăi. (Viața)

Summum ius, summa iniuria. *Cicero, De officiis (I, 10, 33).* Excesul de dreptate este o supremă nedreptate/injustiție; cel mai mare drept, cea mai mare nedreptate. *Adagiul din dreptul roman. Aplicarea strictă a legii poate duce la acte de injustiție.* (Injustiție)

Sunt cinci feluri de morți vii: cel sărac, cel bolnav, cel prost, cel pribeag și cel care veșnic servește. *Pañcatantra (K) 1, 266.* (Moartea)

Sunt lacrimae rerum. *Vergilius, Aeneis (I, 462).* Ai de ce vărsa lacrimi (pentru lucrurile pe care le vezi). *Exclamația lui Enea, care vede în Cartagina un șir de tablouri din războiul troian.* (Nenorocire)

Sunt multi, et quidem cupidi splendoris et gloriae, qui eripiunt aliis quod aliis largiantur. *Cicero, De officiis, 1, 14.* Sunt mulți, și anume dintre acei care năzuiesc spre strălucire și glorie, care răpesc de la unii ca să dăruiască la alții. (Dărnicia)

Sunt nedumerit și nu pot să aflu ce e mai bine pentru muritori ? să aibă copii, sau să guste viața fără ei ? Eu văd că acei cărora nu li s-au născut (copii) sunt nefericiți; iar cei care au, nu sunt întru nimic mai fericiți. Într-adevăr, dacă copiii sunt răi, este cea mai mare calamitate; iar dacă sunt cuminiți, (iarăși) e un mare rău; (căci) ei provoacă neliniște părinților, să nu li se întâmple ceva. Euripides, Oenomaus, ap. Stobaeus, Florilegium, 76, 2. (Copiii)

Sunt trei soiuri de oameni pe care le urgisește sufletul meu și a căror viață mă dezgustă foarte: calicul fudul, bogatul înțelegător și bătrânul desfrânat și fără minte. Septuaginta, Siracides 25, 2. (Mândria)

Sunt unii care nu trăiesc viața din prezent, ci se pregătesc cu multa grijă ca pentru a mai trăi o alta viață, nu cea de acum; iar între acestea timpul nefolosit se duce. Antiphon, ap. Stobaeus, Florilegium 16, 19. (Viața)

Sunt vorbe care vindecă sufletul bolnav. Aeschylus, Prometheus 378 (Vorba)

Suntem capabili să vedem ceea ce-i rău la alții; dar când îl făptuim noi înșine, nu ne dăm seama. Sosiphanes, ap. Stobaeus, Florilegium 23, 2 (Răul)

Supărător lucru e un bătrân printre tineri. Menander, Monosticha, 56, Supplementa ex Aldus. (Bătrânețea)

Super flumina Babylonis. Psalmi (136). La râul Babilonului. Aluzie la robia babiloneană. În genere, referire la soarta tristă a celor surghiuniți. (Surghiun)

Superat quoniam fortune, sequamur,/ Quoque vocat, vertamus iter. Vergilius, Aeneis, 5, 22 sq. De vreme ce ne covârșește soarta, s-o urmăm și să ne-ndreptăm unde ne cheamă. (Destin)

Superfluous wealth can buy superfluities only. Money is not required to buy one necessary of the soul. Thoreau Henry David, Walden: Conclusions. Avuția supremă nu poate cumpăra decât lucruri superflue. Nu ai nevoie de bani ca să cumperi un lucru necesar sufletului. (Bani)

Superioritatea fiecăruia este o trinitate: minte, putere și noroc. Ion din Chios, ap. Diels fr. 1 (Superioritatea)

Superstitiosi vates impudentes que harioli,/ Aut inertes aut insani aut quibus egestas imperat,/ Qui sibi semitam non sapiunt, alteri monstrant viam,/ Quibus divitias pollicentur, ab iis drachumam ipsi petunt/ De his divitiis sibi deducant drachumam, reddant cetera. Ennius Quintus, Fragmenta 337 b, ap. Diehl Profeti și prezicători nerușinați, incapabili, smintiți sau siliți de sărăcie, arată altora drumul, fără a-și cunoaște propria lor cărare și cer o drachmă de la aceia cărora le promet bogăție. Să-și rețină drachma din acea bogăție și să ne dea restul. (Prezicerea)

Supra mortuum plora, defecit enim lux eius;/ et supra fatuum plora, teficit enim sensus./ Modicum plora supra mortuum, quoniam requievit; nequissimi enim nequissima vita super mortem fatui.

Septuaginta, Siracides 11 Să-l plîngi pe cel mort, căci îi lipsește lumina; să-l plîngi și pe cel prost, fiindcă îi lipsește mintea. Pe cel mort să-l plîngi cu duioșie, căci a găsit odihna; dar viața celui natărau e mai rea decât moartea. (Prostia)

Supremum vale.¹³⁶ *Ovidius, Metamorphoseon libri (X, 62)*. Ultimul rămas bun. Act de despărțire dureroasă și definitivă de o ființă apropiată. (Durerea)

Supune-te împrejurărilor, și nu pluti împotriva vântului. *Phocylides, Sententiae 121*. (Împrejurarea)

Sur les ailes du Temps la tristesse s'envole:/ Le Temps ramène les plaisirs./ Entre la veuve d'une année/ Et la veuve d'une journée/ La différence est grande. On ne croirait jamais/ Que ce fût la même personne. *La Fontaine, Fables 6, 21* Pe aripile timpului își ia zborul tristețea: Timpul readuce plăcerile. Între văduva de un an și văduva de o zi deosebirea este mare. N-ar crede nimeni că-i aceeași persoană. (Timp)

Sure, he, that made us with such large discourse,/ looking before and after, gave us not./ that capability and godlike reason,/ to fust in us unus'd. *Shakespeare, Hamlet 4, 4* Fără îndoială că cel care ne-a creat cu o judecată atât de mare, privind înainte și în urmă, nu ne-a dat aceasta capacitate și rațiune divină pentru a mucegai în noi neîntrebuințată. (Rațiunea)

Sursum corda! *Plîngerile lui Ieremia (3, 41)*. Sus inimile! Ulterior, formulă în liturgia catolică. În genere, îndemn la sentimente înălțătoare și acțiuni mari. (Înălțător)

Sus sprichent die dâ sint begraben/ beide zen alten und zen knaben:/ « daz ir dâ sît, daz wâren wir,/ das wir nû sîn, daz werdet ir». *Freidank, Bescheidenheit 165*. Cei care sunt înmormântați aici grăiesc astfel către tineri și bătrâni: « Ce sunteți voi acum, asta am fost noi; ce suntem noi acum, asta veți fi voi ». (Moartea)

Suspicio probo homini tacita iniuria est. *Syrus Publilius, Sententiae, 942*. Bănuiala este pentru omul onest o jignire tăcută. (Banuiala)

Sustine et abstinence! *Epictetus*. Rabdă și stăpînește-te! Versiunea latină a unei vechi maxime grecești, devenită deviza filozofului stoic Epictet. Indică două modalități ale rezistenței la rău: puterea de a îndura și aceea de a fi stăpîn pe tine însuși, ferindu-te de patimile care-ți subminează libertatea morală. (Răbdare)

Sustine et abstinence. *Epictetus, ap. Gellius, Noctes-atticae 17, 19, 6* Rabdă și abține-te! (Suportarea)

¹³⁶ Variantă: *Aeternum vale*.

Sute de griji și de boli de tot felul macină sănătatea oamenilor. Unde se îndreaptă norocul, acolo-i deschisă și poarta pentru nenorociri. Iute și neînduplecat pune stăpânire moartea pe tot ce se naște. Ce e durabil din tot ce creează destinul capricios ? *Bhartrhari, Vairagyaçataka, 104.* (Existența)

Suum cuique pulchrum est...; sic se res habet; te tua, me delectant mea. *Cicero, Tusculanae disputationes 5, 63.* Fiecăruia i se pare frumos ce-i al lui...; așa stau lucrurile: ție îți plac ale tale, mie ale mele. (Plăcerea)

Suus cecique attributus est error. *Catullus 22, 20* Fiecare își are rătăcirea sa. (Rătăcire)

Swann ich der boesen hulde hân,/ so hân ich etewaz missetân. *Freidank, Bescheidenheit 35, sq.* Ori de câte ori mă bucur de favoarea celor răi, am săvârșit vreo faptă rea. (Favoarea)

Swer übel wider übel tuot,/ daz ist menschlicher muot;/ swer guot wider übel tuot,/ daz ist gotelicher muot;/ swer übel wider guot tuot,/ dar ist tiuvelicher muot. *Freidank, Bescheidenheit 121 sqq.* Cine face rău pentru rău, acela are un caracter omenesc; cine face bine pentru rău, acela are un caracter dumnezeiesc; (dar) cine face rău pentru bine, acela are un caracter diavolesc. (Fapta)

Swer verdient der tôren haz,/ der gevelt den wisen deste haz. *Freidank, Bescheidenheit 37 sq.* Cine își atrage ura celor nebuni, acela place cu atât mai mult celor înțelepți. (Ura)

Swie man ze walde rüefet;/ daz selbe er wider güefet;/ ein minne d'andern suochet,/ ein fluoch dem andern fluochet. *Freidank, Bescheidenheit 129 sqq.* După cum strigă cineva spre pădure, așa îi și răspunde ea; iubirea caută iubire, blestemul răspunde cu blestem. (Iubire)

Symbolism is emphatic since it shapes new wholes; whereas allegory deals with fixities and definitives that it does not basically modify. *Mathiessen F. O., American Renaissance p. 149-150.* Simbolismul este emfatic¹³⁷ pentru că formează noi întreguri; în timp ce alegoria se ocupă de lucruri fixe și definitive, pe care nu le schimbă fundamental. (Simbol)

Ș

Șade norocul celui care șade, stă norocul celui care stă; doarme norocul celui care doarme, umblă norocul celui care umblă. *Aitareya – Brahmana, ap. Böhlingk, Sanskrit-Chrestomathie 31, 22 sq.* (Noroc)

Șase semne are prietenia: dă și primește, se destăinuie și întreabă, mănîncă și ospătează. *Pañcatantra 49 ; Böhlingk, Indische*

⁴⁶ *Plin de emfazl, nenatural, pretențios, bombastic.*

Sprüche 1103. (Prietenia)

Și ceea ce-i bun și ceea ce-i plăcut pun stăpânire pe om. Înțeleptul le cuprinde cu mintea și face deosebire între ele. El pune ceea ce-i bun mai presus de ceea ce-i plăcut; pe când cel mărginit alege ce-i plăcut, pentru a dobândi și a păstra. *Katha – Upanișad 2.* (Plăcerea)

Și cei îndrăzneți dau înapoi, când văd că moartea e aproape. *Sophocles, Antigona 580 sq.* (Moartea)

Și cel înțelept și cel prost și cel bogat și cel sărac, toți ajung în puterea morții însoțiți de faptele lor bune sau rele. *Mahabharata, 12, 5717; Böhrlingk, Indische Sprüche 4596.* (Moartea)

Și cel cu minte și cel fără minte dobândesc fericire datorită destinului. *Mahabharata, 6486; Böhrlingk, Indische Sprüche, 3652.* (Destin)

Și cel defăimat să facă fapte bune; să se mulțumească cu stadiul de viață în care se află și să se poarte deopotrivă cu toate ființele. Numai semnul distinctiv nu-i un indiciu de virtute. *Manu 6, 66 – Böhrlingk, Indische Sprüche 1225* (Purtarea)

Și cel prost se deșteaptă în contact cu cel înțelept. *Kalidaça; Malavikagnimitra 28; Böhrlingk, Indische Sprüche 2122.* (Prostia)

Și desfășurând comorile înțelepților din vechime, pe care ni le-au lăsat scrise în cărți, le parcurg împreună cu prietenii (mei), și când vedem ceva bun, alegem și socotim ca un mare câștig, când putem fi de folos unul altuia. *Xenophon, Memorabilia, 1, 6, 14.* (Cartea)

Și din otravă trebuie luată ambrozie, și de la un copil o vorbă înțeleaptă, și de la un dușman o purtare bună, și de la un impur aurul. *Manusmṛti 2, 239; Böhrlingk, Indische Sprüche 2 870.* (Luarea)

Și eu odinioară, când eram tânăr, aveam limba leneșă, dar mâna activă: acum însă văd prin experiență că la muritori limba conduce totul, nu faptele. *Sophocles, Philoctetes 96 sqq.* (Limba)

Și fără pază stă cel păzit de soartă; și cel bine păzit piere, dacă-l lovește soarta; trăiește și cel neocrotit și părăsit într-o pădure; și piere în casă chiar cel bine ferit. *Pañcatantra (K.), 1, 20.* (Destin)

Și ființele se însoțesc cu cele de același soi; ca porumbeii cu porumbei, cocorii cu cocori, și la fel și celelalte. Tot așa se întâmplă și cu lucrurile neînsuflețite ca și cum asemănarea dintre ele ar avea puterea de a le reuni. *Demades, ap. Diels, fr. 164.* (Însoțirea)

Și focul provenit din (lemn de) santal arde, și cel născut dintr-o familie distinsă, dacă-i ticălos, e ticălos. *Böhrlingk, Sanskrit-Chrestomathie 203,1 sq.* (Familia)

Și mintea (poate fi) lovită de destin. *Pañcatantra (B.) 2, p. 36, r. 14. (Mintea)*

Și mintea celui foarte inteligent se pierde din cauza neconținței preocupării privitoare la unt, sare, ulei, orez, haine și lemne. *Pañcatantra (B) 5, 5. (Mintea)*

Și niște vreascuri uscate pot fi de folos, și niște butuci, ba chiar și praful; nu însă domnitorii care și-au pierdut tronul. *Ramayana 3, 37, 18. (Domnitorul)*

Și otrava devine lapte la o vacă; și laptele devine otravă la șarpe, din cauza deosebirii dintre cel care merită și cel care nu merită. De aceea darul cel mai de seamă e acela care-i dat celui care merită. *Böhtlingk, Sanskrit-Chrestomathie, 201, 29 sq. (Darul)*

Și pe cei buni și pe cei răi îi poartă pământul; și pe cei buni și pe cei răi îi încălzește soarele; și asupra celor buni și asupra celor răi suflă vântul; și pe cei buni și pe cei răi îi spală apa¹³⁸. *Mahabharata, 12, 2798; Böhtlingk, Indische Sprüche 5222. (Bunătatea)*

Și piatra de ascuțit nu poate tăia, dar face fierul tăios. *Plutarchus, Decem oratorum vitae 31. (Piatra)*

Și săracul doritor de-a avea și bogatul doritor de mai mult – sufletul lor e deopotrivă stăpânit de grijă. *Lycophron, ap. Stobaeus, Florilegium 5, 32. (Grija)*

Și tu și eu, alții am fost ieri, alții suntem azi, alții vom fi în viitor, și niciodată aceiași. *Epicharmus, ap. Diels, Fr. 9, v. 11 sq. (Nestatornicia)*

Și un copil rău, cu purtare urâtă, slut, prost, pătimăș, și ticălos, este o bucurie pentru inima celor care-l au. *Pañcatantra (B.), 5, 19. (Copiii)*

Și un mișel poate face rău unor oameni în răstriște. Când elefantul e cufundat în mîl, broasca i se suie pe cap. *Böhtlingk, Sanskrit-Chrestomathie 201, 27 sq. (Răstriștea)*

Și unui dușman, când vine în casă, trebuie să i se dea ospitalitatea obișnuită; copacul nu refuză umbra (sa) nici celui care vine să-l taie. *Hitopadeșca 1, 4. (Ospitalitatea)*

Și zeii pot fi înduplecați. *Homerus, Ilias 9, 497 (Zei)*

Și zeul ajută o îndrăzneală justificată. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 7, 4. (Îndrăzneala)*

¹³⁸ Cf. C\ el face s\ r\sar\ soarele peste r\i [i peste buni [i trimite ploaie peste drep]i [i peste nedrep]i.

Și zeul ajută pe cel ce se ostenește. Euripides, Hippolytus, ap. Stobaeus, Florilegium 29, 34. (Munca)

Și zeul ajută un curaj îndreptățit. Menander, ap. Stobaeus, Florilegium, 7, 4. (Curaj)

Știm și cunoaștem ce e bun, dar nu-l practicăm. Euripides, Hippolytus 382 sq. (Morală)

T

'Tis a base/ Abandonment of reason to resign/ Our right of thought – our last and only place/ Of refuge. Byron, Childe Harold's Pilgrimage 4, 127. Este o josnică părăsire a rațiunii să renunțăm la dreptul nostru de a gândi – ultimul și singurul nostru loc de refugiu. (Gândirea)

Tăcerea e mai sigură decât vorba. Epictetus, ap. Stobaeus, Florilegium 35, 10 (Tăcere)

Tăcerea este aliata acuzatorului. Sophocles, ap. Stobaeus, Florilegium 13, 9 (Tăcere)

Tăcerea este mai de folos pentru tine decât mulțimea vorbelor. Imn babilonian (Tăcere)

Tăcerea face să izbândească totul. Pañcatantra B 4, 44 (Tăcere)

Tabula rasa. Locke J., Tablă ștersă, curată. Anticii scriau pe table cerate, putînd șterge, la nevoie, cele scrise. În concepția lui J. Locke, care a pus în circulație această expresie, omul vine pe lume cu o minte *tabula rasa* (foaie nescrisă), pe care se imprimă apoi cunoștințele căpătate prin educație și prin traiul în societate. A face *tabula rasa*, în sens curent înseamnă a șterge cu buretele trecutul, a o lua de la început. (Început)

Taciturnitas stulto homini pro sapientia est. Syrus Publilius, Sententiae 947 La cel prost tăcerea ține loc de înțelepciune. (Tăcere)

Take each man's censure, but reserve thy judgment. Shakespeare, Hamlet, 1, 3. Primește critica oricui, dar rezervă-ți hotărârea. (Critica)

Tal vez hay que se busca una cosa y se halla otra. Cervantes, Don Quijote de la Mancha, 1,16. Se întâmplă uneori că se caută un lucru și se găsește altul. (Căutarea)

Talent is that which is in a man's power; genius is that in whose power man is. Lowell James Russell, Rousseau and the sentimentalists. Talentul este ceea ce se află în puterea omului; geniul este ceea ce îl are pe om în puterea lui. (Geniu)

Talent without tact is only half talent. Greely Horace, Tribune,

1841. Talent fără tact este numai jumătate de talent. (Geniu)

Talents differ: everything is arranged well and wisely./ If I can't carry woods upon my back,/ You cannot crack nuts. *Proverbia.* Talentele diferă; totul este aranjat bine și cu înțelepciune;/ Dacă eu nu pot purta păduri în spinare,/ Nici tu nu poți sparge nuci. (Expert)

Talentul dispare, când cineva e biruit de plăcerea cea dulce. *Euripides, Antigona ap. Stobaeus, Florilegium 30, 1 (Talentul)*

Tales sunt hominum mentes quali peter ipse/ Iuppiter auctiferas lustravit lampade terras. *Cicero, De fato, ap. Augustinus, De civitate Dei 5, 8, 5.* Astfel este dispoziția sufletească a oamenilor de pe pământ după cum e ziua pe care o trimite părintele zeilor și al oamenilor. *Homerus, Odyssea 18, 136 sq. (Dispoziția)*

Talk not of bitterness of middleage and afterlife; a boy can feel all that and much more, when upon his young soul the mildew has fallen... I had learned to think much and bitterly before my time. *Melville Herman, Journal.* Nu îmi vorbiți despre amărăciunea maturității și a bătrâneții; și un băiat o poate simți, și mai mult încă, atunci când asupra sufletului lui tânăr a căzut mucegaiul.. Am învățat de tânăr să gândesc mult și amarnic. (Copilărie)

Tam deest quod habet avaro, quam misero quod non habet. *Syrus Publilius, Sententiae, 1098.* Avarului îi lipsește tot atât de mult ceea ce are ca și sărmanului ceea ce n-are. (Avariția)

También tenga por crédito el ser murmurado de algunos, y más de aquellos que de todos, los buenos dicen mal. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia, 245.* Să socotim ca o cinste că ne critică unii, mai ales aceia care defăimează tot ce-i excelent. (Critica)

Tamdiu discendum est, quamdiu vivis. *Seneca L. A., Epistulae 76, 3.* Trebuie să învățăm cât timp trăim. (Învățarea)

Tan necio es el que se rie de todo como el que se pudre de todo. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 209* Cine râde de orice, e un prost tot atât de mare ca și acela care se întristează de orice. (Râsul)

Tânărul nu-i în stare să judece ce e alegoric și ce nu, ci orice părere primește el, îi va rămâne neștearsă și neschimbată. De aceea, fără îndoială, trebuie de făcut tot posibilul ca ceea ce aud (tinerii) pentru întâia oară să fie expus cât mai frumos și să se refere la virtute. *Plato, Res publica 2, 17. (Educația)*

Tanquam/ Sit proprium quidquam, puncto quod mobilis horae,/ Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc morte suprema/ Permutet dominos et cedat in altera iura. *Horatius, Epistulae 2, 2,171 sqq..* Ca și cum ar (putea) fi propriu ceva, care nestatornic în orice clipă, când prin rugăminți, când cu bani, când prin forță, când prin moartea finală, schimbă stăpînul și trece în proprietatea altuia. (Proprietatea)

Tanta suele ser la necesidad, cuanta fuere la hermosura. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 273.* De obicei, pe cât e de mare frumusețea cuiva, pe atâta și prostia sa. (Frumusețea)

Tanta vecordia innata quoiquam ut siet,/ Ut malis gaudeant atque ex incommodis/ Alterius sue ut comparent commoda ? *Terentius, Andria, 626 sqq.* Se poate să fie unii atât de lipsiți de minte, încât să se bucure de răul altuia și din necazurile lui să-și făurească bucuriile lor ? (Bucurie)

Tantae molis erat Romanam condere gentem. *Vergilius, Aeneis (I, 33).* Atîta trudă a cerut întemeierea poporului roman. În genere, o activitate dusă la bun sfârșit prin biruirea a numeroase dificultăți. (Perseverență)

Tantaene animis coelestibus irae! *Vergilius, Aeneis (I, 11).* Încape atîta mînie în sufletele zeilor! Referire la ura constantă a Iunonei împotriva troienilor. În genere, aluzie la resentimente statornice. (Ura)

Tanti uomini, che in terra hanno voluto gustare vita celeste, dissero con una voce: Ecce elongavi fugiens, et mansi in solitudine. *Bruno Giordano, ap. Schopenhauer Aphorismen zur Lebensweisheit 5. 9.* Atîția oameni, care au voit să guste o viață cerească pe pământ, au zis într-un glas: Iată, m-am depărtat fugind și am rămas în singurătate. (Singurătate)

Tanto el vencedor es mas honrado,/ Quanto mas el vencido es reputado. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha 2,14* Învingătorul e cu atît mai onorat, cu cât învinsul e mai renumit. (Victoria)

Tantum doluerunt, quantum doloribus se inseruerunt. *Augustinus, De civitate Dei, 1, 10.* Cu cât se lasă mai mult pradă durerii, cu atît suferă mai mult. (Durerea)

Tantum metunnt, quantum nocent. nec ullo tempore vacant. *Seneca L. A. 105, 7* Pe cât fac rău, pe atîta se tem, și n-au o clipă de răgaz. (Teama)

Tantum ne noceas, dum vis prodesse, videto. *Ovidius, Tristia, 1, 1, 101.* Numai vezi să nu faci rău, în timp ce vrei să fii de folos. (Ajutorul)

Tantum Religio potuit suadere malorum! *Lucretius, De rerum natura 1, 101* La atîtea rele a fost în stare să îndemne superstiția! (Superstiția)

Tantummodo incepto opus est, cetera res expedit. *Sallustius, De coniuratione Catilinae 20, 10.* E nevoie numai de a începe; restul îl va aduce la îndeplinire situația. (Început)

Tapfer ist der Löwensieger,/ Tapfer ist der Weltbezwinger,/ Tapferer, wer sich selbst bezwang. *Herder, Placidus (Vitejie)*

Tausend Pfade gibt es, die noch nie gegangen sind, tausend Gesundheit und verborgene Eilande des Lebens. Unerschöpht und

unentdeckt ist immer noch Mensch und Menschen-Erde. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra, 1, 113.* Există mii de cărări care încă n-au fost umblate niciodată, mii de sănătăți și de insule ascunse ale vieții. Inepuizabil și nedescoperit încă mai este omul și pământul oamenilor. (Necunoscutul)

Te autem, si in oculis sis multitudinis, tamen eius iudicio stare nolim nec, quod illa putet, idem putare pulcherrimum. Tuo tibi iudicio est utendum. *Cicero, Tusculanae disputationes 2, 63.* Nu vreau să te iei după judecata mulțimii, chiar dacă privirile ei sunt îndreptate asupra ta, nici să socoți că cel mai frumos lucru este ceea ce socoate ea. Trebuie să te folosești de propria ta judecată. (Judecata)

Tel a assez d'esprit pour exceller dans une certaine manière et en faire des leçons, qui en manque pour voir qu'il doit se taire sur quelque autre dont il n'a qu'une faible connaissance; il sort hardiment des limites de son génie; mais il s'égaré et fait que l'homme illustre parle comme un sot. *La Bruyère, Les Caractères, Des jugements, 63* Cutare are destul spirit pentru a excela într-o anumită materie și a da lecții, dar e lipsit de spirit pentru a vedea că trebuie să tacă în altă materie, despre care nu are decât slabe cunoștințe; el iese cu îndrazneală din limitele geniului său; dar se rătăcește și face ca omul ilustru să vorbească la fel ca un prost. (Spiritul)

Tel homme est ingrat, qui est moins coupable de son ingratitude que celui qui lui a fait du bien. *La Rochefoucauld, Maximes 96.* Uneori un om nerecunoscător este mai puțin vinovat de nerecunoștința sa decât acela care i-a făcut bine. (Nerecunoștința)

Tels hommes passent une longue vie à se défendre des uns et à nuire aux autres, et ils meurent consumés de vieillesse, après avoir causé autant de maux qu'ils en ont soufferts. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme 126* Sunt oameni care își trec o viață îndelungată ca să se apere de unii și să facă rău altora; ei mor consumați de bătrânețe, după ce au pricinuit tot atât rău pe cât au suferit. (Răutatea)

Telum imbelle sine ictu. *Vergilius, Aeneis (II, 544).* Lance aruncată fără vlagă. Lancea aruncată de bătrînul rege Priam împotriva lui Pirus. Lovitura slabă, care nu-și atinge ținta. (Neîndemănic)

Tempi passati. *Iosif II-lea.* Timpuri trecute. Reflecție sugerată împăratului Iosif II-lea al Germaniei, pe care papa Pius al VI-lea îl implora zadarnic să renunțe la reforma religioasă, la vederea tabloului care reprezenta pe Frederic Barbarossa cerînd iertare papei Alexandru al III-lea. (Regret)

Tempo, lugar y ventura/ Muchos ay qui an tenido;/ Pocos ay qui an sabido/ Gozar de la conjuntura. Ap. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 108.* Timp, loc și noroc sunt mulți care au avut; (dar) puțini sunt aceia care au știut să se folosească de împrejurare. (Împrejurarea)

Tempora mutantur et nos mutamur in illis. Lothar I. Vremurile se schimbă și noi o dată cu ele. **Cugetare a împăratului Lothar I, care și-a sfârșit viața în călugărie.** (Timp)

Tempora si fuerint nubila, solus eris. Ovidius, *Tristia* (I, 1, 40). Dacă timpul se schimbă în rău, vei rămîne singur.¹³⁹ (Timp)

Tempori parendum. Ap. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales* I, 154. Trebuie să ne supunem împrejurărilor. (Împrejurarea)

Temporis filia veritas. ap. Gellius 12, 11, 7. Adevărul este fiul timpului. (Adevăr)

Temporis, officium est solacia dicere certi,/ Dum dolor in cursu est et petit aeger opem./ At cum longa dies sedavit vulnera mentis,/ Intempestive qui movet illa, novat. Ovidius, *Ex Ponto* 4, 11, 17 sqq. Cuvintele de mângâiere trebuie spuse la timpul potrivit când durerea mai continuă și când cel care suferă are nevoie de ajutor. Dar când rănile sufletești s-au vindecat după mult timp, cel care le atinge, le reînnoiește. (Mângâierea)

Tempted Fate will leave the loftiest star. Byron, *Childe Harold's Pilgrimage* 3, 38. Destinul, când e pus la încercare, părăsește și astrul cel mai înalt. (Destin)

Tempus acquirendi, et tempus perdendi.../ tempus tacendi, et tempus loquendi/ tempus belli, et tempus pacis. *Septuaginta, Ecclesiastes* 6 sq.. Vreme este să agonisești și vreme să prăpădești... Este vreme de război și este vreme de pace. (Prilejul)

Tempus edax rerum, tuque, invidiosa vetustas,/ Omnia destruitis, vitiataque dentibus aevi/ Paulatim lenta consumitis omnia morte. Ovidius, *Metamorphoseon libri* 15, 229 sqq. O timp, care macină lucrurile, și tu, vechime invidioasă, pe toate le distrugeți și stricate de dinții vârstei le consumați treptat pe toate printr-o moarte lentă. (Timp)

Tempus edax rerum. Ovidius, *Metamorphoseon libri* (XV, 234). Timpul, devorator a tot ceea ce există. (Timp)

Tempus non est affectio rerum, sed tantum merus modus cogitandi. Spinoza, *Cogitata metaphysica* 4 Timpul nu este o calitate a lucrurilor, ci numai un mod de a gândi. (Timp)

Tempus nos avidum devorat et chaos. Seneca L. A., *De tranquillitate animi* 399 Pe noi ne înghite timpul avid și neantul. (Timp)

Tempus omnia revelat. Erasmus, *Adagia* (Sentințe, II, 17). Timpul descoperă toate. **Timpul face dreptate adevărului și conduce spre lumină chiar cele**

¹³⁹ Vezi [i] *Donec eris felix, multos numerabis amicos.*

mai tainice și întunecate lucruri. (Timp)

Tempus, regem omnium deorum potentiam superantem. Pindarus, *Fragmenta* 50 Timpul, stăpînitorul care întrece puterea tuturor zeilor. (Timp)

Tempus, ultima omnium sepultura. Seneca L. A., *De remediis fortuitorum* 5, 23 Timpul, ultima înmormîntare a tuturor (lucrurilor). (Timp)

Tene disciplinam,/ ne dimittas eam; custodi illam, quia ipsa est vita tua. *Septuaginta, Proverbia* 4, 13. Păstrează cu scumpătate învățătura și nu o lăsa; păstrează-o, căci ea este viața ta. (Învățătura)

Tened todas las cosas como si no las tuviesedes. Cervantes, *Don Quijote de la Mancha* 2, 44. Posedați toate lucrurile ca și cum nu le-ați avea. (Posesiunea)

Teneros animos aliena opprobria saepe/ Absterrent vitiis. Horatius, *Satirae* 1, 4,128 sq. Faptele rușinoase ale altora îndepărtează adesea sufletele tinere de la vicii. (Exemplul)

Teofrast spunea că cei răi nu se bucură atît de binele lor propriu, cît mai ales de răul altora. Theophrastus, ap. Stobaeus, *Florilegium* 38, 30 (Răutatea)

Teorien sind gewöhlich Übereilungen eines ungeduldigen Verstandes, der die Phänomene gem los sein möchte und an ihrer Stelle deswegen Bilder, Begriffe, ja oft nur Worte einschiebt. Goethe, *Maximen und Reflexionen* 428 Teoriile sunt de obicei precipitări ale unei minți nerăbdătoare, care ar dori să scape de fenomene, și care, de aceea, introduce în locul lor imagini, noțiuni, ba adesea numai cuvinte. (Teoria)

Teribilă e mulțimea cînd are conducători care fac rău. Euripides, *Orestes* 764. (Mulțimea)

Th' safest way t' double your money is i' fold it over once an' put it in your pocket. Martin Abe, *Back Country Sayings*. Cel mai sigur fel de a-ți dubla banii, este de a-i îndoi odată și a-i pune în buzunar. (Bani)

Thalatta ! Thalatta ! (Θαλαττα ! Θαλαττα !). Xenophon, *Anabasis* (IV, 7, 24). Marea! Marea! Răspîndită mai ales sub forma: Thalassa! Thalassa!, expresia reprezintă strigătul de bucurie al celor zece mii de greci conduși de Xenofon, cînd, doborîți de oboseala unei retrageri de 16 luni, zăresc țărmlul Pontului Euxin. (Bucurie)

That man who is forced each day to snatch his manhood, his identity, out of the fire of human cruelty that rages to destroy it knows, if he survives his effort, and even if he does not survive it, something about himself and human life that no school on earth – and, indeed, no church – can teach. Baldwin James, *The Fire Next Time*, p. 132. Acel om care este forțat în fiecare zi să-și smulgă umanitatea, identitatea din focul cruzimii umane, care încearcă furios să i-o distrugă,

acela știe, dacă supraviețuiește efortului, și chiar dacă nu supraviețuiește, ceva despre sine însuși și despre viața omului pe care nici o școală, și nici o biserică nu îl poate învăța. (Om)

That this nation, shall haste a new birth of freedom, and that this government of the people, by the people and for the people, shall not perish from the earth. *Lincoln Abraham, The Gettysburg Address.* Această națiune va cunoaște o renaștere a libertății, și acest guvern al poporului, prin popor și pentru popor nu va dispărea de pe fața pământului. (Guvern)

That we would do,/ we should do when we would; for this would changes,/ and dath abatements and delays. *Shakespeare, Hamlet, 4, 7.* Ceea ce vrem să facem s-o facem atunci când vrem, pentru că acest vrem se schimbă și are scăderi și amânări. (Amânarea)

That which is past is gone and irrevocable, and wise men have enough to do with things present and to come. *Bacon Francis, Essays 4* Ceea ce a trecut, s-a dus și-i irevocabil; înțelepții au ocupație de ajuns cu lucrurile prezente și viitoare. (Trecutul)

That which is unjust can really profit no one; that which is just can really harm no one. *George Henry, Progress and Poverty.* Ceea ce este nedrept nu poate face cu adevărat bine nimănui; ceea ce este drept nu poate face cu adevărat rău nimănui. (Dreptatea)

That's one small step for a man, one giant leap for mankind. *Armstrong Neil A.* Este un pas mic pentru om, dar un salt uriaș pentru omenire. **Primul mesaj adresat pămîntenilor la pășirea pe solul lunar (21 iulie 1969).** (Cunoaștere)

The ... nourishig and entertaining of hopes, and carrying men from hopes to hopes, is one of the best antidotes against the poison of discontentments. *Bacon Francis, Essays 15* Nutrirea și întreținerea de speranțe... și ducerea oamenilor din speranță în speranță este unul din antidoturile cele mai bune împotriva otrăvii nemulțumirilor. (Speranța)

The American dream has been a dream of the West, of the world further on. *MacLeish Archibald, Collected Poems.* Visul american a fost visul spre vest, spre lumea de mai departe. (Vest)

The American people never carry an umbrella. They prepare to walk in eternal sunshine. *Smith Alfred E., Speech.* Americanii nu poartă niciodată umbrelă. Ei sunt gata să meargă sub soare veșnic. (Americani)

The ballot is stronger than the bullet. *Lincoln Abraham, Speech, 1856.* Votul este mai puternic decât glonțul. (Democrație)

The Beat generation's worship of primitivism and spontaniety is more than a cover for hostility to intelligence; it arises from a pathetic poverty of feeling, as well. *Podhoretz Norman, Doings and Undoings, p. 156.* Adorația pe care generația Beat o manifestă pentru

primitivism și spontaneitate este mai mult decât un paravan pentru ostilitatea față de inteligență; ea vine de asemenea dintr-o sărăcie patetică de sentimente. (Tinerețea)

The black flower of civilized society, a prison. Hawthorne Nathaniel, *The Scarlet Letter*. Floarea neagră a societății civilizate, o închisoare. (Floare)

The Bostonian who leaves Boston ought to be condemned to perpetual exile. Howells William Dean, *The Rise of Silas Lapham*. Bostonianul care părăsește Bostonul ar trebui să fie condamnat la exil perpetuu. (Metropole – Boston)

The brave men, living and dead, who struggled here, have consecrated it far above our poor power to add or detract. The world will little note, nor long remember, what we say here; but it can never forget what they did here. Lincoln Abraham, *The Gettysburg Address*. Acești oameni curajoși, vii sau morți, care au luptat aici, au sfințit acest loc mai mult decât este în puterea noastră să adăugăm sau să scădem. Lumea ne va acorda puțină atenție și nici nu-și va aminti de ce spunem noi aici, dar nu va uita niciodată ce au făcut ei aici. (Război)

The Californians are a race of people, the Meridiondls of the Vest. Henry O., *Strictly Professional*. Californienii sunt o rasă, meridionalii Vest-ului. (Vest)

The Cat in gloves catches no mice. Franklin Benjamin, *Poor Richard's Almanach*. Pisica cu mănuși nu va prinde șoareci. (Pisica)

The cease of majesty/ does not alone; but like a gulf doth draw/ what's near it with it: it is a massy wheel,/ fix'd on the summit of the highest mount/ to whose huge spokes ten thousand besser things/ are mortis'd and adjoin'd; which, when it falls,/ each small annexment, petty consequence/ attends the boisterous ruin. Never alone/ did the king sigh, but with a general groan. Shakespeare, *Hamlet*, 3, 3. Când încetează majestatea, ea nu moare singură; dar, asemenea unei vântori, ea trage cu sine tot ce-i în apropiere: ea este o roată uriașă, fixată pe piscul muntelui celui mai înalt, de ale cărei spițe sunt fixate și adăugate zeci de mii de lucruri mai mici; când ea cade, fiecare adăugire mică, neînsemnată consecință, însoțește prăbușirea zgomotoasă. Niciodată un rege n-a suspinat singur, ci însoțit de un geamăt general. (Domnitorul)

The clock indicates the moment – but what does eternity indicate ? Whitman Walt, *Song of Myself*. Ceasul arată momentul – ce arată eternitatea ? (Eternitate)

The common resemblance of the courts of justice to the bush, whereunto while the sheep flies for defence in weather, he is sure to lose part of his fleece. Bacon Francis, *Essays* 56. Curțile de justiție seamănă în general cu un tufiș; când oile caută adăpost acolo, împotriva

vremii rele, e sigur că vor pierde o parte din lâna lor. (Justiția)

The consolations of philosophy are very amusing, but often fallacious. Goldsmith, *The Vicar of Wakefield* 29. Consolările filozofiei sunt plăcute, dar adesea înșelătoare. (Filozofia)

The consonants are a church of/ hands interlocking, stops/ and measures of fingertips/ that confine the spirit to/ articulations of space and time. Duncan Robert, *An Owl is an Only Bird of Poetry*. Consoanele sunt o biserică/ de mâini împreunate, stopuri,/ și măsuri din degete/ care închid spiritul/ în articulații de spațiu și timp. (Limba)

The contrary to any accepted idea, if well expressed, will bring to he who states it, a fortune. Fitzgerald Francis Scott, *The Last of the Big Spenders*. Contrariul oricărei idei general acceptate, dacă este exprimată abil, aduce celui care o spune, o avere. (Originalitate)

The country is their monument. Its independence is their epitaph. Everett Edward, *Memorial Address*. Țara întreagă este monumentul lor. Independența ei le este epitaf. (Oameni celebri – Jefferson, Adams)

The Creator made Italy from designs by Michaelangelo. Mark Twain, *The Innocents Abroad*. Creatorul a făcut Italia după schițe de Michelangelo. (Oameni celebri – Michelangelo)

The English, in my opinion, of all the races, is he that has the best poise. There is in him what we appreciate in horses: fire and stock. Emerson Ralph Waldo, *Essays: The English Soul*. Englezul, după mine, este dintre toți oamenii, cel ce are cea mai bună ținută. Există în el ceea ce apreciem la cai: foc și fond. (Anglia)

The essential thing about work habits is to have them. Geismar Maxwell David, *American Moderns*, p. 4. Lucrul esențial în ceea ce privește o metodă în muncă, este să o ai. (Munca)

The essential thing was to never let anyone, under any circumstances, not even capital ones, to violate his integrity. Mailer Norman, *The Naked and the Dead*. Esențialul era să nu îngăduie niciodată, nimănui, în nici o situație, chiar capitală, de a-i viola integritatea. (Om)

The first medicine for a badly governed nation is financial inflation; the second is war. Both bring temporary prosperity; both bring permanent ruin. But both are the refuge of political and economical opportunists. Anonimus. Prima doctorie pentru o națiune prost condusă este inflația financiară; a doua este războiul. Amândouă aduc prosperitate temporară; amândouă aduc ruină permanentă. Dar amândouă sunt refugiul oportuniștilor politici și economici. (Război)

The foolish and the dead alone never change their opinions. Lowell James Russell, *Selected Writings*. Numai proștii și morții nu își

schimbă niciodată părerea. (Opinie)

The forgotten one at the base of the economic pyramid. Roosevelt Franklin Delano, *Radio Address*, 07. 04. 1932. Cel uitat de la baza piramidei economice. (Săraci)

The four pillars of government are religion, justice, counsel and treasure. Bacon Francis, *Essays*, 15. Cei patru stâlpi ai cărmuirii sunt: religia, justiția, consiliul și visteria. (Cărmuirea)

The French combine the greatest simplicity with the best results. Pegler Westbrook, *France in One Easy Leasson*. Francezii combină cea mai mare simplitate cu cele mai bune rezultate. (Război)

The function of American fiction, then as now, is to mediate between the hero's outrageous dream and the sadness of human mortality. Baldwin James, *Notes of a Native Son*, p. 11. Funcția prozei americane, atunci ca și acum, este de a media între visul extravagant al eroului și tristețea mortalității umane. (Literatura)

The future progress of the working class depends on organizing the many millions of unorganized workers. Foster William Z., *American Trade Unionism*, p. 154. Progresul viitor al clasei muncitoare depinde de organizarea milioanei de muncitori neorganizați. (Progres)

The future, of course, made by men. Kenison Kenneth, *Youth and Dissent*, p. 307. Viitorul este, bineînțeles, făurit de oameni. (Viitorul)

The genius of the painter has a physical character, a manual, technical one, which the genius of the poet has not. Thus, when the painter reaches the climax of his power, his work does not begin to decline, it stays excelent to his death. Wolfe Thomas, *The Web and the Rock*, V, 29. Geniul pictorului are un caracter fizic, manual, tehnic, pe care geniul poetului nu îl comportă. Astfel, când pictorul atinge apogeul puterii sale, opera sa nu pare să decline, ea continuă să fie excelentă, până la moarte. (Arta)

The gestures we make are our clothing. McClure Michael, *Hymn to St. Geryon*, I, p. 336. Gesturile pe care le facem sunt hainele noastre. (Haine)

The great artists of the world are never puritans. Mencken Henry Louis, *Prejudices: First Series*, 16. Marii artiști al lumii nu sunt niciodată puritani. (Arta)

The great man is he who in the midst of the crowd keeps with perfect sweetness the serenity of solitude. Emerson Ralph Waldo Om mare este acela care, în mijlocul mulțimii, păstrează cu blîndețe desăvîrșită seninătatea singurătății. (Singurătate)

The great river burns before his eyes, beneath the light of the dying day, stops its course for a short miracle of and eternity, while

still eternally flowing, stranger than a legend and as mysterious as time. *Wolfe Thomas, Of Time and the River, IV, 67.* Marele fluviu arde în fața ochilor săi, sub lumina zilei în declin, își oprește scurgerea într-un scurt miracol de timp și eternitate, dar de fapt curge etern, mai ciudat ca o legendă, la fel de misterios ca timpul. (Timp)

The great winding sheets that bury all things in oblivion are two, deluges and earthquakes. *Bacon Francis, Essays 58.* Marile lințolii care înfășoară și îngroapă în uitare toate lucrurile sunt două: potopurile și cutremurele. (Potopul)

The greater part of this world is to us as if it were nothing. *Tagore, Sadhana 227.* Cea mai mare parte a acestei lumi e pentru noi ca și cum n-ar fi nimic. (Lumea)

The greatest error lies in the fact that we suppose the truths we call simply algebraic to lie abstract or general truths. *Poe Edgar Allan. The Stolen Letter.* Marea greșală constă în presupunerea că adevărurile pe care le numim pur și simplu algebrice sunt adevăruri abstracte sau generale. (Adevăr)

The greatest object in the universe is a good man struggling with adversity; yet there is still a greater, which is the good man that comes to relieve it. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield, 30.* Cel mai grandios lucru în univers este un om bun care se luptă cu restriștea; totuși este unul mai mare: acesta-i omul bun care îi vine în ajutor. (Bunătatea)

The greatest part of us do what the greatest part of the others expect us to do. *Lewis Sinclair, Prodigal Parents.* Cea mai mare parte dintre noi facem ceea ce majoritatea celorlalți se așteaptă să facem. (Majoritatea)

The greatest stranger in this world, was he that came to save it. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield VI.* Cel mai mare străin pe lumea aceasta a fost acela care a venit s-o mântuiască. (Mântuitorul)

The helmet of Pluto, which maketh the politic man go invisible, is secrecy in the council and celerity in the execution. *Bacon Francis, Essays 21* Coiful lui Pluto, care face pe omul de stat să meargă nevăzut, este secretul în consiliu și iuțea în execuție. (Secretul)

The hero in American fiction appears as an expression of man's quenchless desire to affirm, in spite of the voids and vicissitudes of our age, the human sense of life. *Hassan Ihab Habib, Radical Innocence, p. 329, 6.* Eroul prozei americane apare ca expresie a dorinței nestinse a omului de a afirma în ciuda goliciunii și vicisitudinilor epocii noastre, sensul uman al vieții. (Literatura)

The hours we pass with happy prospects in view, are more pleasing than those crowned with fruition. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 10.* Ceasurile pe care le petrecem gândindu-ne la perspective

fericite sunt mai plăcute decât acele încununate de folosință. (Speranța)

The human mind is too delicate a ganglion to stand remorse. *Anderson Maxwell, Winterset, 1, 3.* Minte omenească este un ganglion prea delicat ce nu poate să îndure remușcarea. (Minte)

The individual was the supreme judge of nothing. Because he had to find things out for himself, he was the intermediate judge. But never the final. *Bellow Saul, Mr. Sammler's Planet.* Individul nu este judecător suprem în nici o privință. Pentru că nu cunoaște lucrurile direct, este un judecător intermediar. Dar niciodată final. (Om)

The law: it has honored us; may we honor it. *Webster Daniel, Speech at Charleston Bar Dinner, 1847.* Legea: ne-a onorat; să o onorăm și noi. (Legi)

The learned fool writes his nonsense in better language than the unlearned but still 'tis nonsense. *Franklin Benjamin, Poor Richard's Almanach.* Prostul învățat (chiar dacă) își scrie prostiile într-o limbă mai îngrijită decât cel neînvățat, ele rămân tot prostii. (Învățătură)

The lessons of adversity are not always salutary—sometimes they soften and amend, but as often they indurate and pervert. *Bulwer Lytton, The Last Days of Pompei 3,11* Lecțiile răstriștii nu sunt totdeauna salutare – uneori ele îmblinzesc și îndreaptă, dar tot așa de des ele împietresc și pervertesc. (Răstriștea)

The light seems to be eternal/ and joy seems to be inexorable/ I am foolish enough always to find it in wind. *O'Hara Frank, Poem, p. 268.* Lumina pare eternă/ și fericirea pare inexorabilă,/ eu sunt întotdeauna destul de nebun ca să o găsesc în vânt. (Fericire)

The logic of reality triumphs over the logic of theory. *Wells, A Short History of the World 268.* Logica realității triumfă asupra logicii teoriei. (Logica)

The loyalty well held to fools does make our faith mere folly. *Shakespeare, Antony and Cleopatra, 3, 11.* Loialitatea respectată față de niște nebuni face din credința noastră o nebunie curată. (Credința)

The luck... which the gods give men/ To excuse their after wrath. *Shakespeare, Antony and Cleopatra 5, 2.* Norocul... pe care zeii îl dau oamenilor, pentru a-și justifica mânia de mai târziu. (Noroc)

The main object of religion is not to get a man into heaven, but to get heaven into him. *Lubbock, On Peace and Happiness 15* Scopul principal al religiei nu e de a introduce pe om în cer, ci de a introduce cerul în om. (Religia)

The making of an American begins at that point where he himself rejects all other ties, any other history, and himself adopts the vesture of his adopted land. *Baldwin James, Notes of a Native Son,*

p. 143. Formarea unui american începe în momentul în care el însuși refuză toate celelalte legături, orice altă istorie, când el însuși adoptă veșmintele țării adoptate. (Americani)

The man of genius in all ages is he who like an Aeolian harp catches the sound of the longing and hopes of men who cannot give them shape or sound. Boyle Kay, *Introducing Baldwin James*, p. 157. În toate vremurile, geniul a fost acela care, precum o harpă eoliană, a prins în strune sunetele dorurilor și speranțelor oamenilor, care nu le-au putut da formă sau glas. (Geniu)

The man that wandereth out of the way of understanding shall remain (even while living) in the congregation of the dead. Melville Herman, *Moby Dick*, p. 455. Cel care rătăcește departe de poteca înțelegerii, rămâne (cât timp este încă în viață) în congregația morților. (Moartea)

The man who raises the devil may be honest, but he is answerable for the mischief which the fiend does, for all that. Scott Walter, *Kenilworth* 14 Omul care stârnește diavolul poate fi onest, dar totuși el este răspunzător de răul pe care-l face demonul. (Răspundere)

The mind of a child is a virgin page, on which we can write almost what we like; but when we have once written, the ink is almost indelible. Lubbock, *On Peace and Happiness III*. Minteaa unui copil este o pagină albă, pe care putem scrie aproape tot ce voim; dar o dată ce am scris, cerneala aproape că nu se mai poate șterge. (Educația)

The more deep and sober sort of politic persons, in their greatness, are ever bemoaning themselves what a life they lead, chanting a QUANTA PATIMUR not that they feel it so, but only to abate the edge of envy. Bacon Francis, *Essays* 9. Oamenii politici mai profunzi și mai chibzuiți se plâng mereu, în situația lor înaltă, ce viață duc, intonând un «Quanta patimur» nu pentru că ar simți aceasta, ci numai ca să tocească ascuțișul invidiei. (Invidia)

The most dangerous thing for a bad cause is to expose it to the opinion of the world. Wilson Woodrow, *Speech*. Cel mai primejdios lucru pentru o cauză nedreaptă este de a fi expusă părerii lumii. (Cauza)

The most difficult (and the most rewarding) thing in my life has been the fact that I was born a Negro and was forced, therefore, to effect some kind of truce with this reality. Baldwin James, *Notes of a Native Son*, p. 3. Cel mai greu (și cel mai mulțumitor) lucru din viața mea a fost faptul că m-am născut negru și, ca atare, am fost format să închei un fel de armistițiu cu această realitate. (Rasă)

The most frequent of external causes is, that the folly of one man is the fortune of another; for no man prospers so suddenly as by others' errors. Bacon Francis, *Essays* 40. Cea mai frecventă dintre cauzele externe (de succes) este că nebunia unora este norocul altora; pentru că nimeni nu izbândește atât de neașteptat ca datorită greșelilor

altora. (Izbânda)

The most rhythmically complex music played commercially in the United States is found in Harlem and it is played by Afro-Cuban bands for Latin American dancers. *Stearns Marshall, The Story of Jazz, p. 273; 282.* Cea mai complexă muzică din punct de vedere ritmic cântată în Statele Unite pentru scopuri comerciale, se întâlnește în Harlem și este cântată de orchestre afro-cubaneze pentru dansatori din America Latină. (Jazz)

The Moving Finger writes; and, having writ,/ Moves on: nor all thy Piety nor Wit/ Shall lure it back to cancel half a Line,/ Nor all thy Tears wash out a Word of it. *Fitzgerald Francis Scott, Rubaiyat of Omar Khayyam 51.* Degetul se mișcă și scrie; și după ce a scris,/ Se mișcă mai departe; toată evlavia și toată mintea ta/ Nu-l va îndupleca să se întoarcă, pentru a șterge măcar o jumătate de rând,/ Și toate lacrimile tale nu vor spăla acolo un cuvânt. (Destin)

The novel as an art remains the only form capable of embracing all the contradictions and variety of the modern adventure. *Sayre R.F., James Baldwin's Another Country, p. 161.* Romanul ca modalitate artistică rămâne singura formă capabilă de a cuprinde toate contradicțiile și varietatea aventurii moderne. (Literatura)

The numbness of a man who has witnessed more horror than he can absorb. *Grebstein Sheldon Norman, Tough Guy Writers of the Thirties, p. 23.* Insensibilitatea unui om care a fost martorul mai multor orori decât poate absorbi. (Criză spirituală)

The object of government is the welfare of the people. *Roosevelt Franklin Delano, Speech. Osawatomee, Kansas, 22.01.1917.* Scopul guvernării este bunăstarea poporului. (Guvernarea)

The old faiths light their candles all about But burly Truth comes by and puts them out. *Reese Lizette W., Truth.* Vechile credinți aprind lumânări roată. Adevărul vajnic le stinge îndată. (Adevăr)

The only gift is a portion of thyself. *Emerson Ralph Waldo, Essays: Second Series – Gifts.* Singurul dar adevărat este o parte din tine însuși. (Egalitate)

The only good argument available with an east wind is to put on your overcoat. *Lowell James Russell, Selected Writings.* Singurul argument contra vântului de est este să-ți îmbraci pardesiul. (Discuții)

The only secret a woman can keep is that of her age. *Chingchow, Sayings.* Singurul secret pe care o femeie poate să îl păstreze este cel al vârstei sale. (Femeie)

The only thing we have to fear is fear itself. *Roosevelt Franklin Delano, First Inaugural Address, 1933.* Singurul lucru de care trebuie să ne temem este teama însăși. (Teama)

The only thing white people have that the black people need, or should want, is power – and no one holds power forever. *Baldwin James, The Fire Next Time, p. 130.* Singurul lucru pe care îl au albi și de care negrii au nevoie – pe care negrii ar trebui să îl vrea – este puterea, și nimeni nu deține puterea pe vecie. (Puterea)

The only way to have a friend is to be one. *Emerson Ralph Waldo, Lectures.* Singurul fel de a avea prieteni este de a fi prieten. (Prieten)

The optimist proclaims that we live in the best of all possible worlds; and the pessimist fears this is true. *Branch Cabell, The Silver Stallion.* Optimistul proclamă că trăim în cea mai bună lume posibilă; pesimistul se teme că acesta este adevărul. (Optimism)

The ornament of a house is the friend that frequents it. *Emerson Ralph Waldo, Domestic Life.* Ornamentul unei case este prietenul care o frecventează. (Prieten)

The others were not Compsons. They were black – they endured. *Faulkner William, Preface to The Sound and the Fury.* Ceilalți nu erau Compsoni. Erau negri – ei dăinuiau. (Rasă)

The pain which conscience gives the man who has already done wrong, is soon got over. Conscience is a coward, and those faults it has not strenght enough to provent, it seldom has justice enough to accuse. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield, 13.* Durerea pe care o dă conștiința aceluia care a făcut un rău este repede biruită. Conștiința este lașă, și rareori e destul de dreaptă ca să acuze greșelile pe care nu-i în stare să le prevină. (Conștiința)

The path of civilization is paved with tin cans. Drumul civilizației este pavat cu cutii de conserve. *Hubbard Elbert, Get out or Get in Line: The Philistine.* (Civilizație)

The perception of beauty is a moral test. *Thoreau Henry David, Journal, 21. 06. 1852.* Perceperea frumuseții este un test moral. (Frumusețe)

The petals from the apple-trees/ fall for the feet to walk on. *Olson Charles, Variations Done for Gerald Van De Wiele, II, The Change.* Petale de meri cad/ pentru ca să fie călcate în picioare. (Floare)

The pilot steers his bark by the polar star, although he never expects to become possessor of it. *Scott Walter, Quentin Durward, 25.* Pilotul își conduce barca după steaua polară; deși el nu se așteaptă niciodată să devină posesorul ei. (Conducerea)

The politician says: I will give you what you want. The statesman says: What you think you want is this. What is possible for you to get is this. What you really want therefore is the following ... *Lippmann Walter, A Preface to Morals.* Un politician spune: Vă voi da ce doriți. Un om de stat spune: Ceea ce credeți că doriți este aceasta. Ceea ce este posibil să căpătați este aceasta. Deci, ceea ce doriți este de fapt

următorul lucru... (Politicieni)

The predominance of custom is everywhere visible; inasmuch as man would wonder to hear men profess, protest, engage, give great words, and then do just as they have done before, as if they were dead images and engines moved only by the wheels of custom.

Bacon Francis, Essays 24. Predominarea obiceiului (obștesc) se vede pretutindeni; până într-atât încât e de mirare să auzi pe oameni declarând, asigurând, promițând, spunând vorbe mari, și pe urmă făcând întocmai cum au făcut și mai înainte, ca și cum ar fi imagini moarte și mașini puse în mișcare numai de roțile obiceiului (obștesc). (Obiceiul)

The present crisis is in large part a result of man's failure to adapt himself to the scientific and technical progress. *Hicks Granville, The Great Tradition, p. IX.* Prezenta criză este în cea mai mare parte rezultatul nereușitei omului de a se adapta progresului științific și tehnic. (Criză spirituală)

The pressure of public opinion is like the pressure of the atmosphere; you can't see it but, all the same it is sixteen inches to the square inch. *Lowell James Russell, Interview.* Presiunea opiniei publice este ca presiunea atmosferică; n-o poți vedea, dar există, șaisprezece funzi pe inch pătrat. (Opinie)

The price of peace is to curb Wall Street monopolists and to make impossible their scheme of fascism and war. *Foster William Z., The Meaning of the 9-party Communist Conference, p. 21.* Prețul păcii este ținerea în șah a monopolștilor de pe Wall Street și distrugerea planurilor lor de fascism și război. (Pace)

The principles of the churches I grew in were blindness, loneliness and terror. *Baldwin James, The Fire Next Time, p 47.* Principiile bisericilor în care am crescut au fost orbirea, singurătatea și teroarea. (Principii)

The protest novel, so far from being disturbing, is an accepted and comforting aspect of the American scene. *Baldwin James, Notes of a Native Son, p. 14.* Romanul de protest, în loc să deranjeze, constituie un lucru acceptat și confortabil al vieții americane. (Protest)

The prototype of the Inevitable is death. *Wilder Thornton, The Ides of March.* Prototipul Inevitabilului este moartea. (Moartea)

The public is a manyheaded monster. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 20.* Publicul e un monstru cu multe capete. (Mulțimea)

The radio on./ Some kind of a Prokovieff; snaring the violent remains of the day in sharp webs of dissonance. *Jones Le Roi, One Night Stand, p. 360.* Radioul deschis./ Un fel de Prokofiev; prinzând în cursă resturile violente ale zilei, în plase ascuțite de disonanță. (Muzica)

The real cure for the ills of democracy is more democracy. *La Follette Robert M., Speech.* Adevăratul leac pentru bolile democrației este și mai multă democrație. (Democrație)

The real price of labour is knowledge and virtue, whereof wealth and credit are signs. These signs, like paper money, may be counterfeited or stolen, but that which they represent, namely, knowledge and virtue, cannot be counterfeited or stolen. *Emerson Ralph Waldo, Essays, Compensation, p. 81.* Prețul real al muncii este știința și virtutea; bogăția și trecerea sunt (numai) semnele lor. Aceste semne, ca și moneda de hârtie, pot fi falsificate sau furate; însă ceea ce reprezintă ele, anume știința și virtutea, nu poate fi falsificat sau furat. (Munca)

The rest is silence. *Shakespeare, Hamlet (act. V, sc. 2).* Restul este tăcere. Ultimele cuvinte ale prințului Danemarcei înainte de a muri. (Tăcere)

The right man in the right place. *Layard Austen Henry.* Omul potrivit la locul potrivit. Din discursul rostit de sir Austen Henry Layard, în Parlament, la 15 ianuarie 1855. (Precizie)

The river of Lethe runneth as well above ground as below. *Bacon Francis, Essays 58* Fluviul Lethe fluviul uitării curge și deasupra pământului, nu numai dedesubt. (Uitarea)

The rude mind with difficulty associates the idea of power and benignity. *Eliot Thomas Stearns, Silas Marner 1, 1.* O minte simplă cu greu asociază ideea de putere cu aceea de bunătate. (Puterea)

The rule of my life to make business a pleasure, and pleasure my business. *Burr Aaron, Letter to Pichon.* Regula vieții mele este de a-mi face din ocupație o plăcere, și din plăcere o ocupație. (Plăcerea)

The savage is born a savage, and the civilized man but inherits his civilization, nothing more. *Parkman Francis, Oregon Trail.* Sălbaticul se naște sălbatic, pe când omul civilizat își moștenește civilizația, atâta tot. (Primitivism)

The school is sometimes the grave of originality. *Lubbock, On Peace and Happiness 8* Școala este uneori mormântul originalității. (Școala)

The sense of security more frequently springs from habit than from conviction, and for this reason it often subsists after such a change in the conditions as might have been expected to suggest alarm. The lapse of time during which a given event has not happened, is, in the logic of habit, constantly alleged as a reason why the event should never happen, even when the lapse of time is precisely the added condition which makes the event imminent. A man will tell you that he has worked in a mine for forty years unhurt by an accident, as a reason why he should apprehend no danger, though the roof is beginning to sink; and it is often observable, that the older a man gets, the more difficult it is to him to retain a

believing conception of his own death. *Eliot Thomas Stearns, Silas Marner 1, 5* Sentimentul siguranței provine mai adesea din obișnuință decât din convingere, și pentru acest motiv, el mai persistă adesea și după ce condițiile s-au schimbat în așa fel, încît ne-am fi așteptat să ne inspire neliniște. Timpul care s-a scurs fără ca o anumită întîmplare să aibă loc este, în această logică a obișnuinței și mereu adus ca argument că întîmplarea nu va avea loc niciodată, chiar dacă timpul scurs este tocmai condiția în plus care face ca întîmplarea să fie iminentă. Cineva are să va spună că a lucrat într-o mină timp de patruzeci de ani fără să fi fost vătămat de vreun accident, ca un argument că n-are de ce să se teamă de vreo primejdie, cu toate că bolta începe a se lăsa; și se poate observa adesea că, cu cît cineva devine mai bătrîn, cu atît îi vine mai greu să admită ideea porpriei sale morți. (Siguranța)

The separation of friends and families is, perhaps, one of the most distressful circumstances attendant in penury. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 3.* Despărțirea de prieteni și de familie este poate una din împrejurările cele mai dureroase care însoțesc sărăcia. (Despărțirea)

The shoemaker makes a good shoe because he makes nothing else. *Emerson Ralph Waldo, Lectures.* Cismarul face un pantof bun pentru că nu face nimic altceva. (Expert)

The show must go on. *Proverbial.* Spectacolul trebuie să continue orice s-ar întîmpla. (Perseverență)

The sleeping fox catches no poultry. *Franklin Benjamin, Poor Richard's Almanach.* Vulpea care doarme, nu prinde găini. (Hărnicie)

The step between time and eternity is short but terrible. *Scott Walter, Ivanhoe 39.* Pasul dintre timp și veșnicie este scurt, dar teribil. (Moartea)

The swiftest traveler is he that goes afoot. *Thoreau Henry David, Walden: Economy.* Cel mai iute călător este cel care merge pe jos. (Călătoria)

The tendency in modern art to mould multiple images into a single work stems as much from Brâncusi's influence as from Freud's. *Kuh Katharine, Break-up; the Core of Modern Art, p. 106.* Tendința artei moderne de a turna imagini multiple într-o singură operă își are rădăcinile atât în influența lui Brâncuși, cât și în a lui Freud. (Arta)

The tension is not between white people and Negro people. The tension is, at bottom, between justice and injustice. We are out to defeat injustice and not white persons who may be unjust. *King Martin Luther, Stride towards Freedom, p. 71.* Tensiunea este nu între albi și negri. Tensiunea este, la urma urmei, între dreptate și nedreptate. Noi vrem să învingem nedreptatea, nu pe albi care s-ar putea să fie nedrepti. (Dreptatea)

The things taught in schools and colleges are not education, but the means of education. *Emerson Ralph Waldo, Lectures.* Ceea ce se

predă în școală și la universitate nu este învățătură, ci mijloacele pentru a ajunge la învățătură. (Învățătură)

The things that never happen, are often as much realities to us, in their effects, as those that are accomplished. *Dickens, David Copperfield 58 p. 768* Lucrurile ce nu se-ntîmplă niciodată sunt adesea pentru noi tot atât de reale, prin efectele lor, ca și acele care se împlinesc. (Realitatea)

The three practical rules, which I have to offer, are: 1. Never read any book that is not a year old. 2. Never read any but the famed books. 3. Never read any but what you like. *Emerson Ralph Waldo, Society and Solitude: Books.* Cele trei reguli practice pe care le ofer sunt: 1. Să nu citești niciodată o carte mai nouă de un an. 2. Să nu citești niciodată altceva decât cărți faimoase. 3. Să nu citești niciodată decât ce-ți place. (Cărți)

The time to enjoy a European trip is about three weeks after unpacking. *Ade George, Fables in Slang.* Momentul de a te bucura de o călătorie în Europa este cam la vreo trei săptămâni după ce ți-ai desfăcut bagajele. (Călătoria)

The trivial experience of every day is always verifying some old prediction to us, and conoerting into things the words and signs we had heart and seen without heed. *Emerson Ralph Waldo, Essays.* Experiența comună, de fiecare zi, verifică mereu cîte o veche prezicere ce ni s-a făcut și transformă în realități vorbele și semnele pe care le-am auzit și văzut fără să le dăm atenție. (Prezicerea)

The two supreme objects of existence – the promotion of the happiness of others, and the improvement of their own soul. *Lubbock, On Peace and Happiness II.* Cele două scopuri supreme ale existenței: promovarea fericirii altora și perfecționarea propriului suflet. (Existența)

The ultimate failures of dictatorship cost humanity far more than any temporary failures of democracy. *Roosevelt Franklin Delano, Address, 1937.* Insuccesele finale ale dictaturii costă umanitatea mai mai mult decât insuccesele temporare ale democrației. (Democrație)

The ultimate questions of the human conditions need not be the explicit purpose of art, but they are the inevitable product of it. *Harper Howard M. Jr., Desperate Faith, p. 4.* Întrebările fundamentale ale condiției umane nu trebuie să fie în mod explicit scopul artei, dar ele sunt produsul inevitabil al acesteia. (Arta)

The used key is always bright. *Proverbial.* Cheia folosită este întotdeauna strălucitoare. (Reguli de bună purtare)

The violation of innocence, sad as it may be, is not totally evil, for it may lend deapth to one's humanity. *Baldwin James, Notes of a Native Son, p. 116.* Violarea inocenței, oricât ar fi de tristă, nu este

întotdeauna rea, căci poate da adâncime umanității omului. (Inocență)

The vowels are physical/ corridors of imagination/ emitting passionately/ breaths of flame. *Duncan Robert, An Owl is an Only Bird of Poetry.* Vocalele sunt coridoare/ fizice ale imaginației/ emițând pasionat/ sufluri de flacără. (Limba)

The ways of destiny are often ruled to our advantage, though in opposition to our wishes. *Scott Walter, Quentin Durward 29.* Căile destinului sunt conduse adesea spre avantajul nostru, deși împotriva dorințelor noastre. (Destin)

The ways to enrich are many, and most of them foul. *Bacon Francis, Essays, 34.* Mijloacele de îmbogățire sunt numeroase, dar cele mai multe din ele sunt murdare. (Bogăția)

The wheel that squeeks the loudest is the one that gets the grease. *Billings Josh, The Kicker.* Roata care scârțâie cel mai tare este cea care primește uleiul. (Scandal)

The whole of government consists in the art of being honest. *Jefferson Thomas, Works, VI, 186.* Guvernarea este arta de a fi cinstit. (Guvernarea)

The wisdom of nations lies in their proverbs which are brief and pithy. *Penn William, Fruits of Solitude.* Înțelepciunea popoarelor stă în proverbele lor care sunt scurte și cu măduvă. (Înțelepciune)

The wisdom of the old is a great mistake. They do not become wiser, but more prudent. *Hemingway Ernest, A Farewell to Arms , IV, 35.* Înțelepciunea bătrânilor e o mare greșeală. Nu devin mai înțelepți, ci mai prudenți. (Vârste)

The wisest sovereigns err like private men,/ And royal hand has sometimes laid the sword/ Of chivalry upon a worthless shoulder,/ Which better had been branded by the hangman./ What then ? – Kings do their best – and they and we/ Must answer for the intent, arid not the event. *Scott Walter, Kenilworth 32.* Suveranii cei mai înțelepți greșesc ca și oamenii de rând, și mâna regească a pus uneori spade de cavaler pe un umăr nedemn, care ar fi trebuit mai degrabă să fie înfierat de călău. Dar ce înseamna aceasta ? – Regii fac (și ei) ce pot – și ei și noi trebuie să răspundem (numai) pentru intenție și nu pentru rezultat. (Greșeala)

The word infinite, as well as words like God, spirit and several others, equivalents of which are to be found in all languages, constitute not the expression of an idea, but the expression of an effort towards that idea. *Poe Edgar Allan, Eureka.* Cuvântul infinit, ca de altfel cuvintele Dumnezeu, spirit, și încă câteva expresii ale căror echivalențe există în toată lumea, constituie nu expresia unei idei, ci expresia unui efort către această idee. (Infinit)

The world belongs to the enthusiast who keeps cool. *McFee William, Casuals of the Sea.* Lumea este a entuziastului care nu se înfierbântă. (Entuziasm)

The world is a perpetual caricature of itself; at every moment it is the mockery and the contradiction of what it is pretending to be. *Santayana George, Soliloquies in England.* Lumea este o caricatură perpetuă a ei însăși; în fiecare clipă își bate joc de ea și se dezice de ceea ce pretinde a fi. (Lumea)

The world, as he saw it was a fierce and brutal world, a world without warmth a world in which caresses and affection and the bright sweetness of the spirit did not exist. *London Jack, White Fang, p. 220.* Lumea este rea și brutală, o lume fără căldură, o lume în care mângăirile și afecțiunea și dulceața strălucitoare a spiritului nu există. (Lumea)

The worst minds have often something of good principle in them. *Scott Walter, Quentin Durward, 26.* Chiar și caracterele cele mai rele au adesea în ele un oarecare principiu al binelui. (Caracter)

The young are slaves to dreams; the old, servants of regrets. *Hervey Allen. Anthony Adverse.* Tinerii sunt sclavii visurilor; bătrânii, servitorii regretelor. (Vârste)

The young are spoiled meaning that they are influenced to believe that being human has something to do with pleasure and freedom. *Rozzak Theodore, The Making of a Counter-Culture, p. 31.* Tinerii sunt răsfățați, adică au fost îndemnați să creadă că a fi om are ceva de a face cu plăcerea și libertatea. (Tineretea)

Theirs was not so much an exile from America as from the 20th century world. *Huffy Bernard I., Modern American Literature, p. X.* A lor a fost nu atât un exil din America, cât unul din lumea secolului XX. (Criză spirituală)

Then hail to the Press! chosen gardian of freedom !/ Strong sword-arm of justice ! bright sunbeam of Truth ! *Greely Horace, The Press.* Trăiască Presa ! santinela hărăzită libertății !/ Puternica mână-n armată a dreptății ! Raza strălucitoare a adevărului ! (Presa)

Then old age and experience, hand in hand,/ Lead him to death, and make him understand,/ After a search so painful and so long,/ That all his life he has been in the wrong. *A Satyr Against Mankind, și la Goethe, Dichtung und Wahrheit 13.* Apoi bătrânețea și experiența, mână-n mână, îl conduc la moarte și-l fac să înțeleagă, după o căutare atât de penibilă și de îndelungată, că toată viața a greșit. « Erfahrung dann und Alter, Hand in Hand,/ Geleiten ihn bis zu des Grabes Rand -/ Voll Schmerzen forsch und fragt er, und sieht bang:/ Auf falschem Weg war er sein Leben lang. » *Meyer, R. M.* (Greșeala)

Then to the rolling Heav'n itself I cried,/ Asking, «What Lamp

had Destiny to guide/ Her little Children stumbling in the Dark ?» And – «A blind Understanding !» Heav'n replied. *Fitzgerald Francis Scott, Rubaiyat of Omar Khayyam.* Atunci am strigat către cerul ce se-nvârtește, întrebându-l: « Ce lampă are destinul, spre a călăuzi pe micii săi copii, care se poticnesc prin întuneric ? » Și cerul mi-a răspuns: « O minte oarbă ». (Mintea)

Theology is an attempt to explain a subject by men who do not understand it. The intent is not to tell the truth but to satisfy the questioner. *Hubbard Elbert, în The Philistine, XX.* Teologia este încercarea unor oameni de a explica un subiect pe care nu îl înțeleg. Scopul nu este de a spune adevărul, ci de a satisface pe cel ce întreabă. (Teologia)

Theorie und Praxis wirken immer auf einander; aus dem Wirken kann man sehen, wie es die Menschen meinen, und aus den Meinungen voraussagen, was sie tun werden. *Goethe, Dichtung und Wahrheit VII.* Teoria și practica se influențează totdeauna reciproc; din faptele oamenilor se poate vedea ce gândesc, iar din părerile lor se poate spune de mai înainte ce vor face. (Fapta)

There are few hours more agreeable in life, than the hour dedicated to the ceremony known as afternoon tea. *James Henry, Portrait of a Lady.* Puține ore din viață sunt mai agreabile decât ora dedicată acelei ceremonii cunoscute sub numele de ceaiul de după amiază. (Mâncare)

There are few things more exciting to me... than a psychological reason. *James Henry, The Art of Fiction.* Puține sunt lucrurile mai ațâțătoare pentru mine... decât un motiv psihologic. (Motiv)

There are many guys that travel together, said Slim on a thoughtful tone. I don't know, why. Maybe it's because people are afraid of one another in this damned world. *Steinbeck John, Of Mice and Men, II.* Există mulți oameni care călătoresc împreună, zise Slim cu un ton visător. Nu știu de ce. Poate pentru că oamenii se tem unii de alții, în lumea asta blestemată. (Călătoria)

There are mists in the mental as well as the natural horizon, to conceal what is less pleasing in distant objects. *Scott Walter, Waverley 29.* Sunt neguri în orizontul mintal la fel ca în cel natural, care ascund ceea ce-i mai puțin plăcut la obiectul depărtat. (Mintea)

There are more things in heaven and earth.../ Than are dreamt of in your philosophy. *Shakespeare, Hamlet 1, 5* Sunt în cer și pe pământ mai multe lucruri decât visează filozofia voastră. (Supranaturalul)

There are no birds in last year's nests. *Longfellow Henry Wadsworth, Collected Works.* Nu există păsări în cuiburile de anul trecut. (Timp)

There are only two or three human stories and they go repeating themselves as fearfully as if they had never happened

before. *Carther Willa, O, Pioneers.* Există numai două sau trei povești omenești și ele se tot repetă cu învrednire, ca și cum nu s-ar mai fi întâmplat niciodată până acum. ([Originalitate](#))

There are only two shapes that cannot be improved; that of the egg and of the Coca-Cola bottle. *Loewy Arthur, Interview.* Există numai două forme care nu pot fi îmbunătățite: cea a oului și cea a sticlei de Coca-Cola. ([Frumusețe](#))

There are so few poems but so much of him. *McClure Michael, Hymn to St. Geryon, I, p. 337.* Avem atât de puține poezii și atât de mult din el. ([Oameni celebri – Shelley](#))

There are some dangers, which, when they are braved, disappear, and which yet, when there is an obvious and apparent dread of them displayed, become certain and inevitable. *Scott Walter, Quentin Durward 10.* Sunt unele primejdii care, când sunt înfruntate, dispar; dar când se manifestă față de ele o frică evidentă și neîndoielnică, devin sigure și de neînlăturat. ([Primejdia](#))

There are three Johns: 1. the real John known only to his Maker; 2. John's idea John, never the real one, and very often unlike him; 3. Thomas's ideal John, never the real one, nor John's John, but often unlike either. *Holmes Oliver Wendell Jr., The Autocrat at the Breakfast Table.* Există trei John: 1. Adevăratul John, cunoscut numai de Creator; 2. John idealul lui John, niciodată cel adevărat și deseori deosebit de primul; 3. John, idealul lui Thomas, niciodată adevăratul John, nici John idealul lui John, dar deseori deosebit de ceilalți. ([Identitate](#))

There are two things that will be believed of any man whatsoever and one of them is that he has taken to drink. *Tarkington Newton Booth, Penrod.* Există două lucruri pe care oamenii vor fi gata să le creadă despre oricine și unul este acela că s-a apucat de băut. ([Băutura](#))

There are two things to aim at in life: first, to get what you want; second, after that to enjoy it. Only the wisest of mankind achieve the second. *Smith L. Pearsal, Afterthoughts.* Există două lucruri pe care să le ai drept scop în viață: în primul rând, să pui mâna pe ceea ce îți dorești; în al doilea rând, să te bucuri de el, după ce îl ai. Numai înțelepții lumii reușesc acesta din urmă. ([Înțelepciune](#))

There are two ways of spreading light; to be the candle or to be the mirror that reflects it. *Wharton Edith, Vesalius in Zante.* Există două feluri de a împrăști lumina: să fii lumânarea sau să fii oglinda care o reflectă. ([Învățătura](#))

There are worse things than chastity, Mr. Shannon./ Yeah, lunacy and death are both a little worse, maybe! *Williams Tennessee, The Night of the Iguana, p. 114.* Există lucruri mai rele decât castitatea, domnule Shannon./ Da, nebunia și moartea sunt amândouă ceva mai

rele, poate ! (Castitate)

There be many wise men that gave secret hearts and transparent countenances. Bacon Francis, *Essays* 22 Sunt mulți oameni înțelpti care au sufletul tainic și înfățișarea străvezie. (Secretul)

There can be no excess to love, none to knowledge, none to beauty, when those attributes are considered in the purest. Emerson Ralph Waldo, *Lectures*. Nu poate exista exces în dragoste, nici în cunoaștere, nici în frumusețe, atunci când aceste atribute sunt considerate în sensul cel mai bun. (Moderație)

There can be no disparity in marriage like unuitability of mind and purpose. Dickens, *David Copperfield*, 45. Nu este în căsătorie inegalitate mai mare decât nepotrivirea de gândire și de intenții. (Căsătorie)

There is a certain relief in change even though it be from bad to worse; as I have found in travelling in a stage-coach, that it is often a comfort to shift one's position and be bruised in a new place. Irving Washington, *Rip Van Winckle*. Există o anumită ușurare în schimbare, chiar dacă se petrece de la rău spre mai rău, după cum am aflat eu călătorind cu poșta, că deseori este un confort să îți schimbi poziția și să te rănești într-un loc nou. (Schimbare)

There is a lot of difference between pioneering for gold and pioneering for spinach. Rogers Will, *Speech*. Este o mare diferență între a căuta aur și a căuta spanac. (Bani)

There is a special providence in the fall of a sparrow. Shakespeare, *Hamlet* 5, 2. Este o providență specială în căderea unei vrăbii. (Providența)

There is at the surface infinite variety of things; at the centre there is simplicity of cause. Emerson Ralph Waldo, *Essays, History*. La suprafață este o infinită varietate de lucruri; la centru este simplitatea cauzei. (Cauza)

There is blood on the hands of those who halt the progress of our nation and frustrate the advancement of its people by coercion and violence. King Martin Luther, *Speech*, 12.02.1958. Cei care opresc progresul poporului nostru și îngreunează înaintarea lui prin constrângere și violență au mâinile pătate de sânge. (Progres)

There is bound to be a certain amount of trouble in running a country. If you are president, the trouble happens to you, but if you are tyrant, you can arrange things so that most of the trouble happens to other people. Marquis Don, *Archy's newest Deal*. Oricum există o mulțime de neplăceri când conduci o țară. Dacă ești președinte, neplăcerile ți se întâmplă ție, dar dacă ești tiran, poți să aranjezi lucrurie în așa fel încât majoritatea neplăcerilor să li se întâmple altora. (Tirania)

There is no act two in the lives of the Americans. Lewis Sinclair,

The Last of the Big Spenders. Nu există actul doi în viețile americanilor. (Americani)

There is no good in arguing with the inevitable. *Proverbia*. N-are nici un sens să te certî cu inevitabilul. (Discuții)

There is no grievance that is fit object of redress by mob law. *Lincoln Abraham, Speech, 1837*. Nu există nici un rău atât de mare încât să merite să fie pedepsit prin linșaj. (Legi)

There is no real freedom without democracy; there is no real community without a high value placed on the dignity of the individual. *Garson David, The Ideology of the New Student Left, p. 191*. Nu există libertate adevărată fără democrație; nu există comuniune adevărată fără a pune o mare valoare pe demnitatea individuală. (Libertate)

There is no remedy against birth nor death, except maybe to enjoy the period that separates them. *Santayana George, Soliloquies in England*. Nu există remediu contra nașterii sau a morții, decât poate de a profita de perioada care le separă. (Moartea)

There is no such thing as too late. *Proverbia*. Nu există prea târziu. (Întârziere)

There is nothing so stupid as an educated man, if you get him off the thing he was educated in. *Rogers Will, Speech*. Nimeni nu e mai tâmpit decât un om învățat, dacă îl determini să lase baltă ceea ce a învățat. (Cunoaștere)

There is only one blasphemy and that is injustice. *Ingersoll Robert Green, Selected Writings*. Nu există decât o singură blasfemie și aceasta este nedreptatea. (Nedreptate)

There is properly no History; only Biography. *Emerson Ralph Waldo, Essays: First Series: History*. De fapt nu există istorie; numai biografie. (Istorie)

There is such a thing as a man being too proud to fight. *Wilson Woodrow, Speech, 10.05.1915*. Există și oameni care sunt prea mândri ca să lupte. (Mândrie)

There is this to be said for New York: it is the one densely inhabited locality – with the possible exception of hell – that has absolutely not a trace of local pride. *Cobb Irwin Shrewsbury, Contemporary Satire*. Atât se poate spune despre New York: este localitatea cea mai dens populată – cu posibila excepție pe care o face iadul – care nu are absolut nici o urmă de mândrie locală. (Metropole – New York)

There never were greed and cunning in the world yet, that did not do too much, and over-reach themselves. *Dickens, David Copperfield 52*. Până acum n-a existat în lume lăcomie și șiretenie care

să nu întrecă măsura și să nu sară dincolo de cal. (Lăcomie)

There's a divinity that shapes our ends,/ rough-hew them how we will. *Shakespeare, Hamlet 5, 2* Este o divinitate care dă formă scopurilor noastre, oricum le-am schița. (Scopul)

There's many a boy here today who looks on war as all glory, but, boys, it is all hell. *Sherman William T., Address, 1880.* Sunt mulți băieți aici care privesc războiul ca și cum ar fi doar glorie, dar, băieți, e un iad. (Război)

There's only one substitute for the endearments of a sister and that's the endearment of some other fellow's sister. *Billings Josh, Speech.* Există un singur lucru care să poată înlocui mângâierile unei surori, și anume, mângâierile surorii altuia. (Femeie)

These are the times that try men's souls. *Paine Thomas, The American Crisis, no. 1, 1776.* Acestea sunt timpuri care pun la încercare sufletele oamenilor. (Sufletul)

Theve is nothing either good or bad, but thinking makes it so. *Shakespeare, Hamlet 2, 2.* Nu există nimic bun sau rău (în sine), ci (numai) părerea îl face așa. (Părerea)

They cherished his memory and them, as seil pictures of his birth-place, etc. make it profitable to cherish it. *Ward Artemus, At the Tomb of Shakespeare.* Se închină memoriei lui, iar cei care vând poze despre locul nașterii lui, etc. fac și bani închinându-se. (Oameni celebri – Shakespeare)

They had leaped at one bound from the Mid-Western world of their childhood into the world of Caporetto, of Dada, of Picasso and Gertrude Stein, and their detachment from the native tradition now became their own first tradition. *Kazin Alfred, On Native Grounds, p. 314.* Săriseră dintr-un salt din lumea copilăriei lor din Mid-West, într-o lume cu Caporetto, cu Dada, Picasso și Gertrude Stein, și detașarea față de tradiția de acasă, a devenit prima lor tradiție. (Călătoria)

They wrote in the old days that it is sweet and fitting to die for one's country. But in modern war there is nothing sweet nor fitting in your dying. You will die like a dog for no good reason. *Hemingway Ernest, Notes on the Next War.* Mai de mult se scria că e dulce și plăcut să mori pentru patrie. Dar în războiul modern, nu se află nimic dulce și plăcut în moartea ta. Mori ca un câine fără nici motiv. (Război)

Things do not change; we change. *Thoreau Henry David, Walden.* Lucrurile nu se schimbă; noi ne schimbăm. (Schimbare)

Think, in this batter'd Caravanserai/ Whose Doorways are alternate Night and Day/ How Sultán after Sultán with his Pomp./ Abode his Hour or two, and went his way. *Fitzgerald Francis Scott, Rubaiyat of Omar Khayyam I, 16.* Gândește-te că-n acest caravanserai

bătătorit și-ntins,/ Ale cărui uși sunt rând pe rând ziua și noaptea,/ Sultan după sultan a poposit/ Cu alaiul său un ceas sau două – și a plecat. (Moartea)

Thirsting for love, to love,/ realizing only now that/ I've got to surrender/ myself to others/ some other consciousness/ as thirsty as myself/ before I can enter the flower. *Loewinsohn Ron, Insomniac Poem, p. 377.* Însetat de dragoste,/ n-am observat decât acum că/ trebuie să mă predau/ altora/ unei alte conștiințe,/ la fel de însetată ca mine,/ pentru ca să pot intra în floare. (Dragoste)

This is the only real concern of the artist, to recreate out of the disorder of life that order which is art. *Baldwin James, Notes of a Native Son, p. 5.* Singura preocupare adevărată a artistului este de a recrea din dezordinea vieții acea ordine care este arta. (Arta)

This land where I stand, was all legend/ in my grandfather's time: Cattle raiders,/ animal tribes, priests, gold./ It was the West. Its vistas painters saw/ in diffuse light, in melancholy,/ in abysses left by glaciers as if they had been the sun/ primordial carving empty enormities/ out of rock. *Duncan Robert, A Poem Beginning With A Line By Pindar, p. 54.* Pământul acesta unde stau, era legendă/ pe vremea bunicului: hoți de vite,/ triburi animale, preoți, aur./ Era Vestul. Priveliștile lui le vedeau pictorii/ în lumina difuză, în melancolie,/ în abisele lăsate de ghețari ca și cum/ ar fi soarele/ primordial sculptând enormități/ goale din stîncă. (Vest)

This passion (sc. love) hath its floods in the very times of weakness, which are great prosperity and great adversity. *Bacon Francis, Essays 10.* Această pasiune (a iubirii) își are fluxul ei tocmai în epocile de slăbiciune, care sunt: o prosperitate mare și o mare răstriște. (Iubire)

This place rumored to have been/ Sodom might have been./ Certainly these ashes might have been pleasures. *Duncan Robert, This place rumored to have been Sodom.* Locul acesta despre care se zvonește că a fost/ Sodoma, ar fi putut să fie./ Cu siguranță că aceste cenuși ar fi putut să fie plăceri. (Plăcerea)

This world is not for aye; nor't is not strange, that even our loves should with our fortunes change. *Shakespeare, Hamlet.* Lumea aceasta nu e veșnică și nu e de mirare că chiar și prietenii noștri se schimbă odată cu norocul nostru. (Prietenia)

Those that are advanced by degrees are less envied than those that are advanced suddenly, and per saltum. *Bacon Francis, Essays 9.* Cei care sunt înaintați treptat sunt mai puțin invidiați decât acei care sunt avansați deodată și printr-un salt. (Invidia)

Those that are first raised to nobility are commonly more virtuous, but less innocent, than their descendants, for then is rarely any rising but by a commixture of good and evil arts; but it is

reason the memory of their virtues remain to their posterity, and their faults die with themselves. *Bacon Francis, Essays 14.* Cei care sunt înălțați pentru prima oară la rangul de nobili sunt de obicei mai vrednici, dar mai puțin nevinovați decât urmașii lor; pentru că rar se ridică cineva altfel decât printr-un amestec de mijloace bune și rele; însă cu drept cuvânt amintirea însușirilor lor rămâne posterității, iar defectele lor mor odată cu ei. (Noblețea)

Those that ascribe openly too much to their own wisdom and policy, end infortunate. *Bacon Francis, Essays XL.* Cel care atribuie fățiș prea mult propriei lor înțelepciuni și diplomații sfârșesc în chip nefericit. (Încrezarea)

Those who are never grave when are young, will be melancholy when they are old, while those that sow in tears shall reap in joy. *Lubbock, On Peace and Happiness 1* Cei care nu sunt niciodată seroși când sunt tineri, vor fi melancolici când vor fi bătrâni; pe când *cei care seamănă în lacrimi vor recolta bucurie.* (Seriozitate)

Those who are specially careless of their own welfare, are seldom remarkably attentive to that of others. *Scott Walter, Ivanhoe 44.* Cei care sunt cu deosebire nepăsători față de propria lor fericire, rareori sunt prea atenți față de aceea a altora. (Fericire)

Those who are willing to move in a great man's vortex, are only such as must be slaves, the rabble of mankind, whose souls and whose education are adapted to servitude, and who know nothing of liberty except the name. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 19.* Cei care sunt dispuși să se miște în vârtejul unui om mare sunt numai cei sortiți să fie sclavi, gloata omenirii, al căror suflet și a căror educație sunt adaptate la sclavie și care nu cunosc nimic din libertate, afară de nume. (Libertate)

Those who cannot remember the past are condemned to repeat it. *Santayana George, Life of Reason.* Cei care nu își pot aminti trecutul, sunt condamnați să îl repete. (Trecutul)

Those who gave you not enough/ caused you to settle for/ too little. *Olson Charles, The Death of Europe, p. 20.* Acei care nu ți-au dat destul/ te-au făcut să te mulțumești cu/ prea puțin. (Mediocritate)

Those who make it their trade to impose on others, do sometimes egregiously delude themselves. *Scott Walter, Quentin Durward 32.* Cei care-și fac o îndeletnicire din înșelarea altora, se păcălesc uneori strașnic pe ei înșiși. (Înșelarea)

Those who profess to despise the good opinion of others, seldom deserve it. *Lubbock, On Peace and Happiness 4* Cei care arată că disprețuiesc părerea bună a altora (despre ei), rar o merită. (Stima)

Those wicked creatures yet do look well-favour'd, when others are more wicked; not being the worst, stands in some rank of praise.

Shakespeare, King Lear 2, 4 Creaturile acestea rele par totuși frumoase, când altele sunt și mai rele; a nu fi cel mai rău este și acesta un merit. (Răutatea)

Thou art to me a delicious torment. *Emerson Ralph Waldo, Essays, First Series: Friendship.* Ești pentru mine un chin delicios. (Prieten)

Thou hast seen a farmer's dog bark at a beggar ? – And the creature run from the cur ? There thou might'st behold the great image of authority: a dog's obey'd in office. *Shakespeare, King Lear, 4, 6.* Ai văzut cum latră câinele unui fermier la un cerșetor? Și cum fuge ființa aceea de câinele cel rău ? Aici poți vedea marea imagine a autorității: un câine în slujbă e ascultat. (Autoritatea)

Thou rascal beadle, hold thy bloody hand !/ Why dost thou lash that whore ? Strip thine own back/ Thou hotty lust'st to use her in that kind/ For which thou whipp'st her. The usurer hangs the cozener. *Shakespeare, King Lear, 4, 6.* Zbir mișel, ține-ți mâna acoperită de sânge ! De ce biciuiești această depravată ? Dezgolește-ți propriul tău spate; tu ai râvnit fierbinte s-o întrebuițezi în modul pentru care o biciuești. Cămătarul spânzură pe cel care înșeală. (Ipocrizie)

Though in many of its aspects, this visible world seems formed in love, the invisible spheres were formed in fright. *Melville Herman, Moby Dick, p. 206.* Cu toate că în multe din aspectele ei, lumea vizibilă pare să fi luat naștere din dragoste, sferile invizibile au luat naștere din teamă. (Teama)

Though it be honest, it is never good/ To bring bad news; give to a gracious message/ An host of tongues; but let ill tidings tell/ Themselves, when they be felt. *Shakespeare, Antony and Cleopatra 2, 5* Chiar dacă-i onorabil, nu e bine niciodată să se aducă știri rele; dă unei vești plăcute nenumărate limbi; dar lasă ca veștile rele să se anunțe singure, când sunt simțite. (Vestea)

Though old the thought and oft expressed/ 'Tis his at last who says it best. *Lowell James Russell, For an Autograph.* Vechi de e gândul, e până la urmă/ Al celui ce poate mai bine să-l spună. (Originalitate)

Though we do not wholly believe it yet, the interior life is a real life, and the intangible dreams of people have a tangible effect on the world. *Baldwin James, Nobody Knows my Name.* Cu toate că încă nu credem cu totul, viața interioară este o viață adevărată și visele intangibile ale oamenilor, au asupra lumii un efect tangibil. (Viața)

Three removes are as bad a fire. *Proverbial.* Trei mutări fac cât un incendiu. (Reguli de bună purtare)

Through tatter'd clothes small vices do appear;/ Robes, and furr'd gowns, hide all. *Shakespeare, King Lear 4, 6.* (Și) defecte mici apar prin haine zdrențuite; (pe când) haine luxoase și blănite ascund totul. (Defecte)

Ticăloși inutili, care nu pot dormi din pricina sărăciei lor de merite, mai trăiesc încă numai pentru a contesta faima celor destoinici și a-și manifesta invidia (față de ei). *Kalhana, Rajatarangini 4, 90; Böhrling, Indische Sprüche 836.* (Invidia)

Time does not finish a poem. Spicer Jack, *Imaginary Elegies*, p. 146. Timpul nu termină o poezie. (Timp)

Time is but the stream I go a-fishing in. Thoreau Henry David, *Walden, Lectures*. Timpul nu este decât pârâul în care pescuiesc. (Timp)

Time is the greatest innovator; and if time of course alter things to the worse, and wisdom, and counsel shall not alter them to the better, what shall be the end ? *Bacon Francis, Essays 24* Timpul este cel mai mare inovator; și dacă timpul schimbă lucrurile în mai rău, iar înțelepciunea și chibzuința nu le schimbă în mai bine, care va fi sfârșitul ? (Timp)

Time is the measure of business, as money is of wares. *Bacon Francis, Essays 25* Timpul este măsura activității, după cum banii sunt măsura mărfurilor. (Timp)

Time moveth so round that a forward retention of custom is as turbulent a thing as an innovation; and they that reverence too much old times are but a scorn to the new. *Bacon Francis, Essays 24.* Timpul merge așa de iute, încât păstrarea îndărătnică a unui obicei e un lucru tot atât de pricinuitor de tulburări ca și o inovație; iar acei care respectă prea mult timpurile vechi sunt numai un obiect de dispreț pentru cele noi. (Obiceiul)

Timeo Danaos et dona ferentes. *Vergilius, Aeneis (II, 49)*. Mă tem de greci chiar și când aduc daruri. Cuvintele prin care marele preot troian, Laocoon, a încercat să i convingă pe concetățenii săi să nu introducă în cetate calul de lemn lăsat de ahei pe țărm și în care se afla Odiseu și tovarășii lui de arme. (Frică)

Timeo hominem unius libri. *Aquino, Tomas d'*. Mă tem de omul unei singure cărți. Cugetare avînd inițial sensul că cel care cunoaște o singură carte, dar temeinic, este un adversar de temut. Astăzi se aplică celor limitați și fanatici. (Frică)

Timpul îmbătrînind împreună face să dispară totul. *Aeschylus, Eumenides 286* (Timp)

Timpul încearcă prietenii, ca focul aurul. *Menander, Monosticha 276* (Prietenia)

Timpul întunecă toate și aduce uitarea. *Menander, Monosticha 545* (Timp)

Timpul apleacă și ridică toate cele omenești. *Sophocles, Ajax 131 sq.* (Timp)

Timpul arată în cele din urmă pe omul drept. Philemon, ap. Stobaeus, *Eclogae physicae et ethicae* I, p. 236. (Dreptul)

Timpul celor înțelepți trece cu desfătarea poeziei și a științei; iar al celor proști cu petreceri, somn sau ceartă. *Vetalapancavinçatika 1 Lassen, Anthologia sanscritică, 4, 16 sq.* (Timp)

Timpul consumă rodul oricărei acțiuni care nu-i îndeplinită îndată. *Pañcatantra 3, 233.* (Fapta)

Timpul este medicul tuturor relelor inevitabile. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 124, 22* (Timp)

Timpul este un zeu care înlesnește totul. *Sophocles, Electra 179* (Timp)

Timpul ne învață multe. *Menander, Monosticha 449* (Timp)

Timpul scoate adevărul la lumină.¹⁴⁰ *Menander, Monosticha, 11.* (Adevăr)

Timpul scoate la lumină tot ce-i ascuns. *Philippus, ap. Stobaeus, Eclogae physicae et ethicae I, p. 234* (Timp)

Tineretea, averea, domnia și lipsa de judecată pricinuiesc pagubă fiecare din ele singure; cu atât mai mult când sunt toate patru laolaltă. *Hitopadeça, Introd. 10; Böhrlingk, Indische Sprüche 2577.* (Paguba)

To be great is to be misunderstood. *Emerson Ralph Waldo, Essays, Self-Reliance.* A fi mare înseamnă a nu fi înțeles. (Oameni mari)

To be honest, as this world goes, is to be one man picked out of ten thousand. *Shakespeare, Hamlet 1, 2.* A fi cinstit, așa cum merge lumea aceasta, înseamnă a fi un om ales din zece mii. (Onestitatea)

To be or not to be, that is the question. *Shakespeare, Hamlet* (act. III, sc. 1). A fi ori a nu fi, iată întrebarea. **Vers celebru exprimând esența îndoielilor eroului shakespeareian în fața existenței și a morții. Astăzi, caracterizează adesea situații hotărâtoare, când e în joc însăși existența cuiva.** (Îndoială)

To be positive: to be mistaken at the top of one's voice. *Bierce Ambrose, The Devil's Dictionary.* A fi sigur: a nu avea dreptate țipând cât poți de tare. (Scandal)

To bear is to conquer our fate. *Ap. Bulwer Lytton, The Last Days of Pompei p. 444 n.* A suporta înseamnă a birui destinul nostru. (Suportarea)

To date, New York has shown nothing but progress. Hopefully

¹⁴⁰ Toate le descoper\ timpul [i le scoate la lumin\]. *Sophocles, ap. Stobaeus: Παντ'εκκαλυπττον ηο χηρονοσ εισ το πηροσ αγει* (*Eclogae physicae et ethicae 1, 9, 1*).

we wait for the first signs of decadence – partial decadence being the only condition under which anybody can exist with any degree of grace or civility. *Brooks Elwyn White, Here is New York.* Până acum New York-ul nu ne-a arătat decât progres. Cu speranță așteptăm primele semne de decadență – decadența parțială fiind singura condiție în care se poate trăi cu un anumit grad de grație și politețe. ([Metropole – New York](#))

To err is human, to forgive divine ! *Pope, Essay on Criticism.* A greși e omenesc, a ierta e dumnezeiesc ! ([Greșeala](#))

To err is human, to forgive divine. *Pope Alex., Eseu despre critică* (III, 325). A greși este omenesc, a ierta e dumnezeiesc.¹⁴¹ ([Greșeala](#))

To escape from an unjust war is not running away from one's responsibility, but towards it. *Heller Joseph, Catch 22.* A fugi de un război nedrept nu înseamnă a fugi de responsabilitate, ci a o întâmpina. ([Pace](#))

To fire others the match itself must needs be wasting ! *Melville Herman, Moby Dick, p. 117.* Pentru a da foc la altele, chibritul însuși trebuie aprins ! ([Sacrificiu](#))

To have great poets, there must be great audiences too. *Whitman Walt, November Hours.* Ca să existe mari poeți, trebuie să existe și mari ascultători. ([Poezie](#))

To know a man well were to know himself. *Shakespeare, Hamlet* 5, 2. A cunoaște bine pe cineva, ar fi a se cunoaște pe sine. ([Cunoaștere](#))

To know that we know what we know, and that we do not know what we do not know, that is true knowledge. *Thoreau Henry David, Walden.* A ști că știi ceea ce știi și că nu știi ceea ce nu știi, aceasta este cunoașterea adevărată. ([Cunoaștere](#))

To mourn a mischief that is past and gone/ Is the next way to draw more mischief on. *Shakespeare, Othello* 4, 3. A jăli din cauza unui rău care a trecut și s-a dus, este drumul cel mai scurt pentru a atrage și mai mult rău. ([Întristarea](#))

To produce a mighty book, you must choose a mighty theme. No great and enduring volume can ever be written on the flea, though many there be who have tried it. *Melville Herman, Moby Dick, p. 486.* Ca să dai o carte mare trebuie să alegi un subiect mare. Nici un volum mare și care să dăinuiască n-a fost scris despre un purice, cu toate că mulți au fost cei care au încercat. ([Literatura](#))

To promise not to do a thing is the surest way in the world to make a body want to go and do that very thing. *Mark Twain, The Adventures of Tom Sawyer.* A promite să nu faci un lucru este singurul mod de pe lume de-a face pe cineva să dorească să facă tocmai acel

¹⁴¹ Vezi *Errare humanum est...*

lucru. (Promisiune)

To strive, too, with our fate were such a strife/ As if the corn-sheaf should oppose the sickle. *Byron, Don Juan 5.17.* A lupta împotriva destinului nostru ar fi o luptă ca și cum un snop de grâu s-ar opune secerii. (Fapta & destinul)

To suggest that learning evolve, from the child's interests is not to propose an abdication of adult authority, only a change in the way it is exercised. *Silberman Charles E., Crisis in the Classroom, p. 209.* A sugera ca învățătura să pornească de la interesele copilului, nu înseamnă o abdicare din partea autorității adultului, ci numai o schimbare în felul în care această autoritate este practică. (Învățătura)

To thine ownself be true; .../ Thou canst not then be false to any man. *Shakespeare, Hamlet 3, 1* Fii sincer față de tine însuși; ... și atunci nu mai poți fi fals față de cineva. (Sinceritate)

Toți aceia care nu se mai puteau sătura de averi, de viață, de femei și de mâncare s-au dus, se vor duce și se duc. *Çaragadharapaddhati, Trsnaninda 9 (7); Böhlingk, Indische Sprüche 1 303.* (Lăcomie)

Toți câți au căutat să conducă pe alții au fost urâți la început și nesuferiți. *Thucydides, Bell. Pel. 2, 64, 5.* (Conducerea)

Toți fac cel mai ușor, cel mai iute, cel mai bine și cu cea mai mare plăcere, ceea ce știu. *Xenophon, Memorabilia 7, 10.* (Destoinicia)

Toți ne pricepem să dam sfaturi; dar când greșim noi înșine, nu băgăm de seamă. *Euripides, ap. Stobaeus, Florilegium 23, 5* (Sfatul)

Toți ne pricepem să dojenim, dar nu ne dăm seama când greșim noi înșine. *Menander, Monosticha, 46 sq.* (Dojana)

Toți oamenii pe lumea aceasta trebuie să moară neapărat. Pentru un lucru care trebuie să se întâmple neapărat nu are loc părere de rău aici (pe pământ). *Mahabharata, 1, 6144.* (Moartea)

Toți oamenii superiori în filozofie, politică, poezie sau artă sunt melancolici. *Aristoteles, Problemata 30, 1.* (Tristețe)

Toți sunt gata să compătătimească pe cel care-i în nenorocire; dar durerea nu le pătrunde adânc în suflet. *Aeschylus, Agamemnon, 790 sq.* (Compătămire)

Toți sunt prieteni cu cei fericiți. *Menander, Monosticha 507* (Prietenia)

Toți sunt prieteni cu cel bogat. *Euripides, Cretenses ap. Stobaeus, Florilegium, 91, 7.* (Bogăția)

Toți suntem mâhniți împreună cu cel care suferă; dar durerea altuia e trecătoare (pentru noi). *Theognis, Sententiae, 655 sq.* (Compătimire)

Toți suntem nebuni, când ne mâniem. *Philemon, ap. Stobaeus, Florilegium 20, 4.* (Mânia)

Toți uită binele ce li s-a făcut. *Menander, Monosticha, 170.* (Binefacerea)

Toată biruința nu-i decât chibzuință. *Euripides, Phoenissae 722* (Victoria)

Toată lumea e ținută în frâu de pedeapsă; căci e greu de găsit un om curat (la suflet). *Manusmrti 7, 22; Böhrlingk, Indische Sprüche 5207.* (Pedeapsa)

Toată lumea se ia după purtarea regelui; cum se poartă regii, așa se poartă și supușii. *Ramayana 118, 9; Böhrlingk, Indische Sprüche 2608.* (Domnitorul)

Toate erau (amestecate) laolaltă; după aceea a venit mintea și le-a pus în ordine. *Anaxagoras, ap. Diogenes Laertius 2, 3, 1.* (Ordinea)

Toate grânele pământului, tot aurul, toate turmele și toate femeile nu sunt destule pentru unul singur. De aceea să lepădăm dorința. *Mahabharata, I, 3512.* (Dorința)

Toate le întunecă timpul și le cufundă în uitare. *Fragm. anon. fr. 249, ap. Wagner, Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta* (Timp)

Toate le adeverește timpul în decursul său. *Euripides, Hippolytus, ap. Stobaeus, Eclogae physicae et ethicae, 1, 9, 25.* (Adevăr)

Toate le aduce timpul; timpul îndelungat știe să schimbe nume și înfățișare, natură și soartă. *Plato Comicul 19 la Crusius, Anthologia lyrica p. 141* (Timp)

Toate le dă omului întâmplarea și soarta. *Archilochus, Elegi, 15.* (Destin)

Toate le descoperă timpul și le scoate la lumină. *Menander, Monosticha 459* (Timp)

Toate le descoperă timpul și le scoate la lumină. *Sophocles, ap. Stobaeus, Eclogae physicae et ethicae 1, 9, 1. Παντ'εκκαλψτον ηο χηρονος εις το πηοσ αγει.* (Adevar)

Toate le realizează muritorilor munca și sârguința omenească. *Archilochus, Elegi 16.* (Munca)

Toate lucrurile erau laolaltă, infinit de multe și de mici; căci și micimea era infinită. *Anaxagoras, ap. Diels, fr. 1.* (Infinitul)

Toate ne învață timpul care îmbătrânește. *Aeschylus, Prometheus* 986 (Timp)

Toate se realizează în număr mai mare, mai bine și mai ușor, când cineva face un singur lucru, după aptitudinea sa și la timpul său, lasând la o parte celelalte. *Plato, Res publica* 2, 11. (Ocupația)

Toate se supun bogăției. *Aristophanes, Plutus*, 146. (Bogăția)

Toate sunt bune la timpul lor. *Sophocles, Oedipus Rex* 1516. (Bunătatea)

Toate sunt făcute să îmbătrânească la oameni, afară numai de nerușinare, după cât se pare. Asta, cu cât crește neamul muritorilor, cu atâta devine mai mare, pe zi ce trece. *Theodectes, ap. Stobaeus, Florilegium* 32, 6. (Nerușinarea)

Toate sunt fleacuri pe lângă aur. Căci numai culoarea lui rămâne mereu aceeași. Pe când caracterul prietenilor niciodată nu-l prezintă vicisitudinile soartei la fel. Averea este piatra de încercare a caracterului omenesc; căci cel care săvârșește fapte urâte când e bogat, ce nu-i în stare să comită atunci când e sărac ? *Antiphanes, ap. Stobaeus, Florilegium*, 91, 14. (Aurul)

Tocmai aceluia, pe care cei ce se cred deștepți îl declară în mod hotărât incapabil, destinul, ca și cum s-ar ambiționa, îi dă prosperitate. *Kalhana, Rajatarangini* 3, 4911 fr. 4931 *Böhtlingk, Indische Sprüche* 1616 (Prosperitatea)

Tocmai când un șarpe pierduse orice speranță, istovit de foame și înghemuit într-un coș, un șoarece, făcând o gaură în timpul nopții, căzu singur în gura aceluia. Sătul cu carnea lui, șarpele ieși îndată pe aceasta cale. Fiți liniștiți ! Destinul este cauza prosperității și a declinului oamenilor. *Bhartrhari, Nitiçataka*, 84. (Destin)

Tocmai mijlocul pe care-l întrebuițează cei iscușiți spre a ascunde ceva ce trebuie să se-ntîmple (neapărat), destinul îl face o poartă larg deschisă (pentru ca acel lucru să se întîmple).¹⁴² *Kalhana, Rajaniti* 2, 77, *Trsnaninda* 79; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 4663. (Destin)

Toda comparación es odiosa. *Cervantes, Don Quijote de la Mancha*, 2, 23. Orice comparație e nesuferită. (Comparația)

Toda humanidad facilita el desprecio. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia*. Orice sociabilitate așterne drumul spre desconsiderație. (Sociabilitatea)

Todo lo extraño es estimado, ya porque vino de lejos, ya porque se logra hecho y en su perfección. Sujetos vimos que ya fueron el desprecio de su rincón y hoy son honra del mundo. *Gracián,*

¹⁴² Cf. Sofocle, Oedip Rege.

El oráculo manual y arte de prudencia 198 Tot ce-i străin e stimat, fie pentru că vine de departe, fie pentru că se primește complet gata și-n desăvârșirea sa. S-au văzut oameni care au fost odată un obiect de dispreț în ungherul lor și care sunt acum onoarea lumii. (Străin)

Todo lo guasta un mal modo, hasta la justicia y razón... Tiene gran parte en las cosas el cómo. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 14. O procedare nepotrivită strică totul, chiar și dreptatea și rațiunea... Cum are o mare însemnătate în treburi. (Procedarea)

Todo necio es persuadido, y todo persuadido necio, y cuanto más erróneo su dictamen es mayor su tenacidad. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia*, 183. Orice prost e ferm convins; și oricare om ferm convins e prost; cu cât judecata sa e mai greșită, cu atât e mai mare îndărătnicia sa. (Convingerea)

Todo vencimiento es odioso, y del dueño, o necio o fatal. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia* 7. Orice superioritate este nesuferită; dar a întrece – domnitorul său este sau o prostie sau o lovitură a soartei. (Superioritatea)

Tolle periculum,/ Iam vaga prosiliet frenis nature remotis. *Horatius, Satirae* 2, 7, 73 sq. Înlătură primejdia, și natura va izbucni liberă, frânele fiindu-i îndepărtate. (Caracter)

Tot ce (poate fi) cunoscut are număr; fără acesta nu se poate concepe sau cunoaște ceva. *Philolaus, ap. Diels, Fr. 4.* (Numărul)

Tot ce ajută zeii este fericit. *Rig-Veda* 2, 23, 19 (Zeii)

Tot ce există în acest univers e cuprins de Stăpân. *Iça – Upanișad* 1. (Brahma)

Tot ce gândim, spunem sau facem este destin, iar noi purtăm scrisul lui pe frunte. Menander, *Supposititius*, ap. Stobaeus, *Eclogae physicae et ethicae* I, p. 192. (Destin)

Tot ce li se va părea că-i lucrul cel mai bun, să-ți fie lege neînfrănată. *Epictetus, Manuale*, 51, 2. (Bine)

Tot ce nu s-a văzut și nu s-a auzit, nici în Vede nici în cărțile de știință, tot ce se află cuprins în oul lui Brahma¹⁴³, asta o știe lumea. *Pañcatantra (B)* 4, 52. (Lumea)

Tot ce pun zeii la cale se furișează nevăzut, și nimeni nu poate să prevadă vreo nenorocire; căci destinul face cu neputință cunoașterea ei. *Euripides, Iphigenia Taurica*, 464 sq. (Destin)

Tot ce săvârșește cel ales fac și ceilalți. Regula de acțiune stabilită de el este urmată de mulțime. *Bhagavadgita* 3, 21. (Exemplul)

¹⁴³ *Oul lui Brahma*: Universul.

Tot ce-ai făcut sfârșește prin a dispărea și (tot) ce se naște moare sigur; căci în această lume tot ce stă și tot ce se mișcă nu e durabil. *Mahabharata 14, 1231; Böhrling, Indische Sprüche 5193.* (Nestatornicia)

Tot ce-i adunat sfârșește prin a se risipi și tot ce-i înalt sfârșește prin a cădea. Ceea ce-i împreună sfârșește prin a se despărți, iar ceea ce trăiește sfârșește prin a muri. *Ramayana 2, 105, 16* (Sfârșitul)

Tot ce-i căutat este găsit, dacă nu te lași și nu fugi de osteneală. *Alexis, Achaiis, ap. Stobaeus, Florilegium, 29, 33.* (Căutarea)

Tot milia hominum inquieta, qui ut aliquid pestiferi consequantur, er mala nituntur in malum petuntque mox fugienda aut etiam fastidienda. Cui enim adsecuto satis fuit, quod optanti nimium videbatur ? *Seneca L. A., Epistulae, 118, 5–6.* Atâtea mii de oameni fără liniște, care, pentru a dobândi ceva funest, se silesc să ajungă la rău prin rele și doresc lucruri de care (îndată) după aceea vor fugi sau pe care chiar le vor disprețui. Într-adevar, cui i s-a părut că-i ajunge, când a dobândit ceea ce i se părea excesiv, (atunci) când (o) dorea ? (Dorința)

Tot pământul este accesibil pentru înțelept; căci pentru un suflet ales patria este întregul univers. *Democritus, ap. Diels, Fr. 247.* (Patria)

Totam vim bene vivendi in animi robore et magnitudine et in omnium rerum humanarum contemptione ac despicientia et in omni virtute ponamus. *Cicero, Tusculanae disputationes 95* Să punem întregul sens al unei vieți bine întrebuințate în vigoarea și-n măreția sufletului, în disprețuirea tuturor lucrurilor omenești și-n orice virtute. (Viața)

Totdeauna bogăția are multe neazuri: invidie, defăimare și ură multă, neplăceri numeroase și mii de neajunsuri, treburi multe și strângere de lucruri necesare pentru trai. Și-ndată după aceea iată că omul moare, lăsând altora averea sa pentru (a trăi) în lux. De aceea prefer să fiu sărac, să am cât trebuie, să duc o viață fără griji și să n-am nici avere (dar) nici neplăceri. Căci tot omul sărac e scutit de mari rele. *Philolaus, ap. Stobaeus, Florilegium, 97, 19.* (Bogăția)

Totdeauna cel care a fost salvat e nerecunoscător din fire. *Menander, Monosticha 34.* (Nerecunoștința)

Totdeauna celor mici zeii le dau (daruri) mici. *Callimachus, ap. Stobaeus, Florilegium, 96, 12.* (Darul)

Totdeauna fericirea se dobândește după multe piedici. *Hitopadeșă 19, 3.* (Fericire)

Totdeauna gândul lui Zeus e mai presus de acela al oamenilor. *Homerus, Ilias 16, 690.* (Zeus)

Totdeauna mulțimea părăsește pe cel de obârșie nobilă, priceput și bun și se simte atrasă, ca de pomul dorințelor¹⁴⁴, de cel bogat, chiar dacă-i lipsit de noblețe, de pricepere și de caracter. *Pañcatantra (B.), 5, 8.* (Bogăția)

Totdeauna poporul cinstește pe acela pe care-l cinstește regele; cine-i disprețuit de rege, acela-i disprețuit de toți. *Hitopadeșă, 2, 76; Böhrlingk, Indische Sprüche, 930.* (Cinstirea)

Totdeauna superioritatea inteligenței triumfă asupra forței. *Somadeva, Kathasaritsagara 33, 158.* (Inteligența)

Totdeauna trăiește ușor acela prin care trăiesc alții: dar greu trăiește acela care trăiește prin alții. *Ramayana 2, 105, 7* (Traiul)

Totdeauna vine în cele din urmă pedeapsa. *Solon, Elegi 12, 8.* (Pedeapsa)

Totdeauna zeul adună pe cei care sunt la fel. *Homerus, Odyssea 17, 218.* (Însoțirea)

Totdeauna, în orice împrejurare, cel mai bine este să se spună adevărul. *Menander, Supposititius, ap. Stobaeus, Florilegium, 11, 11.* (Adevăr)

Totius... iniustitiae nulla capitalior est quam eorum qui, cum maxime fallunt, id agunt ut viri boni esse videantur. *Cicero, De officiis 1, 13.* Nu există ceva mai imoral decât purtarea acelor care caută să apară ca oameni de treabă, tocmai atunci când sunt mai necinstiți. (Necinstea)

Totdeauna ne pregătim temeinic împotriva adversarilor noștri, fiindcă socotim că se chibzuiesc bine; și nu trebuie ca speranțele noastre să se bazeze pe credința că ei vor greși, ci că noi înșine am luat toate măsurile. *Thucydides, Bell. Pel. 1, 84, 4.* (Pregătirea)

Totul învață oamenii prin relațiile dintre ei. *Euripides, Andromache 673 sq.* (Relațiile)

Totul curge ca un fluviu. *Heraclitus, ap. Diogenes Laertius 9, 8.* (Nestatornicia)

Totul e înfricoșător și plin de vise pentru muritori, ei putând să izbândească sau nu. Trebuie însă ca acela care nu se află în nenorocire să (pre) vadă calamitățile; și când cineva e fericit, atunci mai ales trebuie să aibă în vedere resursele (sale), spre a nu fi surprins și distrus. *Sophocles, Philoctetes 502 sq.* (Prevederea)

Totul se bazează pe faptele săvârșite odinioară. *Somadeva, Kathasaritsagara 40, 41.* (Fapta)

¹⁴⁴ *Pomul dorințelor*: pom mitologic care satisface orice dorință.

Totul se poate întâmpla, când o pune la cale zeul. *Sophocles, Ajax 86.* (Întâietatea)

Totul se poate dobândi cu grijă și cu osteneală. *Menander, Dyscolus, ap. Stobaeus, Florilegium 29, 46.* (Munca)

Totul se poate găsi, dacă nu fuge cineva de osteneala care însoțește căutarea. *Philemon, Catapseudomenos, ap. Stobaeus, Florilegium, 29, 28.* (Căutarea)

Totul se poate găsi, dacă nu fugim de osteneala de care-i legată căutarea. *Philemon, Catapseudomenos ap. Stobaeus, Florilegium 29, 28.* (Găsirea)

Totul se poate realiza prin inteligență. *Somadeva, Kathasaritsagara 15, 10.* (Inteligența)

Totul se realizează prin perseverență. *Somadeva, Kathasaritsagara 60, 163.* (Perseverența)

Totul trece și nimic nu rămâne. *Heraclitus, ap. Plato, Cratylus p. 402 a.* (Nestatornicia)

Totum in eo est, ut tibi imperes. *Cicero, Tusculanae disputationes, 2, 22.* A ști să-ți poruncești, asta-i totul. (Hotărâre)

Tournez les yeux sur vous-mêmes, et gardez-vous de les juger les actions d'autrui. En jugeant les autres, on travaille en vain; souvent on se trompe, et on pêche facilement, au lieu qu'en s'examinant et se jugeant soi-même, on s'occupe toujours avec fruit. *France Anatole, La Rôtisserie de la reine Pédauque 258.* Îndreptați-vă ochii asupra voastră și feriți-vă de a judeca acțiunile altuia. Judecând pe alții, muncim în zadar; adesea ne înșelăm, și păcătuim lesne; pe când atunci când ne examinăm și ne judecăm pe noi înșine, ne ocupăm totdeauna cu folos. (Cunoaștere)

Tous ceux qui font du mal aux autres hommes les haïssent. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 397* Toți aceia care fac rău celorlalți oameni, îi urăsc. (Ura)

Tous ceux qui ont l'esprit conséquent ne l'ont pas juste; ils savent bien tirer des conclusions d'un seul principe, mais ils n'aperçoivent pas toujours tous les principes et toutes les faces des choses; ainsi, ils ne raisonnent que sur un côté, et ils se trompent. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 354.* Toți cei care au spiritul consecvent nu-l au just; ei știu cum să tragă concluzii dintr-un singur principiu, dar ei nu văd totdeauna toate principiile și toate fețele lucrurilor; astfel ei nu raționează decât asupra unei (singure) laturi și se înșeală. (Judecata)

Tous ceux qui se moquent des augures n'ont pas toujours plus d'esprit que ceux qui y croient. *Vauvenargues, Réflexions et maximes*

31890 Toți cei care-și bat joc de auguri nu au totdeauna mai mult spirit decât cei care cred în ei. ([Superstiția](#))

Tous les avantages humains se perdent par le manque des qualités qui les procurent. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 372.* Toate avantajele omenești se pierd în lipsa calităților care le procură. ([Avantajul](#))

Tous les devoirs des hommes sont fondés sur leur faiblesse réciproque. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 393.* Toate îndatoririle oamenilor sunt întemeiate pe slăbiciunea lor reciprocă. ([Datoria](#))

Tous les hommes recherchent d'être heureux; cela est sans exception... C'est le motif de toutes les actions de tous les hommes. *Pascal, Pensées 425 (377).* Toți oamenii caută să fie fericiți; aceasta-i fără excepție... Acesta-i motivul tuturor acțiunilor tuturor oamenilor. ([Fericire](#))

Tous les temps ne permettent pas de suivre tous les bons exemples et toutes les bonnes maximes. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 435.* Nu toate împrejurările îngăduie să se urmeze toate exemplele bune și toate maximele bune. ([Exemplul](#))

Tout ce monde visible n'est qu'un trait imperceptible dans l'ample sein de la nature. Nulle idée n'en approche. Nous avons beau enfler nos conceptions au delà des espaces imaginables, nous n'enfantons que des atomes au prix de la réalité des choses. C'est une sphère dont le centre est partout, la circonférence nulle part. Enfin c'est le plus grand caractère sensible de la toute-puissance de Dieu, que notre imagination se perde dans cette pensée. *Pascal, Pensées, 72 (347)* Întreagă această lume vizibilă nu-i decât un punct imperceptibil în sînul vast al naturii. Nici o idee nu se apropie de ea. În zadar umflăm concepțiile noastre dincolo de spațiile imaginabile; noi nu dăm naștere decât la atomi în comparație cu realitatea lucrurilor. Este o sferă al cărei centru e pretutindeni, iar circumferința nicăieri. În fine este cel mai mare caracter sensibil al atotputerniciei lui Dumnezeu faptul că imaginația noastră se pierde în acest gând. ([Universul](#))

Tout ce que l'imagination de l'homme est capable de lui fournir en idée pourrait se trouver en réalité. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 286.* Tot ce imaginația omului este în stare să-i procure în idee, s-ar putea găsi în realitate. ([Imaginația](#))

Tout ce que nous sommes est le résultat de ce que nous avons pensé et fait. *ap. Guy., Anthologie. 15.* Tot ce suntem este rezultatul celor ce am gândit și făcut. ([Personalitatea](#))

Tout ce que se perfectionne par progrès périt aussi par progrès. *Pascal, Pensées 88 (169).* Tot ce se perfecționează prin progres pierde tot prin progres. ([Progres](#))

Tout ce qui est injuste nous blesse, lorsqu'il ne nous profite pas directement. *Vauvenargues, Réflexions et maximes 517.* Tot ce-i

nedrept ne ofensează, atunci când nu ne folosește în chip direct. (Nedreptatea)

Tout ce qui est mérite se sent, se discerne, se devine réciproquement; si l'on voulait être estimé, il faudrait vivre avec des personnes estimables. *La Bruyère, Les Caractères, De la société 53* Tot ce-i merit se simte, se observă, se ghicește reciproc; cine vrea să fie stimat, trebuie să trăiască cu persoane vrednice de stimă. (Stima)

Tout ce qui fut un jour et n'est plus aujourd'hui incline à la tristesse, surtout ce qui fut très beau et très heureux. *Maeterlinck, Le Temple enseveli 215* Tot ce a fost odată și nu mai este azi înclină spre tristețe, mai ales ceea ce a fost foarte frumos și foarte fericit. (Trecutul)

Tout ce qui meurt tombe dans la vie. *Maeterlinck, Avant le grand silence, p. 50.* Tot ce moare cade în viață. (Moartea)

Tout comprendre c'est tout pardonner. *Staël, Corinne 5.* A înțelege tot, înseamnă a ierta tot. (Iertarea)

Tout dépend d'un très petit commencement. *France Anatole, Le Jardin d'Épicure 221.* Totul atârnă de un început foarte mic. (Început)

Tout est étranger dans l'humeur, les moeurs et les manière de la plupart des hommes: tel a vécu pendant toute sa vie chagrin, emporté, avare, rampant, soumis, laborieux, intéressé, qui était né gai, paisible, paresseux, magnifique, d'un courage fier, et éloigné de toute bassesse. Les besoins de la vie, la situation ou l'on se trouve, la loi de la nécessité, forcent la nature et y causent ces grands changements. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme, 18.* Totul e străin în dispoziția sufletească, în obiceiurile și manierele celor mai mulți dintre oameni: cutare a trăit în tot timpul vieții sale posac, nervos, avid, târător, supus, sânguitor, interesat, deși se născuse vesel, pașnic, leneș, pompos, mândru și curajos, și departe de orice josnicie. Nevoile vieții, situația în care se găsește cineva, legea necesității, forțează natura și produc în ea aceste mari schimbări. (Caracter)

Tout est mêlé dans ce monde: point de bien sans mélange de quelque mal, point de mal sans mélange de quelque bien. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, 311.* Totul e amestecat în lumea aceasta: nici un bine fără amestec de ceva rău, nici un rău fără amestec de ceva bine. (Bine)

Tout est perdu hors l'honneur. *Francisc I.* Totul e pierdut în afară de onoare. Prin aceste cuvinte Francisc I vestește mamei sale înfrângerea suferită în bătălia de la Pavia, elogiind, în același timp, vitejia ostașilor săi. Exprimă sentimentul demnității într-o situație disperată. (Demnitate)

Tout est pour le mieux dans le meilleur des mondes possibles. *Voltaire, Candide.* Totul se petrece cel mai bine în cea mai bună dintre

lumile posibile. Teza teistă¹⁴⁵ apologetică, enunțată de Leibniz în *Thaeodicaea*, pe care Voltaire a răstălmăcit-o ironic în *Candide*. (Teism)

Tout est pour mieux dans le meilleurs des mondes possibles.
Leibniz. (Creația)

Tout flatteur vit au dépens de celui qui l'écoute. *La Fontaine, Le corbeau et le renard*. Lingușitorul trăiește pe seama celui care-l ascultă. Înfumurații se lasă flatați fără să bage de seamă că laudele ce li se adresează sunt interesate. (Lingușitor)

Tout homme est capable de faire du bien à un homme; mais c'est ressembler aux dieux que de contribuer au bonheur d'une société entière. *Montesquieu, Lettres persanes*, 89. Orice om e capabil de a face bine unui om; însă a contribui la fericirea unei societăți întregi înseamnă a fi asemenea zeilor. (Binefacerea)

Tout joueur hasarde avec certitude pour gagner avec incertitude. *Pascal, Pensées*, 233 (7). Orice jucător riscă cu certitudine pentru a câștiga cu incertitudine. (Hazardul)

Tout l'avenir tient dans le présent, comme toutes les propriétés du triangle tiennent dans sa définition. *Bourget, Le Disciple 1* Întreg viitorul se află cuprins în prezent, după cum toate proprietățile triunghiului se află cuprinse în definiția sa. (Viitorul)

Tout l'esprit qui est au monde est inutile a celui qui n'en a point. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme*, 87. Tot spiritul din lume e inutil pentru acela care nu-l are. (Spiritul)

Tout le monde convient que la folie est inséparable de la jeunesse; que penser donc de ces vieillards qui affectent de paraître jeunes, ou qui regrettent de ne l'être plus ? *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales*, I, 148. Toată lumea e de acord că nebunia este inseparabilă de tinerețe; atunci ce să gândim despre bătrânii care caută să pară tineri sau căroră le pare rău că nu mai sunt ? (Bătrânețea)

Tout le monde me veut du bien;/ Chacun dit que je le mérite./ Moi même je le crois sans faire l'hypocrite,/ Mais la fortune n'en croit rien. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales II*, 81. Toata lumea îmi vrea binele. Fiecare spune că-1 merit. Eu însumi o cred, fără a face pe ipocritul; dar norocul nu crede nimic din aceasta. (Noroc)

Tout le monde s'élève contre un homme qui entre en réputation; à peine ceux qu'il croit ses amis lui pardonnent-ils un mérite naissant et une première vogue qui semble l'associer à la gloire dont ils sont déjà en possession. *La Bruyère, Les Caractères, Des jugements* 59. Toată lumea se ridică împotriva unui om care începe să

¹⁴⁵ Concepție filozofico-religioasă care afirmă existența lui Dumnezeu ca persoană absolută, exterioră naturii, dar și imanentă ei prin prezența și acțiunea sa, creatoare, susținătoare și diriguitoare a lumii.

devină reputat; abia dacă aceia pe care și-i crede prieteni îi iartă un merit ce se naște și un început de faimă care pare să-l asocieze la gloria în a cărei posesie ei se află de-acum. (Invidia)

Tout le monde se plaint de sa mémoire, et personne ne se plaint de son jugement. *La Rochefoucauld, Maximes 89.* Toată lumea se plânge de memoria sa și nimeni nu se plânge de judecata sa. (Memoria)

Tout le monde souhaite de vivre longtemps; mais personne ne veut passer pour vieux. *Ap. Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, I, 323.* Toată lumea dorește să trăiască mult; dar nimeni nu vrea să treacă drept bătrân. (Bătrânețea)

Tout notre raisonnement se réduit a céder au sentiment. *Pascal, Pensées 274 (130)* Întregul nostru raționament se reduce la a ceda sentimentului. (Rațiunea)

Tout nous manque à la fois sitôt que nous transgressons la ligne primitive de l'équité, un mensonge engendre cent mensonges, et une trahison nous revient par mille trahisons. *Maeterlinck, Le Temple enseveli 43.* Totul ne lipsește în același timp, de-ndată ce depășim linia primitivă a dreptății; o minciună dă naștere la o sută de minciuni și o trădare revine printr-o mie de trădări. (Nedreptatea)

Tout s'arrange toujours aux dépens de ceux qui ne sont pas heureux. *Maeterlinck, Le Sablier, p. 211.* Totul se aranjează totdeauna pe socoteala acelora care nu sunt fericiți. (Nefericirea)

Toute la différence que je trouve entre le savant et l'ignorant c'est que l'un se fatigue et s'épuise pour n'apprendre rien, et que l'autre ignore tout dans le sein de la tranquillité et du repos. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 12* Toată deosebirea pe care o găsim între savant și ignorant este că unul se ostenește și se istovește pentru a nu învăța nimic, iar celălalt ignorează totul în sînul liniștii și al odihnei. (Savantul)

Toute la dignité de l'homme consiste en la pensée. *Pascal, Pensées 365 (229).* Întreaga demnitate a omului constă în gândire. (Gândirea)

Toute révélation d'un secret est la faute de celui qui l'a confié. *La Bruyère, Les Caractères, De la société 81* Orice dare în vileag a unui secret este vina aceluia care l-a încredințat. (Secretul)

Toute vertu qui ne peut soutenir le regard clair et fixe de la justice est pleine de ruses, et malfaisante. *Maeterlinck, Le Temple enseveli 99* Orice virtute care nu poate susține privirea clară și fixă a dreptății este plină de viclenii și răufăcătoare. (Virtute)

Toutes choses étant causees et causantes, aidées et aidantes, médiates et immédiates, et toutes s'entretenant par un lieu naturel et insensible qui lie les plus éloignées et les plus différentes, je tiens

impossible de connaître les parties sans connaître le tout, non plus que de connaître le tout sans connaître les parties. *Pascal, Pensées 72 (347)* Toate lucrurile fiind cauzate și cauzatoare, ajutate și ajutătoare, mijlocite și nemijlocite, și toate menținându-se între ele printr-o legătură naturală și nesimțită, care leagă pe cele mai depărtate și pe cele mai diferite, eu socot că-i imposibil de a cunoaște părțile fără a cunoaște întregul, tot așa cum e imposibil de a cunoaște întregul fără a cunoaște în deosebi părțile. (Știința)

Toutes choses, dit Platon, sont produites ou par la nature ou par la fortune, ou par l'art: les plus grandes et plus belles, par l'une ou l'autre des deux premières; les moindre et imparfaites, par la dernière. *Montaigne, Essais 1,30.* Platon spune că toate lucrurile sunt produse sau de natură sau de noroc sau de artă: cele mari și frumoase de una sau de alta din primele două; cele mici și nedesăvârșite, de ultima. (Natura)

Toutes les passions nous font faire des fautes, mais l'amour nous en fait faire de plus ridicules. *La Rochefoucauld, Maximes 422.* Toate pasiunile ne fac să comitem greșeli, dar dragostea ne face să săvârșim greșeli mai ridicule. (Iubire)

Toutes nos lois morales et sociales ne sont que la codification de nécessités qui ne nous semblent justes et logiques que parce qu'elles sont inéluctables. *Maeterlinck, Le Sablier 171.* Toate legile noastre morale și sociale nu sunt decât codificarea unor necesități, care nu ne par juste și logice decât fiindcă sunt de neînlăturat. (Legea)

Toutes nos qualités sont incertaines et douteuses en bien comme en mal, et elles sont presque toutes à la merci des occasions. *La Rochefoucauld, Maximes, 470.* Toate calitățile noastre sunt nesigure și îndoielnice în bine ca și în rău, și ele sunt mai toate la discreția împrejurărilor. (Calitate)

Trahimur omnes studio laudis, et optimus quisque maxime gloria ducitur. *Cicero, Pro Archia poeta 26.* Toți năzuim spre glorie, și cu cât cineva e mai sus, cu atât e atras mai tare de ea. (Gloria)

Trahit sua quemque voluptas. *Vergilius, Eclogae 2, 65.* Pe fiecare îl trage plăcerea sa. (Plăcerea)

Training is everything. The peach was once a bitter almond; cauliflower is nothing but a cabbage with a college education. *Mark Twain, Pudd'nhead Wilson's Calendar.* Învățătura e totul. Piersica a fost odată o migdală amară; conopida nu este altceva decât o varză care a mers la universitate. (Învățătură)

Tranquillas etiam naufragus horret aquas. *Ovidius, Ex Ponto 2, 7, 8.* Cel care a naufragiat o dată se teme și de ape liniștite. (Naufragiul)

Transivi ad contemplandum sapientiam, erroresque et stultitiam; et vidi quod tantum praecederet sapientia stultitiam,

quantum differt lux a tenebris. *Septuaginta, Ecclesiastes 2, 12-13.* M-am îndreptat să privesc cu luare aminte înțelepciunea, greșelile și nerozia; și am văzut că înțelepciunea covârșește prostia tot așa cum se deosebește lumina de întuneric. (Înțelepciune)

Tratatul îl calcă cei care atacă mai întâi. *Thucydides, Bell. Pel. 1, 123, 2* (Tratatul)

Travailler pour l'incertain; aller sur la mer; passer sur une planche. *Pascal, Pensées 324 (221).* A lucra pentru ceea ce-i nesigur; a călători pe mare; a trece pe o scândură. (Nesiguranța)

Treachery and violence are spears pointed at both ends: they wound those who resort to them worse than their enemies. *Brontë E., Wuthering Heights 17, p. 200* Trădarea și violența sunt sulițe cu două vîrfuri; ele rănesc pe cei care le întrebunțează mai rău ca pe dușmanii lor. (Trădare)

Trebuie ca cei răi să fie cârmuiți de cei buni și să asculte de cei superiori. *Euripides, ap. Stobaeus, Florilegium, 44, 1.* (Conducerea)

Trebuie ca muritorul să dobândească astfel de câștiguri, de pe urma cărora să nu ofteze mai târziu. *Euripides, Cresphontes ap. Stobaeus, Florilegium, 94, 3.* (Câștigul)

Trebuie ca orice om să discute și să cerceteze cel mai mult originea oricărui lucru. *Plato, Cratylus 436 D.* (Originea)

Trebuie de preferat ce e mai bun, și nu ceea ce place, în caz că nu se pot obține amândouă. *Demosthenes, Olynthiae, 3, 18.* (Bine)

Trebuie de suportat de nevoie ceea ce ne vine de la zei și cu bărbăție ceea ce ne vine de la dușmani. *Thucydides, Bell. Pel. 2, 64, 2* (Suportarea)

Trebuie de tăcut sau de spus ceva mai bun decât tăcerea. *Pythagoras, ap. Stobaeus, Florilegium 34, 7* (Tăcere)

Trebuie de văzut cum va sfârși fiecare lucru. *Herodotus 1, 32* (Sfârșitul)

Trebuie îndrăzneală; căci osteneala la timp potrivit aduce în cele din urmă multă fericire muritorilor. *Euripides, Tenanos, ap. Stobaeus, Florilegium 51, 3.* (Îndrăzneala)

Trebuie să încercăm să suportăm cât mai ușor constrîngerile vieții. *Sophocles, Thyestes, ap. Stobaeus, Florilegium 108, 21* (Suportarea)

Trebuie să cultivăm multă gândire, nu multă învățătură. *Democritus, ap. Diels, fr. 65.* (Învățătura)

Trebuie să deducem cele viitoare din cele trecute. *Isocrates, Panegyricus § 141* (Viitorul)

Trebuie să faci și tu ceva, nu numai să-ți pui nădejdea în noroc. Philemon, Pancratiastes, ap. Stobaeus, *Eclogae physicae et ethicae* 2, 8, p. 338. (Noroc)

Trebuie să îndrăznesc, fie că izbutesc fie că nu. *Euripides, Hecuba* 751. (Îndrăzneala)

Trebuie să ne rugăm ca dușmanii să aibă toate bunurile, afară de vitejie; căci în felul acesta ele aparțin nu posesorilor, ci învingătorilor. *Antisthenes, ap. Stobaeus, Florilegium* 54, 42 (Vitejie)

Trebuie să suportam cât mai ușor soarta ce ne-a fost hotărâtă, știind că puterea necesității este de neînvins. *Aeschylus, Prometheus* 103 sqq. (Suportarea)

Trebuie socotit bogat cel care-i încredințat că are ce-i trebuie. *Eusebius, ap. Stobaeus, Florilegium*, 10, 36. (Bogăția)

Trebuie socotit fericit acela care își sfârșește viața în prosperitate. *Aeschylus, Agamemnon* 928 sq. (Fericire)

Trebuie spus adevărul (numai) acolo unde-i mai bine (așa). *Democritus, ap. Stobaeus, Florilegium*, 12, 13. (Adevăr)

Treburile izbutesc prin silință, nu prin dorințe. Vînatul nu intră în gura leului adormit. *Pañcatantra B* 2, 131 (Silința)

Treburile nu se realizează numai prin destin sau numai prin faptă; ci izbânda rezultă din reunirea amândurora. *Mahabharata* 10, 72; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 4373. (Fapta & destinul)

Trecutul și viitorul sunt specii născute din timp, pe care noi, fără să ne dăm seama și pe nedrept, le atribuim esenței celei veșnice. Noi spunem (despre ea): a fost, este, va fi; însă în realitate numai este se potrivește pentru ea. *Plato, Timaeus* 37 e. (Timp)

Treffliche Männer leben in einer Art von Verzweiflung dass sie dasjenige, was sie amts- und vorschrittgemäss lehren und übeliefen müssen, für unnütz und schädlich halten. *Goethe, Maximen und Reflexionen* 960. Oamenii excelenți trăiesc într-un fel de deznădejde, fiindcă socotesc nefolositor și dăunător ceea ce trebuie să învețe și să predea în mod oficial și conform instrucțiunilor. (Învățătura)

Très souvent la bonne ou la mauvaise fortune est l'ouvrage d'un moment. J'ai observé avec spoin l'origine de la fortune de divers personnages que j'ai connu pendant ma vie: et j'ai trouvé qu'une seule occasion favorable dont ils ont su profiter en a été la cause. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I*, 106. Foarte adesea norocul sau nenorocul este opera unei clipe. Eu am observat cu grijă originea norocului a diferitelor persoane pe care le-am cunoscut în viața mea: și am găsit că o singură ocazie favorabilă, de care au știut să profite, a fost cauza. (Noroc)

Tria genera bonorum: maxima animi, secunda corporis, externa tertia. Cicero, *Tusculanae disputationes* 5, 85. (Sunt) trei feluri de bunuri: cele mai mari sunt acele ale sufletului, al doilea, acele ale corpului, al treilea, acele din afară. (Bunul)

Trial moves rapidly on, when the judge has determined the sentence beforehand. Scott Walter, *Ivanhoe* 36. Judecata înaintează iute, când judecătorul a hotărât de mai înainte sentința. (Judecata)

Triste ministerium. Vergilius, *Aeneis* (VI, 223). Tristă datorie. Astfel comentează poetul datoria tovarașilor de arme ai lui Enea de a purta spre rugul de incinerare trupul neînsuflețit al viteazului troian Misenus. În sens larg: orice obligație potrivnică sentimentelor. (Necesitate)

Tristitiam longe repelle a te./ Multos enim occidit tristitia,/ et non est utilitas in illa. Septuaginta, *Siracides* 30, 23. Îndepărtează întristarea de la tine; căci întristarea a ucis pe mulți și nu e bună la nimic. (Întristarea)

True pleasures are paid for in advance; false pleasures afterwards, with heavy and compound interest. Lubbock, *On Peace and Happiness* 1. Plăcerile adevărate sunt plătite anticipat; cele false după aceea, cu dobândă grea și compusă. (Plăcerea)

Truth has a quiet breast. Shakespeare, *King Richard III* (act. I, scena 3). Adevărul are inima liniștită. Cel ce are cugetul curat nu are a se teme de nimic. (Adevăr)

Truth is meant to imply a devotion to the human being, his freedom and fulfillment. Baldwin James, *Notes of a Native Son*, p. 11. Adevărul implică o devoțiune față de om, de libertatea și împlinirea lui. (Adevăr)

Truth is the most valuable thing we have. Let us economize it. Mark Twain, *Pudd'nhead Wilson's Calendar*. Adevărul este cel mai valoros lucru pe care îl avem. Deci, să-l economisim. (Adevăr)

Truth often suffers more by the heat of its defenders, than from the arguments of its opposers. Penn William, *Fruits of Solitude*. Adevărul suferă deseori mai mult de înfierbântarea apărătorilor săi, decât de argumentele dușmanilor. (Adevăr)

Truth, a gem which loves the deep. Byron, *Childe Harold's Pilgrimage*, 4, 93. Adevărul, o nestemată (perlă) care iubește adâncul. (Adevăr)

Tu îți închipui că vei birui vreodată inteligența zeilor și că zeița dreptății locuiește departe de muritori. Dar ea este aproape și, deși nu e văzută, ea vede și știe cine trebuie pedepsit. Euripides, *Archilochus*, ap. Stobaeus, *Eclogae physicae et ethicae* 1, 4, 47. (Dreptatea)

Tu însă stăpânește-ți inima vitează din piept; căci mai bună e

blândețea. *Homerus, Ilias, 9, 255 sq.* (Blândețea)

Tu duca, tu signore e tu maestro. *Dante, La Divina Commedia - Il Inferno (II, 140).* Tu, călăuză, stăpîn și maestru al meu. Epitete adresate de Dante lui *Vergilius*. Expresia unui sentiment de venerație și de încredere totală într-o persoană considerată drept îndrumător spiritual. (Venerație)

Tu ești eu și eu sunt tu : acesta era gândul nostru. Ce s-a întâmplat acum, că tu ești tu și eu sunt eu ? *Bhartrhari, Vairagyaçataka 63.* (Iubire)

Tu es ille vir. *Samuel II, 12, 7.* Tu ești acel om! Aceste cuvinte au fost spuse de profetul Nathan lui David, după ce i-a reamintit acestuia, printr-o parabolă, crima de care s-a făcut vinovat omorîndu-l pe Urie pentru a se însura cu nevasta acestuia, Bethsabe. (Acuzație)

Tu ista credis excelsa, quis longe ab illis iaces: ei vero, qui ad illa pervenit, humilia sunt. *Seneca L. A., Epistulae 118, 6.* Tu crezi că aceste lucruri sunt înalte; pentru că stai jos departe de ele: dar pentru acela care a ajuns până la ele, sunt joase. (Înălțimea)

Tu l'as voulu, George Dandin! *Molière, George Dandin (act. I, scena 7).* Tu ai vrut-o, George Dandin! Cuvinte de reproș pe care ți le adresează eroul ori de câte ori se vede înșelat de sosia sa de neam mare. În sens general, reproș ironic: ți-ai făcut o cu mâna ta. (Reproș)

Tu Marcellus eris! *Vergilius, Aeneis (VI, 883).* Tu vei fi Marcellus! Expresia înseamnă o prevestire care nu se confirmă, o promisiune care nu se realizează. (Promisiune)

Tu ne cede malis, sed contra audentior ito/ Quam tua te fortuna sinet. *Vergilius, Aeneis 6, 95 sq.* Nu ceda în fata răului, ci mergi mai îndrăzneț împotriva, decît îți va îngădui soarta ta. Nu te lăsa copleșit de loviturile soartei, ci înfrunt-o. Sfat dat lui Enea de Sibila din Cumae. (Dărzenie)

Tu nu ignorezi vicisitudinile soartei, că ea face, de azi pe mâine, din bogat un cerșetor; sau (îți închipui că) prietenii, cunoscuții și camarazii tăi vor contribui să te ajute? Roagă-te să nu faci experiențe cu prietenii. *Philolaus, ap. Stobaeus, Florilegium 30, 4 sqq.* (Prietenia)

Tu quamcumque deus tibi fortunaverit horam/ Grata sume menu neu dulcia differ in annum. *Horatius, Epistulae, 1, 11, 22 sq.* Oricare ar fi clipa pe care ți-ar hărăzi-o Dumnezeu, primește-o ca o mână recunoscătoare și nu amâna plăcerile pentru anul viitor. (Clipa)

Tu sapiens finire memento/ Tristitiam vitaeque labores. *Horatius, Odae 1, 7, 17 sq.* Adu-ți aminte să pui capăt în mod înțelept întristării și necazurilor vieții. (Întristarea)

Tu vero crassis auribus et obstinato corde respuis quae forsitan vere perhibeantur; minus hercule calles pravissimis opinionibus ea

putari mendacia, quae vel auditu nova vel visu rudia vel certe supra captum cogitationis ardua videantur. *Apuleius, Metamorphoses 1, 3* Tu însă, surd și încăpăținat, nu vrei să admiți că ceea ce se spune s-ar putea să fie adevărat; desigur însă că-ți dai mai puțin seama că foarte greșit se ia drept minciună tot ce pare nemaiauzit sau în orice caz mai presus de înțelegere. (Supranaturalul)

Tu vero dubitabis et indignabere obire, / Mortua cui vita est prope iam vivo atque videnti, / Qui somno partem majorem conteris aevi ? *Lucretius, De rerum natura 3, 1043 sq.* Tu, însă, vei șovăi și vei refuza să mori, când viața îți este moartă aproape încă trăind și văzând, și când îți pierzi cea mai mare parte a vieții în somn ? (Moartea)

Tulit alter honores. *Vergilius.* Altul a cules onoarea. (Onoarea)

Tum denique homines nostra intellegimus bona, / Quom quae in potestate habuimus ea amisimus. *Plautus, Captivi 142 sq.* Abia atunci noi oamenii înțelegem (valoarea) bunurilor noastre, când pierdem ceea ce am avut. (Prețuirea)

Tum equidem in senecta hoc deputo miserrimum / Sentire ea aetate eumpse esse odiosum alterii. *Caecilius, Ephesio.* Acesta-i lucrul cel mai dureros la bătrânețe; să simți la vârsta aceea că ești nesuferit altuia. (Bătrânețea)

Tum pavor sapientiam annem mihi ex animo expectorat. *Ennius Quintus, apud Cicero, Tusculanae disputationes, 4, 8.* Atunci frica alungă orice cumințenie din mintea omului. (Frica)

Tunc animus noster habebit, quod gratuletur sibi, cum emissus his tenebris, in quibus volutatur, non tenui visu clara prospexerit, sed totum diem admiserit et coelo redditus suo fuerit, cum receperit locum, quem occupavit sorte nascendi. Sursum illum vocant initia sua. Erit autem illic etiam antequam hac custodia exsolvatur, cum vitia disiecerit purusque ac levis in cogitationes divinas emicuerit. *Seneca L. A., Epistulae 79, 12.* Atunci sufletul nostru va avea de ce să se felicite, când liberat din acest întuneric, în care se învîrtește, va vedea strălucirea nu cu o vedere slabă, ci va primi întreaga lumină și va fi redat cerului, căruia îi aparține, când (își) va primi locul pe care l-a ocupat înainte de a se naște. Originea sa îl cheamă sus. Dar el va fi acolo și înainte de a se libera din aceasta închisoare, când va fi lepădat viciile și se va fi înălțat pur și ușor în meditații divine. (Sufletul)

Tunica propior pallio. *Plautus, Trinummus (act. V, sc. II).* Cămașa este mai aproape decât mantaua. (Interesul propriu primează. (Egoism)

Turbarea minții îl orbește și pe înțelept. *Pindarus, Olympia 7, 55 sq.* (Orbirea)

Turpe est aliud loqui aliud sentire; quante turpius aliud scribere, aliud sentire. *Seneca L. A., Epistulae 24, 19.* Este rușinos să spui una și să gândești alta; cu atât mai rușinos să scrii una și să

gândești alta. (Prefăcătorie)

Tuta saepe, nunquam secura, mala conscientia. *Syrus Publilius, Sententiae*, 1103. O conștiință rea este adesea în siguranță, dar niciodată liniștită. (Conștiința)

Tuti sunt omnes, ubi unus defenditur. *Syrus Publilius, Sententiae*, 956. Toți sunt în siguranță, când e apărat unul singur. (Apărare)

Tuturor muritorilor divinitatea le-a dat suferințe, fiecăruia alta. *Bacchylides 13 21* (Suferința)

Tuum nomen rerum est mensura tuarum. *Ovidius, Fasti 1, 603*. Numele tău este măsura faptelor tale. (Numele)

Tuvieron muchos prendas eminentes que, por faltarles este aliento, parecieron muertos y acabaron sepultados en sus dejamiento. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia*, 54. Mulți au avut aptitudini extraordinare; însă fiindcă n-au avut curaj ei au trăit ca niște morți și au sfârșit prin a fi îngropați în inactivitatea lor. (Aptitudinea)

Two feelings should be always with us – gratitude for the past, and hope for the future. *Lubbock, On Peace and Happiness 1* Două sentimente ar trebui să avem totdeauna: recunoștință pentru trecut și speranță pentru viitor. (Speranța)

Two kinds of gratitude: the sudden kind we feel for what we take, the larger kind we feel for what we give. *Robinson E. A., Captain*. Există două feluri de recunoștință: cea bruscă, pe care-o simțim pentru ce luăm, și cealaltă pe care-o simțim pentru ce dăm. (Recunoștința)

Ț

Țara în care nu găsește cineva cinstire, bucurie sau rude, nici nu dobândește vreo învățătură, trebuie părăsită. *Çanakya 37 Böhrlingk, Indische Sprüche 2423* (Țara)

Ține minte binele primit și uită binele făcut. *Menander, Monosticha*, 112, Supplementa ex Aldus. (Binefacerea)

U

Ușor îl câștigi pe cel neștiutor; și mai ușor câștigat cel care are judecată. Dar pe semidoctul cu o fărîmă de știință nici Brahma nu-l (poate) mulțumi. *Bhartrhari, Nitiçataka 3* (Semidoctul)

Ușor fură zeii mintea oamenilor. *Simonides 25*. (Mintea)

Ușor poate fi zdruncinată o cetate, chiar și de (oameni) neînsemnați. *Pindarus, Pythia 4, 484 sq.* (Statul)

Ușor se coboară ceea ce-i înalt și se înalță ceea ce-i mic. *Plutarchus, Moralia, p. 30. (Căderea)*

Ușor se găsesc oameni care să vorbească totdeauna lucruri plăcute; însă greu se găsește cineva care să spună un lucru neplăcut, dar folositor, sau cineva care să-l asculte. *Ramayana 3, 41, 1 (Sfatul)*

Überall ertönt die Stimme derer, welche den Tod predigen; und die Erde ist voll von Solchen, welchen der Tod gepredigt werden muss./ Oder «das ewige Leben»: das gilt mir gleich, – wofern sie nur schnell dahinfahren ! *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 65.* Pretutindenii răsună glasul acelora care predică moartea; și pământul e plin de aceia cărora trebuie să li se predice moartea. Sau «viața veșnică»: asta mi-e tot una, – numai să plece iute într-acolo ! *(Moartea)*

Ubi bene, ibi patria. *Aristophanes, Pacuvius¹⁴⁶,* Unde e bine, acolo e patria. Deviza celor care sunt gata ca, pentru avantaje materiale, să calce în picioare pînă și sentimentul înalt al dragostei de patrie. *(Patria)*

Ubi explorari vera non possum, falsa augentur. *Curtius Quintus Rufus.* Când adevărul nu poate fi cercetat, sporește neadevărul. *(Adevăr)*

Ubi fuerit superbia, ibi erit et contumelia. *Septuaginta, Proverbia 11, 2.* Dacă vine mândria, după ea și ocară. *(Mândria)*

Ubi iudicat, qui accusat, vis, non lex valet. *Syrus Publilius, Sententiae, 962.* Când judecă cel care acuză, domnește forța și nu legea. *(Judecata)*

Ubi libertas cecidit, audet nemo loqui. *Syrus Publilius, Sententiae 963.* Acolo unde cade libertatea, nimeni nu îndrăznește să vorbească. *(Libertate)*

Ubi maxime gaudebis, metues maxime. *Syrus Publilius, Sententiae 964.* Acolo unde te vei bucura cel mai mult, te vei și teme cel mai mult. *(Bucurie)*

Ubi non est gubernator, populus corruet; salus autem, ubi multa consilia. *Septuaginta, Proverbia, 11, 14.* Fără cărmuire, un popor cade, însă mântuirea lui stă în mulțimea sfetnicilor. *(Cărmuirea)*

Ubi omnes peccant, spes querelae tollitur. *Syrus Publilius, Sententiae 965.* Acolo unde toți păcătuiesc, nu mai există speranță de-a te putea jălui. *(Păcatul)*

Ubi omnis vita metus est, mors est optima. *Syrus Publilius, Sententiae 966* Acolo unde întreaga viață nu-i decât teamă, moartea este cea mai de dorit. *(Viața)*

Ubi peccat aetas maior, male discit minor. *Syrus Publilius,*

¹⁴⁶ Pacuvius, *Patria est ubicumque est bene* (Patria este oriunde-i bine).

Sententiae 967. Acolo unde păcătuiesc cei (mai) în vârstă, rău învață cei tineri. (Exemplul)

Ubi solitudinem faciunt pacem appellant. Tacitus, *De vita et moribus Iulii Agricolae* (30). Acolo unde fac pustiu spun că au făcut pace. Cuvintele prin care eroul caledonian Calgacus infiereaza pe romani, care prădau și pustiau ținuturile cucerite de ei. (Distrugere)

Ubicumque dulce est, ibi et acidum invenies. Petronius, *Satiricon*, 56. Oriunde se află dulcele, vei găsi și amarul. (Amarul)

Ubique tanti quisque, quantum habuit, fuit. Seneca L. A., *Epistulae 115, 14* Pretutindenii fiecare prețuiește atât cât are. (Valoarea)

Ueber's Niederträchtige/ Niemand sich beklage;/ Denn es ist das Mächtige,/ Was man dir auch sage. Goethe, *Der west-östliche Divan, Wand*. Nimeni să nu se plângă împotriva ticăloșiei (omenești); căci ea are puterea, orice (ți) s-ar spune. (Răutatea)

Uită-te prudent la fiecare om, dacă nu cumva are ascunsă în inimă o lance, deși îți vorbește cu fața veselă, și dacă nu cumva limba îi vorbește în două feluri din cugetu-i negru. Solon, *Scolion 30*. (Prefăcătorie)

Uitându-te la nenorocirile celor din jurul tău, te-ai simți mai ușurată, dacă ai vrea să te gândești, câți oameni lăncezesc în închisoare, sau ajung la bătrânețe lipsiți de copii, sau care din culmea unei domnii fericite nu mai sunt nimic. Plutarchus, *Consolatio ad Appolonium 8*. (Nenorocirea)

Uitarea defectelor proprii dă naștere la îndrăzneală. Democritus, *ap. Diels, fr. 196*. (Îndrăzneala)

Uitarea este ieșirea științei, pe când studiul, introducând o noua ținere de minte în locul celei care pleacă, păstrează știința, așa că ea pare a fi aceeași. Plato, *Convivium 26*. (Știința)

Uleiul (turnat) în apă, un secret (încredințat) unui ticălos, un dar cât de neînsemnat (dat) unui (om) vrednic (de el), o știința (transmisă) unui (om) inteligent, se răspîndește de la sine, datorită împrejurării. Vikramacarita 24 Böhrlingk, *Indische Sprüche 947* (Răspîndirea)

Ultima ratio regis/ regnum. Richelieu. Ultimul argument al regilor, războiul ! Deviză pe care Louis XVI - lea a dispus să fie gravată pe tunuri. Cuvinte aparținînd lui Richelieu, înscrise pe tunurile franceze, iar mai târziu pe cele prusiene. (Război)

Ultra posse nemo obligatur. Celsus Iuventinus. Nimeni nu e obligat la mai mult decât poate. (Limitare)

Um durch die Welt zu kommen, ist es zweckmässig, einen grossen Vorrat von Vorsicht und Nachsicht mitzunehmen.

Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* 5, 21 . Pentru a răzbi în lume, este nevoie să luăm cu noi o mare provizie de prudența și de indulgență. (Prudența)

Um etwas Grosses zu leisten, etwas, das seine Generation und sein Jahrhundert überlebt, hervorzubringen, ist eine Hauptbedingung dass man seine Zeitgenossen nebst ihren Meinungen, Ansichten und daraus entspringendem Tadel und Lobe, für gar nichts achte. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena* 2, 242. Pentru ca cineva să realizeze ceva mare, ceva care să supraviețuiască generația sa și secolul său, o condiție principală este să nu țină seama de loc de contemporanii săi, împreună cu părerile și vederile lor, și cu critica sau lauda care rezultă din ele. (Contemporanii)

Um nicht sehr unglücklich zu werden, ist das sicherste/ Mittel dass man nicht verlange, sehr glücklich zu sein. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* IV (p. 371). Pentru a nu deveni foarte nefericiți, mijlocul cel mai sigur este de a nu cere să fim foarte fericiți. (Fericire)

Umilissimi nella cattiva fortuna, nella buona insolenti. Machiavelli, *Ritratti delle cose della Francia* 148 Foarte umili în răstriaște și insolenți în prosperitate. (Umilința)

Un acte d'injustice est presque toujours un aveu d'impuissance que l'on se fait à soi-même et il ne faut pas beaucoup d'aveux de ce genre pour révéler à l'ennemi l'endroit le plus vulnérable d'une âme. Maeterlinck, *Le Temple enseveli* 40. O nedreptate este mai totdeauna o mărturisire de neputință pe care ne-o facem nouă înșine; și nu trebuie multe mărturisiri de felul acesta pentru a descoperi dușmanului locul cel mai vulnerabil al sufletului. (Nedreptatea)

Un aveuglement volontaire est incurable et l'opiniâtreté d'un sot est inflexible. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales* 453. O orbire voluntară este incurabilă și încăpățânarea unui prost inflexibilă. (Încăpățânare)

Un bun cârmaci trebuie să se acomodeze după cum se schimbă vântul, iar omul înțelept după cum se schimbă, norocul. Ariston, ap. Stobaeus, *Florilegium*, 3, 40. (Adaptarea)

Un caracter onest e mai sigur decât legea. Euripides, Pirithos, ap. Stobaeus, *Florilegium* 37, 15. (Onestitatea)

Un caracter rău, când dobândește o putere mare, pricinuieste poporului dezastre. Aeschines, *In Otesiphontem* 147 (Puterea)

Un comandant prudent e mai bun decât unul îndrăzneț. Euripides, *Phoenissae*, 600. (Comandantul)

Un conducător trebuie să țină minte trei lucruri: mai întâi, că el conduce oameni; al doilea, că îi conduce după legi, (și) al treilea,

că nu conduce totdeauna. *Agathon, ap. Stobaeus Florilegium 46, 24.* (Conducerea)

Un copil ascultător, o știință care îmbogățește, sănătatea, prietenii, o soție virtuoasă și iubitoare: cinci pricini care scot din rădăcină mâhnirea. *Vetalapancavinçatika 4, ap. Lassen, Anthologia sanscritica 26, 6 sq.* (Întristarea)

Un cuget întărit prin chibzuință nu se teme în clipa hotărâtoare. *Septuaginta, Siracides, 22, 16.* (Curaj)

Un defect al nostru se observă mai ușor decât o calitate. *Kusumadeva, Drstantaçataka 4; Böhlingk, Indische Sprüche 2311.* (Defectul)

Un die Erfinder von neuen Werten dreht sich die Welt: – unsichtbar dreht sie sich. Doch um die Schauspieler dreht sich das Volk und der Ruhm. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 73.* În jurul inventatorilor de valori noi se învârtește lumea: – invizibil se învârtește ea. Totuși în jurul actorilor se învârtește poporul și gloria. (Invenția)

Un dușman (poate să) devină prieten datorită împrejurărilor; însă nu totdeauna. *Samudrangokti Kathasaritsagara 33, 129.* (Dușmănia)

Un dușman este cerșetorul pentru cei lacomi, un dușman învățătorul pentru cei proști, un dușman soțul pentru femeia adulteră, un dușman luna pentru hoț. *Vrddhacanakya – Çanakya 10, apud Böhlingk, Indische Sprüche 4957.* (Dușmănia)

Un dușman hotărît și care atacă trebuie să se unească cu prințul moștenitor sau cu sfetnicul cel mai de frunte (al adversarului) și să provoace o revoltă lăuntrică. *Hitopadeça 3, 93 Böhlingk, Indische Sprüche 5157* (Trădare)

Un ecclésiastique libéral, un moine sans hypocrisie, un soldat charitable, un marchand scrupuleux, un avocat avec la droiture, un théologian sans opiniâtreté, un courtisan sincère, un matelot poli, un chasseur sans dissimulation, un riche affable, un pauvre estimé, un avare qui se rend aimable, enfin un véritable ami: autant d'idées creuses, qui n'ont d'existence que dans l'imagination. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 209.* Un cleric darnic, un călugăr fără ipocrizie, un soldat omenos, un negustor cinstit, un avocat onest, un teolog fără încăpățănare, un curtean sincer, un marinar politico, un vânător care nu trâncănește, o femeie savantă și suportabilă, un prim ministru fără prefăcătorie, un bogat amabil, un sărac stimat, un zgârcit simpatic, în fine un prieten adevărat: tot atâtea idei deșarte, care nu există decât în imaginație. (Ideea)

Un embeleco ha menester otros muchos. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 175.* O înșelăciune face necesare multe altele. (Înșelarea)

Un grand mérite s'attire bien des admirateurs; mais peu d'amis, et rarement des bienfaiteurs. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales I, 291.* Un merit mare își atrage mulți admiratori, dar puțini prieteni și rareori binefăcători. (Meritul)

Un homme de mérite se donne, je crois, un joli spectacle lorsque la même place à une assemblée ou à un spectacle dont il est refusé, il la voit accorder à un homme qui n'a point d'yeux pour voir, ni d'oreilles pour entendre, ni d'esprit pour connaître et pour juger. *La Bruyère, Les Caractères, De la cour 60.* Un om de merit își oferă, cred, un spectacol frumos, când același loc într-o adunare sau la un spectacol care-i este refuzat, îl vede acordat unui om care n-are ochi de văzut, nici urechi de auzit, nici spirit pentru a cunoaște și judeca. (Locul)

Un homme fort élevé par la fortune ne saurait jamais faire une chute légère. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, I, 282.* Un om pe care norocul l-a înălțat sus de tot, nu cade niciodată ușor. (Căderea)

Un homme qui a pour lui l'estime publique n'est jamais sûr de ne pas être déshonoré demain. *Montesquieu, Lettres persanes 89* Un om care are de partea sa stima publică nu e niciodată sigur de a nu fi dezonorat mâine. (Stima)

Un homme qui s'est mis au-dessus de la crainte de la mort est capable de tout entreprendre, et le désespoir fait trembler le péril même. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 138.* Un om care s-a ridicat mai presus de teama de moarte este în stare să întreprindă orice, și desperarea face să tremure chiar și primejdia. (Moartea)

Un homme qui vient d'être placé ne se sert plus de sa raison et de son esprit pour régler sa conduite et ses dehors à l'égard des autres; il emprunte sa règle de son poste et de son état: de là l'oubli, la fierté, l'arrogance, la dureté, l'ingratitude. *La Bruyère, Les Caractères, De la cour, 51.* Un om plasat de curând într-un post nu se mai servește de rațiune și de spiritul său pentru a-și regla purtarea și înfățișarea exterioară față de ceilalți; el își împrumută regula de la postul său și de la situația sa: de aici uitarea, mândria, aroganța, asprimea, nerecunoștința. (Postul)

Un homme sans argent... est un mort ambulante... La nécessité l'éveille le matin, et la misère l'accompagne le soir au lit. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, I, 48 sq.* Un om fără bani e ... un mort ambulante ... Nevoia îl trezește dimineața și mizeria îl însoțește seara în pat. (Bani)

Un învățator întrece în importanță zece preoți. *Ramayana 2, 22,12; Böhlingk, Indische Sprüche 1119.* (Învățătorul)

Un livre bien neuf et bien original serait celui qui ferait aimer de vieilles vérités. *Vauvenargues, Réflexions et maximes, 400.* O carte cu

totul nouă și originală ar fi aceea care ar face să se iubească adevăruri vechi. (Adevăr)

Un lucru bine chibzuit are mai totdeauna un sfârșit bun. Herodotus, 157. (Chibzuința)

Un lucru, ca să fie bine judecat, trebuie judecat de cei pricepuți, iar nu de cei mulți. Plato, *Laches* 184 f. (Judecata)

Un mal llama á otro, y el fin de una desgracia suele ser principio de otra mayor. Cervantes, *Don Quijote de la Mancha* 1, 28. Un rău cheamă pe altul, și sfârșitul unei nenorociri este, de obicei, începutul alteia mai mari. (Nenorocirea)

Un malheur n'arrive jamais seul. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales*, II, 592. O nenorocire nu vine niciodată singură. (Nenorocirea)

Un medic valorează cât mulți alți (oameni). Homerus, *Ilias* 11, 515. (Medicul)

Un mérite trop brillant et qui offusque celui des autres est souvent le plus grand obstacle qui puisse s'opposer à notre fortune. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales* I, 467. Un merit prea strălucit și care întunecă pe acela al celorlalți este adesea cea mai mare piedică ce poate sta în calea norocului nostru. (Meritul)

Un moyen infaillible pour n'avoir point d'envieux, c'est d'être sans mérite. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales* 433. Un mijloc infailibil de a nu avea invidioși este de a fi fără merit. (Invidia)

Un om chibzuit, chiar când e încet, îl ajunge din urmă pe cel iute, prin judecata cea dreaptă a zeilor nemuritori. Theognis, *Sententiae*, 329 sq. (Chibzuința)

Un om deștept valorează mai mult decât o mie de neghiobi. Çanakya 4; Böhrling, *Indische Sprüche* 1678. (Inteligența)

Un om josnic, când dobîndește un loc de cinste, caută să facă rău stăpînului său. Hitopadeça 4, 6. (Stăpînul)

Un om mare este o calamitate publică. Proverb chinez, ap. Durant W., *Vies et doctrines de philosophes* 455 (Oamenii mari)

Un om rău își reia totdeauna caracterul său adevărat, oricât de bine s-ar purta cineva cu el. Tantrakhyayika, 1, 77. (Caracter)

Un om rău e nefericit chiar când e fericit. Menander, *Monosticha* 19 (Răutatea)

Un pleșuv, căruia razele astrului zilei îi ardeau capul, dorind un loc umbros, se duse din voința destinului sub un copac bilva. Dar

acolo un fruct mare căzând, îi sparse cu zgomot țeasta. De obicei, unde se duce cel fără noroc, acolo se îndreaptă și nenorocirea. *Bhartrhari, Nitiçatakā 89.* (Nenorocirea)

Un principe nuovo in un principato nuovo sempre vi ha ordinato le armi. *Machiavelli, Il Principe, 20.* Totdeauna un domnitor nou într-un stat nou organizează armata. (Armata)

Un principe, e massime un principe nuovo, non può osservare tutte quelle cose, per le quali gli uomini sono tenuti buoni, sendo spesso necessitato, per mantenere lo stato, operare contro alla fede, contro alla carità, contro alla umanità, contro alla religione. E però bisogna che egli abbia un animo disposto a volgersi secondo che i venti e le variazioni della fortuna gli comandano. *Machiavelli, Il Principe, 18.* Un domnitor, mai ales unul nou, nu poate respecta toate acele lucruri datorită cărora oamenii sunt socotiți (ca) buni; fiindcă adesea el e nevoit, pentru a menține statul, să procedeze împotriva credinței, iubirii, umanității (și) a religiei. De aceea trebuie ca el, să aibă un suflet dispus să se întoarcă după cum îi poruncesc vânturile și variațiunile norocului. (Domnitorul)

Un principe, il quale non sia savio per se stesso, non può essere consigliato bene, se già a sorte non si rimettesse in un solo, che al tutto lo governasse, che fusse uomo prudentissimo. *Machiavelli, Il Principe 23* Un domnitor care nu e înțelpt din fire nu poate fi sfătuit bine, afară numai dacă, din întâmplare, nu se lasă în seama unuia singur, care să-l conducă în toate și care să fie un om cu foarte multă judecată. (Sfetnicul)

Un război glorios este preferabil unei păci rușinoase. *Democritus, ap. Stobaeus, Florilegium 50, 10* (Război)

Un regat nu poate fi cârmuit după principiile obișnuite ale oamenilor; căci ceea ce-i vițiu la ei, este o virtute pentru rege. *Tantrakhyayika, 1, 184.* (Cârmuirea)

Un rege, chiar cu înfățișare de vultur, merită să fie servit, dacă-i înconjurat de sfetnici cu înfățișare de lebadă; în schimb un rege, chiar cu înfățișare de lebadă, trebuie părăsit, dacă sfetnicii săi au înfățișare de vultur. *Pañcatantra (K.), 302.* (Domnitorul)

Un riche ignorant passe devant un pauvre savant. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales, 1, 17.* Un bogat ignorant are mai multă trecere decât un învățat sărac. (Bogăția)

Un roi sans divertissement est un homme plein de misères. *Pascal, Pensées, 142 (146).* Un rege fără distracție e un om plin de mizerii. (Domnitorul)

Un singur plan iscusit biruie multe mâini. ap. Plutarchus, *Septem sapientium convivium 10.* (Planul)

Un singur rege puternic într-o țară este spre binele ei ! (Când sunt mai) mulți, ei îi aduc pierzarea. *Pañcatantra (B.) 3, 80. (Domnitorul)*

Un sot trouve toujours un plus sot qui l'admire. *Boileau, L'Art poétique 1, 232.* Întotdeauna un prost va găsi un altul și mai mare care să-l admire. *(Prostia)*

Un stat care se folosește de legi rele, dar respectate, stă mai presus de acela care are legi bune, dar neținute în seamă. *Thucydides, Bell. Pel. 3, 37, 3. (Legea)*

Una est catena, quae nos adligatos tenet, amor vitate, qui ut non est abiciendus, ita minuendus est, ut, si quando res exiget, nihil nos detineat nec impediatur, quo minus parati simus, quod quandoque faciendum est, statim facere. *Seneca L. A., Epistulae 26, 10.* Un singur lanț ne ține legați: iubirea de viață; deși nu trebuie lepădată, ea trebuie totuși să fie moderată astfel, încât, dacă ar cere-o vreodată împrejurararea, nimic să nu ne rețină sau să ne împiedice de-a fi pregătiți să facem îndată, ceea ce (tot) va trebui să facem o dată. *(Moartea)*

Una salus victis, nullam sperare salutem. *Vergilius, Aeneis (II, 354).* Singura salvare a învinșilor este de a nu mai spera în salvare. E o singură scăpare pentru cei învinși: să nu spere în nici o scăpare. **Îndemn adresat de Enea tovarășilor săi de arme în ultima noapte a Troiei, spre a le trezi curajul omului ajuns la disperare.** *(Curaj)*

Una volta senza più sole avvenire che la fortune si fa altrui: incontro col viso lieto e col grembo aperto. *Boccaccio, Il Decamerone 7, 9.* Numai o singură dată se întâmplă, ca zeița norocului să întâmpine pe cineva cu fața veselă și cu sânul deschis. *(Noroc)*

Unam semel ad quam vivas regulam prende et ad hanc omnem vitam tuam exaequa. *Seneca L. A., Epistulae 20, 3.* Ia-ți o singură regulă odată (pentru totdeauna), după care să trăiești, și după ea potrivește-ți întreaga viață. *(Regula)*

Und doch ist nie der Tod ein ganz willkommener Gast. *Goethe, Faust 1572.* Și totuși niciodată moartea nu-i un oaspe cu totul binevenit. *(Moartea)*

Und niemand hat Erwünschtes fest in Armen,/ Der sich nicht nach Erwünschterem törig sehnte,/ Vom höchsten Glück, woran er sich gewöhnte. *Goethe, Faust 5 373 sqq.* Nu e nimeni care să țină strâns în brațe ceea ce a dorit și să nu năzuiască nebunește spre ceva și mai de dorit, din cea mai mare fericire cu care s-a deprins. *(Dorința)*

Und wenn sie sich selber « die Guten und Gerechten » nennen, so vergesst nicht, dass ihnen zum Pharisäer nichts fehlt als – Macht ! *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 2,146.* Și când ei se numesc singuri « cei buni și drepti », nu uitați că pentru a fi farisei nu le lipsește nimic decât – puterea. *(Ipocrizie)*

Und wir verehren/ Die Unsterblichen,/ Als wären sie Menschen,/ Täten im grossen,/ Was der Beste im kleinen/ Tut oder möchte. Goethe, *Das Göttliche* 9 Noi cinstim pe nemuritori ca și cum ar fi oameni și ar săvârși în mare ceea ce cel mai ales face, sau ar vrea să facă, în mic. (Zeii)

Unde (vrei să) te duci, frate ? Acolo unde locuiesc cei bogați. Pentru ce ? Ca să pot trăi într-un fel sau altul. Când averea nu poate fi dobândită prin cerut, rezultatul cerșirii este, firește, disprețul. Umilire la început, avere după aceea, ah, omule, asta e moarte. Çilhana, *Çantiçataka*, 1, 17. (Bogăția)

Unde dubitare cogor, fato et sorte nascendi, ut caetera, ita principum inclinatio in hos, offensio in illos, an sit aliquid in nostris consiliis, liceatque inter abruptam contumaciam et deforme obsequium pergere iter ambitione ac periculis vacuum. Tacitus, *Annales* 4, 20. De aceea eu sunt silit să mă-ndoiesc dacă favoarea împăraților pentru unii și dușmănia lor față de alții se datoresc, la fel ca celelalte lucruri, destinului și nașterii, sau dacă (nu cumva) au (și) planurile noastre vreun rol și se poate merge, într-o opoziție temerară și un servilism urât, pe un drum lipsit de ostentație și de primejdii. (Fapta & destinul)

Unde nu ajunge pielea de leu, trebuie adăugată cea de vulpe. Plutarchus, *Lysander* 7 (Viclenia)

Unde nu e drum nici pentru vânt nici pentru razele soarelui, până și acolo răzbate cu ușurință inteligența celor inteligenți. Pañcatantra (B.), 5, 48. (Inteligența)

Unde nu-ți iese în întâmpinare, unde nu sunt conversații plăcute și unde nu se vorbește despre calități și defecte, în acea casă să nu te duci. Pañcatantra 2, 65; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 1546. (Casa)

Unde nu-i un om învățat, acolo e (de) lăudat și cel cu minte puțină; în locul în care au fost distruși arborii și ricinul trece drept copac. Hitopadeça 1, 3. (Învățatul)

Unde s-au dus domnitorii pământului cu toate oștile lor, cu toată pompa lor regească și cu toată suita lor măreață ? Hitopadeça 4, 62; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 768. (Domnitorul)

Unde se află cine să spună un lucru neplăcut la început, dar prielnic în cele din urmă, și cine să-l asculte, acolo intră fericirea. Somadeva, *Kathasaritsagara* 60, 120 (Sfetnicul)

Unde se duce cineva mereu și unde mănâncă regulat, acolo este nebăgat în seamă, chiar de-ar fi egal cu Indra. Çanakya 42 *Böhtlingk, Indische Sprüche* 4911 (Stima)

Unde simte cineva durere, acolo își are îndreptat și gândul. Proverbia, ap. Stobaeus, *Florilegium* 99, 25. (Durerea)

Unde stă (alături) prietenul, nu stă ruda. *Mahabharata 3718 Böhrlingk, Indische Sprüche 1199 (Prietenia)*

Unde prodierint singula, quibus ex materiis substratis singula constant, in quid mutantur, mutata qualia sint futura, et ut nihil mali patiantur. Cugetă de unde a venit fiecare lucru, din ce elemente este alcătuit, în ce altceva se transformă, cum va fi după schimbare și că nu va fi încercat nici un rău, datorită acesteia. *Marcus Aurelius 11, 17. (Devenirea)*

Unde-i plăcere, acolo-i și mahnire. Antiphon, ap. Stobaeus, Florilegium 6, 7. *(Plăcerea)*

Unde-i violență, n-are putere legea. *Menander, Monosticha 409 (Violență)*

Une armée est un étrange chef-d'oeuvre de combinaison, où la force résulte d'une somme énorme d'impuissance. *Hugo Victor, Les Misérables, 2, 2, 3.* O armată este o stranie capodoperă de combinație, în care forța rezultă dintr-o sumă enormă de neputință. *(Armata)*

Une chose arrive aujourd'hui et presque sous nos yeux: cent personnes qui l'ont vue la racontent en cent façons différentes, celui-ci, s'il est écouté, la dire encore d'une manière qui n'a pas été dite. Quelle créance donc pourrais-je donner à des faits qui sont anciens et éloignés de nous par plusieurs siècles ? quel fondement dois-je faire sur les plus graves historiens ? que devient l'histoire ? *La Bruyère, Les Caractères, Des esprits forts 22.* Un lucru se întâmplă azi și aproape sub ochii noștri: o sută de persoane, care l-au văzut, îl povestesc în o sută feluri; cutare, dacă-i ascultat, îl va povesti și el într-un mod care n-a mai fost spus. Atunci ce crezare pot să dau unor fapte care sunt vechi și depărtate de noi cu mai multe secole ? Ce bază pot să pun pe cei mai gravi istorici ? ce devine istoria ? *(Istorie)*

Une fois sorti du chemin de douceur et d'équité où le sage marche d'un pied ferme et prudent, l'on se voit contraint de soutenir la violence par la violence et la cruauté par la cruauté, en sorte que la conséquence d'une première faute est d'en produire de nouvelles. *France Anatole, La Rôtisserie de la reine Pédauque 249 sq.* Odată abătuți de la calea blândetii și a dreptății, pe care înțeleptul merge cu piciorul ferm și prudent, ne vedem siliți să susținem violența prin violență și cruzimea prin cruzime, astfel încât consecința unei prime greșeli este de a produce altele noi. *(Greșeala)*

Une grande naissance ou une grande fortune annonce le mérite et le fait plutôt remarquer. *La Bruyère, Les Caractères, Des biens de fortune 2.* O obârșie înaltă sau o avere mare anunță meritul și face să fie remarcat mai curând. *(Meritul)*

Une longue maladie semble être placée entre la vie et la mort, afin que la mort même devienne un soulagement et à ceux qui meurent et à ceux qui restent. *La Bruyère, Les Caractères, De l'homme,*

44. O boală lungă pare a fi așezată între viață și moarte pentru ca însăși moartea să devină o ușurare și pentru cei care mor și pentru cei care rămân. (Boala)

Une mémoire heureuse est une excellente qualité; mais il est de certaines occasions où il serait à souhaiter qu'elle ne fût pas si prompte à nous servir. *Oxenstierna, Pensées, réflexions et maximes morales 144.* O memorie fericită este o însușire aleasă; dar sunt unele împrejurări, când ar fi de dorit ca ea să nu ne servească atât de prompt. (Memoria)

Unendlich ist das Werk, das zu vollführen/ Die Seele dringt. *Goethe, Iphigenie auf Tauris 2, 1.* Infinită este opera pe care sufletul ne zorește s-o îndeplinim. (Opera)

Uneori și dreptatea pricinuiește rău. *Sophocles, Electra 1042.* (Dreptatea)

Uneori adevărul iese la lumină și fără a fi căutat. *Menander, Verberata, ap. Stobaeus, Florilegium, 11, 10.* (Adevăr)

Uneori în nenorocire omul dă de câștig și alteori norocul se schimbă în pagubă. *Septuaginta, Siracides 20, 9.* (Nenorocirea)

Uneori tăcerea e mai bună decât vorba, alteori vorba e mai bună decât tăcerea. *Euripides, Orestes 631 sq.* (Tăcere)

Uneori verosimilul are o putere mai mare decât adevărul. *Menander, ap. Stobaeus, Florilegium 12, 8.* (Verosimilul)

Uneori ziua este o mamă vitregă, alteori e mamă. *Hesiodus, Opera et dies 825* (Ziua)

Unfortunately, there are moments when violence is the only method to assure social justice. *Eliot Thomas Stearns, Murder in the Cathedral, 11.* Din păcate, există momente când violența este singura metodă de a asigura dreptatea. (Lupta)

Unii își ascund viciile prin bogăție, dar alții virtuțile prin funesta sărăcie. *Theognis, Sententiae, 1061.* (Bogăția)

Unii își procură în decursul vieții cele necesare vieții, ca și cum ar mai avea de trăit (și) după ceea ce se numește a trăi. *Metrodorus, ap. Stobaeus, Florilegium 16, 20* (Viața)

Unii așteaptă succesul de la destin, sau spontan, sau de la timp, sau de la silința omenească; (însă) cei cu experiență îl așteaptă de la toate împreună. *Yajñavalkya 1, 349; Böhrtlingk, Indische Sprüche 3974.* (Izbânda)

Unii stăpânesc cetăți, dar sunt robiți de femei. *Democritus, ap. Stobaeus, Florilegium 6, 11.* (Femeia)

Unii sunt pedepsiți îndată, pe când alții mai târziu. Iar dacă scapă și nu-i ajunge răsplata zeilor, ea tot vine, chiar mai târziu. Faptele lor le ispășesc copiii și strănepoții. *Solon, Elegi 12, 29 sqq.* (Pedeapsa)

Unirea cu un om mare pe cine nu-l înalță? Apa care stă pe frunza de lotus capătă strălucire de mărgăritar. *Pañcatantra B. 3, 61.* (Unirea)

Unirea multora, oricât ar fi de neînsemnați, dă putere; din ierburi se împletește funia care leagă pe elefant. *Pañcatantra 1, 376 Böhrlingk, Indische Sprüche 1957.* (Unirea)

Unius diei et quod commemorat et quod commemoratur. Totul este de scurtă durată și pentru cel care-și amintește și pentru cel pomenit. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 4, 35.* (Efemerul)

Universa aequae eveniunt iusto et impio,/ bono et malo, mundo et immundo,/ immolanti victimas et sacrificia contemnti. *Septuaginta, Ecclesiastes 9, 2.* Toate se întâmplă tuturor la fel: celui drept ca și celui păcătos... omului de treabă ca și ticălosului, și celui care jertfește și celui care nu aduce jertfă. (Întâietatea)

Universa ex materia et ex Deo constant. *Seneca L. A., Epistulae 65, 23.* Tot ce există în univers constă din materie și Dumnezeu. (Universul)

Unser Leben ist, wie das Ganze, in dem wir enthalten sind, auf eine unbegreifliche Weise aus Freiheit und Notwendigkeit zusammengesetzt. *Goethe, Dichtung und Wahrheit 11.* Viața noastră ca și Totul în care ne aflăm, e alcătuită într-un mod neînțeles din libertate și necesitate. (Viața)

Unser Wollen ist ein Vorausverkünden Dessen was wir unter alien Umständen tun werden. Diese Umstände aber ergreifen uns auf ihre eigene Weise. Das Was leigt in uns, das Wie hängt selten von uns ab. *Goethe. Dichtung und Wahrheit 11.* Voința noastră e o prevestire a ceea ce vom face în orice împrejurare. Aceste împrejurări însă ne cuprind în felul lor. „Ce” stă în noi, (dar) „cum” rar atîrnă de nod. (Voința)

Unsere Wünsche sind Vorgefühle der Fähigkeiten, die in uns liegen, Vorboten Desjenigen, was wir zu leisten im Stande sein werden. *Goethe, Dichtung und Wahrheit 9.* Dorințele noastre sunt sentimente ale aptitudinilor care se află în noi, solii prevestitori a ceea ce vom fi în stare să realizăm. (Dorința)

Unul este începutul tuturor (lucrurilor). *Philolaus, ap. Diels fr. 8.* (Unul)

Unul singur săvârșește fapte rele, iar mulțimea gustă roadele lor. *Mahabharata 5, 1012.* (Fapta rea)

Unum cognoris, omnis noris.¹⁴⁷ *Terentius, Phormio, 265.* Cunoscând pe unul, îi cunoști pe toți. (Cunoaștere)

Unum lumen solis, etiamsi muris, montibus, aliisque innumerabilibus dividatur. Una communis materia, etiamsi innumeris corporibus certo modo constitutis dividatur. Una anima, etiamsi naturis innumerabilibus et propriis limitibus dividatur. Unus animus ratione praeditus, etiamsi diremptus esse videatur. O singură lumină a soarelui există, cu toate că este întreruptă de ziduri, de munți, de numeroase alte piedici asemănătoare. O singură substanță comună este, deși risipită, în mod distinct, în mii de corpuri de diferite feluri. Un singur suflu vital există, deși împărțit în mii de naturi, în mii de forme specifice. Un singur suflet rațional există, cu toate că pare el însuși divizat. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 12, 30.* (Sufletul universal)

Unum pro multis.¹⁴⁸ *Vergilius, Aeneis (V, 815).* Unul pentru mulți. Sensul: unul singur va plăti pentru toți. (Sacrificiu)

Unus dies apud Dominum sicut mille anni, et mille anni sicut dies unus. *Novum Testamentum II, Petri Epistula 3, 8* O singură zi înaintea Domnului este ca o mie de ani și o mie de ani ca o singură zi. (Ziua)

Unus interitus est hominis et iumentorum, / et aequa utriusque conditi. / Sicut moritur homo, / sic et illa moriuntur. / Similiter spirant omnia, / et nihil habet homo iumento amplius: / cuncta subiacent vanitati. *Septuaginta, Ecclesiastes, 3, 19.* Soarta fiilor omului și soarta animalului – una este soarta lor. Cum e moartea unuia, așa e și moartea celuilalt; și aceeași suflare e în toți; și întrucât e mai presus omul decât animalul ? întru nimic; pentru că toate sunt deșertăciune. (Destin)

Urcușul spre știință e greu. *Pindarus, Olympia 9, 161* (Știința)

Următorii șase nesocotesc totdeauna pe acela care le-a făcut odată un bine: discipolii pe învățător; fiii însurați pe mama lor; bărbații indiferenți pe soția lor; cei care și-au atins scopul, cauza succesului lor; cei care au străbătut pădurea pe călăuză; și cei bolnavi pe medic. *Mahabharata 5, 1053 sq.; Böhrling, Indische Sprüche 3069 sq.* (Nesocotirea)

Use almost can change the stamp of nature. *Shakespeare, Hamlet 3, 4.* Obişnuința aproape că poate schimba caracterul întipărit de natură. (Obişnuința)

Use every man after his desert, and who should'scape whipping ? *Shakespeare, Hamlet, 2, 2.* Tratează pe fiecare după cum merită; cine va scăpa de bici ? (Pedeapsa)

¹⁴⁷ Cf. *Crimine ab uno / Disce omnes.*

¹⁴⁸ *Unum pro multis dabitur caput.*

Usque adeone/ Scire tuum nihil est nisi te scire hoc sciat alter?
Persius, Satirae 1, 26 Pînă-ntr-atît știința ta nu înseamnă nimic (pentru tine), dacă nu știe altul despre ea? ([Știința](#))

Usque in tempus sustinebit patiens,/ et postea redditio incunditatis./ Bonus sensus usque in tempus abscondet verba illius,/ et labia multorum enarrabunt sensum illius. *Septuaginta, Siracides 1, 23 sq.* Cel cu multă răbdare se stăpînește pînă la timpul prielnic, iar după aceea răsare bucuria pentru el. Pînă la timpul prielnic el își ascunde cuvintele, și gura multora va povesti despre cumînțenia lui. ([Răbdare](#))

Usus efficacissimus rerum omnium magister. *Plinius Caecilius Secundus, Caius Maior, Naturalis historia, 26, 2.* Experiența este cel mai mare dascăl în toate lucrurile. ([Experiența](#))

Ut ager quamvis fertilis sine cultura fructuosus esse non potest, sic sine doctrina animus. *Cicero, Tusculanae disputationes 2, 13.* După cum un ogor oricât de fertil, nu poate da roadă, dacă nu e cultivat, tot astfel și sufletul fără învățatură. ([Educația](#))

Ut agri non omnes frugiferi sunt, qui coluntur, ... sic animi non omnes culti fructum fruunt. *Cicero, Tusculanae disputationes 2, 13.* După cum nu orice ogor cultivat dă roade, ... tot astfel nu orice suflet cultivat dă rezultate. ([Educația](#))

Ut ameris, ama! *Martialis, Epigrammi (VI, 11).* Iubește, ca să fii iubit! ([Prietenia](#))

Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas. *Ovidius, Ex Ponto 3, 4, 79* Chiar dacă lipsește puterea, este de lăudat voința. ([Voința](#))

Ut ea tantum cogites, de quibus interrogatus, quid nunc mediteris, libere statim respondeas “hoc vel illud” ... obișnuiește-te să ai în minte numai gînduri despre care, dacă oricine te-ar întreba „ce ai acum în gînd ?” să poți răspunde spontan și sincer „cutare și cutare gînd”. *Marcus Aurelius, Ad se ipsum 3, 4.* ([Gîndirea](#))

Ut enim, si grammaticum se professus quispiam barbare loquatur, aut si absurde canat is, qui se haberi velit musicum, hoc turpior sit, quod in eo ipso peccet, cuius profitetur scientiam; sic philosophus in vitae ratione peccans hoc turpior est, quod in officio, cuius magister esse volt, labitur artemque vitae professus delinquit in vita. *Cicero, Tusculanae disputationes, 2, 12.* După cum, dacă cineva, care s-ar da drept literat, ar vorbi necorect, sau dacă acel care ar vrea să treacă drept cântăreț ar cânta fals, s-ar face de rușine, mai ales prin faptul că greșește tocmai acolo unde pretinde că-i cunoscător; tot astfel un filozof care greșește în felul său de viață se face de ocară tocmai prin faptul că se poticnește în rolul în care vrea să fie învățator, și pretinzând că cunoaște știința vieții greșește în viață. ([Filozofia](#))

Ut est aemulatio divinae rei et humanae ! Cum damnatur a

vobis, a Deo absolvimur ! *Tertullianus, Apologeticum, 49.* Ce întrecere între ceea ce-i divin și ceea ce-i omenesc ! Când voi ne condamnați, Dumnezeu ne iartă ! (Condamnarea)

Ut fuerit melius non didicisse. *Cicero, Tusculanae disputationes, 2, 4.* Astfel că ar fi fost mai bine dacă nu învăța nimic. (Învățătura)

Ut habeas quietem, perde aliquid. *Augustinus, Migne 39, col. 1966, 61.* Ca să ai liniște, renunță la ceva. (Liniștea)

Ut homost, ita morem geras. *Terentius, Adelphi 431.* Fă pe placul fiecăruia, după cum e felul lui. (Purtarea)

Ut loca gravia etiam firmissimam valetudinem temptant, ita bonae quoque menti necdum adhuc perfectae et convalescenti sunt aliqua parum salubria. *Seneca L. A., 28, 6.* După cum locurile insalubre vatămă chiar și o sănătate excelentă, tot astfel chiar și pentru o minte aleasă, dar care încă nu e desăvârșită și care-i pe cale de a prinde puteri, sunt unele lucruri nesănătoase. (Mintea)

Ut nihil boni este in morte, sic certe nihil mali; sensu enim amisso, fit idem quasi natus non esset omnino. *Cicero, De amicitia 4.* După cum nu e nici un bine în moarte, tot așa, desigur, nu e nici un rău; căci, odată ce nu mai simțim nimic, e ca și cum nu ne-am fi născut. (Moartea)

Ut paucis dicam, omnia corporis, fluvius; omnia animi, somnium et fumus; vita, bellum et peregrini commoratio; fama posthuma, oblivio. Cum s-ar spune, într-un cuvânt, ale trupului sînt ca o apă curgătoare, iar ale sufletului, abur și vis; viața este un război, popasul unui călător în țara străină, iar faima poartă înșine ca roadă uitarea. *Marcus Aurelius, 2, 17* (Viața)

Ut pictura poesis... *Horatius, Ars poetica (361).* Poezia este asemenea picturii. În poezie ca și în pictură, fiecare operă trebuie judecată după genul și specificul ei. (Diversitate)

Ut plures corrigantur, rite unus perit. *Syrus Publilius, Sententiae 973.* Ca să se îndrepte mai mulți, este just să piară unul (singur). (Pieirea)

Ut praestem Pyladen, aliquis mihi praestet Oresten./ Hoc non fit verbis: ... ut ameris, ama. *Marcus 6, 3, 9 sq.* Ca să fiu Pylade, trebuie să fie cineva pentru mine Oreste. Asta nu se-întîmplă prin vorbe: ca să fii iubit, iubește. (Prietenia)

Ut quisque minimo contentus fuit/ Ita fortunatam, vitam vixit maxime. *Turpilius, ap. Diehl, Poetarum Romanorum veterum reliquiae nr. 39.* Cu cât cineva se mulțumește cu mai puțin, cu atîta duce o viață mai fericită. (Mulțumirea)

Ut sementem feceris, ita metes. *Cicero, De oratore (II, 65, 361).* Cum vei semăna, așa vei culege. Cum vei munci, așa vei dobîndi. (Seriozitate)

Ut sementem feceris, ita metes. Cicero, *De oratore* 2, 65. După cum vei semăna, așa vei culege. (Semănătura)

Ut stultitia, etsi adepta est quod concupivit, numquam se tamen satis consecutam putat, sic sapientia, semper eo contenta est, quod adest, neque eam unquam sui poenitet. Cicero, *Tusculanae disputationes* 5, 54. După cum prostia, chiar dacă obține ceea ce dorește, nu socotește niciodată că a dobândit de ajuns: tot așa înțelepciunea este totdeauna mulțumită cu ceea ce are și nu e niciodată dezgustată de sine. (Înțelepciune)

Ut vultus hominum, ita simulacra vultus imbecilla ac mortalis sunt, forma mentis aeterna, quam tenere et exprimere non per alienam materiem et artem, sed tuis ipse moribus possis. Tacitus, *De vita et moribus Iulii Agricola*e 46. Ca și chipurile omenești, statuile care le reproduc sunt fără putere și pieritoare, pe când forma minții este eternă pe aceasta n-o poți păstra sau exprima printr-o materie și o artă străină de ea, ci prin însăși moravurile tale. (Mintea)

Uti genus hominum compositum ex corpore et anima est, ita res cunctae studiaque omnia nostra corporis alia, alia animi naturam sequuntur. Igitur praeclara facies, magnae divitiae, ad hoc vis corporis et alia omnia huiusmodi brevi dilabuntur; at ingeni egregia facinora, sicuti anima, immortalia sunt. Sallustius, *De bello Jugurthino*, 2, 1 sqq. După cum omul este alcătuit din corp și suflet, tot astfel toate lucrurile și toate preocupările noastre urmează unele natura corpului, altele pe aceea a sufletului. De aceea o frumusețe aleasă, o bogăție mare, pe lângă această forță fizică și toate celelalte de felul acesta dispar în scurt timp; pe când marile realizări ale spiritului sunt nemuritoare, ca și sufletul. (Sufletul)

Utile dulci. Horatius, *Ars poetica* (343). A îmbina utilul cu plăcutul.¹⁴⁹ (Abilitate)

Utque comes radios per solis euntibus umbra est,/ Cum latet hic pressa nubibus, illa fugit,/ Mobile sic sequitur, Fortunae lumina vulgus:/ Quae simul inducata nube teguntur, abit. Ovidius, *Tristia* 1, 9, 11 sqq. După cum umbra însoțește pe cei care merg sub razele soarelui, iar când acesta se ascunde în nori, aceea dispăre: tot astfel mulțimea nestatornică urmează lumina norocului; de îndată ce aceasta e acoperită de nori, se îndepărtează și aceea. (Noroc)

Utrumque casum adspicere debet qui imperat. Syrus Publilius, *Sententiae*, 975. Cel care comandă trebuie să aibă în vedere ambele eventualități¹⁵⁰. (Comandantul)

V

¹⁴⁹ Vezi [i *Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci* (Toate sufragiile pentru cel ce `mbin\ folositorul cu plăcutul).

¹⁵⁰ Ambele eventualit\ji: biruin]a sau `nfrângerea.

Vae soli ! Ecclesiastes (4. 10). Vai de omul singur ! (Singurătate)

Vae victis ! Livius Titus, Ab urbe condita V, 48. Vai de cei învinși ! Cu aceste cuvinte și aruncându-și sabia grea în cumpănă, a întâmpinat Brennus, căpetenia galilor, protestul tribunului Sulpicius, care observase cum galii învingători cîntăreau cu greutate false cele o mie de livre de aur, tribut plătit de romanii asediați pe Capitoliu (390 î.e.n.) în schimbul libertății lor. (Compătimire)

Vae vobis legis peritis, qui tulistis clavem scientiae ! Ipsi non introistis, et eos, qui introibant, prohibuistis. *Novum Testamentum, Lucas 11, 52.* Vai vouă, cunoscători ai legii, cei care ați luat cheia cunoașterii ! Voi înșivă nu ați intrat, iar pe aceia care voiau să intre i-ați oprit. (Învățătorul)

Vae vobis, qui ridetis nunc: quia lugebitis et flebitis. *Novum Testamentum, Lucas 6, 25* Vai vouă care râdeți acum, pentru că veți jeli și veți plînge. (Râsul)

Vah! quemquamne hominem in animum instituere, aut/ Parare, quod sit carius, quam ipse est sibi? *Terentius, Adelphi, 1, 1.* Vai! Cum poți să-ți vîri în cap a iubi ceva pe lume mai mult decât pe tine însuși? (Singurătate)

Vai, câte metehne are bătrînețea ! Bătrînului nu i se poate prelungi timpul; căci o viață lungă are multe nenorociri. *Euripides, Polydus, ap. Stobaeus, 116, 2.* (Bătrînețea)

Vai, copil ignorant, care te-ai distrat nopțile; de aceea stai printre învățați ca un bou în nămol. *Hitopadeça, Intr. 24; Böhrlingk, Sanskrit-Chrestomathie 160, 24 sq.* (Neștiința)

Vainly I had thought to borrow/ From my books surcease of sorrow, sorrow/ for the lost Lenore – / For that rare and radiant maiden whom the angels name Lenore ... *Poe Edgar Allan, The Raven.* Căutăm în cărți puterea,/ Dar în van, s-alin durerea, c-am pierdut-o pe Lenore – / Pe acea fecioară care, îngerii de-i spun Lenore... (Femeie)

Valet ima summis/ Mutare et insignem attenuat Deus/ Obscura promens. *Horatius, Odae 1, 34, 4.* Dumnezeu poate strămuta culmile și adâncurile; el dă înapoi pe cel care-i în frunte și scoate la iveală ce-i în umbră. (Condiția)

Valoarea inteligenței, statorniciei și a caracterului unui prieten și a unei rude apropiate sau depărtate se cunoaște prin piatra de încercare a nenorocirii. *Böhrlingk, Indische Sprüche 220* (Prietenia)

Vana spes et mendacium viro insensato;/ et somnia extoluunt imprudentes. *Septuaginta, Siracides 34, 1* Nădejdi deșarte și amăgitoare își face omul fără înțelegere, și visele dau aripi celor nerozi. (Speranța)

Vanitas vanitatum, et omnia vanitas. *Septuaginta, Ecclesiastes 1,*

2. Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciune. (Deșertăciunea)

Vare, redde mihi legiones ! *Suetonius, De vita duodecim Caesarum (XXIII)*. Varus, dă-mi legiunile înapoi ! Strigătul lui Octavian August la primirea știrii că generalul Varus a pierdut trei vestite legiuni în luptele cu germanii. Strigăt de deznădejde în fata unei pierderi ireparabile. (Regret)

Variam semper dant otia mentem. *Lucanus, 4, 704*. Duhul se risipește, dacă mereu trîndăvește. (Lenea)

Variatur cotidie iudicium et in contrarium vertitur ac plerisque agitur vita per lusum. *Seneca L. A., Epistulae 20, 6*. Ne schimbăm în fiecare zi judecata și trecem la cea opusă, și cei mai mulți își duc viața jucându-se. (Judecata)

Varium et mutabile semper/ Femina. *Vergilius, Aeneis 4, 569-570 sq.* Femeia e veșnic schimbătoare și nestatornică. (Nestatornicie)

Vederea minții începe să devină ageră, atunci când aceea a ochilor caută să-și înceteze activitatea. *Plato, Convivium 34.* (Mintea)

Vei cunoaște, bătrân fiind, cât e de greu să înveți la această vîrstă, când se cere să fii înțelept. *Aeschylus, Agamemnon, 1619 sq.* (Bătrânețea)

Vei duce viața cea mai bună, dacă-ți vei stăpâni mânia. *Menander, Monosticha 186.* (Mânia)

Velle non discitur. *Seneca L. A., Epistulae 81. 13.* A voi nu se învață. (Voința)

Velox consilium sequitur poenitentia. *Syrus Publilius, 978.* După o hotărâre pripită urmează căința. (Hotărârea)

Veluti pueri trepidant atque omnia caecis/ In tenebris metunt, sic nos in luce timemus. *Lucretius, De rerum natura 2, 56 sq.* După cum copiii se sperie și se tem de orice în întunericul orb, tot așa ne temem și noi în (plină) lumină. (Teama)

Veneror inventa sapientiae inventoresque: adire tamquam multorum hereditatem iuvat. Mihi ista acquisita, mihi laborata sunt. Sed agamus bonum patrem familiae: faciamus ampliora, quae accepimus. Maior ista hereditas ad posteros transeat. Multum adhuc restat operis multumque restabit, nec ulli nato post mille saecula praecludetur occasio aliquid adhuc adiciendi. Sed etiamsi omnia a veteribus inventa sunt, hoc semper novum erit, usus et inventorum ab aliis scientia ac dispositio. *Seneca L. A., Epistulae, 64, 7-8.* Eu venerz descoperirile înțelepciunii și pe descoperitori: îmi place să intru oarecum în posesia moștenirii multora. Pentru mine au fost dobândite acestea, pentru mine au fost muncite. Dar să fim buni gospodari: să sporim ceea ce am primit. Moștenirea aceasta să treacă mărită la urmași. Mai rămâne încă mult de lucru, și va mai rămâne și nici celui care se va

naște peste o mie de veacuri nu-i va fi răpită ocazia de a mai adăuga ceva. Dar chiar dacă toate ar fi fost găsite de cei vechi, aceasta (cel puțin) va fi veșnic nou, întrebuintarea, știința și aranjarea celor descoperite de alții. (Descoperirea)

Veni, vidi, vici. *Caesar Caius Iulius.* Am venit, am văzut, am învins. Conținutul lapidar al scrisorii prin care Cezar vestea Senatului biruința sa rapidă de la Zela (47 î.e.n.) asupra lui Pharnaces, regele Pontului. Expresia unui succes fulgerător. (Succes)

Verachte nur Vernunft und Wissenschaft,/ Des Menschen allerhöchste Kraft,/ Lass nur in Blend- und Zauberwerken/ Dich von dem Lügengeist bestärken,/ So hab'ich dich schon unbedingt. *Goethe, Faust 1851 sqq.* Disprețuiește numai rațiunea și știința, puterea cea mai înaltă a omului, lasă-te numai întărit de spiritul minciunii în opere fantasmagorice și magice, că atunci te am cu totul (în puterea mea). (Rațiunea)

Verba impiorum insidiantur sanguini;/ os iustorum liberabit eos. *Septuaginta, Proverbia 12, 6.* Vorbele celor nelegiuiți primejduiesc viața oamenilor, iar aura celor dreți îi scapă din primejdii. (Vorba)

Verba sapientium audiuntur in silentio,/ plus quam clamor principis inter stultos. *Septuaginta, Ecclesiastes 9, 17.* Vorbele înțeleptului spuse domol sunt mai ascultate decât zbieretele unui stăpân peste nebuni. (Înțelepciune)

Verbaque praevisam rem non invita sequentur. *Horatius, Ars poetica, 5, 311.* Cuvintele vin singure pe limbă când cunoaștem lucrul. (Vorbirea)

Verbum dulce multiplicat amicos. *Septuaginta Siracides 6, 5.* Graiul dulce înmulțește prietenii. (Vorba)

Verbunden werden auch die Schwachen mächtig. *Schiller, Wilhelm Tell act. I, scena 3.* Și cei slabi, dacă-s uniți, devin puternici. (Unirea)

Veritas odium parit. *Terentius, Andria act. I, scena 1.* Adevărul stârnește ură. (Adevăr)

Veritas simplex oratio. *Seneca L. A., Epistulae 49, 12.* Adevărul se rostește simplu. (Adevăr)

Veritatem eme, et noli vendere sapientiam,/ et doctrinam, et intelligentiam. *Vulgata, Proverbia 23, 23.* Cumpără adevăr și nu-l vinde, înțelepciune și învățătură și iscusință. (Înțelepciune)

Vérité au deçà des Pyrénées, erreur au delà. *Pascal, Pensées, 294 (69).* Adevăr dincoace de Pirinei, eroare dincolo. (Adevăr)

Verti me ad aliud, et vidi sub sole,/ nec velocium esse

cursum,/ nec fortium bellum,/ nec sapientium panem,/ nec doctorum divitias,/ nec artificum gratiam;/ sed tempus casumque in omnibus. *Septuaginta, Ecclesiastes 9,11.* Și iarăși am văzut sub soare că izbânda în alergări nu este a celor sprinteni și nici izbânda în luptă a celor viteji, și tot așa: pâinea nu este a celor înțelepți, bogăția nu este a celor chibzuiți și cinstea nu este a celor învățați, fiindcă vremea și întâmplarea îi poartă pe toți. (Izbânda)

Verum enim invenire volumus, non tanquam adversarium aliquem convincere. *Cicero, De finibus bonorum et malorum, 1, 13.* Noi vrem să găsim adevărul, nu să convingem pe vreun adversar. (Adevăr)

Verum illud verbumst, volgo quod dici solet,/ Omnis sibi malle melius esse quam alteri. *Terentius, Andria 426 sq.* E adevărată vorba ce se spune de toată lumea, că fiecare preferă mai curând să-i fie bine lui, decât altuia. (Egoismul)

Veruna cosa fa tanto onore ad un uomo che di nuovo surga, quanto fanno le nuove leggi e nuovi ordini trovati da lui. *Machiavelli, Il Principe 26.* Nici un lucru nu face atâta cinste unui om care se ridică pentru prima oară, ca legile și întocmirile noi introduse de el. (Legea)

Verwandt sind sich alle starke seelen. *Schiller, Piccolomin act. IV, scena 4.* Sufletele puternice sunt înrudite între ele. V. și Les beaux esprits se rencontrent. (Personalități)

Verweile doch, du bist so schön! *Goethe, Faust II, act. 5.* O, rămii, ești atât de frumoasă! Astfel implora Faust oprirea în loc a timpului, a clipei când i se revela frumusețea muncii libere, încununare a eforturilor umane. (Frumusețe)

Vessels large may venture more,/ But little boats should keep near shore. *Franklin Benjamin, Poor Richard's Almanach.* Corăbiile mari pot trece peste val,/ Bărcuțele mici să stea lângă mal. (Prudența)

Vetus verbum hoc quidem est,/ Communia esse amicorum inter se omnia. *Tertullianus, Adversus Praxean 803 sq.* Este o veche zicătoare, că totul este comun între prieteni. (Prietenia)

Via impiorum tenebrosa; nesciunt ubi corruant. *Septuaginta, Proverbia 4, 19.* Calea celor nelegiuți este întunecoasă și ei nu știu cum se vor poticni. (Nelegiuirea)

Viața (omenească) este scurtă, iar știința (medicinii) vastă. *Hippocrates, Aphorismi 1 Ars longa, vita brevis. Seneca L. A., De brevitate vitae, 1, 1. Die Kunst ist lang!/ Und kurz ist unser Leben. Goethe, Faust 558 sq.* (Știința)

Viața împletită cu soarta seamănă cu un torent; căci e zbuciumată, tulbure, amenințătoare, tiranică, zgomotoasă și de scurtă durată. *Epictetus, ap. Stobaeus, Florilegium 1, 46.* (Viața)

Viața celor gravi și încruntați nu este, după părerea mea, într-adevăr o viață, ci o nenorocire. Euripides, *Alcestis* 800 sq. (Gravitatea)

Viața este ca (un joc de) zaruri. Alexis, fr. 34 (Viața)

Viața este nestatornică asemenea apei de pe frunza unui lotus, întreaga lume este consumată de boli, ca de niște fiare, și copleșită de întristare. Mohamudagara 4, Böhrtlingk, *Indische Sprüche* 4339 (Viața)

Viața omenească (nu-i decât) rătăcire. Euripides, *Rhadamanthys*, ap. Stobaeus, *Florilegium* 64, 24 v. 6 (Viața)

Viața plăcută și moliciunea nu înalță nici casa nici cetatea. Euripides, Archelaus, ap. Stobaeus, *Florilegium* 8, 13. (Plăcerea)

Vicina saepe vitia sunt virtutibus. Syrus Publilius, *Sententiae* 983. Adesea viciile sunt vecine cu virtuțile. (Viciul)

Victoria nulla est,/ Quam quae confessos animo quoque subjugat hostes. Claudianus Claudius, *De consulatu Honorii*, 248. Nu este cu adevărat biruință decât aceea care-l silește pe dușman să se recunoască învins. (Victoria)

Victrix causa diis placuit sed victa Catoni. Lucanus, *Pharsalia* I, 128. Cauza învingătoare a fost pe placul zeilor, dar cea învinsă pe placul lui Cato. În lupta dintre Cezar și Pompei, numai Cato cel Tânăr a rămas pînă la sfîrșit de partea învinsului Pompei. Victoria unei cauze nu-i conferă automat justețe și legitimitate. Elogiu celui care apără consecvent o cauză chiar dacă își dă seama că e pierdută. (Consecvență)

Victuros agimus semper nec vivimus unquam. Manilius, *Astronomicon* 4, 5 Mereu ne gândim cum vom trăi și niciodată nu trăim în prezent. (Viața)

Vide, ne lectio auctorum multorum et omnis generis voluminum habeat aliquid vagum et instabile. Seneca L. A., *Epistulae*, 2, 2. Vezi ca nu cumva cititul multor autori și a tot felul de cărți să aibă ceva nehotărât și nestabil. (Cititul)

Videbis eosdem intra exiguum tempus acerrime ridere et acerrime rabere. Seneca L. A., *Epistulae* 29, 7. Poți vedea cum într-un spațiu de timp foarte scurt aceiași oameni rîd cu hohote și spumegă de mânie. (Nestatornicia)

Video meliora proboque,/ Deteriora sequor. Ovidius, *Metamorphoseon libri VII*, 20-21. Văd pe cele bune și le aprob, dar urmez pe cele rele. Mărturisirea Medeei, care, deși înțelege rațional ce cale trebuie să urmeze, se lasă împinsă de pasiuni în direcția contrară. (Destin)

Vidi cuncta quae fiunt sub sole, et ecce universa vanitas et afflictio spiritus. Septuaginta, *Ecclesiastes* 14. Am văzut toate înfăptuirile de sub soare și, iată, toate sunt deșertăciune și goană după

vânt ! (Deșertăciunea)

Vidi sub sole in loco iudicii impietatem, et in loco inustitie iniquitatem. *Septuaginta, Ecclesiastes 3, 16.* Am mai văzut sub soare că la locul de judecată stă fărădelegea și la locul dreptății stă nedreptatea. (Nelegiuirea)

Viele sterben zu spät, und einige sterben zu früh./ Noch klingt fremd die Lehre: «stirb zur rechten Zeit !»/ Stirb zur rechten Zeit: also lehrt es Zarathustra. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1,105.* Mulți mor prea târziu, și unii mor prea devreme. Încă sună ciudat învățătura: «mori la timp !»/ Mori la timp: așa (ne) învață Zarathustra. (Moartea)

Vieles das diesem Volke gut hiess, hiess einem andern Hohn und Schmach: also fend ich's. Vieles fend ich hier böse genannt und dort mit purpurnen Ehren geputzt. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 84.* Multe lucruri care la acest popor treceau drept bune, treceau la altul drept batjocură și rușine: așa am găsit. Am găsit multe lucruri, care aici erau numite rele, dar acolo erau împodobite cu onoruri de purpură. (Relativitate)

Vien dietro a me, e lascia dir le genti. *Dante, La Divina Commedia - Il Purgatorio V, 10.* Vino după mine și lasă lumea să vorbească. (Nepăsare)

Vina ministrului se răsfrînge asupra regelui, păcatul soțului asupra soției; tot astfel pentru fapta rea a discipolului plătește sigur învățătorul. *Böhtlingk, Indische Sprüche 4942* (Vina)

Vinci expedit, damnosa ubi est victoria. *Syrus Publilius, Sententiae 984.* E mai bine să fii învins, acolo unde victoria e păgubitoare. (Victoria)

Vindicta bonum, vita iucundius ipsa. *Iuvenalis, Satirae XIII, 180.* Răzbunarea e bună, mai dulce chiar decât viața. **Satirizarea spiritului vindicativ.** (Răzbunare)

Vino, du-te, culcă-te, ridică-te, vorbește, taci: așa se joacă cei bogați cu cei săraci devorați de demonul speranței. *Vetalapancavinçatika 4, ap. Lassen 24, 10 sq.* (Sărăcia)

Vinul dă pe față gândul omului, oricit ar fi de iscusit. *Theognis, Sententiae 500 sq.* (Vinul)

Vinul este o oglindă pentru oameni. *Alcaeus 18.* (Vinul)

Vinum et mulieres apostatare faciunt sapientes. *Septuaginta, Siracides 19, 2.* Vinul și femeia ademenesc și pe cei înțelepți. (Femeia)

Violența face să cadă, cu timpul, și cel care se fălește mult. *Pindarus, Pythia 8, 15* (Violență)

Violenta nemo imperia continuit diu, / Moderata durant. Seneca L. A., *Medea* 258. Nimeni nu deține mult timp o putere bazată pe violență; (numai) cea moderată e durabilă. (Puterea)

Vióse tal vez que el que en la prosperidad fué aborrecido de todos, en la adversidad compadecido todos. Gracián, *El oráculo manual y arte de prudencia* 163. Uneori se poate vedea cum cel care era urât de toți în culmea norocului, e compătimit de toți în nenorocire. (Nenorocirea)

Vir bene vestitus pro vestibus esse peritus / Creditur a mille et quamvis idiota sit ille. Ap. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales I*, 111. Mulți îl socot deștept pe omul bine îmbrăcat, oricât de neghiob ar fi. (Haina)

Vir bonus, dicendi peritus Cato Marcus Porcius Censorius. Un om de bine, avînd meșteșugul vorbirii. Calitățile oratorului recomandate de Cato. (Orator)

Virtuțile sădite în inima celor răi dispar dintr-o clipă, ca picăturile de apă care cad pe o bucată de fier fierbinte. Çaragadharapaddhati, *Durjananinda* 21 sq. – Böhrling, *Indische Sprüche* 202 (Virtute)

Virtue is not hereditary. Paine Thomas, *Prospects on the Rubicon*. Virtutea nu este ereditară. (Virtute)

Virtue itself of vice must pardon beg, / yea, curb and woo, for leave to do him good. Shakespeare, *Hamlet* 3, 4 Virtutea însăși trebuie să ceară iertare de la viciu, ba să se plece și să-l roage să-i dea voie ca să-i facă bine. (Virtute)

Virtue which requires to be ever guarded, is scarcely worth the sentinel. Goldsmith, *The Vicar of Wakefield* 5 Virtutea care cere să fie mereu păzită, abia dacă merită o santinelă. (Virtute)

Virtus est vitium fugere et sapientia prima / Stultitia caruisse. Horatius, *Epistulae* 1, 1, 41 sq. Virtute înseamnă a fugi de viciu și cea dintâi înțelepciune este a nu fi prost. (Virtute)

Virtus et summa potestas / Non coeunt. Lucanus, *Pharsalia* 8, 494 sq. Virtutea și puterea supremă nu merg împreună. (Virtute)

Virtus post nummos. Horatius, *Epistulae* 1, 1, 54. Virtutea după bani! Satirizarea corupției și moravurilor: mai înainte de toate trebuie să strângi avere; virtutea vine după bani. (Virtute) (Bani)

Virtutea este averea celor înțelepți. Somadeva, *Kathasaritsagara* 5, 98 (Virtute)

Virtutea strălucește și după moarte. Euripides, *Andromache* 775 (Virtute)

Virtutea... își este, ea singură, răsplată pentru tot ce îndură.

Fragm. anon. fr. 66, ap. Wagner, Poetarum tragicorum Graecorum fragmenta (Virtute)

Virtutem videant (sc. tyranni) intabescantque relictā. *Persius, Satirae 3, 38* Să vadă (tiranii) virtutea și să se consume că au părăsit-o. (Tirania)

Virtutis, recludens immeritis mori/ Coelum, negata temptat iter via/ Caetusque volgares et udam/ Spernit humum fugiente pinna. *Horatius, Odae 3, 2, 21 sqq.* Meritul, deschizînd cerul celor care nu merită să moară, încearcă să meargă pe o cale oprită, disprețuind în zborul său gloata și pământul ud. (Meritul)

Virum ne habueris improbum comitem in via. *Syrus Publilius, Sententiae 995.* Să nu-ți iei ca tovarăș de drum pe un om rău. (Însoțirea)

Vis comica. *Suetonius, De vita duodecim Caesarum (Viața lui Terentius).* Arta, puterea de a stîrni rîsul; forța comică. (Rîsul)

Vis consili expres mole ruit sua. *Horatius, Odae 3, 4, 65.* Forța lipsită de chibzuință se prăbușește prin propria ei pondere. (Puterea)

Vita cum exceptione mortis data est: ad hanc itur. Quam ideo timere dementis est, quia certa exspectantur, dubia metuuntur. *Seneca L. A., Epistulae 30, 10.* Viața ne este dată cu condiția morții: spre ea mergem. De aceea este o nebunie să ne temem de ea; pentru că cele sigure sunt așteptate (și numai) cele nesigure sunt temute. (Moartea)

Vita humana prope uti ferrum est. Si exerces, conteritur, si non exerceas, tamen robigo interficit. *Cato Marcus Porcius Censorius, Carmen de moribus, ap. Gellius, Noctes atticae 2, 2* Viața omenească e aproape ca și fierul. Dacă o întrebuințezi, se uzează; dacă n-o întrebuințezi, o distruge totuși rugina. (Viața)

Vita mortuorum in memoria vivorum est posita. *Cicero, Philippica 9, 3.* Viața celor morți se află în amintirea celor vii. (Moartea)

Vita principis censura est, eaque perpetua; ad hanc dirigimur, ad hanc convertimur. *Plinius Caecilius Secundus, Caius, Panegyricus 45.* Viața împăratului este o cenzură, și încă continuă: după ea ne luăm, spre ea ne îndreptăm. (Domnitorul)

Vitae philosophia dux ! *Cicero, Tusculanae disputationes (V, 2).* O, filozofie, călăuză a vieții ! În concepția anticilor, filozofia reprezenta suma cunoștințelor despre univers și chintesența înțelepciunii omenești. (Filozofie)

Vitae summa brevis spem nos vetat inchoare longam. *Horatius, Odae 1, 4, 15* Durata scurta a vieții ne oprește să ne facem speranțe lungi. (Speranța)

Vitam efficere deplorando miseriorem. *Cicero, Tusculanae disputationes 1, 83* A face viața și mai mizerabilă deplîngînd-o. (Viața)

Vitam et aliis approbare quisque debet, mortum sibi: optima, quae placet. Seneca L. A., *Epistulae* 70,12. Viața trebuie s-o faciă aprobată fiecare și de alții, moartea (numai) de el: cea mai bună este aceea care(-i) place. (Moartea)

Vitam impendere vero. *Juvenalis*, 4, 90. A-și consacra viața adevărului. (Adevăr)

Vitam regit fortuna, non sapientia. Cit. de *Theophrastus*, *Callistherres*, ap. *ib.* 5, 25 *Syrus Publilius*, *Sententiae* 999. Viața e cârmuită de noroc, nu de înțelepciune¹⁵¹. (Viața) (Noroc)

Viteaz nu e numai acela care biruie pe dușmani, ci și acela care biruie plăcerile. Unii însă stăpânesc peste cetăți și sunt robiți de femei. *Democritus*, ap. *Diels*, *Fr.* 214. (Plăcerea)

Vitejia însoțită de prudență duce la victorie, nu însă vitejia singură. *Kusumadeva*, *Drstantaçataka* 53 *Böhtlingk*, *Indische Sprüche* 1 439 (Vitejie)

Vitiis nemo sine nascitur; optimus ille est/ Qui minimis urgetur. *Horatius*, *Satirae*, 3, 68 sq. Nimeni nu se naște fără defecte; cel mai bun este acela care-i apăsat de cele mai mici. (Defecte)

Vitiis nostris nomen virtutis imponimus. *Seneca L. A.*, *Epistulae* 92, 25 Noi dăm vițiilor noastre numele de virtute. (Viciul)

Vitium serae eruditionis; ut, quod nunquam didiceris, diu ignoraveris, cum id scire aliquando coeperis, magni facias, quo in loco cumque et quacumque in re dicere. *Gellius*, *Noctes Atticae* XI, 7. Cusurul învățaturii târzii este acesta, că ceea ce n-ai învățat niciodată și ai ignorat mult timp, când, în sfârșit, ai început s-o știi, ții mult s-o spui oriunde și în orice împrejurare. (Învățătura)

Vitium sollemne fortunae est superbia. *Syrus Publilius*, *Sententiae* 1004 Defectul obișnuit al norocului este trufia. (Trufia)

Viva el discreto como puede, si no como querria. *Gracián*, *El oráculo manual y arte de prudencia* 120 Înțeleptul să trăiască cum poate, dacă nu cum ar dori. (Viața)

Vive memor quam sis aevi brevis. *Horatius*, *Satirae* 2, 6, 97 Amintește-ți neconținut cât de scurtă îți este viața. (Viața)

Viventes sciunt se esse morituros; mortui vero nihil noverunt amplius,/ nec habent ultra mercedem,/ quia oblivioni tradita est memoria eorum./ Amor quoque, et odium, et invidiae simul perierunt; nec habent partem hoc saeculo,/ et in opere quod sub sole geritur. *Septuaginta*, *Ecclesiastes* 9, 5-64. Cei vii știu că vor muri, dar cei morți nu mai știu nimic și nu mai au parte de nici o răsplată, căci

¹⁵¹ Cf.: Ceea ce `ntreprind muritorii nu atârnl de chibzuința lor, ci de întimplare.

pomenirea lor a fost uitată. La fel iubirea lor, la fel ura lor, la fel invidia lor, de mult au pierit, și nici o parte nu mai au, în veac de veac, la tot ce se face sub soare. (Moartea)

Vivere si recte nescis, decede peritis. *Horatius, Epistulae 2, 2, 213* Dacă nu știi să trăiești cum trebuie, fă loc celor ce știu. (Viața)

Vivit is, qui multis usui est, vivit is, qui se utitur. *Seneca L. A., Epistulae 60, 4* Acela trăiește, care-i de folos multora; acela trăiește, care se folosește de sine. (Viața)

Vivit sub pectore vulnus. *Vergilius, Aeneis (IV, 67)*. În adâncul inimii rana e vie. Expresia marchează un sentiment puternic care lasă urme profunde, o pasiune care nu poate fi uitată. (Pasiune)

Vivite fortes/ Fortiaque adversis opponite pectora rebus. *Horatius, Satirae 2, 2, 135 sq.* Fiți tari și opuneți piepturi tari răstriștei. (Răstriștea)

Vivitur parvo bene. *Horatius, Odae, 2, 16, 13.* Se (poate) trăi bine (și) cu puțin. (Averea)

Vivos voco, mortuos plango fulgura frango.¹⁵² *Schiller, Das Lied von der Glocke.* Chem pe cei vii, plîng pe cei morți, frîng fulgerele. (Invocare)

Vixque tenet lacrimas, quia nil lacrimabile cernit. *Ovidius, Metamorphoseon libri 2, 787.* De-abia își reține lacrimile, fiindcă nu vede nimic de plâns. (Invidia)

Vocabula olim usitata, nunc glossemata. Ita igitur nomina quoque eorum, qui olim longe clarissimi fuerunt nunc quodammodo glossemata sunt... Expresiile care în vechime erau obișnuite, astăzi sînt ieșite din uz, îmbătrînite. De asemenea, numele acelorora, foarte vestiți pe vremuri par acum prăfuite de timp... *Marcus Aurelius, Ad se ipsum, 4, 33.* (Celebritate)

Voi însă... puțin păsîndu-vă de Socrate, ci mult mai mult de adevăr, dacă vi se va părea că spun adevărul, să fiți de acord. *Plato, Phaedon, 91 C.* (Adevăr)

Volenti non fit iuiuria. *Ulpianus, Pandecta 56.* Nu i se face nedreptate celui care consimte la ea. (Nedreptatea)

Volete avere molti in aiuto ? cercate di non averne bisogno. *Manzoni, I Promessi sposi, 25.* Voiți să aveți mulți care să vă ajute ? Căutați să n-aveți nevoie de ei. (Ajutorul)

Volk und Knecht und Überwinter/ Sie gestehn zu jeder Zeit:/ Höchstes Glück der Erdenkinder/ Sei nur die Persönlichkeit. *Goethe, Der west-östliche Divan, Suleika.* Și poporul și servitorul și învingătorul

¹⁵² A fost folosit de Herzen, drept moto al revistei Clopotul.

recunosc în orice timp că suprema fericire a copiilor pământului este numai personalitatea. (Personalitatea)

Voll von feierlichen Possenriessern ist der Markt – und das Volk rühmt sich seiner grossen Männer: das sind ihm die Herrn der Stunde. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 1, 74. Plină e piața de bufoni solemni și poporul se fălește cu oamenii săi mari: aceștia sunt pentru el stăpânii zilei. (Oameni mari)

Voluntas homini mutabilis est usque ad ultimum vitae momentum. Ap. Oxenstierna, *Pensées, réflexions et maximes morales* 1, 326 Voința omului e schimbătoare pînă-n ultima clipă a vieții. (Voința)

Volvenda aetas commutat tempora rerum:/ Quod fuit in pretio, fit nullo denique honore;/ Porro aliud succedit, et e contemptibus exit,/ Inque dies magis appetitur, floretque repertum/ Laudibus, et miro est mortales inter honore. Lucretius, *De rerum natura* 5, 1274 sqq. Timpul care trece schimbă epoca lucrurilor: ceea ce era prețuit mai înainte, nu mai are în cele din urmă nici o căutare; apoi urmează altceva și iese din obscuritate și-i dorit tot mai mult, pe zi ce trece, și înflorește în laudă și se bucură de o neobișnuită cinste printre muritori. (Noutatea)

Vom Standpunkte der Jugend aus gesehn, ist das Leben eine unendlich range Zukunit; vom Standpunkt des Alters aus, eine sehr kurze Vergangenheit. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* VI Privită din punctul de vedere al tinereții, viața este un viitor nesfârșit de lung; din punctul de vedere al bătrîneții, ea este un trecut foarte scurt. (Viața)

Von dem menschlichen Wissen überhaupt, in jeder Art, existirt der allergrösste Teil stets nur auf dem Papier, in den Büchern, diesem papiernen Gedächtniss der Menschheit. Nur ein kleiner Teil desselben ist, in jedem gegebenen Zeitpunkt, in irgendwelchen Köpfen ävirklich lebendig. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena* 2, 254 Din știința omenească în general, în orice domeniu, cea mai mare parte există totdeauna numai pe hîrtie, în cărți, această memorie de hîrtie a omenirii. Numai o mică parte din știința omenească este în orice clipă cu adevărat vie în unele capete. (Știința)

Von der einen Seite hält man am Herkommen fest, von der andern kann man die Bewegung und Veränderung der Dinge nicht hinderr Hier fürchtet man sich vor einer nützlichen Neuerung, dort hat man Lust und Freude am Neuen; auch wenn es unnütz, ja schädlich wäre. Goethe, *Dichtung und Wahrheit* 13. Pe de o parte ne ținem strâns de tradiție, pe de alta, nu putem împiedica mișcarea și schimbarea lucrurilor. Ici oamenii se tem de o inovație folositoare, colo ei au plăcere și bucurie pentru ceea ce-i nou, chiar când e nefolositor, ba chiar dăunator. (Inovația)

Von Grund aus liebt man nur sein Kind und Werk. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 3, 236. Din adâncul inimii iubim numai pe

copilul nostru și opera noastră. (Iubire)

Von Ohngefähr – das ist der älteste Adel der Welt, den gab ich allen Dingen zurück, ich erlöste sie von der Enechtschaft unter dem Zwecke. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 3, 243. «Din întâmplare» – aceasta este cea mai veche noblețe a lumii, pe aceasta am redat-o tuturor lucrurilor, le-am liberat de robia scopului. (Întâietatea)

Vorba chibzuită aduce tot felul de foloase; (pe când) vorba nechibzuită duce la pagubă. Mahabharata 5, 1 171 (Vorba)

Vorba e pentru om o armă mai de preț, decât sabia. Phocylides, *Sententiae* 117 (Vorba)

Vorba este umbra faptei. Democritus, ap. Diels, fr. 1, 410,145 (Vorba)

Vorba trebuie întrebuințată acolo unde rostirea ei aduce folos. Pañcatantra (K)1, 33 (Vorba)

Vorbește (numai) în două împrejurări: sau despre ceea ce știi lămurit sau despre ceea ce trebuie spus (neapărat). Căci numai în aceste (împrejurări) e mai bună vorba decât tăcerea. Isocrates, *Demonicus* 72. (Vorba)

Vorbește ca și cum va trebui să dai socoteală. Plato, *Convivium* 13. (Vorba)

Vorbele mulțimii au mare putere. Aeschylus, *Agamemnon* 938 (Renunțarea)

Vorbesc cu unul, se uită cochet la altul și se gândesc iarăși la altul care se află în inima lor; atunci pe care îl iubesc ele într-adevar ? Pañcatantra (K.), I, 135. (Cochetăria)

Vosne velit, an me regnare hera, quidve ferat, fors,/ Virtute experiamur. Ennius Quintus, apud Cicero, *De officiis*, 1, 12. Să punem la încercare vitejia, ca să știm dacă ție sau mie, soarta, stăpâna evenimentelor, ne dăruiește imperiul. (Soarta)

Vota diis exaudita malignis. ap. Scott Walter, *Quentin Durward*, 269. Dorințe împlinite datorită dușmăniei zeilor. (Dorința)

Votre mort est une des pièces de l'ordre de l'univers, c'est une pièce de la vie du monde. Montaigne, *Essais* 1, 19. Moartea ta este una din părțile ordinii universului, este o parte a vieții acestei lumi. (Moartea)

Voulez-vous attacher quelqu'un à vos intérêts ? comptez davantage sur les bienfaits qu'il attend de vous, que sur ceux qu'il en a reçus. L'espérance a plus force sur l'esprit de l'homme que la reconnaissance. La Rochefoucauld, *Maximes*, 139. Vrei să atașezi pe cineva la interesele tale ? contează mai mult pe binefacerile pe care le așteaptă de la tine, decât pe acele pe care le-a primit. Speranța are mai

multă putere asupra spiritului omenesc decât recunoștința. (Binefacerea)

Vox clamantis in deserto. *Novum Testamentum, Matthaeus (3, 3).* Glasul/ vocea celui care predică în pustiu. Răspunsul dat de Ioan Botezătorul la întrebarea “Cine ești ?” pusă de evreii cărora le predica în pustiu Iudeei. Sensul actual: persoana care încearcă în zadar să-și convingă semenii asupra unui lucru sau să-i mobilizeze pentru o cauză. (Zadarnic)

Vox populi, vox Dei. *Alcuin, Scrisoare către Carol cel Mare.* Vocea poporului (e vocea lui Dumnezeu). Consensul general este cel ce conferă valoare de adevăr, de justețe unei atitudini sau opinii. (Consens)

Vrai ou faux, ce qu'on dit des hommes tient souvent autant de place dans leur vie et surtout dans leur destinée que ce qu'ils font. *Hugo Victor, Les Misérables 1,1, 5.* Adevărat sau fals, ceea ce se spune despre oameni ocupă adesea tot atâta loc în viața lor, și mai ades în destinul lor, ca și ceea ce fac. (Păreerea)

Vreau să-i îndemn pe toți muritorii să trăiască plăcut ziua prezentă; căci cel care moare nu (mai) este nimic decât o umbră sub pământ; iar cel care trăiește e menit să se bucure de o viață scurtă. *Fragm. anon., ap. Athenceus 8, p. 336, B* (Prezentul)

Vulgus amicitias utilitate probat. *Ovidius, Ex Ponto 2, 3, 8.* Mulțimea apreciază prietenia după folosul pe care-l aduce. (Prietenia)

Vulpes pilum mutat, non mores. *Suetonius, De vita duodecim Caesarum (Viața lui Vespasian – XII).* Vulpea își schimbă părul, dar obiceiurile nu. (Nărav)

W

Wâ sint si nû der Rôme ê was ?/ in ir palasen wehset gras./ dâ nemen die fürsten bilde bî/ wie staete ir lop nach tóde sî. *Freidank, Bescheidenheit 161 sqq.* Unde sunt acum aceia cărora le aparținuse odinioară Roma ? În palatele lor crește iarba. De aici să ia pildă domnitorii cât de (puțin) durabilă este gloria după moarte. (Gloria)

Wachet und horcht, ihr Einsamen ! Von der Zukunft her kommen Winde mit heimlichem Flügelschlagen; und an feine Ohren ergeht gute Botschaft. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 113* Vegheați și ascultați, voi solitarii ! Din viitor vin într-acoace vânturi cu filfiituri tainice de aripi; și la urechi fine ajunge veste bună. (Viitorul)

Walled towns, stored arsenals and armonies, goodly races of horse, chariots of war, elephants, ordnance, artillery, and the like – all this but a sheep in a lion's skin, except the breed and disposition of the people be stout and warlike. *Bacon Francis, Essays 29.* Orașele împrejmuite cu ziduri, magaziile și arsenalele pline, caii de rasă bună, carele de luptă, elefanții, tunurile, artileria și celelalte – toate acestea nu sunt decât o oaie în piele de leu, dacă rasa și caracterul poporului nu sunt viguroase și războinice. (Politica)

Walt Whitman is the Christ of the modern world – he alone redeems it, justifies shows it divine. *Burroughs John, Journal, 1892.* Walt Whitman este Cristul lumii moderne – el o mântuie, o justifică și o arată divină. (Oameni celebri – Whitman)

War at best is barbarism. *Proverbia.* Războiul este, în cel mai bun caz, un barbarism. (Război)

War is cruel and you cannot refine it. *Sherman William T., Speech.* Războiul este brutal și nu se poate rafina. (Război)

Warum bin ich vergänglich, o Zeus, so fragte die Schönheit,/ Macht 'ich doch, sagte der Gott, nur das Vergängliche schön. Goethe, Vier Jahreszeiten 5. «De ce sunt trecătoare, o, Zeus ?» așa se întrebă Frumusețea. «Fiindcă eu am făcut frumos numai ce-i trecător», răspunde zeul. (Frumusețea)

Warum sucht'ich den Weg so sehnsuchtsvoll,/ Wenn ich ihn nicht den Brüdern zeigen soll ? Goethe, Zueignung zu den lyrischen Gedichten, 9. De ce-am căutat eu calea cu așa dor,/ De nu ca s-o arăt și fraților ? (Călăuzirea)

Warum wohntest du so lange am Sumpfe, dass du selber zum Frosch und zur Kröte werden musstest ? *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 3, 261.* De ce ai locuit atâta timp lângă mlaștină, că a trebuit să devii tu însuși broască ? (Mlaștina)

Was das Genie auszeichnet und daher sein Masstab sein sollte, ist die Höhe, zu der es sich, als Zeit und Stimmung günstig waren, hat aufschwingen können, und welche den gewöhnlichen Talenten ewig unerreichbar bleibt. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 238.* Ceea ce distinge geniul și, prin urmare, ar trebui să fie măsura sa, este înălțimea la care s-a putut avânta, atunci când timpul și dispoziția erau favorabile, și care va rămâne veșnic inaccesibilă talentelor obișnuite. (Geniul)

Was dein Feind nicht wissen soll, das sage deinem Freunde nicht. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 43* Ce nu trebuie să știe dușmanul tău, nu spune prietenului. (Secretul)

Was die Leute gemeiniglich das Schicksal nennen, sind meistens nur ihre eigenen dummen Streiche. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 52.* Ceea ce numesc oamenii în general destin, sunt cele mai adeseori numai propriile lor acțiuni prostești. (Destin)

Was du ererbt von deinen Vätern hast,/ Erwirb es, um es zu besitzen. *Goethe, Faust 682 sq.* Ceea ce ai moștenit de la părinții tăi, dobândește-o ca s-o posezi. (Moștenirea)

Was für ein Neuling ist noch Der, welcher wähnt, Geist und Verstand zu zeigen wäre ein Mittel sich in Gesellschaft beliebt zu machen! *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 34* Ce novice

mai este încă acela, care își închipuie că, dacă va arăta că are spirit și minte, se va face prin aceasta iubit în societate! (Spiritul)

Was geschehen werde, sinnst du nicht aus;/.../ Gutes und Böses kommt/ Unerwartet dem Menschen;/ Auch verkündet, glauben wir's nicht. Goethe, *Faust* 8591, 8594 sq. Nu poți să prevezi ce se va întâmpla; ... Binele și răul ne vin pe neașteptate. Chiar când e prevestit, nu-l credem. (Neprevăzutul)

Was glänzt ist für den Augenblick geboren,/ Das Echte bleibt der Nachwelt unverloren. Goethe, *Faust* 73 sq. Ceea ce strălucește e născut pentru clipa prezentă; (dar) ceea ce-i autentic rămâne nepierdut pentru posteritate. (Strălucirea)

Was heute nicht geschieht, ist morgen nicht getan,/ Und keinen Tag soll man verpassen. Goethe, *Faust* 225 sq. Ce nu se întâmplă azi, nu se face mâine, și nici o zi să nu ne scape. (Amânarea)

Was hilft est viel von Stimmung reden ?/ Dem Zaudernden erscheint sie nie. Goethe, *Faust* 218 sq. Ce ajută să tot vorbim de dispoziție ? Ea nu se ivește niciodată la cel care șovăie. (Dispoziția)

Was klagst du über Feinde ?/ Sollten Solche je werden Freunde,/ Denen das Wesen, wie du bist,/ Im Stillen ein ewiger Vorwurf ist ? Goethe, *Der west-östliche Divan, Buch der Sprüche*. De ce te plîngi de dușmani ? Ar putea oare să(-ți) devină vreodată prieteni niște oameni pentru care o personalitate ca a ta este în taină un veșnic reproș ? (Dușmănia)

Was man in der Jugend wünscht, hat man im Alter die Fülle. Goethe, *Dichtung und Wahrheit* 6. Ceea ce dorim în tinerețe, avem din belșug la bătrânețe. (Dorința)

Was man ist trägt viel mehr zu unserm Glücke bei, als was man hat. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* 1 (p. 292). Ceea ce suntem contribuie mai mult la fericirea noastră decât ceea ce avem. (Fericire)

Was Rat ! Hat Rat bei Menschen je gogolten ?/ Ein kluges Wort erstarrt im harten Ohr. Goethe, *Faust* 8 106 sq. Ce sfat ! A avut vreodată sfatul trecere la oameni? O vorbă înțeleaptă încremenește într-o ureche tare. (Sfatul)

Was stirbt geht dahin, wo alles Leben herkommt und auch das seine. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena* 2, 140. Ceea ce moare se duce acolo, de unde vine orice viață, și aceea e a sa. (Moartea)

Was unterscheidet/ Götter von Menschen ?/ Dass vielle Wellen/ Vor ienen wandeln,/ Ein ewiger Strom;/ Uns hebt die Welle,/ Verschlingt die Welle,/ Und wir versinken. Goethe, *Grenzen der Menschheit* 4 Ce deosebește pe zei de oameni ? Că multe valuri trec pe dinaintea lor, un fluviu etern; pe noi ne ridică valul, ne înghite valul,

și ne cufundăm. (Zei)

Was vernünftig ist, das ist wirklich; und was wirklich ist, das ist vernünftig. *Hegel, Grundlinien der Philosophie des Rechts, Introducere.* Ceea ce este rațional este real și ceea ce este real este rațional. Teză celebră a marelui dialectician, formulând ideea procesualității oricărei existențe și a adevărului, a înlocuirii cu necesitate a vechiului prin nou, în concepția sa realul fiind un atribut a ceea ce are în același timp și caracter de necesitate. (Rațional)

Was will das heissen, dass jedermann von Liberalität spricht und den andern hindern will, nach seiner Weise zu denken und sich auszusprechen ? *Goethe, Maximen und Reflexionen 1181.* Ce înseamnă aceasta, că fiecare vorbește de libertate și vrea să împiedice pe celălalt de a gândi și de a se exprima în felul său ? (Libertate)

Was wir als Schönheit hier empfunden, / Wird einst als Wahrheit uns entgegen gehn. *Schiller, Die Künstler 5.* Ce am simțit aici ca frumusețe, ne va întâmpina odată ca adevăr. (Frumusețea)

Was wirklichen Wert hat in der Welt wird nicht geachtet, und was geachtet wird, hat keinen Wert. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 9* Ceea ce are valoare reală pe lume nu e luat în seamă; și ceea ce-i luat în seamă, nu are valoare. (Valoarea)

Washington - a fixed star in the firmament of great names, shining without twinkling or obscuration, with clear, beneficent light. *Webster Daniel, Eulogy.* Washington – o stea fixă pe firmamentul numelor mari, care nu clipește și nu se întunecă, cu lumina clară, binefăcătoare. (Oameni celebri – Washington)

We are all ignorant but not about the same things. *Rogers Will, Speech.* Toți suntem ignorați, dar nu în aceleași probleme. (Proști)

We are not to judge of the feelings of others by what we might feel in their place. However dark the habitation of the mole to our eyes, yet the animal itself finds the apartment sufficiently lightsome. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 6* Nu trebuie să judecam despre sentimentele altora după ceea ce am simți noi, dacă am fi în locul lor. Oricât de întunecată ar fi locuința cârțiței pentru ochii noștri, animalul găsește casa sa de ajuns de luminoasă. (Sentimentul)

We are still only in death. *Harper Howard M. Jr., Desperate Faith, p. 29.* Suntem neclintiți numai în moarte. (Moartea)

We are such stuff/ As dreams are made on, and our little life/ Is rounded with a sleep. *Shakespeare, The Tempest 4, 1.* Suntem la fel ca substanța din care sunt formate visurile și puțină noastră viață e înconjurată de somn. (Viața)

We boil at different degrees. *Emerson Ralph Waldo, Eloquence.* Fierbem la temperaturi diferite. (Caracter)

We build and defend not for our generation alone. We defend the foundations laid by our fathers. We built a life for generations yet unborn. *Roosevelt Franklin Delano, Fireside Chat.* Noi clădim și apărăm nu numai pentru generația noastră. Apărăm fundațiile puse de părinții noștri, clădim viața generațiilor nenăscute. (Politica)

We cannot long survive spiritually separated in a world that is geographically together. *King Martin Luther, Strength to Love, p. 163.* Nu putem supraviețui mult timp separați într-o lume care din punct de vedere geografic este unită. (Politica)

We cannot safely leave politics to the politicians, or political economy to college professors. *George Henry, Social Problems.* Nu putem să ne simțim în siguranță dacă lăsăm politica pe seama politicienilor și economia politică pe seama profesorilor universitari. (Politicieni)

We classify disease as error, which nothing but Truth or Mind can heal. *Eddy Mary Baker, Science and Health.* Putem clasifica boala ca pe o greșeală pe care nurnai Adevărul sau Mintea o poate repara. (Minte)

We do not count a man's years until he has nothing else to count. *Emerson Ralph Waldo, Society and Solitude.* Nu numărăm anii unui om, decât atunci când nu ne mai rămâne nimic de numărat la el. (Vârste)

We do sometimes pity creatures that have none of the feeling either for themselves or others. *Brontë E., Wuthering Heights 16 p. 191.* Ne e milă uneori de oameni care n-au milă nici de ei înșiși nici de alții. (Mila)

We have had this lesson before us again and again – the nations that were not ready and were not able to become ready, found themselves conquered by the enemy. *Roosevelt Franklin Delano, Message to Congress, 1940.* Am avut lecția asta în fața noastră din nou și din nou – popoare care nu erau pregătite și care nu au fost în stare să se pregătească s-au pomenit cotropite de dușman. (Apărare)

We have the duty to remove from political domination a small minority that cripples the economic and social institutions of our country and thereby degrades and impoverishes everyone. *King Martin Luther, Speech, 12-II-1958.* E de datoria noastră să punem capăt dominației politice a unei minorități care schilodește instituțiile economice și sociale ale țării noastre, umilind și sărăcind pe toată lumea. (Datoria)

We haven't all had the good fortune to be ladies; we haven't all been generals, or poets, or statesmen; but when the boast walks down to the babies, we stand on common ground.¹⁵³ *Mark Twain,*

⁵⁷ La un banchet oficial la care era prezent [i Twain, `n Chicago, `n 1879, cineva a propus un toast `n cinstea copiilor mici. Acesta a fost r\spunsul

Toast. N-am avut cu toții marele noroc de a fi doamne; n-am fost cu toții generali, poeți, sau oameni de stat: dar când e vorba de copii mici, atunci suntem cu toții egali. (Copilărie)

We hold these truth to be self-evident, that all men are created equal; that they are endowed by their creator with certain unalienable rights; that among these are life, liberty and the pursuit of happiness. *Jefferson Thomas, The Declaration of Independence, 1776.* Noi considerăm că aceste adevăruri sunt evidente, că toți oamenii sunt creați egali; că ei au fost înzestrați de către Creatorul cu anumite drepturi inalienabile; că printre acestea sunt viața, libertatea și dreptul la fericire. (Egalitate)

We know too much for a man to know much. *Oppenheimer Robert J., Speech.* Știm prea mult pentru ca un singur om să știe mult. (Expert)

We know what we are, but know not what we may be. *Shakespeare, Hamlet (act. IV, sc. 5).* Noi știm ce suntem, dar nu știm ce putem fi (am putea deveni). *Omul nu știe niciodată ce-l așteaptă, ce poate ajunge.* (Destin) (Incertitudine)

We live under a government of men and morning newspapers. *Phillips Wendell, 18.01.1852.* Trăim sub un guvern format din oameni și ziare de dimineață. (Presa)

We made the world we're living in and we have to make it all over. *Baldwin James, Nobody Knows my Name, p. 154.* Noi am făcut lumea în care trăim și noi trebuie să o refacem. (Lumea)

We must indeed all hang together, or most assuredly we shall all hang separately.¹⁵⁴ *Franklin Benjamin, Speech, 04. 07. 1776.* Trebuie să ne agățăm unul de altul, ca să nu fim agățați de vreun copac. (Relativitate)

We often teach insincerity and instil sentimentalism and foster sensationalism, when we think we teach spiritual truth by means of symbols. *Dewey John, The Child and the Curriculum.* De multe ori îi învățăm pe copii nesinceritatea, le inoculăm sentimentalismul și propovăduim senzaționalul, atunci când credem că îi învățăm adevăruri spirituale prin prisma simbolurilor. (Învățatură)

We pray that we may not be led into temptation, but ninety-nine cases out of a hundred it is we who lead ourselves into temptation. *Lubbock, On Peace and Happiness I.* Noi ne rugăm să nu fim duși în ispită, dar în nouăzeci și nouă de cazuri dintr-o sută noi suntem aceia care ne ducem singuri în ispită. (Ispita)

umoristului.

¹⁵⁴ Franklin a pronunțat aceste cuvinte istorice imediat după semnarea Declarației de Independență, act de rebeliune față de Anglia, care se pedepsea prin spânzurătoare.

We should never strike orne unnecessary blow at a victim over whom providence holds the scourge of its resentment. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 6.* Nu trebuie niciodată să dăm o lovitură inutilă unei victime, deasupra căreia providența ține atârnat biciul mâniei ei. (Pedeapsa)

We should teach our children something of everything, and ther, as far as possible, everything of something. *Brougham, la Lubbock, On Peace and Happiness VIII.* Ar trebui să-i învățăm pe copiii noștri câte ceva din orice și pe urmă, pe cât posibil, orice din ceva. (Educația)

We want/ to clothe the wretched/ with linen and light. *Beck Julian, Paradise Now în International Times, 12–15. 07. 1968.* Noi vrem/ să îi îmbrăcăm pe năpăstuiți/ în in și lumină. (Revolta)

We would rather die on our feet than live on our knees. *Roosevelt Franklin Delano, Address, 1939.* Preferăm să murim în picioare decât să trăim în genunchi. (Mândrie)

We, ignorant of ourselves,/ Beg often our own harms, which the wise powers/ Deny us for our good. *Shakespeare, Antony and Cleopatra, 2, 1.* Noi, necunoscându-ne pe noi înșine, cerem adesea propriul nostru rău, pe care puterile înțelepte (ale cerului) ni-l refuză spre binele nostru. (Dorința)

Wealth – the savings of many in the hands of one. *Debs Eugene V., Speech, 1920.* Bogăția – economiile multora în mâinile unuia singur. (Bani)

Welches sind in der Welt die drei bestverfluchten Dinge ? ... Wollust, Herrschsucht, Selbstsucht: diese drei worden bisher am besten verflucht und am schlimmsten beleuund belügenmündet. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 3, 275.* Care sunt pe lumea aceasta cele trei lucruri mai bine blestemate ? ... Voluptatea, pofta de stăpânire și egoismul: aceste trei au fost până acum cel mai bine blestemate și cel mai rău glorificate și patronate prin mincinună. (Plăcerea)

Wen die Flamme der Eifersucht umringt, der wendet zuletzt, gleich dem Skorpione, gegen sich selber den vergifteten Stachel. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 1, 51.* Acela pe care-l înconjoară flacăra geloziei, îndreaptă în cele din urmă, asemenea scorpionului, ghimpele otrăvit asupra sa însuși. (Gelozia)

Wenn dem δυσολος von zehn Vorhaben neun gelingen: so freut er sich nicht über diese, sondern ärgert sich über das Eine misslungene, der ευκολος weiss, im umgekehrten Fall, sich doch mit dem Einen gelungenen zu trösten und aufzuheitern. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 2.* Dacă celui nemulțumit îi reușesc din zece proiecte nouă: el nu se bucură de acestea, ci se supără din pricina singurului (proiect) care nu i-a izbutit: cel mulțumit știe, în cazul contrar, să se mângâie totuși cu singurul care i-a reușit și să se bucure de el. (Nemulțumire)

Wenn die Affen es dahin bringen könnten, Langeweile zu haben, so könnten sie Menschen werden. *Goethe, Maximen und Reflexionen 918.* Dacă maimuțele ar izbuti să se plictisească, ele ar putea deveni oameni. (Plictiseala)

Wenn Die, welche ruhmwürdige Werke vollenden, es nicht aus Liebe zu diesen selbst und eigener Freude davon täten, sondern der Aufmunterung durch den Ruhm bedürften, würde die Menschheit wenige, oder keine, unsterbliche Werke erhalten haben. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 4.* Dacă cei care săvârșesc opere demne de glorie nu ar face aceasta din dragostea și bucuria ce-o au pentru ele, ci ar avea nevoie de îmbărbătarea prin glorie, omenirea ar fi căpătat mai puține opere nemuritoare, sau poate chiar nici una. (Gloria)

Wenn du nicht irrst, kommst du nicht zu Verstand. *Goethe, Faust 7847.* Dacă nu greșești, nu te-nveți minte. (Greșeala)

Wenn ein Kopf und ein Buch zusammenstossen und es klingt hohl: ist denn das allemal im Buche?... Solche Werke sind Spiegel: wenn ein Affe hineinguckt, kann kein Apostel heraussehen. *Lichtenberg, ap. Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 4, p. 358.* Când se ciocnesc un cap și o carte, și când sună a gol: este oare acesta totdeauna în carte?... Astfel de opere sunt (ca) niște oglinzi: când se uită în ele o maimuță, nu poate privi din ele un apostol. (Cartea)

Wenn ich mein Geheimnis verschweige, ist es mein Gefangener; lasse ich es entschlüpfen, bin ich sein Gefangener. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 43.* Dacă ascund secretul meu, el e prizonierul meu; dacă (însă) îl las să-mi scape, sunt eu prizonierul lui. (Secretul)

Wenn ihr erhaben seid über Lob und Tadel...: da ist der Ursprung curer Tugend. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra 111.* Când sunteți mai presus de laude și de critică ...: acolo-i originea virtuții voastre. (Virtute)

Wenn man auf seinem Lebensweg zurücksieht, den labyrinthisch irren Lauf: desselben überschaut und nun so manches verfehlte Glück, so manches herbeigezogene Unglück sehen muss: so kann man in Vorwürfen gegen sich selbst leicht zu weit gehen. Denn unser Lebenslauf ist keineswegs schlechthin unser eigenes Werk; sondern das Produkt zweier Faktoren, nämlich der Reihe der Begebenheiten und der Reihe unserer Entschlüsse, welche stets in einander greifen und sich gegenseitig modifizieren... So sind denn meistens die Begebenheiten und unsere Grundabsichten zweien nach verschiedenen Seiten ziehenden Kräften zu vergleichen und die daraus entstehende Diagonale ist unser Lebenslauf. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 48.* Când privim înapoi la drumul vieții noastre, când străbatem cu privirea cursul ei rătăcitor ca un labirint, și când trebuie să vedem atâtea fericiri nerealizate, atâtea nenorociri pricinuite: atunci ușor putem merge prea departe cu reproșurile ce ni le

facem. Căci cursul vieții noastre nu e câtuși de puțin numai propria noastră operă; ci produsul a doi factori, anume seria întâmplărilor și seria hotărârilor noastre, care mereu se amestecă și se modifică reciproc. Astfel, de cele mai adeseori întâmplările și planurile noastre fundamentale se pot compara cu două puteri, care trag în direcții diferite, și diagonala care rezulta este cursul vieții noastre. (Viața)

Wenn man der Jugend reine Wahrheit sagt,/ Die gelben Schnäbeln keineswegs behagt,/ Sie aber hinterdrein nach Jahren/ Das alles derb en eigener Haut erfahren,/ Dann dünkeln sie, es käm'aus eignem Schopf;/ Da heisst es denn: der Meister war ein Tropf. Goethe, *Faust*, 6 744 sqq. Când li se spune tinerilor adevărul curat care nu-i de loc pe placul lor, și când în urmă, după ani de zile, ei încearcă toate acestea în mod dur pe propria lor piele, ei își închipuie atunci că (știința) aceasta le vine din propria lor țeastă; și afirmă că învățătorul a fost un prost. (Adevăr)

Wenn man die Probleme des Aristoteles ansieht, so erstaunt man über die Gabe des Bemerkens und für was alles die Griechen Augen gehabt haben. Nur begehen sie den Fehler der Übereilung, da sie von dem Phänomen unmittelbar zur Erklärung schreiten, wodurch denn ganz unzulängliche teoretische Aussprüche zum Vorschein kommen. Dieses ist jedoch der allgemeine Fehler, der noch heut zu Tage begangen wird. Goethe, *Maximen und Reflexionen* 578. Când considerăm problemele lui Aristotel, rămînem uimiți de darul observației și de felul cum știau grecii să vadă totul. Numai că ei comit greșeala de a se grăbi, pentru că pășesc de-a dreptul de la fenomen la explicarea (lui); de aici se ivesc teorii cu totul nesatisfăcătoare. Totuși aceasta-i greșeală generală, care se mai săvîrșește și-n ziua de azi. (Teoria)

Wenn man in einer stillen Geschäftigkeit fortlebt und nur mit dem Nächsten und Alltäglichen zu tun hat, so verliert man die Empfindung des Abwesenden; man kann sich kaum überreden, dass im Fernen unser Andenken noch fortwährt, und dass gewisse Töne voriger Zeit nachklingen. Goethe, *Dichtung und Wahrheit*, 683. Când ne ducem viața într-o ocupație liniștită și avem de-a face numai cu ceea ce-i mai apropiat și cotidian, pierdem sentimentul pentru ceea ce-i absent; abia dacă putem crede că în depărtare amintirea noastră mai durează și că anumite tonuri din trecut mai au ecou. (Amintirea)

Wenn weise Männer nicht irrten, müssten die Narren verzweifeln. Goethe, *Maximen und Reflexionen* 940. Dacă oameni înțelepți n-ar greși, proștii ar trebui să despereze (să fie cuprinși de deznădejde). (Greșeala)

Wenn wir jung sind, vermeinen wir, class die in unserm Lebenslauf wichtigen und folgenreichen Begebenheiten und Personen mit Pauken und Trompeten auftreten werden; im Alter zeigt jedoch die retrospektive Betrachtung, dass sie alle ganz still, durch die Hintertür und fast unbeachtet hereingeschlichen sind. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* VI. Când suntem tineri, ne

închipuim că întâmplările și persoanele importante din viața noastră se vor ivi cu surle și trâmbiți; totuși la bătrînețe, privirea retrospectivă ne arată că ele s-au furișat toate foarte discret, și aproape neobservate, pe ușa din dos. (Viața)

Wer den besten seiner Zeit genug/ Getan, der hat gelebt für alle Zeiten. Schiller, *Wallenstein Prol.* Cel care a satisfăcut pe cei mai aleși din timpul său, acela a trăit pentru toate timpurile. (Aprobarea)

Wer die kleinen Charakterzüge unbeachtet lässt, hat es sich selber zuzuschreiben, wenn er nachmals aus den grossen den betreffenden Charakter zu seinem Schaden kennen lernt. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena II*, 118. Cel care nu bagă în seamă trăsăturile mici de caracter, trebuie să se învinovățească singur, dacă după aceea el învață să cunoască caracterul respectiv, spre paguba sa, din (trăsăturile) cele mari. (Caracter)

Wer einem Autor Dunkelheit vorwerfen will, sollte erst sein eigen Inneres beschauen, ob es denn da auch recht hell ist. Goethe, *Maximen und Reflexionen*, 1065. Cine vrea să-i reproșeze unui autor că-i obscur, ar trebui mai întâi să examineze propriul său interior, (spre a vedea) dacă și acolo e destulă lumină. (Autorul)

Wer erwartet dass in der Welt die Teufel mit Hörnern und die Narren mit Schellen einhergehen, wird stets ihre Beute, oder ihr Spiel sein. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* 5, 29. Cel care așteaptă ca pe lumea aceasta diavolii să umble cu coarne, iar nebunii cu clopoței, va fi totdeauna prada sau jucăria lor. (Înfățișarea)

Wer etwas Treffliches leisten will,/ Hätt'gern was Grasses geboren:/ Der sammle still und unerschlaft/ Im kleinsten Punkt die grösste Kraft ! Schiller. Cine vrea să realizeze ceva excelent și năzuiește să producă ceva mare, acela să (-și) concentreze în tăcere și neobosit în punctul cel mai mic puterea cea mai mare. (Perfectiunea)

Wer im Kleinen rücksichtslos ist, wird im Grossen ruchlos sein. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena 2*, 118. Cine e fără scrupul în mic, va fi scelerat în mare. (Scrupul)

Wer immer strebend sich bemüht,/ Den können erlösen. Goethe, *Faust* 11936 sq. Cel care veșnic se ostenește năzuind, pe acela noi îl putem mântui. (Năzuința)

Wer kann was Dummes, wer was Kluges denken,/ Das nicht die Vorwelt schon gedacht ? Goethe, *Faust*, 6809 sq. Cine-i în stare să gândească vreo prostie sau ceva inteligent care să nu fi fost gândit și de cei din trecut ? (Gândirea)

Wer nichts fürchtet, ist nicht weniger mächtig, als Der, den Alles fürchtet. Schiller, *Die Räuber* 1, I. Cine nu se teme de nimic nu e mai puțin puternic decât acela de care se tem toți. (Teama)

Wer sich der Einsamkeit ergibt,/ Ach! der ist bald allein!/ Ein jeder lebt, ein jeder liebt,/ Und lässt ihn seiner Pein. *Goethe, Wilhelm Meisters Lehrjahre 2, 13.* Cine se dedă singurătății, ah! acela în curând e singur! Fiecare trăiește, fiecare iubește, și-l lasă pradă suferinței sale. (Singurătate)

Wer sich mit Wissenschaften abgibt, leidet erst durch Retardationen und dann durch Präokkupationen. Die erste Zeit wollen die Menschen dem keinen Wert zugestehen, was wir ihnen überliefern, und dann gebärden sie sich, als wenn ihnen alles schon bekannt wäre, was wir ihnen überliefern könnten. *Goethe, Maximen und Reflexionen 189.* Cine se ocupă cu știința, suferă mai întâi din cauza întîrzierii, pe urmă din cauza anticipării. La început oamenii nu vor să recunoască nici o valoare celor ce le transmitem; iar pe urmă ei se poartă ca și cum tot ce le-am putea transmite le-ar fi cunoscut. (Știința)

Wer von seinem Zeitalter Dank erleben will, muss mit demselben gleichen Schritt halten. Dabei aber kommt nie etwas Grosses zu Stande. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 57.* Cine vrea să dobândească încă în viață recunoștința de la contemporanii săi, acela trebuie să meargă în pas cu ei. Dar prin aceasta nu se realizează niciodată ceva mare. (Contemporanii)

Wer Wunder hofft, der stärke seinen Glauben. *Goethe, Faust, 5056.* Cine speră minuni, să-și întărească credința. (Credința)

Wer's Recht hat und Geduld, für den kommt auch die Zeit. *Goethe, Faust 11040.* Cine are dreptate și răbdare, pentru acela vine și timpul. (Dreptatea)

Were it left to me to decide whether we should have a government without newspapers, or newspapers without a government, I should not hesitate a moment to prefer the latter. *Jefferson Thomas, Writings, VI.* Dacă ar trebui să aleg între a avea un guvern fără ziare, sau ziare fără guvern, aș prefera fără să ezit nici un moment varianta din urmă. (Presa)

What a piece of work is man ! How noble in reason ! how infinite in faculties ! in form and moving how express and admirable ! in action, how like an angel ! in apprehension, how like a god ! the beauty of the world ! The paragon of animals ! *Shakespeare, Hamlet 2, 2.* Ce capodoperă e omul ! Ce nobil în acțiune ! Ce infinit în facultăți ! Cât de expresiv și de admirabil în formă și în mișcare ! Cât de asemănător unui înger în acțiune ! Cât de asemenea unui zeu în concepție ! Frumusețea lumii ! Modelul (desăvârșit) al ființelor ! (Om)

What cannot be preserv'd when fortune takes,/ Patience her injury a mockery makes. *Shakespeare, Othello 1, 3.* Răbdarea face din nedreptatea soartei o glumă, când ne ia ce nu poate fi păstrat. (Răbdare)

What distinguishes great men is rather their breadth and width than originality. *Emerson Ralph Waldo, Shakespeare, or The Poet.* Ceea

ce caracterizează pe oamenii importanți e mai mult lărgimea și întinderea, decât originalitatea. (Celebritate)

What does not change / is the will to change. *Olson Charles, The Kingfishers, p. 2.* Ceea ce nu se schimbă / este dorința de schimbare. (Schimbare)

What goes up must come down. *Proverbial.* Ce merge în sus, până la urmă trebuie să coboare. (Perseverență)

What had once seemed to be merely a criticism of American society, was recognized now as a criticism of life, the ancient voices of tragedy and comedy in modern language. *Thorp Willard & Spiller Robert E., Literary History of the United States, p. 1397.* Ceea ce părea să fie numai o critică a societății americane, a fost recunoscută acum drept critică a vieții, vocile antice ale tragediei și comediei într-o limbă modernă. (Critic)

What I have been trying to suggest in all this is that the only useful definition of the word *majority* does not refer to numbers, and it does not refer to power. It refers to influence. *Baldwin James, Nobody Knows my Name, p. 130.* Am încercat să sugerez aici că singura definiție folositoare a cuvântului *majoritate* nu se referă la număr și nu se referă la putere. Se referă la influență. (Majoritatea)

What I like in an author is not what he says, but what he whispers. *Smith L. Pearsal, Afterthoughts.* Ce-mi place la un autor este nu ce spune, ci ceea ce șoptește. (Literatura)

What is a weed ? A plant whose virtues have not yet been discovered. *Emerson Ralph Waldo, Future of the Republic.* Ce este o buruiană ? O plantă ale cărei virtuți nu au fost încă descoperite. (Relativitate)

What is it that will last ?/ All things are taken from us, and become/ Portions and parcels of the dreadful Past. *Tennyson, Choric Song.* Ce e durabil? Toate lucrurile ne sunt luate și devin părți ale trecutului grozav. (Nestatornicia)

What is lovely never dies/ But passes into other loveliness. *Aldrich T. B., A Shadow of the Night.* Ce este frumos nu moare niciodată;/ se transformă doar într-o altă frumusețe. (Frumusețe)

What is saddest in love is not that love does not last forever, but that even the despair it causes is easily forgotten. *Faulkner William, Monkey money, c. IX.* Cel mai trist în dragoste este nu numai că dragostea nu durează pentru totdeauna, dar că și disperarea pe care o cauzează este ușor dată uitării. (Dragoste)

What is the worst of woes that wait on age ?/ What stamps the wrinkle deeper on the brow ?/ To view each loved one blotted from life's page,/ And be alone on earth, as I am now. *Byron, Childe*

Harold's Pilgrimage 2, 98. Care-i durerea cea mai mare care așteaptă vârsta? Ce întipărește cuta mai adânc pe frunte ? Să vezi fiecare ființă iubită ștearsă de pe pagina vieții, și să fii singur pe pământ, cum sunt eu acum. (Moartea)

What is writ, is writ. Byron, *Childe Harold's Pilgrimage* (IV, 185). Ce-i scris e scris. (Confirmare)

What light is to the eyes – what air is to the lungs – what love is to the heart, liberty is to the soul of man. *Ingersoll Robert Green, Progress.* Ceea ce este lumina pentru ochi – aerul pentru plămâni – ceea ce este dragostea pentru inimă, libertatea este pentru sufletul omului. (Libertate)

What men try to personify by the word thought is matter in movement. *Poe Edgar Allan, Magnetic Revelation.* Ceea ce oamenii încearcă să personifice în cuvântul gând este materia în mișcare. (Gând)

What our contempts do often hurl from us,/ We wish it ours again. *Shakespeare, Antony and Cleopatra 1, 2.* Adesea dorim să redobândim ceea ce am aruncat cu dispreț. (Neprețuirea)

What tomorrow needs is not masses of intellectuals, but masses of educated men – men educated to feel and to act as well as to think. *Silberman Charles E., Crisis in the Classroom, p. 7.* Ziua de mâine are nevoie nu de mase de intelectuali, ci de mase de oameni educați – oameni învățați să simtă și să acționeze, nu numai să gândească. (Om)

What we do determine oft we break,/ Purpose is but the slave to memory,/ Of violent birth, but poor validity. *Shakespeare, Hamlet 3, 2.* Ceea ce hotărâm adesea călcăm. Hotărârea e doar sclava memoriei, aprinsă la naștere, dar de scurtă durată. (Hotărârea)

What we obtain too cheaply, we esteem too lightly – 'tis dearness only that gives everything its value. *Paine Thomas, Prospects on the Rubicon.* Ceea ce obținem prea ieftin, estimăm la prea puțin. Numai scumpetea dă unui lucru valoarea lui. (Bani)

What we place most hopes upon generally proves most fatal. *Goldsmith, The Vicar of Wakefield 5.* De obicei (tocmai) lucrul în care ne punem cea mai mare speranță se dovedește a fi cel mai fatal. (Speranța)

What's a name? That which we call a rose,/ by any other name would smell as sweet. *Shakespeare, Romeo and Juliet (act. II, sc. 2).* Ce-i un nume? Ceea ce numim trandafir/ Tot suav va miroși, oricum l-am numi.¹⁵⁵ (Om)

What's fame, after all, me la-ad ? 'ts apt to be what someone writes on ye'er tombstone. *Dunne Peter F., Fame.* La urma urmei, ce e

¹⁵⁵ Vezi [i Nu numele face pe om, ci omul cinstește numele.

faima, băiete ? Poate să fie doar ce scrie careva pe piatra ta de mormânt.
(Glorie)

What's the use of living if I can't make paradise in my own room-land ? Orlovsky Peter, *Second Poem*, p. 213. Ce rost are viața, dacă nu pot să-mi fac în paradis în propria-mi cameră ? (Viața)

When a dog bites a man that is not news, but when a man bites a dog, that is news. Bogart John B., atribuită lui Dana C. A. Când un câine îl mușcă pe un om, nu e o știre, dar când un om mușcă un câine, asta, da, e o știre. (Câine)

When a madman seen is totally reasonable, believe me, that is the moment to put him in a straight-jacket. Poe Edgar Allan, *Doctor Gordon's System*. Când un nebun pare cu totul rezonabil, crede-mă, atunci este momentul să îi pui cămașa de forță. (Nebunie)

When a man's house is full of wild dogs, look for peace elsewhere. Buck Pearl, *The good earth*, XX. Când casa unui om e plină de câini sălbatici, să cauți pacea în altă parte. (Câine)

When a state grows to an overpower, it is like a great flood that will be sure to overflow, as it hath been seen in the states of Rome, Turkey, Spain, and others. Bacon Francis, *Essays* 58. Când un stat devine prea puternic, el e ca o apă care se revarsă sigur, după cum s-a văzut la state ca Roma, Turcia, Spania ș.a. (Statul)

When a true, genius appears in the world, you may know him by this sign that the dunces are all in confedeacy against him. Swift J., *Thoughts on various subjects*. Când apare un adevărat geniu în lume, poți să-l recunoști după acest semn: toți ignoranții se unesc împotriva lui. (Geniu)

When angry, count ten before you speak; if very angry, a hundred. Jefferson Thomas, *A Decalogue of Canons for Observation in Practical Life*. Când ești furios, înainte de a vorbi, numără până la zece; când ești foarte furios, până la o sută. (Furie)

When I pay death's duty/ the love I never conquered. Blaser Robin, *Poem*, p. 140. Când voi plăti vama morții,/ dragostea pe care n-am cucerit-o. (Moartea)

When I was a beggarly boy,/ And lived in a cellar damp,/ I had not a friend nor a toy/ But I had Aladdin's lamp. Lowell James Russell, *Aladdin*. Când eram un băiat sărman/ Locuiam într-un colț hain;/ Prieteni, jucării, n-aveam -/ Aveam lampa lui Aladin. (Copilărie)

When in doubt, tell the truth. *Proverbia*. Când ai îndoieli, spune adevărul. (Adevăr)

When power leads man towards arrogance, poetry reminds him of his limitations. When power narrows the area of man's concern,

poetry reminds him of the richness and diversity of his existence. When power corrupts, poetry cleanses. *Kennedy John F., Amherst College Address, 1963.* Când puterea îl conduce pe om spre aroganță, poezia îi amintește de limitele lui. Când puterea îngustează domeniul atenției omului, poezia îi amintește de bogăția și diversitatea existenței lui. Când puterea corupe, poezia purifică. (Poezie)

When sorrows come, they come not single spies./ But in battalions. *Shakespeare, Hamlet 4, 5.* Când sosesc mâhnirile, ele nu vin (ca) iscoade răzlețe ci în cete. (Întristarea)

When the gods come among men they are not known. Jesus was not; Socrates and Shakespeare were not. *Emerson Ralph Waldo, Essays, History.* Când zeii vin în mijlocul oamenilor, ei nu sunt cunoscuți. Isus n-a fost; Socrate și Shakespeare n-au fost. (Oameni mari)

When the stuff of myth and fantasy becomes our proper study of man, however, the range of our investigations expands enormously. Industrial statistics are the language of the present; myth is the language of the ages. *Roszak Theodore, The Making of a Counter - Culture, p. 92.* Când mitul și fantezia devin adevăratul mod de a-l studia pe om, spațiul investigațiilor noastre se extinde enorm. Statistica industrială este limba prezentului; mitul este limba veacurilor. (Mitul)

When tillage begins, other arts follow. The farmers therefore are the founders of human civilization. *Webster Daniel, Sermons.* Când începe aratul, urmează celelalte arte. Plugarii sunt deci fondatorii civilizației umane. (Arta)

When to mischief mortals bend their will,/ How soon they find fit instruments of ill. *Pope, The Rape of the Lock 3, 225.* Când muritorii își îndreaptă voința spre rău, ce repede găsesc ei instrumente potrivite pentru aceasta ! (Fapta rea)

When we in our viciousness grow hard,/ ... The wise gods seel our eyes,/ In our own filth drop our clear judgments; make us/ Adore our errors; laugh at us, while we strut/ To our confusion. *Shakespeare, Antony and Cleopatra 3, 11.* Când ne împietrim în răutatea noastră, ... zeii înțelepți ne sigilează ochii, cufundă judecata noastră clară în propria noastră murdărie, ne fac să adorăm erorile noastre (și) râd de noi, în timp ce ne îngâmfăm spre pierzarea noastră. (Orbirea)

When you have done your best, wait the result calmly and with hope. *Lubbock, On Peace and Happiness V p. 101.* Când ai făcut tot ce-ți stă în putință, așteaptă rezultatul liniștit și cu speranță. (Rezultatul)

When you have got an elephant by the hind leg, and he is trying to run away, it's best to let him run. *Lincoln Abraham, Replica către C. S. Dana, 14. 04.1865.* Când ții un elefant de piciorul din spate și el încearcă să fugă, cel mai bine este să îi dai drumul. (Elefant)

Where shall we go from here, what can we do/ when even the

public conveyances sing ? Olson Charles, *Songs of Maximus*, p. 12. Și acum încotro, ce putem face, când chiar și vehiculele de transport în comun, cântă ? (Muzica)

Where the greater malady is fix'd,/ The lesser is scaree felt. Shakespeare, *King Lear*, 3, 4. Unde s-a încuibat o boală mai mare, cea mai mică abia dacă-i simțită. (Boala)

Where there is no comparison, no envy; and therefore kings are not envied but by kings. Bacon Francis, *Essays* 9. Unde nu e comparație, nu-i invidie; de aceea regii nu sunt invidiați, decât de regi. (Invidia)

Where there's marriage without love, there will be love without marriage. Franklin Benjamin, *Poor Richard's Almanach*. Unde există căsătorie fără dragoste, va exista și dragoste fără căsătorie. (Căsătorie)

Where's the man could ease a heart/ Like a satin gown ? Parker Dorothy, *The Satin Gown*. Care-i bărbatul să poată bucura o inimă de femeie/ Așa cum ar face-o o rochie de mătase ? (Femeie)

Wherever there is genius there is pride. Goldsmith, *The Vicar of Wakefield* 20. Oriunde e geniu, acolo-i (și) mândrie. (Geniul)

While men believe in the infinite, some ponds will be thought to be bottomless. Thoreau Henry David, *Walden*. Atâta timp cât oamenii vor crede în infinit, unele eleșteuri vor fi bănuite că sunt fără fund. (Infinit)

While the Rose blows along the River Brink,/ ... the Ruby Vintage drink: And when the Angel with his darker Draught/ Draws up to Thee -take that, and do not shvink. Fitzgerald Francis Scott, *Rubaiyat of Omar Khayyam* 48. Cât timp înflorește trandafirul la marginea pîrîului bea, ... rodul de rubin al viței: iar când îngerul (morții) se va apropia de tine cu băutura lui mai întunecată ia-o și nu te înspăimînta. (Prezentul)

White tresses are the archives of the past. Poe Edgar Allan, *Manuscript found in a bottle*. Pletele albe sunt arhive ale trecutului. (Trecutul)

Whitman has expressed all that was of a certain value in America and there is nothing more left to be said. Miller Henry, *The Tropic of Cancer*, c. XIII. Whitman a exprimat tot ce era de valoare în America și nu mai e nimic altceva de spus. (Oameni celebri - Whitman)

Who not needs shall never lack a friend. Shakespeare, *Hamlet* 3, 2. Cine nu are nevoie, nu duce niciodată lipsă de un prieten. (Prietenia)

Who rushed to meet your small mouth risks/ Your teeth irregular and passionate. Berryman John, *Sonnet*, I. Cine se grăbește să-ți întilnească gura, riscă să dea de dinții tăi, neregulați și pătimași. (Relativitate)

Who writes poetry imbibes honey from the poisoned lips of life. Bennet William Rose, *Man Possessed*. Cine scrie poezie ia mierea de pe buzele otrăvite ale vieții. (Poezie)

Who's Afraid of Virginia Woolf ? ¹⁵⁶ Albee Edward, *Title of play*. Cui îi e frică de Virginia Woolf ? (Teama)

Why is it that we rejoice at a birth and grieve at a funeral ? It is because we are not the person involved. Mark Twain, *Pudd'nhead Wilson's Calendar*. De ce ne bucurăm la nașterea cuiva și plângem la moartea lui ? Pentru că nu suntem noi persoana în cauză. (Moartea)

Why should you be afraid of death ? It is perhaps the most wonderful adventure of life. Frohrman Charles, *Selected Works*. De ce să te temi de moarte ? Este probabil cea mai frumoasă aventură a vieții. (Moartea)

Wie auf dem spiegelhellen Bach/ Die bunten Ufer tanzend schweben,/ Das Abendrot, das Blütenfeld./ So schimmret auf den düft'gen Leben/ Der Dichtung muntre Schattenwelt. Schiller, *Die Künstler* 23. După cum pe pârâul lucitor ca oglinda plutesc jucând malurile variate, roșeața amurgului, câmpia cu flori: așa strălucește în viața (aceasta) meschină lumea voioasă de umbre a poeziei. (Poezia)

Wie das selbe Oelgemälde, gesehn in einem finstern Winkel, oder aber wann die Sonne darauf scheint – so verschieden ist der Eindruck des selben Meisterwerks, nach Massgabe des Kopfes, der es auffasst. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena* 240. Ca și același tablou, văzut într-un unghi întunecat sau când îl luminează soarele, – atât de deosebită este impresia aceleiași capodopere, după cum e și capul care o înțelege. (Capodopera)

Wie das Wasser, das durch ein Schiff verdrängt wird, gleich hinter ihm wieder zusammenstürzt, so schliesst sich auch der Irrtum, wenn vorzügliche Geister ihn bei Seite gedrängt und sich Platz gemacht haben, hinter ihnen sehr geschwind wieder naturgemäss zusammen. Goethe, *Dichtung und Wahrheit* 15 (p. 564). După cum apa, care-i dată în lături de o corabie, năvălește îndată din nou în urma acesteia, tot astfel eroarea, după ce spirite eminente au înlăturat-o și și-au făcut loc, se reface, în chip natural, foarte repede din nou în urma lor. (Eroarea)

Wie dicke ein man durch vorhte manigiu dinc verlât,/ Swâ sô friunt bî friunde friuntlichen stât,/ Und hât er guote sinne, daz ers niht entuot./ Schade vil maniges mannes wirt von sinnen wol behuot. *Der Nibelunge nôt*, 29, 1801. Multe lucruri nu se săvârșesc

¹⁵⁶ Printr-un frumos joc de cuvinte, care se referă la un cântec de copii lansat de un film de Walt Disney *Who's afraid of the Big Bad Wolf* (Cui i-e frică de lupul cel mare [i rlu ?]), Edward Albee ne introduce în atmosfera ironico-amarnică a acestei piese introspective.

adesea de frică, atunci când prietenul ajută pe prieten și când omul are chibzuința de a nu comite fapta. Datorită chibzuinței se evită răul multora. (Chibzuința)

Wie die zahlreichste Bibliothek, wenn ungeordnet, nicht so viel Nutzen schafft, als eine sehr mässige, aber wohlgeordnete; eben so ist die grösste Menge von Kenntnissen, wenn nicht eigenes Denken sie durchgearbeitet hat, viel weniger wert, als eine weit geringere, die aber vielfältig durchdacht worden. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 57.* După cum biblioteca cea mai bogată, dacă nu e pusă în ordine, nu aduce atâta folos cât una foarte modestă, dar bine aranjată; tot așa și cea mai mare cantitate de cunoștințe, dacă nu le-a prelucrat gândirea proprie, prețuiește mai puțin decât una mult mai redusă, care însă a fost aprofundată în multe feluri. (Gândirea)

Wie Jeder, auch das grösste Genie, in irgend einer Sphäre der Erkenntniss entschieden borniert ist und dadurch seine Stammverwandtschaft mit dem wesentlich verkehrten und absurden Menschengeschlechte beurkundet: so trägt auch Jeder moralisch etwas durchaus Schlechtes in sich, und selbst der beste, ja edelste Charakter, wird uns bisweilen durch einzelne Züge von Schlechtigkeit überraschen. *Schopenhauer, Parerga und Paralipomena II, 114.* După cum oricine, chiar și cel mai mare geniu, este în mod cert mărginit într-o anumită sferă a cunoașterii, și prin aceasta el dovedește înrudirea sa primorală cu omenirea, care în esența ei este absurdă și fără judecata, tot astfel fiecare poartă în sine ceva fundamental rău din punct de vedere moral, și chiar caracterul cel mai bun, ba cel mai nobil, ne va surprinde uneori prin unele aspecte de răutate. (Caracter)

Wie kleine Gegenstände, dem Auge nahe gehalten, unser Gesichtsfeld beschränkend, die Welt verdecken, – se werden oft die Menschen und Dinge unserer nächsten Umgebung, se höchst unbedeutend und gleichgültig sie auch seien, unsere Aufmerksamkeit und Gedanken über die Gebühr beschäftigen, dazu noch auf unerfreuliche Weise, und werden wichtige Gedanken und Angelegenheiten verdrängen. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 13.* După cum obiecte mici, ținute aproape de ochi, ne limitează câmpul vederii și ne acoperă lumea, – tot astfel adesea oameni și lucruri din preajma noastră, oricât ar fi de neînsemnate și de indiferente, ne preocupă atenția și gândurile mai mult decât se cuvine, și pe deasupra și într-un mod neplăcut, înlăturând (în același timp) gânduri și preocupări importante. (Preocuparea)

Wie Papiergeld statt des Silbers, so kursiren in der Welt, statt der wahren Achtung und der wahren Freundschaft, die äusserlichen Demonstrationen und möglichst natürlich mimisirten Gebärden derselben. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 33.* Ca monedă de hîrtie în locul argintului, așa circulă pe lumea aceasta, în locul stimei și a prieteniei adevărate, demonstrațiile exterioare și gesturile lor imitate într-un mod cât mai natural. (Stima)

Wie sich Vrediest und Glück verketten,/ Das fällt den Toren niemals ein;/ Wenn sie der Stein der Weisen hätten,/ Der Weise mangelte dem Stein. Goethe, *Faust* 5061 sqq. Cum se înlănțuiesc meritul și norocul, aceasta nu le vine în minte celor proști; dacă ei ar avea piatra înțelepților, i-ar lipsi pietrei înțeleptul. (Noroc)

Wie soll nun aber ein junger Mann für sich selbst dahin gelangen, dasjenige für tadelnswert und schädlich anzusehen, was jedermann treibt, billigt und fördert ? Warum soll er sich nicht und sein Naturell auch dahin gehen lassen ? Goethe, *Maximen und Reflexionen* 478. Cum să ajungă un tânăr, el singur, să considere ca blamabil și vătămător, ceea ce fiecare face, aprobă și sprijină ? De ce să nu se lase și pe el și firea sa să meargă într-acolo ? (Mediul)

Wie spät lernen wir einsehen, dass wir indem wir unsere Tugenden ausbilden, unsere Fehler zugleich mit anbauen. Goethe, *Dichtung und Wahrheit*, 13. Ce târziu ne dăm seama că, în timp ce ne desăvârșim calitățile, ne cultivăm totodată și defectele. (Defecte)

Wie unser Leib in die Gewänder, so ist unser Geist in Lügen verhüllt. Unser Reden, Tun, unser ganzes Wesen ist lügenhaft; und erst durch diese Hülle hindurch kann man bisweilen unsere wahre Gesinnung erraten, wie durch die Gewänder hindurch die Gestalt des Leibes. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* 5, 9, nota. Cum e înfășurat corpul nostru în haine, așa e înfășurat spiritul nostru în minciuni. Vorbele și acțiunile noastre, întregul nostru fel de a fi, sunt mincinoase; și abia prin acest înveliș se pot ghici uneori gândurile noastre adevărate, așa cum se poate ghici forma corpului prin haine. (Minciuna)

Wie viele Jahre muss man nicht tun, um nur einigermaßen zu wissen, was und wie es zu tun sei ! Goethe, *Maximen und Reflexionen* 897. Câți ani nu trebuie să facem (ceva), pentru a ști numai întru câțva ce trebuie de făcut și cum ! (Practica)

Wie von unsichtbaren Geistern gepeitscht, gehen die Sonnenpferde der Zeit mit unsers Schicksals leichtem Wagen durch, und uns bleibt Nichts, als mutig gefasst die Zügel fest zu halten, und bald rechts, bald links, vom Steine hier, vom Sturze da, die Räder abzulenken. Wohin est geht, wer weiss es ? **Erinnert er sich doch kaum, woher er kam !** Goethe, *Dichtung und Wahrheit* 20. Ca biciuiți de spirite nevăzute, aleargă caii solari al timpului cu carul ușor al destinului nostru, și nouă nu ne rămâne decât să ținem strâns frânele, hotărâți și curajoși, și să cotim, când la dreapta, când la stânga, ferind roțile ici de o piatră, colo de o răsturnare. Unde merge, cine o știe ? când abia își aduce aminte de unde a venit ! (Fapta & destinul)

Wie wenig von dem Geschehenen ist geschrieben worden, wie weing von dem Geschriebenen gerettet !... Und doch, bei aller Unvollständigkeit des Literaturwesens, finden wir tausendfältige Wiederholung, woraus hervorgeht, wie beschränkt des Menschen

Geist und Schicksal sei. Goethe, *Maximen und Reflexionen* 268. Ce puțin s-a scris despre cele întâmplate, ce puțin s-a păstrat din ceea ce s-a scris !... Și totuși cu toate că literatura este atât de incompletă, găsim în ea mii de repetări, de unde se vede cât de limitat este spiritul și destinul omenesc. (Literatura)

Wie wir von der Erdkugel bloss die Oberfläche nicht aber die grosse, solide Masse des Innern kennen; so erkennen wir empirisch von den Dingen und der Welt überhaupt nichts als nur ihre Erscheinung, d.i. die Oberfläche. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena*, II, 62. După cum noi cunoaștem din globul pământesc numai suprafața, nu însă masa mare și solidă a interiorului; tot așa nu cunoaștem în mod empiric din lucruri și din lume în general decât numai aparența lor, adică suprafața. (Aparența)

Wir ertragen ein ganz und gar von aussen auf uns gekommenes Unglück mit mehr Fassung, als ein selbstverschuldetes. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit II*. Noi suportăm o nenorocire care ne vine cu totul din afară cu mai multă tărie decât una pricinuită de noi înșine. (Nenorocirea)

Wir fassen ein Gesetz begierig an,/ Das unsrer Leidenschaft zur Waffe dient. Goethe, *Iphigenie auf Tauris* 5, 3. Noi apucăm avizi o lege, care servește ca armă pasiunii noastre. (Legea)

Wir Menschen führen une nicht selbst: bösen Geistern ist Macht über uns gelassen, dass sie ihren Mutwillen an unserm Verderben üben. Goethe, *Götz von Berlichingen*, act. 5. Noi oamenii nu ne conducem singuri: asupra noastră li s-a dat putere unor spirite rele, ca să-și satisfacă plăcerea de a ne distrage. (Conducerea)

Wir sind gewohnt dass die Menschen verhöhnen/ Was sie nicht verstehn,/ Dass sie vor dem Guten und Schönen,/ Das ihnen oft beschwerlich ist, murren. Goethe, *Faust*, 1205 sqq. Suntem obișnuiți ca oamenii să-și bată joc de ceea ce nu înțeleg și să mârâie la ceea ce-i bun și frumos, care adesea le e nesuferit. (Critica)

Wir erleben unsere schönen Tage, ohne sie zu bemerken; erst wann die schlimmen kommen, wünschen wir jene zurück. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* 5, 5. Noi lăsăm să treacă zilele noastre frumoase fără a le lua în seamă; abia când vin cele rele, le dorim înapoi pe celelalte. (Ziua)

Wir werden am schlimmsten von unsichtbaren Händen gebogen und gequält. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 1, p. 59. Cel mai rău suntem încovoiați și chinuiți de mâini nevăzute. (Suferința)

Wir wissen nicht in unsern guten Tagen, welches Unheil eben jetzt das Schicksal uns bereitet, – Krankheit, Vrefolgung, Verarmung, Verstümmelung, Erblindung, Wahnsinn, Tod u.s.w.¹⁵⁷

¹⁵⁷ u. s. w.: [i a]a mai departe.

Schopenhauer, Parerga und Paralipomena 2, 150. Noi nu știm, în zilele noastre bune, ce nenorocire ne pregătește destinul tocmai acum, – boală, prigoană, sărăcie, mutilare, orbire, nebunie, moarte și așa mai departe. (Neprevăzutul)

Wir würden mit den meisten unserer guten Bekannten kein Wort mehr reden, wenn wir hörten, wie sie in unserer Abwesenheit von uns reden. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 33.* Noi n-am mai schimba nici o vorbă cu cei mai mulți dintre cunoscuții noștri apropiați, dacă (i-)am auzi cum vorbesc despre noi în absența noastră. (Defăimarea)

Wirklich merkwürdig ist es, Zeuge davon zu sein, wie Zwei, besonders von den moralisch und intellektuell Zurückstehenden, beim ersten Anblick einander erkennen, sich eifrig einander zu nähern streben, freundlich und freudig sich begrüßend, einander entgegeneilen, als wären sie alte Bekannte. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 22.* Este într-adevăr demn de observat cum doi oameni, mai ales dintre cei înapoiați din punct de vedere moral și intelectual, se recunosc de la prima vedere, caută cu înfrigurare să se apropie unul de altul și aleargă să se întâmpine salutându-se prietenoși și voioși, ca și cum ar fi vechi cunoscuți. (Atracțiunea)

Wisdom is never dear, provided the article is genuine. *Greely Horace, Tribune, 1841.* Înțelepciunea nu e niciodată scumpă, dacă marfa este veritabilă. (Înțelepciune)

Wisdom is not finally tested by schools. Wisdom cannot be pass'd from one having it to another not having it. Wisdom is of the soul, is not susceptible of proof, it is its own proof. *Whitman Walt, Song of the Open Road.* Înțelepciunea nu este până la urmă verificată de școli. Înțelepciunea nu poate trece de la cel care o are la cel care nu o are. Înțelepciunea este a sufletului, nu e cazul să fie dovedită, ea este propria sa dovadă. (Înțelepciune)

Wiser men have been led by fools. *Scott Walter, Waverley, 9.* Oameni mai înțelepți (ca noi) au fost conduși de nebuni. (Conducerea)

**With devotion's visage,/ And pious action, we do sugar o'er/
The devil himself.** *Shakespeare, Hamlet 3,1.* Cu o față de cucernic și cu fapte evlavioase îndulcim și pe diavol. (Ipocrizie)

Without the United Nations our country would walk alone, ruled by fear, instead of confidence and hope. *Roosevelt Eleanor, Speech, 1952.* Fără Națiunile Unite, țara noastră ar fi singură, condusă de teamă, nu de încredere și speranță. (Politica)

Wo der Anteil sich verliert, verliert sich auch das Gedächtnis. *Goethe, Maximen und Reflexionen 192.* Unde se pierde interesul, se pierde și memoria. (Memoria)

Wo die Einsamkeit aufhört, da beginnt der Markt; und wo der

Markt beginnt, da beginnt auch der Lärm der grossen Schauspieler und das Geschwirr der giftigen Fliegen. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra 1*, 73. Unde încetează singurătatea, acolo începe piața; și unde începe piața, acolo începe și larma marilor actori și zumzetul muștelor veninoase. (Mulțimea)

Wo ein Brutus lebt, muss Caesär sterben. Schiller, *Die Räuber* (act. IV, scena 5). Acolo unde trăiește un Brutus, trebuie să moară un Cezar. Sentința se utilizează azi, atunci când este vorba de doi adversari ireductibili, care nu pot conviețui sau colabora. (Dezbinare)

Wo von zwei gewissen Übeln eins/ Ergriffen werden muss, wo sich das Herz/ Nicht ganz zurückbringt aus dem Streit der Pflichten,/ Da ist es Wohltat keine Wahl zu haben,/ Und eine Gunst ist die Notwendigkeit. Schiller, *Wallenstein Tod 2, 2*. Acolo unde trebuie de ales între două rele sigure, unde inima nu se (poate) retrage cu totul din lupta dintre datorii, este o ușurare să nu ai alegere și necesitatea este o favoare. (Răul)

Wohin Denken ohne Experimentiren führt, hat uns das Mittelalter gezeigt: aber dies Jahrhundert ist bestimmt, uns sehn zu lassen, wohin Experimentiren ohne Denken führt, und was bei der Jugendbildung herauskommt, die sich auf Physik und Chemie beschränkt. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena 2*, 77. Unde duce gândirea fără experimentare, ne-a aratat Evul Mediu; însă secolul acesta e menit să ne lase să vedem unde duce experimentarea fără gândire și ce se alege din educația tineretului care se mărginește (numai) la fizică și chimie. (Gândirea)

Women and elephant never forget. Parker Dorothy, *Ballad of Unfortunate Mammals*. Femeile și elefanții nu uită niciodată. (Elefant)

Words pay no debts. Shakespeare, *Troilus and Cressida* (III, 2). Vorbele nu plătesc datoriile. (Acțiune)

Work consists of whatever a body is obliged to do. Play consists of whatever a body is not obliged to do. Mark Twain, *The Adventures of Tom Sawyer*. Munca este ceea ce omul e obligat să facă. Distracția este ceea ce omul nu este obligat să facă. (Munca)

Worte sind der Seele Bild. Goethe, *Inscriptii* (98). Cuvintele sunt imaginea sufletului. *Nicht ein Bild ! sie sind ein Schatten !* (Nu sunt o imagine ! sunt o umbră !). Vorbele omului îi oglindesc sufletul. (Cuvinte)

Would you praise Caesar, say, – Caesar; – go no farther. Shakespeare, *Antony and Cleopatra*, 3, 2. Vrei să-l slăvești pe Cezar ? spune: Cezar; – nu merge mai departe. (Cezarul)

Wrinkles should merely indicate where smiles have been. Mark Twain, *Pudd'nhead Wilson's New Calendar*. Ridurile ar trebui pur și simplu să arate numai unde au fost zâmbete. (Bătrânețea)

Writing good editorials is chiefly telling people what they think, not what you think. *Brisbane Arthur, Interview.* A scrie articole editoriale bune înseamnă în cea mai mare parte a spune oamenilor ce gândesc ei, nu ce gândești tu. ([Presa](#))

Wüchsen die Kinder in der Art fort, wie sie sich andeuten, so hätten wir lauter Genies. *Goethe, Dichtung und Wahrheit, 1, 2.* Dacă copiii ar crește mai departe așa cum se arată (la început), am avea numai genii. ([Copiii](#))

Y

Y el que dice mal, siempre oye peor. *Gracián, El oráculo manual y arte de prudencia 228.* Cine spune ceva rău va trebui totdeauna să audă ceva și mai rău. ([Vorba](#))

Yet shall he mount, and keep his distant way/ Beyond the limits of a vulgar fate:/ Beneath the Good how far – but far above the Great. *Gray, The Progress of Poetry, 3, 3.* Totuși, el se va sui și își va urma calea-i depărtată dincolo de hotarele unui destin vulgar: departe sub cel Bun – dar mult deasupra celui Mare. ([Alesul](#))

Yet, it is only when a man is able, without bitterness or self-pity, to surrender a dream he has long cherished or a privilege he has long possessed that he is set free for higher dreams, for greater privileges. *Baldwin James, Nobody Knows my Name, p. 117.* Numai când omul e în stare, fără amărăciune sau milă de sine, să renunțe la un vis la care a ținut mult sau la un privilegiu pe care l-a avut timp îndelungat, numai atunci s-a eliberat pentru vise mai înalte, pentru privilegiu mai mari. ([Schimbare](#))

You and I were long friends; you are I now my enemy, and I am yours, Benjamin Franklin. *Franklin Benjamin, Letter to W. Straham 1775.* Tu și cu mine am fost mult timp prieteni; acum tu ești dușmanul meu, iar eu rămân,/ al tău, Benjamin Franklin. ([Oameni celebri – Franklin Benjamin](#))

You are not permitted to kill a woman who has injured you, but nothing forbids you to reflect that she is growing older every minute. You are avenged 1,440 times a day. *Ade George, Epigrams.* Nu ai voie să ucizi o femeie care ți-a făcut un rău, dar nimic nu îți interzice să gândești că îmbătrânește cu fiecare minut. Ești răzbunat de 1.440 de ori pe zi. ([Femeie](#))

You are one of those things that are ever found when least wanted, and when you are wanted, never ! *Brontë E., Wuthering Heights, c. 12 (p. 151).* Tu ești dintre aceia peste care dai atunci când n-ai nevoie de ei și pe care nu-i găsești de loc, când ai nevoie de ei. ([Ajutorul](#))

You are proud when you have something to lose and you are humble when you have something to gain. *James Henry, An American*

in Paris. Ești orgolios când ai ceva de pierdut și umil când ai ceva de câștigat. (Mândrie)

You are the ideal type of the Anglo-Saxon. You are the boy full of remorse. I am waiting for the moment when the Anglo-Saxon will wash himself of the debauchery with his toothbrush. *Hemingway Ernest, A Farewell to Arms, IV, 8.* Ești tipul ideal al anglo-saxonului. Ești băiatul plin de remușcări. Aștept clipa când anglo-saxonul se va spăla de desfrâu cu periuța de dinți. (Anglia)

You can fool some of the people all of the time, and all of the people some of the time, but you cannot fool all of the people all off the time. *Lincoln Abraham, Citat de A. K. McClure în Lincoln's Yarns and Stories.* Pe unii oameni poți să-i înșeli tot timpul, pe toți oamenii poți să-i înșeli o anumită perioadă de timp, dar nu poți să-i înșeli pe toți oamenii tot timpul. (Înșelăciune)

You can meet collison head on and try to become what you really are or you can retreat and try to remain what you thought you are. *Halduwin James, Nobody Knows my Name.* Poți să întâmpini ciocnirea cu capul înainte și să devii ceea ce ești cu adevărat, sau poți să te retragi și să rămâi ceea ce ai crezut că ești. (Lupta)

You can spot the bad critic when he starts by discussing the poet and not the poem. *Pound Ezra Loomis, The ABC of Reading.* Poți să descoperi artistul prost când începe să discute poetul și nu poezia. (Critic)

You can take the man out of the country, but you can't take the country out of the man. *Dos Pasos John, Billance of a Nation.* Poți să-l smulgi pe om din țara lui, dar nu poți smulge țara din om. (Patria)

You can't fix it. You can't make it go away,/ I don't know what you're going to do about it,/ But I know I'm going to do about it. I'm just going to walk away from it. Maybe/ A small part of it will die if I'm not around feeding it anymore. *Welch Lew, Chicago Poem, p. 150.* Nu poți să-l schimbi. Nu poți să-l faci să dispară./ Nu știi ce-o să faci tu cu el/, Dar știi ce-am să fac eu cu el. Am/ să plec din el. Poate/ O mică parte din el o să moară dacă nu mai sunt aici/ să îl hrănesc în continuare. (Metropole – Chicago)

You can't make an owlet without breaking eggs. *Proverbia.* Nu poți face o omletă fără să spargi ouă. (Experiența)

You govern de shark in you, why den you be angel; for all angels is not'ing more dan de shark well goberned. *Melville Herman, Moby Dick . 317.* Stăpânește rechinul din tine și vei fi un înger; căci îngerii nu sunt decât niște rechini bine stăpâniți. (Relativitate)

You have carried a branch of tomorrow into the room./ Its fragrance awakened me. *Duncan Robert, Food for Fire, Food for Thought.* Ai adus o creangă de mâine în cameră./ Parfumul ei m-a trezit. (Floare)

You need life to love Life. *Masters Edgar Lee, Lucinda Matlock.* Aveți nevoie de viață ca să iubiți viața. (Viața)

You shall not press down upon the brow of labor this crown of thorns, you shall not crucify mankind upon a cross of gold. *Bryan William Jennings, Speech, National Democratic Convention.* Nu vei apăsa pe fruntea muncii această cunună de spini, nu vei crucifica omenirea pe o cruce de aur. (Munca)

You were not expected to aspire to excellence; you were expected to make peace with mediocrity. *Baldwin James, The Fire Next Time, p. 18.* Nu s-a așteptat de la tine să aspiți către perfecțiune; s-a așteptat să închei o pace cu mediocritatea. (Mediocritate)

You're one of the few writers around who might really become a great writer, who might help to excavate the hurried consciousness of this country, and you want to settle for being the lousy mayor of New York. *Baldwin James, Nobody Knows my Name.* Ești printre puținii scriitori care ar fi putut ajunge un mare scriitor, care ar fi putut să ajute la escavarea conștiinței îngropate a acestei țări, și tu vrei să te mulțumești cu amărâta de primărie a New York-ului. (Oameni celebri – Mailer Norman)

Young men are fitter to invent than to judge, fitter for execution than for counsel, and fitter for new projects than for settled business. *Bacon Francis, Essays 42* Tinerii sunt mai apti să nascocescă decât să judece, să execute decât să chibzuiască, mai potriviți pentru proiecte noi decât pentru treabă regulată. (Tinerețea)

Young mere have a passion for regarding their elders as senile. *Adams Henry Brooks, The Education of Henry Adams.* Tinerii au o pasiune să considere pe cei mai vârstnici ca senili. (Vârste)

Z

Za dieser Welt, wo die Würfel eisern fallen, gehört ein eiserner Sinn. *Schopenhauer, Aphorismen zur Lebensweisheit 5, 53.* În lumea aceasta, în care zarurile cad de fier, trebuie un caracter de fier. (Caracter)

Zadarnică este truda aceluia care caută să povătuiască pe cel ce-și închipuie că are minte. *Democritus, ap. Diels fr. 52.* (Sfatul)

Zaleucus, legiuitorul Locrilor, spunea că legile sunt la fel ca pânza de păianjen: dacă nimerește în ea o muscă sau un țânțar, se prinde; iar dacă e o viespe sau o albină, o rupe și zboară; tot astfel dacă nimerește în legi un sărac, e prins; iar dacă-i unul bogat sau iscusit la vorbă, le desface și scapă.¹⁵⁸ *Zaleucus, ap. Stobaeus,*

¹⁵⁸ Cf: (Solon spunea c) legile seamna cu pânza de pianjen; cici [i aceasta, dac se întâmpl s cad n ea ceva u[or [i slab, rezist; dac ns e mare, o sparge [i le duce. *Solon, apud. Diogenes Laertius, 1, 2, 10.*

Florilegium 45, 25. (Legea)

Zece (feluri de) oameni nu cunosc ce-i legea: cel beat, cel neglijent, cel nebun, cel obosit, cel furios, cel flămând, cel grăbit, cel lacom, cel speriat și, al zecelea, cel îndrăgostit. De aceea cel prudent să nu aibă de a face cu ei. *Mahabharata* 5, 1071 sq.; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 1117 sq. (Legea)

Zece oameni trăiesc punînd în fruntea (lor) pe unul; fără acesta ei înseamnă tot atît de puțin ca și niște zerouri (fără unu care să le preceadă). *Kavitanrtakupa* 59 *Böhtlingk, Indische Sprüche* 3828. (Zero)

Zehn Mal musst du des Tages dich selber überwinden. *Nietzsche, Also sprach Zarathustra* 1, p. 37. De zece ori pe zi trebuie să te învingi pe tine însuși. (Stăpânirea)

Zeița norocului umple pe cel plin, cum umple mulțimea apelor oceanul; dar nici măcar nu se arată înaintea ochilor celui sărac. *Somadeva, Kathasaritsagara* 53, 32. (Noroc)

Zeița norocului, care nu poate fi câștigată nici cu prețul vieții, aleargă, deși-i nestatornică, în casa celor care cunosc arta purtării. *Hitopadeșă* 4, 49; *Böhtlingk, Indische Sprüche* 2490. (Noroc)

Zeița victoriei este nestatornică în luptă. *Somadeva, Kathasaritsagara* 52, 375. (Victoria)

Zei cei fericiți nu iubesc faptele nelegiuite. *Homerus, Odyssea* 14, 83. (Fapta rea)

Zei dau multor oameni buni nenorociri și o viață mizerabilă, iar celor contrari o soartă contrară. *Plato, Res publica*, 2, 7. (Destin)

Zei dau oamenilor minte, cel mai prețios din toate bunurile. *Sophocles, Antigona* 683 sq. (Mintea)

Zei hărăzesc oamenilor toate bunurile, și-n trecut și-n prezent. Numai ce-i rău, vătămător și nefolositor aceea n-o dăruiesc zeii oamenilor, nici în trecut nici în prezent; ci ei singuri dau peste ele din pricina orbirii minții lor și a nepriceperii. *Democritus, ap. Diels, fr. 175.* (Zei)

Zei n-au arătat de la început totul muritorilor, ci căutând ei descoperă cu timpul ceva mai bun. *Xenophanes, ap. Diels, fr. I, 49, 15.* (Descoperirea)

Zei ne înșeală prin tot felul de vicleșuguri; căci sunt mai presus de noi. *Euripides ap. Plutarchus, De audiendis poetis* 4. (Zei)

Zei ne dau bunurile în schimbul osteneții. *Epictetus, ap. Xenophon, Memorabilia* 2,1, 20. (Munca)

Zei nu ajută totdeauna pe aceiași oameni. *Sophocles, Electra 916 sq.* (Zei)

Zei nu dau oamenilor totul dintr-o dată. *Homerus, Ilias 4, 320.* (Dărnicia)

Zei nu dau tuturor nici făptură frumoasă, nici minte aleasă, nici darul vorbirii. *Homerus, Odyssea 8, 167 sq.* (Frumusețea)

Zei nu favorizează pe nimeni pe lumea aceasta; (dimpotrivă) ei stîrnesc tulburări grozave, de teama de a nu fi învinși. *Mahabharata 13, 22.* (Zei)

Zei nu omoară cu paloșul, mînioși ca niște dușmani. Cui vor să-i facă rău, îi iau mintea. *Pañcatantra (B.) 3, 183.* (Mintea)

Zei nu păzesc cu băta, ca ciobanii. Pe acela căruia îi voiesc binele, ei îl înzestreză cu minte. *Mahabharata 5, 1122.* (Mintea)

Zei, care arată calea cea pură, nu apucă pe un drum murdar. *Ragh. 3, 46.* (Zei)

Zelus et iracundia minuunt dies, et ante tempus senectam adduces cogitatus. *Septuaginta, Siracides 30, 24.* Invidia și mânia scurtează zilele, te îmbătrânesc înainte de vreme. (Invidia)

Zenon spunea că de nimic nu ducem atîta lipsă ca de timp; într-adevăr, viața este scurtă, iar știința vastă, mai ales aceea care-i în stare să vindece bolile sufletești. *Zeno, ap. Stobaeus, Florilegium 98, 68.* (Timp)

Zeul acesta (Amorul) e poet, atît de iscusit, încât îl face și pe altul (la fel); într-adevăr, oricine e atins de Amor, devine poet, chiar dacă mai înainte nu avea talent. *Plato, Convivium 19.* (Iubire)

Zeul acesta (Eros) îl face pe cel slab să fie tare, iar pe cel fără resurse să găsească mijloace. *Aristarchus, ap. Stobaeus, Florilegium 63, 9.* (Iubire)

Zeul care (se află) în foc (și) în apă, care pătrunde întregul univers, care se află în ierburi (și) în copaci, – zeului acestuia închinare, închinare. *Çvetaçvatara – Upanișad 2, 17.* (Brahma)

Zeul nu ajută pe cei inactivi. *Sophocles, Iphigenia ap. Stobaeus, Florilegium 30, 6.* (Inacțiunea)

Zeul obișnuiește să reteze tot ce se înalță. *Herodotus 7, 10, 5.* (Înălțarea)

Zeul se ocupă (numai) de lucruri mari; pe cele mici el le lasă pe seama destinului. *Euripides, ap. Plutarchus, Praecepta gerendae rei publicae, 15, 6.* (Destin)

Zeul unic, ascuns în toate ființele, care străbate totul, sufletul lăuntric al tuturor ființelor, supraveghetorul faptelor, care sălășluiește în toate ființele, martorul, gândirea pură, fără însușiri, singurul de sine stătător între multe (suflete) inactive, care multiplică sămânța unică, – înțelepții, care-l văd cum stă înlăuntru lor, dobândesc fericirea veșnică – nu (însă) ceilalți. *Çvetaçvatara – Upanișad 11 sq.* (Brahma)

Zeus înclină balanța când spre unul când spre altul, când spre bogăție când spre sărăcie. *Theognis, Sententiae 157 sq.* (Vicisitudinea)

Zeus a fost, Zeus este, Zeus va fi. *Oracol ap. Pausanias 10,12,10.* (Zeus)

Zeus are grijă (numai) de astfel (de interese) ale muritorilor; pe cele neînsemnate el le lasă pe seama altor divinități. *Fragm. anon., ap. Plutarchus, De audientis poetis 6.* (Zeus)

Zeus coboară ce-i înalt și înalță ce-i umil. *Chilo, ap. Diogenes Laertius 1, 3, 2.* (Căderea)

Zeus dă binele și răul când unuia când altuia. *Homerus, Odyssea, 4, 236 sq.* (Bine)

Zeus e începutul, Zeus e mijlocul, din Zeus purcede totul. *Ap. Plutarchus, De defectu oraculorum 48* (Zeus)

Zeus nu împlinește toate gândurile oamenilor. *Homerus, Ilias 18, 328.* (Gândul)

Zeus pedepsește pe cei prea trufași. *Euripides, Heraclidae 388.* (Trufia)

Zeus, cel care vede departe, ia jumătate din destoinicia omului, când dă peste acesta ziua robiei. *Homerus, Odyssea 17, 322 sq.* (Robia)

Zgârcenia, aroganța și mândria, frica și neliniștea; înțelepții știu că ele sunt rele omenești care provin din bogăție. *Böhtlingk, Indische Sprüche, 3912.* (Bogăția)

Zgârcitul are soarta albinei: el muncește ca și cum ar avea să trăiască veșnic. *Democritus ap. Diels, 227.* (Avariția)

Lumea e îmbătată de băutura amețitoare a rătăcirii și a nepăsării. *Bhartrhari, Vairagyaçataka 7.* (Viața)

Zilele sfârșesc cu apusul, iar noaptea înstelată cu răsăritul. Sfârșitul bucuriei este totdeauna întristarea, sfârșitul întristării totdeauna bucuria. *Mahabharata 14, 1229.* (Sfârșitul)

Ziua și noaptea, seara și dimineața, iarna și primăvara revin mereu; timpul se joacă, viața se duce și totuși vântul dorinței nu ne slăbește. *Mohamudgara; Böhtlingk, Indische Sprüche, 4181.* (Dorința)

Zu jeder Seele gehört eine andre Welt; für jede Seele ist jede andre Seele eine Hinterwelt. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 3, 317. Fiecărui suflet îi aparține altă lume; fiecare suflet este pentru alt suflet o lume ascunsă. (Lumea)

Zu Vätern und Vorfahren könntet ihr euch umschaffen des Übermenschen: und dies sei euer bestes Schaffen! Nietzsche, *Also sprach Zarathustra* 2, 123. Voi v-ați putea transforma în părinți și strămoși ai supraomului: și aceasta să fie cea mai bună creație a voastră! (Supraomul)

Zum höchsten Dasein immerfort zu streben. Goethe, *Faust* 4685. A năzui neconținut spre existența cea mai înaltă. (Năzuința)

Zum Masstab eines Genies soll man nicht die Fehler in seinen Produktionen, oder die schwächeren seiner Werke nehmen, um es dann danach tief zu stellen; sondern bloss sein Vortrefflichstes. Schopenhauer, *Parerga und Paralipomena* 238. Ca unitate de măsură a unui geniu nu trebuie să se ia greșelile din producțiile sale sau operele sale mai slabe, pentru a-l coborî pe urmă; ci numai tot ce are mai excelent. (Geniul)

Zur Zügelung der Phantasie gehört auch noch, dass wir ihr nicht gestatten, ehemals erlittenes Unrecht, Schaden, Verlust, Beleidigungen, Zurücksetzungen, Kränkungen u. dgl. uns wieder zu vergegenwärtigen; weil wir dadurch den längst schlummernden Unwillen, Zorn und alle gehässigen Leidenschaften wieder aufregen, wodurch unser verunreinigt wird. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* 5, 13. La înfrânarea fanteziei mai contribuie și faptul că nu-i permitem să ne reprezinte din nou și să ne zugrăvească nedreptăți suferite odinioară, pagube, pierderi, ofense, înjosiri, supărări ș.a. la fel; pentru că prin aceasta stărnim din nou indignarea care dormita de mult, mânia și toate pasiunile odioase prin care ni se pătează sufletul. (Imaginația)

Zwar weiss ich viel, doch möcht' ich alles wissen. Goethe, *Faust* (I, *Noaptea*). Într-adevăr, știu multe, dar aș vrea să știu tot. (Cunoaștere)

Zwei Dinge erfüllen das Gemüt mit immer neuer und zunehmender Bewunderung und Ehrfurcht, je öfter und anhaltender sich das Nachdenken damit beschäftigt, der gestirnte Himmel über mir und das moralische Gesetz in mir. Kant, *Kritik der praktischen Vernunft*, *Concluzie*. Două lucruri umplu sufletul de o admirație și de un respect ce se reînnoiesc mereu și care sporesc pe măsură ce gândul revine la ele mai des și se oprește mai mult asupra lor: cerul înstelat deasupra mea și legea morală din lăuntrul meu. (Legea)

Zwischen uns sei Wahrheit. Goethe, *Iphigenie auf Tauris* (act. III, sc. 1). Între noi să fie adevărul. O pledoarie pentru adevăr. (Adevăr)